

417/93.3

MAGYAR EVANGELIKUS EGYHÁZTÖRTÉNETI EMLÉKEK

A TÓTPRÓNAI ÉS BLATNICZAI PRÓNAY
NEMZETSÉG ACSAI LEVÉLTÁRÁBÓL ÉS
KÖNYVTÁRÁBÓL

KIADJA

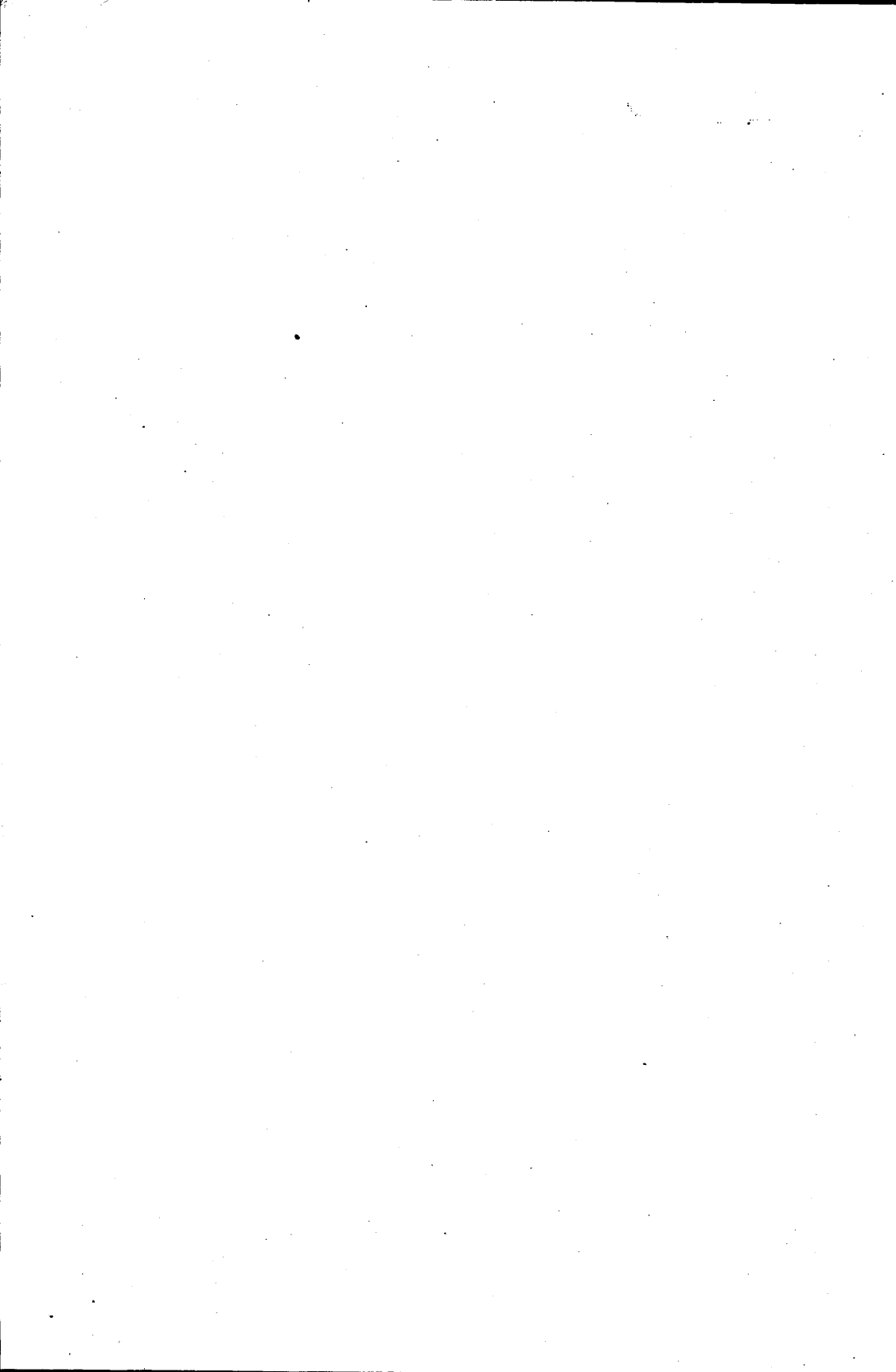
BÁRÓ PRÓNAY DEZSŐ

SAJTÓ ALÁ RENDEZTE

STROMP LÁSZLÓ

Ára 8 kor.

BUDAPEST,
HORNÝÁNSZKY VIKTOR CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVNYOMDÁJA
1905.

H. M. S. T. Wain
Tulipona

1914

MONUMENTA HISTORICA
EVANGELICORUM IN HUNGARIA

EX ARCHIVO ET BIBLIOTHECA
GENTIS PRÓNAY DE TÓT-PRÓNA
ET BLATNICZA, ACSAE

EDIDIT

DESIDERIUS PRÓNAY L. B.

CONFECIT

LADISLAUS STROMP

BUDAPESTINI,
CAES. REGIAEQUE OFFICINAE TYPOGR. VICTORIS HORNYÁNSZKY
1905.

MAGYAR EVANGELIKUS EGYHÁZTÖRTÉNETI EMLÉKEK

A TÓTPRÓNAI ÉS BLATNICZAI PRÓNAY
NEMZETSÉG ACSAI LEVÉLTÁRÁBÓL ÉS
KÖNYVTÁRÁBÓL

KIADJA

BÁRÓ PRÓNAY DEZSŐ

SAJTÓ ALÁ RENDEZTE

STROMP LÁSZLÓ

BUDAPEST,

HORNÝÁNSZKY VIKTOR CS. ÉS KIR. ÜDVARI KÖNYVNYOMDÁJA

1905.

» ... nos ... id unice optare et
precari, ut Deus et Verbum eius,
non vero humana vis conscientiis
dominetur.«

PRÓNAY GÁBOR.

(L. 301. oldal.)

BEVEZETÉS.

Magyar Protestáns Irodalmi Társaság az általa kiadott „Egyháztörténeti Adattár“ szerkesztését STROMP LÁSZLÓ theologiai akadémiai tanár úrra bízta. STROMP tanár úr a múlt évben azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy engedjem meg neki protestáns egyháztörténeti adatok kutatását családi levéltárunkban. Készséggel teljesítettem STROMP tanár úr kívánságát és megnyitottam neki családi levéltárunkat.

Családunk számos tagja foglalkozott evangélikus egyházunk közügyeivel. Ennélfogva az idő folytában sok egyháztörténeti vonatkozású levél és irat halmozódott össze nemzetségünk levéltárában. Ámde nemcsak a levéltárban halmozódtak össze és őriztetek meg az egyháztörténeti vonatkozású iratok. Néhai báró PRÓNAY SÁNDOR a magyar-honi evangélikus egyházak és iskolák főfelügyelője buzgón gyűjtötte a magyar evangélikus egyház történetére vonatkozó kéziratokat. Tó-almási könyvtárában mintegy 40 kötet protestáns egyháztörténeti kézirat volt. A báró PRÓNAY-féle tó-almási könyvtárt 1891-ben báró PODMANICZKY GÉZA és hitvese, gróf DEGENFELD BERTA vette meg. A könyvtárban levő evangélikus egyháztörténeti kéziratokat azonban báró PODMANICZKY GÉZA nagybátyám a megboldogult

édes atyám, néhai báró PRÓNAY GÁBOR által alapított családi hitbizományhoz csatolt acsai könyvtár részére nekem ajándékozta. Erre az egyháztörténeti kézirat-gyűjteményre irányoztam mindekelőtt STROMP tanár úr figyelmét és e mellett igyekeztem őt, csak részben rendezett családi levéltárunkban, az egyháztörténelmi vonatkozású emlékek fölkeresésében tájékoztatni. STROMP tanár úr a könyvtárban és levéltárban több kötetre való, közlésre érdemes emléket talált. A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság által kiadott Egyháztörténeti Adattár számára olyan sok anyag áll már az egyházi testületek levéltáraiban is rendelkezésre, hogy annak kiadása a társulat anyagi erejéhez mérve igen nagy föladat, a mely csak igen lassan valósítható meg. Ezért a magyar protestáns egyháztörténetére vonatkozó emlékek közzétételét vélem előmozdítani, midőn a nemzetségünk levéltárában és a családi hitbizományi könyvtárban őrzött történeti emlékekből a STROMP tanár úr által összeállított gyűjteményt magam adom ki. Talán némi szolgálatot teszek ezzel evangélikus egyházunknak és a magyar történetírásnak.

A családi kegyelet is arra készítet, hogy a mit az ősök gondossága mint történelmi emléket megőrzött, azt tanuságul a történetírás és a jövő számára tegye közzé a hálás utód.

Acsán, 1905. évi június hó 5-ik napján.

BÁRÓ PRÓNAY DEZSÓ.

A SZERKESZTŐ ELŐSZAVA.

Báró PRÓNAY DEZSŐ, egyetemes egyházfelügyelő úr ő méltóságától vett megtisztelő megbízatásomnak, nemes megbízómmal való megállapodás alapján, a következő elvek szemmel tartásával óhajtottam megfelelni. — A mintegy 40 folio és quart kötetet tevő gyűjteményes levéltári anyagból s a levelek és egyéb apróbb iratok igen tekintélyes halmazából első sorban is közlés szempontjából azon egyháztörténeti emlékeket szemeltem ki, a melyek *nemcsak az ev. egyháztörténetírás, de a hazai általános művelődéstörténet* szempontjából is közvetlen értékkel bírnak; különös tekintettel azon emlékekre, a melyek nyomtatásban *még nem láttak napvilágot*, vagy csak részben ismeretesek.

A sajtó alá rendezés *módját* illetőleg irányadó elvként vezetett a kötet *tudományos kútfőjelleme*. Ez okból nem feldolgozott, hanem *nyers* anyagot óhajtottam nyújtani a történetírás számára; mely okból ismét érthető az is, hogy az egyes okiratokat *teljesen hű másolatban*, orthographiájuk hű megtartásával, sőt hibáiknak is teljes épségben való meghagyásával nyújtom a történetírás rendelkezésére. Vagyis

a közlés dolgában követem a magy. tud. akadémia, a történeti társaság és egyéb tudós intézetek módszerét. Csupán arra szorítkoztam, hogy egyes iratokat, a szükség szerint, azok keletkezésére, jellemére, korhelyzetére és tartalmára fényt vető, de itt is csak a legszükségesebbre kiterjeszkedő, rövid *bevezetésekkel* láttam el.

A kötetet kimerítő *személy- és helységnév-mutató* egészíti ki.

Pozsony, 1905 június hó.

STROMP LÁSZLÓ.

I.

WITTENBERGBEN LELKÉSZSZÉ AVATOTT MAGYAROK JEGYZÉKE.

(1541—1610.)

E jegyzék a quart alakú collectaneák XII. kötetének második darabja, a melybe, a kötet tartalomjegyzéke szerint, mint «Index ordinator. Vittebergae» van bevezetve.

Áll pedig 101, illetőleg a hozzácsatolt személy- és helység-névmutatóval együtt összesen 109 beírt oldalból.

Tartalma szerint e jegyzék *tisztán hazai vonatkozású kivonata* ama nevezetes wittenbergi lelkészavatási jegyzőkönyveknek, a melyek jelenleg eredetiben a wittenbergi egyház levéltárában őriztetnek.

E jegyzőkönyvek kezdetben külön egymásután sorakozó ívek-ből állottak s még csak *Hoffmann Gottlob* wittenbergi lelkész és szászországi generális superintendens jött 1746-ban a helyes gondolatra, hogy ez íveket külön csomókba köttesse (lásd alább az I. rész feliratát), mely csomók száma — miként erről a mi kivonatos kéziratunk is tanuskodik — *1627-ig összesen hatot tett ki*. A bejegyzések azután is rendszeren folytak egészen 1816-ig, a mikor megszűnnek. A legutolsó bejegyzés szól 1816. április 2-ről; minthogy pedig a legelső bejegyzés kelte 1537. június 24-ike: e jegyzék közel három évszázadot ölel fel s ez időn belül kerek 7500 ordinatióról és ordináltról tudósít.

A mi már most a mi kivonatos kéziratunkat illeti, az az eredeti wittenbergi jegyzőkönyvek *1627-ig terjedő hat első kötetéből meríti anyagát*, a melyekre rendén rá is utal (l. alább I—VI. alatt) s a melyek során végig haladva kírja az azon egyénekre vonatkozó adatokat, a kik magyarországi illetőségűek, vagy Magyarországból léptek egyházi szolgálatba. A kivonat készítője pedig, miként az a 718. f. sz. a. közölt s Mokosini Lénártra vonatkozó ponthoz csatolt

jegyzetből kitűnik, nem más, mint *Lányi Mátyás*, ki 1772. május 7-én iratkozott be a wittenbergi egyetem hallgatói közé s itthon mint oláhpataki lelkész végezte életét. Lányi Wittenbergből 1794. április havában tért vissza, s így az ottani egyetemen két teljes évet töltött: ez időt használta tehát arra, hogy a wittenbergi eredeti ordinationális jegyzőkönyvekből az elsőrangú forrás értékével bíró kivonatot elkészítse.

Meg kell jegyeznünk, hogy ama wittenbergi eredeti jegyzék *három első kötetének* anyagát már Buchwald kiadta és pedig:

1. «*Wittenberger Ordiniertenbuch 1537—1560*» czímen az első kötet anyagát 1894-ben és

2. «*Wittenberger Ordiniertenbuch Zweiter Band. 1560—1572*» czímen a második és harmadik kötet anyagát 1895-ben, amazt a halle—wittenbergi, emezt a königsbergi egyetemnek ajánlva; ámde a többi, tehát az 1572. évtől tovább folyó jegyzőkönyvi anyag mindeddig még kiadatlan.

Azért hazai ev. prot. egyháztörténetírásunknak s általán a hazai művelődéstörténetnek jó szolgálatot vélünk teljesíteni, a midőn a wittenbergi ordináltak jegyzékének e tisztán hazai vonatkozású kivonatos indexét közrebocsátjuk, annival is inkább, mert az anyag, a melyet e jegyzékből Buchwald két kötetes könyve felölél, a mi kivonatos kéziratunknak *csupán az első 7 oldalát meríti ki*: a többi 94 oldal anyaga, a mely az 1572—1610. évek ordinationális feljegyzéseit tartalmazza, mindeddig a kiadatlan wittenbergi eredeti sorsát osztotta.

Buchwald ugyan említi (II. k. IV. 1.), hogy *Bartholomaeides* 1817-ben megjelent «*Memoriae Hungarorum*» czímű munkájában a wittenbergi ordinationális jegyzőkönyveket egyik főforrásaként használta — s ez tényleg úgy is van. Ámde tudnunk kell, hogy *Bartholomaeides* különben kiváló s az eredeti forrás értékével bíró munkája csupán azon magyar ifjakat vette figyelembe, a kik Wittenbergben az egyetemre *beiratkoztak és ott tanultak* («M. H. qui in alma condam universitate Vitebergensi a tribus proxime concludendis saeculis *studia in ludis patriis coepta confirmarunt*»), — viszont, hogy a Wittenbergben ordinált magyarok *legnagyobb része* nem a tanulás, *de csupán az ordinálás céljából* fordult meg a lutheranus Athenaeában, úgy hogy ezeknek csak elenyésző csekély része található *Bartholomaeides* könyvében, a ki különben is forrását csak kivonatosan használta.

Így hát az anyag, a melyet kivonatos kéziratunk tartalmaz, mindezeideig tényleg legnagyobb részében, sőt mondhatjuk egészében teljesen kihasználatlan volt.

E tény a milyen indokoltá épp oly kívánatosá is teszi az «Index ordinator. Vittebergae» kiadását. Ez alkalomból azonban meg kell jegyeznünk a következőket:

1. A mi kivonatírónk a «Hungari», «aus Hungarn» stb. kifejezések alatt mindig az *akkori Magyarországot* érti, *Erdély kizárásával*. E tekintetben annyira gondos és következetes, hogy pl. egy helyen (l. alább 1546. július 21. kelettel 13. sz. a.), minthogy az eredetiben «Clausenburg in Ungarn» áll, hát ez adatot közli ugyan híven, de kötelességének ismeri zárjelben hozzátenni: «Sed Claudiopolis est in Transylvania». Azért az erdélyi vonatkozású ordinationalis bejegyzéseket, egyetlen eset kivételével (l. alább 1553. október 4. 47. sz. a.) következetesen mellőzi is.

2. E mellett többször átugrik egy s más bejegyzést, a melyek pedig magyarországi származású és elhivatású, vagy magyarországi származású de idegen elhivatású, vagy idegen származású, de Magyarországon tanult vagy alkalmazott egyénekre vonatkoznak, pedig a kulturkép teljessége érdekében nekünk minden legkisebb adat becses, azokat mellőznie a hazai történetkutatásnak nem szabad.

Kéziratunk e két pontban részletezett fogyatékoságait s hibáit mi az *eredeti alapján pótoljuk* és pedig akképen, hogy e pótlásokat a jegyzék-szöveg időrendi egymásutánjában illesztjük be, és pedig, hogy alapszövegünktől jól szemlélhetően megkülönböztessük, *beljebb tolt sorokban s dült betűkkel*. Ilyformán, daczára e pótlásoknak, a melyek különben is csak 1572-ig terjednek, a mi alapszövegünk az eltérő betűforma következtében, egész terjedelmében tisztán ki fog emelkedni.

3. Az írásmód tekintetében is jelentékeny eltérés van a wittenbergi eredeti és a mi kivonatos szövegünk között. Utóbbi már az eredetinek antik írásmódját (pl. «Vniversitet») a XVIII. század fejlettebb írásmódja szerint modernizálja («Universität»). E tekintetben a varians lectiókat mind feltüntetni annyit jelentene, mint a két szöveget columnaszerűen egymás mellé nyomatni. Ám erre szükség nincs. De igenis szükséges az eredetiből mind azon varians lectiókat közölni, a melyek egyes nevekre vonatkoznak, avagy tárgyi eltérést mutatnak. A wittenbergi szöveg e variánsait mindenütt a mi alapszövegünk illető helyéhez illesztett számnak megfelelő *jegyzet alakjában, vonal alatt közöljük*.

4. A «Wittenberger Ordiniertenbuch»-nak Buchwald által kiadott s 1572-ig terjedő részében az egymást követő bejegyzések, mindkét kötetben újból előlről kezdődő arabs számozással vannak jelezve. A szövegcritikai összehasonlítás megkönnyítése szempont-

jából mi a Buchwald-féle kiadásnak (részben az eredeti folyószámaival correspondeáló) számjelzését rendes nyomással közölt alapszövegünk előtt *zárjelben, nagyobb számjegyekkel* ékeljük be.

5. Végül az egyes bejegyzések keltét, a mennyiben az nem a hónap és nap direkt megjelölésével, hanem a régi idők archaisztikus szokása szerint bizonyos ünnepek vagy szentek nevei szerint van kifejezve, mi az egyes bejegyzések élén, *folyószám mellett, zárjelben feloldva* közöljük. Pl. «6 (1544. marcius 5)» = 1544 feria quarta post Invocavit.

I.

Verzeichniss derer Christlichen Persohnen

die von

Jahr 1537. biss 1560. in Hissiger Stadt- und Pfar-Kirche zum Priester Amt sind ordinirt und Eingeseegnet worden.

Welches, wegen seiner Wichtigkeit vom Untergang zu erreten und durch gegenwärtige Form und Band, auf die spate Nachwelt zu erhalten

suchet

D. Carl Gottlob Hoffmann S. S. Theol. Profes. Circul. Elect. Saxon. Generalis Superintd Consistorii Eccles. Assesor et Past. Paroch.

Wittenberg am 29. Januarii 1746.

1. (1540. október 24.)

Dominica XXII. oder post Seuerini per dominum D. Pomeranum.

238. Gregorius Jungk von Schossburg aus denn Siebenburgen, aus dieser Vniuersitet beruffen gen Bitterfeldt zum Priesteramt.

2. (1541. november 16.)

... *Feria Quarta post Briccij per dominum doctorem Pomeranus ordinati.*

357. *Simon Bogner von Schessburg inn den Siebenbuergen, Aus dieser Vniuersitet beruffen genn Jueterbogk zum Pfarambt.*

3. (1542. április 12.)

... *Feria Quarta pasce per D. Magistrum S. Froeschle.*

387. *Bartholomeus Bogener vonn Cronstadt aus Siebenbuergenn Schulmeister zum Czeben inn Hungernn, beruffen genn Epperiess zwo meil vonn Czeben zum priesterambt.*

4. (1543. július 18.)

... *Feria Quarta Panthaleonis per dominum Doctorem Pomeranum.*

519. *Fabianus Reppisser vonn Siebenburgen, Colaborator zu Corona, Dosebsthin beruffen zum priesterambt.*

5. (1543. szeptember 19.)

... *Feria Quarta post Lamperti per dominum D. Pomeranum.*

533. *Martinus Heins vonn Siebenburgen, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Cronstadt zum Predigambt.*

6. (1544. márczius 5.)

... *Feria Quarta post Invocauit per dominum D. Pomeranum.*

575. *Lucas Schifflich von Corona inn Siebenburgen, Aus dieser Vniuersitet beruffen auff Martenssberg in Siebenburgenn zum predigambt.*

7. (1544. szeptember 17.)

... *Feria Quarta Lamperti per dominum D. Pomeranum.*
616. *Christophorus Longolius vonn Czipss, Schul-*
meister zu Czoerbeg, Beruffen gein Loeblichun zum
Priesteramt.

In hoc scripto usque ad annum 1544 nulli reperiuntur Hungari: sed anno hoc 1544: decurrente inveni sequentes:

8—10. (1544. október 15).

1. (633.) Benedictus Dinper¹ Abadig² aus Hungarn aus der Universität beruffen zum Predigamt in Hungarn.
2. (634.) Joannes Fabri Colovesis³ Hungarus, aus dieser Universität beruffen in Sylai⁴ zum Pfaramt.
3. (635.) Benedictus Ruben⁵ Agriam ex hac Universitate vocatus. Ordinati sunt Feria IV^a Hedvigae sacrata.

11. (1545. márczius 11.)

... *Feria Quarta post Oculi per dominum D. Pomeranum.*

668. *Jacobus Taeintzer vom Bohemischen Bud-*
weis, Cantor auf der Schemnitz in Hungerischen
Bergstetten, Beruffen gein Driächt im Merhern zum
Pfarambt.

¹ Dinges.

² Abadius.

³ Colocensis.

⁴ Sylai.

⁵ Ruber. Locinus Hungarus.

12. (1546. május 12.)

Anno 1546. Feria IV^a post Dominicam Quasimod.¹
per dominum Pomeranum ordinatus est.

(765.) Blasius Botus Solnam vocatus,² ab eodem
Doctore.³

13—14. (1546. július 21.)

(791) M. Martinus Valentitz⁴ von S. Elisabeth aus
dieser Universität beruffen zum Clausenburg in Ungarn
(sed Claudiopolis est in Transylvania).

4. (792) Joannes⁵ vom Mittelberge zu Ungarn, voca-
tus eodem.

15. (1546. november 3.)

Sub eodem Doctore Pomerano ordinatus est Feria
IV^a post Omnium Sanctorum.

(834.) Andreas Bosdras sed quo perlegere non potui.⁶

16. (1546. deczember 29.)

... *Feria Quarta post Joannis Evangeliste per domi-
num D. Pomeranum.*

839. *Bartholomeus Melas aus Siebenburgen aus
dieser Vniuersitet beruffen gein Cronenstadt zum prie-
sterambt.*

¹ Másolónk itt átugrotta az igazi dátumot («feria quarta post Misericordias domini» = május 12.) s az előző dátumot («post Dominicam Quasimod» = május 3.) írta ki. Ezért megtartva az ő szövegét, a dátum-meghatározást helyesbíteni kellett.

² B. B. aus Hungern, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Seelen inn Hungern gelegenn bey einem wasser Wag genent.

³ Ez már a következő ordináltra vonatkozik, t. i. Valentitzra.

⁴ Valenlitz.

⁵ Johannes Petratsch.

⁶ Andreas Bogdas Aus Hungern vom Ormankezy, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Iratz zum Pfarambt.

17. (1547. február 1.)

... *Feria Tertia in Vigilia Purificationis Marie per dominum D. Pomeranum.*

843. *Nicolaus Fuchs von Cronen aus Siebenburgen doselbsthin beruffen zum Priesteramt.*

18. (1547. február 9.)

... *Feria Quarta per Septuagesimam oder die Apollonie virginis per dominum D. Pomeranum.*

845. *Bartholomeus Weyrach von Cronstadt in Siebenburgen, doselbsthin beruffen zum Priesteramt.*

19. (1548. február 22.)

... *Feria Quarta post Invocavit per dominum D. Pomeranum.*

927. *Johannes Sommer vom Kesemarck Prediger doselbst, dohin vollent beruffen zum Predigamt.*

20. (1548. április 18.)

... *Feria Quarta post Misericordias domini per dominum D. Pomeranum.*

938. *Cas(p)arus Ruessendorff aus Siebenbuergen Schulmeyster zu Schessburg, dohin beruffen zum Priesteramt.*

21. (1548. július 25.)

... *Feria Quarta Jacobj per dominum D. Pomeranum.*

953. *Paulus Hancasius aus Sibenburg von Cron, aus dieser Vniuersitet doselbsthin beruffen zum Priesteramt.*

22—23. (1549. február 27.)

... *Feria Quarta post D. Sexagesime per dominum D. Pomeranum.*

985. *Mathias Servatianus von der Widenbach aus Siebenburgen, Aus der Vniuersitet beruffen gein Corona zum priesteramt doselbst.*

986. *Dominicus Lucillus vonn Corona, Aus der Vniuersitet beruffen dohin zum priesteramt.*

24. (1549. április 17.)

... *Feria Quarta post Palmarum per dominum D. Pomeranum.*

998. *Michael Hornatj ein Hungar, Beruffen gein Czabul zum pfarambt.*

25. (1549. május 29.)

... *Feria 4a in Vigilia Ascensionis domini per dominum D. Pomeranum.*

1005. *Georgius Siculus aus Siebenbuergen aus dieser Universität beruffen gein Zengeritza zum Pfarambt.*

26. (1549. június 19.)

... *Feria Quarta post Trinitatis per dominum D. Pomeranum.*

1010. *Jacobus Prewsener von der Crosse Inn Reusen, Aus der Schulh auffm Goldberge beruffen gein Eperies zum Priesteramt.*

27. (1550. április 2.)

Anno 1550. sub. eodem.

(1069.) *Joannes N. von Zackmar, vocatus Baizno.*¹

¹ Baigno in Hungern.

28. (1550. november 12.)

(1119.) M. Lupissianus Caspary hinc Boinitium vocatus Feria IV^a post Simon Martinus (uti ex litteris coniciebam) Platner, hinc Comarominum vocatus.¹

29. (1550. deczember 3.)

... *Feria Quarta post Andreae per dominum D. Pomeranum.*

1124. *Franciscus Fransiscj vonn Futhagy aus Hungernn, Aus dieser Vniuersitet auff ein zukunfftigk predigambt ordinirt.*

30. (1551. február 11.)

... *Feria Quarta post Estomihj per dominum D. Pomeranum.*

1131. *Martinus Plecker von Coron inn Hungern, Aus dieser Vniuersitet beruffen doselbsthin zum predigambt.*

31. (1551. augusztus 19.)

... *Feria Quarta post Assumptionis Marie per dominum D. Pomeranum.*

1176. *Jacobus Fischer Siebenburger, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Corona zum predigambt.*

32—35. (ugyanaz nap)

Anno 1551 ordinati sunt sub eodem D. Pomerano.

1. (1177.) *Bernhardus Sebenhall*² von Kirchendorff aus Zipse, ex hac Universitate eodem est vocatus.

¹ «Magister Lugisslanus Casparus vonn Scheinitz inn Hungern, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein der Crennitz in Hungern zum pfarambt.» (A mint tehát látjuk itt a mi szövegünk és az eredeti wittenbergi között alapos különbség van.)

² Schall.

2. (1178.) Vinvetius Calmar von Sintay¹ vocatus Wagendrislinum.

3. (1179.) Gabriel — — —² ex hac Universitate Baronam vocatus.

4. (1180.) Emericus Zenadinus Liskam ex hac Ursitte vocatus.

36. (1552. márczius 16.)

... *Feria Quarta post Reminiscere per dominum D. Pomeranum.*

1232. *Christophorus Schemmert aussn Siebenburgenn, Aus dieser Vniuersitet beruffenn auff eine gewisse zukunfftige Condition.*

37. (1552. április 20.)

... *Feria Quarta Pasce per dominum D. Pomeranum.*

1247. *Gernasius Eszeny, Auss Siebenburgenn, Beruffen doselbsthin gein Clausenburgk zum pfar.*

38—40. (1552. június 24.)

... *Feria Sexta Joannis Baptiste per dominum D. Pomeranum.*

1273. *Thomas Bentzenn vonn Epperiess, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Newsehl zum Priesteramt.*

1274. *Augustinus Clein von Ramass, Aus Siebenburgenn, Auff zukuenfftig Predigamt beruffenn.*

1275. *Georgius Repcho von Carona, Aus Siebenburgenn, Auff zukuenfftigk Predigamt beruffen.*

¹ Vincentius Kalmar von Sintay aus Hungern, Beruffen aus dieser Vniuersitet gein Magutsch zum Predigamt.

² Gabriel Pahp von Karentzschy inn Hungern.

41. (1553. április 5.)

... *Feria Quarta Pasce per dominum D. Pomeranum.*
1372. *Wolfgangus Paulj vonn Cronstadt aus Siebenbuergen, Aus dieser Vniuersitet beruffen doselbsthin zum Priesteramt.*

42—44. (1553. augusztus 30.)

... *Feria Quarta (?) post Decollationis S. Johannis Baptiste per dominum D. Pomeranum.*

1428. *Petrus Guttheter aus Siebennbuergenn, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Corona zum Priesteramt.*

1429. *Balthasar Decan Siebenburger, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Corona (felette: Biestritza) zum Priesteramt.*

1430. *Paulus Nitius von Namsslaw, Aus dieser Vniuersitet Beruffen auf die Cremnitza zu Priesteramt.*

45. (1553. október 4.)

5. (1442.) *Mathias Heller von Korpon aus Ungarn, aus dieser Universität beruffen nach Hermanstadt eine Hauptstadt in Ungarn Anno 1553 sub D. Pomerano.*

46. (1554. február 28.)

... *Feria Quarta post Oculi per dominum D. Pomeranum.*

1479. *Christianus Chreider aus Siebenburgen, Aus dieser Vniuersitet beruffen doselbsthin kunfftig zum Predigamt.*

47. (1554. márczius 21 ?)

... *Feria Quarta D. P.*

1489. *Symon Knoll von Miedwisch Siebenburger, Aus dieser Vniuersitet beruffen dohin zum Predigamt.*

48. (1554. július 11.)

... *Feria Quarta post diuisionis Apostolorum per dominum D. Pomeranum.*

1526. *Antonius Sarctoreger vonn Siebenbuergenn, Aus dieser Vniuersitet beruffen doselbsthin zum zukuenffligenn Predigambt.*

49—50. (1554. augusztus 8.)

... *Feria Quarta post Donatj per dominum D. Pomeranum.*

1535. *Stanislaus Dyls Siebenbuenger, Beruffen dohin gein Corona zum Priesterambt.*

1536. *Balthasar Kyraly Siebenbuenger, dohin beruffen zu S. Joergenn Priesterambt.*

51—55. (1555. márczius 13.)

... *Feria Quarta post Reminiscere per dominum D. Pomeranum ordinatj.*

1604. *Petrus Boius von Corona, Aus dieser Vniuersitet beruffen doselbsthin zum Priesterambt.*

1606. *Thomas Komberman vonn Meschaw aus Siebenburgen, Dohin beruffen Aus dieser Vniuersitet zum Priesterambt.*

1607. *M. Christophorus Vrdescher vonn Reinstorff aus Siebenburgen, Aus dieser Vniuersitet beruffen doselbsthin zum Priesterambt.*

1611. *Christianus Klump von Corona aus Siebenburgen, Aus dieser Vniuersitet beruffen gein Corona zum Priesterambt.*

1613. *Titus Anuenius von Corona, Doselbsthin aus dieser Vniuersitet beruffen zum Priesterambt.*

56. (1555. május 1.)

... *Feria Quarta post Misericordias domini per dominum D. Pomeranum.*

1627. *Jacobus Fabritius von Mussnen aus Siebenburgen, Beruffen gein Byrthelnn zum Predigambt.*

57—58. (1555. június 26.)

6. (1645.) Damianus Graff, Czipser, als Schulmeister beruffen nach Neeren.¹ anno 1555.

7. (1646.) Gregorius Meltzer, Czipser, Schulmeister zu Kirchdorff, beruffen dahin² anno eodem 1555. Uterque sub Pomerano.

59. (1555. augusztus 28.)

... *Feria Quarta post Bartholomej ut supra per dominum Doctorem Pomeranum.*

1658. *Franciscus Schlesier, siebenburger, Aus dieser vniuersitet Beruffen im Siebenburgen zu kuenftigenn Predigambt.*

60—61. (1555. október 9.)

... *Feria Quarta Dyonisij per dominum D. Majorem.*

1667. *Erasmus Gresse, Aurifaber vom Hermstadt in Siebenburgen, dohin beruffen zum diakonat.*

1669. *Valentinus Schenck, Siebenburger, Aus dieser vniuersitet beruffen zum kunfftigen Predigambt.*

¹ „Schulmeister zu Michelstorff, Beruffen gein Nerer zum Pfarambt“.

² „Schulmeister zu Kirchdorff, dohin Beruffen zum Predigambt“.

62—63. (1556. márczius 4.)

... *Feria Quarta Adrianj per dominum D. Georgium Majorem.*

1703. *Ioachimus Hahn von Hetzeln aus Siebenburgen, Aus dièser Vniuersitet beruffen dohin zum Priesteramt.*

1704. *Franciscus Valentinus Mogiensis aus Siebenburgen, Aus dieser uniuersitet beruffen gein Muschna zum Priesteramt.*

64. (1557. október 20.)

8. (1723.) *Magnus Conradus aus Ungarn Eppewies beruffen¹ anno 1557. sub Doctore Georgio Major. Anno 1580 Diaconus Hodricensis vid. Rotarid.*

65. (1558. május 25.)

... *Feria Quarta post Pentecostes per D. Majorem.*

1773. *Mattheus Schultz vom Eylemburgk. Aus der Vniuersitet Leiptzigk beruffen gein Volckmarbach in Hungernn zum diaconat.*

66. (1558. szeptember 14.)

10. (1796.) *Emericus Roxer vocirt² in Zips 14^a 7^{bris} 1558.*

67. (1558. november 16.)

1820. *Andreas Sidelius gen Limbach zum pfarhern vocirt den XVI. novembris 1558.³*

¹ „Aus Vngernn von Epperjess, Beruffen ins Lanndt zu Merhernn zum Predigamt.

² gein Dörlstorff in Syps gelegen.

³ Eber Pál pótló jegyzete szerint (l. Buchwald i. m. II. k. V. l. 1820. sz. a.) „Seidel Graecensis Voitlandus“.

68. (1558. november 24.)

11. (1824.) Stephanus — — — —¹ Novisoliensis ex Hung. vocirt zu Bartpha 1^a novembris² 1558.

69. (1559. július 20)

1893. Nicolaus Literati Schesburgensis Transsiluanus, vocirt in transsiluaniam den 29. Julij.³

70. (1559. szeptember 3.)

1906. Damasus Dur transiluanus, vocirtgen Newenstadt in transsilvania 3 septembris 1559.⁴

71. (1560. deczember 10.)⁵

13. (1943.) Erasmus Krossenszky⁶ venit ad. D. Albertum — — — —⁷ in Kásmarck.

(Későbbi bejegyzés: „A. Lras ordinationis in Burio ad an. 1560. quibus adjicit D. Melancton comendationem ad Past. Eccl-Kesmark Joh. Somerum“).

¹ Stephanus Tamariscus.

² XXIIIj. novembris, Éber Pál p. j. sz. (l. Buchwald i. m. II. k. V. l. 1824. sz. a.) „O. Fröschel“ (=ordinálta Fr.)

³ Éber Pál p. j. sz. (l. Buchwald i. m. II. k. VII. 1893. sz. a.) „versatus annum hic et in Bartphensi ultrabiennium O. 19. Juni“.

⁴ Éber Pál p. j. sz. (l. Buchwald i. m. II. k. VII. l. 1906.) „Brendorfensis Transyluanus versatus hic annum“.

⁵ Az ordinatio napját forrásunk egyáltalán nem említi, csupán az évet, azt is Buriusra való későbbi vonatkozásban. Az eredeti wittenbergi jegyzék csudálatosmód a bejegyzést az 1559. év utolsó adataként tünteti fel. A hivatkozott felavató levél egyébként a pozsonyi ev. liczeumi levéltárban őriztetik, a mely szerint a kelet: „Datae Vuitenbergae anno 1560. Die quo celebratur publice Recordatio mirandae nativitatis domini nostri Ihesu Christi ex virgine qui est יוֹדֵה צְדִיקָנוּ . . .“ (Melancton saját kezű beírása).

⁶ Éber Pál p. j. sz. (l. Buchwald i. m. II. k. VIII. l. 1943.) „natus in oppido Sepusii Kesmark, versatus duos annos in schola Goldbergensi. O. 10. Deczember“.

⁷ Anascum.

72. (1560. márczius 25.)

1950. *Thomas Schindler Carponensis die Marcij 25. Anno 1560.*¹

1951. *Matthias Olscher Carponensis 25. Marcij 1550. (sic!).*²

73. (1560. márczius —.)

1961. *Andreas Tordensis Vngarus vocirt in patriam Tordam.*³

II.

ex alio scripto in IV^{to} ab anno 1560—64.⁴)

74. (1560. június 12.)

20. *Jodocus Hillebrandus ans dem Zips ist auff den 12. Junij gen Leoportitz vociert worden.*⁵

75. (1560. június 24.)

24. *Laurentius böynbrecher Birthallinus Transylvanus vocatus ad ministerium Euangelij a domino Francisco Saliceo Transylvano ad oppidum Birthalm, ordinatus 24. Junij.*

¹ Éber Pál p. j. sz. (l. Buchwald i. m. II. k. IX. l. 1951. sz. a.) „vocatus ad ministerium in patria, versatus hic dodrantem anni. O. 14. Februar“.

² Éber Pál p. j. sz. (l. u. o. 1951. sz.) „versatus hic trimestre. O. 14. Februar“.

³ Éber Pál p. j. sz. (l. u. o. 1961. sz.) „Torda vulgo Torrenburg sito in Transyluania duobus miliaribus a Claudiopoli amplius annum hic versatus. O. 17. März.“

⁴ E második kötet jegyzőkönyv czíme az eredetiben:

„*Ordinanden Register. Anno 1560 mense April.*“

⁵ Éber Pál p. j. sz. (i. h. X. l. 20. sz. a.) „versatus est Bartphe in schola Leonhardi Stokelii tres annos, Viennae ferme sexennium. (Szélről): Fuit caupo ideoque non admissus in hanc parochiam.

76. (1560. június 26.)

27. *Joannes Gendisch Heltensis Transylvanus vocatus ad officium Diaconatus in patriam, ritum publicae ordinationis accepit Witebergar die 26 Junij.*¹

77. (1560. október 2.)

49. *Martinus Bardt Leucouiensis ex Gepusio in inferiori (sic!) Pannonia, vocatus sum ad officium Diaconj in meam patriam Leutschouiam et confirmatus sum secundo die Octobris anno 1560.*²

78. (1561. február 12.)

Numero 79. (78) est Antonius Smick, Pannonius anno 1561, die 12ª Februarii ordinatus.³

79. (1561. május 15.)

Numero 104. (103) M. Ambrosius Stübnerus Schemniciensis Pannonius, vocatus per amplissimum Senatum ad Ecclesiam Dantiscanam, ordinibus sacris vero 15 Maii, ipsa die Ascens. Christi, anno 1561 initiatus.⁴

¹ Éber Pál p. j. sz. (i. h. XI. l. 27. sz. a.) „Gendesch. versatus hic amplius anno, et ante in scholis Clausenburgii, Coronae et Cibinii.“

² Éber Pál p. j. sz. (u. o. 49. sz. a.) „versatus in hac Academia ultra triennium, quinquennium vero in schola Bartphensi sub L. Stökelii disciplina.“

³ Éber Pál p. j. sz. (u. o. XII. l. 78. sz. a.) „natus in Teissholtz, quae nunc tenetur a Turcis, Zolnae biennium praefuit scholae, nondum habet ad certum locum vocationem et ante 3 septimanas egressus ex Vngaria propter solam ordinationem 90 milliarum confecit.“

⁴ Éber Pál p. j. sz. (u. o. XIII. l. 103. sz. a.) „versatus in hac Academia ultra septennium et Francofordiae annum, quadriennium Vratislaviae, biennium Cracouiae.“

80. (1561. június 4.)

109. *Georgius Lowczansski Véterizoliensis ex Montanis Ungariae vocatus ad officium Ecclesiasticum Ecclesiae Véterizoliensis a Senatu et tota Communitate eiusdem Ciuitatis Subijque examen Vitebergae. Anno d. 1561. 4. Junij.*¹

81. (1561. deczember 10.)

162. *Paulus Paulinus Coronensis Transylvanus vocatus est ad ministerium Euangelij in ecclesia Coronensi et p. r. o. c. est Wittebergae die 10 Decembris anno 1561.*²

82. (1561. deczember 24.)

Numero 168. (168) *Gregorius Werpetz, Ungarus, vocatus est ad gubernandam Ecclesiam Christi, in suam patriam, nempe Varano, quod oppidum situm est in sup. partibus Hung. die 24 X^{bris} anno 1561 ordinatus.*³

83—84. (1562. augusztus 5.)

226. *Lazarus Rhauu Scholtensis Transylvanus prima elementa didici in scholis Transyluaniae Cibiniensi & Coronensi, tandem missus Wittebergam operam dedi honestis artibus & studijs triennium fere, vocatus postea a parente Andrea Rhauu ad munus docendi in Ecclesia Scholtensi & admissus ad publicam ordinationem 5 Augusti. Anno 1562.*

¹ Éber Pál p. j. sz. (u. o. 110. számhoz) egy bizonyos Niemetzből való ordináltra vonatkozó megjegyzés szélén ezt olvassuk: „Cum hoc eadem axaminatus Georgius Lowczanskj Vngarus, cui dedi postea testimonium ordinato ante sexennium ab Episcopo“.

² Éber Pál p. j. sz. (u. o. XVI. l. 162. sz.) „versatus hic biennium“.

³ Éber Pál p. j. sz. (u. o. XVI. l. 168. sz.) „natus in oppido Vngariae Warano versatus hic septem menses.

227. *Stephanus Hencius Dillendorphinus Transsylvanus didici prima elementa in scholis Transsylvaniae Schespurgensi, Coronensi et Claudiopolitana, unde vocatus sum Enyedinum ad docendum in schola, et docui iuventutem, pro mea tenuitate fideliter, expleto autem anno uno vocatus ad ministerium docendj Euangelij a pastore eiusdem loci Ambrosio Macerio Missusque Wittembergam publico ritu ordinationis initiatus sum sacris per Reuerendos Wittembergensis Ecclesiae ministros Anno salutiferi partus 1562 Quinto die Augustij.*

85. (1562. november 18.)

257. *Simon Mass Coronensis Transylvanus vocatus in Ecclesiae ministerium a pastore Ecclesiae eiusdem loci in Bartia cui nomen est Vallis Rosarum. Missus in Academiam Wittembergensem anno 1561 versatus sum ibidem per spatium anni, commendatus mihi ministerium publico ritu anno 1562 die 18 Nouembris.¹*

86—87. (1562. deczember 23.)

263. *Mihi Georgio Melae natione Transylvano patria Cibiniensi uocato ad docendum Euangelium in oppido Reichucin, ubi etiam antea biennio praefui scholae, commendatum est ministerium Euangelij Witebergae, ubi per anni spatium operam dedi literis 23 die Decembris Anno a uirginis partu 1562.*

264. *Albertus Birthalmerus Cibiniensis Natione Transsylvanus, cum jam per sesquianni spatium operam dedisset honestis literis in Celebri Academia Witebergensi, uocatus est ad Ministerium a R. uiro Matthia Heblero pastori Cibiniensi & Superintendenti Saxonicarum Ecclesiarum Anno 1562 23. Decemb.*

¹ Éber Pál p. j. sz. (u. o. XIX. l. 257. sz.) „Massa“.

88. (1563. márczius 3.)

273. *Mihi Petro Schirmero natione Transylvano patria Coronensi uocato ad docendum Legem & Euangelium D. N. I. C. in ciuitate Coronensi in cuius ciuitatis Schola per dies vitae peractae operam dederam literis, commendatum est Ministerium Euangelij Wittebergae 3 Martij Anno post partum virginis 1563.*¹

89—90. (1563. május 20.)

304. *Ich Paulus Poepel von Lauben: noch dem ich II. Jahr lang zum Goltberg studiret, hernach auch ihn ungerlandt tzum Schuldinst gehnn schemnitz gefordert, aldo auch III. Jahr lang auditor gewesen, Itzt aber noch beruffung des Edelen und Ehrenvhesten Balthasar von Reder tzum Neundorff zum predigampt vocirtt und kein Wittenbergk Commendirtt vnd vorschrieben, auch den 19. Maij examinirtt vnd den folgenden XXI. Maij ascensionis Christi von dem Paulo Ebero ordinirett Anno 1563.*²

Num. 308 (308.) Ego Erasmus Sebaldi Anno 1580 Pastor Buhanensis, s. Bukanensis, ut ex subscriptione nominis sui Cremniciensi inserti Confessioni patet. Edita est anno 1580 die 16^a Martii 19. comprehendens Articulos. Haec uberius leguntur in Vol 1° MSC. Rotarid ad. an. 1580. Cremniciensis Pannonius versatus per triennium in celeberrima Scholae Bartphensi, sub doctissimo viro, eruditione et pietate praestanti Leonhardo Stoeckelio, postea veniens Wittebergam, in qua per biennium fere studiis operam dedi, vocationem accepi, ab Inclyto senatu Cremniciensi ad munus docendi Euangelium Domini nostri Jesu Christi anno 1563 in die Ascens. Domini.

¹ Éber Pál p. j. sz. (u. o. XIX. l. 273. sz.) „O. Fröschel“.

² Éber Pál p. j. sz. (u. o. XX. l. 304. sz.) „O. 20. Mai“.

91. (1563. június 30.)

308. *Ego Georgius Popitzer Iglauensis a pueritia operam dedi bonis et liberalibus artibus Iglauiae, in patria mea, et tandem jam adultus in Hungariam profectus in Scepusio Ciuitate Leitsch per biennium studij, nullo tamen officio Scolastico junctus. Nunc autem Concionatore Samuel N. et Senatu Iglauensi uocatus ad ministerium Euangelij in Pagum Wolframs et r. p. o. Witebergae c. sum 30 Junij Anno dominij 1563.*

92. (1563. deczember 15.)

358. *Ego Bartholomaeus Gablerus Sebnicensis uersatus fere ad triennium in schola Dresdensi, Bartpham deinde profectus bonis operis ibidem operam dedi, tandem in Transyluania per quadriennium officio Hypodidascali scholae Bistricensis junctus sum, postremo in patriam reversus uocationem a nobiii Christophoro Eberhard in Pago Taubenheim, cuius pagi Ecclesiae verbo diuino et administratione Sacramentorum inseruire debeo, accepi, Et Witebergae 15 Decembris ordinatus sum anno 1563.*

93. (1564. január 30.)

364. *Ego Johannes Hermannus petersbergensis Transiluanus didici prima elementa in scholis transiluaniae Coronensi et Claudiopolitanae, Deinde uocatus in patriam petersbergium ac ibi egi Rectorem per Anno 6. Denuo uocatus ad Ministerium a parenti meo ueni Wittebergam Anno 1563 et suscepi ritum p. o. a. Doctore Paulo Ebero Anno 1564 30. Die Januarij.*

94. (1564. július 30.)

Num. 421. (419.) Petrus Banyay Ungarus anno 1564 die 30 Julii a venerando Dno Paulo Ebero Past. et reliquis V. M. M. est ordinat. ante ordinationem anno hic expleto.¹

In hoc scripto ordinati sunt 466.²

III.

ex alio scripto in IV° ab anno 1564—1572.³

95—96. (1565. február 14.)

Num. 3. (466) Albertus Schormann natus in Pago Cosch in Hria studuit primum in montanis civitatibus Cremnitzii et Schemnitzii, deinde Leutschoviae, Bartphae, Wiennae, et in vallibus Ioachimicis; tandem vocatus est in patriam ad munus Eccl. a prudentissimo senatu (sed quo et quali non constat) anno 1565 die 14^a Febr.

¹ Éber Pál p. j. sz. (u. o. XXIII. l. 419. sz.) „Baniaj, — didicit in schola patriae et in patakina annos quinque, in hac Academia versatus annum.

² E szám hibás és 463m-al helyesbítendő. Ennyit mutat fel t. i. az eredeti wittenbergi Ordiniertenbuch II. jegyzékkönyve („Ordinandes-Register“), melyet szerzőnk itt e II. csoportnál használt.

³ E harmadik kötet az eredetiben a következő felírást viseli:

„*Ordinati in hac Ecclesia haec sua manu huic libro inscribant:*

I. Nomen, cognomen, Patriam suam.

II. Paucis indicent, in quibus Academijs aut scholis, et quandiu sint versatj discendi causa.

III. Si pueritiae in scholis aut alibi seruierunt, eius quoque ministerij locum et tempus connotent.

IV. Praecipue vero exprimant locum vocationis et ditionem et gradum, quem obtinebant in illa Ecclesia.

V. Significant etiam, a quibus testimonia de vocatione et moribus suis attulerint“.

Num. 4. (467) Thomas Kernerus Otschoviensis Hungarus versatus est primum in Schola Epperiesiensi per integros 3 annos, deinde Barthensi per 1 $\frac{1}{2}$ tandem rediens in patriam suscepit Regimen Scholae prope patriam in oppido Holmovia.¹ Hinc a prudentissimis viris in patriam ad munus docendi verbum Dei est vocatus, ordinatus ab summe ven. Paulo Ebero anno 1565 die 15ª Febr.²

97. (1565. április 29.)

Num. 19. (482) Philippus Labossius Murauiensis Pannonius versatus est in ludis trivialibus Epperjesini Leutschoviae et alibi Epperiesini per octennium, sub Disciplina Doctissimi viri M. Francisci Waltheri Wratislaviensis. In celeberrima Acad. Witteberg. per annum 1 et semestre. Vocatus est a fratre Rndo Dno Briccio ad munus Eccles. in oppidum Saaros ordinatus a Rndissimo Dno Paulo Ebero d. 29 Apr. 1565³

98. (1565. május 23.)

496. *Ioannes Setzer Cremnitzianus vocatus ad Ministerium Euangelij a Reuerendo viro Domino Christophoro Schönikel pastore in Praes oppidi Moraviae pro Diacono p. o. r. a. sub Reurendo ac Clariss. viro D. Doctore Paulo Ebero pastore Witebergen. Anno salutis M. D. LXV. mense Maij 23.*⁴

¹ Helnovia.

² Éber Pál p. j. sz. (u. o. XXIV. l. 467. sz.) „cuius pater per annos 28 praefuit Ecclesiae Otschoniensi ibidem natus.“

³ Éber Pál p. j. sz. (u. o. 482. sz. a.) „O. Fröschel“.

⁴ Éber Pál p. j. sz. (u. o. 496. sz. a.) „versatus in schola Neosoliensi biennium, Viennae annum, Pragae quadriennium, Lipsiae annum, etiam hic semestre, postea seruiit scholis in diversis locis, in Raspitz, Brynn, Selbitz etc. ferme 17 annos.“

99—100. (1566. február 13.)

Num. 100. (568) M. Lucas Szantai Pannonius, missus Wittebergam a clementissimo D. Joanne Alagy, D. in Regetz idque Anno 1558. Inde in patriam reversus, officio Ludimoderatoris in oppido Ujhely per annum functus est. Hinc in patriam Szantoviam ad munus idem vocatus per 6 menses eidem praefuit. Deinde ex voluntate praedicti Patroni anno 1561. rursus Wittebergam missus est, ubi studiis absolutis anno 1564. Magistri gradu ordinatus est. Tandem vocatus est a D. Patrono 1566 ad munus Eccl. ad quod per Doct. Eberum die 13 Febr. 1566 est rite ordinatus; scil. in patriam.

Num. 101. (569) Valentinus Baltha Hung. Heychensis, primum in patria studuit; tandem 1565 Wittebergam petiit, anno vero 1566. in patriam a Clar. viro Dno Magistro Benedicto Ilosuano Pastore Ecclesiae oppidi Tállya ad munus sacrum est vocatus, anno 1566. Vittebergae a Rndo viro Doctore Ebero die 13 Febr. ordinatus (Hic amplius nullo numero sint consignati.)

101. (1566. július 16.)

597. Ich Adam Langer von Freudenihal hab zu Zips als nemlich zu Kirchdrauf gestudirt vngeferlich bei fünf Jaren, Darnach hab ich ein zeit lang ein dinst collegis gehabt in der Laibitz, bin darnach von dem erwirdigen her pfarher auf dem Schönberg zu disem löblichen Ministerio vocirt und beruffen worden, Auch von dem erwirdigen achbaren hochgelerten Doctoribus Ac Magistris zu Wittemberg den 14. tag Julij examinirt vnd darnach den 15. tag Julij ordinirt 1566.¹

¹ Éber Pál p. j. sz. (i. h. XXV. l. 597. sz.) „vocatus ad munus diaconi in oppido Schömborg im Moravia“.

102—103. (1566. augusztus 11.)

612. *Ego Georgius Perlacky Nissensis puer didici in patria, ex qua ut cum bonis literis pietatis seminaria imbiberem, translatus sum in Academiam Cracouiensem, in schola sanctae Mariae versatus sum per dimidium annum, inde in Sepusium, quandam civitatem Epperies commigraui, in qua audiui eruditione et uirtute pietateque praeditum dominum M. Franciscum Waltherum Vratislauensem per triennium fere, posthac veni in civitatem in Silesia nomine Neapolis, ibi per annum functus sum munere auditoris, denique uocatus per Hemicum Gulden in Vogelseiffen Scalletum ad ministerium, denique Witebergae r. o. p. sum c. a Reuerendo D. D. Paulo Ebero pastore ac superintendente huius Ecclesiae et reliquis collegis ac ministris 11 Augusti a Christo nato 1566.*¹

(615.) Joannes Belitkius Epperiensis, studuit primum in patria, sub clar. D. Francisco Valthero Vratislaviensi; tandem sumptibus propriis Vratislaviam, ubi 1½ annum morabatur, concessit. Revocatus a parentibus rediit domum, tandem senatus Epperiensis Sumptibus instructus, Vittebergam petiit unde in locum Michaelis Polonkaj, amoti per senatum est revocatus, munia Pastoris gessurus, ordinatus 1566. d. 11. Aug. a D. Ebero.

104—105. (1566. szeptember 4.)

618. *Ego M. Franciscus Waltherus Vratislauensis postquam in schola patriae meae ad D. Elizabeth sub disciplina clarissimorum virorum D. M. Andreae Win-*

¹ Éber Pál p. j. sz. (i. h. XXV. l. 612. sz.) „natus in pago Ratmistorf in ditione Episcopi Nissensis. — bene respondit“.

cklerj et D. M. Balthazaris Neandri initia verae pietatis et artium dicendi prima fundamenta percepi, de consilio parentum et praeceptorum profectus sum Wittebergam capiendi cultus ingenij causa anno a nato Christi saluatore 1554 vbi permansi continue per integrum prope modum sexennium. Anno autem 1559 missus sum ab optimo ac doctissimo praeceptore Domino Philippo Melanchtone (piae memoriae) in oppidum vetustae gentis Gepidarum Epperies ad radices Carpatj montis. Ibi praefui iuuentutj scholasticae per integrum quinquennium. Postea in celeberrimam hanc Academiam redij, ut certius cognoscerem ecclesiae dei doctrinam atque ubi biennij spacium hic absolui, a senatu oppidi Silesiae Lubschutz ad munus pastoris ecclesiae eius oppidi vocatus sum atque ad hoc confirmatus sum p. o. r. Anno 1566. Die 4. Septembris.

621. Ego Petrus Weingolt Parathiensis in patria mea circiter annos 8 a pueritia versatus in studiis liberalibus et tandem uberioris eruditionis consequendae causa in inelytam ciuitatem Coronam me recepi, ubi tandem summa cura et diligentia fundamenta artium ieci. A parentibus tandem Wratislauriam missus biennio fere operam nauaui literis honestioribus, unde tandem bonorum et doctorum virorum consilio in hanc Academiam Witebergen: me recepi. Vocatus tandem sum ad munus Ecclesiasticum in patriam a Reuerendo D. D. Paulo Ebero pastore Ecclesiae Witebergensis die 4. Septembris. Anno a nato Christi 1566.

622. Ego Andreas Berweitt Alucianus Transyl. operam dedi honestis literis in mea patria, ubi mea fundamenta jeci. Deinde missus sum a parente pastore Ecclesiae Almadiensium & consilio aliorum Doctorum virorum in hanc Academiam Witebergensem, ubi primum operam dedi studio Theologiae. Tandem vocatus

a parente ordinationem ministerij accepi a Reuerendo D. Doctore Paulo Ebero pastore Ecclesiae Witebergensis Anno a nato Christo 1566. 4 septemb.¹

107. (1566. szeptember 22.)

631. Ego Michael Miculci Regiomontanus ὁροπόλις Pannoniae superioris testor hac manu mea me, cum Fribergae in Misnia triennium literis operam dedissem, inde in oppidum Radebergk ad scholasticam functionem vocatum esse, quam per septennium sustinui, tandem a Senatu eiusdem oppidi ad munus Ecclesiasticum in diaconum vocatum & a clarissimo domino doctore Paulo Ebero pastore & superattendente Ecclesiae Witebergensis ordinatum die 22 septembris Anno 1566.²

108. (1566. október 9.)

642. Ego Michael Fiedlerus in valle Joachimica natus ibique a pueritia usque in bonis literis uersatus anno 15 aetatis me Witebergam contuli, ubi biennium in aedibus Clariss: D. D. Johannis Maioris Joachimi professoris huius Academiae vixi, Postea a senatu Namburgensi in palatinatu vocatus biennium scholae officio junctus sum. Inde rursus Witebergam veni, sed propter defectum sumptuum, suasu & commendationibus Reuerend: & clariss: Dominorum D. Pauli Eberi & D. Casparis Peuceri ad aulam Imperatoriam Viennae profectus sum petiturus stipendium, quod cum propter obitum Imperatoris impetrare non possem, ab Adamo

¹ Éber Pál p. j. sz. (i. h. l. XXV. l. 622. sz.) «Berwert Almiannus pastoris ibi in Transylvania filius».

² Éber Pál p. j. sz. (i. h. l. XXV. l. 631. sz.) «versatus in Schola Bartphensi sub Leonhardo Stökelio triennium, in Fribergensi quadriennium».

Galliculo cive Cremsensi ibidemque scholae nobilium praefecto acursitus sesquiannum praeceptorem egi. Ex qua a D. D. Paulo Fabricio Caess: Mathematico vocatus ad Conditionem Ecclesiasticam in oppido Vngariae Modor Witebergae ordinatus sum 9 Octob. 1566.

109. (1568. márczius 25.)

790. Ego Andreas Birnerus Nissensis pueros didici in patria, dehinc Bartuae biennium, Tyropoli annum, Wratislaviae itidem biennium, denique vocatus sum a D. Johan. Keppelio et a Reuerendo D. Pastore Zaria Agorello in agrum S. Katharinam ad ministerium Euangelij. etc. Anno 1568. 25 die martij.

110. (1568. április 28.)

808. Ego Venceslaus Holarius a pueritia prima versatus sum in schola Miliczensi, ibi honestis moribus instructus sum, deinde me contuli Pragam et ibi versatus sum per biennium apud S. Martinum apud doctum virum nomine Casparum Brachaticzenum. Deinde ueni Mezericium et ibi honestis literis operam dedi per annum. Postea ueni Hungariam in Scepusium Tyropolim et ibi nauans honestarum literarum sub praeceptore Richardo Kauffm: Inde me uicissim contuli in Boemiam dans operam honestis literis Iglaviae apud dominum M. Eberhartum Iglaniensem, ab hinc uenicissim Hungariam et ibi commoratus sum in Montanis Civitatibus Nouosolij per biennium et tandem rursus in Boemiam reversus sum. Itaque ueniens in Patriam, in oppidum Miliczin habeo vocationem certam et legitimam a Senatu ex illo oppido et ab Honestis pastoribus, qui ibi non procul a Miliczin manent. Tandem ordinatus Vitebergae a Reuerendissimo viro Paulo Ebero et dominis colegis anno saluatoris nostri 1568. 28. Aprilis.

111—112. (1568. május 9.)

809. *Ego Christianus Tobiae Coronensis Transylvanus a cunabulis versatus sum in schola Coronensium ibique operam dedi honestis Musis. Inde anno 1565 contuli me Cibinium excolendi Musas gratia & ibi commoratus sum spacio unius Anni. Tandem anno 1566. vocatus sum in oppidum Merremburg ad officium rectoratus, hoc officio functus sum ad annum 1567 usque. Postremo missus a Renerendo viro D. Jacobo Fischer ad hanc celeberrimam Academiam gratia alias quoque vitam ac mores explorandi comparandique aliquam supellectilem librorum et sacris initiandi. Data vocatione a viro jam nominato in oppido Merremburg ordinatus sum Wittebergae a Clarissimo viro D. Paulo Ebero & dominis collegis anno recuperatae salutis 1568. 9. maij.*

810. *Ego Jacobus Gyllerus Mariaeburgensis Transylvanus a primis annis versatus sum in scholis & operam dedi honestis Musis Coronae in Transylvania. Inde anno 1564. ex consensu parentum contuli me Cibinium, unde tandem anno 1565 vocatus sum in oppidum Wurmloch, ut jungerer officium Cantoris per spacium unius semestre, inde reuersus in patriam, ubi operam dedi honestis literis usque ad annum completum 1566. Inde ex consilio doctorum virorum contulj me in hanc celeberrimam Academiam Wittebergen: Ubi honestis & sacris literis operam dedi usque in hunc praesentum annum 1568. Inde jam vocatus in patriam, data vocatione in Transylvania. Ordinatus sum a R. & Clarissimo viro Domino D. Paulo Ebero Wittebergae Anno 1568. Maij. 9.*

113. (1568. július 18.)

837. *Ego Andras Roth Coronensis Transyluensis in patria studui bonis literis septennium, praeceptore Jacobo Mellebrigero Cibiniano. Ibidem functus sum*

officio collaboratoris biennium. Post missus in germaniam munus scholasticum subij in Bronikouuo, villa Silesiae apud Nobilem D. Matthiam Broniscowski, ubi sesquiannum haesi. Deinde literis D. M. Johannis Scholtij Concionatoris Wratislauensis huc Wittebergam concessi et ordinatus ad docendum Euangelium, D. Nostri Jesu Christi a D. Doctore Paulo Crellio in absentia R. viri D. Doctoris Pauli Eberi pastoris Wittebergensis 18 die Julij Anno Christi 1568.

114. (1568. szeptember 26.)

853. Ego Joannes Wino Nousoliensis in Scepusio Leicouiae versatus sum. Praeceptor meus erat Albertus ibidem natione et Abeunte illo Paulus Horler, Bohemiae in Cotemberga Joannes Ganimedes, vocatio erat mihi a civitate preroro, quia ibi ludimoderatorem egi et pro sacellano fui ibidem apud Jacobum Ginualdinum. Et examinatus ac ordinatus sum a Doctore Paulo Ebero eiusque collegis Anno 1568. Die XXVI^a Septembris.

115—116. (1569. január 12.)

(871.) Georgius Zapkovitz Liskoviensis Hung. (ex Cottu Liptoviensi) versatus in scholis Bartphensi et Schemnitzensi, qui prae coeteris maxime aestimabat s. Theol. N. Fabri Bartphensem. Bartphae vocationem accepit in oppidum Pojnik, inter montanas civitates situm, suscepturus ibidem regendae Scholae sceptrum. Tandem ab iisdem Pojnicensibus in V. D. Ministrum est vocatus 12. Febr. 1569. per Doct. Sebastianum Fröschelium ordinibus sacris initiatus.

872. Ego Josephus Candidus Bohemico-Brodenus dedi operam literis in Bohemia Coloniae et Pragae

sub Praeceptore Georgio Blatnensi. Deinde profectus in Vngariam Schemnicij vso praeceptore d. Thoma fabri operam navai literis. Hinc vocatus in Pagum Oczovva ad officium Rectoris qui est situs inter Montanas Civitates, permansi in eodem officio integrum annum. Tandem ab ijsdem Oczovvam vocatus sum ad gradum Ministerij Evangelij Christi, qui et literas vocationis legitimae mihi obtulerunt. Deinde ad ministerium Evangelij Christi per D. M. Sebastianum Froschelium Witembergae 12. Januarij Anno Domini 1569 admissus et ordinatus sum. Gloria in excelsis Deo.

117. (1569. márczius 20.)

(880.) Georgius Sobutzek (vel rectius Szoputsek) Solnensis, Pannonius, prima Litterarum fundamenta in patria jecit. Deinde a parentibus suis in oppidum S. Martini missus, per triennium sub Dno M. Simone Jeszenszky operam Litteris impendit: hinc hujus praeceptoris & parentum consilio Bartpham, ubi per biennium Leonhard. Stoekelium suum venerabatur praeceptorem se contulit, anno vero 1562. Moraviam petiit et per 4. Annos scholae regimen sustinuit. Ultimo a Magnifico Barone a Walastein¹ in oppidum oppatov pro Pastore est evocatus & anno 1569. 20 Martii absente doctore Ebero a Rndissimo wirro D. Georgio Maior Witteberg: ordin.

118. (1569. június—július?)

907. *Ego Thomas Veluarinus Dionosij ex Bohemia, Dedi operam literis Pragae apud Divum Michaellem sub praeceptore Johanne Luna. Deinde prophectus in*

¹ Tandem a Magnifico Domino Domino Hynek Barone a Walsstein . . .

Schlavoniam Tiropolie sub Praeceptore D. Richardo Dedi operam literis, postea vocatus sum in oppidum Moschouic in officium Cantoris, ibi moratus sum per bigennium. Deinde reversus sum in Moraviam in Civitatem Brodam Vngarica ibi mansurus sum per dimidium anni. Tandem vocatus eram in Civitatem Mezericz ad flumen Betschua ad officium collaboratoris. Ibi mansurus fui per bigennium. Tandem ab isdem Dominis civibus vocatus sum ad Gradum Ministerij Ecclesiae Christi qui & literas vocacionis legitimae mihi obtulerunt. Deinde ad Ministerium Euangelij Christi per Dominum Paulum Eberum Pastorem Witembergensium ordinatus sum (más kéz írásával: «Si te non geres ita ut promisisti, dabis Deo dignissimas poenas») Anno Salutis 1569.

119. (1569. szeptember 14.)

915. Ego Joannes Fabricius Insulanus natione Transylvanus educatus sum in schola Cibiniana sub praeceptore Stephano Gross Cibiniano, Item in schola Coronensi sub praeceptore Jacobo Mellembrigero Cibiniano, Anno vero 1568 a patre missus in hanc celeberrimam Academiam ad sacras literas discendas, vocatus tandem a patre ad Diaconum Ecclesiae suae in Insula Christiana et patris voluntate ritum ordinationis petij ac p. r. o. c. a Reuerendo viro D. Paulo Ebero Sacrae Theologiae Doctore ac pastore Ecclesiae Wittebergensis 14 Septembris ipso die Exaltationis Crucis Anno 1569.

120. (1569. október 30.)

936. Ego Vincentius Franck Transylvanus fere a pueritia versatus sum in honestis literis in mea patria Agenitlen, Deinde missus sum a parentibus in scholam

Coronensium ubi continuos duos annos versatus sum, Inde reuocatus a Reuerendo uiro Domino Joanne Lupino ad officium Rectoratus in patriam meam quo cum summa laude per triennium functus sum. His annis peractis tandem missus sum in hanc celeberrimam Academiam, postquam in hac per spatium unius anni satis foeliciter studui, reuocatus sum in patriam a praefato Domino Joanne Luppino a quo mihi oblata est condito Ministerij Euangelij quod mihi commendatum est a Clarissimo uiro D. Paulo Ebero Pastore huius Ecclesiae 20 Dominica post Trinita: Anno 1569.

121. (1570. január 29.)

960. Ego Simon Muntschius Insulanus Transyluanus in patria scholis particularibus edoctus a praepositis scholarum prima elementa artium et uerbi divini, missus postea in academiam Vitebergen: a patrono meo Nicolao Fabricio Muschnensi pastore Insulae magnae quae est patria mea, postquam ibidem perfunctus fuissem officio ludimagistri biennium. Ab eodem Nicolao Fabricio uiro docto revocatus ad ministerium Ecclesiasticum in patriam meam Insulam magnam adhibitis testibus uocationis meae et vitae conterraneos meos, Michaelem Hortman Trapoldinum ut Martinum Hentium Transylua: ritum sacrae ordinationis a M. Triderico Videbranno accepi 29 Janu.

122. (1570. márczius 5.)

970. Ego Thomas Skutecinus Morauus in primis studui in particulari schola Nouosoliensi, deinde uocationem habens Cantoris officium suscepi ungaricae Brodae, ubi uixi per triennium. Hinc aliam uocationem habens suscepi similem Conditionem Cantoris in Hranit, ibi quoque per triennium degi. Deinde uocatus A

dilectissimo patre meo Nicod. Skutecensi suscepi conditionem scholasticam in oppido Welika. Hanc uocationem habens missus sum Vitebergam ad suscipiendum munus docendi Euangelium et Vitebergae sub Reuerendo Pastore huius Ecclesiae p. r. o. suscepi. Faxit Deus ut sim salutare ipsius Ecclesiae organum Actum Vitebergae Dominica Oculi Anno 1570.

123. (1570. május 28.)

993. *Ego Johannes Laurentius Muschnensis Transylvanus in patria scholis particularibus edoctus a praepositis scholarum prima elementa artium et verbi diuini missus postea in Academiam Vitebergensem ab avunculo meo Nicolao Fabricio Muschnense, pastore Insulae magnae et ab eodem Nicolao Fabricio reuocatus ad ministerium ecclesiasticum in Insulam magnam, examinatus sum a domino doctore Friderico Widebramo pastore Ecclesiae Vitebergensis et publice ordinatus Dominica prima Trinitatis quae erat 28 Maij Anno D. 1570.*

124—125. (1570. június 18.)

(998.) Georgius Frimrisiani Thurocziensis Pannonius, prima Lrar: Fundamenta posuit apud Dnum Martinum Zaborcium (rectius Zaborszkiium) postea versatus est Rosenbergae¹; hinc vero se contulit in Moraviam, ubi scholae Boskoviensi per 1. annum praefuit, tandem ab eadem Ecclesia in Pastorem est euocatus, ordinatus 1570. die 18. Junii a Rndisso D. D. Friderico Videbranno Wittebergae.

¹ In comitatu Liptouiensi in schola navans operam bonarum literarum apud Dominum Andream Czenglerum.

999. *Ego Andreas Modestinus Ochotfey ex Silesia statim ab ipsa pueritia a parentibus meis missus sum in scholam excolendi ingenij mei gratia ipsa in patria. Post ubi uero adultior factus Wratislauiam usque consensu parentum perrexi & ibi mansi per Biennium sub disciplina obseruandi praeceptoris mei D. Martini Reis. Hinc elapso biennio Cracouiam contuli eoque ubi peruenirem comoratus sum quoque biennium atque ibi depositus sum, in qua depositione multi atque docti viri adfuere quorum tantum unum Cracouianum qui tunc temporis Rector vniuersitatis Craco : fuit, referam. Postea elapsis duobus annis Sepusium contuli, ibique mansi Tiropoli Kesmark sub disciplina Honorificentissimi viri & doctissimi M. D. Richardi sesquialterum annum. Hinc uero repetiui patrios penates et redij in patriam & me contuli Morauiam Olumuntium uersus Iglauiam petens atque in ipso itinere praeter spem meum factum suscepi oblatam mihi conditionem scholasticam Crowsirj, ubi moratus sum per integrum annum, quo elapso Iglauiam perueni atque ita ubi ante statueram in animo meo expleui ibique dedi operam honestis artibus per biennium. Hinc uocatus sum Polnam a senatu Polnensi, ubi mihi oblata fuit uocatio scholastica, quam subij adiuuante me gratia Dej & rexi per biennium informandam iuuentulem in praeceptis Grammaticis nec non in pietate Religionis Christianae. Elapsis duobus annis Nosyslauiam contuli, ubi etiam ad uota Domini atque Reuerendi piae memoriae Pauli aquilinati suscepi in Regimen uocatus scholasticum in quo regimine per integrum annum perseueraui. Postea Lusam secum (!) contuli uocatus per literas a Magnifico D. Barone Slawata ibique comoratus sum per annum informandae iuuentuti, ubi etiam oblata alia uocatione scilicet Ministerii in S(acris) huc missus sum ad confirmationem quo jure possem propagare*

doctrinam Euangelij incorruptam & administrare Sacramenta ut a Christo instituta nihil addendo et minuendo, quod integre re ipsa praestabo adiuuante me gratia Dei omnipotentis Witebergae, ubi apparui coram Reuerendissimo D. Widebramo Doctore Theologiae sacrae, ab illo examinatus, simul etiam ad munus sacerdotale confirmatus Anno salutis 1570 18. Junij.

126. (1570. szeptember 20.)

(1029.) Paulus Pannonius Sobreh versatus est per annum 1. Bartphae sub praepceptore Joachimo Brekusio¹ per 5. annos Lipschae,² per annum Trenchinii,³ unde se in Bohemiam contulerat, sed reversus vocatus est ad munus docendi Evang: a Bistriciensibus⁴ anno 1570. 20. 7^{bris} a Widebrando ordinatus (sub Theod. juniore — — fidei Christianae propugnator. Ita Rotarides.)

127. (1570. szeptember?)

1032. Ego Sebastianus Kempff Schemnicensis postquam in iuventute mea fundamenta liberalium artium in patria mediocriter didicissem, me 60. anno in hanc inclytam Academiam Studiorum causa contuli: atque in ea biennium fere in discendis humanioribus artibus insumpsi. Verum cum sumptibus destituerer, me in Austriam recepi. Cumque ibi triennio primum in pago Walterskirchen, deinde vero in oppido Schratentall officio Ludimoderatoris perfunctus essem, Wrasillauiam adij, ubi ultra duos annos in paedagogi munere permansi. Tandem uero studio cognoscendae purioris doc-

¹ Berkusio.

² Lipczae alimanicali in Pannonia, dans operam honestis literis sub praepceptore Petro Baroschio.

³ Sub eodem praepceptore.

⁴ Quod est oppidum in Pannonia.

trinae de Deo huc Wittebergam redij, et cum mediocri diligentia anum et menses sex uersarer, a prudentissimo senatu patriae meae ad ministerium Ecclesiasticum ibidem vocatus sum. Itaque habito prius examine r. p. o. a Reuerendo et Clarissimo Domino D. Friderico Widebrando ecclesiae pastore huius loci fidelissimo in festo Michaelis, quo die ecclesia Deo gratias agit pro ministerio et excubijs beatorum et castorum Angelorum, accepi. Wittebergae Anno 1570.

128—129. (1570. november 15.)

1043. *Ego Clemens Goltshik Transylvanus natus in ciuitate Bistricia cis fluuium celebrem in Transyluania Bistricium nomine, ibidem ab ineunte aetate in pietate, linguarum artiumque liberalium Studio ad annum usque vigesimum uersatus sum. Inde a praeceptoribus meis quibus acceptum refero quicquid in liberalibus artibus profeci, missus sum in celeberrimam ac matrem honestarum artium ac disciplinarum academiam Witebergensem in qua Academia cum per spacium duorum annorum honestis literis operam dedissem, tandem jussu parentum et Reuerendi viri d. Joachimj animum ad Theologiam applicuj. R. o. p. accepj in Academia Witebergensj pastore Reuer. D. Doctore Friderico Widobramo. Die 15 Novembris.*

1044. *Ego Joachimus Lang Transylvanus natus in oppido Bonnesdorff ibidemque aliquamdiu honestis literis operam dedi, tandem a parentibus missus sum in celeberrimam scholam Coronensium, ubi ad annum 19 literis quantum a me fieri potuit insudauj, Tandem a praeceptoribus fidelissimis missus in partes Hungariae ubi uberiolem fructum studiorum percipere possem, in scholam laudatissimam Barthuanam. Tandem literis R. Viri D. Johannis Gebhardt ad studium Theologicum*

inuitatus atque summis rogatus praecibus ut ordinationem sacram assumerem, huic me parere ut honestum sic pium putavi & hic in Wittebergensi Academia in Deo propitio assecutus sum ipsa die 15. Nouemb. Pastore R. Viro D. Doctore Friderico Videbramo.

130. (1571. márczius?)

1064. Anno Domini 1571. Ego Tobias Graphius Transylvanus educatus in oppido Brandorff tunc missus in scholam celeberrimam Coronensium bonis ibidem literis operam nauare coepi sub Ludimoderatore domino Simonj Massa Coronensi, hic vocatus ad ministerium, cui successit Johannes Sommerus, sud cuius disciplina vixi annos 2. Tandem ad uberiorem doctrinae fructum capiendum missus in hanc celeberrimam Academiam in qua prout potui dedi operam bonis literis per annum fere in integrum. Deinde hinc vocatus in patriam, in qua mihi oblata est vocatio a Reuerendo viro D. Simoni Massa. Confirmatus autem sum a Clarissimo viro Domino D. Friderico Widebramo pastore Witteberg. Anno Domini 1571.

131. (1571. június 4.)

1096. Ich Johannes Brauner von der Neiss aus der Schlesienn, Bin daselbst in meiner patria 4 Jhar in die schule gegangen, zu Olmutz in Mörlanth 1 Jhar, Item in dem itzo vorgemelten landt zw Brun 1 Jhar Scholam frequentiret, zw derselbigen zeit ist Lauentius Schefflein Cantor bey S. Jacob in der Pfarkirchen gewesen im Zips im Kesemarckte 1 Jar in die schul gegangen, Hen zw Jegendorf 1 Jar in die schule gegangen, welche Stadt dem Margrawen von Anspach gehört, Item zu Schömbergk 1 Jar Auditor gewessen. Darnach bin ich in dess Edlen wolgebornen herrn Herrn Johan

*Bernert Maltzan auf Wartembergk in der schlesien
frawenzimmer 1 Jar gewesen vnd die Frewlein und
andere Jungfrawen mit lesen, schreyben vnd rechen
vnd dem kleinen Cath. Lutheri ihnen tractirt vnd
vnderwiessen. Demnach bin ich 1 Jar zur Ölssen Auditor
gewesenn. Item Inn landts preussen 2 Jar áuf 1 dorffe
mit Namen Vlne von Danzigk $\frac{1}{4}$ wegis Schulmeister
gewesen. Auch darnach hab ich des Edlen Ehrn vnd
vesten Georg Nimptsch auff Kuntzendorff Söne vnd
töchter 4 Jar nur lesenn, schreyben vnd Rechen vnder-
wiesen, Auch den kleinen Cath. Luth. mit inen trac-
tirett. Darnach bin ich in das Dorff Nossiclaw com-
mendiret von dem Edlen Ehrn vndt vesten Christof-
fero Nowesky vom Neundorff zur Nossidel vnd vonn
dem A. E. W. vnd hochgelartten D. Friderico Wide-
bramo examiniret vnd zum ministerium confirmirt
Anno 1571 die 4. Junij.*

132. (1571. augusztus 19.)

(1110.) Georgius Institoris Moschovinus prima Litte-
rar: & pietatis initia in oppido Moschovetz posuit; postea
missus a parentibus Tyropolim in Scepusium, triennium
ibidem consumpsit.¹ Inde missus est Bartpham, per bien-
nium gubernante Scholam D. Thoma Fabri Neosoliensi,
hic moratus. Hinc profectus est cum eodem Fabri Schem-
nitzium,² annum hic explens. Inde vocatus est ad regi-
men Scholae cuiusdam in Moravia,³ cui, dum per bien-
nium praefuisset, ad ministerium Evang: ab oppido
Moschótz est evocatus, per D. Frid. Widebrannium 19.
Aug. 1571. ordinatus.

¹ Sub Rectore Scholae Tyropolitanae D. Richardo Kaufmn.

² Sebnicium.

³ Prostannam.

133. (1571. augusztus 26.)

(1113.) Joannes Jantschi Lipschensis Pannonius, cum prima Litterar: fundamenta in patria posuisset, et post Cremnitzii¹ etiam Studuisset, missus a parentibus Wratislauiam, anno quo b. m. Doctor Philippus Melanchton mortuus est, ubi per biennium sub disciplina D. Andreae Winkleri mansit. Postea Martinopoli quadriennium. Hinc jussu parentum Bartpham,² in qua magno illo viro D. Leonhard Stoeckelio, & Thoma Fabri, per quadriennium morabatur.³ Hinc majora aspirans Wittebergam salutavit Acad.⁴ ex qua vix anno expleto a Senatu Bartphensi et euocatus, ordinatus a D. Widebranno die 26. Aug. Anno Dni: LaetablVr IVstVs In DoMIno et sperabl In eo. Psal: 64.

N. B. Joannes Jantschi erat alter sine dubio, Eccles. Weterosoliens: Pastor subscribens Conf. Cremnitz A. C. 1580. die 16. Martii.

134. (1571. október 31.)

1137. Ego Seuerinus Latusius Bilicensis Silesius statim a pueris in patria mea dedi operam bonis literis. Vt autem majorem profectum in studijs facerem, contuli me primum Vratislauiam ibidemque per triennium scholam frequentavi. Postea ueni Nissam, ubi etiam aliquamdiu in schola vixi. Hinc profectus in Borussiam Toroniae per biennium studui. Ex Borussia discedens

¹ In Civitate Hungariae Metallica.

² In celeberrimam Hungariae Scholam.

³ Bartpham quam in pietate et bonis artibus fundavit ac ab idolomania Pontifici primus repurgavit Magnae in Vngaria auctoritatis vir Leonhardus Stöckelius discipulus huius Academiae. Mansi in hoc Oppido sub disciplina Thomae Fabri Nouizoliensis generi Stöckelij quadriennium.

⁴ Hanc celeberrimam Europae Academiam.

ueni in Academiam Cracouiensem. Cracouia rediens in patriam iuuentutem in schola per biennium institui. Denique contuli me in montanas civitates Vngariae fungens officio Collaboratoris in Schola Cremniciensi ab inclyto senatu Cremniciensi ad munus Ecclesiasticum videlicet Diaconi sum uocatus. Missus itaque Vitebergam a Reuerendo et Clarissimo uiro Domino D. Friderico Videbramo Ecclesiae Vitebergens. Pastore ordinatus sum Anno nostrae salutis 1571. Die 31. Octobris.

135. (1571. deczember ?)

(1147.) Georgius Sommerus Tyropoliensis (rectius Scepus qu... Neogradiens. Hungarus) prima Litterarum initia posuit in Kaysmark. Deinde studuit D. Thoma Fabri Neosoliensi, Bartphae, ultro annum. Item Iglaviae per biennium, sub D. Matthia Eberhardo, Wratislaviae alii quam diu¹ scholam frequentavit. Postremo voluntate parentum & amicorum Wittebergam est profectus, ubi, dum ultra annum fuisset moratus a senatu Kesmarkiensi ad munus Eccles. videlicet Diaconi est vocatus, a D. Widebranno 1571 ordinatus.

136. (1572. április 9.)

(1178.) Bartholomaeus Kunrath Leutschoviensis, ab ineunte aetate honestis Litteris operam dedit in Patria. Anno vero 1558. missus est a parentibus Schemnitzium, ubi propriis sumptibus sub Praeceptore Joanne Henselio vixit. Deinde 1563. defunctis Parentibus Iglaviam profectus est, quae est civitas Moraviae, ibique sub Magistro Matthia Eberhardo, per spatium 4. annorum in schola Collegae officium sustinuit. Tandem in oppido Steiner,²

¹ Aliquamdiu.

² Stainern.

sub ditione Iglaviensi, per 5 annos scholam rexit. Ita postea in oppidum Selavir¹ a Generoso Dno Friderico a Czerotin in Pastorem est evocatus, ordinatus a D. Videbranno anno 1572 die 9. Apr.

137. (1572. május 4.)

1195. *Ich Cristophorus Frendel von der Iglaw Bekenne mit meiner handtschrift, das ich zwey Jar aldo in die schul bin gangenn, und ist dieselbige Zeyt mein Preceptor gewesen Dominus Wenceslaus Matthussius, auch bin ich vnter seiner disciplin zue Brun 3 Jahr gewesen vnnnd in Sepussio im Caysersmarckg 4 Jar, nochmals bin ich Ein Jar schul vnd zuchtmeister in austria zue grossenhallbach gewesen vnnnd im zwey vnnnd siebentzigsten Jahr Bin Ich von dem Erwirdigen Christophoro Schenickel pfarer zue hausskirchen ordentlich vnnndt legitime zum Capplan vnnnd von dem Erwirdigen vnnndt hochachtbaren Doctore Friderico Widebrando Examinirt vnnndt Ordinirt worden. Anno domini 1572. Jar den 4. maij.*

138—139. (1572. május 10.)

(1202.) Martinus Schupka, alumnus Prividensis, versatus Bartphae, partim sub Stoeckelio, partim sub Fabio, circiter annos 5. Vratislaviae sub Andrea Vincklero An. 4. dein in patria munere Scholastico functus an 6. vocatus est ad Ecclesiam Prividien: publico ritu ordinatus 1572 die X Maii.

(1203.) Thomas Vranka, Prividiensis, versatus² sub disciplina Thomae Fabri, Wittebergam Acad. tandem petiit, hinc evocatus est ab ecclesia — — —³ ordinatus 1572 die 10 Maii.

¹ Selavitz.

² In schola Shembnicensi.

³ Chrenonicensi (Chremnicensi ?)

140. (1572. szeptember ?)

(1229.) Gallus Klatzko Pannonius Hermanensis (quod oppidum dr. ee. duob. miliarib. Epperiesino remotum) studuit wratislaviae sub Valthero, Epperiesini sub Fabio¹ Tandem vocatus est ad scholam regendam oppidi Saáros, cui dum per biennium praefuisset, consilio bonorum viro- rum in hanc academiam se contulit, in qua versatus per 1½ annum; ultimo medio anno morbo laborabat peric- uloso. Hoc tempore evoluta accepit vocationem a Gene- roso Dno Paulo Mariassy ad Ecclesiam Marcivillanam, in locum Christiani Cokkaviani pastoris eius loci.² Hac accepta, ordinibus sacris a Doctore Videbranno Dominica 15a post Trinit 1572 patriam repetiit.

IV°

Ex alio Scripto in forma IV^{ti} ab anno 1572 usque ad an. 1589. in quo nullo numero sunt personae ordinatae consignatae.³

141—142. (1573. április 25.)

Martinus Holecus Ostlyanus, natione slavus, oppido Pannoniae inferiores Ostlyán, primum operam dedit bonis Litteris per quadriennium in patria, hinc profectus Tren-

¹ . . . Hermanensis educatus in patria pia discipina dome- stica veni sub Magistro Francisco Walthero Wratislaviense prae- ceptore Eperies quod oppidum abest duobus miliaribus a mea patria, discendi gratia, ubi primis literarum elementis instructus annos aliquot contulj me Bartpham, oppidum dissitum tribus mili- aribus Eperjes, ad praeceptorem Thomam Fabrum Novisoliensem, cuius opera sum usus annis duobus cum dimidio.

² In collegam domini Bricrij Cokkauianj pastoris eius locj.

³ Innen kezdve a wittenbergi Ordinirtenbuch anyaga még kiadatlan. A nevek előtt, mint a mi czímfelírásunk is mutatja, számozás az eredetiben egy darabon nincs. E kötet czíme *az eredeti wittenbergi kéziratban*: „Anno 1573—1589.“ Azután az ordináltak bejegyzéseit irányító ugyanazon kérdések, mint a III. kötet feliratánál.

chinium 2 annos ibi exegit, postea Tyropolim, ubi quoque 2 annos explevit, dein Bartpham, ubi 5 annis morabatur. Reuersus in patriam Regimen Scholae apud Zambokretenses suscepit, unius anni spatio in ea moratus. Hinc Pragam profectus unde a Dno Rndo Petro Bendino, pastore Holeschoviensi, a Doctore Friderico Videbranno d: 25. Apr. 1573.

Christophorus Xost Scepusianus Nouoforensis, institutus, a teneris annis, usque ad 15. aetatis annum per Leonhardum Patrem Scepusianum. Tandem in Moraviam profectus a quodam Barone in pastorem est vocatus et ordinatus per eundem Videbrannum 25 Apr. 1573.

143. (1573. június 21.)

Seraphinus Gosnovicerus Leutschoviensis, prima Christianitatis praecepta posuit in patria, tandem in Acad. Vittebergensem missus, in qua cum annos 4. & menses 8 continuis studiis operam navasset, ab Inclyto Senatu Leutschoviensi ad functionem ministerii est revocatus, publice ordinatus die 21. Junii 1573.

144. (1573. deczember 19.)

Joannes Noscko Liptsa Solnensis Pannonius, prima Litterarum fundamenta, in patria, & in schola iecit; tandem se Bartpham contulit, ubi quadriennium sub Thoma Fabri studuit: postea Liptsae in Comitatu Lipt: collegae officium suscepit. Inde profectus in Comit: Solnensem in oppidum Ponyick, ubi per biennium Rectorem Scholae egit, ubi a Past. Alberto Seletzeno & senatu ad pastorum vocatus & vocatione acceptata 19. Dec 1573. per D. Videbrannum Vitteberg: ordinatus.

Quod faustum & felix sit.

145. (1573. deczember 20.)

Christophorus Hobnerus Sele ex Pannonia, prima fundamenta iecit Bartphae sub disciplina D. Leonhardi Stoeckelii, hincque Studiis absolutis Lipsiam in Cottum Soliensem pro Rectore scholae vocatus, ubi per sexennium & ultra morabatur, concessit. Postea singulari Dei providentia a senatu dictae civitatis ad functionem Diaconi est evocatus & Vittebergae a Doct. Videbranno Dominica IV^a Adventus 1573. ordinatus.

146. (1574. augusztus 10.)

Joannes Tartzi Novisoliensis, initia bonarum artium in patria posuit, tandem Bartphae studuit, postea in Valle triennium in erudienda iuventute consumpsit. Oblata vocatione a Ministris eccliae Novisoliensis, Olassium, munus ecclesiasticum suscepit, et Vittebergae a Viro D. D. Bugenhagio anno 1574 die 10. Aug. est ordinatus.

147. (1574. november 17.)

Nicolaus Marci Moschoviensis Pannonius, fundamenta pietatis, & artium liberalium, Bartphae iecit. Postea Iglaviam se contulit, ubi per triennium vixit. Inde jussu parentum Vittebergam ivit, ubi morabatur per annum, inde Pragam petiit, ibique totidem moratur. Pragae vocationem accepit, a senatu Hradistensi ad munus scholasticum, hinc vero vocatus ad idem munus a senatu Hunno-branensi, hicque loci a Rndo Dno Pastore Hunnobrod: Domino Benedicto Critschino, & civitate (in pastorem) seu Diaconum est evocatus Sacris ordinibus initiatus Rndo Dno D. Casparo Eberhardo Superintendent: Vitteberg 17. 9-bris 1574.

148. (1575. június 15.)

Andreas Schupka Prividiensis Pannoniusis montanarum Civitatum, patre defuncto ex consilio matris, anno 5 aetatis prima Studiorum lineamenta in patria posuit. Hinc duce Deo & Fratre suo Martino Schupka Bartpham concessit, ubi partim sub sanctissimae memoriae Leonhardo Stoeckelio, partim sub Thoma Fabri Neosoliensi vixit 4 annis. Relicta autem Bartpha Vratislaviam, una cum praefato fratre Catalogo studiosorum se referens concessisset, 5 ibidem morabatur annis. Hinc Zakoltzam ad munus Cantoris, quod sesquitertium annum gessit, vocatus ex cantoratu, in oppidum Ujhely ad vagum in Com.: Nitriensem, per Rndum Nicolaum Mitzer, Praepositum vocatus; omni cum laude et diligentia juventuti praefuit. Oblata tandem per Rndum Andr. Sotzovszky ad Diaconatum Prividiensem, vocatione, ordinatione per D. D. Casparum Eberhardt Part. Witteberg. est ordinatus 15. Junii 1575.

149. (1575. június 29.)

Georgius Schultz Bartphensis Pannonius Litterar: initiis in laudatissima patriae schola inbutus, contulit se Vratislaviam, ubi sub Doctore Viro M. Petro Vincentio, versatus est per biennium. Hinc celeberrimam Academiam Lipsiensem adiit, plus triennio hic moratus. Tandem Litteris publicis, ab amplissima patriae Senatu revocatus, pro ministerio Diaconatus, vocationi annuit, sacrosque ordines ab Eberhardo 20 Junii, quae fuit dies Petri & Paulli 1575. Suscepit.

150. (1575—1576.)

Joannes Bartusch, natus est in oppido Sperendorff prope Leutschoviam, qui in oppido Leuttem, in Dioecesi Vratislaviensi Pastorem egit, ordinatus a Doctore Esaia Heydenreich, Pastore Vratislaviensi, sine die & anno.

151. (1576. márcz. 21.)

Petrus Pragvis, Novisoliensis Pannonius, prima artium initia iecit in patria; tandem delatus Bartpham, Stoeckeleum & Fabrium Praeceptores venerabatur. Hinc concessit Schemnitzium ad D. Martinum Schloegerum. Unde parentum & praeceptorum consilio Vittebergam concessit, hincque ad Eccliam Novosoliens: pro Diacono est euocatus, ordinibus sacris initiatus, d. 21. Martii 1576. a quo tamen non exstat.

152. (1576. április 3.)

Georgii Astronomi Novisoliensis, prima studior: fundamenta posuit in patria, deinde missus ad doct. Virum Thomam Fabri, Ludirectorem Bartphensem, ubi triennio excepto, reversus est in patriam, illicque sub collaboratoris functus officio. Tandem consilio quorundam missus in hanc celeberrimam Academiam, in ea per semestre est moratus & sumtibus destitutus, jussu Rndi Dni Pro-pastoris Novisoliensis, Gregorii Meltzeri in patriam reversurus, examini & publicae ordinationi pro officio Diaconatus se subjecit 3. Apr. 1576.

153. (1576. április 4.)

Paullus Maior Soproniensis Pannonius, initia artium in patria sub Doctissimo Dno Francisco Hartmanno Mansfeldensi iecit; dein missus a parentibus Vratislaviam Praeceptore usus est D. M. Petro Vincentio, sub cuius disciplina vixit menses fere 15. Tandem commendatione aliorum Halas-Saxonum est delatus; illinc vero ad hanc inelytam Academiam, unde revocatus in patriam rediit, hicque sub ditone Aldeburgica Hung: in V. D. M. vocatus Vittebergam denuo adiit et hic ordines Sacros a Rndo Viro Bernhardo Apitio 4. April 1576. suscepit.

154. (1576. május 23.)

Matthias Ricelius Novisoliensis, studuit primum in patria, deinde jussu parentum Leutschoviam, ubi sub disciplina Caspari Crommeri per triennium morabatur, delatus ad officium Ludi-Rectoris Liptsam Alemannorum in Com. Liptov. vocatus est. Hinc autem post annos 2 ad munus Diaconi a Rndo Viro Dno Gregorio Meltzer est vocatus pro Diacono Novosoliensi. Ita Sacros ordines suscepturus Vittebergam venit & a D. Joanne Pomerano est ordinatus d 23. Maii 1576.

155. (1576. július 11.)

Demetrius Syboltius Pannonius, prima Litterar: fundamenta didicit Thulnae, dein Temesvarinum delatus, Praeceptore Stephano Szegedino est usus, hinc vero Mas-saian: proli praefectus, vocationi annuit. Tandem suasu amicorum anno 1559. Vittebergam se contulit, D. Philip-pum Melanctonem Praeceptorem veneratus integro anno & ultra. Anno vero 1562. in Hung. reversus primum Gyulae Ludi-Rectorem, dein Csepreghini in bonis Magnif. Dni Nadosgyi, hinc vero Zempitezinum ex voluntate Illmi Dni Comitis Julii a Salmis et Neuburg, novisse vero a Tyr-naviensi, ordinatus autem Vittebergae a Rndo Domino M. Obendorffer 11. Julii 1576.

156. (1576. november 7.)

Michael Mokoschinus Teuto-Liptsensis Hung: natus Patre Ecclae eiusdem ministro, ab ineunte aetate institutus est in schola patriae a D. Petro Baroschio per triennium, & eruditisso Viro D. Thoma Fabricio Rectore scholae Bartphensis, quam Doct. condam D. Leonhard Stockelius fundavit, per quinquennium. Tandem Vittebergam est profectus, unde ad officium Diaconi ecclesiae patriae vocatus ordines Sacros Wittebergae suscepit 7. 9^{bris} 1576.

157. (1577. október 4.)

Paulus Wranka Prividiensis ex Sareptis Hungaricis studuit ab ineunte aetate in Scholis trivialibus, utpote Schemnitzii apud dnum Thomam Fabrium, Cassoviae apud D. Richardum 16 annis versatus; postea ad functionem scholae in Comit: Thurocz: in Hay vocatus, annum ibi exegit, tandem Toth-Pronensi Scholae triennio praefuit, unde vocatus in Chrenócz, biennio ibi mansit. Postea a Communitate oppidi Otzova sive Bojnitz ad munus sacrum suscipiendum, iudicio virorum sano et doctrina pollentium utpote D. Valentini Meltzeri & Thomae Osvaldy, prioris pastoris Koss &c eo est adductus, ut vocationem susciperet et suscepta Wittebergam profectus fuerit ordinatus a D. D. Polycarpo Leysero Superintend: Grali 4 Octob. 1577.

158. (1577. november 6.)

Jacobus Dubovianus Szeletzensis Hung. (Szeletz est pagus valde vicinus Civitati Neosoliensi) studuit primum Schemnitzii, sub Ludi-Rectore D. M. Joanne Egrauo Nisseno, tandem Vratislaviae sub Petro Vincentio per triennium. Postea vero probata in aliquibus scholis in iuventute erudienda sua opera a pago Szeletz Wittebergam pro ordinatione missus, quam ab Excell & Rndssmo Viro D. D. Polyc. Leysero feliciter suscepit die 6. Nou. 1577.

159—160. (1578. június 5.)

Melchior Eber Thurociensis (felette: martinopl) Hung. prima pietatis fundamenta iecit in patria sub Simone Jesensky, tandem Bartpham delatus per quadriennium Fabrium audivit; hinc est evocatus ad functionem Scholae Stropkoviensis, unde a parentibus evocatus missus est in Acad. Pragensem, in qua dimidium anni exegit. Illinc reuersus in patriam, accepit vocationem a Schola patriae,

in qua septennium desudavit. Quo elapso evocatus est ad Ecclesiam Martinopolitanam pro Diacono ab erudito viro Stanislao Gosnovicero ibidem Pastore, a Rndo Clarissimo Polycarpo Leysero Superintendente 5. Jan. 1578. sacris Witteb. initiatus.

Matthias Rechimis Netzpalino Thurotziensis Hung. prima initia Litterarum in oppido Martinopolitano sub Disciplina Martini Zabory posuit, hinc Liptsam in Cottum Liptov. promotus, versatus est sub Petro Baroschio per biennium. Tandem Bartpham se contulit, ibique Fabrium audivit per 4. integros annos. Ita ad institutionem iuventutis Martinopolium vocatus, triennio scholae operam suam locavit, quo exacto, a Nob. Ioanne Vruthay alias Gazda in Pastorem & Vittebergam missus a D. Polycarpo Leysero 5. Jan. 1578. est ordinatus.

161—162. (1518. február 12.)

Paullus Fabricius Arvensis Ung. prima Litterar: Fundamenta iecit in Schola Sancti Martini apud Thurocienses sub Ferula Domini Simonis Jessemi, et in Schola Teuto-Liptensi, sub Petro Barossio, Leutschoviae vero sub M. Antonio Platnero. Postea in patriam reversus, scholae triviali praefuit per decennium. Tandem ab ursa parochia oppidi magna villa ad administrationem evangelii vocatus, missus est Vittebergam, a cuius I^{ta} facultate examinatus, et ordinatus est, moraeque inclytæ Academiae recepto, stipulata manu promisit fidem & constantiam in Aug. Conf. Actum 12. Febr. 1578. In frigore

Sigismundus Nostitius Pannonius ex Com. Trenchiensi in Ung. (qui fuse curriculum vitae suae hic quidem adscripsit) prima Christianitatis elementa Teuto-Liptsae, sub laudatissimis Viris, Nobili Simone Jessemii & D. Petri Barossii, posuit, ubi versatus esset se dicit cum filiis Generosis D. Christophori Kubiny, causidici Primarii, apud

quem quinquennis informatoris officio fuit defunctus. Hinc se Rosebergam contulit, ad Doct. V. D. And. Jacobaeium, cuius suasu 1567. in Maio Vratislavium petiit, unde propter vim pestilentiae 1568. Gorlitzium migravit ad eloquentissam Virum D. M. Petrum Vincentium et Laurentium Ludov. M. Fabianum, quorum consilio propriis tamen Sumptib: 1571. Vittebergam venit, unde post breue tempus, sumptib: exhaustus, patriam repetiit, & hic singulari Dei providentia vocationem ad scholam Rosenberg; ad oppidum Vagh sitam, officio Rectoris et Notariatus publici functurus est vocatus, in quo toto biennio Deo adiutore permansit. Jam vero ex hac ipsa Statione, vel potius Secundum voluntatem Jacob. legendum in locum nominati viri Rndi et doctissimi domini Andreae Jacobaei, subinde & valde valetudinarii, Superintendentis, 44 ecclesiarum in Liptovia, jam prope quinquagenarii in ministerium est electus, examine peracto ordinatus una cum Paulo Fabri Arvensi a D. Leysero 11. & 12. Febr. 1578.

163—164. (1578. május 11.)

Num. 41. Michael Pepichius pater Steph. Pastoris Kokaviensis, qui edidit solidam Defens. imag. Christianarum contra Sacrament: Bartphae 1598. aderat in synodo Muraviensi praeside Superint: Rimanovini circa annum 1583. Lampe p. 312. Cocavinus Pannonius, primum studuit Leutschoviae sub Reu. D. M. Antonio Platnero integris 5 annis, tandem in Bohemia, Zacsae sub M. Paulo Melniceno per biennium; postea Bartphae sub D. M. Fabio, anno dimidio, postea Cassoviae per an. sub D. M. Martino Breszlat. Hinc vocatus est ad pagum Lapij (törlés: Lusatae inferioris) ad funct: Ecclesiae testimonio ornatus, a Dno Georgio Meltzero Past. Prim. Neosol. et ordinatus Wittebergae a Clar. V. D. M. Bernhardo Appitio. 11. Maii. 1578.

Num. 42. Paullus Dionysii Pannonius prima fundamenta Litterar; hausit in patria sua Betzkovia ad fluvium

Vagum Pannoniae, dein uberior: studiorum gratia missus est a parentibus in Palaestram Galgotziensem, cui Doct. vir Stanislaus Nayk praefuit, sub cuius disciplina per biennium versatus est. Inde reversus in patriam integro anno sub M. Blasio ibidem studuit, hinc profectus est in Liptoviam Nicopolim, ubi per biennium apud virum satis eruditum Martinum Zaborcium studiis incumbibat. Hinc vocatus a civibus oppidi Chajthen pro regimine scholae, cui triennio praefuit. Tandem deo ita ordinante a Dno Achatio Rorontalii, praefecto arcis Chajten, Splis ac Magnifici Dni Christophori Nádasdy, nec non et incolis pagi Vadiocz, sub eodem Dominio sitis, ad defunct: Eccles: missus est Vitteberg. cum testimonio Litterarum a Clar. & Doctissimo Wiro D. M. Bernharδο Appitio 11. Maii 1578 est ordinatus.

165—166. (1578. június 8.)

Num. 45. Martinus Alitis, Radvanensis Pannonius, prima Litterarum fundamenta iecit sub Rndo Viro D. Mart. Svengler Vetusolii, sub quo 2 annis mansit, inde profectus Trenchinium, totidem annis sub Doctore V. D. Petro Barossio ibidem est moratus. Inde in patriam reversus, duobus annis rectoratui scholae patriae praefuit. Hinc dein vocatus est ad munus Eccles: ab egregiis Dominis, Dno Georgio & Francisco Radvanszky, accepto vitae testimonio a Domino Gregorio Meltzero Novisoliensi profectus est Vittebergam, ubi 8. Junii 1578. a Doctore Leysero est ordinatus.

Num. 46. Georgius Grynaeus Novisoliensis Pannonius, primum studuit in patria sub Doctore Viro D. M. Matthia Freind, sub cuius disciplina 4 annos mansit. Inde profectus Schemnitzium sub M. Christophoro Breuero 2. annis ibidem moratus. Hinc Liptsam delatus sub Christophoro Hebner 6 annis manens. Illinc Pragam, ubi sub Baccalaureo Joanne Styx 1 annum exegit. Et hinc in

patriam reversus in patria officio Cantoris uno anno functus est. Inde vocatus ad functionem Eccl. a Magistro Meltzero accepto, Vittebergam est profectus, ubi a Leysero 8. Junii 1578. ordinatus est.

167. (1578. július 23.)

Num. 51. Georgius Mocoschinus Liptsensis Pannonius, prima Litterarum fundamenta iecit in patria sua sub Hum. ac Doctisso Viro Petro Baroschio, per 4. annum ibidem moratus, hinc consilio parentum suorumque amicorum profectus est Leutschoviam, ubi triennium consumsit, 2. an. sub Doct. Viro Casp. Cramero, tertium vero sub D. Joanne Reidolpho. Tandem duobus annis in patria lectiones repetens, delituit. Post vero a Magru patriae pro ministerio Eccl. vocatus, cum animadverteret se non satis instructum esse in Theol. mansit ultra 2 quadr. anni in hac Cel acad. sub Mag. D. Rect. Joanne Schützio verum sumptibus exhaustus, ordinandum se curat a D. M. Bernhardo Appitio 1578. 23. Julii & patriam repetit (szélről: cf. p. 19.)¹

168. (1578. augusztus 6.)

Num. 52. Lucas Pelekus Liptsensis Pannonius, patria studuit, sub Petro Baroschio per triennium, tandem Cassoviam delatus 1. an. Doct. Virum Richardum Karifin audivit. Deinde etiam Schemnitzii apud D. Botohium. Tandem ordinante sic Dna clementia a Dno Georgio Chotissivino Praeposito Novae Civitatis (szélről Ujhely) & aliis civibus vocatus est ad munus ministerii, Vittebergam expeditus, hic a Polycarpo Leysero 6. Aug. anno 1578. est ordinibus sacris initiatus.

¹ Az itt összevetésre idézett 19. lapon Mocoschinus György neve a „Num. 98.“ számnál fordul újból elő. L. alább a szöveget.

169. (1578. október 15.)

Num. 61. (Jezus Christus salus mea.) **Andreas Crupinus**, Carponensis Pannonius, studuit primum in schola patriae sub M. Georgio Saltzbanck; deinde ad uberiores studiorum culturas anno 1571. missus Bartpham, ubi sub Rectore Fabio & Collega eius Georg. Radaschio per 4 annos est versatus. Tandem in patriam scholam vocatus pro collega Scholae, t. t. ibidem existente D. Laurentio Drexlero, cui officio integro anno praefuit. Postea probata sua in instituenda iuventute apud Senatum opera et diligentia, missus est ab eodem senatu 1576. in hanc celeberrimam Academiam t. t. Rectoris Magnifici munia tenente D. Salamone Albertii, & hic Praeceptoris venerabatur fidelissimos Rev. & Clar. D. D. Polycarpum Leyserum Superint. Generalem & M. Joannem Schütz S. S. Theol. Prof: et arcis Vitteb. concionatorem. Tandem vero a senatu patriae, datis Litteris ad suos Praeceptores, in Diaconum Eccl. Carponensis est vocatus, & feliciter a D. D. Leysero 15. Octob. 1578. est ordinatus.

170. (1579. márczius 1.)

Num. 71. **Jacobus Stentzell**, Nouosoliensis Pannonius, iecit fundamenta pietatis & honestarum artium primum in patria sub M. Matthia Freund, deinde ductus est a patre parentis sui in civitatem Rosnaviam, sitam 6 miliaribus a Turcica arca Filek, quamvis civitas illa quoque est Turcici imperatoris (ita ille) ibi studuit hung. linguam sub D. Martino Unterbanus Tyropoliensi per 1 annum, atque sic missus beneficio patruelis sui Bartpham anno 1560. operam ibi dedit Litteris, sub Fabio Neosol. & Collega eius Georgio Raduschino, per sesqui alterum annum. Ac tum vocatus est pro officio Rectoris in oppidum quodam Bartolt vocatum per annum eodem functus. Deinde vocatus

est a Dno Valentino Corl: Rosnaviense, Rectore Scholae Marcivallensi ibique egit Cantorem 1½ annuum. Tandem vocatus est Carponam ad idem officium Cantoris, quod sub Rectore Laurentio Drexlere Carponensi per annum fideliter gerens, eo rem adduxit, ut a prudentibus D. Iudice & iuratis Civibus oppidi Magnae Villae adjuncta commendatione Greg. Meltzer in Min. V. D. vocaretur & Vittebergam mitteretur, sacros accepit ordines a D. D. Leysero. actum 1. Martii. 1579. Vitt.

171. (1579. május 10.)

Num. 82. Georgius Fabricius. Alnoviensis Pannonius, Litterarum fundamenta iecit in patria, deinde parentum consilio Leutschoviam delatus integros 4. annos sub M. Casparo Cramero hic exegit. Hinc Schweidnitcium in Silesiam se contulit, ubi uno anno Clar. ac Doctissimum (!) Christophoro Ottilobio usus est praeceptore; hoc vero mortuo Pragam concessit, hicque in schola Ducis Henrici, sub M. Ioanne Kanka Pragensi, annum commoratus est. Tandem in patriam rediit. illique gratitudinem declaraturus 1. annum Scholam rexit. Ast peste in Hung: grassante, in Bohemiam remigravit, ibique paedagogiam nactus in arce Ratay apud Generosum D. Joannem Malossitzky, uno semestri ibi mansit. Unde patria et amicis efflagitantibus, anno 1578 ad munus Eccl: in patriam vocatus Vittebergam venit, hicque sub Clar. ac Doct. V. D. M. Bartholomaeo Thylo Dominica Jubilate 1579. sacro ritu est initiatus.

(Külön beékelt lapon).

NB. Ad pag. 18.¹ Num 82. Thomas Fabritius Tholnensis, circa ann. 1584. clarus, fuit pastor Caesaraeofori in aula Sebastiani Thököli circa ann. 1594. qui cum Cal-

¹ A 82. sz. bejegyzés t. i. kéziratunk 18. oldalán foglaltatik.

vinianis una cum Hero deditus fuisset, gravis ideo fuit Gregorio Horvath de Gradecz ob imaginem Argenteam in templo locatam. Idem erit sine dubio cum illo, cuius apud Lampium pag. 279. mentio occurrit, qui anno 1571. Vittebergae coetus Hungarici fuit senior. Ita Rotarides in Catalogo auctorum & scriptorum juxta Alphabet sub Litt. F. Georgii vero Fabritzii Alnovien: Past. Fridericus Adolphus Lampe Professor Hist. Ecclesiast. in Academia Ultrajectina, meminit Hist. Ecclae Hung. Reformationis pag. 312.

172. (1579. május 31.)

Num. 84. Georgius Hyeronimus alias Atropoeus, Epperiensis Pannonius, iactis primis artium in patria bonarum elementis, Bartphae postea studuit, & consilio Amplissimi Senatus Epperiensis atque Rndi Viri Dni Benedicti Belsis, Pastoris Ecclae Epperiensis landutissimi Svidnitzium se contulit, hinc positus in aetate et eruditione profectibus, motus hortatu eiusdem Senatus, in hanc celeberrimam academiam se recepit, in qáa beneficio praefati senatus & munificentia 1. an. moratus anno 1579. vocationem ad min. Eccles. ab eodem Senatu Epperien: accepit, sacris initiatus a Rndo Viro D. M. Simone Sidero ult. Maij. 1579.

173—174. (1579. július 2.)

Num 87. Samuel Melikius. Pannonius prima pietatis fundamenta iecit Libethis sub. D. Mart Vagnero; dein 1572. appullit Tyropolim, triennium hic versatus sub Disciplina D. Matthiae Thoraconymi Brisnensis: hinc & Iglaviam recepit praeceptore usus Ioachimo Artopoeio. Iglavia accepit vocationem ad officium Cantoris Trenchinium, Trebiteschio patriam visitans, dum apud Parentem moraretur, Lyptsam Soliensem ad functionem Scholasticam

est vocatus. Rursus vero Lyptsa in patriam legitime vocabatur ad provinciam Scholae & Notarii Civitatis, parensque vocationi biennium hic exegit. Hoc vero effluxo, voce Communitatis & Pastoris R. D. Andreae Sotzoszky Thuroczien: pro Synergista vocatus, Vittebergam est missus & hic die visit. Mariae i. e. 2. Julii 1579. a Rndo Dno Ioanne Schutz est ordinatus.

Num. 88. Joannes Cindonymus. Dubensis, studuit Pragrae Iglaviae et post in Hung. veniens, provinciam Rectoris Liptsae apud Solienses, quam 3½ an. gessit, obtinuit, tandemque promotus Novisolium pro cantoratu, biennium ibidem exegit, hocque exacto a R. D. Frölich Rect. Hospitalis Novisolien: pro ministerio Dei vocatus Vitteb. venit sicque hic ordinat: est a D. Schütze die 2 Julii 1579. (Késöbbi bejegyzés: Postea an. 1582. Diacon. Prividae.)

175. (1579. október 4.)

Num. 98. Jacobus Czebonius. Briznensis Pannonius, iactis Litterarum fundamentis studuit Epperiessini sub Clar. Viro Dno Luca Fabino et Tyropoli sub Matthia Thorconimy, triennio h. l. moratus, duobus postremis annis sub iuvene Leonhardo Mokossino Liptsae Alemanor: Hinc per D. Rndum Georgium Mocoschinum Pastorem Eccleae in fodinis Borgae, ad officium Diaconis eiusdem Eccleae vocatus, Vittebergam concessit, sacros ordines apud d. Polyc. Leyserum suscepturus, quibus initiatus est 4. 8^{bris} 1579.

176. (1579—1580.)

Num. 101. Gregorius Philaretus, Carponensis Pannonius posuit prima fundamenta in patria & Schemnitzii, usus Praeceptore in priori loco M. Georgio Saltzbang, et in posteriore M. Joanne Henselio. Dein Iglaviam delatus 5 annis sub M. Matthia Eberhardo consumsit,

hinc Cuttebergam in Bohemia petiit, 1 anno ibidem moratus. Tandem in Hung: delatus, Zakoltzae in Hung. 4. an. Rectorem egit, hincque Hradischium in Moraviam ad munus eccl. vocatus, Vittebergae est ord.

177. 178. (1580. február 7.)

Num. 106. Christophorus Gosnovicerus Paludinus, prima Litterar: fundamenta iecit in Liptovia, Lyptzae sub Rectore Petro Barosch, hinc consilio parentum Leutschoviam est delatus, praeceptore usus D. M. Antonio Platner, t. t. jam pastore Eccl. Leutschov. Inde Cassoviam migravit, hincque M. Richardum Kauffni, M. Joan. Braun et Jacobum Meltzerum audivit. Rursus Leutschoviam rediit & ibi sub rectore Caspero Cromero Leutschoviensi, M. Martino Breslaco studia continuavit. Hinc vocatus est a Dno Stanisla Gosnoviceno Pastore S. Martini in Thurotz pro Diaconatu Eccleae eiusdem, missusque Vittebergam a Polyc. Leysero est ordinat. Febr. 7. 1580.

Num. 107. Melchior Molitoris Mosoviensis Pannonius prima Litterarum fundamenta iecit in patria apud Dnum Andream Kramár. Inde consilio parentum Neosolium abiit ad D. M. Abrahamum Schreml, quadriennium sub illo moratus. Dein in patriam reversus ad S. Martinum se contulit hicque per spatium dimidii anni mansit & sic oblata vocatione ab Ecclea Ivancensium Vittebergam concessit, ubi a D. P. Leysero die 7. Febr. 1578. ¹ sacris est initiatus.

179. (1580. márczius 9.)

Num. 109. Andreas Schindlerius Liptov. de pago jactis primis pietatis fundamentis in schola Rosenbergensi patriae vicina sub disciplina Andreae Jacobaei & Andreae

¹ Nyílvánvaló íráshiba, 1580 helyett. — Miként a folyószámok 106–107 s a nap (febr. 7.) mutatják, a két kandidátus egyszerre lett ordinálva.

Czengleni per 7 annos hic moratus. Inde a parentibus in montanas Civitates missus sub M. Abrahami & sub Dodokii 4 annis vixit. Schemnitzium vero adveniente postea Matthia Eberhardo per sesquiennium eius instructione usus est. Accepta postea ad Galgotziens: vocatione pro Regimine Scholae, uno anno illi praefuit. Hinc ad Illaviensium Scholam delatus, per duos annos ibi munus Rectoris obiit. Illinc Mezeritzium discessit ibique officium collegae gessit. Tandem a Sen. Lib. Reaeque Cittis Trenchin vocatione ad munus Eccles. accepta Vitteberg. abiit, hicque sacris ordinibus est ornatus die 9. Martii 1580.

180. (1580. márczius 16.)

Num. 110. Jacobus Schröter Neosoliensis, primum in patria studuit, tandem Bartpham missus, triennio D. Thomae Fabricii Disciplina usus est. Hinc a parentibus reuocatus ad officium Con-Rectoris Scholae Polnensium est vocatus. Anno hic expleto Iglaviam concessit, hicque per biennium sub M. Joanne Ursino studuit; rediens in patriam accept. vocationem a Rndo D. Georgio Gryneo, Past. Eccleae Liptsensis ad munus Ecclesiasticum in locum Sacellani Boemici, ordinatus Vitt. a D. Leysero 16. Martii 1580.

181—182. (1580. április 24.)

Num. 113. Christophorus Landtmannus Schemnitzieensis Pannonius, primum studuit in patria sub M. Joanne Egrano: hinc vocatus est ab Ecclea Svidnicensi ad obeuda munia Scholastica, quae per triennium administravit. Hinc consilio parentum studia confirmaturus in celeb. Gymnasium Magdeburgiense concessit, regente hic coetum scholasticum D. m. Georg. Rollenhagio. Anno hic exacto Vittebergam appullit, et hic ad tertiam usque an. vixit. Tandem sumptibus destitutus patriam repetiit,

vocatus ad obeundum munus (törölve: scholasticum) Ecclesiasticum in ecclea Parochiali apud Gaidlenses, non tam a Groso et Inclyto Comite Joanne Thurzone, quam tota Communitate Denique iussu Dni Comitiss Vitt. post liminio rediens a Dno D. Joanne Schützio Cancellario Decano Collegii Theol. est feliciter ordinatus 24. Apr. 1580

Num. 114. Abel Aurora Carponensis Pannonius, initia disciplinarum in schola patriae fecit, sub M. Georgio Saltzbanck, Dein anno 1571. a parentibus Schemnitzium M. Joannem Egrenum missus usque ad 1572. ibi morabatur. Hinc Bartpham ad D. Thomam Fabry delatus usque ad an. 1575. hic mansit & post in patriam rediit, in qua aliquantisper comoratus, vocationem ad functionem Scholae a Senatu Puccanensi accepit, cui dum uno anno praefuisset, anno 1576. uberiorum studior: caa Iglaviam concessit, uno anno hic commoratus. Isthinc exteris Regiones invisurus in Poloniam, Russiam & Transylvaniam s. Daciam abiit. In qua peregrinatione duos annos confecit. Tandem in patriam rediit & dum rediisset, Tessinii colegae officium est consecutus. Hic autem quadriennio moratus Svidnitzium est delatus, hicque munia pastoris consecutus, Vittebergae est ordinatus a Rndo Dno Joanne Schützio Anno 1589. dic 24. . . . ¹

183. (1580. május 11.)

Num. 1116. (igy!) Stephanus Osvaldi. Racenus Pannonius prima Litterarum fundamenta iecit in Schola Divikiensi apud Parentum Laurentium Osvaldi virum Rndum & coetum sacrum Docentem, sub cuius disci-

¹ Nyilván el nem tudva olvasni az eredeti hónapnevet, óvatosságból pontozza annak helyét; tekintve azonban a dátum egyéb azonosságát az előző számmal s a két folyószám (113. 114.) közvetlen egymásutánját, fel kell vennünk, hogy Landtmann és Aurora egyszerre avattattak lelkészekké

plina moratus fere Annum usque ad ann: aetatis 13. Dein concessit Kremnitzium per biennium manens. Hinc post obitum eiusdem Rndi Parentis, per Fratrem patruelem Rnd. Dnum Michaellem Ratzenum promotus est Trenchinium ad D Petrum Baroschium, ubi biennium exegit. Post vocatus, promotus est ad oppidum Baán Scholae munia obiturus. In qua integrum biennium moratus, vocatus est pro ministerio ab Eccleae ab ijsdem Banensibus, missus Vittebergam, a Dno Polyc. Leysero 1580. ipso Festo Ascens. ordinatus.

184. (1580. május 28.)

Num. 119. Emerius Peluch. Brusvensis Pannonius, prima Litt. fundamenta jecit in patria apud Thomam Vranka Prividiensem, ubi biennio mansit, ministrum nunc in eadem patria existentem; hinc cum Fratre Georgio Peluch profectus est ad Hay pagum Comitatus Thurocziensis, ubi sub disciplina Thomae Csudlik: eo tempore rectus eccleae Rectore (et consanguineo suo — e három szó áthuzva) per annum morabatur. Inde ivit cum eodem Csudlik: Rectore & consanguineo suo Bartpham ad Dnum Thomam Fabry Neosoliensem, spatio unius anni ibidem moratus. Bartpha profectus est in Hung: Super: oppidum Ujhely, ibique biennio sub Nicolao Pastoris filio, Litteris dedit operam. Postea Moschoviam venit ad Rectorem Scholae eiusdem virum singulariter pium, Dnum Josephum Bastenum, sub quo 1½ an. morabatur. Hinc est Tyropolim in Scepusium delatus ad doctum virum Matthiam Thoraconymii sive Cabathai Rect. eius loci, sub quo 1 anno mansit. Hinc postea vicissim in Moschoviam rediit, ibique pro Rectoratu in 1. an. mansit, vocationem obtinuit. Moschovia evocatus est in arcem Szklabinam Cottus Thurocziensis a Groso & Illustri Dno Francisco de Reva Comite Cottus Thurocziensis & Consiliario Ssae Caeo-

Reae Mattis, quo suscipienda Paedagogiae functione, filii sui Gabrielis erudiendi. Hic anno expleto vocatus est a pastore Stanislao Gosnovicero & civibus S. Martini in Thurocz ad regendae scholae ibidem munus; quod cum uno anno ibidem fideliter administrasset, oblata est ei vocatio a Dno Groso Illustri Francisco de Reva, supra annotato & Belensibus subditis eius ad ministerium sive ecclesiam eorum gerendum. Hinc parens vocationi Vittebergam profectus est & hic a Doct. Leysero die 28 Maii h. c. ipso Festo S. S. Trinit. 1580 impoee manuum ordinatus.

185. (1580. június 12.)

Num. 121. Leonhardus Mocoschinus Liptsa. Alemanorum Pannonius iactis pietatis & Litterarum in patria sub Hum. Dno. Petro Baroschio fundamentis, Bartpham est profectus, hic per integrum septennium Doctissimum Fabrium Praeceptorem est venerat: Inde missus in Academiam Vitteberg: anno cum semestri studia hic continuavit. Tum in patriam revocatus, praefectus est scholae patriae, in qua biennio iuventutem erudit. Reuersus Vittebergam ad inchoata studia excolenda, augenda, promovenda & absoluenda, semestre cum quadrante anni jam exegerat, cum triste & luctuosum nuncium accepisset de obitu Rndi & Doctissimi viri Dni Stanislai Mocoschini pastoris Eccleae Christi Liptsae Alemannorum patris sui charissimi. Reuocatus est in Eccleam Christi, quae colligitur apud S. Joannem in Comitatu Liptoviensi, per Clarissimum atque Doctissimum Vir: D. Melchiorem Duchon Superintendentem in eodem Comitatu vocationi annuit, & Vittebergam expeditus, hic sacros ordines a Polycarpo Leysero Die 12. Junii 1580. suscepit.

(Külön beillesztett kisebb lapon.)

Severinum Scultetum excepit Martinus Mocoschinus, Pastor Eccleae Xsti in Tepla Liptoviensi, Frater Leon-

hardi, declarandi fraterni honoris & amoris gratia Echo praedicto operi adiiciens. Approbavit utilitatem libri post Mart. Mocoschinum Moses Sunyog Baro in Budetin ad fluv. Vagum, heroico carmine praefatus. Hunc secutus est Nicolaus Mednenszky Illustris ac Magnificus D. D. Stephani de Illesháza secretarius itidem heroico carmine praefatus. Non potuit tandem non memoratum librum laudare eod. her. carm. M. Joannes Bocatius Sorabus, Poëta Laureatus Caesereus, Ludi-Rector Epperiensis, Bocatium excipit Florianus Duchon, Antistes Eccleae B. Virginis in Liptov: Duchonium vero Thomas Esterház de Galanda, Esterhazium Georg Mocoschinus, pastor in Trnovetz (Fraterni amoris gratia F.) Mocoschinum Stanislaus Mocoschinus Pastor Soloschmicensis cum subscriptione (germanae observantiae erga F.) Stanislaum Mocoschinum Andreas Lucae pastor Hamburgensis, Lucam Alexander Sotzovinus P. Red. Scholae Galtotziensis: Szotzovinum Paulus Malus, Ludi Rector Moschoviensis, Malum vero Joannes Rufinus Vetusoliensis, civis Nicopolitanus in Liptovia, & hunc postremo Stanislaus Brestorosky, Diaconus Teuto-Liptensis. Omnes hi carmine heroico in laudem Leonhardi Mocoschini eiusque libri cecinerunt, quorum ego Matthias Lany ex praedicto libro Mocoschiniano excerpsi Vittebergae Die 21. Aug. 1173° Haec pertinent inter paginam 24 et 25.¹

¹ A kézirat 24-ik oldalán végződik ugyanis a Mocoschini Lénártra vonatkozó feljegyzés, a pótlójegyzetet tartalmazó utólagosan beillesztett külön lapnak helye tehát csakugyan a 24. és 25. oldalak között van.

Ez a betoldás, magában csonka és homályos, minthogy Mocoschinus Lénárt bizonyos könyvére czéloz, a melyet a felsoroltak magasztaló versekkel ünnepeltek, holott tudósításunkban ily könyvről említés nincs téve. Nem csalódnunk azonban, ha itt Mocoschini Lénártnak valamely költeménykötetére gondolunk, a mennyiben Schmal «Brevis de Vita Superint. evang. in Hungaria Commentatio» című Fabó által Pesten 1861-ben a «Monumenta ev. Aug. Conf. in

186. (1580. október 14.)

Num. 129. Paullus Hrubiczius Pannobrodenus studuit Tyropoli in Scepusio, Bartphae, Iglaviae & Moschoviae, vocatus tandem ad Diaconatum Schemnitzium, ordinatusque Vittebergae & quidem a Doctore Joanne Schutzio examinatus & Polycarpo Leysero ord. die 14. Octobris 1580.

187. (1580. október 19.)

Num. 130. Joannes Gassur Moschoviensis Pannonius prima Litterarum fundamenta posuit in patria. Dein Schemnitzium missus, triennium ibi exegit. Inde profectus Tyropolim in Scepusium ad Thoraconymum, sub quo per biennium mansit. Hinc exteras visurus regiones Brigam in Silesiam se contulit biennio Praeceptore viro Doct. M. Jacobo Paulino ibidem usus. Tandem accepta

Hung. Historica» I. köteteképen kiadott könyvében (22. l.) olvasuk, hogy Mokosini Lénárt «poeta celeberrimus» hírnek örvendett,

Ámde sokkal fontosabb e közbeékelt lapocská más okból: a mennyiben t. i. elárulja, hogy alapkéziratunk szerzője *Lányi Mátyás*, a kiről Bartholomaeides «Memoriae Ungarorum» könyvének 275. oldalán ezt olvassuk: «Anno 1772. 7 mai. Matthias Lányi Szent-Martonio Thurocz. Huic pater Georgius, mater Anna Lautsek, dies natalis 25. Apr. 1744 erat. Ab Exteris in Apr. 1774 reversus provinciam Informatoris apud Gabrielem Baitsi, cui jam ante exitum Viennio et ultra innotuerat, administrandam capessivit. Sed ex hac $\frac{3}{4}$ anni elapsis Czekehazam in Ministerium transiit. ordinatus a Greg. Fabry Sup. 28. Oct. a. e. Expletis Czekehazae annis 8, mensibus 9 Oláh-Patakam 1783 delatus est, ubi 1812 in Apr. vivere desiit».

Lányi, ki wittenbergi tartózkodását — mint látjuk — komoly és hasznos munkásságban töltötte, e helyen ugyan csak arra céloz, hogy Mokosini könyvéből excerpált 's arról, mintha az ordináltak jegyzőkönyveit is búvárolná, említést nem tesz: ámde az írás azonossága s a jegyzet szövegezése kétségkívül bizonyítja, hogy a mi alapszövegünknek is ő az írója. Megérdemli, hogy nevééről kegyelettel emlékezzünk.

Brigae relatione M. Joannem Ursinum virum Litteris versatissimum Vitteberga Iglaviam esse delatum, et ipse cupidissimus tanti viri disciplinae Iglaviam concessit et aliquantisper ibidem mansit, inde in patriam rediit, Scholaeque patriae uno anno operam suam dedit. Anno elapso Vittebergam concessit, hincque annum cum quadrante vivit. Deinde a. Clar. D. D. Joanne Schütze & D. Polyc. Leysero 19. octobris 1580. sacris est initiatus.

188. (1580. november 9.)

Num. 32. (sic!) **Andreas Sigelius** Von Kremnitz aus der Ungarischen Berg-Städten, ist biss in dass 16. Jahr seyner Alters in patria, von Leonhardo Staudenherdt unterreisen werden (sic!) etc: Postea vocatus est Cremnitzium pro Diaconatu ordinatus a M. Joanne Sagittario ordinatus Academiae Cancellaris Vittebergae 9. Novembris 1580.

189. (1580. deczember 4.)

Num. 136. **Joannes Wranka** Prividiensis, prima pietatis initia in patria iecit. Postea in Silesiam Vratislaviam, ad Scholam B. Elisabethae dicatam delatus, annum ibi sub Vincentio exegit. Tandem Brigam concessit, ubi per annum in Paedagogia vixit. Hinc vocatus est ad pagum Kosh, Rectoris officio per medium annum hic functus. Tandem per Rndum D. Thomam Prividiensem senioresem totius Comitatus Soliensis ad functionem scholasticam est evocatus, probataque sua in ea per biennium opera, Vittebergam missus, hincque die 4. Decembris 1580 ordinatus.

190. (1581. január . . .)

Num. 140. **Josephus Bastianus** (föle jegyezve: Bascenus potius) Pannonius natus in oppido Pannoniae Mosovecz, positus Litterarum in patria fundamentis, Gold-

bergam se contulit (quod est oppidum Silesiae). Hinc Vratislaviam concessit, ibique studia sua majori ex parte absolvit. Inde in patriam rediit, & in erudienda iuventute Scholastica toto triennio cum semestri operam suam impendit. Toto praeterea biennio in erudiendis Generosor: & Magnificor: Dnor: Cottum Cottus Thuroczyensis & Sae Ceaeo-Reaeque Mattis Consiliarii Filius, studium suum locavit. Tandem suasu Doctor. in hanc celeberrimam Acad. venit, in qua toto biennio immortalis nomine dignos Praeceptores, D. D. Polycarpum Rndum & Joannem Matthaum audivit. Tandem divina sic ordinante gratia a Consistorio dignissimae publico ordinationis ritu es initiatus in Januario 1580.¹

191. (1581. február 22.)

Num. 141. Valentinus Czehius Helnoviensis Pannonijs prima Litterarum initia posuit in patria apud Joannem Magnum biennio eius disciplina usus. Hinc se contulit in scholam Prividiensem ad Martinum Schupka, sub quo uno anno mansit. Prividia profectus est Vetuzolium ubi toto triennio studuit. Hinc Vratislaviam delatus etiam triennium ibi consumpsit. Quo facto in patriam rediit, & vocationem ab amplissimo Senatu Cttis Dilnensis (quae Civitas est una ex septem montanis Civitatibus) ad functionem Eccl. obtinuit, qua obtenta Vittebergam profectus sacris est initiatus 22. Febr. 1581.

192. (1581. május 4.)

Num. 150. Melchior Cantoricz Novisoliensis, fundamenta Litterarum partim Novisolii, partim Cibinii & Briznae Belaeque didicit. Deinde in Silesiam profectus, conditionem in oppido Gyugsberg suscepit. Hinc oblata legitima

¹ Kétségtívül elnézésből eredő hiba. 1581-nek kellene állnia.

vocatione pro officio Diaconatus in pagum Radvan patriam repetiit. Quare stipatus vitae actae & eruditionis Testimonio a Pastore Radvanensi Bartholomaeo Otzovszky Vittebergam venit & hic a Clar. & Excell. D. D. Polyc. Leysero die 4. Maii 1581. est ordinatus.

193—196. (1581. május 16.)

Num. 152. Ladislaus Zaborius Pannonius ex Com. Thurocziensi, parentibus Joanne Zaborio & matre Barbara juxta Eccleae Catholicae ritum prognatus, operam Litteris dedit in patria per septennium sub Martino Chovan, per sexennium sub b. m. Andreae Wincklery. Tandem in schola apud Beatam Virginem in Districtu Liptoviensi per quadriennium iuventutem erudit. Postea vocationi legitimae, oblatae a Spli Barone Regni Hung. Stephano Balasi ad certum locum oppidi dicti Malatzka intra possessionem Dni Sichy ubi Paedagogum per biennium eius Liberorum egit, assensum dedit, factus V. D. M. & Vitteberga ordinationis ritu initiatus die 16. Maii 1581.

Num. 153. Franciscus Vuncklerg Scepusiens. Georgio Montanus Litterarum initia partim Gretziae in Styria, partim Cassoviae in Hung. partim Vittebergae, tempore Pauceri hausit. Hinc in Styriam profectus, uno adhuc studuit; postea vero primum Cantorem in Moravia tandem Pastorem in pago eiusdem provinciae Trechfelcken egit, ordinatus a Leysero d. 16. Maii 1581.

Num. 155. And. Schormannus Coschensis Pannonius in pago Kosch natus, positus bonarum artium in patria initiis, ad M. Fabrium Bartpham se contulit. Hinc ad Vincklerum Vratislaviam meavit. Inde ad officium Rectoratus, in oppidum S. crucis vocatus, per triennium huic scholae praefuit. Tandem vocatione pro regimine scholae Teuto-Pronensis obtenta, operam suam illi sexennio impendit. Denique ab eodem senatu Teuto-Pronensi in

pastorem est vocatus Wittebergae a D. Leysero praesentibus Theologici Collegii Assessoribus die 6.¹ Maii 1581. ordinatus.

Num. 156. Joannes Schveglerus Novisoliensis Ung. a patria, scholae paternae, post Bartpham se contulit ubi 8 Annos sub M. Fabio consumsit. Sic vocatus ab Inclyto Senatu Novisoliensi & Clar. D. Thoma Vranka, Rectore Scholae eiusdem ad munus ecclesiasticum. testimonioque a Viris Rndis stipatus, Wittebergam venit & hic a Polycarpo Leysero 16. Maii 1581. sacris est initiatus.

197. (1581. augusztus 29.)

Num. 161. Joannes Fabriciades Thurutzenus Pannoniensis, in schola patria initiis Litterarum imbutus, adultior factus, parentum consilii Iglaviam migravit, praeceptore hic usus M. Eberhardo, cuius & mensa fruebatur, sexennio operam hoc loco Lris nauans. Tandem Schemnitzium discedens, per biennium hic mansit; post Ludum Litterarium apud Vetusolienses per quadriennium rexit; denuo Iglaviam rediens, annum hic exegit ac tandem Wittebergam, confirmandor: studior: gratia, ubi per biennium morabatur, concessit. Et hinc Deo sic ordinante in patriam pro Collegae officio vocatus, per Polyc. Leyserum est sacris initiatus Die 23. Aug. 1581.

198. (1581. november 22.)

Num. 168. Georgius Czodor Sellecenus Pannonius, prima Litterar: fundamenta iecit in patria sub Venceslao Layer Bohemo; tandem delatus Novisolum, quadriennium sub Abrahamo Schreml est moratus. Illinc Bartpham profectus, septennium sub Fabricio consumsit. Hinc Iglaviam

¹ Helyesebben: 16.

viam adscitus, quadriennio hic mansit. Et hinc patriam repetens, denuo Bartpham invisit & sub eodem Praeceptore anno uno mansit. Ex hac vero schola vocatus ad munus Eccl. per pagi illius (zárjelben törölve a szavak: „fors Seletz“) cives, svadente D. Fabricio & Martino Vag-nero, ne operam suam denegaret, Darocium. Itaque examinatus per D. Leyserum die 21. Nov. & 22. ordinatus. Anno 1581.

199—200. (1581. deczember 20.)

Num. 170. Balthazar Patzolthy Sellecenus Pannoni-
us optima fundamenta pietatis fecit Radvanii apud
Danielem Czaban Mitsinensem. Tandem suasu parentum
Cibinium concessit 4 annis hic disciplina D. Joannis
Ulreich Neosoliens. usus. Hinc Pragam se contulit ad D.
Virum Ophthalmium Strakovicenum Baccalaureum Uni-
versitatis eiusdem, postmodum 4. Pragae exactis annis
patriam invisit & amicis salutatis Schemnitzium ad D. M.
Christophorum Ecchardum, cuius ultra annum usus est
instructione, concessit. Postmodum a Pastore Eccleae
Szelentzensis ad provinciam scholasticam suscipiendam
vocatus, annum ibi exegit. Et hinc ad oppidum Hlinik
translatus, totidem est moratus. Denique a Jacobo Dubo-
vitzeno pastore Eccleae in sua patria, datis illi testimoniis,
in officium Diaconi est vocatus. Quare Vittebergam venit
& sacros ordines per D. Schütze 19. Decembris exami-
natus, 20. eiusdem suscepit 1581.

Num. 171. Georgius Kerner, Otzovia Pannonius,
prima Litterarum fundamenta posuit in patria sub Nicolao
Jarenitzky. Tandem Schemnitzium delatus, ibi sub ferula
Martini Schwengleri biennio vixit. Hinc se recepit ad
Severinum Scultety, Rect. Scholae Epperiensis, sub cuius
regimine tres solum modo anni quadrantes mansit. Postea
per Lras vocatus a Mattheo Czabany Rectore Scholae

in oppido Hlinik ad officium Collegae, vocationi annuit et post discessum Czabanii in locum eius surrogatus. Ex hac itaque scholastica functione a D. Daniele Czaban pastore Eccleae eiusdem pro munere Diaconatus vocatus, Litterisque Testimonialibus instructus, Vittebergam venit & 19. Dec. per M. Joannem Schütze P. P. & Cancellario Academiae, examinatus, sequenti die i. e. 20. Dec. 1581. sacris est initiatus per Polycarpum Leyserum.

201—202. (1582. január 16.)

Num. 172. Joannes Zubor alias Zadyelszky patria Pannonius ex Comitatu Liptoviensi ex pago Zadyel, jactis in patria primis Litterarum fundamentis concessit Leutschoviam ad Casp. Cromerum, biennio eius usus instructione. Tum in patriam revocatus, patriae Scholae Praeceptor est factus, ex qua a Pastore D. Joanne Malyk, una cum oppidanis, in Diaconum vocatus, Vittebergam adiit & hinc ordines sacros a Pol. Leysero 16. Jan. 1582. suscepit.

Num. 173. Joannes Duchon Pannonius natus in oppido Pannoniae Mossovietz, positus primis Litterarum fundamentis in patria Vetusolium concessit, Eliam Bernhardum Praeceptorem suum ibi veneratus. Hinc Iglaviam petiit ad Joachimum Pastoris & M. Joan. Ursinum. Iglavia Tyropolim adiit ubi sub Doctissimo Sebastiano Lamio cursum studiorum sedit promovit. Inde vocatus ad functionem scholasticam Martinopolium, cui per annum praefuit, pastore ovium existente Stanislao Gosnoviczeno (de quo vid. pag. 19.¹) Hinc rogatus a Joanne Fabriciade (de quo vid. pag. 27.² num. 161.) & suo parente, profectus

¹ Hivatkozás a kézirat megfelelő lapszámára, hol a Num. 106. (a mi számozásunk szerint 177.) sz. a. Gosnoviczenus Szaniszló is említették.

² L. fentebb a mi számozásunk szerint a 197. sz. a.

est Vittebergam pro suppellectili eiusdem Joannis, in quo itinere, divina sic disponente gratia, vocatus est ad officium Diaconatus in Regno Bohemiae a Rndo Viro D. Georgio Thesak, Min. Eccleae, quae est Lytribotz. In mne e. Dni vocationi annuit & Vitteberga a D. Polycarpo Leysero 16. Jan. 1582. ordines sacros suscepit.

203—204. (1582. május 2.)

Num. 181. Joannes Pruno Galgotziensis Pannonius prima linguae latinae & graecae initia in patria posuit. Postea ad scholam Solnensem missus est, ex hac vero in Iglaviensem. Deinde liberalitate & munificentia Grosi ac Inclyti Baronis Andreae Balassa promotus est in Academiam Jenensem, in quo annos paene duos vixit. Ex hac vero contagione dissipata Lipsiensem adiit, ex qua anno pene exacto, hanc Vittebergensem salutavit, uno in ea similiter anno commoratus. In patriam redeunti oblata est functio Scholastica, cui uno anno praefuit. Hoc exacto in hanc Academiam rediit ad continuandum Studiorum suorum cursum. Hinc oblata sibi opportunissima occasione cum quodam Bibliopola Pannonio in patriam redeundi, feliciter rediit. Antequam vero id fecisset, considerans scopum suum unicum esse, olim Eccleae operam suam dare, accepto ab Inclyta Facultate Theol. honesto vitae testimonio, examini se subiecit, ordinatus die 2 Maii 1582. Fecit vero id, ne tertio difficillimi, longissimi & periculosissimi itineris oleam subire, huc revertendo cogereetur.

Num. 182. Marcus Hensellius Pannonius ex pago Hoch-Wiesz, vixit in celeberrimis scholis Schemnitzii & Cibinii. Postea vocatus ad ministerium ad Eccleam Némethi, quae subjecta est ditioni Gnrosi ac Illimi Baronis Simeonis Forgats, ordinatus die 2 Maii 1582.

205—206. (1582. júl. 26.)

Num. 187. Matthias Transalpéni Patria Ponicens prima Litterarum initia in patria posuit. Postea in Scepusium in scholam Cibinien: missus per triennium ibi sub M. Joanne Hülrich vixit. Postea Vetusolium se contulit, ubi per biennium sub D. Martino Svendler morabatur. Hinc vocatus ad pagum Mitzina a Rndo Dno Davide Szoszovszky officio Rectoris ibidem per dimidium annum functus est. Tandem obtulit illi vocationem ad functionem Scholasticam Rev. D. Albertus Pauli patria Seletzinus Pastor Eccleae Ponicensis, ubi quinquennio juventuti prae-fuit. Tandem ab eodem D. Alberto in Eccleae Ponicensis Diaconum vocatus. Wittebergam missus est, ubi 26. Calen. Julii 1582 ordinatus.

Num. 188. Balthasar Latomi alias Kostv. patria Radvanensis, prima initia posuit in patria. Deinde anno Dni 1571 venit Vetusolium, et ibi sub doctisso Viro D. Martino Schvenglero per biennium vixit. Postea Cremnitzium delatus, biennium hic sub Doctisso V. D. Leonhardo Stan-Hertz consumsit. Inde vocatus pro Rectore ad pagum Badin a Rndo Viro D. Gasp. Lipschense integrum annum ibi consumsit. Deinde vero vocatus ad ministerium sacrum: ab Egregio Dno Georgio Schurovitz ac a tota Parochia Bodin (szélen: seu Badin) examinatus 25. Calend. Julii & sequenti die ritu Aplicae ordinaonis a Dno Leysero est ordinatus. 1582.

207—208. (1582. augusztus 8.)

Num. 191. Hyeroslaus Urbanovitz Kubinensis Pannoni-us prima Litterarum initia iecit sub ferula Clarissimi Viri Martini Rosinszky. Post amicorum suasu & consilio profectus est in Scepusium, ubi vixit Leibitzii apud Adamum Huttherum per biennium & Tyropoli apud Sebastianum

Lamium, illinc propter adversam valetudinem in patriam rediit, ex hac vero tandem Galgotzinum ad Doctissimum D. Joannem Prunonem profectus, ex cuius consilio Academiam Vittebergensem salutavit in qua annum cum semestri honestis disciplinis praecipue doctrinae coelesti incumbens consumpsit. Cum itaque ob sumtum tenuitatem ulterius hic illi morari non licuerit, expetito reverenter a Facultate Theologica vitae actae Testimonio, publice docendi Evangelium Xsti facultatem dare sibi petiit. Ad quod munus admissus & ordinatus est d. 8. Aug. 1582.

Num. 192. Daniel Nakus vel Pakus Moschoviensis Pannonius fundamentis Litterarum in patria jactis, contulit se in oppidum Szenitze, ubi sub disciplina Nicolai Marci uno anno commoratus, adiit Civitatem Liptsam Germanorum ad Leonhardum Mokoschinum, sub cuius manuductione vixit duorum annorum spatio. Hinc ivit Neosolium ad M. Paullum Helvepapium uno anno sub huius disciplina versatus. Postea Zernoviam ad D. Stephanum Viday Carponensem est promotus, vixitque hic per spatium triennium annorum. Deinde legitime ad ministerium Eccleae a Zernoviensibus vocatus, Vittebergam est missus, ordinatus a D. Polyc. Leysero die 8. Aug 1582.

209. (1582. szeptember 18.)

Num. 194. Martinus Hanko Novisoliensis artium liberalium fundamenta iecit in patria sub ferula Abrahami Schremellii; Inde Schemnitzium profectus, triennio hic studuit sub Martino Dorokio. Hinc Cremnitzium migravit, ibidemque sub disciplina Georgii Santagii per annum mansit. Deinde uberioris doctrinae causa confirmandae Bartpham ad D. Thomam Fabry concessit, postea consilio parentum & amicorum contulit se in illustrem Scholam Brizensem ad M. . . . in eaque per annum vixit. Cum vero visum sibi fuerit & academias invisere, inter reliquas & hanc Inclytam Vittebergam petiit. Sed cum in ea propter

defectum facultatum diutius morari non potuisset, accepto a Facultate Theologica Testimonio examini se subjecit, sacris illo peracto, a D. P. Leysero ordinibus initiatus die 18. Sept. 1582.

210. (1582. október 31.)

Num. 196. Jacobus Spigler Carponensis Pannonius, prima linguae graecae & latinae Tyrocinia in patria posuit postea vero ad scholam Bartphensium missus est. Hinc in Scholam Vratislaviensem & demum Schvidniciensem Silesiorum se contulit. Deinde ad reportandum studiorum suorum fructum, hanc Academiam adiit, in qua annum commoratus est. Ubi vero in patriam rediisset, commendata est ei instructio Grsorum Dnorum Doczy de Nagy (törölve: Lutzka; szélen: Lócza in C. Bars) quibus per biennium praefuit. Exacto hoc temporis spatio, liberalitate ac munificentia I^{ti} Senatus patriae rursus missus est in hanc Academiam. Ubi annum cum semestri vixit. Destitutus autem sumtibus, oblatam sibi redeundi occasionem cum quodam auriga Silesiorum haud neglexit. Cum autem suus scopus unicus fuerit Eccleae Christi ingenuam dare operam, hinc accepto a facultate Theol. testimonio, ne denuo iter tam longum & periculosum emetiri cogeretur, primum examinatus & tandem ordinibus sacris est initiatus die 31. Octob. 1582.

Jam incipit annus Christi Domini MDLXXXIII. in quo nullis numeris ordinatae personae sunt consignatae.

211. (1583. április 24.)

Valentius Mitzius Otzoviensis Pannonius, prima Litterar: fundamenta iecit in patria, tandem in Scepusium profectus Cibinii primum anno, sub Joanne Ulreich, viro

Doctissimo Litteris operam dedit, post Epperiessini etiam uno anno sub institutione Clementis Fabiani, viri doctissimi. Inde in Moraviam descendit et Mesericii Cis-Oslabam in illustri Schola Baronum tres annos consumsit Rectore existente M. Casparo Kipsero. Inde in oppidum Czaubrannik ad docendam juventutem per Rev. virum Traivicinum Decanum eius Loci est vocatus, in hac Statione usque ad exilium per Jesuitas factum mansit. Inde suscepto bono sene (scil. Traivicino) a Dna Aliana Bertonika in ditionem suam ad oppidum Tassov Mitziium sibi in Decanum adjunxit, consensu eiusdem Dominae & Superintendentis Haliae eiusdem loci Decani. Quor. suffragio Vittebergam missus, sacris ordinibus est initiatus A. 24. Apr. 1583.

212—213. (1683. május 22.)

Andreas Lamberti Waraliensis Scepusius p. f. i. Libetis in Civitate metallica sub Rndo Dno Martino Vagnero Novisoliensi; postmodum anno 1575. Bartpham a parentibus missus, per annum sub Doct. Fabri studuit; sequenti anno Epperiessinum profectus per integros tres annos Litteris ibidem operam navavit, sub viro Doctisso Domino Severino Sculteti Provinciam Scholae sustinuit Olassii in Scepusio Anno 1580. Postea vocatus a Libetensibus primum collegae officium sustinuit per dimidium annum, donec gubernatio scholae tota tradita, quam anno cum dimidio retinuit. Post obitum autem parentis piaem memoriae, qui ibidem pastorem egerat, vocatus est a toto Senatu & Communitate in locum ipsius. Missus ergo Vittebergam, exanime peracto, a D. Leysero est ordinatus Dominica Exaudi 1583.

Georgius Francisci Lipschensis Pannonius, natus in oppido Lipsch Zoliensi, initia bonarum Litterarum imbibit Briznae a Rndo Petro viro Bergero Lipschensi, sub

cuius disciplina vixit integros septem annos. Hinc per parentes missus est Vetuzolium ad Doctissimum virum D. Martinum Schwinglerum, ubi mansit tribus annis: tandem Bragam delatus, mansitque potiori parte apud D. Nicolaum in schola particulari. Hinc Deo sic ordinante, oblata est illi occasio vocationis in functionem Scholasticam a Rndo Viro, D. Bartholomaeo Otzoviano, pastore Radvaniensi, ubi integros quinque annos mansit, post per eundem pastorem vocatus est in Diaconum ad hospitale Novisoliensium, ordinatus Vittebergae a D. Leysero Dnica Exaudi 1583.

214. (1583. június 12.)

Michael Lazánszky Pannonius, natus in oppido Pannoniae Bajmótz, iactis in patria primis Litterarum initiis Bartpham ad D. Doctissimum V. Fabri se contulit. Post vocatus est ad functionem Scholasticam in Thurócz ad pagum S. Michaelis: unde evocatus in Diaconum ad oppidum Bajmotz a Rndo Viro Paulo Vranka. Quare Vittebergam missus, est ordinatus Dominica I. post Trinit. 1583.

215. (1583. június 28.)

Balthasar Schretterus, Teuto-Liptschensis Pannonius p. f. i. in patria sub disciplina Clar. Viri Petri Baroschii. Hinc ablegatus per parentes Rozenbergam ad Doctissimum Virum Andream Czeglerinum, ubi biennio mansit: illinc profectus Roznaviam ad Doctissimum Virum Nicolaum Tyburecium apud quem 4 annis vixit. Tandem in patriam remeans oblata est ei vocatio a Rndo Viro Dno Matthia Kolár Past. Eccleae Kubinensis Cottus Oraviensis, ad munus Diaconatus. Ideoque Vittebergam missus, hic ordinatus S. a. D. P. Leysero suscepit, die 28 Junii 1583.

216. (1583. aug. 28.)

Jacobus Schuller Oraviensis Pannonius, p. f. lit. iecit in patr. oris apud Clar. Virum Paullum Fabri, tandem consensu & consilio parentum contulit se in Cottum Scepusiensem, ubi apud Rndum Virum Adamum Hutterum integrum annum consumsit, hinc Tyropolim commeavit ad Sebastianum Lanium uno aequae quam sub illo versatus. Postea in patriam reversus, contulit se Moschoviam ad D. Nicolaum Col: anno cum dimidio huius institutione usus, & hinc regressus in patriam accepit vocationem pro Diaconatu a Reu. V. D. Michaële Mokoschino. Quare Vittebergam venit, hic per Doct. Leyserum ordines Sacros suscepit die 28. Aug. 1583.

Hic denuo Nro ii, qui sunt ordinati, consignati reperiuntur.

217. (1584. április 22.)

Num. 148. Michael Leporinus Pannonius, patria Cremnitzensis iactis primis Litterarum fundamentis sub Leonhardo Stacidenhertz contulit se in Silesiam & huius primariam civitatem Vratislaviam ubi in schola Elisabethica praeceptoribus usus est M. Petro Vincentio & M. Nicolao Steinpergero, Viris Doctissis, per annos 5. Inde Rostochium profectus per medium annum hic mansit. Crumenae inopia impulsus venit Pragam, ubi honorifice salutatus, suscepit officium paedagogicum apud Grosam Virum D. Ferdinandum Hoffmannium, Sae Cao-Reae Mattis Aulicae Camerae praefectum, cui dum uno anno praefuisset, in patriam venit & vocatus a Senatu Schemnitzensi pro regenda schola anno sesqui altero collegae officium sustinuit, nihil talis suspicatus vocatus est ab Illma Ducissa Catharina Sydonia vidua in pagum Panconium pro administraoe eccleae, ordinatus ab Excell D. Leysero Vitteb. die 22. Apr. 1584.

Denuo numeratus cessat.

218—220 (1584. deczember 15.)

Albertus Husselius Prividiensis Pannonius, natus Prividia sub ditione Magnificorum Dominorum Thurzo anno 1554. primis Litterarum Tyrociniis imbutus ibidem sub disciplina Ladislai Liptoviensis anno 60. 61. 62. 63. Hinc dedit operam Litteris ac Theol. studio Martinopoli sub ditione Magnificorum Dnorum de Reva, sub ferula partim Martini Zaborszky, partim Joannis Dvorszky anno 64. 65. 66. 67. 68. Inde Cremnitzii 69. 70. sub rectoratu Leonhardi Staudenhertz. Post haec impendit unum annum peregrinationi per Moraviam & Silesiam anno scilicet 71. Tandem anno 72. praefuit Scholae in pago Hay, sub ditione Dnorum Cremnitziens: Illinc vocatus est ad notariatum Prividiensem, cui praefuerat trienn. annis nempe 73. 74. 75. Pertaesus illius officii contulit se Leutschouiam ad D. Casparum Cromerum anno 76. 77. Inde schola peste dissipata venit Zolnam & sustinuit officium tam Collaboratoris quam Cantoris apud Dnum Nicolaum Colacinate anno 78. & 79. Postquam illic schola dissiparetur per Magnificum Pontificis adhaerentem, reversus in patriam suscepit regimen scholae cui triennium praefuerat anno scilicet 80. 81. 82. Posthac occasione oblata per Magnificos Dnos de Reva, rexit scholam Moschoviensem in Thurótz biennio fere nimirum anno 83. 84. Unde vocatus ad gubernationem Ecclesiae Prividiensis, paruit vocationi & Vittebergam veniens a D. Leysero sacros ordines suscepit 15. Dec. 1584.

Georgius Balgai Bannoviensis Pannonius, prima elementa Litterarum: iecit in patria, usus primo Praeceptore iam ἐν τοῖς ἀρχαῖς (sic!) Domino Nicolao Colacinate per quinquennium. Ab eodem missus Schemnitzium, ibi uno semestre sub Doct. V. Dno Joanne Aegrani vixit. Inde Zernoviam venit & biennium apud Ladislaum Marci, Rect.

illius loci, consumpsit. Zernovia reversus in patriam, contulit se Tyropolim, unde anno exacto denuo in patriam rediit & disciplina D. Josephi Basceni (hoc loco scil. Vittebergae ante quinquennium ordinati)¹ usus est. Ex patria Zolnam se contulit ad Dnum Nicolaum Colacinate ibique quinquennium exigit. Inde vocatione oblata ad scholam patriam delatus regendam, cui 5 annis praefuit. Tandem vocatus a patriae civibus ad Sacrum ministerium Vittebergam concessit, hicque per Polycarpum Leyserum Doct. & Superintendentem Eccleae Vitteberg. 15. Dec. 1584. ordinatus.

Thomas Fabiani Rasztoznensis, p. f. L. iecit in patria sub Praeceptore Thoma Wranka. Postea consilio & suasu eorundem Praeceptor : in Scepusium se contulit, vixitque in schola Cibiniensi sub Joanne Erasmi Neosoliensi toto sexennio. Postea Litteris praefati eiusdem Wranka ad scholam patriam regendam revocatus, cui toto fere quinquennio praefuit. A quo deinde ad munus Ecclesiasticum in eadem patria vocatus, Vittebergam est missus & per D. Leyserum ordinatus d. 15. Dec. 1584.

221. (1585. decz. 29.)

Andreas Smiccus natus in oppido Pannoniae Varna, domi prima iecit Litterarum fundamenta. Tandem sub sanctae memoriae D. Nicolao Colacinate Zolnae annos exegit duos, cum dimidio. Mezericii in Moravia annum. Post Trenchinii sub disciplina Joannis Prunone amplius quam spatio anni vixit. Unde postremo in hac celeberr. Academiam a parentibus missus, unum hic complevit annum. Ac tum vocatione oblata ad ministerium Evangelii a Grosis Dnis Patronis Domino Nicolao Petrecio de

¹ L. fentebb Num. 140. Josephus Bastianus (a mi számozásunk szerint 190. sz.

Cassa, Dno Nicolao Osztrozith, Dno Emerico Jakussitz & Dno Joanne Madaczany, Vittebergae per Dnum Leyserum sacris est initiatus die 29. Dec. 1585.

222. (1586. január 16.)

Samuel Paulinus Prividiensis Pannonius prima Litterarum fundamenta in patria didicit usque ad adolescentiam sub disciplina Domini Humanissimi Joannis Dvorszky Prividiensis, Inde Rosebergam discedens, annum continuo ibidem mansit sub disciplina Dni Joannis Philomatis. Hinc vocatus in patriam, duos annos & 12 dies ibidem exegit sub ferula Alberti Husellii, ubi praecipuo oper: dedit studio theolog: Tum egit Rozembergae Collegam & Cantorem, annum integrum. Dein Bitschae Rectorem unum annum: ubi vocatione oblata ab Illustri & Magnifico Dno Emerico Forgach Comite Trenchiniensi, ad gubernationem Eccleam Theplensem, Vittebergam profectus, hic ordines sacros per D. Leyserum suscepit die 16. Jan. 1586. Dominus Deus faciat me indignum vas salutare suae Eccleae.

223. (1580. május 27.)

Jacobus Wagner Nouisoliensis ex inferioris Pannoniae ac civitate metallica ortus, & ibidem in schola educatus usque ad annum aetatis 10. Hinc in Citem Lybetam 2 mil. a patria sitam, scil. in scholam patris sui. Huius nominis Vagnerus Bartph. omnium primus Hung: nomen suum albo Thoruniensis Gymnasii inscripsit quippe qui anno 1607, Thorunium venit. unde Vittebergam profectus, hic a Theologorum ore pependit ac postea in patriam redux Superintendentis dignitatem V. Lib. R. Citem pius & industrius obivit, teste Joanne Georg Lippischi Hung. S. Lrarum stud. in oratione de Thorunio Hung: Litteris datum mane (sic) p. 22. Jenae 1737.. VI. April. Martini hoc tempore jam Pastoris Bartphensis missus circiter triennium

ibidem consumsit. Tandem profectus est Leopsicium in Silesiam per 1. annum sub Ludi-Rectore D. Joanne N. adhuc superstite ibidem vixit. Revocatus ab amicis in patriam missus est Bartpham, in Scholam Hung: praecipuam, ubi vixit sub disciplina Clar. Viri D. Thomae Fabri per quadriennium. Peste autem hinc pulsus consumsit prope annum Libetis in officio scholastico Postea iter suscepit cum Excell. viro D. Georgio Henissio Doctore medicinae & Mathematico insigni Augustam Vindelicorum, ubi docentem Clar. Virum D. Hyeronimum Volfium, ultra annum audivit. At paupertate compulsus, privatim erudiendos pueros circumspecti viri Dni Nicolai Peveri mercatoris Augustani suscepit, deserto publ. Gymn. sed vix expleto Semestri hac in paedagogia benevolentia Doctissimorum Scholarcharum Augustanorum in penultima schola D. Annae, collega est factus. Quo in officio, qua potuit diligentia, per triennium vixit. Contracta hic pecunia, placide Augusta dimissus, almam Tubingensem petiit, in qua Sesquialterum annum in inopia sua consumsit, ita ut Ven. Theol. Consist. eius loci non sit dedignatum sponte dare illi studiorum suor: et vitae Testimonium. Tubinga vocatus ab amicis rediit in patriam tempore veris. In automno autem oblata est illi vocatio pro Ludi-Rectore in Citte Sup. Hung. Epperies. At vix integro ibi expleto anno, vocatus est unanimi consensu Eccleae, Scholae et Rei-publ. senatu & communitatis Bartpham ad Diaconi officium, a qua Citte publicis sumtibus missus est Wittebergam, pro confirmatione vocationis suae legitimae ordinatus per D. Leyserum 1586. Feria III. Pentecostes.

224—227. (1586. augusztus 7.)

Andreas Architectoris Alemannorum Liptzensis, Pannonius, prima Litterarum elementa posuit Trenchinii, quadriennio ibidem vivens: deinde profectus Galgotzium

sub Discipl. Simon Baimotz: etiam per triennium comoratus est, postea Iglaviam delatus, quadriennium sub discipl. Praeceptoris sui fidelissimi D. M. Joannis Ursiny consumsit. Postea Trenchinium pro officio Cantoris vocatus, integrum ibi annum praefuit. Hinc vocatus ad sacrum minist. officium per Rndissimum D. Andream Schindlerium in pagum Turna Vittebergam est missus & hic in frequentia maxima studiosorum examinatus, atque per Dnum Leyserum ordinatus die 7. aug. 1586.

Michael Czabaneus Szeletzensis, patria Pannonius ex Cottu Novisoliensi, villa Szeletz, jactis in patriae schola primis pietatis & honestarum litterarum fundamentis, Cibinium profectus septennium sub Joanne Huldreich consumsit. Inde sumptu parentum Bartpham profectus docentem Clar. & Doctissimum V. D. Thomam Fabri integrum triennium audivit. Postea vocatus pro Liptschensi Alemannorum schola regenda, toto septennio cum dimidio illi praefuit. Demum vocatione accepta in munus sacri ministerii a Spli ac Magnifico Dno Forgach, libero Barone in Gymesch & Comite Cottus Trenchiniensis nec non aurato milite, ad Eccleam quae colligitur Xsto Byrocii in Cottu Trenchiniensi, verbo Dni pascendam, Vittebergae per D. Polyc. Leyserum ordinatus die 7. Aug. 1586.

Joannes Hloschinus Pannonius — — — Liptov. natus ad B. Virginem honestis parentibus, ibidem prima elementa honestarum Litterarum iecit sub Doct. Viro Georgio Zarovitzky. Hinc a parentibus missus Cibinium ubi mansit 9... sub disc. Clarissimi viri Joannis Hál... Novosoliensi. Deinde vocatus est Teplam ad provinciam scholasticam, ex qua anno exacto, in oppidum Velitznam venit & duos annos hic exegit. Jam vocatus est in oppidum Turam pro ministerio Eccles. a Doctore Wiro D. Michaele Czaban, quare Vittebergam missus, hic ordines sacros suscepit die 7. Aug. 1586.

Caspar Thomae Teplicenus patria Pannonius ex Cottu Scepusiensi, villa Teplice, iactis in patria litterarum fundamentis in Montem Georgii profectus triennium hic sub disciplina Francisci Nigrini consumsit. Inde in Moraviam, Hunnobrodam delatus, triennio eruditum virum D. Martinum Mallobicenum audivit. Dein in Epperies venit, uno anno D. Jacobo Vagnero, Praeceptore hic loci usus. Post Liptsam Alemannorum & hic biennio D. Michaëlem Czabanium audivit docentem. Ex hac Schola vocatione accepta a Rev. Viro Dno. Leonhardo Mokoschino Pastore Eccleae ibidem in Diaconi officium. Quare Vittebergam venit & hic ordines sacros a D. Lysero 7. Aug. 1586. suscepit. Deum ardentissimis votis oro, ut hoc munus meum vergat in laudem & gloriam nnis sui diuini & utilitatem totius Eccleae, meam denique propriam salutem.

228. (1586. nov. 30.)

Daniel Mensatorius Arvensis, patria Pannonius ex Comitatu Arvensi oppido Velitzna, p. l. f. in patria didicit. Deinde monitu parentum Teuto-Liptsam se contulit, ubi triennium operam dedit litteris. Postea Zolnam profectus; hinc Moschoviam, ubi uno eodemque Praeceptore usus est D. Nicolao Colacinato aequae triennio. Praeterea Prividiam ivit. Hinc vocatus Baimotzium ad regimen Scholae, cui annum praefuit. Postea Patriae Scholae Rect. egit biennio. Dehinc a Senatu oppidi Velitzna & Rndo viro D. Joanne Nozchko, in patria pastore, legitimo modo in Diaconi officium vocatus in hanc celeberrimam Citem Vitteberg. venit, in qua prius studio pietatis tres quadrantes anni & aliquot septimanas invigilavit. Tandem examinatus & ordinatus per Doct. Leyserum die 23. Nov. quae fuit Feria IV^a ante Dominicam I^{am} Adventus Dni Anno a salutifero partu virgineo 1586.

229. (1587. június 28.)

Georgius Machaeropoiz Stupnensis prima honestarum Litterarum fundamenta iecit in parochia Geschonicensi, postremo autem Trenchinii t. t. scholam regente Clar. V. D. Petro Barossio. Inde honeste evocatus ad Regimen Scholae in oppidum Pradnicz, in ditione Magnifici Domini Andreae Balassa situm, ubi $2\frac{1}{2}$ annum scholae praefuit. Hinc adiit Dnum Magnificum Haereditarium suum Patronum Dnum Georgi. Thurzo etc. eique animum suum apperuit, quod velit vitae genus mutare. Huius consilio & promotione Vittebergam venit, examinandus et ordinandus. Quantum ad vocationem attinet, nitebatur promissis praeattacti Patroni sui, qui promisit se illi curaturum locum in ditione sua satis alioquin ampla. Ordinatus Vittebergae die 28. Junii 1587.

230. (1587. június 27.)

Jacobus Lievivis Thuroczyensis, educatus in Rudno, traditus erat in Scholam Pronensem ad D. Blasium Bristszky, apud quem initia Litterarum didicit. Hinc Martinopolium ad D. Melchiorem Eliae, cui successit ibidem D. Matthias Raithivius, in qua schola mansit annos fere octo. At D. Matthia Raichivio Rosembergam evocato, sub quo, quamdiu ibi vixit, mansit D. Raithivio in Wrutek ad regendam Eccleam discedente, successit illi Joannes Philomaites, sub quo uno semestri studuit. Hinc Zolnam discessit ad D. Apollinem Milicsum, biennis eius usus disciplina. Tandem in Hrichon est evocatus, ad informandam iuventutem, cui per sesquiannum praefuit. Deinde consensu Illustrissimi ac Magnifici Domini Georgii Thurzo de Bethlemfalva Comitatus Comitatus Arvensis &c facta est illi vocatio per Rnd. virum Dnum Petrum Bergerum, in Grali Convocatione Pastorum Zolnae, a quibus etiam testimonium

vocationis habuit, cui adjunxit etiam Litteras senatus Zolnensis & Dnus Magnus. Vocatus est in Kolusovich, venitque Vitteberg. 19. Junii, ordinat. 27. Junii per D. Leyserum 1587.

231—233. (1587. július 9.)

Nicolaus Baticius, Arvensis, Pannonius, initia Litterarum: posuit in patria sua Arva, oppido Velitzan amplius triennio Praeceptore usus Paulo Fabritzio Arvensi. Postea Litteris operam dedit Leutschoviae & Leubitzii Cittibus germanicis. Inde delatus in Scholam Rosenbergensem, Zolnensem & Moschoviensem. Atque positus in Studiis progressibus suscepit gubernationem Scholae patriae in oppido Welitsna. Unde evocatus est ad scholam regendam Bitschensem, Domino illius Loci existente Illmo ac Magnifico D. D. Emerico Forgach, qui eum non diu praesesse scholae passus, misit in hanc Vitt. Academiam, in qua cum annum semiquartum benigne promovit, idemque Dnus illi vocationem ad ministerium sacrum scil. Concion. Slauorum in sua Citta Trenchinii, examinatus & ordinatus Vittebergae per D. Leyserum Die 9. Julii. 1587.

Dominus meus qui me quoque exmisit in suam messem, efficiat meum ministerium, suae gloriae et Eccleae, meque saluti aeternae deservire posse. Amen.

Andreas Kapyrius Hayensis e Cottu Thurocziensi prima Litterarum initia imbibit in patria schola. In Bano-vetz & Moschovetz honestis litteris operam dedit sub ferula Docti ac pii Viri D. Josephi Bastincii ultra biennium Rosenbergae studuit sub disciplina Domini Joanni Philomatis per integrum annum. Prividiae sub ferula Doctissimi ac fidelissimi Domini sui Praeceptoris, D. Alberti Husselii ultra biennium. Hinc honeste ac legitime vocatus, amplexus est provinciam regendae scholae Tapoltsanensis,

ubi annum cum dimidio explevit. Hinc adversa valetudine exclusus in Thurutz Pronae Slavorum officium Ludi-Rectoris amplexus, docuit iuventutem per integram biennium. Hinc legitime honeste & ordinarie vocatus a Doctisso & Humanissimo viro Domine Paulo Vranka, pastore Eccleae Baimotziensis ad Diaconat. & Vittebergam eiusdem commendatione nec non Splis ac Magnifici Domini Bernardi Thurzo, totiusque Parochiae d. 8. Julii est examinatus, die 9. eiusdem in officio confirmatus 1587. Quod faustum sit & felix, Auspice Christo. Amen.

Stephanus Kevitzky Thurocziensis Pannonius Filius Nobilis Joannis Kevitzky de Kevitz, nunc Magistr. Curiae Magnificae Dominae Blatnicensis, relictæ a Dno Joanne Revay; prima Tyrocinia Litterarum didicit ab Humanissimo Viro Dno Paulo Deseritzky, tum Rect. Scholae Divi Michaëlis, nunc vero Ministro ecclesiae ad aedem S. Petri in Com. Thurutz. Postea eidem scholae praefectus erat D. Josephus Bascenus, vir ut pius ita non indoctus, sub cuius disciplina annos circiter quinque mansit, partim quoque Banovicii, is modo regit eccleam Radvanensem prope Neosolium. Ampliores progressus in Litteris facere volens, contulerat se Iglaviam 1576. ubi non sine fructu mansit ad annum usque 1582. sub Disciplina D. M. Joachimi Pistorii, plurimum D. M. Joannis Ursiny. Illinc discedens, semestre unius anni consumsit in perlustranda Boemia & Moravia. Dein domum redire meditati oblatum est regimen Scholae Boykovicensis (quod oppidum non procul Hunnobroda constat) quorum vocationi parens integro anno erudivit iuventutem. Hinc vocatus est Prividiam in officium Collegae; defuncto vero Rect. Scholae Anno 1585. tota cura Scholae est illi tradita; ubi tantisper persistit, donec ad munus Eccles. Deo sic volente eligeretur (nempe in dispensatorem mysteriorum Dei uti in margine adiecit). Examinatus itaque a Doctore Leysero 8. Julii, altero die est ordinatus 1587.

234. (1587. szeptember 6.)

Christophorus Ferschius Bartphanus Pannonius, positus in patria Litterarum initiis, auctoritate suorum parentum profectus est Patakinum, Urbem Ung. Superioris, quae sicut fuit, ita etiam nunc est, sentina & cloaca Sacram. etc. Cum autem periculum illi immineret, a hungaris ne seducerer. suasu parentum suorum domum fuit revocatus. Cum tamen alterum jam pedem in capris Calvinianorum haberem (ac missus fuit Sumptibus parentum Bregam Urbem Silesiorum, quae etiam t. t. cloaca fuit Semiciglianorum vel ut crassius dicam Philippistarum. Ibi toto biennio nihilo melior factus in sincera doctrina contulit se Graecium, metropolim Styriae ac ibi operam suam locavit Groso ac Magnifico Domino Matthaeo Ammonio, Secretario Summo Styriae, cuius Paedagogus toto biennio fuit. Ibi tandem Hambergerus D. eius loci animo meo (postquam rescivisset illum Calvinismo infectum) vivus illud auxiliante Deo exemit. Postea Vittebergam se contulit & hic toto etiam fere biennio propriis parentum suorum sumtibus vixit. Cum autem Vittebergae vitam ageret, petiit a se D. Martinus Vagnerus, Pastor patriae suae, ut tum propter loca suspecta, in quibus vixit, tum propter Semiciglianum quendam illum dogmatum suorum insimulantem conscriptam Apologiam de Coena Domini ingenuam ederet. Hoc cum fecisset, illico fit, ut pastor praenominatus suam Conf: Groso & Magnifico Dno D. Gregori Horvath Stansitz etc. transmitteret. Is relegens offerebat illi vocationem ad munus scholasticum et Ecclesiasticum. Quod cum sancte recepisset per Pol. Lyserum die 6. 7^{bris} 1587 est ordinatus.

235. (1587. október 11.)

Georgius Conradi Neosoliensis Pannonius p. L. f. iecit in patria, tandem sub Disciplina D. Petri Baroschii Trenchinii per triennium & Clar. Dni Nicolai Colacinatis

olnae (sic!) per sesqui annum, maiores progressus in Litteris & doctrina coelesti fecit. Hinc anno 1578. vocatus est ad clavum gubernationis scholasticae in oppidum Illavam in Cottu Trenchiniensi ad fluvium Vagum situm, cui totos novem annos praefuit. Inde per Splem ac Magnificum Dnum Joannem Banfi de Inferiori Lyndva, perpetuum Comitem terrae Zalodiensis etc. vocatus est ad ministerium Eccleae, in ditionis suae pagum Haluz in Cottu Trenchiniensi existente, atque per eius Lras & Senioris ac oium ministrorum eiusdem Cottus ad D.D. Polycarpum Leyserum & reliquos doctores Eccleae Vitteberg. missus & commendatus est, ubi post legitimum examem ritu publicae ordinationis potestatem docendi Evangelium & administrandi Sacramenta accepit die 11. oct. anno Domini 1587. Jam itaque.

Militabo bonam militiam retinens fidem & bonam conscientiam, Deo me auxiliante.

236. (1587. deczember 6.)

Stanislaus Petrasko Pannonius in Cottu Liptoviensi ex parentibus legitimis & honestissimis, Alexio Petrassko et matre Agneta Janova, inhabitoribus oppidi Liptsae Alemannor. p. L. f. iecit in patria sub disciplina Hum. viri Simeonis Jasenzky, deinde Petri Baroschii tandemque Damianii Parlagii, toto septennio hoc loco studens. Tandem consensu parentum Cassoviam egressus integrum quadriennium sub disciplina Humanissimi viri Georgii Zontagii & Martini Brezlah ibidem consumsit, ubi rebus omnibus pro studiis necessariis destitutus provinciam scholasticam in Polianka, ubi simul Egregii ac Grosi D. Christophori Svetnitzky, Dni eiusdem loci filios informabat, integro quadriennio administravit. Deinde in Schwabocz tantundem. Tandem in Zigva anno integro suam locavit operam. Unde tamen mirabili Dei consilio a Rndo Viro

Domino Joanne Tarci, qui Diacono Semper opus habebat, ad munus Ecclesiasticum in Eccleam Beraniensem vocatus Vitteberga est ordinatus die 6. Dec. 1587.

237. (1587. deczember 17.)

Joannes Lazitzkius Pannonius, natus ex honestis parentibus in provincia Liptoviensi, prima Litterarum initia posuit Teuto-Liptsae sub disciplina Damiani Parlagi integro triennio moratus, sub Leonhardo vero Mokoschio ibidem biennium exegit. Hinc consensu parentum in Eperies venit ad Dnum Severinum Sculteti, sub quo inimicissae pestes bis studia sua interrumpente, pertriennium commoratus est. Hinc postea Teuto-Liptsam reversus, integro fere biennio, fidelissima Michaelis Czabanii usus est disciplina. Interea Prividiensi schola, cui praefuit Doctissus vir Huselius, in nostra Slavonia tum celeberrima facta, consensu eorum a quibus dependeret, ad eundem virum se contulit, cuius institutione integro biennio usus est. Hinc extreme miser propter nimiam egestatem factus contulerat se Bironicium ad regendam provinciam scholasticam, cui etiam triennio integro sub Praeside Eccleae Andrea Schvidlero praefuit. Unde sumtibus qualibuscunque collectis in hanc celeberrimam Academiam se contulerat, ex qua spatio unius anni, cum aliquot septimanis exacto, Deo sic ordinante ab Amplisso Imperial. Cittis Trenchiniensis Senatu ad officium Diaconatus revocatus, vocationi legitimae libenter annuit & examinatus absente pastore a Clar. Doctore Dno Mattheo Smalcaldensi ordines Sacros suscepit die 17. Decemb. 1587.

238. (1588. márczius 12.)

Andreas Zacharides Thurocziensis Pannonius p. L. f. posuit ad aedem Divi Michaelis, sub Disciplina D. Pauli Deseritzky nunc Pastoris Eccleae quae est ad S. Petrum.

Ast succedente Derzeritzkio, Dno Josepho Basceno, h. t. iam Pastore Eccleae Radvanensis, unum adhuc exegit in hac Schola annum. Abeunte Basceno successit illi Emericus Chlupatz, quo etiam bienni post in pagum Dubnitz ad Vagum situm pro ministerio Eccleae evocato, Iglaviam ingenium exculturus se contulit, hicque uno anno sub M. Joanne Ursino studuit. Inde devenit Prividiam ad eruditissimum & Doctissimum Virum D. Ioannem Sarhocium, qui ibidem peste extinctus est. Atque illinc legitime vocatus, patriae scholae praefuit uno anno cum $\frac{1}{2}$. Hinc tandem vero legitime et honeste vocatus per Rndum & honestum Virum Dnum Joannem Fabriczy, Pastorem Eccleae Galgotziensis ad officium Diaconatus, per quem uti etiam per incolas Cittis Vittebergam promotus, examen die 11 Martii subiit, die vero 12 confirmationem 1588.

239. (1588. május 27.)

Georgius Gotz, Pannonius Liptschensis, studuit in patria Trenchinii, Hunnobrodae. Hinc vocatus in oppidum Velka a Rndo Viro Georg. Michalatz in Diaconum, Vittebergam eiusdem Viri testimonio stipatus, est expeditus, et hic a D. Doct. Davide Voito Pastore Vittebergae ordinatus 27 Maii 1588.

240—241. (1588. július 7.)

Joannes Parlagi Otzovinus Pannonius, p. f. jecit Veterosolii, sub Mart. Schvengler. Hinc consilio parentum Cassoviam missus, vixit ultra triennium sub ferula Rndi D. M. Martini Preslac. Inde Epperiessinum delatus, quadriennium hic sub Dno Severino Sculteto mansit. Tandem in Moraviam se contulit, ubi scholam Hunnobrodanam non completo biennio rexit. Inde a Rndo Dno Martino Malobiceno eiusdem Decano in Diaconum Eccl. Hunnobrodensis

vocatus, Wittebergae a Domino Davide Voito 7. Julii 1588. est ordinatus.

Samuel Sitinszky Klobuciensis, p. L. f. posuit Trenchini sub Petro Baroschio. Postea studuit Novosolii per annos tres, Brigae per annum in Paedagogia. Et sic a senatu Klobuciensi in Diaconum vocatus, die 7 Julii 1588. a D. Voito est ordinatus.

242—245. (1588. október 20.

Georgius Sartorius Chrenovino Pannonius, p. L. f. iecit in patria sub diversis Praeceptoribus. Deinde capessendae ulterioris eruditionis gratia Moschoviam in Cottum Thurotziensem venit & hic biennio sub Josepho Bastiani & Emerico Peluchy vixit. Hinc in patriam reversus, integro anno D. Thom. Fabiani praeceptore est usus. Post Cibinium delatus 1. anno ibidem sub Discipl. Domini Christophori Hertelii exegit. Tandem in Cantoratu Novae Cittis ad fluvium Vagum 1. an. exegit. Inde vocatus est ad regimen Scholae Oslanensis, cui dum per trimestre praefuisset, vocatus est ad scholam regendam patriam & huic toto triennio praefuit. Unde etiam vocatus ad Diaconatum per Rndum Virum D. Joannem Fabricium Zernovicinum, Passiorem Eccleae Chrenovicensis, Vittebergam concessit, atque hic per D. Davidem Voitt Pastorem et superintendem Eccleae Vitteberg. sacros ordines suscepit die 20. Octobris 1588.

Michael Kavitzky Prividiensis Pannonius, natus Prividia sub ditione Magnificorum Dnorum Thurzo, p. l. f. iecit in patria sub Praeceptoribus Dno Martino Schupka & Dno Joanne Dvorszky. Hinc suasu parentum germanicae linguae gratia Pronam Germanorum se contulit, ubi vixit sub D. Andrea Schormanno, annum cum dimidio. Inde in Hung. & Transylvaniae peregrinatione annum consumpsit. At in patriam reversus, usus est Praeceptore fidelisso Dno

Alberto Husselio tres continuos annos, partim Prividiae partim Moschoviae. Deinde suscepit munus scholasticum in pago Novak, cui anno praefuit. Quo exacto Leutschoviam venit et hic trimestri sub Rectore Dno Thomae Henschellio vixit. Postmodum hinc vocatus in Collegam scholae patriae, in quo officio biennium exegit, advocatus nimirum est patria ad erudiendum iuventutem Toth-Pronensis, cui operam suam locavit annum dimidium & inde vocatus est ad docendum Eccleam Karossiensem in Com. Thapoltsanensem per Generorum Dnum Franciscum Karossy, primarium Patronum eiusdem Eccleae, vocationemque amplexus Vittebergam venit, ubi a Rndissio et Clarisso Dno Doctore Davide Voitt examinatus & sacro ritu confirmatus 20. Octobris 1588.

Stefanus Zlonniceus Baimotzensis Pannonius natus Baimotzii sub ditione Magnificorum Dnorum Thurzo p. L. f. iecit in patria sub Praeceptoribus Joanne Lapullo, Martino Miko & Matthia Thelizeo. Inde Cassoviam ivit ad Richardum Kauffner; hinc Galgotzium ad Simonem Baimotzensem. Postea suscepit provinciam scholasticam cui dum quadriennium praefuisset, vocatus est ad ministerium Ecclesiasticum in pagum Kosztolna, per Egregios Dominos Luarentium et Joannem, Andream, Emericum & Gabrielem Boschan praenominatae Eccleae. Quare Vitteberg. missus a D. & Superintend. Davide Voitto est ordinatus die 20. Octobris 1588.

Matthias Glonitz Baimotzenus Pannonius natus Baimotzii sub ditione Magnificorum Dnorum Thurzo, p. L. f. iecit in patria sub Matthia Therisz, inde discedens vixit in oppido Scholtzan sub Praeceptore Georgio Repa. Hinc Galgotzium profectus ad Georg. Servatorium unum est moratus ibidem annum. Postmodum Cantoratum suscepit in oppido Tapoltsán, cui uno anno praefuit cum dimidio, ubi eum versaretur, Rndus vir Dnus Nicolaus Benedicti vicem gerens eiusdem Cottus Thapoltsanensis, asscivit eum sibi in colle-

gam, et data illi legitimae vocatione, emisit ipsum Vitteberg: ubi a Rndisso & Excellentisso Viro Dno Doctore Davide Voitio Past. & superint. Eccl. Vitteberg. examinatus & S. S. ministerio inauguratus est. Anno 1588. die 20. Octob.

246—247. (1589. január 1.)

Jacobus Mikovius Pannonius de Comitatu Zoliensi e quovido viro Stanislao Miko & pia matrona Sophia in Civitate Brezno ducta, legitime natus, nono aetatis anno in patria ad discendas Litteras R. Viro Petro Bergero, tum Ludirectori Briznensium, traditus est, sub quo prima Litt. fund. vix assecutus, Clarisso Viro D. Severino Sculteti, successori eius ibidem a parentibus est commendatus. Is vix anno expleto honorifice Epperiesinum ad gubernacula Scholae evocatus commigravit, cum quo ex voluntate parentum una discedens, ibi sexennium in studiis fluctuose transumsit. Postea valetudinis gratiae, cui mollior aër plurimum incommodabat, Tyropolim ad radices Carpati situm devenit, ubi postquam sesqui anno litteris operam dedisset, anno sequenti ab ornatissimo viro D. Paulo Mimchin, tum Scholae illius Loci Rectore & Praeceptore suo fideli, in collegam est asscitus. Inde Litteris Mag. Domini Simonis Forgach in aulam dictam Hernknecht ad paedagogiam evocatus, concessit, cuius filios sesqui anni spatio informavit, cum unice desideraret Academias Germaniae uberioris eruditionis causa salutare. Commendatus igr Litteris Fratris ad Illmum et Magnificum Dnum Emericum Forgach Comitem Trenchiniensem, patronum suum, in arcem Trenchin, spe adipiscendorum sumtuum venit. Quod cum videret aegre se impetrare posse, aulicae vitae molestia pertaesus ex voluntate Domini Comitum ad petitionem R. Andreae Schindlerii tum Pastoris Eccleae Birocensis ad regimen scholae legitime vocatus, venit, praeferens pulverem scholasticum splendori aulico, cuius loci scholae triennium laboriose praefuit. Inde ab eodem Illustri ac Magnifico D. Comite Emerico Forgach

in Eccleae Suczensis Pastorem legitime vocatus, hic a Clarisso et Rndisso Dno Davide Voitio tum superintendente ordinatus est anno 1589. Calend. Januarii. Laus Deo semper.

Sigismundus Chalupka Teuto-Liptsensis, de Districtu Liptoviensi, honestis parentibus ortus, patre Joanne Chalupka, matre vero Margaretha, p. Litt. f. didicit in patria a Dno Demiano Parlagio, hoc tempore jam pastore Eccleae Litaviensis, Tandem promotione parentum emissus est Rozenbergam, ubi sub disciplina Sigismundi Nosticii biennum exegit. Tandem fama edoctus de Leonhardo Moko schino, qui tam ex studiis Vitteberga reversus fuerat, eius disciplinae se submitit, et eo mutante stationem ad S. Crucem ad Granum se contulerat, ibique sub diversis Rectoribus integram sexennium continuavit. Hinc legitime vocatus ad regimen scholae Ugroczensis, per annum eam rexit. Postremo pervenit in Radaczov vel in Villam Divi Emerici, sitam inter Epperiessinum & Cassoviam, ad Rndum Virum Dnum Blasium Dvorszky, a quo legitime vocatus ad officium Diaconi in Eccleam Divi Emerici, legitimae vocationi locum dedit ordinationemque accepit a Clar. Viro D. Davide Voitio in hoc loco sacro anno 1589. In die Circumc. Dni & Redemptoris nostris Jesu Christi. Deus sit laudandus in aeternum.

248. (1589. február 2.)

Thomas Heckelius Stubnensis Pannonius natus in eadem sub ditione Dominorum Cremnitziensium in Cottu Thuroczienti dicto, dedit operam Litteris primis sub Praeceptore Josepho Basceno, Moschoviae, tandem Rozembergae sub Dno Joanne Philomate. Hinc adultior factus concessit Prividiam & ibi navavit operam studiis, sub Paeceptore Alberto Husselio annis quatuor minus quadrante. Hinc uberioris doctrinae capessendae gratia contulit se in oras Scepusiacas et degit Nouocomi, sub Praec. Georgio Simonide, tres quadrantis annis. Inde reversus in

patriam, vocatus est legitimo ordine ad regendam scholam oppidi Zernoviensis, quod regimen amplexus sustinuit per triennium. Hinc postremo oblata ordinaria vocatione ad regimen Eccl. per Rndum Virum Dnum Andream Kozáky ministr. fidelem, loci eiusdem cives, item per D. Magnificum Gabrielem Dóczy & per (törlés: suscipiendorum) cives oppidi eiusdem Zernoviens venit Vitt. suscipiendorum sacrorum ordinum caa, quos etiam assecutus est divina meditante clementia existente t. t. Superint. Clarisso viro D. Doct. Davide Voitio 2. die Febr. qui dies incidit in Dnicam Sexagesimae anni 1589.

249. (1589. április 20.)

Casparus Patzolthi Szeletzenus Pannonius, p. L. f. jecit in patria Szeletz, praeceptore usus Andrea Koscho Rosebergensi. Hinc cum piae memoriae fratre Balthasare Patzolthi contulit se Schemnitzium, ibique annum cum dimidio Litteris incubuit, doctrinaque fratris in se erudiendo per annos 4. usus est cuius etiam suasu Iglaviam ad M. Ursinum se recepit, ibique annum cum dimidio vixit. Hinc Prividiam ad Dnum Joannem Sarcotium delatus quadrienio fideli eius opera est usus. Et hic grassante lue pestifera, Cassoviam ad D. Thomam Hentschelium se contulit. Inde vocatus ad provinciam scholae patriae suae, ibi in erudienda pulte scholastica unius anni spatium exigit. Denique vero, quo maiori fructu Eccleae Dei, in cuius solius artes, honestaque Studia dirigenda sunt, consilio parentum aliorumque Clarissimorum Virorum, Vittebergam tamque ad coelestis doctrinae alumnam devenit, unde anni spatio elapso, Rndus Vir Dnus Leondardus Zembel ad munus Eccl. eum vocavit. Anno itaque 1589. 20. apr. a Rndisso & Excellentisso Dno Vojtio est ordinatus. Quod faxit aeternus Pater Dni Nostri Jesu Xsti cum Spru suo Sanctisso ut vergat in nominis sui gloriam et laudem. Amen.

250. (1589. október 11.)

Stephanus Predmerita Pannonius, de oppido Predmér ad fluvium Vagum I^{ti} Regni Hungarici, p. L. f. iecit Illavae. Hinc profectus Patachinum, ubi sub Matthia Thoraconymo liberalioribus artibus plus minus anno operam locavit. Inde discedens, scholam Straznicensem per annum rexit. Et hinc in patriam reversus a Rndo viro Dno Bergero ad munus Eccl. vocatus ac a Groso et Magco Dno Georgio Thurzo, Comite Cottus Arvensis, Eccleae Bythensi in Diaconum commendatus, Vittebergam est expeditus, ubi a Rndisso Dno Davide Vojt sacris ordinibus est initiatus 11. octob. 1589. Christe quod debeo spargere digneris in me ponere.

Tantum ex MSO ab Anno 1573 usque ad annum 1589.

V.

Ex MS^{to} In forma min. IV^{ti} ab anno 1590. ad ann. 1606. In quo nullo Numero ordinati sunt consignati.¹

251. (1590. február 22.)

Omnium primus in hoc MS^{to} est:

Christophorus Mazurkius Teuto-Liptschensis Pannonius, p. l. f. posuit in patria, sub Matthia Pica, sub Michaele & Leonhardo Mocoschino. Inde Neosolium ad magnum Holoepapium missus, aliquod temporis intervallum ibidem exegit. Inde concessit in Scepusium Epperiessinum, hic

¹ E kötet címfeírása az eredeti wittenbergi kéziratban: «Anno salutis M. D. XC. — 1606.» Aztán ugyanazon kérdések, mint a III.- és IV. kötet fejeán.

integros tres annos institutione Severini Skulteti usus. Hinc cum Joanne Matthaei concessit Stropkoviam, in proximum oppidum cuius disciplina usus est uno anno. Inde duce Xsto venit ad Clar. Virum D. Albertum Husse-
lium Moschoviam, quae est in Cttu Thurocziensi, ubi operam dabat Litteris per integros 2. annos. Ex schola Moschoviensi vocatus est ad Cantoratum in Radvan, unde spatio anni exacto, Galgotzium ad Collegatum, per Georg. Seratoris est adscitus. Et hinc anno cum Semestri elapso, Trenchinium, eodem collegatus officio functurus, pervenit. Unde anno exacto vocatus est ad regimen scholae Lipnicensis, quae est in Marchionatu Moraviae. Hinc delatus est Preroviam ad regimen scholasticum. Prerovia vero vocatus est admunus Eccl. in pagum Domasolitz. Quod suscepturus Vitteberg. concessit, et confirmaonem a D. D. Henrico Maio et reliquos collegas (sic!) accept. die 22. Febr. anno 1590.

252. (1590. február 8.)

Nro III^{to} statim in hoc MS^{to} est:

Georgius Homilovinus Radvanensis Pannonius, natus ibidem sub ditione Dni Grosi Francisci de Radvan Vice Comitis Cottus Zoliensis, p. l. f. iecit in patria sub Praeceptore Bathasaro Hodikio: hinc profectus Epperies, usus est disciplina Dni Severini Sculteti, et hinc iterum factus adultior, Neosolium rediit, et ibi Litteris operam navavit sub Praeceptore Dno M. Paulo Haloepappio. Hinc Prividiam delatus fere quadriennio fidelisso Praeceptore Alberto Husselio est usus. Hinc explorandae et percipiendae aliorum Doctorum Virorum eruditionis & virtutum caussa, appulit in oras Scepusiacas, et mansit Novocomii sub Praec. Georgio Simonide aliquantisper & Cibinii sub Christoph. Hortalio tantundem. Illinc vero reversus in patriam, vocatus est legitime ad cantoris officium Zernoviam per

D. Thomam Heckelium, quod sustinuit per triennium & novem menses. Hinc est illi oblata vocatio legitima ad regimen Eccl. per Rndum Virum Dnum Venceslaum Slestakium, ministrum verbi Christi in Eccl. Hayensi, quae est in Cottu Thurócz & per senatum I^{tum} Cremnitziensium. Quare Vittebergam venit & per Dnum Doctorem Henricum Maium t. t. deficiente Pastore Ecclae Vittebergensis ordines Sacros suscepit d. 8. Febr. qui dies incidit in Dnicam V. post Epiph. Anno 1590.

253. (1590. február 22.)

Num 5° in hoc MS^{to} est:

Matthias Kollary Varaliensis in districtu Thurotzien. sub arce Znyov, Pannonius natus ibidem per parentes, traditus in scholam patriam, sub Disciplina Cherubini Brisnensis, apud quem per biennium versatus est. Inde tempore hoc effluxo cum Sympatriota suo Joanne Zvasiko concessit Trenchinium, ad Dnum Petrum Baroschium, sub cuius ferula versatus est per Semestre. Ab hoc migravit cum eodem Zvassiko in Bohemiam, Guttebergam, illicque vercatu est apud Divam Barbaram Baccalaureo existente Paulo Taboritae. Inde concessit Lipnitzium in Marchionatu Moraviae versatus ibi sub discipl. D. Simonis Prageni Posthac iter concessit Rozenbergam, ubi versatus sub discipl. Dni Joannis Philomatis Prividensis per biennium. Ab hoc discedens Prividiam ad D. D. Albertum Husselium ubi versatus est fere triennium. Hinc vocatus est Praeroviam ad regendum chorum. In eadem Citte sustinuit officium Rectoris per annum. Tandem vocatus est Lypnitzium ad regendam scholam. Ex hac autem schola evocatus est per Rndos viros Teschinum ad Diaconatum. Examinatus & ordinatus Vittebergae per D. Maium. 22. Febr. 1599. (sic!)

254. (1590. június 17.)

Jacobus de Banka natus ex parentibus honestis Laurentio Macko, quae est sub ditione Magci Dni Bernhardi Thurzo, Baimotziens, ubi p. l. f. iecit. Tandem studuit Prividiae sub Alberto Husselio Prividiensi. Anno 1589. ex hac schola ab eodem Husselio missus est in Thurotz ad functionem Scholasticam Suchaniensem, quam duobus annis rexit Anno 1590. vocatus est a Sympatriotis & aliis villanis in pagum Kosztolna ad officium ministerii. Missus itaque Vittebergam, hic ordines Sacros per D. D. Urbanum Pierum Superint. suscepit Dnica I. Trinit anno 1590.

255. (1590. június 21.)

Matthias Trochilates natus sub ditione Caesaris Cremnitzii, in montanis, qui orbatus parentibus, Baimotzium deductus est ad studia, ubi quadriennio sub ferula Matthiae Teluso studuit. Hinc se Zolnam ad Dnum Colacinatem contulerat, ubi per Semestre vixit, post hac vocatus ad Rectoratum in Cassam, quae est in ditione Dni Stephani Petroeci et in eodem loco per biennium integrum scholam rexit. Inde vocatus Ugrotzium ad Rectoratum ubi expleto in hoc officio anno, oblata est illi vocatio ad Diaconatum ibidem Ugrotzii, per Mgcos Dnos, Petrum, Laurentium, Andream et Joannem Zay & per pastorem Eccleae eiusdem videl. Paulum Marcij Prividiensem, quorum vocationi minime repugnare poterat. Quare expeditus ad D. Excellentissimum Doctorem Urbanum Pierum examini subjectus et ordinatus est Anno Epochae Christianae 1590. d. 21. Junii.

256. 1590. július 15.)

Martinus Felicis Oslanensis Pannonus ex ditione et dominio Grosi Dni Steph. Gychy, natus patre Felici Magno, matre vero Catharina, ab his parentibus primum in scholam

patriam est traditus Praeceptor Joanni Mikleschiasi; tandem missus est Rozenbergam ad Doctissimum Virum D. Joannem Philomatem, cuius disciplina usus est biennio; inde migravit Trenchinium ad Doctissimum Dnum Joannem Prunonem, t. s. Rectoris officio Trenchinii fungentem, sub quo etiam biennio morabatur. Inde postea advocatus est in paedagogiam a Grosso & Magnifico Dno Dno Stephano Petroeczio de Petrócz & Cassa etc. apud quem probata sua diligentia in hoc officio per triennium opera ita se commendavit, ut legitima vocatione ministerium offerre eidem non sit dedignatus (Fors in Cassa vel Oszlán) sed eum sibi et suorum Concionatorem constituere voluerit. Hinc Vittebergam missus a D. Peiero ordines sacros suscepit 15. Julii 1590.

257. (1590. szeptember 22.)

Michael Petrovitzius Jessenensis Pannonius, piis & honestis parentibus natus a primis annis fundamenta doctrinae pietatis et bonarum artium iecit Slavorum & Germanorum Pronae in Pannonia, tandem in Scepusio Tyropoli, sub Dno Matthia Thoraconymo studuit, hinc Cassoviam migravit ad D. M. Martinum Breslavium, tandem appulit in partes Moravicas, ubi a quatuordecim annis in scholis & Ecclesiis pro vocatione sua inserviebat, Deficiente vero Diacono in eccl. Straznicensi, in partibus Moravicis, hunc Rndus D. Joannes Miletinus in Diaconum vocavit, ordinatum a Doct. Pierio Vittebergae 22. 7bris 1596. (sic!)

258. (1591. január 30.)

Joannes Frölich Scepusiensis p. Litterar. fundamenta iecit in Scholis Keysmarcensi sub M. Dno Gabelmanno Megapolitano per biennium, hinc Leutschoviam delatus per annum ibidem vixit sub Disciplina Dni Martini Sturmii.

Hinc vocatus est ad officium Ludi-Rectoris in oppidum Salock patriae suae, cui dum per biennium praefuisset, post obitum Rndi & Doctissimi Viri Gregorii Fröhlich, patris sui dilectissimi, pastoris eiusdem oppidi Salock legitime vocatus est ad ministerium docendi in Ecclesia a communitate, cum consensu Illustris ac Magnifici Dni Thurzonis perpetui Comitatus Scepusiensis. Hinc Vittebergam missus, et a Magnif. Dno Doct. Henrico Prorectore examinatus, 30. Jan. 2591. est ordinatus.

259. (1591. márczius 14.)

Jacobus Martis Novosoliensis Pannonius, usque ad octavum aetatis annum in schola Bartphensi sub informatione D. Thomae Fabri vixit. Deinde ab hoc Doctisso Praeceptore ad D. Ursinum, Iglaviam missus, integros 5 annos ibidem consumpsit. Perceptis primis Litterarum rudimentis in patria, sub Magro Halvöpapii per integros 4. annos moratus est. Hinc vero vocatus ad labores scholasticos Letecium in partibus Bohemicis, quos per sesqui alterum annum sustinuit. Vocatus deinde a Magnifico Dno Venceslao Czenka, Capitaneo Dnii Letecensis, in Diaconum. Quare Vitteberg. missus per D. Urbanum Pierium, Past. & Superintend. examinatus & ordinatus est d. 14. Martii 1591.

260. (1591. május 5.)

Daniel Rückschloss Bözingensis Ungarus, natus patre Vollffgango Rückschlos, qui in dicto oppido Bözing per 18 an. officio eccl. functus fuit, p. l. f. iecit in patria sub Doctisso Viro Georgio Tinctoris. Hinc a parentibus missus Moschoviam, biennium hic sub Rectore Nicolao Colacinate exegit. Illinc profectus Vratislaviam, ubi fere spatio anni, sub D. Nicolao Steinbergero, Litteris operam dedit. Vratislavia iter ingressus in Transylvaniam, ubi in urbe Nagi-

baniam (sic!) apud Nobilem quendam, biennio officio Paedagogi functus est. Hinc domum reversus, a senatu patriae scil. Bazing ad ministerium vocatus, in hanc celeberrimam Academiam est missus ordinatus a D. Pierio Dnica Jubilate 1591.

261—262. (1592. márczius 29.)

David Simonides Budaeus natione Pannonius, patre Melchiore, matre Hellena natus, p. l. f. posuit in patria, sub Hum. Viro Georgio Velitz. Inde a parentibus Bartpham promotus per triennium sub Doctisso D. Fabri morabatur. Et hinc parentum consilio Epperiessinum migravit, ubi sub D. Sev. Sculteti biennium consumsit. Inde pervenerat ad Grosium D. Franciscum Kálnay & illinc promotus ad hanc celeberrimam Academiam, exegit annum cum dimidio Vitteberga vocatus Rosenbergam ad functionem scholasticam, qua Rector illi biennio praefuit. Postea per Rev. D. Emericum Cocavinum Pastorem Neopolitanum in Lip-tovia, ad officium Diaconatus legitime vocatus per Rev. D. Georgium Millium Vitteberg. examinatus die 29. Martii 1592. est ordinatus.

Stanislaus Mocoschinus, Pannonius Teuto-Liptschen-sis patre natus quondam Rev. D. Stanislao Mocoschino, eiusdem Eccl. ministro, matre Susanna Podhorianszky, p. L. f. iecit in patria sub disc. D. Germani sui Leonhardi Mocoschini, Tandem Leutschoviam ablegatus, duos annos ibi sub Dno Thoma exegit. Hinc Bartpham delatus ad D. Thomam Fabri Neosoliensem annum cum $\frac{1}{2}$ eius usus e. disciplina. Postea revocatus a parentibus, promotus est Trenchinium ad Doct. D. V. Hyerimiam Sartorium, apud quem exegit annos 3. Discedens Trenchinio, rursus venit Leutschoviam ad D. Joannem Milium, apud quem anno mansit uno. Oblata tandem vocatione a Jassoviensibus ad regendum clavum scholasticum, discessit. Inde itaque a

Rev. Viro D. Melchiore Duchon vocatus ad Diaconatum, Vittebergam venit, et hic a Clar. Viro D. Georgio Milio examinatus, ad s. s. Eccleae ministerium est confirmatus anno Xsti 1592. die 29. martii.

263. (1592. július.)

Emericus Frondator Scepusiensis oriundus ex pago Lutzivna, natus patre Blasio et matre Sophia, p. l. f. iecit in patria anno hic moratus. Inde missus est in montem Georgii, ubi quadriennio usus est Praeceptore Humanissimo Viro Francisco Nigro Polono. Hinc Novocomium delatus biennio hic vixit sub discipl. Doctissimi Viri Danielis Rechemii rectius Recheniv. vid. pag. seq. sub Daniele Urbanovitz.¹ Postea sub Georgio Simonides annum cum dimidio exegit. Hoc defuncto contulit se ex Scepusio in Moraviam, atque Iglaviae, sub D. M. Joachimo Goltzii per biennium vixit. Inde vocatus est ad functionem Scholasticam Ostroviam, ubi tribus annis exactis vocatus est a Rev. Dno Decano Hunnobrodensi, D. Martino Malobiceno ad Diaconatum in Eccl. Ostraviana suscipiendum. Quare venit Vittebergam & hic in articulis doctrinae Christianae examinatus est a Rndisso & Clarisso D. D. Egidio Hunnio eiusque Dnis Collegis, ordinatus IV^a Dominica Trinit. A. R. S. 1592.

264. (1592. deczember 3.)

Valentinus Koch Kronbacensis Scepusius Litteras tum in patria tum in celebri Argentinensium Academia didicit, primum ad Collegae munus Strasam vel in Neerer a Groso D. Gregorio Horváth, aliter Stansith, vocatus per biennium et ultra iuventutem ibidem instituit. Inde ad offi-

¹ Utalás a kéziratunk következő oldalán levő helyre, mely a mi kiadásunkban alább két névvel, a 265. sz. a. található.

cium Pastoris a Magnifico Dno Alexio Thurzone & tota Communitate oppidi Schvedler, electus, huc pro sacris se contulit, ornatus duplicibus Litteris vocatoriis, superioris nempe & inferioris magistratus & praefati Dni Gregorii Horvath commendatione. Praemisso itaque examine ritu publicae ordinationis est confirmatus a D. M. Vito Volffio Diacono anno 1592 die 3 mensis Decembris.

265. (1593. április 22.)

Daniel Urbanovitz, Pannonius, patria Kubiniensis, honestis natus parentibus, p. l. f. in patria posuit. Altiora tandem sectatus appulit Novocomium oppidum Cottus Scepusiensis, praeceptore ibi usus integro quinquennio D. Daniele Rechenio. Inde consilio amicorum Bitsam migravit, ibique triennium exegit, praesidentibus duobus Ludimoderatoribus, Domino Andrea Thurio & Nikolao Baticio. Paulo post vero Veterosolium pervenit, commoratus illic anno plus minus sub discipl. Domini Martini Csuditii. Honesta tandem oblata vocatione ad vallem Dnorum juxta Novisolium pro munere et officio Cantoris, fideliter illi annum cum dimidio praefuit. Et quia sub finem huius suae functionis percrebuit, salutaris illa reformatio ecclesiarum Saxonicarum, id quod jam pridem induxerat in animum suum, nunc primum annuente et fortunante Deo consentientibusque amicis & patronis suis pervenit in laudatissam hanc Academiam Vittebergensem, ubi per $\frac{1}{2}$ an. totus traditus fuit cognoscendis s. s. & purioris Theol. fundamentis. Quia autem propter pecuniae sumtum diutius illi in hac Academia commorari non licuit, petiit suorum Studiorum et conatum ab Antistitib. huius Academiae Testimonium, quod et facile obtinuit etc.: Data ei Academiae fide se fideliter at constanter Lutherum, eius Asseclas & doctrinam progaturum, examine peracto, sacris ordinibus est initiatus die 22 April, quae fuit I. Dominica post

festum Pascae 1593. Vices pastoris tum subeunte Clar. atque Excellentissi Dno Doctore Aegidio Hunnio Theolog. Prim. et h. t. Rectore Magnifico. Oro autem Deum patrem Dni nostri Jesu Xsti, ut in suo Sancto Spru me illuminet etc.

266. (1593. augusztus 8.)

Melchior Ciskra (vel Cuskra) Ragetzenus Pannonius natus patre Nicolao Ciskra, matre Dorothea Milochovszka, p. L. f. in patria a parente suo didicit, praefuit scholis in Boëmia, Moravia, vocatus autem est ad ministerium Evangelii Jesu Christi ab amplisso Senatu Oppaviensi, per eundem missus Vittebergam, & hic impoone manuum ordinatus per Polyc. Leyserum d. 8. Aug. 1593.

267. (1593. augusztus—október.)

Samuel Hieronymiades, Banoviensis Pannonius, honestis natus parentibus, p. L. f. iecit Moschoviae sub Discipl. Clarissimorum & de Scholis optime meritorum Virorum D. Nicolai Colacinatis piae memoriae et Dni Alberti Husselii Prividiensis. Hinc missus est Prividiam ad Virum Hum. & Doctiss. D. Matthiam Lohmannum. Tandem profectus est Strasam, alias Neerer in Scepusio, prope Tyropolium situm locum, usus ibidem Praeceptore Nobilisso & de Ecclesiis ac Reipublicae optime merito viro, Dno Gregorio Horváth, aliter Stansith de Gradetz etc: nec non Dno Conrado Gera ex Academia Celeberrima Argentor. ad regimen scholae huius Strasensis evocato, sub quibus quadriennium exegit. Fuit tandem sub disciplina Rndi ac Clar. Viri Dni Severini Sculteti t. t. scholae Epperiensis moderatoris fidelissi. Tandem amandatus est a parentibus suis in Celeberrimam hanc Academiam Vittebergensem, in qua per biennium fere vixit S. S. Theologiae studio praecipue addictus. Factum dehinc voluntate

eius, qui nutu regit omnia atque gubernat, ut hinc legitime vocaretur ad capessendum munus S. S. ministerii (sed locum ad quem vocatus est, n. apposuit) **Examinatus** a Doct. Aegidio Hunnio 1593. sine die.

268—269. (1593. október 21.)

Abrahami Christiani Parchimensis, sua manu testatur, se natum esse honestis parentibus, patre Joanne Christiani et matre Anna Golltberger. Postquam studia absolvisset Epperiessini functus est officio Rectoris biennio & ultra. Postea legitime vocatus est ad ministerium Evangelii in pago nomine Villa-Crucis a Gregorio Horvath & tota Communitate ibidem atque ordinaonis caa missus est Wittebergam. Quam etiam post editam Confes. juxta Aug. Confes. adeptus est a Rndis & Clarissis Viris, D. Polycarpo Lysero, pastore & Superintendente, D. Aegidio Hunnio, D. Salomone Gessnero S. S. Theol. Doctoribus & Professoribus Vittebergae d. 21 Octobris 1593.

Joannes Mihalko Epperiensis Ung. honestis parentibus natus, patre Thoma Mihalko & matre Cecilia, p. l. f. iecit in patria, deinde studuit Bartphae sub Praecept. Dno Thoma Fabro et Dno Severino Sculteti, postea Strasae sub Praecept. D. M. Conrado Gera & Dno Grosio Gregorio Horvath. Vocatus autem est ad ministerium Evangelii a prudentissimo senatu & tota communitte Epperiensi, a quibus ordinaonis caussa Vittebergam missus eam post editam Conf. etc. ita ut sub Praecedente Christiano. Actum Vittebergae Die 21. Octobrii 1593.

270—271. (1593. november 21.)

Martinus Fábri de Skacan, Pannonius, natus honestis parentibus, incolis olim oppidi Skacan, studuit sub disciplina Alberti Husselii hoc tempore Eccleae Prividi-

ensis pastoris per biennium, tantundem sub Andrea Francisci Martinopolitano Moschoviae, Rozembergæ quinquennium exegit sub Samuele Andris Rozembergensi & Thoma Dorothiscio. Tandem Deo sic consulente eccleae suae a Rndo Viro Dno Nicolao Scribae Eccleae Vesteniensis (apud Nitrienses) pastore, consensu Eiusdem Ecclesiae ad ministerium est vocatus, ordinatus a Rev. et Clar. Viris et Doctoribus Dn. Polycarpo Leysero, D. Aegidio Hunnio, Dno Salomone Geseero, ministris Eccleae & Professoribus Acad. Vittebergensis Primariis, praemisso examine 21. die Nov. Anno salutif. partus 1593.

Christophorus Zahronszy, natus ex honestissis parentibus, incolis pagi Dubova in Cottu Nousoliensi, a quibus ita se educatum fatetur, ut pium exemplar parentum postulat officii. Prima pietatis initia posuit Epperiessini sub Sever. Sculteti, moderno Bartphensis eccleae pastore, postea sub Leonhardo Mokoschino Teuto-Liptsae triennium exegit. Item apud Michaëlem Czaban biennium. Prividiae apud Albertum Husselium quadriennium. Moschoviae apud Andr. Francisci biennium. Inde vocatus est in oppidum Banovitz, ubi scholae per quadriennium praefuit. Tandem per intermedia certa vocatus ab ecclesia Pravoticensi, gratia Sacrorum ordinum huc loci, veluti ad matrem nostrarum Eccliar. appulit, ac a Dno Polycarpo Leysero etc. ut supra, ordinatus est 21. nov. 1593.

272. (1593. deczember 8.)

Timotheus Lowczani Vetusoliensis Pannonius, natus Patre Rev. D. Georgio Lowczani, Pastore Vetusoliensi, per 20. annos Eccliam hanc gubernante: Matre vero Anna. P. p. piet. fund. iecit in patria, sub Doctisso Viro, D. Elia Bernhardi. Tandem uberius studior. & linguar. grae, Neocomium in Scepusio, ad Hum. D. Simonidem, missus est. Inde peste saeviente in patriam rediit et aliquantisper Domi

substitit. Post Rev. D. Patre Schemnitzium vocato ad Ministr. Ecclae Slavonicae, eodem se una contulit & annum hic sub disciplina D. M. Joannis Heinoldi, Silesii, exegit. Tandem missus in Sepusium, Eperiesinum ad Clar. D. Sev. Sculteti se recepit. Atq. Sculteto Bartpham pro Pastore evocato, a Dno Parente Schemnitzium est revocatus. Ubi cum specimen profectus sui una atque altera concione habita edidisset, continuandor. studior. causa in Celeberrimam Academiam Tubingensem Anno Xsti 1592 ablegatus est, usus hic praeceptoribus fidelissis D. Jacobo Herbrando & D. Steph. Gerlachio, Prof. S. S. Theol. ubi semestre cum quadrante anni exegit. Cum autem anno eodem Illustrissa Academia Wittembergensis a lue Calviniana reformari caepisset, et D. D. Samuel Huberus, ex Ducatu Tubingensi, ad eam vocaretur, Suasu Dni sui patris illi se in comitem adjunxit et Wittembergam Ia Dnica Adventus appulit, hicque per annum minus diebus septem S. S. Theol. operam navavit. Interim Deo sic vias suas dirigente, oblata illi est vocao ab Inclyto Senatu Schemnitzienti ad officium Diaconatus Slavonicae Ecclae. Hac accepta Anno 1593. 8. Cal. Decemb. censurae publ. Rev. et. Clar. D. D. Polycarpi Leyseri, praecptoris sui observandi et venerandi ac Ven. Dnor. Diaconor. se subjecit, praesentibus D. Hunnio & Gesnero atque ita sequent die, qui fuit Dnica ult. Trin. ordines sacros suscepit. Faxit &c.

273. (1594. június 5.)

Georgius Trnowicenus Liptoviensis, honestis parentibus natus et educatus in oppo Trnovecz, p. f. L. iecit in patria sub Doct. V. D. Joannae Dresenszky, Deinde adultior factus, missus est Sarossium ubi 2 annos integros, sub Dno Melchiore Ochtinensi exegit. Inde revocatus in patriam, missus est Hunnobrodam in Moraviam ad D. Georg Simonidem, ubi biennio vixit. Post Moschoviam

se recepit, Dno Martino Francisci Martinopolitano usus Praeceptore per biennium. Quo defuncto, commendatione Dni Joannis Lasseij Bitscham ad D. Andr. Thurium Zolnensem devenit, sub cuius discipl. ob maximam oium rerum egestatem annum explevit, quo elapso Novisolium ad D. Georg Simonidem concessit, sub quo anno appropinquante, vivens, honeste & legitime vocatus est ad regimen Scholae Selecensis, a Dno Jacobo Duboviano, pastore eius Eccleae. Et sic biennio exacto vocatus est ad gubernacula Scholae oppidi Sclavo-Pronae, cui dum triennio praefuisset, a Rev. D. Joanne Fabriczio-Galgoczensis Eccleae Pastore, ad regendum Eccliam in Hradek honeste vocatus, Wittebergam pro inauguratione sacror. ordinum est missus & a Rev. & clar. Dno D. Salomone Gesnero ac reliquis V. D. M. est ordinatus, ipso die Sancta & individua Trinitatis Anno 1594.

274. (1594. augusztus 19.)

Mathias Plorantius Lipscha Zoliensis Pannonius p. L. f. posuit sub Praeceptoribus Dno Joanne Urtica & Samuele Melikio. Deinde accedente aetate Scharossium est missus, usus ibi Praeceptore Mathia Coritheno a Nicovilla per quinquennium. Post studuit Mezericii in Moravia apud D. M. Joannem Ursini plus minus triennio. Mezericio Pragam ad Paedagogiam vocatus, postquam ultra Semestre in hac fuisset, allata illi est vocao ad Rectoratum Scholae Homonnensis in Vngaria, & suscepta iam Praga ad hoc munus profectio, singulari Dei providentia ab Illustri & Groso Dno Carolo seniore Barone a Zierotina etc.: p. m. filiis ipsius in Praeceptorem adscitus fuit, in qua staone ultra quinquennium mansit. Et dum adhuc apud hunc Dnum moraretur & cogitaret Germaniam salutare, incidit in periculosum & diuturnum morbum adeoque desperatum, ut priori condicioni valedicere coactus

fuerit. Statim autem ab Rndo Dno Martino Boleslavino Pastore Holeschoviensi ad Diaconatum vocatus, examinandus Wittebergam est missus, ubi ab Aegidio Hunnio & Salomone Gesnero ordines Sacros suscepit d. 19. Aug. 1594.

275. (1595. . . .)

Jacobus Gallince Zamossiensis Pannónius p. L. f. iecit in Patria, biennio hic studens Tandem Scepusio Bartphae apud Sever. Sculteti annum exegit. Inde Döbröczenam Civitatem Vngariae Trans Tibiscum sitam profectus, biennium sub Praeceptore Andrea Schorbae consumsit: ubi vivendo, captivus a Turcis abductus erat, in hac captivitate, (quanquam liber) triennium in Schola Naugjszéged explevit. Inde mira Dei gubernatione per aurigas liberatus, Caschoviam est profectus, ubi Lris operam navans, eam annum vixit. Tum in partes Marchi Moravicas concessit, ubi cum a Rndo Dno Nicolao Nicolopolitano Pannonio ad munus S. S. Ministerii vocatus esset, ad florentissam Academiam Vitteberg est profectus et hic ab Aegidio Hunnio & aliis est ordinatus, sine die & anno: sed ut mihi colligere licuit ex antecedentibus & consequentibus erat annus 1595.

276. (1595. . . .)

Jacobus Kozogedszky Bechinensis, a pueritia in Scepusio, Tyropoli sub M. Thoraconymo Lris operam dabat. Deinde in montanis Civitatibus Novisolii, postea in oppido Praedist, apud Rev D. Adamum Pastorem De Lichtvitz. Deinde vocatus est a Rev. D. Joanne Brenio ad munus ministri vocatus, a Rev. & Cl. V. D. Aegid. Hunnio est ordinatus, sine die Anno 1595.

277. (1585. aug. 27.)

Jacobus Abrahamides Hrochotius. Hrochotth. nobilibus, piis, aequè honestissimis parentibus natus, Patre quidem Nobili Abrahamo Hrochotio, Capitaneo Campestri Reipl. Veteri Zoliensis in Vngaria: matre vero Anna Czurhajana Cive itid. Veteri Zolien. In patria primum sub disciplina Andreae Oravszky, Georgii Gloriadae & Martini Schvengheri Eliae . . . a teneris unguiculis opram Lris dedit & pietati: Egressus tandem Lrar. causa & linguarum Schemnitzii primo totum quadriennium in studio Lrar sub Abrahamo Schremellio honeste vixit. Novisolium porro missus biennium in studio eodem Lrar exegit. Bartpham tandem, in illustre Gymnasium missus, sub Thoma Fabro, Georgio Radaschi & Leonhardo Stöckelio biennio vixit: ubi cum Philosophia Theologica junxit. Tandem Mossovicium, ad magnum illum Nicolaum Colacinatem, linguar. Graecae & Hebraeae caa profectus, totum biennium exegit. Pragam hinc profectus, biennioque in ea moratus, gradum Magisterii in Philosophia est consecutus. Praga Lipsiam venit, ubi annum saltem exegit. Lipsia in Hungariam ob mortem parentis insperatam revocatus, per integrum 4-ennium . . . Hungaricis tandem informandis Viennae . . . navavit. Triennium in aula Imperatoria exegit, e cuius faucibus tamquam a postliminio ad Lras rediens, ad Gubernationem iuventutis Patriae est accersitus. Cui, cum itidem per triennium mensesque quatuor praefuisset, Kremnitzium ad Notariatum est vocatus. Notariatu illius & simul legaone septem . . . per sexennium fere est functus. Hinc iterum ad S. S. ministerium eccl. a patria vocatus (quemadmodum id Instrumenta Lraria testantur) in I^{ta} Acad. Vitteberg. a Clar. et Doctisso D. D. Aegidio Hunnio, Ducatus Saxonici Superintendente rite primum examinatus, tandem ordinatus est in templo: Summus Pontifex nr Jesus Christus Dei & Mariae filius, conatibus et inceptis faveat clementer. Amen. Scripsit manu sua Anno 1595. Augusti 27.

278—280. (1585. szeptember 22.

Georgius Schmeidelius Brisnensis Pannonius, natus honesto Patre Stephano Schimedio, matre vero Sophia Mikovij, p. L. f. in patria iecit; tandem uberioris disciplinar. mercaturae causae Galgotzium venit, ubi biennium fere sub ferula Dni Georgii Seratorij exegit. Hinc consilio Fratris revocatus, Trenchinium se contulit et ibid. sub Dno Hieremia Sartorio quadriennium fere consumsit. Inde Iglaviam, experientiae maioris caa devenit, quadriennio D. Joachimo Golczio hic usus Praeceptore Trenchinium postliminio salutavit, ubi cum mensem unum atque alterum exegisset, opera praeceptoris sui Hieremiae Sartorii ad Magnificum D. Melchiorem Balassa est commendatus & in Rectorem Scholae (sed cuius?) adscitus. Hinc Sumptibus suis qualibuscunque Academiam hanc ceber. adiit, et annum sesquialterum in eadem transegit, unde per Doct. & Clarmum Virum D. Samuelem Melikium, ante hac vocatus in collegam, sententiae eiusdem annuit, seque ministerio Eccles. totum consecravit. Ordinatus p. Cl. atque Doct. D. D. Aegidium Hunnium Superintend. d. 22. Septemb. 1595.

Hieremias Corodinus Novisolien. Pannonius, prima salutaria fund. in schola Patria iecit. Postea missus est a Parentibus in Scholam Tyropolitanam, in qua sub Dno Matthia Thoraconymo per triennium Lris operam dedit. Inde Iglaviam pervenit, et sub Discipl. D. M. Joachimi Pistoris & Dni Pauli Haluipapii integros duos annos vixit. Tandem promoone Parentum Vratislaviam deductus, ultra biennium ibi est versatus sub M. Nicolao Steinbergero, Hinc in Bohemiam reversus, Dei providentia factum est, ut a Rev. Viro Dno Simeone Stephani de Husseniczeno ad sacrum ministerii munus legitime vocatus in Diaconiam Ecclesiae chotieborzensis receptus est, a Cl. D. D. Salamone Gesnero 21. Sept. examinatus & 22^a ordinatus in templo publico. Anno 1595.

Mathias Sutoris Oslamiensis Pannonius p. L. f. posuit in patria sub Rectore Laurentio N. Prividiensi. Deinde Trenchinium promotus ad Joannem Prunam Galgocziensem. Hinc Bohemiam petiit ad Bohdanec, ubi Praeceptore usus est Floriano Bartholomaeo Trenchinien-
ensi, hicque 4 ann. vixit. Hinc migravit Kostellicium ad Albim, ad Matthiam Dionisium Rakonicenum, et hinc vocatus est ad Rev. Virum Jacobum Halocionitimensum V. D. ordinatus ab Hegidio Hunnio 21 (?) Sept. 1595.

281. (1595. október 2.)

Paulus Schmauckler Neosoliensis ex Inferioris Pannoniae Civitate Metallica ortus, et ibid. in Schola educatus usque ad 13 aetatis annum. Hinc Bartpham profectus per 4 ann. ibid. operam Lris dedit sub Dno Thoma Fabri & Dno Sev. Sculteti. Tandem in patriam revocatus per parentes, per unum annum consilio Dni Rndi Pauli Halepapii Pastoris loci eiusd. ibidem Lris incubuit. Hinc ab eodem Viro Rndo Vratislaviam commendatus, per biennium fere scholam frequentavit, sub Clar. D. Nicolao Steinbergero, qui adhuc in viris h. t. est. Hinc denuo Bartpham venit, et per annum circiter artibus liberalibus incubuit. Dehinc consilio suor. amicor. praecipue Rndi Viri Dni Joanni Tarcj pastoris in Villa Sperar. & Costnicze Cottus Scepus. Vittebergam missus in qua vix annum integrum explens, vocatus est a tota communitate ad Diaconatum ecclae Luczivnensis in Scepusio. Quare examinatus & ordinatus est per clar. atque Doct. D. D. Aegidium Hunnium Superintendent. praeceptorem suum honorand. 2. Oct. 1595.

282. (1595. nov. 19.)

Tobias Henzelius Rosembergenus Pannonius, patre Andrea Henzelio, & matre Barbara natus, p. L. f. iecit in patria sub praeceptore Joanne Nostitio. Post per Parentes

Moschoviam missus, annum ibi cum dimidio sub Thoma Dorothicio explevit. Tandem in Moraviae finibus, Brodae Pannon. sub Praecept. Hieremia Parlai, annum cum dimidio vixit. Tandem ad regimen scholae Ostrovium vocatus, triennis illi praefuit. Denique Vitteberg. emissus a Groso ac Nobili Dno Venceslao Feldendorfen a Brotin, vocatus in eccliam Nezdenicensem, confirmatus est in minist. Eglii ab Excel. D. D. Aegidio Hunnio d. 19. 9bris 1595.

283. (1596. augustus 1.)

Jacobus Costakius Pannonius Novisolien. honestis natus parentib. in patria honestis artibus est instructus. Tandem in Bohemiam profectus, officio Rectoratus in Oppido Vozic functus est: unde a Magfico Dno Petro Carlo a Sterberga ad obeundum munus ministerii pastoralis legitime vocatus, a Doct. Aegidio Hunnio est sacris initiatus d. 1. Aug. 1596.

284. (1596. október 27.)

Samuel Nestinensis vocatus a Magfico Dno Nicolao Lipssteniszky de Kolowrat et Rev. Dno Jacobo Andrea Pastore Eccleae Wrantek: ordin: ab Aeg. Hunnio die 27. Octobris 1596.

285. (1596. november 22.)

Nicolaus Haias Sclavus, naone de Zadubenyec, Warnae educatus, honestis Lris operam navabat Rosembergae. Deinde Chrudimii, tum postea pueros in scholis instituens, vocatus est ad docendum Evangelium per Georg. Medovicium, Rndum Dnum Decanum t. t. apud Gilonienses ordinatus ab Aeg. Hunnio Maximo Superintendente Acad. Wittembergi 22. 9bris 1596.

286. (1597. július . . .)

Georgius Sartorius Arvensis patre Michaelae Stanik, matre Barbara Halicka, in oppo Veliczna sub ditioni Mfci Dni Georgii Thurzo, natus, in patria p. L. f. iecit. Mox Moschoviam sub disciplina Nicolai Colacinatis missus, ibidem toto triennio versatus est. Deinde Trenchinium cum eodem Praeceptore delatus, hic aliquot annis a morte Colacinatis, sub ferula fratris sui Hieremiae Sartorii est commoratus. Tandem sumtibus in illustrem Acad. Wittembergensem, Illustris ac Magci Dni Emerici Forgach promotus, ab Ao —90 = 93. hic versatus est. Tandem in patriam rediens, primum Trenchiniensi anno uno, tandem Lipsae-Teutoniensi totidem, et demum Praeroviensi in Marchionatu Moravico annos duos gubernaeoni Scholasticae praefuit. Hinc a Rev. viro Christopoli Muzurcio, Past. Ecclae Praeroviensis, in Diaconum vocatus, postliminio Wittebergam appulit et auctoritatem ministerii Evangelii a D. D. Aegidio Hunnio accepit mense julio 1597.

287. (1597. július . . .)

Georgius Culman, Pannonius, patria Rayeczenus, patre Casparo Culman, matre vero Dorothea Briestenska natus, sub ditione Mag. Dni Georgii Thurzo in Cottu Trenchiniensi, iactis in patria p. L. f., Bestercii Praeceptore Simone Basilio & huius successore Joanne Textorio usus, Trenchinium tandem promotus est, unde quinquennio sub D. Hieremia Sartorio expleto, Bitscham in regimen Scholae est adscitus. Hinc Banoviczium ad funct. scholasticam translatus: exinde Illaviam revocatus, biennio huic provinciae locato per Rev. D. Joannem Fabriczium Ecclesiastem Galgocziensem ad Diaconum Filialis Ecclae Veressvariensis vocatus, in I^a Acad. Wittemberg. ordinationis testimonium est adeptus ab Aeg. Hunnio mense Julio 1597.

288. (1598. január 13.)

Stanislaus Brestovszky Teuto-Lipschensis ex Cottu Liptoviensi, p. L. f. iecit in patria Schola, ubi pluribus annis sub diversis Praeceptoribus commoratus, adultiorque factus, pervenit Leibicium, oppidum Scepusij, unde quadriennio exacto, concessit Leütschoviam, ubi propter studia magis florentia sub Disciplina Doctissimi Viri M. Joannis Milij Iglaviensis, biennio mansit. Inde vocatus a subditis Magnifici quondam Gregorii Chorvath altr Stansith de Gradecz Schwabocium functus est officio Rectoris per biennium. Postea animum iniecit peregrinaoni, visaque Praga Metropol. Bohemiae iterum in patriam redire voluit sed in finibus Moraviae atque Hungariae detentus est a Doctisso Viro Joanne Balthasaride, Rectore Scholae Semnicensis, functus hic Cantoris officio per spatium unius anni. Inde vocatus a Clar. Viro Dno Alexandro Soczovino Ludi-Rectore Briznensi, suo consanguineo, apud quem collegae vices ultra annum egit. Inde a Rndo Dno Joanne Galovicio, Pastore Teplensi & Patronis eius Eccleae, Teplam, vicinam patriae, legitime vocatus, iterum regimen scholae suscepit, idque mediocri fide ac diligentia sustinuit per 2 an. cum dimidio. Jam vero sic volente Deo, Rndi ac Doct. Viri Leonhardi Mokoschini, Pastoris Teuto-Lipschensis atque Vice: Archi: Diaconi Eccllar. Cottus Liptoviensis petitione et vocaona adactus, animum ad S. S. ministerium adplicuit. Functurus Deo volente officio Diaconi in patria Eccla. Unde Vittembergam per eundem, Decanos, ac totam fraternitatem Lris commendaticiis instructus, venit, ordinesque sacros a Rev. et Excell. D. D. Aegidio Hunnio suscepit An. Xti 1598. 13. Jan.

289. (1598. január 29.)

Benedictus Radhovic Oechticens Pannonius, honestis Parentibus natus, primum stud. Trenchinii sub ferula D. Petri Baroschii, biennio sub ipso vivens. Hinc contulit

se in Scepusium, et Eperies. puer existens sub ferula Dni Severini Sculteti, per annum mansit. Hinc contulit se Prividiam, Praeceptore ibidem usus Mathia Lochmanno. Post vocatus ad regimen Scholae Lypnicensis Marcormannor. in qua per biennium iuventutem erudit. Postremo DEO sic favente ad munus Diaconi a Rev. Viro Tobia Herda, Decano Ducatus Teschiniensis, vocatus, in hac celeb. Academia a D. D. Aegid. Hunnio est ordinatus 1598. die 29. Januarii.

290. (1598. április 30.)

Michael Petri Priviadiens. Pannonius, natus honestis parentibus, patre Petro Petranio & Matre Margaretha, p. L. f. iecit in Patria, sub Alberto Husselio, Joanne Zarkocio & Mathia Lochmanno Praeceptoribus. Postea Leutschoviae sub Joanne Mylio Iglaviensi: Cassoviae sub Thoma Henschelio, Bartphae sub M. Nicolao Echardi. Hinc vero vocatus est legitime ad regimen scholae patriae, quod sustinuit integro triennio. A regimine scholae vocatus est ad ministerium Eglii a Senatu et tota Communitate Patriae suae, ordinationisque causa emissus est Witteberg. Quam etiam post editam suam Confes. juxta Conf. Aug. adeptus est a Reverendisso & Cl. Viro D. D. Aegidio Hunnio, Superintend. Ecclae Witteberg. ultim. April. 1598.

291. (1598. szeptember 13.)

Hieremias Griellus Ey-Vancziczenus natus Patre Venceslao Griello, in patria educatus & Lris instructus est usque ad 13 aetatis an. Hinc Hunnobrodam profectus, integrum annum ibidem studuit. Hinc Bezkoviam concessit 4 annis hic sub H. D. Joanne Sinapio moratus. Hinc honeste vocatus Biroczium per R. D. Michaelem Selecenum, ubi per decennium vixit. Postremo vocatus

est per Rev. D. Hieremiam Sartorem Trenchinum in Diaconatum. Explorato itaque Wittebergae a D. D. Aeg. Hunnio Theol. studio, ordinaone solenni est inauguratus Anno 1598. die 13. 7^{bris}.

292—293. (1598. november 15.)

Matthias Moncovicius natus in oppo Dobrovez Pannoniae, in Cottu Liptoviensi, primam Lris operam ddit in oppido Senic, praeceptore Joanne Francisco existente. Factus vero adultior, S. S. Theologiae studium exculturus, Epperiesinum visitavit: inde Graecium Styriae se contulit: ubi Rev. & Clar. D. Doctorem Vilhelmum Czimermannum per semestre audivit. Tandem Moraviam visitanti, offertur illi legitima vocao a Rev. Dno Venceslao Fabricio, Pastore gregis Xsti in oppido Lipov in ditione Strasnicensi, ad munus Eccl. ordin. per Aeg. Hunnium 15 Novembris = 98.

Matthias Simonides Sartorius, natus in oppido Pannoniae Dobrovecz, parentibus legitimis, p. L. f. iecit Nicolipoli, inde Neosol. triennium Lris incubuit. Tandem a Senatu oppidi Dobrovecz in Cottu Liptov. ad docendum verbum Dei legitime vocatus, Wittebergam est missus, et hic ab D. D. Aegidio Hunnio, examine praemisso ordinatus 15ª Novembris Anno Christi 1598.

294. (1599. február 25.)

Nicolaus Swatko honestissis parentibus, patre Petro Svatko & matre Martha natus, concivibus in Provincia Liptovien, Civitte Teutolipschae, p. L. f. iecit Teutolipsae sub Hum. Dno Michaele Czebanei, postea praeposito Ujhelyensi per septennium. Hinc Cassoviam ablegatus, biennium exegit, sub piaae mem. D. Hum. Martino Princzev. Quo discedente contulerat se Eperiesinum ad D. Hum.

Severinum Sculteti, mod. Ecclae Bartph. Ecclesiasten, apud quem similiter biennium exegit. Tandem fama edoctus de reditu D. Hieremiae Sartorii ex Studiis Wittembergensibus, moderni Ecclae Trenchiniensis Pastoris. (intellige rpra illa) ad eundem Trenchinium profectus est et triennium ibi consumsit. Ex hac schola ad regimen Scholae Newssoviensis est egressus, unde, biennio exacto, Dubnicium ad officium vocatus, similiter biennio ei praefuit. Tandem a Rev. & Doct. Joanne Lazycio Motessicium ad regimen Scholae vocatus, annuit et octennium cum eodem vixit: ubi postea Deo sic volente, ab eodem Viro accepta legitima vocaone ad Diaconatum, graa sacror. ordinum Wittembergam appulit d. 24. Februar examinatus et 25ª Eiusd. ordinatus 1599.

295. (1599. június 6.)

Stephanus Xylander Leutschoviensis Hungaro Scepusius, natus Leutschoviae Veteri Gepidarum Metropoli, Anno Chri 1592. parentibus honestissimis, Bartholomaeo & Anna Gerhartina. In schola patria usqu. ad annum aetatis XII. institutus est Rectore Thoma Henschelio Niseno. Postea vero ad linguas Slavonicam, Hungaricam & Polonicam addiscendas, missus a., Teutoliptoviam, praeceptorem habuit Michaellem Czabanum: hinc b., Eperiesinum, ubi sub discipl. Severini Sculteti militabat; inde Krapicium, quo loco usus est Praeceptore Joanne Giczio Viro optimo et Doctissimo. In his tribus scholis, Slavonica una, altera Hungaria, tertia Polonica, toto fere quinquennio, artium, variarumque linguar. iecit fund. Reversus in patriam, ubi t. t. convocatis undiquaque ex Germania viris Doctissimis, Gymnasium novum erigebatur, sub Disciplina Dni Martini Sturmii & M. Joanni Mijlij, usque ad an. aet. XIX. vixit. Anno aetatis XIX. decima Maii Gregoriani Calendarii, in Germaniam egressus, ad uberiorem

Studior. linguar. & morum mercaturam comparandam, d. 30 Mensis Maii Juliani Cal. per Poloniam & Silesiam Francofurtum Cis-Oderam appulit, Rectore Academiae Illustris ac Groso Dno Dno Augusto Comite a Linar &c: V. Rect. Clar. V. D. M. Dan. Origano Mathem. Professore Publ., commendatus a Martino Sturmio Praeceptore olim suo, iam vero ecclae nrae Antistite, viro Rndo Clarmoque Dno Christoph. Pelargo S. S. Theol. Doct. et Prof. Acad. eiusdem, Francofurti vixit per quadrantem unius anni. Quia vero ad sumtus in patria procurandos longe faciliorem viam, propter popularium multitudinem Wittebergam esse intellexerat, ideo non tam manendi, quam sumtus novos acquirendi graa eo concessit. Forte fortuna vero accidit, ut paulo post, mortuo Christiano Electore, mutuo et visitao Ecclarum incideret, qua, pulsus Calvinianis, purior iterum Religio restituta; ideo omnino hic manere constituit, rem omnem exponens amplisso Senatu Leutsch. atq. amicis. Qui uno anno post re intellecta stipendio sibi oblato et transmissio in alumnum Reipubl. eum adoptarunt. Inscriptus in Album Studiosorum 6. Dec. Anni 91. Rect. Acad. Valentino Espich. Med. Doct. & P. P. ubi etiam continuo vixit usq. ad an. 1596. Interim ao 1596 ut sincerior religio et in patria nra plantaretur, quae a clanculariis Calvinianis pene fuerat opressa & extirpata, in eam viros sinceros, opera tamen & commendatione Clarissi Viri Dni D. Aegidii Hunnii ex hac Academia, 23 (vel rectius 3.) M. Albertum Graverum, M. Joannem Rhau & M. Erasmus Schmidt, proceuraverat. Postea reversus Wittebergam ille ad Studior. continuaonem, cum Saepius morbor. procellis infestaretur, per Saxoniam, Daniam & Borussiam, mutandi aëris causa, Regiomontum Borussor. ad annum concessit. Rect. Acad. Regiom. erat Abrahamus Memmius Med. Doct. post quem Andreas Iris: se discedente Paulus Albinus S. S. Theol. Doct. Prof. & aulae illustris Ducum Prutenicorum concionator. Anno elapso Wittebergam ite-

rum repetiit, quod factum 19^a Novembr. Anno Xsti 1597. In itinere autem in Jesuiticum collegium Braunsbergense incidit, apud quos, ut mores, ingenia et drnam ipsorum exploraret, per aliquot Septimanas mansit. Sed peculiari providentia Dno ex ipsorum faucibus liberatus est, relictis ibi omnibus. Vixit autem denuo Wittebergae denuo usq. ad an. 99. Cumque ex Lris Clarmor. quorundam Viror. intellexisset, Rectoratum Scholae Patriae sibi oblatum iri, ideo a Rect. Magco, Rndo atq. Clar. Viro, Dno Leonhardo Hutten & summum in Philosophia gradum petiit, eundemque ex renunciaone publica Rndi atq. Clarmi Viri Wolffgangi Trautrii S. S. Theol. D. Facultatis Philosophicae Decani et Hist. Prof. Publ. consecutus est. Brevi post, Dno id providente elementia, ab amplissimo Senatu Leutschoviensi atq. a Rndo Clarissimoq. Viro Dno Martino Sturmio, Pastore, ad Ecclae Leutsch. Diaconatum vocatus est. Ac denique quod felix sit et faustum, Reipublicae xstianae utile ac salutare, a Rnde Clarmoq. Viro Dno Doctore Aegidio Hunnio explorato per privatum examen profectu suo (auditaque Confessione, Dnica 1. post Trinit. sacris ordinibus initiatus et per impoonem manuum confirmatus est. Anno Christi 1599.

Psal. 31. v. 16.

In manibus tuis sortes meae.

Lutherus reddit :

Meine Zeitt stehett in deinen Henden.

296. (1599. június 27.)

Georgius Paludinus Neosoliensis, patre Matthia Paludino, & matre Barbara natus, puer existens pietatis fund. didicit a Magistro Paulo Alphepapiro, in Patria. Postquam vero aliquid expertus esset, ad Julium Comitem a Salmis, per commendaonem aliquor. bonor. viror. venit, ibique quantum potuit, summa industria Carolum Comitem

informavit. Hinc ad regimen Scholae Szeleczium vocatus, per biennium illi praeftit. Et tandem ob famam et commendationem honestissimam Varadium, quod Scepusii: est legitime vocatus ad obeunda officia scholastica a Dno Rndo Viro Jacobo Wagnero, ubi per integrum annum morabatur. Novissime vero iam a Seniore Joanne Jacobeo ad officium Diaconi vocatus, cui solus Deus misericordia sua adesse velit, efficiatque me membrum Salutare, ut per me imbecillum multas animas lucrifacere possit. Ac denique a Rev. Clarmoque Viro, D. D. Aeg. Hunnio examinatus edita confessione 27. Junii, sacris est initiatus Anno repar. Salutis nostrae 1599.

297. (1599. augusztus 12.)

Matthaeus Andreae Jessenensis Pannonius, Patre Georgio Andreae Matreq. Anna parentibus legitimo thoro conredientibus natus, statimque a primis aevi rudimentis seu cunabulis, Lris humanioribus consecratus, exactis 4 annis, in schola Duboviana per Parentem ad Hum. Virum Jacobum Heichlerum, in Filkam, Cottum Scepusiensem, eius loci Ludi-Moderatorem fidelissimum, adductus, tyrocinia Gramma. sumisit. Hinc expletis tribus annis ad Clarmum Dnum Severinum, Bartpham veniendo, septennium consumendo, audiendoque fideliter artes propositas, vocaone oblata, satis digna, in Poloniam, suasu tamen Clar. Vir. D. M. Severini & Nicolai Erhardi, moder. Bartph. ad offa scholastica peragenda concessit. Dein in Marchionatum Moravicum vocatus, per Rev. Virum D. Joannem Milletium, munus Ludi-Moderatoris pro facultate virium suarum Skazniczii obivit. Ex hac autem provincia vocatus est pro Diaconatu per Rev. D. Jacobum Gallinam Zamoshens. Pastorem Buconicenum, et per Splem ac Mag. D. D. Maximilianum von lichtestein & willspurga Dnum in Castro Bucovic Pororzic Neograd & Sorg — — ordinatus ab Aeg: Hunnio 12. Aug. 1599.

298—300. (1599. deczember 19.)

Josephus Veresch, Seleczenus, legitimis parentibus natus Patre Joanne Weresch & matre Anna p. L. initia posuit in patria, adolescens vero missus est in celebrem scholam Bartphens. Superioris Hungariae, atque ibi in discendis honestis artibus et pietate perseverans, annos 3. ad munus Eccl. vocatus a Grosó & Egregio Dno Andrea Berzovic in pagum Humpurk cum autem testimonio Praeceptoris sui M. Nicolai Erhardi & Rev. D. Severini Sculteti, Superintendentis superioris Hung. ornatus veniret Wittebergam, sumsit sacros ordines ab Excell. & Clar. Viro D. D. Aeg. Hunnio. Dn. IV. Adventus 1599.

Paulus Architectoris Kamencenus, patre ministro genitus, p. L. elementa in patria delibavit: adolescens Lipscham Germanor. emissus; deinde maiora studiorum emolumenta Praeroviae assequi nixus est. Post Galgoczium Deveniens Seniorisque officio fungens ad ministerium Eccl. per Mag. D. D. Melchiorem Balazi in oppidum Divum Nicolaum sub castrum Plawe legitime vocatus, Wittebergae ad Clar. D. D. Aegidio Hunnio sacris est initiatus Dnica IV. Adventus 1599.

Stanislaus Stankovicz Komnontora—Liptoviensis Pannonius, natus Patre Petro Stankovicz matre vero Gedruta Kirali, parentibus legitime copulatis, traditus est Iris Rosenbergam ad discendum, adolescens missus Biczam, tandem Galgóczium. Hinc vocatus ad Rectoratum in oppidum Radocovecz, ubi per integros 6. Annos vixit. Et hinc ad munus sacri Ministerij legitime vocatus, et per Rev. D. Anthonium Czochrovium, Decanum Szokolciensem Wittebergam commendatus ibique examinatus ac per. Rev. Cl. D. D. Aegidium Hunnium ordinatus Dnica IV. Adventus 1599.

301. (1600. április 16.)

Michael Pentekius Zdanenus Pannonius, patre Georgio Reziak, matre Catharina Pratek, sub ditione Magfici Dni

Stephani Doczi de Nagy L . . . natus, primis L. f. in patria iactis, Prividiam, sub discipl. Dni Joannis Zarkoczy, missus, biennio ibi versatus est. Hinc Schemnitzium, Studior. & linguae Germanicae caa addiscendae profectus, Rectore M. Joanne Heinoldo, an. cum semestri usus est. Inde in Moraviam migrans sub discipl. M. Joachimi Golezii annum vixit. Unde ungarici sermonis desiderio flagrans, Agriam se contulit, ibique triennium sub scholae praefectis, Balthasaro Miskolczio & Valent. Sarkoezio exegit. Reversus in patriam, totidem in funct. Scholastica, in S. Cruce ad flumen Granum mansit. Hinc studior. continuandor. graa Wittembergam se contulit sub Mag. Rect. Joanne Zangero J. V. D. in Studiosorum nrum receptus. Anno vero hic expleto, per Rev. D. Timotheum Lovezanum, pastorem Ecclae Zolnensis, ad Diaconatum vocatus, ordines Sacros suscepit scripsit. 16. Aprilis Anno 1600.

302. 1600. július 20.)

Melchior Cotzurreckius Novocomensis Scephusiorum, natus Patre Rndo Francisco Cotzurreckio, eiusdem loci Diacono, iactis fund. pietatis ibidem. Postea missus Leitschoviam, ubi per integros duos annos est versatus. Deinde patre permittente in Silesiam profectus Suidnicii per tres annos sub Rect. M. Joanne Egreno vixit. Postea in Misniam pervenit et cum propter inopiam Sumtuum in Academiis vivere non posset, Halas Saxonum se contulit, ibique per annum sub M. Christoph. Coesare Rectore studuit. Deinde Fribergam venit, ubi aequae annum consumsit: post Dresdae totidem moratus pervenit ad officium Cantoris in oppidum metallicum Klashütl dictum, ubi quinquennium vixit. Hinc translatus in oppidum Dippoldisvald, eodem fungens officio, quinquennium fere explevit. Tandem Zitaviae eodem Cantoris offio tribus annis fungebatur. Postremo vero a senatu Rodebergensi pro Diacono vocatus, per Aegidium Hunnium Superint. est ordinatus die 20. Julii. 1600.

303. (1600. augusztus 13.)

Samuel Wolini Trnavsky, alias Procopides, Moravus quidem fuit, sed Trenchinii Diaconatus officio functus est, ordinatus die 13^a Aug^o 1600.

304. (1600. aug. 21.)

Nicolaus Marikovszky Belluschenus Pannonius, patre natus Michaele Marikovszky, matre vero Dorothea, in patria primum integro octennio sub Praeceptore Ladislao Polono studuit. Ex patria autem ad uberiores ingenii sui eruditionem comparandam, Trenchinium a parentibus est missus, Praeceptoribus usus petro Baroschio & Joanne Pruno. Illinc Galgotzium se contulit ubi per semestre sub Georgio Seratono Lris operam navavit. Sequentibus annis venit Zemtzinum ad discendam linguam Ungaricam, ubi quinquennium consumpsit, Praeceptoribus usus Zemtzij, Daniele Kövi et Francisco Vasarhelyino. Zemtzino Bartpham venit, Studia continuaturus, ubi quinquennium exegit sub Praeceptoribus: M. Mathia Henrici, M. Nicolao Erhardi & M. Conrado Gera. Bartpha vocatus ad functionem Scholasticam in oppido Galszech, in superiori Ungaria, biennium docendo exegit. Hinc Prividiam evocatus ad regimen item scholae, ubi etiam per biennium docuit. Atque sic tandem per Magistrum loci eiusdem ad ministerium vocatus & promotus, caetero ordinis sacrorum: emissus Wittebergam, ibidemque sacris initiatus & confirmatus per Clar. Virum D. D. Aegidium Hunnium Anno 1600. die 11. Augusti.

305. (1601. január 4.)

Michael Welitz Nudoczerenus Pannonius, p. L. f. iecit in patria, postea vero Bartphae sub Sev. Sculteti & Thoma Fabri studuit. Tandem a Rev. D. Paulo Raymano

Prividiensi, Pastore Ecclae Byrocensis pro Diaconatu vocatus, ab Aegidio Hunnio est ordinatus Anno 1601. 4. Junii.¹

306. (1601. februar 4.)

Christophorus Plorantius Lipcza Zoliensis Pannoni-
us p. L. f. iecit in patria. Grandior factus, voluntate
fratris sui Matthiae Plorantii Mesericium in Moraviam
profectus, sub Cl D. Joanne Vrsino per triennium studuit.
Postea vero per omne tempus sub disciplina fratris sui,
jam nominati, permansit. Hinc in Rectoratum scholae
Osterlicensis devenit ubi legitime pro Diacono vocatus a
Rev. D. Matthia Pauli Nymburgeno Eiusd: loci Pastore,
Wittembergam venit, ab Aegidio Hunnio ordinatus Anno
1601. 4. Febr.

307—308. (1601. márczius 6.)

Joannes Abrahami Ponicens, natus Patre integeri-
mo viro, Abrahami, incola et cive ponicensi, matre vero
Dorothea, p. L. initia fecit in schola patria. Hinc a paren-
tibus Lybethas missus, biennium hic sub discipl: Steph:
Vohneni exegit. Hinc vero Veterosolium se contulit ad
Isaacum Abrah. Postea Iglaviae sub Joachimo Goltzhio
vixit, postmodum etiam sub Praecept: Jeremia Parlago.
Inde revocatus in patriam, Ujhelii per Sexennium con-
tinuo scholasticae Provinciae regendae praefuit. Pro-
motus vero suffragiis Civium novae Civitatis et Concio-
natoris eiusdem loci, Georgii Conradi, vocatus ad offum
Diaconatus Wittembergam venit, et hic ab Doct. Aegidio
Hunnio ordines sacr: suscepit 6. Martij A. c. s. MDCL.

Erasmus Huldenreich Novosoliensis p. L. f. iecit in
patria promoone patris sui Erasmi Huldenreich Civis

¹ Nyilván hiba Janu. helyett.

Novosolien: et Annae matris. Postea defuncto parente, emissus est Trenchinium ad Hieremiam Sartorium, ubi quinquennio fideliter Lris operam dd: Indè contulit se Iglaviam ad M. Joachimum Goltzhi, ubi biennium exegit. Hunnobrodae per annum disciplina Laurentii Nudozerini usus est. Denuo rediit Iglaviam ad M. Pelargum, unde revocatus in Malackam, per 5 an: in schola Malackana inventutem docuit. Relicta vero schola vocatus est ad Diaconatum per Magnificum Dnum Melchiorem Balassam & oppidanos loci illius. Unde Wittembergam processit & ordines sacros suscepit ab Aegidio Hunnio, 6. Martij. Anno Salutis Chr. M. D. C. I.

309. (1601. május 3.)

Casparus Rhodius Scepusius, in Scholis Patriae, praecipue Bartphae sub Discipl: Thomae Fabri & Seuerini Sculteti fider est informatus. Posthac Iglaviae quinquennium sub Casparo Pelargo exegit. Et in hac Academia Wittembergensi per biennium versatus est. Anno vero aetatis 28. a Nobilissimo ac Magnifico Viro, Dno Hereditario in Trischt ad munus Diaconatus Teutonici vocatus, in oppidum Trischt, a Cl. Viro D. D. Aegidio Hunnio est ordinatus 3. Maij. 1601.

310. (1601. május 13.)

Philippus Masco, Cremnicensis Pannonius, honestis Parentibus natus, patre Josepho Masco, Cive Cremnicensi, matre Anna, f. pietatis iecit in patria. Deinde in Austriam in oppidum Losdorff ablegatus, per 5 ann. sub D. M. Georgio Saltzhubero Lris operam dd. Tandem in Acad. Wittembergensem se contulit, in qua per biennium Philosophiae studia perlustravit. Hinc in Austriam vocatus, per biennium privatim egit Praeceptorem. Hinc a Dno Dno

Udelrico Leysero Dno in Weierburg & Idoltzberg ad S. S. Minist. vocatus a Clar. D. D. Aeg. Hunnio est ordinatus 13ª Maii Anno 1601.

311—313. (1601. június 24.)

Nicolaus Baroschius Belluschensis Pannonius natus Patre Michaële Barroschio, matre Catharina Lenchiana, in patriaque pie educatus et ibidem honestis Lris traditus est usus Praeceptore Ladislao Polukio & Nicolao Czernekio Illaviensi. Ex patria, suasu parentum, Trenchinium se contulit, ibidemque sub Praecept. Joanne Prunone et Hieremia Sartorio Aruita, continuo novem annos exegit. Hinc contulit se in Hungariam, Szempezinum, isthic etiam usus Praecept. Daniele Kövi. Extunc partes inferioris Hung. petiit, Gönczini biennium sub Ferula Joanni Thuroczy exegit Thaliens. Hinc vocatus ad regimen scholae & simul Paedagogiae Noszwanum, hinc tandem Thalam Agriens: Tandem vocatus Illaviam ad regimen scholae, ubi quadriennium docuit sustinens etiam Notariatum ibidem. Hinc Mschennam in Cottu Trenchin. ad ministerium docendi evocatus & promotus per Cives Illavienses, caa ordinum sacrorum emissus Wittebergam ibidemque sacris initiatus & confirmatus est per Clar. D. D. Aegidium Hunnium Anno 1601. Dn. Trin. h. e. 24. Junij juxta nouum Calendar. idem qui supra manu sua pr.

Jacobis Sartoris Kostwilirianus Pannonius, Patre Joanne Sartore, matre Ursula, honesto thoro natus, ab isdem parentibus Scholae Neosoliensi, sub discipl: Laurentii Sixti datus p. L. fund. ibid. posuit. Post vero obitum parentis in Scepusium se contulit, ibique Novocomii sub ferula Jacobi Moleri annum cum dimidio vixit. Hinc Teuto-Lipscham delatus, 5 an. sub Praecept. Joanne Matthaei et Martino Mokoschino explevit. Inde Epperiesinum concessit, ubi per biennium sub Clar. Viro, Joanne Bocatio Lris operam navavit. Hinc in Patriam commigrans,

regimen scholae Bodinensis per Spatium anni sustinuit: unde post Thuroczium ad aedem Sancti Michaelis vocatus, venit, et in eodem loco biennium Scholae praefuit. Hinc voluntate Dei per patronos Parochiae et Rev. Viro Georgio Fabriczio in Diaconatum electus, in Clarissimam Acad. Wittemberg: sacror: ordinum causa est emissus, eosdem a Viro Rndisso & Clar. D. D. Aegidio Hunnio est consecutus 24. die Junii 1601.

Michael Guttovianus, Liptoviensis Pannonius, natus honestis parentibus in Villa Guttovian, Basilio & Martha, statim ab ineunte aetate human: Lris traditus est in Scholam primum B. Mariae Virginis, postea in Selnitz, tandem Teuto-Lýpczam, ubi usus est his Praeceptoribus: Francisco Benicky, Joanne Beniczio Clarmo Viro, Sanctae memoriae Michaele Czabanio, continuis octo annis. Traditus est postea extraneis Praeceptoribus in superiorem Vngariam, ediscendae linguae gratia, ubi quoque annos aliquot exigit, utpote Rivulis doctrinarum mansit per biennium Beregszászini & Gönczini annum, Cassoviae per duos annos, Agriae, quae tunc erat a Turcis occupata, per biennium. Hinc rediens in Patriam, concessit in Scholam Galgocziensem ubi exacto unius anni termino evocatus est Warbovium ad gubernandam Scholam; Warbovio rursus evocatus est Banoviczium, Banovicio ad munus eelt. per Spblem ac Mfgcum D. Dnum Stephanum Illyesházy, Supr. Comite Cottuum Trenchin, Lyptov, Szythno, Czabrath &c. in pagum Teplam, qui pagus est in possessione Eiusdem Praefati Baronis, infra Thermas Trenchinienses situs. Ordinatus est Wittebergae per Rndissum et Cl. V. D. D. Aegidium Hunnium, Dn. I^a Trinit. seu 24. Junii, Anno a partu salutifero 1601.

314. (1601. június 25.)

David Eliae Pannonius ex Cottu Thurociensi natus Patre Rev. Viro Melchiore Eliae, Ministro Verbi & Sacrm-tor: apud B. Helenam in Thurocz, matre vero Catharina

Mazancoviana, prima Lrar: rudimenta a Patre accepit; tum ad principia artium perdiscenda in scholam Marti-nopolitanam traditus per sexennium fidelem operam studiis navavit. Postmodum ad uberiolem ingenii fructum capiendum in celebre Gymnasium Magfici & Grosi Dni Gregorii Horvath in Scepusium emissus, quadriennium continuavit, Praeceptoribus usus Conrado Gera, M. Nicolao Erhardi, & M. Alberto Grevero. Post mortem vero optime de Studiis meriti Dni (intellige Horvathii) in patriam rediit et Moschoviae suis studiis sedem fixit atque locavit. Vnde divinitus per legitima & ordinaria media evocatus est ad regendas filiales Ecclesias, pertinentes ad B. Virginem. Cuius vocationis habens testimonia luculenta, tum Pastoris eius loci, tum Parochianorum & Nobilium & Colonorum Nicolai Trnovszky, Martini Beniczky &c. Wittembergam venit, hicque ordines sacros a D. D. Aegidio Hunnio suscepit 15 Junii (fors 25) Anno 1601.

NB: Hi quatuor justo ordine se excipiunt.

315. (1601. október 3.)

Georgius Kociar Arvensis Pannonius, ab suis Parentibus in rudimentis pietatis & Literarum studiis institutus, adolescens in patriam scholam est traditus, in quo per annum versatus, alias post scholas triviales salutavit & quidem has: Welicznensem in Cottu Arvensi sub jugo discipl: Scholasticae Doctissi Viri Andreae Litranii, in qua annum exegit, Waraliensem in Scepusio, in qua etiam annum consumpsit, Bitschensem, in qua sub D. Nicolao Bacitio ultra annum vixit. Hinc venit Sennicium sub Castrum Prauc, ubi sub discipl: Docti Viri Joannis Baltharidis, per sesquiennium in studiis versabat. Tandem Trenchinium Anno 1593 venit, ubi sub Discipl: Hieremiae Sartorii Arvensis per sesquiennium studia sua ursit: ibidem post discessum huius Viri, evocati ad Ministerium sacrum, sub D. Georg: Sopucij

annum exegit. Inde in March: Moraviae Ao—95, venit, ibique Prerovij imprimis per biennium Lris insudabat, sub jugo disciplinae D. Georgij Sartorij Arvensis. Inde peregratione suscepta in Bohemiam, Guttebergae Semestre continuavit. Hinc rursus in Moraviam, Dobronitzium, ad functionem scholasticam evocatus est Ao—98. Vnde exacto anno Fovaczovium pro regendae schola evocatus, post 2. an. in Diaconum huius Ecclae est electus, ordinatus ab Aegidio Hunnio 3. Octobr. 1601.

316. (1601. november 1.)

Michael Sudor Novacius Pannonius, natus honestis parentibus in Oppido Superioris Hungariae Novák p. L. f. iecit in Schola Prividiana, sub Alberto Husselio; unde in Regnum Bohemiae advenit & in Academia Pragensi annos aliquot exegit, ubi etiam titulo Baccalaurei ornatus est. Ad hoc vero munus sacratissimum docendi vocatus est a Rndo Matthia Jacobaeide Volino V. D. M. apud Racznenses, in Bohemia, quod ipsi collatum est ab Excell. V. D. Salam. Gesnero S. S. Th. D. ipsis Calendis Novembr. Anni 1601. Ps. 51.

317. (1602. márczius 3.)

Jacobus Rossa, Rayecenus Pannonius, honestis natus Parentibus p. L. f. in patria iecit: post studuit Bytchae, Leiitschoviae sub ferula M. Joannis Mylij; unde in Regnum Bohemiae devenit & Pragae duos annos studuit. Postea Lovosicii in Bohemia Pastor S. Diaconus est factus ab D. Aegidio Hunnio ordinatus 3. Martii 1602.

318. (1602. márczius—április.)

Wenceslaus Thobiades M. Kosstinus, honestis parentibus natus, patre Thobia & matre Catharina, a quibus educatus, in patria p. L. f. iecit, deinde consilio matris suae

in scholam Beczkoviensem ad D. Joannem Sinapium se contulit; unde triennio exacto, Prividiam ad D. Nicolaum Marikovszky concessit: hinc vero biennio elapso, Rectoris officium in pago Neovilla, vocatus a R. V. D. Thoma Johannide Blaskovino & past. Weseliens: suscepit. Ex Rectoratu vero ab eodem Viro & Communitate in Diaconatum loci eiusdem vocatus, Witteberg. venit, hicq: ord: sacr: a R. V. D. D. Aegidio Hunnio suscepit. Anno 1602. sine die.

319. (1602. április 25.)

Andreas Krssko Pannonius, natus Dubnicii, operam honestis Lris dd. primum in patria, deinde Trenchinij aliisque locis. Tandem regimen scholae in patria suscepit, quod integrum biennium sustinuit. Hinc in partes Moraviae veniens regimen scholae Kostelecens: accepit, quod integros annos 5 sustinuit. Inde ad S. S. minist. a Rev. V. D. Daniele Rurichide in Ecclam Pronensem vocatus ab D. D. Aegidio Hunnio est ordinatus 25. Apr. 1602.

320—321. (1602. június 10.)

Stanislaus Andreae Liptoviensis Pannonius, honesta & legitima familia ortus: Patre Andrea. Viro Prudenti ac circumspecto, Wantzo cognominato; Matre vero honestissima ac pia Matrona Anna Cservenak. Traditus est honestar: artium disciplinis, primum in Patria, eruditus a viro mediocri eruditione tincto, Ladislao Lucae Liptoviensi. Postea commigravit in exterarum regiones, Trenchinijque humanioribus artibus nec non Theol: operam dedit, sub discipl. Clarissimi Viri Hieremiae Sartorii, item Georgii Sopicii annis quinque. Hinc Scholam Bartphensem salutavit, ibique sub ferula Rev. ac Clar. Viri D. Conradi Gera annum exegit. Hinc reversus iterum Trenchinium, ibi collegam Scholae spatii anni dimidii egit. Tandem evocatus ad scholam Thapoleza-

nensem, quam per annos 4. mediocri cum diligentia rexit. Postmodum ad S. S. munus evocatus est per illustrem Spblem & Magcum D. Stephanum De Illeshaz, Comitem Cottuum Trenchin : & Liptov. Pezingi sibi dedicata sclavorum paroccia. Itaque ad I^{am} Acad. Wittemb. sacris ordinibus initiandus venit, quos & suscepit per D. D. Hunnium. Anno Salutis 1602 die 10. Junii.

NB. **Paulus Christiani** Rostochiensis Megapolitanus, Rostochio in Hungariam per patrum suum Abrahamum Christiani pastorem Bartphensem deductus & Gregorii Horvath sumptibus sustentatus, triennium in Hungaria consumsit. Mortuo vero Horvathio, dum patriam repetere meditaretur, a praefato patrono collega scholae Bartphensis constiuitur : sed huius officii pertaesus denuo reditum in patriam apud se constituit. Quod cum faceret a D. Georg. Horvath in Palotz, Dunajecz & Zandek, pro pastore vocatus, vocaone acceptata Witteb. venit & clar. D. D. Salamone Gesnero examinatus, ordines sacros suscepit. 1602. sine die.

322. (1603. április 27.)

Joannes Sternkorb Schemnitziensis Vngarus, studuit in patria, post Budissae, Metrop. Lusatae, tandem Wittembergae, unde post an. 2. Jütterhocam in Sax. Sup. pro Past. evocatus ord. 27. Aprilis. Anno reparatae salutis 1603.

323—327. (1603. október 5.)

Nicolaus Nicolaides Klobuczicenus Pannonius, natus patre Andrea Mikulovics, patre Catharina, in patria studens primum integrum septennium exegit, usus Praeceptore Georgio Conradi Neosoliensi. Ex patria ad uberioem ingenii eruditionem comparandam, a parentibus missus est Csaytam,

praeceptore ibidem usus Stephano Brna Liptoviensi. Illinc in Tapolczan se contulit, ibique per Semestre Lris operam navavit sub ferula Nicolai Masnjc. Sequentibus annis vixit Cassoviae, sub ferula Thomae Silesii Magni. Deinde Agriae annum cum dimidio sub ferula Petri Baccaj, exegit. Tandem Sennitzium venit, ibique triennio sub Rec. Joanne Balthasari Nicopolitano Lris operam dd. qui eum etiam collegam Scholae eiusdem Senniziens: per 2. an. profecerat. Postmodum Semnicio vocatus ad functionem Ecclesiasticum in Oppidum Wrbow, ubi triennium docendo exegit. Hinc vocatus est ad regimen scholae Plaviam (vel Illaviam) ubi per biennium docuit. Ac sic tandem per Grosus D. Andream Ujfalussi ad munus Ecclesiasticum in Mssenam vocatus, ab amplissimo senatu Illaviensi promotus est, & emissus Wittebergam causa ord. sacror. suscipiendorum ordinatus per Davidem Rungium S. S. Theol. Doct. & Prof. Publ. 1603. 5. Octobris.

Joannes Boëmi Banoviczenus, natus Patre Georgio Boëmi & Matre Margareta, p. L. f. didicit in patria a Gabriele Jadoco. Hinc uberioris drnae causa comparandae, Epperiesinum se contulit, ibique sub Praeceptore Maximiliano Fabiani vixit. Inde ad Academiam Pragensem promotus famuli offo perfunctus est. Inde Gurinium in Diaconum vocatus, Vittebergae a D. D. Davide Rugio ord. sacr. suscepit 5. Oct. 1603.

Auxilium coepti sit mihi sancta TRIAS.

Nicolaus Chernelius Illaviensis, natus Patre Andrea Chernelio, Podvaziens. Grosor: Dnor: Nicolai & Andreae Ozstrosith de Gyletnicz, servitore & officiali, matre vero Margaretha Illaviensi, in patria ab iisdem parentibus pie educatus, et in Ludum Litterarium ad discendas sacras Lras traditus, prima artium iecit fundamenta sub Praeceptoribus suis, Georgio Glosio, Joanne Georgii, Casparo Theodotae, Wilhelmo Solnens: Inde ad functionem Scholae oppidi Belluss vocatus, ubi docendo 22. exegit. Hinc post-

modum vocatus est per Rev. D. Nicolaum Poloni Ecclae Bellussiensis Pastorem ad Diaconatum, Legitimo ritu Wittebergae per D. D. Davidem Rungium sacris initiatus A. S. 1603. 5. Octobr.

Joannes Sinapius Silesius, rexit Scholam Beczkoniensem 20 annis, in eaque postea in Diaconi officium vocatus ordinatus Vittebergae 5. Octobris 1603.

Adsis ad inceptum Christe benigne meum.

Casperus Hajnussek Besztercens, natus Patre Adamo Hajnuss & matre Catharina Besztercens. Sub Magfico D. D. Andrea Balassa de Gyarmath, a parentibus suis primum est informatus, deinde traditus Praeceptoribus, Stephano Svitak, dein Andreae Napriek Bexter: Trenchinii quoque vixit sub ferulo D. Petri Barosii. Inde vocatus in functionem Scholasticam in pagum Newsi, vixit in ea an. 12. Inde vocatus in oppidum Cassa, inde vero promotus ad sacrum minist. per Rev. D. Joan. Arthopeum, past. Casens: ad Diaconatum, confirmatus vero in Academia Witteb. a D. D. Runio Prof. S. S. Theolog. Anno reparatae Salutis 1603. 5. Octobris.

328. (1604. márcz. 21.)

Matthaeus Czaban Mitzinenus Pannonius in Scholis Pannoniae Novisolij, Cremnity, Veterosol. Iglaviae, Bohemicis vero Tustae, Planec atque Praegae, pietatis initiis haustis, a Senatu Richn. & Barone Mag. Eustadio Betenzl. ac Pastor. Eccleae eius Mart. Svormik Richnovino pro sacris Wittebergam est relegatus. Ubi examinatus a R. D. Mylio & caeteris collegis est ordin.: 1604. d. 21. Martij.

329. (1604. május 3.)

Georgius Welitz natus in Nudozer oris Pannonicis, Patre Matthia Welitz & matre Charitate, primum aliquot annis in Scholis Pannoniae tum Moraviae in Studiis cum

Philosoph: tum Theol: exigens, deinde vocatus est pro Rect. Scholae Lipnicium in March. Moraviae. Atque ibi tertium in hac funct: annum agens, legitime pro Diacono eius loci vocatus Wittemb: a Rndisso D. D. Gen. Mylio est ordin: 3 Maij A° in hum. Dei 1604.

Mylius Joan. Iglavia Scepusius A. A. L. L. et Philos. Mag. ac primum Leutschoviensis & Kesmarkiensis in Hung. Deinde vero Elbingensis in Prussia Gymn. Rector A° 1530¹ aet. 72. mortuus cet: vid. Rotaridesii Catalog. Scriptor: Praecipuor: Hungaror Lra M.

330. (1604. szeptember 15.)

Stephanus Corvinus Pannonius, Parentibus honestis atque probis natus, videlicet Patre Michaele simlr. Corvino, matre ver. Anna Peluchiana, positus in Patria primis Litterarum initijs, concessit in Super. partes Hung: ubi Cassoviae sub Doct-Alberto Gravero studuit: hoc vero in Germaniam discedente, Moraviae partes petiit, utpote Iglav. atque hic aliquantisper audiens Caspar. Pelargum, in offum Diac: a Dno Ladislao Corvino, Patruo suo, Decano Partium Districtus Bertnicensis, vocatus, Wittemb: est sacris ordinibus initiatus 15. 7^{br}. A° salut. part. Virg. 1604.

331. (1604. október 17.)

Joannes Mensatoris Lipschezolinus, Pannonius honestis parentibus progenitus, patre Jacobo Mensatore seu Tischlero, matre Zophia, in Studio Lrario post accepta fundamenta in patria partim Lipschae Alemannor: sub praesidio Dni Joannis Matthaei, partim Hunnobrodae etc. multis annis consumtis ad Gubernacula tandem Scholae

¹ Tévedés. 1630 a helyes.

Czaythensis (ut patet ex fassioe Joan. Lapidicida Moravi, ultimo loco in hoc Msto positi, qui huius mensatoris discipulum se fuisse fatetur) in ditionem: S. ac M. D. D. Francisci Nádasdi vocatus, 5 annis inibi consumptis, per Ven. Virum Georg. Conradum, Praepositum Ujhelyiensem ad offum Diaconatus, legme, communi suffragio Civium vocatus. Vittembergae est ordinatus a Cl. atque Doct. D. Georg. Myliotum Pastore & Superintendente Die 17. Oct. A^o *χριστοφορίας*.
AttenDite & respICite fineM.

332. (1605. május 20.)

Melchior Veresch Seleczenus, honestis parentibus patre Joanne Weresch & matre Anna natus, in oppo Hungariae Szelecz, prima Lrar. initia imbibens, adultior in Scholam celebrem Bartphensem, cum fratre Josepho missus, tres annos sub Discipl. M. Nicolai Erhardi & Rev. D. Severini Sculteti ibidem exegit et post in Gymnasium Magnifici & Grosi Baronij Gregorij Horvath veniens usus est Praeceptore M. Alberto Gruvero, nunc Ludi-moderatore Eislebiensi, quocum etiam Cassoviam, Metropolim Superioris Hungariae migrans, inde post biennium in Boëmiam venit et apud M. Baronem Henricum Kozmecky annos 5 menses 6 erudiendo filios ipsius mansit. Et postea ab oppidariis Rotsohallo wicensibus & Pastore loci illius ad sacr. minist. munus vocatus, Wittembergam ab iisdem est missus, ubi Sacros ordines sumsit ab Excell. et Cl. viro Dno D. Georgio Mylio Anno Salutis Supra millesimum sexcentimum quintum 20 Majj. Quod ut faustum & felix sit, faciat Deus O. M. Amen.

333. (1605. nov. 5.)

Melchior Bochensky Lipscha-Zoliensis, Pannonius, honestis parentibus ortus, cum prima elementa Lrar. in patria didicisset, profectus est Dresdam, ad uberiorem in-

genii cultum capiendum, ubi Praecept. habuit M. Thobiam Simonem & M. Casparum Fuger, sub quor: ferula biennium mansit; inde concessit Leutschoviam ad M. Zachariam Wolrabium, apud quem annum exegit. Dehinc Litomerium profectus est. Inde vocatus ad munus Eccl. a M. Rzeslowszky & Groso D. Kamensky. Deus Pater D. N. I. C. suo me sancto S. regat, et hoc ministerium meum ad sui nnis gloriam, Ecclaeque aedificationem & propagationem, multar: aequae animar: salutem cedat. Amen. Examinatus a D. D. Myio & aliis ministris Anno Dona JesV paCeM. Die 5. Novembris.

VI^{to}

Ex alio scripto in forma IV^{ti} cuius initium est annus 1605. et finis 1627. usq. ad 22. Augusti.¹

In hoc scripto nullo numero sunt notati, in eo tamen octavus nro est.

334. (1606. december 3.)

Daniel Hrabecius Solnensis Pannonius, natus honesto parente, Georg. Hrabecio, cive & praefecto Zolnensi, primis labiis attigit Studia Lria in patria schola ad an. usque aet. 16. Inde a parentibus in celeb. Gymnasium Wratislaviensium ad uberiores capessendam artium disciplinam emissus fuit, ubi anno exacto in Colleg: Illustris Ducis Brigensis devenit, hicque iterum anni Spatio ver-

¹ Ezen kötet címfelírása az eredeti wittenbergi kéziratban: „Anno Salutis M. D. 1605 ad Aug. 1627.“ s utána ugyanazon adhortatio, mint az előző III—V. kötetek címféjén.

satus tandem in scholam florentiss: Bartphensium in Hung. ubi integro biennio sub M. Nicolao Erhardi Palatini feliter est versatus, pervenit. Hinc iterum per parentes domum reductus biennium sub discipl. Stephani Kruspier in ediscendis artibus liberalibus consumsit: ac tandem a scholis abstractus in Marchionat. Moraviensis Citem Mercensem, ad annem Bezman sitam, certis de causis pervenit, ubi matrimonium iniens, civilem vitam privatam biennio exegit. Donec tandem admiranda DEI omnipotentia, providentia certis & legmis mediis, vocaone non quaesita, hinc ad munus Eccl. & Diaconatum in Citem Holleschoviensem a Rev. & Clar. Viro Matthaeo Capsandro, loci eiusdem ministro et Ecclar. Aug. Conf. amplectantium in districtu OlumnicensiInspectore, vocaretur. Hanc itaque honestissam functionem per graam DEI suscepturus, Wittembergam est profectus & hic a Superintend. D. D. Mylio d. 3. Xbris 1606. ord.

335—336. (1607. február 22.)

Balthasar Perinna Weterizoliensis Pannonius, natus honestis & legitimis parentibus, Patre Georgio Perinna de Szielnitz in Cotto Zoliensi, matre Catharina, de eadem oriunda, prima Studiorum initia iecit in patria annis quatuor: hinc promoone parentis celeberrimam scholam Cassoviensem salutavit, ubi triennium sub ferula Clar. & Doctissi Viri Thomae Henzelii, Rect. eiusdem urbis, absolvit. Hinc Hommanam caa studior. se proripiens, annum explere minime potuit ob mutaonem Scholarcharum. Dehinc venit Agriam, ubi biennium sub Balthasaro Mischcolczino, viro integerrimo, absolvit. Hinc veniens Eperiessinum ad Clar. & Doctis. Virum Scultetij, sed ob vocaonem illius factam a Civibus Bartphensibus ad munus Eccl. se in Transylvaniam, Albam Juliam, contulit, ubi collaboratoris officio functus annum explevit.

Sed propter tumultus quosdam inter principem Sigismundum Bathory & Andream Bathory Cardinalem, fratrem Principis ortos, in Scholam Patakinam se contulit, ubi annum cum dimidio studia sua utcunque promovit. Ex hoc collegio vocatus ad regimen Scholae Sempthaniensis, ubi triennium Iuventutem docuit. Sempthini annum. In Neocastro quod erat obsessum a Turcis & Heudonibus, in eodem offo iuventutem docuit, ultra biennium, dum Georg Thurza & Sigefridus Kolnitz Liberi Barones & eius loci Capitanei, Supremum Capitaneatum diversis annis tenerent. Unde legitima vocaone ad munus Eccl. vocatus a Spect. ac Mag. Dno D. Stanislao Thurza, Comite Cottus Scepusien. perpetuo & libero Barone arcium Sempthae, Galgocz, Themetium & Rychno, Sempthaviam. Hinc igitur vocaonem ex Dna providentia sibi oblatam accepit, Wittembergae confirmatam a Superint. D. D. Mylio A^o 1607. die 22 Febr.

Nicolaus Lani Udvardinus Ungarus, e legitimis seu castis parentibus natus, Patre Joanne Lanio, matre Helena, in schola Patria per annum instructus est, deinde missus in scholam Ujvarianam, vixit sub ferula Dn. Michaelis Munchaczy. Et ab hoc viro in scholam Kurchianam commendatus, Erudito viro Dno Stephano S. Kurch. a quo iterum (eo misso in Academiam Jenensem) promotus est in scholam Zeredinam, ex qua vocatus ad Paedagogiam a Dno Grosio Petro Gosztony, missus est in collegium Galgocziense, ubi nactus praeceptorem eruditum & pium Paulum Malum Philosoph. ac Theol. Prof. Primitias Theol. degustavit. Zeredini biennio exacto, vocatus est a civibus Zerediensibus ad gubernacula Scholae, apud quos rexit scholam annum cum dimidio. Denique promotus ab illustr. Grosio Dno Stanislao Thurzone L. B. arcium Sempthae, Galgócz etc. patrono suo Gratosissimo in illustrem hanc Academiam Wittembergensem, excolendi ergo ingenium, ex qua Lris Philosophicis simul ac Theol.

mediocriter instructus, contulit se ad patrios lares, restitutus a Dno Suo Gratosissimo, supra nato Scholae Zerediensi regendae. Vocatus tandem ad munus Eccl. ab Eccla Kurchiana, accedente eam Illustrissi Dni patroni voluntate, minime potuit legmam vocaonem negligere. Postremo vero, quoniam ad legmam vocaonem requiritur etiam legma ordinao, missus est ab Eccla & Dno supra nato Wittembergam, quam et suscepit praemissa depositione Aug. Conf. ab D. D. Georg Mylio An. 1607. 22. Febr.

337. (1607. márczius 3.)

Nicolaus Wrbowsky de Lutsilla, natus parentibus piis & honestis, Patre Valentino Wrbowszky, matre Anna Hurtovicz, pietatis initia iecit in patria. Aliquot annis post contulit se de consilio charissimor. amicor. doctissimorque viror. in Gymnasium Cassoviense, ubi usus est praeceptore Thoma Henzelio. Inde posthac, cum propter creberrimas Turcar. excursiones commorari tuto non posset, contulit se in Styriam, Collegium Graeczense, ubi integr. annum audivit Rdss. ac. Excell. Doctorem Theol. D. Czimmermannum & alios. Inde ob religionis persecutionem ortam Mandato Serennissi Loci Eiusd. Principis pulsus inde multis condiscipulis & Professoribus, rediit in partes Pannoniae. In quo itinere legme vocatus est ad regimen Scholae oppidi Malacka, ubi biennium exegit docendo Lras iuventutem. Inde vocatus est Cheitam ad Gubernacula Cittis eiusdem Scholae, tandem Hunnobrodam, ad Gymnasii illius regimen, ubi anno primo studiosae iuventuti erudiendae praeerat, altero vero ab Eccla et loci Eiusdem Decano in Diaconatum vocatus, Wittembergam venit, sacrosque ordines suscepit ab Georg. Mylio Anno 1607. die 3. Martij.

338—339. (1607. július 2.)

Adamus Schweschius Strelicenus, vocatus in ministerium Eccl. a Matthia Plorantio, ordinatus est Wittebergae a Leonhardo Huttero Anno 1607. d. 2. Julij.

Matthias Micho Arvensis, natus Patre Gasparo Michovic, matre vero Catharina Brodnianska, quorum Studio & cura Lrar. fundamenta iecit in patria: postea iis continuandis graa missus est in scholam Moschoviensem & Trenchiniensem ac alias. Nunc autem evocatus est ad munus Eccl. per Grosium D. Rudolph. de Zdorja, examinatus a D. D. Huttero & Francio 1607. d. 2. Julij.

340—341. (1607. július 22.)

Georg. Witkovszky Galgocziens. natus piis & honestis parentibus, patre Stephano & matre Margaretha, p. L. f. iecit in patria: post Trenchinii studuit sub Zacharia Zammaro & Elia Bergero. Inde in Moraviam venit et conditionem in Schola Thovaczoviensi suscepit. Et hic loci in Diaconum vocatus, Wittembergae est ordinatus a Dno Leonhardo Huttero & Balduino 1607. d. 22. Julij.

Georg. Simonides Hlinicenus (sine dubio ea in Hung) vocatus est in Diacon. Oppidi Herman. Ordin. ao ut supra.

342. (1607. október 18.)

Joannes Coci Marcivillensis Scepusius legmo thoro natus, Patre Joanne Coco, matre Susanna, ab infantia in schola patria bonis Lris operam dd. Hinc studiorum graa contulit se Leutschoviam, ibidem usus Praecept. Dno M. Joanne Rhau Libeceno. Leutschovia contulit se Cassoviam, ibidem studuis invigilans sub ferula Clar. atq. Doct. Dni M. Alberti Graveri. Cassovia studiorum suor. continuandorum graa contulit se Iglaviam, ibique vixit sub discipl. Clar. atque Doct. Dni M. Caspari Pelarg. Suidnicensis. Iglavia

vocatus est ad Paedagogiam Heralticum a Mag. Dno Sigism. Selonicky do Cholticz, Dno in Heralticz et Newkirchn. Heralticio vocatus est pro Rect. Scholae Strolbergianae, in qua iuventutem informavit integrum biennium, et post ab amplisso Senau Neotischiniano ad munus Eccl. vocatus in Eccla Wittembergensi est ordinatus die 18. Octobris 1607.

343. (1608. április 20.)

Michael Leporinus Baynensis Pannonius, natus Patre Paulo, & matre Catharina, p. l. initia posuit in Schola patria; deinde traditus erat Moschoviam ad D. Paulum Molum Lipto-Pannonium, denique Solnam ad Stephanum Kruspirum, Wittembergem. studiosum quondam: postremo Neosolium ad Magrum Balthasarum Hensch-Silesium. Mortuis vero parentibus in Boëmiam se contulit et in Citte Thabor, quae est in Boëmia sita, item Pragae. Postea diversis in locis Rectorem egit. Ultimo ab Egregio Dno Stephano . . . a cumstat, Cumstadium ad munus Eccl. vocatus in ^{I^{ta}} Academia Witteb. est ordin: Anno 1608. 20. Aprilis.

344. (1608. június 10.)

Josephus Suschniak Sellecenus Pannonius, natus Patre Thoma, matre vero Martha, Irar initia iecit primum in patria, postea diversis praeceptoribus, partim Lipscha-Zoliensium, partim etiam Briznae studuit: unde in Boëmiam se contulit, ubi Studiis absolutus apud duos Dnos Paedagogum egit: postremo vero vocatus est ad munus Eccl. a Rev. V. D. Vencesl. Slovacio Pastore Roschalloviensi; quare Wittembergam missus a Rnd. Balduino sacris ordinibus est initiatus die 10. Junii. Anno 1608.

Cum tua praecedat dives benedictio Christe
Tunc sequitur currens absque labore labor.

345. (1608. október 8.)

Andreas Sculceti Pann. honestis Parentibus natus, Georgio Sculteti & Anna. Lris humanioribus statim a pueritia deditus, in patria studior. suor. iecit initium. Deinde Welichnae per biennium studuit. Bartphae duos annos: Bitsae per biennium, Czaslae annum, Pragae biennium, HBrodcae annum. Postea rite per Rev. D. Samuelem Sitinszky de Junicova ad munus Eccl. vocatus, ad quod die 8va Oktobr. Anni 1608. est promotus.

346. (1608—1609.)

Daniel Corvinus Wesselinus, patre Ladislao Corvino, Radvanensi Pannonio, matre Christina natus anno 79. Iglaviam propter germanicam linguam est promotus. & 83. ao in Pannoniam est missus ad D. Andream Carbonarium Neosoliensem, ibique triennium sub huius discipl. vixit scil. in Valle Dnor. A^o vero 1586. Mezericzium est commendatus, tandem rursus Iglaviam ad D. Pelargum. Postea anno 1608. vocatus est ad munus Eccl. a Rev. D. Daniele Wisselino, Nicopolitano, Ecclae Poschovinae antistite, ordinatus a Superint. D. Frider. Balduino Wittembergae.

347. (1609. május 24.)

Melchior Sanorius (Sartorius) Zolnae-Lipschensis Pannonius, honestis natus parentibus, patre Sigismundo Benedicti, Matre Lucia Busa, p. L. f. posuit in patrio, sub praecept. Balthasaro Corvini, postea studuit Lipschae Germanorum sub Rect. Michaelae Chalupka. Tandem Zolnae sub Stephano Cruspierio, hinc Galgoczii sub Paulo Malo, qui amore, quo in omnes piettis & Lrar. studiosos flagrabat ductus, eum Paedagogia Egregii Joannis Ujfalussy ornavit, ex qua anno exacto Prividiam ad Balthasar, Daniani migravit. Hic in Moraviam ad regendam Scholam Liptó-

viensem concessit, ex qua post biennium ad Eccl. munus per Rev. Matthiam Ploradium V. D. M. Ecclae Lyp. vocatus, Wittebergae est ordinatus d. 24. Maij 1609.

348. (1609. november 1.)

Timotheus Erithraeus Schemnitziensis Pannonius, Nicolai Erithraei quondam rectoris Scholae Hidrischensis filius, primum Zittaviam in Scholam illustrem est missus, ubi triennium studuit. Hinc Francof. ad Viodrum concessit. Exinde vero evocatus ad informandos quorundam nobilium pueros in Austriam inferiorem fidelem suam illis praestitit operam quadriennio. Tandem dna providentia in Diaconum Ecclae Cywanschicensis, in Moravia vocatus, per Grosū Dnum Bertholdum . . . Dnum in Lippa &c: Regni Boëmiae Marschallum. Quare Wittebergam venit, sacros suscepturus ordines, quos etiam adeptus est die 1ª Novembr. 1609.

349. (1610. május 23.)

Michael Senensis Cremnicziens. Pannonius, procreatus patre Rndo & Doctisso Viro (Hic subscripsit Confes. a Cremnicziensibus 1580. d. 16ta Martii editae, vid. Rotarid. MSC. in fol. Vol. 1. ad an 1580) Michael Senense Schemnitzienti Pannonio quondam Pastore Cremnicensi, Galgocensi & D. Georgii prope Ponium, iam ἐνάγολς; matre Anna Fiebigeriana filia Civis Neosol. bonar. artium semina imbibit in Celebris gymnasio Bartphensi sub Praeceptore fidelisso Dno Alexandro Sozovino Briznensi Pannonio per integrum sexennium. Rediens in patriam, Wittebergam est missus ab amplisso & Prudentisso Senatu Reae liberequae Cittis Schemnicziensis, ubi fere triennium in studio Theol. exegit. Inde legitime advocatus ad functionem tum Eccl. tum Scholasticum subeundam a supra nato Senatu

Schemnicziensi. Ante discessum ex hac I^{ta} Academia exploratus et examinatus est a Rndo & excell. Theologo Dno Leonhardo Huttero Seniore Facult. Theol. Dignisso ordin: a Frid. Balduino Superint. d. 23. Maii. Anno 1610.

350. (1610. szeptember 5.)

Basilus Sartorius Pannonius, natus Schemniczij, p. initia studior. iecit in Schola patria Schemnicziensi, hinc Iuterboccii (In Saxonia Elector.) per octennium studuit. Inde Zittaviam est delatus, unde pro offo Cantoris in oppum Creibicz est evocatus ex quo a Georgensibus pro Ludi-Rectore promotus, unde post quadriennium a L. Barone in Lemberg. pro pastore evocatus, ordinatus a Doct. Leonhardo Huttero d. 5 7^{bris} Anno 1610.

II.

THÖKÖLY-EMLEKEK.

(1678—1684.)

E rovatban 3 történelmi emlékkal találkozunk.

1. *Besztercebánya meghódolása* (Capitulatio Novisoliensis). Okirat, a melynek 14 pontba foglalt kikötései mellett Thököly Imre 1678 október 10-én a neki meghódolt Besztercebányát jure bellico elfoglalja.

2. *Levél a felsőmagyarországi ötvároshoz* (Kassa, Eperjes, Lőcse, Bártfa, Kisszeben), a melyben ezeket superintendens válaszára hívja fel.

3. *Thököly Imrének 1684-ben kelt kiáltványa*, a melyben a lázadás vádjá ellen védekezik. — A Habsburg-ház, a mely kezdetben, Thököly hadi szerencséjének idején, maga kereste — de sohasem őszinte indulattal — a békét, Bécsnek Szobieszky János lengyel király segélyével a török ostromzár alól való felszabadulása s a török visszaszorítása után egyszerre megszakított minden béketárgyalást, sőt 1684 január 12-én Lintzben kiadott amnestiális manifestumával Lipót király egy külön bizottságot küldött ki, oly célból, hogy ez a megtérőkkel tárgyaljon, a hajthatatlanokkal szemben pedig a legkiméetlenebb megtorlást proklamálja. E manifestum készítette Thökölit az itt közlendő kiáltvány kibocsájtására, a melyben hivatkozva az aranybulla záradékára s a választott habsburgházbeli királyok által aláírt s esküvel pecsételt koronázási hitlevélre; ráutalva másrészt, hogy a Habsburg-ház e hitlevelet sohase vette komolyan, sőt egész politikája eleitől arra irányult, hogy Magyarországból, mint szabad választó királyságból, örökös tartományt csináljon s alkalmi okul e célból használta fel első sorban a protestantizmus üldözését: történelmi érvekkel bizonyítja, hogy fegyverfogása jogos és törvényes, mert a nemzet önvédelmét célzó volt s leleplezve a tervezett „Commissiót”, a melynek célja nem más, mint a nemzet jogainak tetszetős czímen való elkobzása, óv az ellen s a nemzet jogaiért való kitartó küzdelmet hirdeti.

A 3 iratot a quartalakú (másolat) collectaneák XI. sz. kötetből közöljük.

1. Besztercebánya meghódolása.

Capitulatio Novizoliensis.

Nos Emericus Thököli etc. Anno 1678 die 10. Men. Octobris hora 2 pomeridiana, Neozoliensem Citem intrans, Cameracensis Germanici Praesidii Civiumq. Punctis perbelle intellectis, se ad eadem, hoc modo detexit:

Christophorus Ballendin de Bosain Christianissi Galliae Regis etc Domini mei clementissimi militiae auxiliarius in Hungaria Generalis, nec non Comes Emericus Thököli de Késmark Perpetuus in Arva, significamus pntium tenore singulis & universis, quorum interest. Posteaquam Gens Hungarica ab aliquot iam annorum decursu, a violento Extraneorum Dominio, Libertatis suae Privilegiorumq. diminutionem & oppressionem passa, armis eiusdem Gentis opeque Christianissimi Regis auxiliari, Deo favente, in pristinum statum redigi coepisset, quae ad Citem Liberam Regiamque Montanam Novizoliensem victricibus armis perveniens, eam a Germanico praesidio inibi constituto, Inclyta Camera, Nobilitate & Civibus acquirere intendisset: ad Instantiam eorundem ad Tractatum condescendens, Punctis certis Postulator. eorundem intellectis, se ad eadem, modo infra scripto resolvit.

Et quod 1um Quamvis Nationi Hungaricae tot jam iniuriis exacerbatae justissimam vindictam ab oppressoribus sanctissimae Libertatis eius sumere integrum esset: Inclytae tamen Camerae, nec non Nobilitatis, Iudicis item, Senatus ac Universitatis Cittis Regiae Novizoliensis intercessione evicta, Illmum Dnum Joannem Wilhelmum a Kischlain Supremum Vigiliarum Praefectum caeteraque Sacrae Caesareae Raeque Mattis Militia Germanica inibi constituta, cum universis suis rebus, armisque propriis & in honorem Gentis Germanicae, vexillo expanso accensisque ad itoratam ardentissimamq. Dnorum Ablegatorum

Instantiam funiculis, sub sonitu tympanorum fistularumq. more militariter consveto, universis suis reculis suppellectilibusque, item Socru & sibi Desponsata Domicella, eorum universis & propriis Bonis & Familia, absque omni noxa, versus Bán, cum Passu honesto, libero, & usque ad Szent-Kereszt comitiva, tam ex Gallis quam Hungaris sufficienti nec non pro vectura currubus 20 exmittitur.

Ad 2^m Pro ratione temporis, licebit Nationi Hungaricae praesidium Civitati Arcique imponere: absq. tamen divexatione & damnatione ulla Inclytae Camerae, Nobilitatis ac Civium. Cui praecavendo Praesidium imponendum, stipendio suo vivet: Civitatis vero securitati, adhibitis ad id tam ex Civibus, quam Militibus in portis forti manu strictissime, providebitur.

Ad 3um Ut eo magis Securitati Civium consulatur, Portarum Civitatis una saltem aperta manebit, eousque tamen donec exercitus Noster circa Civitatem comorabitur.

Ad 4^m Quoad veterem cultum ac vetus Religionis exercitium cuiusque attinet, sanctissime observabitur. Ita et Religio cuique, nulli fraudi erit. Cum tamen Natio Hungarica, maxime immo fere unice, ob Templorum Evangelicorum occupationem ac prohibitum Religionis Evangelicae exercitium arma sumserit; Tempa autem Augustanae Confessionis Civium, ita Scholae, Parochiae, Proventus, ac ea omnia, quae antiquitus ante occupationem eor. ac disturbiorum tempora, Evangelici possidebant, in integrum, absque omni defectus, reoccupabuntur. Quae vero antea Romano-Catholicorum usibus inserviebant, intacta pro eorum manibus relinquuntur, ac exercitium eorum plane liberum permittitur, Parochiae Domusque eorum Ecclesiasticae incorruptae manebunt. Ita & Ecclesiastici in suo ordine persistent, exceptis tamen, qui forent, Jesuitis, qui tamen etiam cum Germanica Suaettis Militia & rebus suis propriis exmittentur.

Ad 5^m Integre permittitur, videlicet etiam Illmi Domini Domini Generales Cameram hanc, Nobilitatem, prout etiam Communitatem et Civitatis Incolas, eos nulatenos in personis propriis, officiis, Dignitatibus, honoribus immunitatibus, Libertatibus & Privilegiis velle turbare: ita tamen ut officiales in eadem specificati directioni Commendantis in Citte constituendi, ac authoritati Nationis Hungaricae subsint.

Ad 6^m Tormenta & caeterae muniones, nisi ad urgentem necessitatem, in Civitate non educentur, eo tamen etiam in casu, infallibiliter restituenda.

Ad 7^m Bona Camerae, Nobilium & Civitatis, tam intra quam extra muros, hocq. in Comitatu habita, mobilia & immobilia, pacifice permaneant, Bonis sub hoc Disturbiorum tempore occupatis & praetensionibus legitimis quorumvis salvis manentibus. Rapinae solitae a militibus, tam intus, quam foris interdicanur; vim inferre volentibus poena gravis imponatur; privata odia & vindictae, si quae antecedentium temporum intervallo excitatae quoquo modo fuissent et de facto vigerent, statim amnestientur; contentiones universae in urbe prout et extra in Suburbiis arcebuntur; ita ut suscepti amice & charitative convenire studeant, amotis verbo universis dissensionibus & hostilitatibus.

Ad 8^m Extranei, qui tunc in Civitate non sunt, nec arma contra Nos gesserunt aut ullam hostilitatem contra nos exercuerunt, ita & Quaestores, Bona sua in Citte habentes, ab omni damno intacti permanebunt. Qui vero hostilia contra Nos attentarunt: eorum Bona Dispositioni Nationis Hungariae subjacebunt.

Ad 9^m Universae officinae conflatoriae, fodinae prout & homines operarii et instrumenta ad culturam fodinarum & officinarum pertinentia conservabuntur, laboresque in iisdem continuabuntur.

Ad 10^m Scripta Camerae Regesta, res mobiles varii generis & alia utensilia quoquo modo denominata, juxta Inventaria superinde confecta, una cum Annona Metallorum de more in promptu asservari solita, permanebunt.

Ad 11^m Omnes Cives ac officiales, tam Camerales, quam Civiles, datis superinde Reversalibus strictissime se fidelitati Hungaricae obligare tenebuntur.

Ad 12^m Pulverem pyrium, globos caeterasq. munitiones, ita & aliorum Reculas ac Bona Germanis educere liberum non erit.

Ad 13^m Currubus pro vectura Germanorum paratis, eo facto, ex Civitate ac Arce exire tenebuntur.

Ad 14^m Domino Lieutinantio Reinholdo Wolff cum tribus personis in Murány tendenti, Salvus passus usque ad Murány, Comitiva vero usque ad Briznam concedetur.

Quae omnia sancte & inviolabiliter observanda a parte Nostri & Militum Nobis subjectorum, promittimus, & de eo Inclytam Cameram, Civitatem eandem Novizoliensem ac etiam Nobilitatem inibi constitutam, Christiana fide assecuramus Datum in Castris ad Novizolium positis Die 10 Mensis Octobris Anno 1678.

2. Levél az ötvároshoz.

Committit C. Emericus Thököli Pentapolitanis, ut electionem Superattis accelerent, per Eplam seq. ex Vngarico in latinum translata dd Cassoviae 10. Maii 1683.

Prudentes, Grosi item ac Circumspecti Dni, nobis observandissimi.

Salutem & omnem prosperitatem. Quandoquidem et Constitutiones huius Regni hoc et id in se continerent, quod procuratio Superattis, Regis Liberisque Civitatibus specialiter incumbat, et siquidem partes isthaec in praesentiarum, eo-

dem omnino destituerentur: eappter Dominationibus Vestris, autoritate nostra Principali, praesentibus clementer praecipientes committimus, quatenus citra omnem cunctationem in eo desudare adlaborareque noverint, ut quantocius de huiusmodi Superattendente prospicientes eundem quoque suo loco realiter accommodare nequaquam intermittant. In reliquo Easdem Dnaones Vras feliciter valere exoptamus. Datum Cassoviae die 10. men. Maii anno 1683. Emer. Thököli.

3. Thököli Imre 1684. évi kiáltványa.

Manifestum C. Emerici Thököli 1684.

Emericus Thököli Princeps ac Partium Regni Hung. Dominus &c. Universis orbis Christiani Regibus, Principibus, Rebusp. S. R. Imperii Statibus, nec non sub Servitutis jugo suspirantibus afflictae Pannoniae Civibus Felicitatem.

Tandem invalescentibus in ruinam Libertatis Hungaricae factionibus, eo deventum est publicisque funestae Patriae calamitatibus id superadditum, ut, captis studia in contraria animis, & subordinata in speciem Commissione Poseniensi, extremum strueretur Legibus Libertatibusq. Regni excidium. Heu! quo discordia cives perduxit miseros. Vesani perculti oestro ad immortale ludibrium; deflexerunt in viam, quam Maiores nostri calcare non potuerunt, et, quae Nobis jure meritoque gravis esse debet, & insupportabilis.

Si quis adhuc mortalium in ea fluctuabat opinione, rem cum Hungaris sincere et serio agi, ut, quod in publicum speciose spargitur, ad incrementum Christiani orbis, tanti in Hungaria pacarentur motus, cognoscat judicetque vel e Continentiis Manifesti, quod sub nomine Sacratissimi Imperatoris Romanor. haud ita sane diu pro-

diit, non medelam quaeri inveteratis malis, n. morbo applicari medicamen, sed refricari vulnera, quae pridem leni emplastro & temperato moderamine obduci & sanari poterant. Injuriam facit Hungaris, illis videlicet, qui a tot annor. decursu, pro vindicanda contra fidem protrita Libertati pugnantes, tot campos suo sanguine foecundaverunt. Justitiam caussae nescit, qui nos, qui de praesenti arma gerimus, ut recuperetur antiqua Libertatis gloria, actionesque nostras sugillat vel criminatur, in Legibus Regni, iustitia, ratione et extrema necessitate fundatas, orbi universo, qui de rebus nostris candide & conscientiose judicat, apprime cognitas.

Non defuissent tempestates istas bene sedandi componendique media, Regum Principumque valida interpositione roborata: nisi blandientis fortunae aura & praeconceptae spei Favonius, anno proxime praeterlapso eadem difflavisset: quasi fortuna faciem suam mutare nequiret, et quasi una Actio fortunae perpetuaret constantiam. Itur scilicet de virtute in virtutem, inopibusque et occoecatis velum obnubilatur Hungaris, quo integro simul orbi obiiciatur glaucoma alicuius imaginis antiquae Libertatis, ea solum arte, ut sub spe invalida, valide circumveniantur,

Instituta fuit ante triennium Soproniensis Diaeta, methodo plane insolita, magisque ad irritandos, quam mitigandos animos. In qua tametsi plurimi fabricati fuerint Articuli, pro libitu & Interesse Dominantium: tamen vix unicus est, qui subtilibus non luxuriet ambiguitatibus, et qui ex norma *reservaonis mentalis* interpretationes in contrarias flecti non possit.

Ex eodem fonte defluxit moderna Posenien. Commissio, velamen scilicet praepotentis Dominii, illegitimum ex illegitimo, ex malo pessimum, Libertatis Hgriae certissimum naufragium et absolutae Dominaonis stabilimentum.

Rebellionis incusamur, sparsis per orbem litteris; ejuratae Christianitatis rei agimur, ingentibusq. et immentis

proscindimur criminationibus, qui justum nunqm. repudiantes imperium, Regiaeque Mattis observantes, nihil aliud, nisi temperamentum rigorosi Domini sollicitabamus, in omne obsequium faciles et proni.

Manent in aeternitate temporum ibuntque ad seram posteritatem, tot Gravaminibus completi codices, in quibus lenimentum malorum petebatur: sed cupiditatis absolute dominandi usquequaque praevaluit: imo si quando sanguineis elicitis lacrymis speciosae satisfactionis alicuius imago apparuit: nunquam faciem suam retinuit, sed plerumque mutavit, ut obtentu Libertatis, Libertas everteretur.

Nihil unquam praetenderunt Status Ordinesque Regni a Sacro Imperatore et Rege, in quo iustitiam non habuissent, & quod in Diplomati Regio Legibusque eidem annexis non fuisset fundatum. Neque enim poterat Sacra Mattas efficacius moveri ad complanandas iniurias moderandasque oppressiones, quam Regio suo Diplomate, cuius accuratam observationem, subscriptione manus propriae et appensione Sigilli, imo Regia fide corroboravit.

Exstat in Decreto Regni Diploma Andreae II. Regis cognomento Hierosolymitani: sed in Sacro Scriniisque Romanae Sedis reconditum reperitur. Quod cum *spiritus* sit et *apex* Libertatis Hungaricae, *fundamentum* praesentis controversiae, vera et *compendiosa* Regnantium Regula, Regnicolarum Iudex et vindex; maculamque Rebellionis perfecte diluat: placuit id ipsum, pro maiori bene sententium lumine, obtrektorum confusione, praesenti Scripto inserere, quod ad verbum sic se habet.

„Et ut haec Nostra tam Concessio, quam Ordinatio, „sit Nostris Nostrorumque Successorum temporibus in „perpetuum valitura: eam conscribi fecimus in septem „Paria Litterarum, & aures Sigillo Nostro roborari: ita „quod unum Par mittatur Domino Papae, & ipse in Regesto „suo scribi faciat; secundum penes Hospitale; tertium penes „Templum; quartum apud Regem; quintum in Capitulo

„Strigoniensi; sextum in Colocensi, septimum apud Pala-
„tinum, qui pro tempore fuerit, reservetur: ita quod ipsam
„Scripturam prae oculis semper habens, nec ipse deviet
„in aliquo praedictorum, nec Regem vel Nobiles seu alios
„consentiat deviare, ut et ipsi gaudeant sua Libertate, ac
„propter hoc Nobis semper existant fideles & Coronae
„debita obsequia non negentur. Quodsi vero Nos vel
„aliquis Successorum Nostrorum, aliquo unquam tempore,
„huic dispositioni Nostrae contraire voluerit: liberam
„habeant harum autoritate, sine NOTA alicuius INFI-
„DELITATIS, tam Eppi, quam alii Jobbagencyones ac alii
„Nobiles Regni universi & singuli, praesentes & futuri
„Posterique, resistendi et contradicendi Nobis et Nostris
„Successoribus, in perpetuum facultatem.“

In hoc Invictissimi Regis Diplomae iurarunt sub
aperto coelo et ad Sacrosanctum Evangelium usq. ad
modernum Sacrum Imperatorem, Reges, antequam coro-
narentur, sive ex Hungarico fuerint illi sanguine, sive
externo: neque hoc solummodo iureiurando obstringe-
bantur ad manutenendas Libertates publicas, sed parti-
cularibus insuper Conditionibus (quae Diploma Regium
septemdecim Conditionum nuncupantur) subscripserunt,
in quibus valor, nuclens et compendium Legum Privile-
giorumq. continetur. Sed eae in universum omnes, pro
ratione status et occasionum variatae in contrarios, pro
lubitu & ambitu sensus detortae, tandem ex norma prae-
tumidi Dominatus, penitus protritae.

Hinc querimoniae, lamenta, moles Gravaminum, &
ubi nulla Satisfactio, bellum ex praespecificatis caussis
susceptum, hactenus continuatum, cuius eventum, suprema
sibi & divina vendicat Potestas: felicem tamen speramus
ob iustitiam caussae, quam defendimus.

His ita praemissis, ut eo evidentius justitia Caussae
Nostrae, coram toto orbe appareat: necessarium esse
judicavimus Diploma Regium subnectere, & sic deinde

breviter Manifestum Sacrmi Imperatoris, ad verbum expressum, enucleare, ne vel in ea, quae Diplomati, Legibus, Consuetudinibusq. Regni e diametro sint contraria, consentire, vel Justificationi Actionum Nostrarum per ignavum silentium deesse videamur. Et Diplomatis quidem Regii continentiae sic se habent:

„Nos Leopoldus Dei Gratia Archi-Dux Austriae, Dux Burgundiae, Stiriae, Carinthiae, Carnioliae, Comes Tyrolis & Gortziae &c. Agnoscimus & memoriae commendamus tenore praesentium, significantes, quibus expedit universis: quod posteaquam universi Dni Praelati, Barones, Magnates & Nobiles, caeterique Status & Ordines Inclyti Regni Hungariae Partiumque eidem annexarum, pium & plane paternum Sacrmi Principis ac Domini Domini Ferdinandi III. Divina favente clementia electi Rom. Imperatoris semper Augusti, ac Germaniae, Hgriae, Bohemiae etc. Regis, Domini ipsorum Clementissimi, Genitoris autem Nostri indulgentissimi, erga ipsos affectum ac propensionem ponderantes, ac de Nostra quoq. Serenitate haud absimilem expectationem assurgentes, ex pprio sponteque ipsorum motu ardentius profecta supplicatione a Sacra Suatte obtinuissent, ut Nos in Regem atque Dominum ipsorum, iuxta antiquam consuetudinem et Libertatem eorundem semper observatam, paribus votis & unanimi consensu, rite et libere eligerent, proclamarent, invocatoq. demum Divini Numinis auxilio, feliciter coronarent: demisse rogarunt, ut Nos infrascriptos Articulos, omniaq. & singula in eis contenta, rata, grata & accepta habentes, Nostrumque consensum illis praebentes, Benigne observare, quam per alios, quorum interest, firmiter observari facere dignaremur. Quorum quidem Articulorum tenor sequitur, & est talis consequenter.

I^a Conditio. Quod universas & singulas Regni Libertates, Immunitates, Privilegia, Statuta, Jura & Consuetudines

simul & Conclusionem Tractatus Viennensis omnesque Arlos in eodem comprehensos, ita & reliquos ante & post Coronationem Matthiae II. felicis reminiscantiae, in annis MDCVIII. MDCIX. item pdefuncti beatissimae reminiscantiae Domini Ferdinandi II. MDCXXII. MDCXXV. et aliis etiam annis editos, nec non modernae etiam Imperatoriae Regiaeq. Mattis Ferdinandi III. conclusionem novissimi Tractatus et Pacificationis Lincensis, omnesq. Arclos ibidem specificatos, simul & Constitutionis Regni annorum MDCXLVII. et MDCXLIX. atque etiam praesentis MDCLV. in omnibus suis Punctis, clausulis & Articulis, sua Serenitas, firmiter & sancte observabit, per aliosque omnes inviolabiliter observari faciet.

Tractatus Lincensis taliter consequitur tenor:

I. Quantum ad negotium Religionis attinet Arlo 1° Anni 1608. ante Coron. edito et Diplomatum Regiorum Conditione sexta, aliisque subsequentibus superinde Regni Statutis in vigore relictis, diversisque hactenus impedimentis & interpretationibus non obstantibus, declaratum et constitutum est: quod omnes Status & Ordines regni, ipsaeq. Lrae Cittes, nec non oppida privilegiata et milites Hungarici in Confiniis Regni, *liberum habeant ubique suae Religionis exercitium*, cum libero Templorum, Campanarum & Sepulturae usu, nec quisquam in libero suae Religionis exercitio a quoquam, quovis modo aut quovis sub praetextu turbetur & impediatur.

II. De non impediendis seu turbendis Rusticis in sua Confessione, declaratum et conclusum est: ut illi quoque, propter Bonum pacis & tranquillitatem Regni, sive sint Confirmarii, sive Oppidan, sive Villani, in quorumcunq. Dominorum Terrestrium et Fiscis Bonis, juxta vigorem praescripti Arli et Conditionis, in libero suae Religionis Exercitio ac usu modoque, ut supra, simili, a Suatte Regia vel Eiusdem Ministris aut Dominis suis Terrestribus, quovis modo aut quovis sub praetextu, non turbentur aut impe-

dientur. Hactenus autem impediti, coacte turbati, liberum Religionis ipsor. usum reassumere, exercere & continuare permittantur, neq. ad alias Religioni ipsor. contrarias Ceremonias peragendas compellantur.

III. Concordatum etiam est inter Nos, ut in posterum ab eorundem Oppidanorum & Villanorum Parochiis, Ecclesiae Pastores sive Concionatores, per quoscunque amoveri & exturbari neutiquam possint. Qui autem hactenus amoti fuissent, liceat ipsis reducere vel alios loco ipsorum substituere.

IV. Quaestiones vero circa Gravamina Religionis Negotium et occupationes Templorum concernentes, tam quae in anno 1638. Suaetti exhibita sunt, quam post subsequuta in futura primitus celebranda Regni Diaeta, propter Regni tranquilliozem permansionem unionemque animorum, ut vel amicabili Dnor. Regnicolarum compositione sopiantur, vel autoritate, Suaettis finaliter complanentur, cum Satisfactione Evangelicorum; ac, pro quibus usus Templorum determinabitur, Proventus Parochiarum quoque ad eosdem pertineant, nec ultra occupationes Templorum fiant; ea autem Tempia, quae hoc disturbiorum tempore, violenter utrimq. occupata fuerunt, statim post permutationem Diplomatum praedictis Evangelicis restituantur, prout etiam Catholicis. Gravamina autem futuris quoq. temporibus, in eodem negotio Religionis emergentia, tam Catholicorum quam Evangelicorum Confessionis hominum, quam etiam alia Gravamina Regnicolar. tam Evangelicorum, quam Catholicorum, secundum XVII. Conditiones, sua Mattas, singulis Diaetis plenarie complanabit absq. iniuria Evangelicorum.

V. Accordatum quoq. est, ut Suattas contra Transgressores Statutorum, etiam in negotio Religionis, in futura Diaeta vel Arlun 8. Decreti VI. Vladislai Regis renovand. et observandum curabit, vel etiam condignam poenam, cum certo Executore, statuere dignabitur.

VI. Praemissa autem omnia, pro uberiore declaraone Statutorum, tollendisq. ulterioribus Regnicolar. Dissensionibus, ut in primitus celebranda Diaeta confirmentur, publicisq. Regni Statutis inserantur, conclusum est.

VII. Caetera, sub hac Pacificatione utrinq. agitata et tractata, utpote: Sedis Spiritualis Status, P. P. Jesuitarum personalis a Regno abstinencia, Decreti Andreae II. per Ludovicum I. facta confirmatio, de Arrendaonibus Decimarum Arli 61. anni 1548. renovatio et cum effectu observao, de non abalienationibus Bonorum aviticorum per Ecclesiasticos sive Seculares factis vel fiendis, de personar. ad Diaetam convocari solitarum discretione, atq. vocom in eadem Diaeta collectione & suffragiorum examine, de militis extraneis, juxta arlum 24. Anni 1625. e regno eductione; similiter de non-eductione militum Hungarorum e Confiniis Regni, de Distributionibus Honorum & Offiorum Regni maiorum & minorum sine Religionis discretione; de administratione Juris & communis justitiae, nec non omnium Tractatum ratione Hungariae cum Turcis vel aliis quibusvis vicinis Nationibus per nativos Hungaros Saculares institutione, ae aliis etiam omnibus liberttes Patriae atq. defensionem & conservacionem Regni & Regnicolarum concernentibus negotiis, ut primis statim Comitiiis, aliquid certi statuatur, vel iam statuta ibidem de facto effectuentur, simili conclusum est modo.

VIII. Eandem autem Generalem Regni Diaetam ut Sua S. R. Mattas intra Spatium trimestre, a die finiti Tractatus & computandorum Diplomatum, sedatis tumultibus cum Principe Tranniae, Clementer promulgare & sine ulteriori dilatione seu reiectione, ita celebrari facere dignabitur, ut omnibus ad Diaetam Regni, juxta Arlum anni 1608. post Coron. editam, vocari solitis, tuti ibidem comparendi et agendi potestas, cum solita ab antiquo libertate, Diaeta fiat. In qua etiam caeteri Arli Bonum

Regni concernentes hactenus non effectuati juxta Arlum 72. anni 1638. realiter effectuentur & observentur.

IX. Amnestiam generalem omnibus & singulis Regnicolis Suattas Sacra, juxta formam Amnestiae prioris Pacificationis Viennensis concedere dignabitur, ita, ut etiam Bona universa et Jura possessionaria, sub his Disturbiorum temporibus, per Suattem vel Dominum Palatinum Regni, vel alios quibuscunq. donata, collata & inscripta, vel per quoscunq. Fdles Suaettis, quovismodo occupata & adempta, prioribus Possessoribus vel eorum Haeredibus, statim & de facto remittantur & restituantur. Similiter etiam ex parte Regnicolarum supplicantium reddantur, & super huius Amnestia, peculiare Diploma Suattas Sacra concedere dignabitur.

Nos itaq. praescriptas universas et singulas Concessionem & Arlos, ac omnia & singula in eis contenta, prouti iidem tractati & conclusi sunt, atq. hisce Litteris Nostris de verbo ad verbum inserti, acceptamus, approbamus et ratificamus, assecurantes praefatos Principem Transilvaniae eique adherentes, ac etiam universos ac singulos Status & OO. Incliti R. Hungariae Nostri, in verbo Nostro Regio et bona fide Christiana, quod eos omnes & singulos Arlos, in omnibus eorum Punctis et Clausulis, tam Nos ipsi, sancte et inviolabiliter observabimus, quam etiam per alios omnes Subditos Nostros, quor. interest, vel intererit, cuiuscunq. Status et Conditionis sint, observari faciemus. Ad quod observandum etiam Successores nostros legitimos scl. Hungariae Reges, obligatos esse volumus, harum Nostrarum manus Nostrae subscriptione roboratarum vigore et testimonio Litterarum mediante. Datum in Arce Nostra Lincensi Austriae superioris, die 16. men. Decembris, Anno Dni 1645. Regnor. Nostror. Romani nono, Hungariae et reliquorum vigesimo, Bohemiae vero Anno decimo octavo.

II. Conditio. Quod Gravamina, si quae usq. ad tempus suscipiendi Regiminis Serenitatis Suae, qualitercunq. even-

rint, ea statim in initio Regiminis Suae Serenittis in Diaeta primitus intra spatium sex mensium publicanda, penitus tollet. Gravamina autem ursorum Statuum & OO. Regni, quaecunq. successu temporis, sub Regimine Suae Serenittis emergerint, ea in singulis Diaetis, quas Sua Serenitas, successivis temporibus, pro commodo et necessitate Regni, quo saepius fieri poterit, ita ut in Terminum triennii non excedat, publicare dignabitur, sub eadem Diaeta tollet & effectuabit.

III. Conditio. Quod quando de rebus & negotiis Regni Hungariae aut partium ei subiectarum agetur, ea per Hungaros tractare et consultare dignabitur, juxta Arlos Anni 1608. 9. et 1610. ante Coron. editos, item anni 1559 arlum 8. Neque etiam Supplicantes aut Caussantes Indigenas Regni, intra ambitum eius occurentes, ad Regimen & Jura externa reiicere, petrahere & ablegare patitur, juxta extrema verba Arlor. 10. et 16. ante Coron. et Decreti Ferdinandi. Anno 1536. Arlum 41. editi.

IV. Conditio. Confiniorum vero Praefecturas, Capitaneatus & alia Officia, tam in hoc, quam in aliis Regnis annexis, Serenitas Sua, juxta Arlum 11. ante Coron. Anno 1608. editum conferet.

V. Conditio. Quod in Justitiae administratione, sine qua Regna consistere non possunt, secundum laudabilem et Deo gratam in celebrendis Judiciis, antiquam Regni consuetudinem, Judicia Octavalia pacis tpre, tam in superioribus quam inferioribus Regni partib. juxta Constitutionem. Anni 1609. arlum 10. continuo celebrari faciet, et juxta eundem arlum, tam in Tla Regia, quam Appellationibus, sine discrimine Religionis Judices fiant, neq. Status & OO. mandatis Regiis, extra Terminos judiciorum, eorum Judicibus Regni ordinariis vel Deputatis, Juri stare & ad Privilegiorum productionem cogere, Executionesque legitimas, neque per se impedit, nec per suos Officiales impediri patietur. Similiter etiam illegitima Judicia et illegitimas Executiones fieri

non admittet. Allegantur primo pro Judiciorum Octavialium celebrae Arlus 20. anni 1609. Secundo pro Juribus Nblitaris Praerogativae Tripart. Partis I. Tit. 9. item Ferdinandi I. Regis anni 1546. arlus 30. item arlus 11. Pacif. Vienn. Tertio, ne Mandatis Regiis Juris Processus turbetur Matthiae I^{mi} 1471. anni arlus 12. Matthiae II. 1613. Arlus 34. Quarto : ne expellantur Mandata illegitima, Ferdinandi I. 1563. arlus 80. Matthiae II. 1608. arlus 6.

VI. Conditio. Quod Religionis negitium inter ursos status & OO. Regni, in suis ac Fisci Bonis, item in Confiniis quoq. Regni Hungariae, militibus Hungaris, propter tranquilliores Regni permansionem, juxta Constitutiones Viennenses & Arlos ante Coronationem editos, maneat liberum, illaesum, & illibatum ita videlicet, ut Religionis exercitium, tam Baronibus & Nobilibus, quam Liberis etiam Civitatibus universisq. Statibus & Ordinibus Regni Hungariae, nec non Oppidis & Villis, illud sponte & libere acceptare volentibus, ubique liberum relinquatur; nec quisquam cuiuscunq. Status & Conditionis existens, in libero eiusdem usu et exercitio Religionis, a Serenitate Sua & aliis quibusvis Dominis Terrestribus, quovis modo aut quovis sub praetextu turbetur aut impediatur.

VII. Conditio. Quod in Palatini electione eiusdemq. Autoritate, Jurisdictione et officio, juxta Arlos Viennensis Pacificationis ad Tertium, item ante Coron. Anni 1608. Arlum 2^m et Anni 1533. arlum 7. Ferdinandi Regis 1555. arlum 1um circa finem, ac secundum formam Juramenti eiusdem Palatini praescriptum modum, Sua Serenitas observata est. De Banatio etiam, quae in eodem Arlo 11mo anni 1608. continentur. Similiter et de Valachis An- nor. 1604. Arlo 14. Anni 1609. arlo 9. et Anni 1613. arlo 39. effectuat.

VIII. Conditio. Quandoquidem salus et permansio nonmodo afflictae huius Patriae, tanquam clipei & Antemuralis, sed aliorum quoq. vicinorum Regnorum et Pro-

vinciar, ex bona & segura Confiniorum provisione dependeat: Serenitas Sua, juxta Arlum 21. anni 1608. ante Coronationem & Arlum 32. anni 1609. paterne Confiniis providere dignabitur.

IX. Conditio. Quod civitates Liberas & Montanas in suis Juribus, Libertatibus, Privilegiis & Immunitatibus conservabit.

X. Conditio. Quod Coronam Regni ex Regno Hungariae nulla ex causa, vel quaesito colore, nulla etiam industria vel arte, Serenitas Sua auferat aut auferri curabit; sed, quod, juxta veterem consuetudinem ac libertatem ipsor. Regnicolarum, per certas de eorum medio unanimiter ad hoc delectas & deputatas personas utriusq. Religionis Saeculares, in Regno conservabit, juxta arlum 14. ante Coron. et 16. post Coronationem. Anni 1608. et Vladislai Decr. XIV. arlum 3.

XI. Conditio. Quod metas Regni Hungariae et Partium ei subjectarum non abalienabit, imo differentias raone metarum cum Polonis, Silesiis, Moravis & Austriacis nec non Styriacis, Carinthiis, Carniolis exortas & vigentes, omni studio ac ope, Serenitas Sua componet, determinabit aut recuperabit.

XII. Conditio. Quod Confoederationes cum Regno Bohemiae ac aliis vicinis Provinciis ac Transilvaniae, juxta Arlos Pacificationis Viennen. in Constuonum Anni 1609. Arlum 42. in suo vigore permaneant, Suaq. Serenitas eas observabit, et per suos observari faciet.

XIII. Conditio. Quae de pace publica Regni conservanda et bello non movendo, extraneoq. militi non inducendo, arlo 2. ante Coron. 1608. sancita fuerunt, ea Sua Ser. inviolabiliter observabit et per alios observari faciet.

XIV. Conditio. Siquidem intuitu sinceri erga Domum Austriacam Suasq. Mattes, amoris et benevolentiae, Genti Hungaricae hactenus luculenter satis declaratae ac in futur. quoq. declarandae, Arces Pernstein, Kobelsdorf, Glintz,

Forchenstein, Eisenstadt & Hornstein, cum suis Pertinentiis, Suatte Regno Hungariae reincorporare dignata essent: Sua Serenitas ulterius easdem in Jurisdictione Regni & Coronae conservabit.

XV. Conditio. Castrum Lublyo cum suis Pertinentiis et XIII. Oppida Scepusiensia, siquidem magno cum damno & incommodo Regni & Regnicolar. a Polonis possidentur, nam non solum aliquid in medium Regnicolarum contribuere nolunt, verum illatis Regnicolis diversis injuriis ac violentiis in Regno Juri stare et in Cottibus comparere recusant, omnes suos conatus manu violenta impune exercendo, unde et autoritate Suae Serenittis plurimum derogare videtur: Serenitas Sua, facta interpositione apud Sacram C. Rgamq. Mattem, Castrum illud cum Pertinentiis & praedictis Oppidis eliberare Regnoq. applicare dignabitur; cum non desint modi Summam illam Inscriptionis per Regnicolas deponendi.

XVI. Conditio. Quod milites Hajdones Privilegia a Suatte Caesarea & Regia habentes, fruantur illis, et tempore Regiminis sui Serenitas Sua confirmare dignabitur.

XVII. Conditio. Assecurabit quoq. Serenitas Sua, quod vivente Sacra Caea Raque Matte, Domino nostro Clementissimo, in nullam administrationem Regni sese intromittet, absque Suaettis Caeae Raeque expressa & Benigna voluntate Regnicolarumque assensu.

Atque hae sunt Conditiones, quas Serenitas Sua, ante electionem suam acceptare, sufficientibusque suis Litteris assecuatoriis, sub verbo suo confirmare, post Coronationem vero suam, tempore suscipiendi Regiminis, generalibus Arlis inseri publicarique dignabitur. Nos itaque praedictorum universorum Statuum & Ordinum I. Regni Hungariae et Partium ei subjectar. Instantia Benigne admissa, pro Benigna animi Nri propensione ipsisque Benigne gratificandi voluntte, praeinsertos universos Arlos ac omnia & singula in eis Contenta, rata, grata & accepta haben-

tes, eisd. Nostrum Consensum Benevolum pariter & assensum praeuimus, et illos ac quaevis in eis Contenta, acceptavimus, approbavimus, ratificavimusq. et confirmavimus, promittentes & assecurantes Status & OO. in verbo Nostro, quod praemissa omnia, tam Nos ipsi, Regiminis Nostri tempore, observabimus, quam per alios Fideles Subditos Nostros, cuiuscunq. Status & Conditionis existant, observari faciemus, uti vigore huius Diplomatis Nostri, acceptamus, approbamus, ratificamus, confirmamus, atque promittimus. In cuius fidem & testimonium, Litteras has manu propria subscripsimus & Sigilli Nostri impressione muniri facimus. Datum in Arce Regia Posonien. die 25. Men. Junii A. D. 1655“.

Ex hoc Diplomate cognoscere & iudicare potest orbis, limitatam & circumscriptam Regum Hungariae potestatem: sed Conditiones istas cupiditas absolute dominandi in universum, non curata fide, rapit, psemtemq. quam sentimus et lugemus, calamitatem caussavit.

Manifesti Sacrmi Imperatoris tenor iste est:

„Nos Leopoldus D. G. electus Rom. Imperator semper Augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohoemiae, Dalmatiae, Croatiae Slavoniaeq. etc. Rex, Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carintiae, Carniolae, Marchio Moraviae, Comes Habsburgi, Tyrolis & Goritiae &c. Vniversis & singulis, quibus competit, Regni Nostri Hgriae Partiumq. eidem annectarum Statibus & Ordinibus, Praelatis videlicet & Baronibus, Magnatibus ac Nobilibus, nec non Liberis ac Regiis Cittibus caeterisq. cuiuscunq. Status, gradus, ordinis & conditionis Incolis notum facimus tenore praesentium, constare per totum orbem Christianum, quam sollicita et plane paterna cura hactenus satagerimus, Regnum Nostrum Hungariae, intestinis dissidiis involutum, et per haec ipsa ad extremas miserias adductum, in pacificum & florentem Statum redigere,

testantur id ipsum tot per viros gravissimos & pacis
amantissimos institutae Commissiones, tantaeque ab obse-
quio deviis Regio oblatae diversis temporibus Conditiones,
ipsaque tandem Diaeta Soproniensis, quam in hunc ipsum
finem, veluti unicam complandarum rerum medelam,
instituímus, et non citra manifestam salutis Nostrae in-
commoditatem, personaliter celebravimus, spe indubia nixi,
perpetuos Nostros labores & vigilantias in reducendo I.
Regno ad pristinum legitimi sui Regis obsequium et quietis
suae restaurationem, magno fructui & profectui futuras
esse. Verum praevaluit perfidorum malignitas et perni-
ciosa paucorum ambitio dissipavit, astuta malitia, quae
honorum intendabat sincera et operosa industria. Quippe
eo prorupit perduellium audacia, ut falsis persuasionib. quam
plurimos alios Regnicolarum intransversum ad suas partes
egerint, aperta Pactione, Regnum hocce Apostolicum
Turcico jugo desponderint, cum imansso eoq. haereditario
Christianitatis hoste se actualiter conjunxerint & una cum
propria sua patria, reliquas Nostras fideles Provincias,
igne et ferro crudeliter devastaverint, donec, Deo justae
caussae adstipulanti, Turcas una cum Perduellis, iterata
victoria, profligaverimus. Et quis Regum aut Principum
eiusmodi Subditorum contumaciam & sacrilega in suum
Regem versa arma, aequo animo sustineat? quin potius
omni severitatis genere ad castigandos impios festinet?
Nos equidem victricium armor. Nostrorum cursum in
eorum animadversionem iuste laxare possemus: adduci-
mur tamen a nativa Nostra Benignitate et singulari amoris
affectu, quo erga Regnum hoc antiquissimum et Christiani
populi Antemurale, indesinenter ferimur, ut dignae casti-
gationis poenae praeferamus bonitatem ac etiam nunc omnes
Benignittis modos & vias disquiramus, quibus inprovidum
populum a perpetuae infelicitatis laqueis, iugo nimir.
Turcico, cui subdole Rebellionis capita, eum subdere
student, vindicare possimus. Cunctos itaq. perversae reprae-

sentationis obtentus, quod incautis iteritidem obrudi comperimus, paterna voluntate amolitur, post tot et tam varia ad reducendos devios in cassum tentata media, postrema hac, ac paterno pectore pfluente monitione, oes & singulos, nemine excepto, proximae Rebellionis Defectionisque complices, quibus vere, cordialiter et constanter respiscendi est animus, Benigne complectimur & compellamus, verbo Regio, serio et firmiter pollicentes; quod, si intra diem ultimum futuri mensis Februarii apud Commissarios Nostros plena potestate instructos, et medio illo mense hanc functionem Posonii inchoaturos nefariam Rebellionem & impiam cum Turcis atque Perduellibus induratis societatem eiuraverint, et fidelitatis Regi Suo debitae juramentum denuo praestiterint, seque fideles Subditos posthac perseveranter exhibuerint: omnes & singuli isti Amnestiam seu oblivionem generalem, insuper restitutionem pristinae Nobilitatis, famae et honoris, nec non Bonorum suorum, tam mobilium, quam immobilium adhuc existentium accepturi, et a dictis Commissariis nostris ad hoc exequendum deputatis, actualiter, in Possessionem amissorum immittendi sint. Quodsi vero quispiam ex redeuntibus illis, Dignitates et munera sive officia in Regno antea gesserit: talis apud praefatos Commissarios se peculiariter insinuet, qui ad recipiendas eiusmodi dignitates, cum eo tractabunt & a Throno Nostro Regio Resolutionem Nostram super ea, quae ad Nos hac de re retulerint, expectabunt. Ut autem gregarii etiam Milites Hungari & eorum officiales, praecipue a Servitiis Nostris Regiis ante hac dimissi, sustentatione necessaria ne destituantur: curabimus per saepe dictos Commissarios Nostros, ut quanto otius & actualiter ad merendum stipendia in Regni praesidiis, per Generalatus, vel militiae Hungaricae accomodentur. Comitatibus quoq. & Civitatibus Nostris facultas sit, per suos Deputatos sufficiente mandatione instructos, coram iisdem Commissariis Nostris comparendi

& reconciliationis actum, ut praemittitur, celebrandi. Quibus etiam, sicut aliis singulis Commissionem accessuris, a Nris Ducibus bellicis, quibuscunq. salvus conductus et fida securitas, in eundo & redeundo, et quidem gratis, praestabitur. Praeterea cum toties dictis Commissariis Nostri inter caetera mandaverimus, ut quicumq. ex tenore & praescripto nuperae Diaetae Soproniensis (quam omnino salvam & integram esse volumus) Jus suum inde competentis, aut Restitutionem, sive in Bonis, sive in Honoribus, sive secundum Arlum 25. et 26. dicti Diaetalis Tractatus & Conclusionis, in libero Religionis exercitio, aut Templorum & Scholarum assignatione, nec dum accepisse conqueritur, ei actualis statim ab iisdem tribueretur executio implorabit eiuscemodi Praetendens hor. Nostror. Commissariorum, citra moram, actualem execuonem eius, quod sibi competere probaverit, experturus. Quando quidem porro illud, in Coronatione Nostri Anno 1655. emanatum per ora omnium adeo tritum & frequentatum Diploma, tantis cuiuspiam ambiguitatis involucris, & diversarum interpretationum obscuritate distrahitur, ut pro quorundam sensu & interpretatione basis & fundamentum Regiae Dignitatis atque Gubernationis convelli, imo & ipsos Ordines & Regnicolas, per dissidia & odia, uti experientia docuit, inter se porro committi necessarium sit, idcirco iisdem Commissariis Nostri mandavimus, ut cum viris Hungaricorum rerum peritis & concordiae Studiosis solerter ac solide conferrent & consultarent, quatenus dicti Diplomatis genuinus sensus erui & certa interpretatione eo dirigi possit, ut, quod in omnibus Regnis praecipuum est, congrua inter Regem & Regnicolas habeatur ratio Status publici, tam in sacris, quam profanis, durabile fundamentum ordinetur: insuper summis et infimis aequabilis iustitiae administratio, Camerae quoque Nostrae Regiae, nec non rei militaris certus modus & constans ordo stabiliatur, opera & labore praevio ac praeliminari, ut in proxima Diaeta, quam pro-

pediem ut primum, Deo juvante, per modernorum Disturbiorum sedationem licebit, certo indicturi sumus, per Statuum & Ordinum uberiores discussionem & consensum, memoratum Diploma, more patris, in certum talemque perpetuo valiturum Articulum redigatur, quo Inclyt. Regnum & Natio antiquae gloriae et splendori restituatur. una cum Rege suo conjunctis animis & viribus, Regnicolae ad vindicandum se & areas, conjuges, liberos & Patriam ab immanissimi Tyranni Turcici jugo. Hanc itaque pacificandi Inclyti Regni piam & paternam Nostram intentionem, ut omnes Status & Ordines salubriter amplectantur, sibi & posteritati securitatis provide consulant, neque ambitionum hominum, sua tantum emolumenta in turbido quaerentium, fallaciis adstipulentur; verum in legitimi Regis sui Benignissimum sinum, debito mediante obsequio, se recipiant & in Patriae dulcedinem longae quietis restituere cooperentur, clementissime hortamur, & hunc in finem Regiae & paternae Nostrae mansuetudinis promittuntur Benignissime offerimus. Iis vero, qui intra praescriptum terminum isthanc Gratiae et Reconciliationis oblationem accipere & supra memoratae Commissioni sese insinuare contumaciter renuere, adeoque in Regis sui, Patriaeque et totius Christianitatis perniciem coniurare perseveraverint: omnem legum rigorem & severitatem, veluti eo facto, in poena Notae Infidelitatis convictis condemnatisque & proscriptis, Regia indignatione comminamur. Unde et protestamur coram Deo, Posteritate & universo Christiano orbe, Nos omnium malorum, devastationum & miseriarum, quae nostro Regno eiusque & provinciarum adiacentium Incolis totique insuper Christianitati inde emergerint (utpote quibus averruncandis nihil intentatum reliquimus) pro certo immunes & innoxios, adeoque iis unice imputandos esse, qui effreni ambitioni privatae aut grassandi licentiae, Rempublicam & Patriam posthabentes, Regiae paternaeque Nostrae monitionis & Reconciliationis ite-

rum iterumque oblatum tempus, vecordi pertinacia contempserint. Datum in Arce Nostra Lincensi die 12. Men. Januarii 1684. Regnor. Nostror. Roman. 26° Hungariae & reliquor. 29° Bohemiae vero 28°.

Haec est speciosa illa et per totum orbem divulgata Amnestia: haec Iniuriarum Gravaminumq. complanao: haec sollicita & plane paterna cura Regnum Hungariae intestinis motibus concussum & convulsum pacificandi. Si verba ponderentur, apparent esse quantivis pretii: si res ipsa & sensus investigetur, anguem in herba latitantem, obscura & aequivoca vocabula deprehendimus. Luctuosa semper, certe nunquam fida, nunquam segura diuturnaue in Hungaria Pacificationis possessio. Experientia quippe edocti novimus, quod arma saepius sancitis parte ab utraque Conditionibus, vi deponebantur, ut non Austriacis novas occasiones motuum administraverint; adeo nulla unquam gubernantibus in Hungaria Regibus Austriacis pax certa, nulla ab oppressionibus remissio, sed continuae Libertatibus insidiae & saepissime vis aperta Regnicolis & Libertatibus illata; quin imo quoties respirium aliquod & allevamentum sperassent, blandimentis Austriacorum et delenificis pollicitationibus animati, eo graviolem & periculosiorem in Labyrinthum praecipitabantur. Commissio Poseniensis quid est aliud, nisi speciosus obtentus & purissima illegalitas? Manifestum enim est, quam plurimas exstare Constitutiones Regni et signanter Conditionem tertiam Regii Diplomatis, ibidemque citatum Arlum anni 1608. decimum, qui expresse asserit, Res Hungaricas, Consilio Hungarico, per Nuntios & Legatos Hungaros tractari debere. Extant praeterea passim quam plurimi Arli, praecipue vero Arlus 42. anni 1649. qui vetat, ne Regnicolae Commissionibus aggraventur. Sed neque Germanorum est, differentias inter Regem & Regnicolas componere: sed Palatino legitime scilicet electo et pro capace tantae Dignitatis ab universis Statibus recognito, competit, ea

authoritas, ex fundamento Arli 5. anni 1485. Tantum tamen abest, ut Legum praemissarum vigor, qui concordia Regnicolarum omnium consensu concludebatur, Diplomate & verbo Regio insuper confirmatus, debito modo observatus extitisset: quin potius omnia in transversum rapta sunt, & vel iuxta recentem Sacrae Imperatoris Declarationem, Regnicolae, variis & illegitimis Commissionibus onerati, & a rebus Hungaricis remoti, quid de Regno cum potentissimo Hoste tractatum conclusumque fuerit, iuxta cum ignarissimis nesciverunt. Inde factum, ut pro lubitu vel ad redimendam Pacem nunc haec nunc illa Regni pars per Tractatum Extraneorum, insciis, aut reluctantibus Hungaris, Turcis fuerit concessa. Certe nunquam Domus Austriaca contra potentissimum Hostem vel bellum gessit vel pacem composuit, nisi cum imminutione Regni, suae autem securitatis stabilimento. Iudicet proinde aliquis, quid hactenus Defensio Domus Austriacae, aliorumque Regum & Principum auxilia validissima, Regno Hungariae contra hostem vicinum & potentissimum profuerint, et quam securitatem Regno conciliaverint. Apparet sane ex rudibus et imminuti Regni deploranda sorte, quod cum ante fuerit vastissimum, iam ad extremos & angustissimos Terminos redactum est, & parum omnino restat, quod non sit Otomanno subiugatum vel tributum non pendit, adeo ut recuperatis duobus vel tribus fortilitiis, relictam particulam collabi necesse sit. Cuius emolumentum vicinae quoque Provinciae & vel maxime Regnum Poloniae experietur; cum Domus Austriaca etiamsi validissimis suffulta esset succursibus, Hungariam amplius defendere nequeat.

Cavebatur etiam per Diploma Regium, ne limites Regni imminuerentur: sed Confiniorum extenuatio, Praesidiariorumque dimissio & denegata exsolutio, perdidit maximam Regni partem & tot milliones animar. miserae mancipavit servituti. Notum debet esse urso Christiano orbi, Varadi-

num & Ujvarinum magnae considerationis fortalitia, non tam facile in potestatem occupantis devoluta fuissent: si exercitus Caesareus, succursum in tempore, non denegasset.

Hic silentio transimus demolitionem Fortalitorum Zriny-Ujvár & Székelyhid ad Propositionem Turcar. contra omnem politicam & sanam rationem. tantum ut vires Hungarorum enerventur, factam. Sic scilicet augebantur Limites Regni et sic arcebatur a Cervicibus nostris Otomannica potentia.

Non diffitemur quidem Sacrum Imperatorem, solidam navasse operam, ut Gens Hungarica, ab exilio & armis ad antiquum revocaretur obsequium: sed de restitutione Libertatum, executione Diplomatis ob securitate publica, nihil serii nihil sinceri statutum; decipulae solum, laquei, retia immo fumus obiciuntur, tanquam pueris plorantibus, crepundia: vera autem intentio & ex ratione Status formale dominandi flagitium est, tollere Libertatem, suppressere vel extirpare omnem formidolosam virtutem, ut ne umbra quidem appareat antiquae Nobilitatis; et hoc, dum vi et potentia assequi nequit, per execrabiles Commissiones, ut videlicet et in diversas partes rapiantur Hungari, aggreditur. Lugent sane Commissionum istarum acerbitatem, calamitosissima Nationis non jam rudera sed cadavera: lugent tot Procerum pro Libertate publica ennaforum feralia pegmata: lugent tot vastitates desolationesque, quibus ansam (fatendum) non tam naturalis Sacri Imperatoris ad clementiam inclinatio, quam eadem ab utentium Ministrorum quorundam nefaria consilia suppeditarunt. Vitare certe debebant illi hos Scopulos, nec illidere navim Regiam ad haec popularia brevia, non nisi largo sanguine mollienda. Remedium praeterea, quod in initio praesentium motuum administrabatur, Patris, non Judicis, non Domini manibus administrandum erat; ne liber populus, Servitutis impatientia stimulatus, pertinacius adversandi causam coactus fuisset arripere.

Dicat, fateatur Germanus, cuius in pectore vel guttula generosi Sanguinis est, quid vel in praesentibus moribus, vel pacato tempore, unquam desideravit ex iustitia Legum & Privilegiorum Regni, ut voti sui compos non fuerit redditus? Dum Hungaria adhuc in flore esset, et Libertatum Immunitatumque suarum integritate frueretur: Majestatem Regiam, tanquam Principem legitimis Suffragiis electum, non solum venerabatur, sed & omnem justam obedientiam submississime praestabat. Testantur id ipsum tot conguessi cadaverum cumuli, tot campi Sanguine Hungarorum foecundati: ut gloria Mattis salva servaretur & illaesa, immo ut haereditariis Provinciis aliquid mali non accideret, malum ad se et suas Provincias, Bona Familiasque attraxerint. Habebant igitur Principes Austriaci Hungaros ad omnes nutus et intentiones suas promptos & expeditos. Sed quia statim ab initio Regiminis arcanum Dominationis erat evertere Libertatem Hungaricam & sic Regnum electivum in Haereditarium convertere: aequum erat et iustitiae raonique consantaneum, contra violatores Legum et gravissimi Juramenti (si precibus Supplicationibusque ad rectum gubernandi ordinem flecti nequirent) armis sese opponere.

Ergone adhuc execrandum Rebellionis nomen nobis infligetur, qua restitutioni Libertatum armati incumbamus, cuius quidem placidioribus mediis effectuandae caussa, hactenus quid non attentavimus? Quantum sumtuum non impendimus? Quas praeces genibus Suae Mattis advoluti non expromsimus? Testis ille est, cuius oculos et vindictam nihil effugere poterit, Deus. Testes sunt exhausti plurimis Legationibus, pro impetranda Mattis Suae Sacrae Benignitate Comitatus: testes tritae sub Legatorum pedibus viae & impressa eorundem vestigia liminibus palatiorum. Sed in quantum conquerebantur, manserunt in aula contemti, reversi sunt illusi. Quotiescunque Status Regni, Sanctitatem Juramenti & observationem Diplomatis praetendebant: toties

laesae Fidelitatis insimulabantur. Nunquam directe, sed oblique semper responsum Supplicantibus. Sollicitata tollendis malis remedia: sed nunquam fore vel admodum raro obtenta.

Ergone Perduelles adhuc & privatae ambitioni studentes compellabimur? Si post tot injurias afflictionesque, quas animus meminisse horret, ad justam & necessariam, Legibusque publicis stabilitam Defensam nos convertimus, praeferentes honestam mortem intolerandae & infami servituti.

Diaetam Soproniensem quod attinet, evolvantur, si placet, Acta & Articuli eiusdem; investigeturque accuratissime, an quid de Securitate Regni, de conservatione gentis Hungaricae, de Defensione contra potentissimam Nationem, in iisdem reperitur; & utrum de sincera animorum coalescentia, de restitutione Religionis Evangelicae, juxta Diploma & Leges tractatum aut conclusum fuerit. Contraria autem ex parte evidenter deprehenditur, omnia consilia, omnia Acta eo potissimum fuisse directa, ut Evangelica Religio extirparetur, & ut Regnicolarum animi dividerentur, facilius superandi, prout & Articuli eiusdem Diaetae 25. et 26. cum dolore & ludibrio Status Evangelici (citra tamen assensum & cooperationem eiusdem) non nisi ut velum aliquod caeterorum oculis obduceretur, obrusi & caeteris pjudiciosis Constitutionibus inserti, nullius plane Satisfactionis, juxta formam Diplomatis, meminerunt, verum pro adeptis fere universis Evangelicorum Templis, nonnullis Comitatibus, aliquot centenorum Templorum loco, duo, paucis tria conceduntur restituenda: pro ademptis vero in Liberis & Regiis Civitatibus, quae quartum Statum constituunt, declarantur Loca in suburbiis, pro aedificatione Templorum, per Commissarios Caesareos demonstranda.

Hoc ipsum dolenter ferentes Status & OO. Evangelici ad eandem Diaetam Ablegati, praeiudiciosis & illegalibus Tractatibus & Articulis animose contradicentes, solennem

Protestationem non tantum instituerunt, sed & Testimoniales Superinde sub authentico Suaettis Sigillo, pro futura cautela, impetrarunt. Et siquidem negotium praemisum Nos quoque, qui pro Libertatibus arma gerimus proxime dictae Diaetae concernebat, & Articulis in ea fabricatis tanquam Regno, Genti Hungaricae & Statui Evangelico maxime praejudiciosis periculosisque contradiximus: eo tamen non curato, Sacrmus Imperator, etiam in praesentiarum, Comitibus Soproniensibus modo dicto validatis, sese inhaesurum declarat.

Hinc apparet Sacrmum Imperatorem principaliter id intendere, ut, cum persecutio Religionis Evangelicae vi & armis institui nequeat, pro occasione & tempore, artibus occultis & subtilibus machinamentis, facile adinvento aliquo praetextu, continuetur; dictaque praejudiciosa Diaeta, per tales Declarationes, stabilimentum & auctoritatem sortita, constitutionibus illegalibus vetitisq. per leges, Commissionibus roboratur.

Haec intentio verificatur vel ex eo, quod Sacra Majestas, Diploma Regium, basim nempe & fundamentum Libertatum Nostrarum, a tot retro actis Annis, per Praedecessores Suaettis genuine intellectum & extra omnem ambiguitatem positum, insuper verbo & fide Regia confirmatum, denique ab Generalibus Regni Diaetis, per universos Regni Status & OO. acceptatum, dubiae nonnullorum Commissariorum, privatis potius suis rebus et Religionis Evangelicae persecutioni intendentium fidei committeret interpretandum: quasi vero praefati Commissarii, mentem totius Regni & Regis, nec non Praedecessorum Suaettis, ipsis Statibus & Ordinibus Regiaque Matte melius intelligerent. Ac quis palpabiliter non animadvertat, universis Legibus Libertatisque & Privilegiis simile periculum imminere? Admisso enim uno absurdo, mille consequi certissimum est; sublatoque semel Diplomate, Immunitates, Leges & Privilegia haud dubie pessum ibunt. Qualem

enim Securitatem aliquis sibi pollicebitur: si Diploma Regium paucorum iudicio submissum convelleretur? Et sane quis talium Commissariorum ad id per Suattem ex insinuatione Cleri & aliorum, exterminationem Religionis Evangelicae anhelantium, pro lubitu electorum, Promotionemque ex talibus meritis sperantium, vel rem ad se non pertinere declarare auderet? vel contra nutum Suaettis in eruendo Diplomatis genuino sensu laborare psumeret? Annon potius clarum & intelligibilem, nullaque interpretatione indigentem Diplomatis sensum, in contrariam sententiam trahere, ambiguitatibus involvere, ac taliter Suaettis intentioni satisfaciendo, secundum perpetratas violationes, interpretari et a continentis eius Suam Mattem absolvere studebit?

Sicut Georgius Bársony Eppus olim Varadiensis, jam pridem omnia contra Diploma Suaettis licere nec Haereticis (Evangelicos hoc nomine decorans) fidem servare debere, assentatorie persuasisset, talemque suum Libellum, cui titulus, sed impertinens, est VERITAS, cum magno Catholicorum applausu, sub Diaeta Soproniensi denuo recusum, Typis mandando, summa cum impudentia orbi Christiano divulgare, seseque manifestum adulatorem declarare non erubisset. Quis non penetraret, hanc scenam denuo ista Commissione ludi & reassumi? ut mentes hocce praeliminario labore denuo infascinatae tanto facilius perducantur ad acceptandum, praefatorum Commissariorum interpretatione corruptum ac exposit juxta mentem Barsonianum pro lubitu recudendum, cervicibusque Regnicolarum imponendum Diploma. Sic scilicet inter Regem & Regnicolas congrua habebitur ratio; sic tam in sacris, quam profanis durabile ordinabitur fundamentum: sic pro summis & infimis aequalibus, Iustitiae stabilietur administratio; sic Inclytum Regnum & aequabilis Natio Hungarica antiquae gloriae & splendori restituetur; sic de Regni Hungariae, orbis Christiani Antemuralis,

adeoque totius Christianitatis securitate providebitur: si Regnicolae a suis Privilegiis, Juribus & Privilegiis & Libertatibus Diplomate Regio firmatis recesserint; si depravatum Diplomatis sensum acceptaverint; si Commissionibus & exinde promanantibus Decretis, quorum vel nomen Hungaris semper erat exosum & formidabile, se submiserint; si Diaetales Tractatus & Conclusiones per Commissarios interpretari & roborari posse crediderint; si denique potentissimam Turcicam nationem hactenus sibi faventem, in perniciem suam irritaverint, Protectionemque eiusdem fastuose respuentes, dudum fabricato Bohoemico iugo, & una cum vicinis Regnis & Provinciis extremam experiantur ruinam, colla supposuerint.

Et hae sunt fundamentales illae rationes, promissa & pollicitationes, quibus Sua Mattas, gentem hanc Hungaricam ad sui devotionem pertrahere nititur, universis Promissis nil aliud prae se ferentibus, quam Commissionis efficaciam & supra Diaetas sortiendam auctoritatem, in qua legitimo modo conditum, verbo Regio roboratum & ab universis Statibus acceptatum Diploma paucorum calculatione modificabitur & convellatur. Diaeta vero Soproniensis, cui, uti praemissum est, Status Evangelicus & Nos cum Hungaris in armis existentibus, contradiximus, a praefata Commissione vigorem & usum sortietur & in Nostri ruinam confirmabitur.

Ite, miserrimi Austriacae Austeritatis blandiente veneno intoxicati Hungari! Ite, & proni ad apertum Gratiae, Libertatibus vestris insidiantis sinum accurrite. Quod Maiores vestri armis propulsarunt, ultro acceptate, defensores vestros contemnite, Fratres, & sanguinem proprium persequamini arma in Nos & potentissimam Nationem vibrare. Ite & Commissioni toties repetitae, Diploma Regium velut Libertatis basim interpretandum, Leges, Libertates, Jura, Privilegia & Immunitates vestras paucorum a sanguine vestro alienorum, discutiendas et depravandas

submittite: avitam Libertatem vestram Maiorum sanguine partam, sanguine fundatam eiurate. Sic sera Posteritas constantiam, in asserendis Libertatibus sedulam Sollicitudinem vestram aeternis laudabit Encomiis: sic charissima Pignora, Liberis vestri, per potentissimam Nationem depopulati, vel sub perpetuo Bohoemicae rusticitatis iugo gementes, lucratam Libertatis incaptivationem, vel potius luxuriosam eius profusionem depraedocabunt; sic vobis & Familiis vestris securitatem procurabitis, sic denique aureae Libertatis antiquitatem cum nova honore, perpetuum jugum non clam sed palam secum ferente, permutabitis. Promittitur enim vobis nimis circumscripta & variis anfractibus & ambiguitatibus obvia Amnestia; promittitur nova Nobilitas, nova Libertas, novi Honores, nova Diplomata, omnia nova, ut pristinorum Privilegiorum & avitae Libertatis obliti, facile intentionem, inde a primo Regiminis Austriaci anno practicatam consentiatis & electivum liberum Regnum in haereditarium transmutare ultro permittatis.

An non ob has caussas Praedecessores vestri, vi Articuli ultimi superius jam appositi, Andreae II. Hierosolymitanae dicti Regis, concessa sumserint arma? An non propter tales Commissiones & Decreta tot motus & Disturbia sustinuit afflictissima haec Patria? Quis unquam Diplomatis interpretationem postulavit? An non potius semper propter eius non observationem Gens Hungarica conquesta est? An non propter has Legum & Constitutionum Regni convulsiones, Praedecessores vestri, Hungariae Proceres, ad potentissimam Nationem Turcarum confugerunt? Ut enim antiquiora exempla, Botskaianos nempe, Bethlenianos & Rakotzianos motus sileam, nonne illi magni Heroës, Illustrissimus & Rndmus olim Dnus Georgius Lippay Archiepiscopus Strigoniensis, et Excellentissus quondam Comes Dominus Franciscus Wesseléni de Hadad Regni Palatinus hoc, quod nunc continuatur, opus

inchoavere? Qui, recrudescens Domus Austriacae absolute dominandi & ex Regno libero ac electivo haereditarium faciendi libidinibus, quoniam nullam aliam extremis his malis opponendam viderunt medelam; ad fulgidam Portam Ottomanicam recurrentes, dum juxta libitum suum formati & promissi *Athname* extraditionem praestolarentur, praepropera morte praeventi, in vivis esse desierunt, remq. inchoatam Successoribus suis continendam reliquerunt. Nec defuerunt successu temporis ad incoepti negotii confirmationem parati Heroës, Illustrissimi nempe olim Comites Franciscus de Nádasd Judex Curiae Regiae, Petrus a Zrinio, Regnorum Dalmatiae, Croatiae & Slavoniae Banus et Franciscus Tersatzky de Frangepanibus. Qui dum praedictum praevio modo impetratum *Athname* in dies exspectantes, rebus nondum satis maturis, manus admovissent: partim in propriis domibus oppressi, partim Regiis assecurationibus & pollicitationibus circumventi, incaptivati, et tandem dira carnificis manu, cruentati, horribili et inaudito exemplo e vivis sublatis sunt.

Sed mansit inevitabile fatum, occisis supra fatis Heroibus, aliisque Nobilibus quam plurimis, universis Bonis privatis, multi sese huic Tragoediae subduxerunt. Inter quos postquam praevis indeclinabilibus laboribus negotia Hungarica succederent; Summaque rerum ad manus meas deveniret: hanc defendendae Patriae curam, non pruritu vel ambitionis libidine, prout injuriose mihi adscribitur, sed potius amore dulcissimae Patriae, ne scilicet totius Christianitatis Antemurale tam inconsulte pereat, suscepi, nec ullis sumtibus, laboribus, fatigiis, curis & sollicitudinibus peperci, intendens & avidissime id unicum anhelans, si afflictæ & extreme ruinatæ Patriae, absque armorum collisione & sine potentissimae Nationis jam pridem praeparatrum virium, irreperabilem Christianitatis ruinam educendarum ope succurri posset.

Notum igitur sit universo orbi, & ad Justificationem Nostri sempiternam duret, quod, non obstantibus validissimae Protectionis promissis, Christianum & Benignitatis temperamento moderatum Gubernium, extraneo praeferentes, Regis indignantis lenitatem & mansuetudinem imploraverimus, rati, extraordinarium rigorem commiseratione mitigatum iri. Sed cor ad compassionem flecti nescium vel sanguinolentis Tarquinior. consiliis inductum, pias intentiones pronasque ad obsequium voluntates elusit.

Adolescentibus in dies armis, et divina favente clementia ad maiora incrementa provectis, cum incendium difficulter restingui & obstantia acrius per torrentem intendi, pars adversa cognovisset: Tractatum pacis obiecit, fucate magis, quam sincere, persuasa, spatio alienius temporis interjecto impetum enervari posse, ut tandem concidat. Assensere tamen Propositioni Pacis Hungari, petitaque & obtenta Superinde ab Ottomanno licentia, Ablegatos suos, una cum Ablegatis Celsissimi Principis Transylvaniae Viennam destinaverant, qui rem tantae consequentiae placidis remediis componerent. Sed & hoc tam laudabile quam fructuosum propositum, Aula Viennensis, spe Pacis cum Rege Galliarum concludendae tumida, convulsit atque evertit, consilia sua ponderans ad State-ram rationis Status & occasionibus affligendi Regni Hungariae intenta.

Non hic recensebo meos labores, quos per aliquos annos, gravibus & abruptis dulcissimae Patriae negotiis impendi. Nolo prolixius explicare negotiaones, quae mihi cum Ministris, Sacrae Caesareae Regiaeque Mattis intercesserunt. Qui, licet sinceritatem meam, et quod imminetia subecutaque pericula tempestive insinuaverim, recognovissent: attamen dulcibus solum ac mellitis verbis pacem proposuerunt. Verum ubi ad cardinem & centrum devenisset rei ipsius exsecutio: subterfugia & tergiversationes quaerebantur; immo mea saepe Sinceritas & ad consilia

Pacis recta inclinatio in sequiores sensus detorta, & subinde ante tempus publicata fuit, ut in porta Ottomanica diffidentiam mihi conciliarent & sic Creditum meum subverterent.

Inter caetera, ante duos annos, ex mutuis cum ministro Sacrae Imperatoris consiliis consensu, expederam certos ad Portam Ottomanicam Ablegatos, ut habita cum Oratore Caesareo correspondentia, opus Pacis secundarent admaturationemque. Proposita quoque nobis fuit mediatio Serenissimi Poloniae Regis, quem Sua Mattas, tanquam Princeps pacis amans & sapientissimus, ex zelo secundari, Bonum Christiani orbis publicum, acceptabat. Sed cum aura praeconceptae spei vel alius modus dirimendi aut profundius intricandi negotia affulsisset: contra Reputationem videbatur, Subditos, uti praetenditur, in partem Tractatus admittere. Ita Mediatio tanti Regis meaque spes & Ablegatorum in Porta Ottomanica exputata corrui atq. emortua est, operationibus meis in Porta sumtibusque in vanum impensis.

Anno proxime praeterito, cum tot millium animar. sine discrimine sexus et aetatis in diram captivitatem abactarum miserandam calamitatem, praeter haec tot Provinciarum ruinam & consecuturas majores clades vidissem: non solum deplorandis casibus Christiano affectu plurimum indolui, verum etiam de remedio totis viribus allaboravi; ipsumque supremum Vezérium obsidioni Viennensi implicatum ad acceptandam alte nominati Serenissimi Regis Poloniae a Sacra Imperatore cum Plenipotencia ultro collatam Mediationem & Guarantiam, disposueram ex me et ex Hungarorum parte Libertatem & securitatem procedens principaliter. Verum repulsis, Sacrae Regiae Mattis Poloniae virtute & generositate Polonorum ab obsidione Viennensis hostibus, blandimentis fortunae in tantum indulsit Aula Caesarea, ut, cum Plenipotentiariis meis ad Serenissimum Regem tanquam

Mediatorem Plenipotentiarium emissis, tractare recusaverit. Sic intercisa spe Tractatus, ipsa quoque Mediatio contra omnem spem nostram evanuit: fuimusque coacti rebus nostris & Securitati publicae consulere; prasertim cum nos hostibus undique cinctos, & in eversionem nostram, & publici boni directa consilia cognovissemus, per media, quae necessitas suggestit, providere.

Post hunc contemptum & repudiatae Pacis desideria, tamen animum intentionemque sedandi periculosos hosce motus minime deposui; quin potius, ut Testimonia sisterem verissimae ad Pacem concordiamque proclivitatis: ex superabundanti Cursorem meam ante paucas Septimanas, Lintzium, post Novisolium quoque emisi, ut remonstrato ex mea parte tranquillitatis Securitatisque reducendae studio inclinationem simul Augustissimae Aulae cognoscerem. Sed praedictus Cursor, neque prouti conveniebat, fuerat admissus, & responsa duabus vicibus ambigua, & non nisi ad trahendum tempus, operiendasq; occasiones, moderata, retulit.

Ergone adhuc sparsis per orbem traducemur Criminationibus, & laesae Christianitatis adeo arguemur: quod Turcicae societati vinculati, eorum auxilio, reliquum huius Regni a Mattis Sua Sacrae fidelitate avellere intendamus? Prodit sane hic oppressionum persecutionumq; infanda gravitas, qua florentissimum olim & bellicosissimum Christianitatis Propugnaculum eo resolutionis extremitatis progredi compulsus est, ut quum neque a Christianis Principibus opem sufficientem, & absolute nullum a Sacrae Caes. Regiaq; Matre cerneret, vel sperare posset lenimentum, ad Protectionem Ottomannicam recurreret. Neque enim alio modo, iam iam ad iugulum imposito cultro, praesentibus malis obviare potuit, nisi facto ad eos recursu, quos antea potentissimos Hostes intentissimosque fuit expertum. Sic adversis fluctibus colluctantes, quidquid offertur, ne hauriantur, arripiunt.

Quibus ita declaratis, protestor coram Deo omnipotente & orbe Christiano, causam tantae ruinae et secuturi, ni Deus avertat, exitii, in me vel Gentem hanc nullatenus derivandam, sed illis praecipue imputandam esse, qui placida media per summum contentum respuentes, dubiamque belli aleam optatae Paci praeferentes, Nobilissimum Regnum & tot Christianas Provincias in has extremitates praecipitarunt.

Rogamus proinde universos orbis Christiani Reges, Principes, Respublicas, totiusque Sacri Romani Imperii Status & Ordines, ut iustitiam Causae Nostrae accurate pensitantes, Benigne de Nobis, de Actionibus autem Nostris candide & moderate judicent, sintque persuasi, nihil ex malitia, nihil ex temeraria voluntate, nihil ex ambitione et privatis ductibus fuisse susceptum, sed de praesenti nihil alud continuari, nisi quod Lex, necessitas, ratio & communis Justitia suadent & deposcunt.

Religionis Evangelicae, praeposteris Adversarior. consiliis eversae restitutionem quaerimus & intendimus ex vi Legum & Constitutionum Regni, Catholicorum iisdem Nobiscum Libertatibus unitorum, Privilegia in exercitio Religionis salva relinquentes & intacta. Libertates civiles contra fidem & per vim conculcatas conamur ad antiquam reducere claritudinem. Nihil igitur praetendimus aliud, nisi quod a Maioribus Nostris accepimus, cuius nulla Dispensatio vel Correctio, in Sacram Caesarem Ramque Matrem, tempore liberae Electionis, collata fuit; quin potius inaestimabilem hunc Thesaurum in fidem suam recepit, intacte et illibate servandam. Bona Nobis & Fortunas oblatas & per tot annos possessas aut direptas repetimus. Quis Justinianus convincet, aut Papinianus res & haereditates, a Possessoribus violentis & malae fidei usurpatas, recuperantes? Patria, quam defendimus, Nostra est. Libertates, quas vindicamus, a Maioribus Nostris accepimus, easdem vindice dextra & insonti animo ad extremum vitae hali-

tum propugnaturi, ut orbis universus cognoscat, Hungaros in Libertate natos infami Servituti renuisse et recalcitrasse.

Caeterum, cum ex praemissis labor, Cura & Sollicitudo Nostra in conservanda & protegenda Patria secundandaque justissima Gentis Hungaricae caussa satis luculenter appareat; e contra Sueattis operatio & industria etiam de praesenti, nihil aliud, quam horribilium Commissionum usum, Diplomatis interpretandi convulsionem, Diaetae Soproniensis tam praejudiciosae usu roborationem, Partium Regni, quae adhuc supersunt, ut pacem emercari valeat, imminutionem cessionemque & alia veteres Patriae filios absterrentia, palam & manifesta determinanda meditetur, & Regnicolis imponere satagat; immo quod maius, capiendos alliciensque Hungarorum animos, velut aves, baculis arceat. Non arbitramur esse aliquem tam perversae mentis, abjectique animi, qui his pollicitationibus evidenter perniciosis formidolosisque ad partes adversas pertrahi & ab armis pro Libertate averti quiret.

Si vero aliqui, propriae Salutis immemores, Legum & Libertatis patriae, Securitatisque Regni contemtores malitiose contra Nos agendo in viscera sua saevierint, partibusque adversis adhaeserint: cum adhuc tempore Consultationis Cassoviensis, unicuique partes illas, quae placerent, sequendas concesserimus; eos pro veris Patriae membris reputantes, qui Protectionem Nostram libero & spontaneo ductu amplectantur: tales si quid adversi experti fuerint, justasque proditae Patriae sanguinisque Hungarici poenas luerint, vel, si etiam in id, quod Anno pterito, singulari Dei providentia & Nostro indefesso labore, evitarunt, cum extremo exitio suo suorumque incidere, sibimet ipsis et contumaci temeritati imputent, quod aestate etiam praeterita fuisset effectuum, nisi Athname sive Diploma Imperatorium Nostraque Cura & Protectio potentem Hostem retraxisset. Restat igitur, ut relictis obliquis passibus, et reassumta Praedecessorum Nostrorum

Generositate, ad saniora consilia convertant animos; et quia de communi & publica permansione, necessarium est & aequissimum, ut omnium Ordinum vota & consilia ad assequendum illum finem fortiter & constanter concurrant, quo per mutuam armorum harmoniam & per fortes atque egregias Actiones, intentiones Nostras assecuti, toti mundo demonstramus, nobilem illum & generosum Sanguinem, quem primo cum spiritu hausimus, & quem Majores Nostri pro tutandis servandisque Libertatibus effundere gloriosum indicarunt, in nobis quoque non esse intermortuum, sed bullire ad resuscitandam ab emortuali pulvere Libertatem. Summatim, singulis & universis eadem sit mens, eademque volentes, habentes & servantes in hac extremitate & convulsione rerum unum illud firmissimum constantissimumque propositum, conservationem Status & Dignitatis Hungaricae, restitutionem Libertatum, & sempiternum Salutis publicae & Securitatis fundamentum. Scriptum Anno 1684. exilii Nostri persecutionisque 15°.

III.

LELKÉSZAVATÁSOK A TISZAKERÜLETI „MEGYEI SUPERINTENDENSEK“ IDEJÉBŐL.

(1704—1738.)

Az I. Lipót-korabeli üldözések megszűntével az egész országban egyideig Zabler Jakab volt az egyedüli ev. superintendens, mígnem a II. Rákóczi Ferencz által megvítt szabadságharc idején tartott rózsahegyzi zsinat a kerületeket — bárha csak rövid időre — megállapította. E szabadságharc idején s utána, egészen a kerületeknek III. Károly 1734. évi resolútiója értelmében való végleges megállapításáig, a Tisza-kerületnek két superintendense volt, egyik a szab. kir. városoké, a másik a megyéké. E megyei superintendensi tiszteket viselték *Bodó András*, *Sárossi János* és *Antoni Sámuel*, a középső rozsnjó, a más kettő csetneki lelkész.

Az itt közölt „*Matricula Ordinatorum*“ az e korba eső és e superintendensek által végzett s egyházunk azon korbéli állapotára sok tekintetben igen érdekes világot vető ordinátiókat (számszerint: Bodó András alatt 18-at, Antoni Sámuel alatt 100-at, összesen 118-at, illetőleg, minthogy az Antoni alatti jegyzékben a 12-es f. szám át van ugorva, 117-et) registrálja, oly másolatban, a mely a néki alapul szolgáló eredetit az illető ordináltaknak felavatása utáni életére vonatkozólag is sokban pótolja és kiegészíti. — A másolat keletkezési ideje, tekintettel arra, hogy 1780-ra még mint történeti adatra hivatkozik (v. ö. 81. sz. „*Andreas Sztruhar*“ — — — „*Mortuus est Ao 1780 die 2 Januarii*), a XVIII. század utolsóelötti évtizedére helyezhető. Írója ismeretlen.

A kézirat a quartalakú collectaneák XVI. kötetében, az Index szerint „*Matricula ordinatorum ab anno 1704*“ czímen a 24-ik helyen van befűzve.

Matricula ordinatorum

per Ministerium Dnn. Superintt.
utpote

Rdss. Dni **Andreae Bodo**,
Rdss. Dni **Johan. Sárossi**, et
Rdss. Dni **Samuel Antoni**.

Ab A° 1703 = = = 1738.

Posteaquam auctis Ecclesiis in Districtibus Superintendentes constituti fuissent: sub Ministerio S. V. D. **ANDREAE BODO** ordinati sunt:

(p. 3)¹ 1. **Samuel Marcelli** vulgo Marcsek, Divo Maria Thurociensis P. Rev. Georg. matre Susanna Simkovicz ibidem natus. Studuit Rahoviae sub Joh. Braxatoris. Alnoviae sub Elia Sartorio. Neosolii sub Georg. Beucker, Schemnitzii sub And. Richter. Hinc vocatus in Rectorem Kövinium post octo annos fit Sűvetiensis Pastor 1704 Csetn. ordinatus. Mortuus est in Ecclesia Olachpatakiensi.

2. **Jacob Zirko** Patre Georgio M. Anna Kakabacz in Szelez Cottus Zoliensis natus. Studuit Thomasfalvae sub Mart. Proserchomeno, Rahoviae sub Laurentio Bahil et Joh. Braxatoris, Alnoviae et Csetnekini sub Elia Sartorio. Fit Szkalnóczensis Rector, et post annos 12 Bisztrensis Minister 1705 Csetnek inauguratus.

3. **Joh. Nicolaides** Budikfalva Gömöriensis P. Georgio ibidem Rectore M. Dorothea Szandany natus. Studuit in Klenocz sub Georg. Andreae, Ratkoviae sub Georg. Piscatoris, Rostarini sub Gregor. Szanda et Matthia Victoris, Csetnekini sub Joh. Czubanio et Elia Sartorio. Fit Rector

¹ Az itt szélről zárjelben álló p. 3. — p. 4. stb. jelzések kéziratunk margójáról valók s kétségkívül az ennek alapul szolgáló eredeti ordinationális jegyzőkönyv oldalszámait (pagina) jelölik.

Pilensis, Geczelfalvensis, dein Pastor Krétientis, 18 Martii 1705 ordinatus.

4. **Christophorus Ivanyi** Czennova Nagyhontensis. Patre Nicolao, matre Dorothea Czis natus. Studuit in patria sub Georgio Chalupka, in Ponik sub Hum. Matula, Radvanii sub Matthia Kephaliide. Fit Rector in Kun-Taplocz dein in Gömör-Panith Concionator, et post 12 annos Pastor ordinat. 25. Mart. 1705.

5. **Georg. Szanda** Nyustya Kis-Hontensis P. Rev. (p. 4) Georg. Szandano, M. Helena Vajdacziana natus studuit Rosnaviae sub Johanne Braxatoris, Csetnekini sub Elia Sartorio, Nyustya sub Martino Dubovszky. Fit Rector in Felső-PokorácZ dein post 12 annos Bradnensis Minister 6. Aug. 1705. ordinatus ibid. mortuus.

6. **Sámuel Kephaliides** Neosoliensis P. Matthaeo, M. Anna Teschnovszky natus. Studuit sub Rev. Mich. Chmelia, Elia Sartorio Dan. Parschitio Neosolii sub M. Joh. Burio, et Joh. Pilarik. Hinc Thorunium, Wratislaviam, Jenam, Witemb. et postremo Halam commigravit et sub Brauthauptio, Antonio, Buddeo didicit. Redux statim Rosnaviam, in ministrum Germanorum vocatus, 8 Julii 1705 Csetnekini ordinatus.

7. **Stephanus Ladislaj** Nagy-Szlabos Gömöriensis P. Johanne, M. Anna Mensatoris natus. Studuit in Patria sub Andrea Sextio, Csetnekini sub Elia Sartorio, Leutschoviae sub Ephraimo Krtschmero. Fit Gömörini dein in Kokava Rector, postremo Kobellarensis Pastor 15 Julii 1705 Csetnekini inauguratus postea in Bistre Pastor mortuus 1729.

8. **Matthias Nicolaides** Budikfalvensis P. Georgio ibidem Rectore, M. Dorothea Szandany, continuatis studiis fit Rakoviensis dein Nagy Szlabossiensis Rector, postremo Budikfalvensis Pastor 15 Julii 1705 ordinatus.

9. **Andreas Korbely** Tordoschino Arvensis P. Matthia M. Catharina Gogoly natus. Didicit in Patria sub Joh.

Schalak, Novisolii sub Joh. Pilarik, post triennium Gömörini sub Stephano Ladislaide, Csetnekini sub Elia Sartorio. Hinc post triennium ad scholam, dein ad Eccliam AlsoSajoviensem dirigendam vocatus. Csetnekini 15. Julii 1705 ordinatus.

10. **Petrus Braxatoris** Alnoviensi P. Martino Pirovarě M. Catharina natus. Fuit Betliviensis Rector et dum exulare cogeretur Kravanensis Minister 2. Decembr. 1705. inauguratus.

(p. 5) 11. **Tobiás Hrebenda** Kokava Kis-Hontensis. Patre Joh. ibidem Rectore, M. Susanna Krompholcz natus. Studuit in patria sub Matthia Vitanovszky et Andrea Fabri, Csetnekini, Sub Elia Sartorio Neosolii. Fit Betlerini Pastor 10 Xbris 1705. ordinatus postquam in Ochtina officio Rectoris fuisset defunctus.

12. **Andreas Holvaidt** Patre Rev. Nicolao Holvaidt, M. Juditha Ocsovini natus. Studuit Berzevicini sub Sam. Platani, Barphae sub Joh. Serpili, Nagy Palugyae sub Georgio Lischovini, Kesmarkini sub Andrea Ecchardeo, et Csetnekini sub Elia Sartorio. Fit Csetnekini Rector, dein in Felső Saio Minister. Ao 1706 Csetnekini inauguratus.

13. **Johan. Bahil** Rahoviensis P. Rev. Lauren. Bahil M. Susanna Czekus natus studuit Csetnekini sub Elia Sartorio, Gömörini sub Georgio Vendrinszky, Kövini sub Samuele Marcsek. Fit Süvetiensis Rector dein Mokrolucensis Pastor 16. Aug. 1706 ordinatus.

14. **Georg Severini** Nyustya Kis-Hontensis P. eiusdem nominis natus studuit in patria sub Joh. Nicolaide Trenchinii sub Nicolao Materini, Csetnekini sub Elia Sartorio Fit Minister Rozloznensis 1706 ordinatus et ibidem mortuus 1743.

15. **Andreas Johannides** Lipnikio Scepusiensis, Patre Johan. M. Anna natus. Continuatis utcunque studiis, fit Mokrolucensis, Polomensis et post superatum exilium Geczeloviensis Rector atque demum Minister Ecclesiae Kiettiensis 2 Oct. 1706. ordinatus.

16. **Paulus Fabri** Rev. Joh. Fabri Nagy Palugy. Ministro, M. Dorothea Lopusny natus studuit in patria sub Jona Sartorio et Csetnekini sub Elia Sartorio et And. Holvaidt fit Ochtinae Rector et dein Kobelarini Pastor 6. Jan. 1707 inauguratus.

17. **Petrus Szergeni** in Cottu Castriferrei Pago Szergeny natus P. Joh. Nagy M. Julianna Sirak. Didicit Jaurini sub Domino Csereti, Carponae sub Mart. Dubrowszky. Fit Rector Filekiensis et post biennium Sajó Gömöriensis Pastor F. Viridium ao 1707 ordinatus.

18. **Josephus Regius** Rosnaviae P. Jacobo Regio (p. 6) ibid. Hung. Pastore M. Anna Turnai natus. Studuit Rahoviae sub Joanne Braxatoris, quo in patria praeceptore usus erat. Fuit Osgyaniensis dein Padariensis postremo Mokrolucensis Rector, atque demum Ecclesiae Arnothensis Minister 19 Maii 1707 ordinatus.

Hi ordinati sunt Ministerio Excellentissimi Andreae Bodo de Eadem Ecclesiae Csetnekiensis Ministriet Superintendentis Districtualis, cui in officio Superintendentalis successit.

M. JOHANNES SAROSI Rosnaviensium Pastor, sed hic neminem prorsus ordinavit et successorem 1709 nactus fuit

Summe Rev. **SAMUEL ANTONI** Eccl. Csettekien. Pastorem cuius Ministerio sequentes fuerunt ordinati.

1. **Godofredus Thern** Leutschoviensis P. Johanne M. Barbara Crudi natus studuit in patria sub Samuele Günthero dein Wittembergae per triennium. Redux ordinatus Csetnekini 6. X^{bris} 1710.

2. **Stephanus Dorok** Osyanini Johanne M. Helena Bata natus. Studuit in patria sub Michaele Mischovitz, Radvanii sub Joh. Hodikio, Briznae sub Joh. Brezanio. Fit Fülekini rector et post biennium Neosolii iterum Scholae

civis et post annum Kun Tapolczensis Pastor 5 Octobris 1711. ordinatus.

3. **Johannes Sextius** P. Rev. et Nobili Andrea Sextio t. t. Olachpatakiensi Pastore M. Susanna Petrovicius natus. Studuit in patria sub Matthia Wozar, in Nagy-Szlabos sub Paulo Triznai, Topschae sub Paulo Apella et eius Collega Joh. Molitoris per quadriennium, Leutschoviae sub Sam. Günthero per biennium, Alnoviae sub Stephano Chleviny, Rosnaviae sub Michaelae Mischovitz anno evoluto Carponae sub Joanne Sartorio ubi per biennium Classi Syntacticae praefuit. Demum Eperiesinum ad Collegium delatus, Joh. Rezik. Prof. ducem sectatus est sed anno nondum completo per D. Inspectores I. Collegii (p. 7) vid. Nic. Szirmay, Joh. Radvanszky, Georg. Gerhard. Mich. Roth missus et commendatus fuit Acad. Pomer. Gryphisvaldensi, quo gratioso stipendio invictissimi Svecorum regis Caroli XII. frueretur, ubi triennio Joh. Frid. Maiero. D. Gebhardi, D. Pritio et aliis adhaesit. Tandem rego Polonorum Gryphisvaldiam et totam fere Pomeraniam occupante 1711. rediit in octobri, et paulo post mortuo Rev. Georg. Pyxiade Pastore Nagy Szlabossensi et Cont. Conseniore primario in eius locum vocatus et 12. April 1712. in Eccl. Nagy Szlabossensi Ao aetatis 24 inauguratus.

4. **Thomas Konicsek** P. Rev. Matthaeo Konicsek M. Susanna Gerentsin in J. Cottu Nitriensi pago Bastankfalva natus. Studuit Jaurini sub Rev. Michaelae Acs, Rosnaviae sub Michaelae Mischovitz, Neosolii sub Joh. Pilarik (hinc 1707 Losoncinum in Rectorem vocatus exacto anno Neosolium rediit) Eperiesini sub Rezikio et M. Joh. Schwartzio. Fit Pastor et ordinatur Csetnekini 1712.

5. **Petrus Wissnay.**

6. **Michael Zimany** Dobrona Zoliensis P. Matthia, M. Juditha Fusko natus. Studuit Schemnitzii Neosolii sub Joh. Pilarik hinc 1707 Loschonezinum in Rectorem vocatus exacto anno Neosolium rediit et 1713 in Octobri Halis

redux apud parentes vixit tandem ab Ecclesia Dobrocensi vocatus 16. Septembris 1715 ordinatus.

7. **Samuel Fabri** Turopola Neogradiensis P. Joh. M. Susanna Blaho natus. Studuit Carponae, Osguanini, Leutschoviae, Kesmarkini & Schemnitzii. Fit Nagy Libercsenssis rector, dein Tott Gyürkensis Pastor 1. Febr. 1716. Csetnekini inauguratus.

8. **Daniel Lany** Scepusio Kesmarkiensis P. Martino Lany senatore primario et Tricesimae Administratore in et propter Religionem constanter mortuo. M. Susanna Cornides 18. Sept. 1691. natus. Didicit primum in patria, dein causa slavonismi Berzeviczii sub Georg Sitnay, Rosnaviae per biennium sub Michaelae Mischovitio Miskolczini Hungarismi gratia sed post tres menses Eperiesinum venit et Joh. Rezik publice et privatim adhaesit et M. Joh. Buriss audivit. Tandem anno 1709 per Poloniam Dantiscum venit, et Sam. Schelwigium, Joh. Sartorium et Paul. Pater hungaros duces sectatus est, sed post tres menses peste illinc... Dantisco Berolinum et hinc Witembergam 4. Aug. 1709. venit et praeter alios D. Wernsdorffium Chladenium Schroerum Praecept. coluit. Revocatus per Matrem perlustratis vicinis Acad. Lipsiensi, Jenensi et Halensi 1714 domum rediit et in locum Rev. Sam. Platani Topscham transeuntis ab I. Natione Germanica Rosnaviensi in Ministrum vocatus Csetnek. 6. Febr. 1716. ordinatus.

9. **Jeremias Pilarik** P. Rev. eiusdem nominis Dobroviensi Pastore, M. Julianna Zolnay in pago Zolnja 1693 natus. Studuit Schemnitzii sub Joh. Paulini Conrectore et Mart. Dubowszkyo Rectore. Neosolio sub Patruеле suo Joh. Pilarik et Matthia Belio, Eperiesini sub M. Sam. Matthaeide, ubi et adolescentibus quibusdam publice et privatim moderabatur. Hinc Witembergam delatus unico tantum anno Wernsdorffium et Cladenium audivit, et redux Ecclesiae Guttensis Pastor fuit constitutus die 11. Junii Ao 1717 Csetnekini ordinatus. (p. 8)

10. **Paulus Balaschovicz** P. Georgio M. Anna Keleri in Szenograd natus. Studuit in Czerovo sub Thoma Gyurkovics, Csetnekini sub Andrea Holvaidt, Carponae sub Jona Sartorio. Fit Rector Szenensis, et post annos sex Polichnensis Pastor 17. Junii 1717 ordinatus.

11. **Petrus Magulacs** Alnoviensis P. eiusdem nominis M. Dorothea Pajtko natus. Studuit Rosnaviae sub Mich. Missovitz, quem et Schemnitzium sequutus est, imo et Rosnaviam translato adhaesit. Eperiesini sub Joh. Rezik. Hinc Excell. Krmanno associatus Regiomontum commigravit et accusatus syncretismi Regiomonte commendatione Krmanni Wittembergam transiturus per quosdam Hungaros Dantisci detinetur ubi pestis quae 1709. inclementer ibi desaevebat non parum curriculos eius turbaverat. Audito de obitu Parentum rumore revertitur et eos vivos conspicit atque per annos quinque apud eos commoratur. Tandem ad Ecclesiam Pokoragyensem vocatus 15 Xbris 1717. Csetnekini sacris ordinibus initiatur. Hinc ad Klenocz translatus, cum dignitate Ministerio defunctus A^o 1753 mortuus est.

13.¹ **Johannes Schmid** Alnoviensis P. Andrea M. Sophia Csuka, 29. Aug. 1692. natus. Studuit 1700. Kövini sub Samuele Marcsek, Alnoviae sub Stephano (p. 9) Chleviny, Csetnekini sub Andrea Fabritio, Rosnaviae sub Michaelae Mischovitz, Neosolii et Wittembergae, Illinc 1715 redux in I. Domo Alex. Plathyana herulis moderabatur, et post triennium ad Eccliam Artic. Neczpallensem vocatus cum Perill. Andr. Czemanka Csetnekinum venit et 20. Sept. 1718. ordinatus est.

14. **Andr. Labath** in Cottu Neograd. Pago Pribocz P. Aldamo M. Anna Antal natus 1690. Studuit Cremniczij sub M. Dan. Parschitio, Neosolii sub Aegidio et Zitnao per triennium, Ao 1706. Alnoviae sub Stephano Chlevini et Andr. Fabritio. Fit Rector Kiszeliensis dein Szudiczensis

¹ A 12-es számot kéziratunk átugorta.

et Közéb Palojtensis (Stredné Plachtince est mater Lutheranae Ecclesiae) hic vocatus in Ministrum 11 Xbris 1718 Csetnekini inauguratur.

15. **Andreas Fabritius** in Felső Micsina P. Adamo Kováts M. Catharina Abrahamide 1685 natus, studuit Carponae sub Mart. Dubowszkyo Kiszellini sub And. Schuhajda, Csetnekini sub Elia Sartorio, Cassoviae sub Joh. Fabritii Slav. Pastore et Scholae Rectore. Neosolii sub M. Burio et Joh. Pilarik. Rosnaviae sub Mich. Mischovit. Fit Alnoviae rector, et hinc exturbatus Csetnekini Scholae Moderator, tandem post recusatas XVII. vocationes in Nagy Szlabos Pastor 1719. ordinatus.

16. **Adamus Bartholomaeides.**

17. **Joh. Strigner** Rostarino Gömöriensis P. Georgio M. Sophia Steller natus. Studuit in patria sub Mart. Machnero. Csetnekini sub Elia Sartorio. Alnoviae sub Steph. Chlevinio, Rosnaviae sub Mich. Mischovitio Eperiesini 1706. sub Joh. Rezikio, Kesmarkini 1708. Evoluto anno ad exteros transiturus in confiniis Poloniae ab erroneis quibusdam Kuruczonibus maiori parte pecunia spoliatus revertitur et cum Steph. Grebecz Csetnekiensi in Transylvaniam proficiscitur et Coronae sub Prof. Joh. Neidelio studuis operatur. Hinc Constantinopolim transit et mira quadam fatalitate ad Benderam Tartar. a Rege Suecorum Carolo XII. Stipendium ad Acad. Gryphisvaldensem impetrat, et ibi per biennium subsistit. Dein 1713. Halas venit et ibidem ad An. 1717. moratur. Hinc Jenam Wittembergamque salutavit quid ibi agatur visurus. In Silesia apud quendam Magnatem morabatur et Ao 1719 rediit atque Gezelfalvensium Minister factus 21. Martii 1720 ordinatus.

18. **Stephanus Bodzai** Koltensis ex Cottu Castri-ferrei P. nob. Georgio M. Eva Lendvay 1692 natus Studuit Jaurini variis usus Praeceptoribus videl. Micha. Csereti post Pastore Nemeskiriensi, Andr. Torkos dein

(p. 10)

Ministro Jaurinensi, Mich. Acs aliorum brevi avvocato Joh. Schmidelium cui in peste mortuo successit Joh. Toth postea Ecclesiae Tethiensis pastor et Superinten. Neosolii sub Matthia Belio et Paulo Simonide Ao 1714. Wittembergam concessit et Wernsdorffio Chladenio Schroero Klau-singio adhaesit et hinc vocatus fit Kun Tapolczae pastor ibidem in facie Ecclesiae 26 Aprilis 1720 ordinatus.

19. **Paulus Aldasi** sive Benedicti, Poltarino Neograd. P. Blasio Benko M. Elisabetha Bracsok 1686 natus. Studuit vel maxime Rosnaviae sub Michaelae Mischovitz et Eperiesini sub Joh. Rezikio ubi per triennium Classi syntacticae praefuit, publicum praeceptorem agens. Sumtibus I. Collegii Eperiensis Jenam missus biennium ibi exegit et Altorfini per annum commoratus est. Redux fit Osguanini per triennium et Csetnekini per medium annum rector, dein Gömöriensis Minister 6. Aug. 1720 ordinatus, hinc ad Lest et demum ad Esztergar vocatus, dein per turbas datas ejectus nunc Osgyanini Officio defungitur.

20. **Samuel Hruskovicz** Carponae P. Emerico M. Rebecca Zimany natus, Didicit Carponae sub Mart. Dubovszkyo et Jona Sartorio, Alnoviae sub Andreae Fabritio, Rosnaviae sub Michaelae Mischovitz, Schemnitzii sub Samuele Zelenka Neosolii sub Matthia Belio, Joh. Maior et potissimum sub Paulo Simonide. Ao 1717 Wittembergam commigravit inde vero 1719. a Spect. Domino Davide Spielenbergero et Joh. de Radvan evocatus et filiis clientibus eorum profectus per annum Neosolii moderabatur, hinc ad Ecclesiam Marothensem vocatus 8 Aug. ordinatur. Postea vero Neosolii Germ. Pastor et Superintendens audit.

21. **Johannes Godofredus Oertelius** P. Paulo Oertelio Cremnitzii Senatore M. Anna Pinnerio natus studuit in patria usus Praeceptoribus Dan. Parschitio, Joh. Corvino, Dan. Regio, Joh. Maior, Rimaszombathini sub Andr. Göböly et Andreae Széplaky, Neosolii sub Matth. Belio, Joh. Maior et Paulo Simonide. Wittembergae sub Wernsdorffio, Chla-

denio, Schoero Jano. ab ao 1716 ad an 1720. Redux postea duos menses Osguaninum in Pastorem vocatus 8. Aug. 1720 initiatur. Osgyanino Neosolium promotus primum utrique nationi inserviebat dein b. mortuo Eliae Institoris Germ. Pastori Successor datus et Neosolio 1717 Sempronium evocatus 1737.

22. **Elias Fabri** Turopolae Neograd P. Rev. Joh. (p. 11) Fabri M. Susanna Blaho 1692 natus. Studuit Carponae sub Jona Sartorio, Neosolii sub Matthia Belio, Eperiesini sub M. Sam. Mattheide, inde fit Also Sztrehovae rector, et post quinquennium Rev. Patris gangraena laborantis successor 21 Aug. 1720. Csetnek. ordinatus.

23. **Paulus Reberius** Boczensis P. Rev. And. Reberio ibidem Pastore M. Maria Strba natus. Didicit Trenchinii, Kesmarkini, Rosnaviae, Eperiesini, fit in patria rector, post biennium mortuo Ven. patre ibidem Pastor 21. Aug. 1720. Csetnekini inauguratus.

24. **Matthias Kolbany** Greniczio Scepusiensis P. Rev. Paulo Kolbanj M. Maria natus. Fit rector in Nustya et post annos sex Cserenciensis Minister 25. Nov. 1720 initiatus.

25. **Johannes Dihany** Brezova Kis-hontensis P. Matthia M. Helena Malatinszky natus, studuit vel maxime Csetnekini, fit rector in Ochtina et in patria, atque post medium annum in Ecclesia Derenciensi Minister 2. April 1721 ordinatus.

26. **Michael Holko** natus fatis ita ferentibus Szomolnokini P. Matthia M. Elisabetha Szikora. Studuit potissimum Neosolii sub. Joh. Pilarik, Matthia Belio et Paulo Simone. Fit Taxoviae rector et post annos octo Ochtinae pastor 10 Junii 1721. ordinatus.

26 (sic!) **Johannes Grellnertius** Kietensis P. Rev. Andrea ibidem Pastore M. Anna Moukovics natus. Studuit in Osgyan et Rosnavia sub Michaele Mischovitz. Fit rector in Pongyelok et post 5 annos in Kiete Pastor 10. Jun. 1721. ordinatus, mortuus in Bisztrensi Ecclesia 1 Aug. 1755.

27. (sic!) **David Frühauff** Leutschoviensis P. **Georgio Frühauff** Coburgo Franco M. **Anna Guschakiana** natus. Studuit in Patria sub Mart. **Dubowszky** demum 1710. 1711 **Wratislavia** sub **Krantzio**, **Daschitzkio**, **Pohlio**, postremo **Wittembergae** sub **Wernsdorffio**. **Schroero**, **Clausingio**. Redux **Eperiesini** substitutus **Excellentissimi Superintendentis Schwarzii** factus, biennium post a **Jesuitis** pulsus atque demum **Topscham** vocatus 22 Jan. 1722 ordinatus ibidem 1731 b. mortuus.

(p. 12) 29. (sic!) **Andreas Apostoli** natus in oppido sub **Arce Gacsensi** sito P. **Samuele** et M. **Susanna Zaboynik**. Studuit **Osgyanini**, **Alnoviae**, **Kesmarkini**, in **Transylvania** **Medinae** et **Coronae**. Redux fit **Rector Padariensis** et **Sziraghiensis**, tandem **Pastor Pilisiensis** ordinatus 20 Julii 1722.

30. **Paulus Suhajda** **Bacabanya** P. **Joh. M. Anna** natus, continuatis **Csetnekini Eperiesini** apud **Transylvanos Cibinii** ac rursus in patria **Posonii** studii, fit **Gömöriensium Minister** 29 Julii 1722 ordinatus, hinc propter vitam minus sobriam **Geczelfalv.** translocat. ibidem moritur.

31. **Thomas Konetoni** **Vetusoliensis** P. eiusdem nominis M. **Elisab.** natus. Studuit in patria sub rectore **Valentino** et **Dno Bukovinszkio**, **Rosnaviae** sub **Mich. Mischovitz**, **Neosolii** sub **Matthia Belio**, **Joh. Maior**, cuius demum viduam duxit et **Paulo Simonide**, **Jaurini** sub **Mart. Vasoni**, postremo **Jena** sub **Forthio**, **Dantzio**, **Budaeo** etc. Redux **Kövinium** vocatus 14. Sept. ordinatur 1723. In vener. contubernio egit **Oratorem** et **Conseniorem** Ao 1747. mortuus.

32. **Stephanus Szikray** **Kövinio Gömöriensis** P. **Petro M. Susanna Lauko** natus. Studuit in patria, **Radvanii**, **Csetnekini**, dein ad **Ecclesiam Teriniensem** in **Cottu Nagyhontensi** situm vocatus 26. **Januarii** 1723. ordinatus, postquam **scholae Papensi**, **Szent Andradiensi** et **Osgyaniensis** per 4. annos praefuisset.

33. **Samuel Sartorius** P. Cl. Elia Sartorio Csetnekiensi t. t. Rectore M. Catharina Bodo natus. Studuit in patria, Alnoviae, Carponae sub Jona Sartorio. Wratislaviae sub Krantzio, Daschitzkio, Pohlio, Wittembergae sub Wernsdorffio, Chladenio, Schroero etc. Redux fit Köviniensis Scholae rector, post Septennium vero Nyustensis Pastor Csetnekini 29. Jan. 1723. inauguratus.

34. **Joh. Zirko** Szkalnokiensis P. Rev. Jab. Zirko ibidem Pastore M. Anna Dobka natus. Studuit vel maxime Csetnekini. Fit in Brezo rector et post annum in Ecclesia Szkalnocensi Minister 19 Martii 1723 ordinatus.

35. **Stephanus Gecs** Rahoviensis, P. Blasio M. Susanna Krumb natus. Studuit in patria sub Joh. Klochio, Csetnekini sub Andrea Fabritio, Kesmarkini sub Georgio Bohussio, Neosolii sub Paulo Simonide. Fit Poltariensis rector et post 5 annos Turicskiensis Pastor 6. Aprilis 1723. ordinatus.

36. **Andreas Eger** P. Rev. Joh. Eger Polichnensi (p. 13) M. Anna Fabini natus. Studuit Briznae sub Joh. Brezani, Rosnaviae sub Mich. Mischovitz, Csetnekini sub Stephano Chlevinio et Andr. Fabricio, Eperiesini sub M. Sam. Matthaeide. hinc vocatus ad regendam Scholam Nagy Kurtessiensem et post annum ad Also Sztrehoviensem. Hic evoluto anno fit Polichnensis Minister 21. Junii 1723. Csetnekini inauguratus.

37. **Samuel Jacobei**, P. Rev. Paul. Jacobei natus.

38. **Georgius Kadasi** P. Michaelae M. Maria Blahutt natus Szalatnae. Studuit in patria sub Mich. Fidicinis, Turopolae sub Andrea Printzfalusi et Csetnekini. Fit ex schola Carponensi vocatus Kiszeliensis dein Bankiensis post Palojtensis rector, postremo Nagy Lomensis pastor. 9. April 1724. ordinatus.

39. **Samuel Makovini** 1690. in Rostat P. Rev. Joh. Makovini M. Susanna Lucae natus. Studuit in patria sub Mart Machnero, Csetnekini sub Elia Sartorio et Joh.

Fabiani, Classis syntacticae et grammaticae Praeceptore. Alnoviae 1704. Eperiessinum veniens sub M. Joh. Rezikio. Hic contagione post triennium pulsus, quae universum fere collegium infecerat Kesmarkinum profectus didicit sub Joh. Noe rectore. Ab anno 1712. Patri seni adhaesit et eo ad huc vivente in locum eius Rostarinum vocatus et 27. Junii 1724. ordinatus est.

40. **Andreas Vietoris** P. Rev. Matthia Vietoris Kobelar. Mro. M. Susanna Machner 5 Junii 1704. natus. Mortuo Rev. Patre M. mutato statu lugubri Tapolczae residebat, ubi studuit filius sub Stephano Dorok dein Csetnekini sub Andr. Fabritio, Kővini sub Samuele Sartorio, iterum Csetnekini sub Andr. Fabritio et Petro Paulo Lendvaio. Tandem juvenis anno 20 Kun-Tapolczam vocatus et 4. Sept. 1724. ordinatus fuit.

41. **Joh. Lauro** Arvensis P. Jacobo M. Elisabet a Hrika natus. Studuit Carponae sub Martino Kocsec Sam. Albini et Andr. Fabritio et vel maxime Mart. Dubovszky. Rosnaviae sub Mich. Mischovitz. Briznae sub Joh. Brezany, ubi syntaxistarum praeceptorem egit, per annum. Hinc fit Szentivánij rector unde exacto anno Generalis Hajszteri pulsus Benedekfalva juventuti nobili per triennium praefuit. Hinc in exilium pulsus, idem Briznae patienter tulit, tandem 1716. in Rectorem Nagy Libertsam vocatus post octo annos fit Nagy Lomensis Minister Csetnekini 7. Sept. A° 1724. ordinatus.

(p. 14) 42. **Elias Sartorius** Csetnekini P. Cl. Elia Sartorio M. Cath. Bodo natus. Studuit in patria, Aloviae sub Steph. Chlevini, Rosnaviae sub Mich. Mischovitz, Jaurini, in Transylvania et rursus Csetnekini sub Andr. Fabritio. Fit Gömöriensis Scholae rector dein post 7. annos Gömör Panithensis pastor 7. Febr. 1725. ordinatus. Hinc ad Kiete concesserat et rursus Gömör Panyitham reversus ibidem obiit.

43. **Joh. Szallay** Alnoviensis P. Paulo M. Susanna Antalás natus. Studuit Csetnekini sub Andrea Fabritio.

Kesmarkini sub Georgio Bohussio, Posonii sub Rev. Marthio et Frid. Vilh. Beerio A° 1722. Jenam delatus didicit sub Danzio Budaeo Valchio etc. Redux ab Ecclesia Csabensi vocatus 26. Febr. ordinatus Csetnek. an. 1725.

44. **Martinus Sartorius** in Also-Sztregova P. Matthia M. Anna Kompar natus studuit in patria sub Sam. Coroni Cassoviae sub N. Franko Alnoviae sub Andr. Fabri Schemnitzii sub Sam. Zelenka Ao 1725 vocatus ab Eccla Polichnensi 2. Maii eiusd. Anni Csetnekini inauguratus.

45. **Mart. Sinkovicz** Pleschovia Soliensis P. Thoma M. Anna Francisci natus. Studuit in patria sub Krnacso, Schemnitzii et Neosolii sub Pilarikio et M. Joh. Bunio, Rosnaviae sub Mich. Mischovitio. Alnoviae sub Andr. Fabritio, Posonii sub Matthia Belio, Tubingae in Academia sub Pffaffio Hoffmanno Veismanno Redux 1725. ad Eccliam Szudiczensem vocatus 13. Maii eiusdem Anni Csetnek. ordinatus et in Szudicz 1747. moritur.

46. **Simon Gall** Topschae P. Leonhardo Gall M. Agneta Kayser natus. Studuit in patria Carponae Nagy Palugyae Kesmarkini Eperiesini Dantisci sub Schelvigio in Akad. Gryphisvaldensi sub Maiero Pritio etc. Redux in patria rectoris munere per 14. annos functus fit Gezelfalviensium Minister 5. Martii 1725 ordinatus et post quinquennium ibidem beate moritur.

47. **Joh. Beracs** Ratkoviensis P. Petro M. Susanna Bartko natus. Studuit in patria et Wittembergae sub Wernsdorffio, Chladenio, Schroero et Jano. Redux fit Arnothen-sis Pastor 10. Jan. 1726. ordinatus.

48. **Jac. Frid. Gaupius** Ulmensis P. Jacobo M. Maria Magd. Wolffin studuit in patria Tubin(g)ae et Halae Saxonum unde ad Ecclesiam Kishartensem vocatus et prima Julii 1726. Csetnekini ordinatus fuit.

49. **Dan. Glosius** Szirakhiensis P. Rev. Joh. Glosio Corono Banyae M. Maria Synapi 1703. natus. Studuit Rahoviae sub Sam. Pubenkio, Leutschovie sub Mart. Dubov-

szkyo. Posenii sub Belio Marthio et Beerio, Jenae sub Budaeo Russto Vachero etc. Redux post annum ad Ecclesiam Tott Gyurkensem vocatus Csetnekini F. Martini 1726. initiatur.

50. **Joh. Sztranzsky** Topolcsino-Nitriensis P. Sam. (p. 15) Sztranzsky Mijaviensium Notario M. Helena Topolcsan natus. Educatus fuit a Rev. Joh. Sztranzsky Varbocz. Ministro. Studuit Ratkaviae sub Georg. Molitoris, Carponae sub Andr. Farkas, Schemnitzii sub Steph. Grebecz. Hinc Wittembergam profectus, confirmatis Studiis redux fit Ephorus filiorum et filiarum. Fran. Radvanyi dein Kúr-tessiensis Minister 15. Julii 1727. ordinatus postea Also Sztrechoviensium pastor.

51. **Mart. Christianus Colbanj** P. Rev. Paulo Colbanj. M. Agneta Reinbigerint in Cserents natus. Studuit in Poltar sub Paulo Fabri, Briznae sub Joh. Brezani, Neosolii sub Paulo Simonide, Kesmarkini et in partibus Transdanubianis. Hinc redux fit Kokaviensis Rector et post annum Cserentsiensis Pastor 15 Julii 1727. ordinatus.

52. **Joh. Frid. Michaelides** P. Exc. Sam. Michaelide postremo Neosolii Slav. Pastore et Superintendente, M. Cath. Gobia 1703. Modrae natus. Studuit primum Trenchinii, Neosolii et Cremnitzii cum parentibus injuria temporum hinc inde jactatus. Dum Rev. Pater Neosolii Pastor fieret studuit ibidem sub Frid. Karpio et Joh. Simonide Jaurini sub Mart. Vasonyi Sompronii sub Joh. Christophoro Decardo. Tandem Wittembergae sub Wernsdorffio Chladenio Schroero, Jano etc. Redux fit Rev. Sam. Matthaidae Eperiesini substitutus, tandem Aszodiensis Pastor 22. 7^{bris} 1727 Csetnek ordinatus jam Marothensis Minister et Vener. Contubernii Nagyhontensis senior.

53. **Paul Mikoviny** P. Georg. M. Susanna 1695. Taxoviae natus. Studuit in patria sub Matthia Teutschmidt Alnoviae sub Andr. Fabritio quem Csetnekinum Alnovia per Adversarios exturbatum secutus est annis 7. ei adhae-

sit. Fit Nagy Szlabos. rector, post decennim Kobelaren-
sium pastor 17. 7^{bris} 1727 initiatus. Hinc ad Raho con-
cesserat, et mortuo Ven. Leporini Olachpatak vocatus
advenerat sed per relictam Jos. Andrasi exturbatus ali-
quantisper in exilio delituit. Ab exilio remoto Joh. Szallay
Rostarinum et hinc rursus Poltarinum parum quietus
semper discesserat ibidem propere mortuus.

54. **Joh. Blaho** Neosoliensis P. eiusdem nnis M. Cath.
Cizik natus 1700. studuit in patria usus praeceptoribus
Joh. Micsintzky, Elia Lany Rimaszombathini sub Andr.
Széplaky et Joh. Saray. Csetnekini sub Andr. Fabritio
Paulo Aldasio et Joh. Fabritio Sempronii sub Dan. Haj-
noczio et Joh. Christophoro Decardo Wittembergae sub
Wernsdorffio Chladenio Schroero Jano etc. Post trien-
nium redux fit Rahoviae Minister 23. April 1728 ordina-
natus. Hinc propter vitam licentiose actam exturbatus et
ad Szenensem Eccliam vocatus ibid. moritur.

55. **Mich. Gretzmacher** Rosnaviensis P. Jacobo M.
Susanna Bardos natus. Studuit in patria sub Mich. Mischo-
vitzio dein dissipata propter tumultus bellicos schola patria
Topporczeni sub Georg. Farkas, Csetnekini sub Andr. Fa-
britio, Carponae sub Andr. Farkas Sempronii sub Joh.
Christoph. Decardo per quinquennium. Hinc 1722. Wittem-
bergam delatus Weendorffio Schroero, Chladenio praecep-
toribus usus est. Rediit 1725. 10 Dec. et Paulo Joh. et (p. 16)
Ladislao Barcza praefuit per biennium atque demum ad
Eccliam Szirma Bessenyensem in Cottu Borsodiensi sitam
vocatus et ipsis Calendis 7^{bris} ao 1728. ordinatus est. In-
visum omnibus bonis nomen. Hinc enim relicta Eccla cum
scorto profugit et non minus Eccliam quam animam suam
a veritate Evangelica turpiter defficiendo in praesentissi-
mum periculum coniecit.

56. **Jacob Solkovius** Kesmarkiensis P. eiusdem nnis
M. Anna Philippi natus. Studuit in patria sub Joh. Noe
et Georgio Bohus Rectoribus dein Wratislaviae sub Dan-

tzio Kűpfendero Wittembergae sub Werndorffio Schroeero etc. Redux fit Kesmarkini C. Rector et post annos 12. Menhardi villae Minister 18 Mart. 1729 initiatus. Hinc 1731 Topscham venit. Jam mortuus.

57. **Josephus Perlakij** Gőmőri P. Rev. Davide M. Cath. Hunnius natus. Studuit Osgyanini sub Paulo Aldasi, Csetnekini sub Andr. Fabritio, Neosolii sub Paulo Simone, Sempronii sub Joh. Christoph. Decardo. Wittembergae sub Wernsdorffio et Schroeero Vocatus ad Eccliam Nemeskiriensem 16. Maii 1729. Csetnek ordinatus, a multis temporibus Superintendens Transdanubianus constitutus.

58. **Joh. Farkas Szino-Banyae** P. eiusdem nnis M. Cath. Banko natus. Studuit vel maxime Posenii sub Beerio et Wittembergae sub Wernsdorffio Irechio Haferungio. Redux fit Tot Gyurkensis Pastor F. Lucae 1729. ordinatus et dein in Legindt mortuus.

Mart. Wandlik Vetusolii P. Georgio M. Dorothea Bohus natus studuit in Osztroluka sub Mart. Majerszky, Carponae et in Neczpal sub Andr. Farkas, Posenii sub Belio, Martio, Beerio, Wittembergae sub Wensdorffio Chladenio Schroeero Jano Redux Tamasiensis rector primum dein pastor factus 27 Febr. 1730. inauguratus est.

60. **Joh. Gloisus Radvanii** P. Rev. Joh. Glosio M. Maria Sinajii 1709 natus Csujvariensis. Studuit Taxoviae sub Mich. Holko, Jaurini atque demum Posenii sub Beerio, dum ad externos ire meditabatur, ad Ecclesiam Csujvariensem vocatus 31 Martii 1730 Csetnekini ordinatus hucdum ibi cum fructu laborat.

61. **Joh. Lany Brutzno-Soliensis** P. Andrea, M. Magd. Laudis natus. Studuit Rahoviae sub Samuele Bubenkio, Kővini sub Sam. Sartorio, Neczpalini sub Matthia Augustini et Georg. Ambrosio Wittembergae sub Wernsdorffio Chladenio Schroeero Hafferungio. Redux mirabilibus fatis et tentationibus divexatus atque demum liberatus ad Pilam venit et

ad Ecclesiam Csömöriensem vocatus 31 Martii 1730 ordinatus in eademque Ecclesia dum invaluisset contagio mortuus.

62. **Matthias Bahil** P. Joanne M. Juditha Placsko (p. 17) natus. Studuit Rahoviae sub Samuele Bubenkio, Kesmarkini sub Georgio Bucholtzio, Neosolii sub Paulo Simonide Wittembergae sub Wernsdorffio Schroeero Charitio. Redux ad Ecclesiam Cserentsiensem vocatus 25 Maii 1730 ordinatur. Hinc Eperiessinum ad regendam Ecclesiam Slav. adscitus cum fructu laboravit, sed evulgato Cypriano, et admonitione ad tres Bohemos Sclavonice Eperiessini in carceres conjectus, ex iisque mirabili ratione liberatus in Silesiam profugit ibidem Ministerio defunctus est.

63. **Georg. Matthaei** Rajeczensis P. Joh. M. Anna Huljak natus. Studuit Jaurinii sub Mart. Vasonyi Posenii, sub Wil. Frid. Beer, Neosolii sub Paulo Simonide, vocatus ad Ecclesiam Kisbirensis 2. 7^{bris} 1730 ordinatus.

64. **Joh. Simonides** P. Rev. Joh. Simonide M. Sophia Brezovszky in pago Padar natus. Studuit Osgyanini sub Georgio Farkas, Posenii sub Frid. Wilh. Beer. Fit Padarini primum rector dein post fata patris ibidem Minister 14. Sept. 1730 inauguratus.

65. **Joh. Medzibrodzsky** a patria Mezibrodia ita vocatus P. Matthia M. Elisabetha Fabri natus. Didicit Radvanii sub Joh. Hodikio, Moschoviae sub Joh. Kusmany, quem et Ivankofalvae ducem sectatus est, Csetnekini sub Andr. Fabricio. Fit Donatistarum Praeceptor Topschae, dein Kövini Rector, demum Ribnicensis pastor 19. Sept. 1730. initiatus.

66. **Matthias Ursini** Carponensis studuit Posenii et Halis. Redux fit Sajo-Gömöriensis Pastor 11. Oct. 1730. Csetnekini ordinatus.

67. **Georgius Claudius** P. Michaelae M. Rebecca Lany in Turopola natus. Fuit Kun Tapolczae Praeceptor dein Gömör Panith Minister 10. Oct. 1730. ordinatus.

68. **Mart. Kiszelini** P. Joh. M. Juditha Benovszky in pago Bohuwitz natus. Studuit Csetnekini sub P. Paul

Lendvay Neczpalini sub Georg. Ambrosio, Wittembergae illinc redux fit Bagyanensis Minister 3. Aug. 1731. ordinatus.

69. **Andreas Schmal** in I. Cottu Thurocziensi pago Neczpal 1706. 25. April natus. P. Georgio Schmal M. Anna Herchelia. Studuit in patria sub Andr. Farkas et hoc Kiszelinum translato Daniele Bodorovini. Dum hic in Isztebne Minister constituebatur, sub Cl. Matthia Augustini postea (p. 18) Trenchiniensi pastore, Schemnitzii sub Cl. Sam. Pellionis Conrectore et Stephano Tribecz, rectore, rursus in patria sub Cl. Georg. Ambrosio, Praeceptore optimo. Hoc ad Ecclesiam Varboczenssem translato, Cremnitzii sub Cl. Georgio Sartoris. Cuius sententia 1729. Wittembergam commigravit et studuit sub D. D. Wernsdorffio, Schroeero, Charitio M. Hoerio Ao. 1729. redux ab exteris consitutus est Ephorus Spec. D. Ladislai Plathy de Nagy Palugya et in Divek, atque demum ab ecclesia Felső Sajoviensi legitime vocatus 14. Aug. 1731. Csetnekini Ministerio Excell. Samuel Antoni sacris ordinibus initiatus est Officio suo ita defunctus est, ut 1737. orator Vener. Contubernii Gömöriensis, 1745. Notarius. t. 1748 Consenior constitueretur. Mortuus est in Ratko 1766. Vir longioris vitae dignus si vota valuissent.

70. **Michael Toth** in Cottu Castriferrei pago Ganyo P. Joh. M. Elisabetha Nagy natus. Studuit Eperiessini sub P. Paulo Toperczero fit in Palota R. dein Tamasiensis Pastor 27. aug. 1731. ordanitus.

71. **Elias Vratheley V.** Ujheliensis P. Martino M. Eva Jelinek natus. Studuit in patria sub Joh. Turzone Schemnitzii sub Samuele Pellionis Conrectore et Joh. Clement. Rectore, Posonii sub Belio et Marthio et linguae patriae causa apud Reformatos per biennium Papae. Fit in pago Trenchiniensi Ivanocz nobilis iuventutis praeceptor, dein in partibus trans Danubianis in Ecclesia Szakiensi et post in Gocsiensi Concionator. Postremo in Ecclesia

Cserenciensi Pastor Mense Decembri 1731. Csetnekini ordinatus.

72. **Joh. Hradzky** P. eiusdem nominis Pastore Bottfalvensi M. Anna Korbely 1701 natus. Studuit Trenchinii, Neosolii, Eperiessini, Zittaviae in superiori Lusatia Ao 1719. Lipsiam et post Semestre Halam delatus unde 1724. domum redux iterum Wittebergam concessit et post paucum tempus a D. Porstio Berolinum vocatus in Aulam Illust. Baron. de Wobeser commendatus fuit ubi sex integros annos exegit. A parentibus revocatus non sine difficultate Ecclesiae Krajnensi Minister fuit constitutus 7. Martii 1732. ordinatus.

73. **Martinus Kelemen** P. Thoma M. Juditha Csanaky in Cottu Sempronensi pago Pasztoni 1707 natus. Studuit Sempronii sub Michaele Kozary, And. Sárkány et Joh. Kövesdy, Jaurini sub Joh. Tomka Szászky. Fit Rector in pago Kövágó Örs dein Szepczel postremo in Nagy Vason tandem Pastor 10. mart. 1732. ordinatus.

74. **Johannes Perlaky** Gömörini 1704. P. Rev. David (p. 19) M. Cath. Huning natus. Studuit Osgyanini sub Paulo Aldasi, Kesmarkini sub Georgio Bohus, Eperiessini sub P. P. Topperczér, Csetnekini sub Petro P. Lendvay, Sompronii sub Joh. Christoph. Deccardo. Fit rector in schola Nagy Szőlősiensi dein in Krako Szörcsőkiensi postea pastor in Ecclesia Szereginienisi 7. April. 1732. inauguratus.

75. **Stephanus Toth** Szilvagiensis in I. Cottu Castri-ferrei P. Nobili Georgio Toth M. Cathar. Csilag natus. Studuit Jaurini sub Petroczio, Posonii sub Weiszbeckio, Jaurini rursus sub Michaele Acs. Fit rector in Nagy Garesd et dein in oppido Devecser post in Eccla Janoskazensi et Dobronivensi Concionator atque postremo in Eccla Nemes Dömölkiensi Pastor 7. April. 1732. initiatus.

76. **Michael Weis** Sempronienis P. Joh. M. Maria Tonhauser. Studuit Tubingae redux Viennae informator

et postremo in Ecclesia Kis Manyokiensi Minister 1. Maii ordinatus.

77. **Paulus Felicides** P. Rev. Martine Felicides M. Susanna Fabri Libethae 1695 natus. Studuit Rahoviae sub Sam. Bubenkio, Kesmarkini sub Georg. Bohus. Fit Rector Ryma Banyae et post annos decem Pilensis Pastor 1 Maii 1732 Csetnekini ordinatus est, 1740. ad Eccliam Gezelfalvensem translatus ibidem mortuus est.

78. **Daniel Sartorius**. P. Hum. Elia Sartorio, M. maria Fabritius Csetnekini 1704 natus. Studuit Kövini sub Davide Dyonisio, Osgyanini sub Georgio Farkas, Kesmarkini sub Georg. Bucholtzio, Hinc Wittembergam profectus sub Wernsdorffio, Schroero, Chauto didicit. Redux fit Csetnekiensis Rector et post annum atque quadrimestre spatium Eperiensis Rector 1731 eo delatus. Vix annum in hac provincia continuavit Ven. Petro Paulo Lendvai Slav. Pastori b. mortuo ibidem successor datus 24 Julii 1732. ordinatur. Hinc ad Kesmarkienses in Diaconum et demum ad Neosolienses in utriusque D. Nationis Ministrum evocatus mortuo Excell. Sam. Michaelide interea temporis fit. Slav. Pastor ibidem mortuus.

(p. 20) 79. **Joh. Martini**. P. Jacobo M. Anna Eisdorffer in Murany 1705 natus et Taxovia educatus. Studuit Taxoviae sub Mich. Holko, Rahoviae sub Samuele Bubenkio, Ivankofalvae sub Johanne Kusmanio, Leutschoviae sub M. Andr. Weinerto, Kesmarkini sub Georgio Buchholczio, Wittembergae sub Wernsdorffio, Sehroero, Vokenio etc. Redux apud Sam. Pulszky Praeceptorem privatum agit, dein Ecclesiae Gyralthensis Minister factus et 28. Nov. 1732. Csetnekini ordinatus. Hinc ad Ecclesiam Pilensem 1740. translatus et hinc ad Kraszkoiviensem ibidem 1770 beate mortuus est.

80. **Samuel Agner** Luborecs Neogradiensis ibidem P. Joh. Agner M. Juditha Petrasin natus in Banka et Abelova educatus in patris scholis variis usus praeceptoribus Jenam

et Halam concessit et illinc redux, variis jactatis fatis Ecclesiae Domonyensis in Cottu Pestiensi Minister factus 13 bris 1732 ordinatur.

81. **Andreas Sztruhar** Taxoviae P. Joh. M. Cathar. Dianisca natus studuit in patria sub Mich. Holko et vel maxime Lethoci sub And. Groszio, Martino Dubovszkyo et postremo sub M. Andrea Weinerto. Hinc Wittembergam delatus sub Wernsdorffio, Schroeero etc. biennium didicit. Redux biennium in privato vixit, dein Ecclesiae Turicskensis Minister factus est 28. Febr. 1733. Hinc mortuo Rev. Hanikio in Kokava successor datus, hucdum ibi vivit qua Senior Ven. Contuber Kishontensis. Mortuus est A° 1780 die 2 Januarii.

82. **Johannes Sartoris** Kracsinovia Saarossiensi P. Mich. Szabo M. Catharina Jaszinszky natus. Studnit Eperiessini sub Toperczero et Cremnitzii sub Georgio Sartoris postea Kesmarkiensium Rect. Wittebergae continautis Studiis fit Komlossiensis Minister 1. Julii 1733. ordinatus. Hinc ad Ecclesiam Rankiensem translatus et variis ibidem fatis sua causa jactatus, aegre admodum ibi substitit. Hac evocatus est in Ecclesiam Kemeniczensem, ibique mortuus.

83. **Paulus Kacnik** Neogradiensis. Studuit Neosolii sub Paulo Simonide et Wittebergae sub Wernsdorffio Schroeero Charitio etc. Fit in Sasomhaz Minister Csetnekini 3. Aug. 1733. inanguratus.

84. **Georgius Fabri** natus Cibinii educatus in Osztróluka, ubi pater eius per multos annos ministerio deffunctus fuit. Studuit in primis Neosolii sub Val. Kringschnurio Aegidio Friderico Karpio et Paulo Simonide, Wittebergae sub Schroeero Abichtio Charitio. Redux fit Aszodiensis rector et post triennium Poltariensis Minister 5. Martii 1734. ordinatus. Hinc ad Eccliam Osztrolucensem translatus paucis demum tempore ibidem obiit in Dno vir longiore vita dignissimus.

85. **Jacobus Nicolaides** Ladzamo Nagyhontensis. **Stu-**
(p. 21) duit Neczpallini sub Georg. Ambrosio, Schemnitzii sub
Samueli Rumio, Dantisci demum et pauco tempore
Wittembergae unde redux fit Kalnoviensis Minister Cset-
nekini 2 7^{bris} 1734. ordinatus.

86. **Georgius Bahil** in pago Pelocz in Comitatu
Gömöriensi natus P. Rev. Laurentio Bahil Ochtin Ministro
M. Susanna Czekus, Studuit Eperiesini sub Joh. Rezikio
et Kesmarkini sub Joh. Nohaide. Fit Rector in Raho et
post annos 12 in Cserentz Pastor 16 Septembris 1734.
ordinatus. Hinc exturbatus per auditores in exilio mor-
tuus est.

87. **Matthias Markovicz** Dobronae P. Andrea M.
Maria Zimany 1707. 27. Febr. natus. Studuit Schemnitzii
sub Sam. Pellionis. Neosolii sub Friderico Karpio, Paulo
Simonide, Posenii sub Frid. Vilh. Beerio, postremo Jenae.
Hinc redux fit Szarvasiensis in I. Comitatu Békésiensi
Minister Csetnekini 27. Octobris 1734. inauguratus. Ibi-
dem vivit.

88. **Michael Zaborszky** Ivankofalva Thuroczyensis
P. Rev. Jacobo Zaborszky ibidem Pastore et Contubernii
Seniore M. Benigna Tolkoni natus. Studuit in patria sub
N. Rutkaj, Cremniczii sub Georgio Sartoris, Jaurini sub
Johanne Tomka Szászky, Posenii sub Beerio, Kesmarkini
sub Georgio Bucholczio dein Wittembergae sub Abichtio
Schroero Zeibichio. Fit Nitra Szerdahelyiensis Minister
3. Xbris 1734. inauguratus. Hinc per Auditores et Magis-
tratum exturbatus privatam agit vitam.

89. **Johannes Szakolczai** a patria Szakolcza ita
nominatus. Studuit Neosolii sub Karpio et Simonide.
Leutschoviae sub M. Andr. Weinerto, Wittembergae sub
Wensdorffio, Schroerio, Charitio, Abichtio. Fit Csetnekini
rector, et post triennium Taxoviensis Pastor 23. Febr.
1735. ordinatus. Hinc Kövinium 1747. translatus ibidem
mortuus.

90. **Laurentius Szarvas** Pongyeloczensis in I. Cottu Kishonten. P. Thoma M. Helena Jacab natus. Didicit Eperiesini sub P. P. Topperczero, Neosolii sub Paulo Simonide, Csetnekini sub Dan. Sartorio et Johanne Szakolczai, Wittembergae sub Abichtio, Schroeero, Zeibichio. Redux ab Ecclesia Budikfalvensi in Substitutum sub Spe Successionis vocatur R. Paulo Triznai et ordinatur 25. Febr. 1735. Hinc ad Ochtinenses 1746 delatus post biennium ad Uherszke discedit, Ao 1752. Mense Febr. ad Ecclesiam Eperiensem translatus est.

91. **Petrus Porubszky** a patria dictus in Poruba apud Liptov. P. Jacobo Banjk M. Anna Fajflik natus. Studuit Gömörini sub Petro Magulato. Palojtae sub Andrea Labath, Kiszelini sub Andrea Farkas, Jaurini sub Mart. Vasoni, Posenii sub Frid. Vilh. Beerio. Fit Paedagogus in Ivanocz, apud Trenchinum, dein post biennium in Krncs apud D. Georgium Ordody eodem officio defunctus. Hinc Nemeskiriensis Rector, dein Posenii puellarum informator tandem apud Illustrissimum Ferdinandum Zay in Podlusan aulicus concionator 16. Xbris 1735. ordinatus. (p. 22)

92. **Johannes Legler** Schemnitziensis P. Joh. M. Dorothea Schuleriana natus. Continuatis intra et extra patriam Studiis fit Schemnitzii Subrector dein Kesmarkini Conrector demum Menhardi villae in 13. oppidis Minister 24. Januarii 1736. ordinatus et 1748. ibidem mortuus praecluso post mortem eius Exercitio Evangelico.

93. **Franciscus Györgyi** P. Rev. Joh. Györgyi M. Anna Meszaros natus. Vocatus ad Ecclesiam Bokodiensem 21. 7bris 1736. ordinatur.

94. **Matthias Clement** Bacsfalva Nagy Honthensis P. Joh. M. Helena Michalides natus. Studuit inprimis Neczpallini sub Matthia Augustinio, et Georg. Ambrosio, Kesmarkini sub Georg. Bucholczio, Wittembergae sub Wensdorffio, Schroeero, Charitio. Redux fit Neczpallini Conrector et post septem annos Geczelfalvae pastor 10. April.

1737. ordinatus. Hinc 1740. ad Raho translatus et 1747. eiectus, cum debitorum caussa exul eo veniret 1748. prope moritur pro eo ac dignum fuit in praesentia X. virorum Rever. tumulatus.

95. **M. Josephus Torkos** P. Rev. Andrea Torkos Jauriniensi Pastore M. Burgstalleriana natus. Didicit Jaurini, Wratislaviae et Wittembergae. Redux fit in Patria Conrector dein V. D. M. 6. Julii 1737. ordinatus.

96. **Moses Regis** P. Rev. Martino Regis Berzeth. Ministro M. Magdalena Turzo natus. Continuatis in patria et Wittembergae studiis b. mortuo patri successor datus est aequè 6. Julii 1737. ordinatus, sed Anno Statim insequente moritur, Vir longiore vita dignissimus, si vota valuissent.

97. **Nicolaus Ratkoczi** P. Blasio Ratkoczi Pastore Szoczeiensi M. Evo Temlin natus. Ordinatus est 15. Julii 1737. sive potius confirmatus. Jam enim olim per Senioremem docendi et sacramenta administrandi potestatem acceperat.

(p. 23) 98. **Stephanus Lyci** Nagy Réte Soliensis P. Rev. Georg. Lyci M. Maria Mazari et quidem Venerab. quondam Christophori Mazari ex conjuge Elisabetha Zolna suscepta filia natus. Studuit in patria et extra patriam. Redux Wittembergae per triennium in privato vixit, tandem coetus, qui in Czekehaza apud Zemplin Deo colligitur, Minister factus, 13 Xbris 1737. ordinatur. Hinc 1746. Budikfalvam translatus ibidem mortuus est.

99. **Stephanus Batisz** Deviko Thurocziensis P. Joh. M. Maria Soos natus. Studuit Neosolii sub Nicolao Glitzio, Friderico Karpio et Paulo Simonide, Jaurini sub Johanne Szaszio. Fit in Tordas Cottu Albensi rector et post annum Pastor 6. Martii 1738 Cset. ordinatus ibidem mortuus.

100. **Paullus Maior** Cremnitzii P. Rev. Johanne Maior Ilaviense Ministro Slav. et scholae Rectore, M. Rozina Wozar natus. Prima Litterarum Elementa addidicit Lonyabanyae institutione Aviae suae Judithae Sartorius usus.

Studuit Cremnitzii sub. Andr. Némethi, Joh. Christiani, Joh. Hluoska Kővinium reductus Patrem amisit, et didicit Osgyanini sub Georg. Farkas patrocínio Venerabilis Oertelii ibidem Pastoris usus. Neosolii sub Valentino Klingschnur, Stephano Aegidio et Friderico Karpe. Rursus Kremniczii sub Georgio Sartoris. Epperiesini sub Georgio Ihnactio, Csetnekini sub Dan. Sartorio. Iterum Eperiesini sub Daniele Sartorio et Joh. Lonyai. Ao 1733. Wittembergam delatus Schroeero, Zeibichio, Klugio, Spirio et reliquis Praeceptoribus usus et Bibliothecarii Hungarici est officio defunctus. Ao 1738. redux a Rosnaviensibus in Ministrum vocatus 5. Junii eiusdem anni ringente licet invidia sacris ordinibus initiatus est. Translatus ad Csetnekienses Ao 1755 die 19. Nov. ibidem qua Consenior Vener. Contubernii bene mortuus est Ao 1758. 16. octobris. Ultimo huic imposuit manus Ven. et post fata Antonius eodem Anno ¹ M. Augusto beate mortuus.

Tantum!

¹ T. i. 1738-ban, mint a mely éven Maior Pált ordinálta.

IV.

AZ EVANGELIKUSOK SÉRELMEI ÉS FELSÉG- FOLYAMODVÁNYA AZ 1708. ÉVI ORSZÁG- GYŰLÉS ALKALMÁBÓL.

— A «*Collectanea Historico-Ecclesiastica*» cz. VII. sz. folio kötetből.
Egy sérelmi panasz, egy felségfolyamodvány és két melléklet. —

I.

Gravamina Evangelicorum in Negotio Reli- gionis exhibita sub Diaeta Posoniensi Anno 1708 celebrata.

Occasione Diplomaticae Conditionis 6-tae in Negotio religionis Evangelici Status et Ordines sub praeteritis Soproniensi et Posoniensi Diaetis, sua quidem Gravamina cum specifica declaratione occupationis Templorum scholarum et aliorum Accessoriorum pro Legali et Diplomatica satisfactione consequenda exhibuerunt, imo instantissime urserunt, sed quia eorum suam Diplomaticam satisfactionem non obtinuerunt, verum per Arlum 26. An. 1681. Soproniensis Dietae via promovendi suas ultiores Instantias in futuris Diaetis relicta fuisset aperta; ex eo justam respectu tam praeteritorum quam et jam medio tempore per subsecutam omnium adhuc residuorum Templorum et Accessoriorum occupationem accedentium Gravaminum se sperant consecuturos satisfactionem, pro qua etiam demisse instant.

Cum igitur de libertate et Securitate religionis, eiusque Exercitii cum libero Templorum, Scholarum et Parochiarum, aliarumque inseparabiliter appertinentiarum,

prout et Campanarum et sepulturae usum, deque prohibita templorum occupatione, turbatione et praesertim Mechanicorum ad ceremonias religioni Evangelicorum contrarias adactione plures sint sancitae regni Constitutiones, Leges et sacra Regia Diplomata, praesertim Arclus I. An. 1608. ante Coronationem Matthiae II. conditus, et subsequenter Diaetis per Arclos 22:1625 et 29:1635. Annorum renovatus et confirmatus praeterea Arclus 77. An. 1618, 23. An. 1630, 10. 1649, 5. 1647, cum aliis pluribus in eadem Diaeta in negotio religionis conditis Arclis. Item Arclus 1. An. 1659. eidemque insertum Sacrum Regium Diploma in Conditione 6ta contra quas Leges et Sacra Diplomata cum Evangelicis omnia Tempa, Parochiae, Scholae, cum omnibus Proventibus medio tempore violenter fuissent adempta, et per Dnos Catholicos occupata, Exercitium interturbatum, et gravissimae Persecutiones et reformationes praesertim miserae plebis in Comitibus et Civitatibus personarum Evangelicarum a publicis officiis amotiones, Pastorum, Ministrorum, Rectorumque incaptivationes, ejectiones, ad Tireres transmissiones, aliaeque acerbae innumerae violentiae et praescriptarum Legum contraventiones intervenissent, inproximo praeteritis Sopronien. et Poson. Diaetis Evangelici quidem (uti praemissum est) sua Gravamina seriatim conscripta, cum occupatorum Templorum ac omnium pertinentiarum, aliarumque Personalium et Realium injuriarum specificatione pro Diplomatica satisfactione consequenda exhibuerunt. Sed loco petita Diplomaticae Complanationis duo Arcli 25. et 26. Anni 1681. non consentientibus Evangelicis sunt confecti, et eisdem Diaetalibus Constitutionibus inserti, quibus autem status Evangelicus ex magnis rationibus, tum quia iidem Arcli praescriptis Regiis Diplomatum directe fuissent contrarii, tum quia nulla Templorum et Accessoriorum per Evangelicos sub fide publica, adeoque bono jure et justo titulo Possessorum, et per Dnos Catholicos occupatorum

restitutio in iis continebatur, tum denique quoad totum Negotium Religionis Evangelicorum tantopere fuisset in horum recentium Arclorum restrictum, ut paulo post totali exterminio foret vicinum, ex his et aliis similibus rationibus, propter nullam de tantis sibi illatis injuriis acceptam satisfactionem Status Evangelicus tantum praescriptis Arclis contradixit, et jus suum de futuro coram Suatte Sacra humillime urgendum reservavit, imo in clausulae penultima Arcli 26. 1681. Evangelici praetensiones et instantias suas in futuris Diaetis promovendi via minime praeclusa extitisset. Salvis per expressum regni Legibus, Diplomate Regio firmatis. Ob hoc Evangelici hac occasione Diaetali Legalem suorum Gravaminum complanationem et integram Satisfactionem praecipue respectu subsequendum punctorum humillime urgent.

Primo. Restitutionem omnium Templorum, Scholarum, Xenodochiorum, Fundorumque et Beneficiorum, ad ea pertinentium, Apparamentorumque mobilium, per Evangelicos in praescriptarum Legum Diplomaticarum bona fide in Civitatibus, Oppidis, Praesidiis, Pagis et Villis Possessorum, in Gravaminibus sub praeteritis Diaetis exhibitis specificatorum, quam post has Diaetas iterum per Dnos Catholicos pari via facti occupatorum, non obstantibus quibuscunque ex ratione temporis intereuntibus aut subsequentibus Contractibus, Tractatibus, aut Conventionibus, veluti praescriptis Diplomaticis Sanctionibus directe contrariis, neque jure subsistere valentibus. Et hoc petatum est in Justitia communi solide fundatum, quia aequitati nihil est magis consentaneum, quam ut violenter prasertim contra publicas Constitutiones occupata, vicissim restituantur Possessoribus.

Secundo. Irrestrictam libertatem habendi (juxta Art. 1. An. 1608.) Superintendentes et superiores Pastores, aliosque Ecclesiarum et Scholarum Ministros, cum facultate causas Matrimoniales Evangelicorum et his similes inter Personas Evangelicas vigentes revidendi et decidendi, Proles

ex diversae religionis Matrimonio progenitas pro Parentum arbitrio habstisare faciendi et educandi, exclusa Dnorum Plebanorum Catholicorum in his causis (prout his temporibus subinde factum est) in Personas Evangelicas abusive sibi vendicata facultate.

Tertio. Ad Ritus et Ceremonias Dnorum Catholicorum in Processionibus Festorum suorum celebrationibus et aliis similibus occurrentiis, ad ritus et ceremonias eorum pertinentibus, contra Arcli 5. An. 1647. eidemque inserti Divi Ferdinandi III. Sacri Diplomatis et conditionis Secundae clarum tenorem, nullus Evangelicorum Nobilium, Civium, Mechanicorum vel Rusticorum adigatur, quemadmodum hucusque factum fuit, dum Dni Catholici, scientes quidem per hoc devotioni eorum nihil accedere, solo tamen mortificandi studio praesertim Mechanicos ad ritus, Processiones et alias similes suas Ceremonias adegerunt.

Quarto. Ab officiis publicis in Regno Comitatus, Civitatensibus, Mechanicorumque Collegiorum Incorporationibus Evangelici non excludantur suadente aequitatis et praeattactarum Legum ratione, qui enim paria onera portant, pari quoque dignitate et honore fruuntur.

Quinto. Cum Libertatem Religionis (quae cogi nequit) quisque habeat, et habere debeat, ideo etiam nulli haec conscientiae libertas adimi debet. Incarcerationes itaque et Arestationes, Persecutiones aliarumque poenarum Corporalium et Convictionum Impositiones (quae hactenus praesertim cum multis miserae plebis lamentationibus per Dnos Terrestres contra tot Constitutiones excercitae sunt) sub stabili Securitate cessent.

Sexto. Ministri Evangelici aegrotos, captivos, condemnatos visitare, ipsis ope Spiritualis adesse, ac etiam ad supplicia imperturbate commitari permittantur.

Septimo. Foundationes Evangelicorum pro Evangelicis factae cum Decimis ex Vineis Ecclesiasticis Evangelicis convenientibus, aliisque suis Proventibus tam stolaribus quam

Oeconomicis ad Evangelicos pertinentibus ipsis permaneant et adempta restituantur. Et prouti Catholici Evangelicis Ministris nihil pendere tenentur, sic e converso neque Evangelici Catholicis Plebanis juxta Arclum II. An. 1647. quidpiam solvere obligentur.

Omnibus denique Statibus et Ordinibus cuiuscunque Conditionis Nobilitaris et Civilis nec non Plebejæ et Rusticis juxta præscripta Diplomata Legesque et communem Libertatem, præter Templorum et Fundorum restitutionem, de perpetua securitate religionis, liberique eiusdem Exercitii, omniumque Accessoriorum, quæ juxta ratione et rationaliter ad plenum et integrum Exercitium religionis, liberumque ubique Incolarum pertinent (non obstantibus imo totaliter exclusis Dnorum Catholicorum Cleri et Secularium violentis claro et genuino sensui Diplomatico contrariantibus hactenus factis interpretationibus, imo sublata et penitus cassata etiam illa præjudiciosa clausula: Salvo Dnorum Terrestrium Jure, quod alioquin etiam nulla plane suadente sana ratione ad Negotium Religionis et Conscientiæ extendi, verum præcise ad jus Dominorum Terrestrium solitosque census et ordinarias Dacias ac labores debitos intelligi potest, debetque), publico quodam statuto efficacibusque in Convenientes ordinandis mediis absque alterius, hoc est Catholicæ in Evangelicam et Evangelicæ in Catholicam Religionem ingressione et perturbatione provideatur, alioquin nunquam cessabunt priores persecutiones et occupationes, neque solida pax, tranquillitas Regni et constans quies, propter quas tamen omnes leges de Religionis libertate sunt conditæ, et eo fine procurandæ minimum et restituendæ Patriæ constantis quietis et tranquillitatis causa Sua Sacra Mattas benignissimarum suarum litterarum Regalium, simulque etiam Regiarum suarum Propositionum tenore, præsentem Generalem Regni Dietam clementer ordinare dignata fuit, quam quidem Pacem aequè Dni Catholici

et Evangelici anxie exoptant et ideo eo magis media hanc pacem et tranquillitatem publicam procurantia sibi sine dubio cordi curaeque habebunt. Frustra quidem a Venerabili Clero et nonnullis Dnis Catholicis Secularibus hactenus semper est oppositum, Negotium religionis esse punctum privatum et ideo non ingredi reliqua publica gravamina, propterea studio semper eiusdem Diplomaticae accomodationis rejectionem ursisse. Sed ipsa docet et plus quam evidenter testatur experientia quod propter eius turbationem et tot sacris publicis in Negotio Religionis sancitis constitutionibus contraventionem Pax et quies publica valde fuerit perturbata. Sine quo ergo pax et quies constans stare nequit, illud non pro privato, sed vere pro publico haberi censerique debet.

De reliquis tot injuriis, afflictionibus et persecutionibus infinitis, quae calamo sufficienter exprimi nequeunt, quaeve in priorum Diaetarum Gravaminibus sunt specificè appositae, quaeve medio tempore amplo numero accesserunt, impendendam justam et legalem Justitiae administrationem, modumque et media ordinanda Fideles Status et Ordines Evangelici Suaetis Sacrae Dni Dni eorum Clementissimi et aequissimi Judicis Gratiae et Clementiae subjectione submitunt, et dignam Satisfactionem humillime implorant.

II.

**Libellus Supplex Evangelicorum sub Comitibus
celebratis Ao 1708 Suae Matti Josepho
I. exhibitus.**

**Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas, Dne
Dne & Rex Clementissime!**

Displicet et ipsismet nobis, nec pruritu quodam intempestivae Delectationis facimus, dum in Negotio religionis sub hac Diaeta, jam tertio Maiestatem Vram Sacram molestare necessitamur. Nec finis molestationis

huiusmodi unquam sperandus esse videtur, nisi Exercitium receptorum Religionum, Confessionis nimirum Augustanae et Helveticae, effectu quoque liberum esse sinatur. Id quod tot Leges, tam priores, quam posteriores, tot pacificationes item Regni, tot Sacra Regum Diplomata, ipsique novissimi Sopronienses Arcli, moderna insuper Mattis Vrae Sacrae Diaetalis Declaratio, quae genuinum sensum observandum esse jubet, et quod nec Dnos Terrestres Jure suo abuti, nec vi ulla in Conscientias dominari permittet, benigne promittit, imo etiam his diebus publicatae benignae Patentis liberum esse, sicuti expresse dictant, ita sub gravissima poena inviolatum observari severe statuunt.

Quae licet Diaetalia Regia responsa, in genuino legali sensu accepta, uti sancta, adeoque rata esse, ita effectu quoque gaudere, Turbatoresque et Violatores puniri deberent, contrarium tamen quidam ex Inclyto statu Catholico, nominatim vero Dni Plebani, passim in Regno, et quidem in his Circumstantiis, sub hac Diaeta, non solum interpretationibus contra verba Arclorum aliene invec-tis, sed vi etiam ac emendicata non raro assistentia Militari, captivum reddunt, imo ex toto evertunt (prout ex **Sub A.** annexo sub A. patet) utpote qui se nulli seculari, nequidem Mattis Vrae Sacrae Jurisdictioni subesse teneri jactant.

Ad ista itaque gravia non minus quam periculosa mala averuncanda, juxta facultatem ac viam in Arclo 26. novissimae Diaetae Soproniensis Inclyto Statu Catholico ipsomet cum nobis apertum esse debere, sanciente, salvam relictam, rursus ad Thronum Mattis Vrae Sacrae recurrendo, primum pro Arcli 25. novissimae Dietae, per Clausulae salvo Jure Dnorum Terrestrium, a religionis Negotio amotione, ad sensum priorum Legum, Pacificationum et Sacrorum Diplomatum adaequate facta reductione veluti antea jam egimus, ita etiam num immortales agimus gratias.

Deinde quod 26. Arcium ibidem immediate sequentem, ad Augustos pedes eius, eo maiori fiducia, quo clausula benignae secundariae resolutioni, de Privilegiis regis, in securitatem Liberi Exercitii impetratis vel impetrandis, annexa, ampliores spes nobis fecit, nos prosternando, per misericordiam DEI vicissim supplicamus atque per vulnera Dni Jesu Christi Saluatoris omnium nostri humillime obsecramus, quatenus Mattas Vra Sacra ad mentem priorum Memorialium nostrorum, in Pacificationibus, Legibus, Sacrisque Diplomatum, per hosce novissimos Arcios renovatis et confirmatis, ut et ipsimet istis novissimis Arcium fundatorum et formatorum Tempora, Parochias, Scholas, Fundationes, Xenodochia et quaevis accessoria, clementissime restituere, restituique jubere non dedignetur.

Quodsi vero hac Instantia, quocumque ex respectu, durante ista Diaeta, ex integro resolvi non posset, facultate ad futuras Diaetas, juxta Verba Arcium 26. novissimae Diaetae Soproniensis ad calcem nobis salva manente, cum cautela de non recedendo supplicamus, quatenus in Cis- et Trans-Danubianis Partibus seu Comitatibus, in Regibus quidem et Liberis Montanisque Civitatibus ubique alibi vero pro ratione quantitatis et amplitudinis eorundem, plura loca nobis, ex rationibus in annexo sub B., appositis, **Sub B.** secundum declarationem pariter ibidem deductam, ex autoritate Regia, benignissime concedere, consequenterque tam Ignobilibus ac Civibus quam Nobilibus, Rusticis adhaec, Cehis, Mechanicis, Opificibus, Servitoribus liberis et non liberis, ac cuiuscunque Conditionis Hominibus, ex integro liberam Conscientiam, virtute praecitati Arcium 25. novissimae Diaetae Soproniensis permittere, permittique facere, et specialiter ne Mechanici quibusdam Privilegiis et Arcium Cehalibus consequenterque mediis vivendi contra Leges, Pacificationes, sacraque Diplomata, adeoque Arcios 8. An. 1647. et hunc ipsum 25. novissimae Diaetae Soproniensis ad Ceremonias Processionesque suae religioni

contrarias compellantur, nec respectu odiove religionis, contuberniis eorumque beneficiis Cehalibus, consequenterque mediis vivendi et onera publica solvendi, priventur. Sed in Cehas, beneficiaque earum, sine discrimine Religionis, sic dictantibus iisdem Legibus adsciscantur, clementer jubere demandareque non dedignetur.

Nam nisi Conscientia omnium et singulorum Nobilium, Civium et Ignobilium, Mechanicorum item, ac quorum cunque aliorum libera sit, nisique ad audiendum Verbum DEI, etiam juxta Arclum 7. An. 1647. vel ad loca articularia quis ire possit, vel domi Concionem audire audeat, nihil certius, nihil evidentius erit, quam quod Exercitium, quod liberum in Lege esse dicitur, id revera, et in actu Executionis non liberum sed constrictum, imo captivum esse deprehenditur. Et alioquin cum loca Arclaria duo saltem in uno Comitatu pro omnibus in tali Cottu degentibus Evangelicis excisa habentur, quomodo multa millia animarum, quae a Loco Arclari, partim duobus et tribus, partim quatuor, quinque et sex, pluribusque distant milliaribus, ad eadem Arclaria Loca, pro exercendo cultu DEI ire possunt? Nam siquidem plus, quam spatium unius diei iter complectitur, quale diebus Festivis et Dnicis perficere impossibile est, sequitur, ipso Arcli tenore, quasi non liberum, sed prorsus impeditum, adeoque captivum esse, nisi aut plura loca pro ratione quantitatis Comitatum concedatur, aut alias in Domibus privatis, juxta praecitatos Arclos 7. An. 1647. et 25. novissimae Diaetae Soproniensis, omnibus et ubique per regnum Exercitium liberum concorditer admittentes, per Ministrum libere exerceri sinatur.

Quid enim caeteroquin juvat nos, liberum dici Exercitium, ac in Legis textu ita illud vocari, cum ipsamet Ministerialis Exercitii constructio et privata cuiuslibet etiam abjectissimi vis, effectu liberi Exercitii, sine ulla autoritate publica Regia nos gaudere, et uti frui non sinit. Antehac quippe etiam si quispiam crudelissimos quosque Excessus

in Evangelicos patrasset, eosdem et nominatim Praedican-
tes, non carcerasset tantum, sed multos mactasset quoque,
virtuti dare solebat, non vero pro delicti ratione puniri.

Hinc invaluit ex continuorum Excessuum usu et
consuetudine, sine poena grassandi impunitas, et impuni-
tate licentia, licentia autem modesti quique deteriores
sunt, porro ex impunitate solita in Excessus ruitur.

Misera igitur sors nostra facta fuit, longeque calami-
tosior vicissim esse incipit, quam Anabaptistarum, quibus
utique fortunam istam non invidemus. Deploranda prae-
terea conditio nostra erat longeque iterum videtur esse
afflictior, quam Judaeorum, qui pro nobis securiores sunt,
in Patria non sua sed nostra, quam nos, in nostra Patria.
Illis enim in uno loco et duo templa habere conceditur,
exercendae non Christianae religionis, sed profanae super-
stitionis gratia, nobis in una amplissima Provincia seu
Comitatu pro aliquot centenis locis, id est Civitatibus,
Oppidis et Pagis vix duo loca concessa sunt, et haec quo-
que libera esse non permittuntur. Illi non recepta, atque
Pacificationum, Legum, Diplomatumque muninime firmata
inter Christianos Religione libere gaudent; Nos recepta,
atque Pacificationum, Legum, Diplomatumque munimine
firmata uti frui et gaudere impedimur. Illi vix quidquam,
aut certe ex proprio modicum, nos etiam prae Catholicis
plus ultra quinduplum in Necessitates Mattis Vrae Sacrae
contribuimus. Illi in conscientia liberi sunt, in nostras,
singulis momentis cuilibet, signanter Dnis Plebanis vi
grassari impune licet, quia non puniuntur. Illi Christum
ad scitum omnium libere blasphemant, nos Christum
neutiquam remissiori zelo, quam Dni Catholici, ardentem
colimus, sed non libere.

Et haec horrenda cuncta patimur, non a Matte
Caesareo-Regia, sed plerumque etiam ab infimo et vilis-
simo quoque, nulla penitus auctoritate munito, redacti in
abjectiorem statum, quam bruta animalia. Haec enim

naturalem instinctum libere sequuntur, nobis ad quem finem creati sumus, eum sequi, hoc est libero exercitio colere Deum, per quemcunque, dummodo velit, multifariam non permittitur. Et hoc semper vigore Arclorum novissimorum, sed a genuino sensu, miris explicationibus suppresso, evocatorum, se facere, praetextuose allegant.

Qui genuinus sensus, in benigna Diaetali resolutione per Maiestatem Vram Sacram observari jussus, nisi in integrum nunc, dum tempus est, instituat, nihil sane manifestius ac certius est, quam quod hi ipsi Arcli non Pacis et Tranquillitatis, cuius causa atque gratia conditi sunt, stabilimenta, sed continuorum disturbiorum fomenta (quae fortasse quidem studio cleri intendant) malorum item irritamenta et publicae salutis tormenta esse deprehenduntur. Nihil quippe nec tam efficax, nec tam opportunum, ad invehendam discordiam dari potest, quam religionis etiam non receptae, qualiscunque autem praepriis sine auctoritate Regia temere grassans turbatio.

Nihil vero nos novum, nihil allegale, nihil contra Mattem Regiam, quam veneramus, petimus. Imo liberum Exercitium, ut publica Pax et tranquillitas cuius gratia receptae religiones sunt, perennet, insuper ut pro incolumitate et prosperitate Mattis Vrae Sacrae proque dulcis Patriae salute assiduo oremus, petimus.

Atque sic ut porro Mattis Vrae Sacrae diuturno faustoque Caesareo-Regio Gubernio et pro permansione in obsequio regio totius Gentis, pro salute Patriae, proque columnis statibus et ordinibus regni Deum juxta verbum eius fide Christiana per S. Stephanum Regem quoque in Cap. 1. & 2. Libris declarata, in quolibet Comitatu in pluribus Locis, libere privatimque et publice adoremus ac celebremus ad Scabellum Mattis Vrae Sacrae prostrati, iterum atque iterum supplicamus.

Quam gratiam humillimis iisque perpetuo fidelibus servitiis nostris, quod vita suppetet, cum devotione san-

guinis fortunarumque nostrarum promereri, sine intermissione adnitemur, optatum clemensque expectantes responsum.

Mattis Vrae Sacrae

humillimi perpetuoque fideles subditi
Status et Ordines Evangelici.

**Annexum sub A. ad immediate praecedentem
Libellum supplicem spectans, ubi recentissima
Gravamina exponentur.**

Puncta recentissimorum in Evangelicos Gravaminum, quae sub moderna diaeta, et hoc quidem tempore, quo adhuc omnia continuo tumultu plena sunt, tantopere patrantur et vigent, ut quis non immerito iudicare possit, ad Sustentandum fovendumque tumultum studio hoc fieri:

Quamvis tam priores Leges, Pacificationes et Sacra Diplomata, per novissimos Arclos confirmata, quam novissimi Sopronienses Arcli, praesertim vero 25 clare dicent, omnibus et ubique per regnum liberum Exercitium permissum esse et insuper idem nunc declaratum liberum Exercitium non saltem per diaetales jam binas Benignas Resolutiones verum etiam mediantibus Benignis suis Patentibus nuperrime publicatis confirmando, contra quosvis et notanter etiam Dnos Terrestres manutenturam se clementissime, non minus quam paterne declaraverit; tamen nonnulli Dni Catholici (et Signanter Dni Plebani) Ipsos quoque Nobiles et imprimis Cives ac Rusticos etiam ad Arclaria loca, pro cultu religionis suae exercendo ire volentes, per vim impediunt, ireque non permittunt. Neonatos Infantes ad eadem Arclaria loca ad baptisandum portare vetant. Praedicantes Arclares ad Evangelicos,

vel infirmos visitandos atque consolandos, vel Neo-natos baptisandos ire prohibent. Eisdem Praedicantes et Ludi Magistros prout in Citte Cremnitiensi numero Coetui et quidem duarum Germanicae, Slavonicaeq. Nationum ut et alibi ad unum saltem numerum restringunt, visitare Ecclesias Evangelicas et ibi quidlibet ordinare (prout antea tentare ausi fuerunt, quamquam perficere non potuerint) sibi arrogare incipiunt. Proventus stolares adimunt, cum Arcli hi expresse loquantur, Evangelicos non Catholicis sed Evangelicis solvere obligari. Praedicantes incaptivant, turpiter tractant, colligant et percutiunt; imo etiamsi extra exercitium, inter caeteros Mattis Suae Sacrae Fideles, tamquam et Ipsi Fideles pacifice degentes existant, huc illuc pellunt, imo extra regnum ire jubent, a talibus etiam, qui vigore Arclorum Soproniensium officium administrant, super non administrando, rigidas reversales extorquent, cum tamen idem Arclus 25. etiam talibus, qui antea immerito expulsi fuerant, liberum in Patriam redeundi Passum, cassatis quibusvis reversalibus concedat; cadavera jam pridem inhumata exhumare praesumunt, liberam sepulturam, quam hi etiam Arcli communem esse jubent, non permittunt. Campanarum pulsum quoque, qui similiter communis esse debet, denegant, si vero tandem aegre permiserint, ab exhausta et publicis oneribus ferendis jam non sufficiente Plebe novas atque adauctas solationes deposcunt, vi et potentia etiam Militari mediante exigunt. Domos Evangelicorum tam Nobilium, cum assistentia Militum invadunt, et ibi violentias pro libitu patrant et exercent: Iuventutem evangelicam ex locis non Arclaribus Scholas Arclares frequentare inibent, studia contra liberi Exercitii naturam duntaxat ad Grammaticam limitent et coangustant. Subjecta longe praestantia, solum ex eo, quod Evangelicae religioni addicta sint, tum sub praetextu Illegalium atque jam etiam per Diaetalem Suae Mattis Sacrae Resolutionem cassatarum

atque sublatarum, nomine tamen suae Mattis Sacrae celebrari solitarum Commissionum, tum vero aliis quibusvis exquisitis modis, contra tot Leges, Pacificationes, tot Diplomata et hosce etiam novissimos Arclos, a quibusvis officiis, sicut etiam Mechanicos ab Artificiis et opificiis (prout Dnus Schultesius Jauriniensis, posthac non saltem Mechanicos Evangelicos, in Cehas, seu Collegia, verum ne in Civitatem quidem admittendos fore declaravit) excludunt, cum tamen Mattas Sua Sacra in officium et Dignitatem conservationis seu custodiae Sacrae regni Coronae, ad mentem Arclorum 9. et 10. Pacificationis Vienensis et 10. Anni 1608. ante coronationem, nec non An 1647. *Baronem Petrum Revay Evangelicum nominare et candidare dignata sit.* Praedicantes a funeribus Evangelicorum extra Arclaria loca peragendis arcent. Atque sic non solum contra vetustiores Leges, Pacificationes, Sacra Diplomata, sed hos etiam novissimos Arclos et signanter contra Mattis suae Sacrae Diaetale responsum, publicatasque Patentes, vi in conscientias abuti, ipsamque Pacem et tranquillitatem turbare flocci pendunt. Impunitatem quippe sibi (quia excessus in Evangelicos patrati nunquam antehac puniri soliti erant) certo promittunt; Imo Dni Plebani nullum in se Magratum saecularem, adeq. neq. Mattem Suam Sacram Jurisdictionem habere jactare non reformidant. Ad ista vero peragenda, praecipue Dni Plebani, si et in quantum se sufficientes esse agnoscunt, a Suae Mattis Sacrae Militaribus ut plurimum inferioris conditionis officialibus assistentiam impetrare solent. Huc specialiter accedit casus *Praedican- tis Possessionis Saágh in Cottu Nitriensi* existentis, qui locus alioquin etiam Nobilitaris talis est, in quo juxta mentem et dictamen Articulorum novissimae Diaetae Soproniensis, Exercitium etiam ante hos Motus fuit imperturbatum. Hunc Praedicantem, Virum grandaevum Dnus Generalis modernus Leopoldinus Commendans, sine ullo (uti Ablegati

Evangelici informantur) demerito jam bis arrestatum, nunc quoq. detinet vi et licet Excellmus Dnus Generalis Campi-Mareschatus Comes ab Heyster dimitti eum commiserit, dimittere non vult, nisi is miser et afflictus Praedicans Patronusque ipsius Nobilis Michael Tanka, tales de se reversales dederit, quales praejudiciosissimus et horrendus idem commendans Leopoldinus praescriberet, nihil juvante lege, quae quasvis reversales damnat et extortas annihilat.

Quae cuncta enormiter mala, si quidem in Evangelicos nunc et tali quidem tempore, quo tam atrox feroxque Disturbium, a Catholicis capitibus excitatum, ne ad dimidium quidem sedatum est, impune exercere audent, nemo non videt, Evangelicos merito timere debere, posthac crudelius secum iri actum, nisi sua Mattas Sacra tempestive ac severe obstet et excedentes puniat. Sua Mattas porro Sacra Augustumque Ministerium clementissime perpendere dignetur, an qui sic pro effrangi libitu, licentiosa impunitate confisi, contra genuinum Arclorum Sensum, imo expressa verba, talia tam horribilia, sine ulla autoritate legitima audent, annon eo tendant, ut pacem ac tranquillitatem, quam tanto cruore suorum, tam immenso sumptu reparare, sua Mattas Sacra paterne conatur, impedian, et quantum in ipsis est, indesinentes inquietudines, continuas Turbas, perpetuos horrores, incessantes largi eiusque ut plurimum innocui sanguinis effusiones, sine interruptione incendia fovere atque sustinere intendant, nunquam ne bello quidem Mattem Suam Sacram adjuvare volentes? Cum e converso Evangelicos omni prorsus protectione destitutos tam immani ac impatientiam facile causanti persecutioni expositos, prae Catholicis quinduplo plus, in necessitates Suae Mattis Sacrae publicas, contribuere indubium sit.

**Annexum sub B. ad eundem praecedentem Libellum
supplicem se referens.**

Uberior Declaratio tertiae Diaetalis ex parte Status Evangelici Suae Matti Sacrae in generalibus terminis, demisso venerationis cultu exhibitae Instantiae, in hunc modum sequitur :

Ablegati Evangelici, ad Augustos Suae Mattis Sacrae pedes advolati supplicat, quatenus si nimirum Instantia, in prioribus Memorialibus legaliter fundata, quocumque ex respectu, durante hac Diaeta resolvi non posset, facultate ad futuras Diaetas juxta verba Arcli 26. ad calcem nobis salva manente, interim praeter templa, per Evangelicos tam in Cittibus quam in Cottibus ubique propriis sumptibus aedificata, iisdem restituenda et alia vigore eiusdem Arcli 26. denominata et determinata ; Insuper in praescitis undecim Cottibus habita ratione quantitatis et amplitudinis, Evangelico statui tot loca, pro Templis, Parochiis, Scholis et accessoriis benigne concedere et determinare, quot videlicet Templa Parochias, scholas et alia accessoria (quae dictamine novissimi etiam 26. Arcli ad calcem restitui petimus) ante hos conditos Arclos, publico Jure et fide bona, vigore tot Legum, Pacificationum et sacrorum Diplomatum habebant, tenebant et possidebant. Siquidem et caeteroquin genuinus clarusque sensus 25. arcli novissimi is esset, ut liberum exercitium in toto regno omnibus et ubique, nulla parte regni excepta, id est, ut ubi loco pro templo et aliis accessoriis, non sit excisus, cultus tamen Ministerialis etiam in domo privata fieri ac exerceri valeat. Non enim loquitur iste Arclus, de interno Cultus Divini exercitio, qui invisibilis est, ac sine ulla illius supremae potestatis permissione liber est, sed de externo exercitio, visibiliter peragi solito, quod duplex esse solet: Vnum in Templis publicis Jure concessis, de quo 26. Arclus ; alterum in privata domo sine commoditate Templi

peragi atque administrari potest, quod 25. Arclus clarissime admittit, nisi contra genuinum sensum explicetur, quod tamen sua Majestes Sacra vetat.

Ne vero Suae Matti Sacrae vel Augusto Ministerio haec ab Evangelicis Ablegatis in vanum peti per quempiam persuaderi queat, accipitur pro exemplo illustrationis *Comitatus Trenchiniensis*, in quo numerosissimae Evangelicae animae, cum nonnisi duo loca Arclaria concessa habent, invicem quinque milliariibus dissita, latitudo autem eius Cottus et longitudo facile ultra viginti milliaria complectitur, quomodo ex Pagis et Oppidis, quae ab Arclariibus locis partim duobus, partim tribus, quatuor, quinque et fors pluribus milliariibus distant, ad peragendum cultum et Servitium Divinum ire poterunt? Habentur porro ibidem Coetus Evangelici numerosissimi, utpote in oppido *Zolna, Rajecz, Kiszuczá, Ujhely, Varinum, Vagh Besztercze, Pucho, Bellus, Illava, Ban*, et aliis, nec non Possessionibus et Pagis *Viszolai, Kohanócz, Birócz, Zay-Ugrócz, Nagy-Sztricze et plura alia ultra 50 loca* in Actis Soproniensis Diaetae specificè numerata, quae singula sua Templà, nonnulla etiam plura quam unum, Templà, Parochias, item Scholas, Xenodochia, Fundationes, certos fundos, Legatà, Proventus, varias appertinentias et accessoria habebant et possidebant; Vnde a Matte Sua Sacra Augustoque Ministerio clementissime non minus quam facillime judicari potest, quomodo duo denominata loca, tot tantisque particularibus Ecclesiis sive Coetibus Evangelicis, etiamsi per decem et decem Praedicantes intertenerent (quamquam vix ultra duos et duos teneri permittentur) sufficerent; cum praesertim ad audiendum Verbum Dei tria, quatuor, quinque et plura milliaria iter Dominici vel Festivi diei longe excedat.

Par imo tanquam maioris, seu amplioris maior ratio Comitatus *Nitriensis* est, in quo ex partibus finitimis, ire ad loca Arclaria duorum dierum iter comprehendit. In

hoc pariter Cottu in Civitate libera Regiaque *Szakolczensi*, Oppidis *Verbo, Vagh seu Toth Ujhely, Csejte, Sambokrets, Szenicze, Szobotistye*, Possessionibus item *Devek, Devek Vjfalva, Bella, Csanoy, Livina, Szebedras, Kosztolnafalva* aliisque Oppidorum et Possessionum ultra quinquaginta locis, in Actis praescitae ultimae Diaetae Soproniensis nomine tenus recensitis, populosissimae particulares Ecclesiae seu Coetus Evangelici extant, qui sua alicubi etiam duo templa, Parochias, Scholas et coetera accessoria supra memorato publico jure bonaque fide habebant et possidebant. Circa praefatum *Vagh- seu Toth Ujhely* peculiariter advertendum, quod istud oppidum habeat contractuale privilegium de Templo, Parochia, Schola et aliis erigendis. Hinc quia tam 26. arcli primus paragraphus Templa et alia accessoria, per Evangelicos aedificata, quale nunc quidem dirutum Templum *Vagh- seu Toth Ujhelyiense* est, restituenda esse dictat, quam *Mattis Vrae Sacrae Diaetalis* resolutio hoc effectuari, salvaque talia privilegia, quae in favorem liberi exercitii impetrata sunt, esse jubet; Igitur non Saltem hocce *Vagh seu Toth Ujhelyiense* Templum et alia accessoria, verum etiam alibi (nam talia per Evangelicos aedificata, passim in regno, verbi gratia in *Cottu Thurocziensi, in Bella, Pribocz, Zaturcza* sic dictis Possessionibus necdum restituta bene multa sunt) Evangelicis Incolis restitui exorant.

Non dispar ratio *Cottus Posoniensis* quoque est, quoad distantiam ad loca Arclaria et multitudinem animarum. Quo similiter in Cottu in Cittibus Liberis ac Regiis quidem, *Basin, Szentgyörgy, Tyrnaviae*, et oppidis *Somorja alias Sanctae Mariae, Nagy Levárd, Szerdahely, Csötörtek, Sentz, Szered, ut et Possessionibus, seu pagis Limpach, Gomba Maytén, Kossut, Vitzkelet, Királyfalva*, aliorumque Oppidorum et Pagorum locis, in memoratis Diaetae ultimae Soproniensis actis, nominatim ultra 50 enumeratis, particulares Ecclesiae Evangelicae reperiuntur, quae liberi

exercitii consolatione apprime indigent. Porro circa praeat-tactum oppidum *Somorja seu Sanctae Mariae* observan-dum, quod hoc quoque utriusque Confessionis, Augustanae et Helveticae, coetum animarum non contemnendi numeri constituat, quod et ipsum habet Privilegium regium pariter contractuale pro Templo, Parochia, Scholaque et acces-soriis. Qualia Privilegia (ut jam dictum) cum Mattas Sua Sacra, in secundaria resolutione, salva esse benigna pronunciat, sequitur hocce oppidum juxta benignam Suae Mattis Sacrae Diaetalem etiam resolutionem esse con-solandum, et Exercitium liberum Incolis Evangelicis per-mittendum.

Eodem modo *Zoliensis* considerandus est, qui simi-liter in Civitatibus *Zolyom, Libethbanya, Breznobanya*, Oppidis *Valle Dominorum, Dobronyina, Babaszek, Szaszi, Nemeth-Plessotz, Nagy-Szalatna, Tot-Lipcese, Ponyk, et aliis*, ut et Possessionibus seu Pagis *Raduan, Hajnik, Ocsova, Zolna, Szampor, et aliis*, in Actis iisdem Soproni-ensibus ultra 30 enumeratis, populosas particulares Eccle-sias Evangelicas continet, solatio liberi exercitii egentes.

Sic *Thurocziensis* Cottus in oppidis *Mossocz, Szent-Marton, Toth-Prona, cum Rudno et Jeszenova, Szucsan, Turan, et aliis Possessionibus adhaec, Rutka, Felső-Zaturcza, Nagy-Jeszeny, Diva Helena, Pribocz, Bellus, Szklenő, Felső Stubnya, Hay cum Also Stubnya, Szent Mihály cum Du-bova, Szent András, Thurocz Szent Péter, Laszlofalva, et aliis* ultra 20. ibidem enumeratis, populosos particulares Coetus Evangelicos ita comparatos habet, ut alicubi vix ullae, aut certo paucissimae Catholicae animae reperi-antur, seu quidem in praenumeratis oppidis, et signanter *Toth-Prona* (in quo cum vix ullus Catholicus sit, duo templa invicem cohaerentia vacua manebunt) *Mossocz, Turan et alibi*. Pro templis porro in *Pribocz, Felső Za-turcza, Bella*, et alibi per Evangelicos aedificata (ut supra praelibatum est) initialis periodus huiusce 26. Arcli militat.

Liptoviensis plurima loca, quae singula separatas particulares Ecclesias, et quidem multarum animarum constituunt, utpote in oppidis Sz. *Miklós* filiali *Verbicze*, *Andrásfalva* et *Plosthin*, *Rosemberg* cum filiali *Sancti Martini*, *Lipce*, *Bocza*, *Csorba*, *Tarnov*, *Bobrocz* et aliis insuper et *Possessionibus Tepla*, *Lipszkova*, *Okolicsna*, *Szmrecsany*, *Szent Ivan*, *Boldog Asszonyfalva*, *Hrobotova*, *Revucza*, *Vasecz*, Sz. *Péter*, Sz. *András*, *Madacsfalva*, *Szilnicze*, *Proszek*, *S. Anna*, *Malatina*, *Kis Palugya*, *S. Kereszt*, *Klacsan*, *Komjatni*, et aliis iisdem *Diaetalibus* actis ultra 30. enumeratis.

Arvensis adhaec *Cottus* venit in similem considerationem, qui non absimiliter in oppidis *Nagyfalu*, cum filialibus, *Kubin* cum filialibus. *Tuerdossin* cum filialibus, *Trsztena* cum filialibus, *Sub Arce* cum filialibus, Item in *Possessionibus Zaszko* cum filialibus, *Dubova* cum filialibus, *Nemesztou* cum filialibus, *Niszne* cum filialibus, *Jablonicza* cum filialibus, aliisque ibidem ultra decem recensitis, numerosissimos *Coetus* in se comprehendit.

Hoc modo perpendendi occurrunt *Cottus Castriferrei*, in quo in Civitate *Kőszegh*, in oppidis et varii nominis *Possessionibus* juxta acta *Soproniensia* ultra 60 enumerantur *populosi Evangelicorum Coetus*.

Et *Soproniensis*, in quo in Citta *Ruszt*, oppidisque et pagis varii nominis iisdem in actis *Soproniensibus* ultra 50 *Ecclesiae* particulares *Evangelicae* commemoratae sunt.

In *Scepusiensi* juxta eadem acta computantur *Ecclesiae* particulares in oppidis et pagis ultra sexaginta.

Praeterea in *Barsiensi*, in Citta *Vybanya*, oppidisque et Pagis utpote *Villis Cremnicziensibus Kuncsho*, *Luczka*, *Perg* et aliis ultra 30 reperiuntur *Ecclesiae* particulares.

Cum vero hi cuncti *Coetus*, seu particulares *Ecclesiae* *Evangelicae*, sua nonnullibi (ut praedictum) etiam plura quam unum *Templa*, *Parochias*, *Scholas*, *Xenodochia*,

Fundos, Foundationes, Legata, appertinentias, et quocunque vocabulo censenda mobilia et immobilia, accessoria, praedecarato publico jure bonaque fide, in tot Legibus, tot Pacificationibus, tot sacris Diplomatribus radicata haberint, tenuerint et possiderint, quae restitui petuntur, clementissime judicari potest, annon interim donec in futuris Diaetis, vigore novissimi 26. Arcli benigna ac favorabilis resolutio statui Evangelico obtinget, totidem loca (ut supra dictum est) pro commoditate publici exercitii nominari, et excindi, justum sit ac dignum.

Praeterea in benigna Regia novissima Diaetae Soproniensis Resolutione, caetera inter et hoc additum fuit, ut optio actorum Arcliarum locorum denominandorum penes Evangelicos esset. Quam resolutionem tunc quocunq. modo in Arclis omissam dignetur sua Mattas Sacra reintegrare, siquidem in *Cottu Nitriensi* talis locus Possessio nempe *Strasa* dictus in Arclo continetur, in quo plures Catholicae animae esse referuntur, possetque si Evangelicis ita visum fuerit in alterutrum ex praedictis oppidis *Vagh* seu *Toth Ujhely* et *Verbo* aut in alium locum transferri. Par erit ratio *Arvensis*, *Lyptoviensis* et aliorum Cottuum.

Pro *Mossoniensis* etiam Cottus Evangelicis Coetibus, quales in actis Soproniensis Diaetae ultra 20 numerantur, quatenus licet in iisdem novissimis Arclis omissus fuerit loca tot particularibus Eccelis sufficientia Sua Mattas Sacra denominare benignissime velit, humillime supplicant.

Deinde supplicant iidem Ablegati Evangelici per quam humiliter, pro omnibus Liberis Regiisq. et Montanis Cittibus, quae nominatim in Arclo 26. positae licet non sint, quantum ad excisionem loci, attamen quantum ad exercitii libertatem in genere comprehensae sunt, tum in prioribus Legibus, Pacificationibus, Sacrisq. Diplomatribus, tum vero signanter 25. Soproniensis, qui liberum omnibus et ubique per regnum peragendum exercitium permittit. Tales sunt iam in fidelitate Mattis Suae Sacrae

existentes Cis-Danubianae quidem: *Szent György, Bazin, Tyrnavia, Szakolcza, Schemnitzium, cum Platea sua Hodrusch dicta, Belabanya, Bakabanya, Vjbanya, Libetbanya, Veterisolium, Breznobanya*; Trans-Danubianae vero: *Köszöghinum* aliter *Gintz* et *Ruszt*, circa quam Rustensem Citem hoc peculiariter observandum humillime inuitur, quod Templum aedificaverit ex vi Regii Privilegii; Ideoq. ex quo Sua Mattas talia privilegia salva esse clementer in Diaetali resolutione declarat, tam huius, quam Clausulae Arcli 26. initialis vigore suppliciter petitur restitui, siquidem et alias vix ultra duos, Catholici plures Cives habeantur, qui duobus Templis et aliis accessoribus prorsus non indigent.

Supplicant porro pro illis locis, ne in usu arclariter permissio turbentur, quae nomine tunc Praesidorum et Confiniorum veniebant, ex quibus nonnulli exercitium, quod caeteroquin etiam in toto regno omnibus et ubique liberum de Lege esse debet, ob id eliminare volebant, quod locus Confinium esse praetensive cessaverit. Essent autem loca similia: *Carpona, Papa, Veszprimium, Vason, Leva*, et plura in eodem Arclo 26. annotata.

Supplicant adhaec in genere, ut ubicunq. in usu Templorum ante motus praesentes Evangelici fuerant, qualia aliquot loca in *Cottu Nitriensi et aliis Cottibus* reperiuntur, in eodem manean in posterum quoque Arclo 26. annuente imo dictante. Quae loca ut et oppidum *Bath in Cottu Hontensi* existens (posito non concessio) si vigore huius Arclaris Clausulae non gauderent quoq., tamen siquidem arclus 25. in toto regno omnibus et ubique salvum exercitium (quod Ministri Evangelici opera extra etiam publicum Templum visibiliter peragi solet et debet, alias liberum non erit) esse debere dictat, ut continuatione, quemadmodum ante motus praesentes, ita etiam nunc vigentis exercitii imperturbate frui et gaudere queant, suppliciter exorant, pariter pro restitutione Exercitii in oppido *Legrad* obsecrantes.

Supplicant praeterea, ut intra Moenia Cittum Praedicantes admittantur, in locis tam jam arclariter nominatis, quam nominandis, in specie siquidem *Trenchiniensis Civitas* articulariter jam nominata est, et suburbium adeo ex toto desolatum esse constat, ut ne una quidem habitacula extat in eo, intra moenia autem multae centenae animae fidelitatem suae Mattis Sacrae servantes existant. Ideo oratur, ut sublata Inhibitione per quosdam contra genuinum ipsorum etiam Arclorum novissimorum sensum sine regia auctoritate facta, Praedicantes cum exercitio ex ratione quoq. moderni periculosi disturbii admittantur.

Ulterius quoque humillime supplicatur ex Parte Status Evangelici, ut contra sensum genuinum Arclorum quam sua Mattas Sacra apprime observari mandat, Praedicantium et Ludi Magistrorum numerus, ad unum saltem vel duos sive in Cittibus, signanter *Soproniensi, Cremnitiensi et Novisoliensi*, sive aliis quoq. quibusvis locis, arclariter jam nominatis et nominandis, non restringatur, sed pro populi et Communitatis Evangelicae ibidem degentis sufficientia et necessitate vocare et intertenere iisdem Civitatibus, et locis aliis, liberum sit, siquidem Arcli, ad certum numerum restrictum libero exercitio repugnantem, Civitates easdem, aliaq. loca non redigant. Prout etiam ad easdem Civitates aliaq. loca spectantibus Pagis (quorum Communitates in majori et potiori parte Evangelicae sunt) suos proprios et necessarios Praedicantes et Ludi Magistros Evangelicos vocare et intertenere integrum sit.

Supplicant insuper, ne contra genuina verba Arcli 26. qui exercitium in Arcibus, Castellis Curiis, Domibusq. Nobilitaribus, liberum esse debere, imo etiam Sacella erigi posse, sanxit, imposterum non impediatur: quod visibile ac rituale, sine opera Evangelici Ministri seu Praedicantis fieri nequit, et si impediatur liberum esse desinit. Quo agendi modo arclaris Lex publica eluderetur.

Porro supplicant, ut sepulturae et campanarum usus sine auctione Salariorum (cum populus miseraq. plebs Portionalibus exoluendis oneribus vix par esse potest) juxta Leges liber sit, et hactenus emersi abusus tollantur.

Deniq. ex verbis Arcli huius 26. supplicant, ut sine violenta invasione, turbatione, vexatione et extrusione (quemadmodum contra genuinum sensum huius Arcli multi Dni Plebani, militari quoq. potentia exactiones violentas patrare veriti non fuerint) imposterum actualiter et effectione a Solutione Plebanis Catholicis Evengelici sint immunes, cui Arclo ea parte veluti semper firmiter inhaerebant, ita expost etiam se inhaesuros demississime declarant.

Praedicantes quoque illos, qui extra Munia officiorum suorum in regno pacifice vivunt, juxta verba arcli 25. jnter caeteros fideles Suae Mattis Sacrae vivere sinant, nec eos hinc inde pellant, minus extra regnum in exilium ire cogant. — Reversales etiam, quae contra mentem Legum, tum aliarum, tum huiusce 25. Arcli hactenus sunt exortae, irritae sint atque cessatae.

Ad extremum dantur in plerisque locis qui ferme soli aut majorem partem ex Evangelicis constant, in quibus duo et tria, imo quinque reperiuntur templa, ex quibus alterutra supervacanea, et nulli usui Catholicis sunt, non est ratio, quare alterutrum restitui Evangelicis non deberet.

Sed et talia loca dantur, quae ex Evangelicis vel totis vel pariter pro majori parte, et quidem meris Nobilibus, haereditariis utpote talis loci et fundi Dominis constant quales sunt in Cottu *Thurocziensi*, *Trenchiniensi*, *Liptoviensi* et aliis pluribus. Qui quia Catholicis Plebanis, vigore Legum supra allegatarum solvere non tenentur, cur in huiusmodi locis templa quoq. Parochiae, Scholae, item et alia accessoria jam statim Evangelicis, alioquin etiam fundorum Dominis restitui non deberent, nulla apparet esse ratio.

Huc accedit eorundem Ablegatorum Evangelicorum ista quoq. supplicatio, ut cum vigore Arcli 15. 1677. Causae Matrimoniales Evangelicorum Jurisdictioni et usui addictae sint, contra quem variis sub praetextibus Evangelici Magnates, Nobiles Cives, Rustici, et cuiuslibet condicionis homines ad sacras sedes attrahuntur, misereq. vexantur et gravantur, imposterum abusibus et excessibus sublatis citatus arclus observetur Jurisdictioq. Evangelicis in causis matrimonialibus salva maneat et continuetur.

Similiter officia qualiacunq. summa nimirum quale Palatinale Custodiae Sacrae Regni Coronae et alia sunt (in cuius Sacrae Coronae custodiam, quod unum ex Evangelicis *Baronem Petrum Revay* candidare dignata sit, humilimas reponunt gratias) mediocria item et infima licet sine discrimine Religionis Evangelicis quoq. vigore Legum passim sancitarum Pacificationum, Diplomatumq. imo vigore etiam 26. novissimae Diaetae Arcli Soproniensis ad calcem confirmatorum communia esse deberent, solo tamen religionis respectu iidem Evangelici posthabentur, imo qui ab actualibus officiis in quibusdam Regiis ac Montanis Civitatibus sub praetextu regiarum commissionum, non obstante quod ea Sua Mattas Sacrae in benignis Diaetalibus resolutionibus tollenda esse declaravit, sub continuatione huius Diaetae celebratarum nomine Suae Mattis Sacrae amoti sunt. Itaque supplicant, ut juxta benignam Resolutionem Diaetalem Commissionibus actu et effectu cassatis et sublatis, amoti quidem in integrum restituantur, Electio autem et in Civitatibus quidem Liberis Regiisq. et Montanis, in parem utriusque Religionis numerum continuo usu reducla, ex post quoq. vigore tot Legum sine religionis respectu et odio libera maneat.

V.

AZ EVANGELIKUS RENDEKNEK
A KIRÁLYHOZ BENYUJTOTT EMLÉKIRATA
A VALLÁSÜGYI SÉRELMEK ORVOSLÁSA S A
SOPRONI TÖRVÉNYCZIKKEK HELYES ÉRTEL-
MEZÉSE DOLGÁBAN.

(1715.)

— A „*Collectanea Historico-Ecclesiastica*“ cz. VII. sz. foliókötetből. A kettős címfelírásból következőtve első helyen az említett „*Memoriálét*“ várnók; másolónk azonban erre csak ráutal s per extensum csak a „*Declaratiót*“ közli, melyet követ *Okolicsány Pálnak* annak átadásakor mondott beszéde. —

**Memoriale, in personali audientia Viennae Suae
Matti per D. Baronem Michaelem Révay et D.
Joan. Radvánszky, perorante eodem M. Révay
exhibitum ac demum intimis Suae Mattis
Ministris quoque per diversos Deputatos
praesentatum.**

**Declaratio haec subsequens Arclorum Soproniens.
vna cum Memoriali in ordine II^{do} Suae Matti Sacrae
brevi ante Posonio discessum in arce Poson. per
D. Paullum Okolitsany porrecta.**

Augustissime Imperator, Potentissime Rex Dne Domine
naturaliter Clementissime!

Tametsi in praecedaneis huius Diaetae continuationi-
bus longam vehementium (quibus ante hac etiam pressi-
sumus) aerumnarum, cum verbis Arclorum Sopron. (ut
scilicet ex oppositis magis elucescerent) confrontandarum

seriem ad Augustos Mattis Vestrae Sacrae pedes Supplices de genu posuimus, attamen, quia ob Diaetae ad hoc usque tempus elongationem, demisse concupitam, tot tantisque vulneribus medelam necdum consecuti sumus, quin potius interim etiam maiora passim vulnera accepimus, ideo sanandae tandem totius rei ac averuncandarum exasperantium persecutionum, reddendaeque tam conscientiis tranquillitatis, stabiliendae etiam omnium pacis caussa, brevissime priora non tam repetendo, quam recapitulando simul ea etiam, quae vel tum ommissa fuissent, vel ex post sub hocce, a novissimae eiusdem Diaetae suspensione computando, biennio acerrime aggravati sumus et adhuc nunc gravamur, exponere et illis prioribus cum istis posterioribus quasi in unum corpus concernatis, adjungere, inque praesenti supplici libello coadunare cogimur, tanto ardentius praesentaneum remedium sperantes, quanto minus puniuntur ii, qui tam horrenda in contemptum positivarum Legum Diaetalium, item Resolutionum, imo Cao Regiarum Patentium, ad privatim quoque factas supplicationes, signanter Eperjes, Bartpham et aliorum successivis vicibus expeditorum clementissimorum Mandatorum prout et fidei publicae labefactionem, quasi jam ex condigno perpetrare asueverunt. Ut vero tam haec succincta recapitulatio quam et compendiosa vel antea exmissorum vel ex post perpessorum ad priora gravamina adjunctio seu additio eo evidentior sit, secundum Artic. Sopron. ordinem (quos et M. V. S. clementissime observare observarique vult et utraque pars iisdem inhaeret) velut semper ita etiam nunc demissas supplicationes nostras explicabimus. Proinde invictissime Imperator et Rex clementissime, ante obtutum M. V. S. tanquam in speculo spectandum ponimus, praefatae Diaetae Soproniens. 25. Art. qui libertatem religionum in An. 1606. et 1608. receptarum, sequentibus ibi expresse positis verbis, generice renovat et confirmat, ut videlicet. exercitium Religionis omnibus et

ubique liberum permissumque sit, ac Praedicantibus quoque et Scholarum Ministris alias vel praescriptis, vel propter certas reversales munia suae professionis exercere non valentibus liber in regnum reditus, liberaque religionis suae professio et exercitium, cessatis eatenus etiam ipsorum reversalibus concedatur, et nullus regnicolarum in libero religionis suae exercitio a modo imposterum Viae. (sic.) Quae formalia verba Arcli per se clara tametsi omnibus et ubique i. e. juxta Art. 1. An praeattacti 1608. in hoc Sopron. Arclo 25. renovatum et confirmatum, non saltem Magnatibus et Nobilibus, sed etiam ignobilibus in Fisci quoque bonis ac ubicunque degentibus, adeoque Regiarum Liber. Montanarumque Cittum Civibus, Mechanicis, Metallifossoribus, captivis et in summa cuiuscunque Status et conditionis hominibus, sponte et libere acceptare volentibus liberum religionis exercitium permittant, attamen fere ubique universi, signanter autem per Dnos Terrestres, subditi per Dnos Camerales Commissarios ad restaurandum Cittis Magtrum missi solitos, tam ipsi honestiores cives, quam et mechanici ac in Montanis metallici, per Dnos autem locorum Plebanos Parochianum incolae imo per Magstum Eperiesien. Bartphens. uti et Cibinien. Augustanae Confessioni addicti, non obstante poena contra exercitii religionis turbatores sancita, in religione Sua diversim turbabantur, turbarenturque, et de praesenti, dum nimirum, non saltem *locus Eperjes.* in. An. 1707. benignissime ab ipsamet Matte eo tum Rectricia, per denominatos Commissarios Regios excisus, propriis illorum sumptibus procuratus, cum omnibus ad liberum religionis exercitium et stolam pertinentibus spiritualibus, in et extra moenia in quaestionem vocaretur. Templum sive Oratorium Eperjes, cum aedificiis aliis per Magstum loci contra mentem S. M. S. inconvenienter sane, attributa sibi juris Dominii Terrestris auctoritate funditus dirutum fuisset, ad cuiusdem olitionem conducti per Magtum nonnulli ex militibus Suae Mattis praesidi-

ariis manus admovissent; verum in Cittibus ad duo loca Arclaria vigore Arcli sequentis 26. restrictis, sed et aliis ibidem enumeratis, quae nimirum quoad exercitium religionis et usu templorum in statu quo tum erant, relictis et privilegiatis, sub muleta poenaq. arbitraria, pro peragendis confessionis suae Deo debitis servitiis ire vetantur atque prohibeantur, quinimo itineribus iam susceptis tegumentis suis et vestibus spoliantur; persecutione hac per totum regnum adeo diffusa et manifesta, ut exemplificatione verbisque, res factis incessantibus contestata, opus non habeat, imo iam ad exturbandum religionis exercitium et persecutionis deventum est, ut etiam in privatis domibus cantus et praeces peragere sub poene direptionis librorum et Supellectilium domesticorum, denegato sepulturae quoque usu (prouti in *oppido Gyöngyöss* et plurimis aliis locis, signanter in *Kisfalu*, mortuo Provisore commembri nostri Dni Joannis de Radvany tristi exemplo practicatum est) non amplius sit integrum. Quin et ad captivos iam condemnatos, qui morti propiores eo Praedicantem suae confessionis avidius desiderantes et expectantes, ad impertiendam consolationem ac administrationem S. Stae Eucharistiae, Ministri nostrates contra huius Arcli verba: Omnibus et ubique — non admittuntur, taliterque miseri captivi, maiori animi moerore anguntur, quam mortis temporanae licet ante oculos existentis horrore afficiuntur, ita in *Citte Poseniensi*, *Schemnitz*. et *aliis Regiis* ac liberis pluribus ut et Montanis factum est, fitque dietim in Civitatibus. Praeterea licet praecitatus Arclus 25. Scholarum quoque Magistris, sine ulla limitatione aut restrictione munia suae Professionis exercere concesserit, ut tamen amplior juvenibus nostris altioribus scientiis se imbuendi, consequenterque servitiis Regiis sese addicendi desit occasio, ad Grammaticum solummodo studium eos restringi, in nonnullis etiam locis informationem parvulorum in legendo et scribendo, intra Citem non admitti, merito

conquerimur, quorum nonnullos etiam una cum Praedicatoribus et Templis, Parochiis scholisque talibus quidem, in quibus quoad usum exercitii, continua ab Arclorum initio, possessione erant, non ammotos solum, sed incaptivos esse, ac nonnullos etiam nunc detineri, bona eorum in praedam rapi, sicque eos et uxores, liberos eorum in mendicitatem redigi, nec fere unquam aliter, quam erga reversales hocce Arclo damnatas, dimitti, non sine animorum nostrorum amaritudine audimus, experimur et videmus. Quamquam porro satis per se clara sint extrema verba huius Arcli, ne videlicet Aug. et Helv. Confess. addicti ad ceremonias Confessioni suae contrarias compellantur, nihilominus contra tenorem tam expressum mille modis divexantur, dum nimirum non modo ad cultum festorum, quae pro Christianae libertatis ratione, ex recepto Confessionum nostrarum usu, celebrare praeprimis nos Helvet. Confes. addicti non solemus tanquam ceremoniam externam nobisque contrariam, adhibita etiam vi compelluntur, et quidem in talibus quoque locis, ubi meri degant Evangelici, et ad quos nulla Plebanorum Catholicorum extenditur Jurisdictio, non secus tenor huius §-phi convellitur, dum non modo ad offertoria, ceremonias, professionesque Confessioni suae contrarias, sub practicata incaptivationis poena, prout *Caschoviae* alibique factum, adiguntur ire nostrates, verum simul supra onera Portionalia publica (quae, quia longe plures sunt fere Evangelici, soli ferunt) novis quoque gravaminibus premuntur et exhauriuntur, praesertim vero et nominanter Cehae potissimum ex Evangelicis opificibus constantes vexilla Processionibus accomoda, superfluis expensis conficere, irremissibiliter compelluntur, imo etiam (quod communi iustitiae civilique juri extreme aversetur) a bonorum acquisitione, oeconomiarum et braxationum exercitatione, artificiorum opificiorumque usu et studio sub mulcta, alibi majori, alibi minori (ut hoc modo eos a religione

suae deficere cogant) aditis scriptis, quemadmodum in *Lib. Regg. Citte Eperjes*, itemque *Cremnitzii*, *Szakolcz et oppido Szolna* et alibi actum est, prohibentur. Et hoc quidem luctuosa persecutio Dnorum Terrestrium in suos subditos tam frequens est et promiscua, ut non modo quam plurima Tempa superioribus Annis adempta id ipsum abundae testantur, verum etiam nunc frequentatis actibus id ipsis licere, ex clausula eiusdem Arcli: salvo jure Dnorum Terrestrium, per parenthesim inserta, impune sibi persuaserint: verum enim vero, ad istam exceptionem iam persaepe responsum est, a nobis eandem clausulam ad ius externae bonorum administrationis, praejudicium et damnum Dno Terrestri fieri non admittentis, redigi, non autem ad facultatem conscientias subditorum externa vi redigendas et invitas ad amplectendam hanc vel illam religionem compellendas esse extensum, tum quod hunc sensum Juris Dnalis veluti nulla lex expressa continet, ita si quae lex talibus verbis sancita esset quoque Juri divino e diametro opposita foret. Nam etsi Deus ad se colendum universum genus humanum obligavit, nullibi tamen ad hoc externa vi invitos homines trahi praecepit. Denique Augustissimus *felicissimae recordationis Imperator et rex Josephus eiusmodi clausulae inconvenientem interpretationem* Diaetali sua Ceo Regia resolutione benigne declaravit, atque nemini, ne Dnis quidem Terrestribus, jure praetense in conscientias abuti se permissurum, in se accepit. Quod cum M. V. S. pariter Diaetali resolutione clementissime confirmare dignata est, tanto indecentius atq. insolentius fore credimus, ut Dni Terrestres jus suum ad facultatem et dominium in subditorum, Dni Cammerales et Magistratus Civiles in civium, Mechanicorum et Metallicorum, Dni vero Plebani Catholici in incolarum intra et extra Parochialium conscientias praesumant, vindicentque et exercent, quanto ex Diaetalibus resolutionibus, totoque in Regno promulgatis, ut Patentibus

sic et ad demissas privatorum, signanter Eperiesiens. Instantias emanatis Mandatis, sanctitatem publicae fidei contingentibus et declarantibus, manifestius atque certius est, M. V. S. praecitatos Arclos clementer observare et per universos ac singulos, adeoque et Dnos Terrestres, Dnos Camerales, Commissarios et Magrtus Dnosque Plebanos observari facere velle.

Quod insuper sequente in ordine Arclum 26. eiusdem Diaetae Sopron. respicit, vix ullum eiusdem contextum mansisse illaesum merito conquerimur, ac sequentiae in contrarium partim in laevas interpretationes detorsa, partim aperta vi impedita, ac tum violenter occupata, tum ab invitis nobis exigi solita, brevi et succincto compendio non absimiliter ob Augustissimos M. V. S. oculos demississime qua recapitulamus qua annectimus. Sic contra initium huius Arcli talia templa, quae a nostratibus ex fundamento aedificata et necdum ritu Catholico conciliata fuerant (qualia in Cottu *Thurocziensi* et nominanter possessione *Bela*, *Pribocz* et *Zatureza* vocatis, eiusmodi tria habentur, et in Cottu *Scepusien. Betlemfalvae*, *Abrahamfalvae*) quamquam Dnis Catholicis nulli prorsus usui sint, ad hucdum tamen in praesentiarum usque detinentur. Porro ex huius §-phi occasione repetere nos justus dolor animat, summam illam divino aequae ac humano juri repugnantem injuriam, quod talia quoque templa sine ulla insumptarum expensarum refusione a nobis abrepta sint, quae nostrates ab imis fundamentis propriis suis sumptibus aedificarunt, et dolorosius quidem, quo firmiori fundamento, Lege nempe regni et signanter nonnulla etiam Augustissimi quondam Impris Ferdinandi III. peculiari privilegio et non privato ausu nostri talia aedificarunt. Huiusmodi sunt in *Citte Rusztensi*, ube praeter tale unum, nostrum alterum etiam antiquius saltem tres cives Catholici possident; tale est *Caschoviensi*, Helvet. Confess. addictorum, vi specialis Arcli Diaetalis, per Palatinum condam Paullum

Palfy penes Commissionem Regiam excisum, ac propriis eorundem sumptibus aedificatum. Praeterea in *Basing* ubi non saltem templum, aequè propriis expensis erectum, sed etiam alia duo Oratoria quoque occupata, haec quidem neque ritu Catholico reconciliata possidere tamen nequimus. Insuper huiusmodi sunt *Poson. duo, Szokolcz duo, item Kőszegien.* cum oratorio germanicae nationis iam in hortum converso, Collegium August. Confess. *addictorum Eperjes,* una cum templo hungaricae nationis ibidem propriis sumptibus illorum aedificatum et dotatum. *Novisoliense, minus, Arcense, Vjbaniense, Nagybanense, Gyöngyössiense, Papense, in Cottu Mosoniensi Ovariense, et Jauriensi auditorium Jauriense, Sz. Miklossiense et Periense templum Bazmandiense item Nyalciense, Tapiense ex post ultimam Diaetam Posoniens. adempta. In Cottu Nitriensi Vag-Ujheliense dirutum, Divik, Ujfalussiense, sacellum plane dirutum, Galgocziense, in Nemess Kosztolan Capella non pridem aedificata in Possessione toti manu militari templum: item templa in Urmin, Also-Szölös et Kolon. In Trenchiniensi Trenchiniense superius sive Hanoczense sacellum, Hansilikfalvense et Letaviense. In Cottu Sarosiensi templum Keczerpekliniense, ab immemorabili tempore possessum, hoc autem anno occupatum est. In Posoniensi in Samaria in insula Csalóköz templa duo cum campanis, item in Sáb. Joka Egyházfa, Parochia in Szerdahely, Oratorium in Aszar et Tarkany, in Balassagyarmath ex fundamento aedificatum. In Gömöriensi in Rosnyobanya ubi nostrates Patribus Jesuitis templum propriis sumptibus aedificarunt, pro quo ipsis antiquum templum consentiente et confirmante quondam Archi Eppo Strigonien. Dno Georgio Lippay qua Dno Terrestri juxta extantem accordum cessum fuit, et alia in regno quam plurima.*

Jam sequitur 26. huius Arcli secunda §-us, non solum in eo gravamur, quod ad numerum duorum saltem mini-

strorum restringimur cum quibuslibet amplioribus in Cottibus et signanter in *Trenchiniensi, Thurocziensi, Arvensi, Liptoviensi, Scepusiensi, Mosoniensi, Zoliensi*, ac aliis, ubi nimirum paucissimi Catholici, et respectu numeri Catholicorum vix decimam, vigesimam aut centesimam partem, constituent. habitant, ne dum 4 Praedicatorum, sed et longe plures, tot millibus animarum sufficerent, verum gravamur etiam in eo, quod misera plebs loca huiusmodi arcliter designata, qua tribus qua 5 et pluribus milliaribus a se dissita pro cultu divino peragendo frequentare nequeat, ac frequentare quoque per Dnos Parochos Catholicos (ut supra dictum est) etiam per vim prohibentur. Succedit porro et concedit §-plus altera huius Arcli 26. in genere, ut reliqui Cottus ibidem nominetanus enumerati, in usu et Possessione omnium Templorum, Parochiarum et Scholarum, quae tunc nostrates possidebant dum arclus hic conditus esset, permanerent. At vero contra hunc Arclum, contra Diaetales Cao Regias Resolutiones, contra item benignas Patentes non curata poena in eodem arculo expressa (quum Fisco in effectum deducere incumberet) plurima a tempore conditi huius Arcli e potestate nostra adempta occupataque sunt, et signanter (prout Anno ab hinc tertio quoque enumeravimus) in *Cottibus Hontensi* templa in oppido *Bath. Bersény, Sopron. Mand Hellenpach et Also-Rakonceza*, in *Neogrd. Kold, Orosz, Nötincz, et filialis in Kekvalya. In Hevesensi, Gyöngyössiensi* cum duobus Parochiis vineis molendinis macello ac certa domo praediaque Facsat et pertinentibus, partim iusto titulo acquisitis, partim Testamentaliter per pia legata collatis. In tractu *Jazygum templum et Parochia in Jazberiny. In Abaujvariensi Gincziense* cum duobus molendinis, vineis, et educillio, item in *Sepsi* cum decimis et molendino, nec non in *Szántó, Hecze, Makrancz, Eniczke, Misloka, Alsó-Fölső-Tokaj, Bela et Hámor. In Zempliniensi*, in oppidis *Tallya, Máda, Tarczal, Tokay, Ujhely, Tolcsva, Erdős,*

Bénye cum beneficiis aequae ad haec spectantibus, nec non *Varano* cum duobus pagis fundationalibus *Toth Izip* et *Visno*, itemque in *Keresztur*, *Liszka* et *Saaros-Patak*. Praeterea in *Saaros-Patak* Collegium ex fundamento per Helvet. Conf. addictos exstructum ac per justas acquisitiones, Testamenta, pia legata, vineis, et aliis beneficiis dotatum, iteratis vicibus jam turbari coeptum, denique in pagis *Olaszi*, *Horvathi*, *Imrik*, *Csege*, *Körtvélyes*, *Sztara*, *Pokus*, *Agyakocz*, *Dobra*, *Salabina*, *Tomatha*, *Leskocz*, *Göröggyene*, *Csaklokocz*, *Hosszumező*, *Jankocs*. In *Tornensi Görögő*, *Almás*, *Ujfalu*, *Hidvék*, *Ardo*, *Vendéghaj*, *Udvarnok*, *Barko*, *Lucska*, *Körtvélyes*, *Jablonko*, *Szilas Szögliget* et *Samo*. In *Szatmariensi*, et quidem in Libera Regiaque *Citte Nagybanensi* templa duo cum Parochiis, decima vini, et reliquis beneficiis, item in *Felsőbanya* cum *Pago Giros-Totfalu*, pariterque in *arce Ecsed duo templa*, similiter pia legata, *Tarkanianum* unum, *Communitatis Evangelicae Cassoviensis et Bartfensis*, alterum *Hrabovszkianum competens*, nec nonsimile legatum *Scholae Szatmariensis*, utpote pagus *Berencse*. In *Sarosiensi Szent Mihaly*, *Sofalva*, *Ternyikajuta*, *Szent Péter*, *Felső Sebes*, *Szlanko*, *Keczer-Peklén*. In *Gömöriensi Jolsua*, *Száveny*, *Labenik*, *Vezes-Rét*, *Recze*, *Hosszurét Muranyallya*, *Polonka*, *Alsó et Felső Veszveres itemquae Beller*. In *Comaromiensi Aszar*, *Jata*, *Nemes Csusz*. In *Szaboltsensi Parasztin* et *Kisvarda*. In *Bereghiensi* beneficiae Ecclesiae *Munkats* eidem ademptae, ac non ita dudum, *Oratorium* quoque occupatum et in *stabula* conversum. In *Unguariensi Ratsien*. In *Ugocziensi Nagy Szőlős* cum appertinentiis. In *Borsodiensi* decima *Onodiens*. et *Sabbathale* ex duobus *molendinis*. In *Abaujvariensi* in *Possessione Roszgons*, *Praedicans* exturbatus. In *Comaromiensi* et quidem *possessione Csusz Praedicans* ignominiose eiectus. Item in *Bagota*, *Hereg*, *Nagy Fans* *Ministri* expulsi et *Parochiae* occupatae. In *Cottu Strigoniensi* in *possessione Bathoközi amoto Praedicante templum*

occupatum, in Unyi ita et in Csonok exercitium turbatum. Item in Nagy Sab, Matha, Batha, Klined, Farnad templa occupata. In *Jauriniensi* in possessionibus Sz. Jvan et Geno exercitium religionis interdictum. In *Szaladiensi* Tihany, Legrad et alia hic ne fors exmissa, suo loco et tempore plenius enumeranda, quae tanto firmiter nobis restituenda credimus, quod M. V. S. per Diaetalem Suam benignissimam resolutionem Arcli Diaetae Sopronien. insistendum ac eos ad genuinum statum et sensum reducendos clementissime determinavit, cum jura Dominorum Terrestrium ex praecedenti Arclo 25. sibi impertinenter appropriata, ad occupationem horum templorum, vigore toties repetiti Arcli 26. exclusa et sublata sint, ubi nimirum ad calcem omnis ulterior templorum in privilegiatis his Cottibus etiam actu in manibus Evangelicorum existentium occupatio, sub severe in contra venientes ibidem statuta poena, stricte vetita et prohibita fuerit. Permittit praeterea hicce Arclus 26. pro religionis nostrae exercitio in confiniis quoque commoditatem excindendam. At in eo injuriam patimur, quod in illis ibidem nominatis locis, non solum commoditas exercitii, sed et ipsum exercitium in aliquibus locis, ut sunt *Fülek*, *Comarom*, sublatum est, in aliquibus locis vero, ut sunt *Tokay*, *Leua*, *Carpona*, *Papa* disputatur et tolli intenditur ex tali ratione, quod haec loca confinia esse desierunt. Cum autem exercitium religionis omnibus et ubique, sicut confinianis militibus, ita hospitibus simul eadem confinia inhabitantibus, praecedentis Arcli vigore concessum esset, praeterea ex his nonnullis, tanquam Lib. Regiisque Cittibus, jus exercitii vigore Arcli huius competeret; Sed ut pleraque ex his in praenarratis Cottibus, quoad liberum religionis exercitium Privilegiatis adjacerent, quanquam confinia esse desierent, non sequitur tamen libertatem exercitii per hoc desiisse, adeoque turbatum in huiusmodi locis exercitium restaurari, ubi autem adhuc subsisteret manu teneri juste praetendimus. Insuper Cittibus Lib. Regiisque ac

Montanis, sex quidem in Superiori Hungaria Cis-Tibiscum situatis, aliisque in hocce 26. Arclo nominatis, in eo fit injuria, quod licet omnibus et ubique exercitium religionis concessum sit, varie tamen (ut ex supra enarratis patet) tum per restrictionem ex potiori ad numerum duorum saltem Praedicantium, coarctationemque Rectorum Scholarium ad Grammaticas tantum studium, tum per compulsionem Civium et Mechanicorum itemque Metallifosorum mineralium et aliarum qualiumcunque personarum ad Ceremonias Processionesque Religioni suae contrarias turbentur. In aliis autem Cittibus in Arclo 26. non nominatis, utpote *Schemnitzensi* disputatum pro aliis, contra clausulam omnibus et ubique non tantum nulla commoditas excisa, quin potius ipsum etiam exercitium ex integro prout *Veterosoliensi*, *Breznobanya*, *Libelbanya*, *Vjbanya*, *Bakabanya*, *Belabanya*, nec non *Kőszög* sive *Göntz*, *Rust*, *Basiniensi* et *Szokolczeni* et aliis impeditum est, quas tamen libero exercitio generaliter concessio frustrari sane injuriosum foret. Et haec privatiō liberi religionis exercitii oppida quoque in Inclyto Cottu Scepusiensi existentia montana, *Vagendriszel* utp. *Svedler*, *Stosz*, *Suabanecz* et *Gelnicz* valde siquidem angariaret, utque usque ad motus proxime praeterlapsos liberum habuerint (verificante id ipsum authentica Officialium I. Cottus attestazione) in privato Suae religionis exercitio, ideoque et pro restitutione illius humillime supplicamus. Instaret quoque demisse Communitas Evangelica Lib. ac Regiae Cittis Cassoviensis August et Helvet. Confessionis trium nationum, pro aliquo in Citte loco Oratorium suorum et Scholarum, ex quo propter longam distantiam, praesertim diebus hyemalibus et eo aeris tempestates, exindeque vias difficillimas, fere impossibile veniret, tam procul se ad perficiendum cultum Divinum recipere. Ex huius autem Arcli §-phi occasione, siquidem *Soproniensis* Cittis Evangelici sibi in eo injuriam esse specialiter humillime insinunt, quod in Anno 1674

praeve cum Fisco Regio quanquam iis invitis inita accorda in Citte Soproniensi cessa sunt tria templa item Capella Hungarica una cum Scholis omnibus nec non proventibus ac appertinentiis eo spectantibus universis, quae jure legali publico, bona fide, ex justo titulo ab Evangelicis actualiter possessa et usuata, intervenientibusque etiam aliquibus Regiis Commissionibus, sub Diaeta Poson. in. An. 1647. et post Diaetam in An. 1648. apud eos in negotio hocce inquirentibus prae manibus illorum pacifice relicta sunt, subsecuto etiam superinde publico stabilimento in Diplomate Leopoldino Condit. 6. contento, similiter circa eadem tempora *sex pagorum Cittensium*, ut plurimum ab incolis Evangelicis inhabitatorum, *quinque Eccliarum illarum* Ministri cum Ludi Magistris in exilium pulsati, templaque *sex Pagensia* miseris subditis Cittis una cum publico religionis exercitio adempta essent. Vnde factum, quod multi centenae personae, moribundae sine animarum solatio a tot annis vitam cum morte commutarunt; nullus enim Ecclae Ministrorum gemebundos agonizantes accedere et munia sacra ibidem exercere hactenus ausus est. Et licet in domo Oratoria Regia auctoritate obtenta religionis exercitium in Citte habeant, neutiquam idem exercitium, ubi quidem Art. 25. An. 1681. innueret liberum, sed potius restrictum, nuncupari potest. Numerus etenim Ecclae Ministrorum, qui tempore Diaetae Sopron. attackti An. 1681. fuit ternarius illimitatus, adeoque de Diaetali lege pro populi et Communitatis Evangelicae in eadem Citte et aliis locis degentis necessitate et sufficientia irrestrictus concessus, sed per certam Commissionem Draskoviczianam extra Diaetaliter ad binarium reductus sit, ideoque in pristinam possessionem ademptorum templorum Parochiarum Scholarum et quarumvis appertinentiarum, liberique exercitii omnibus et ubique concessi usum restituantur. Licet ad haec §-phi Arcli huius in ea parte qua incipit: templa demum in quorum actuali

possessione iidem August et Helvet. Confess. addicti usque ad voculam relinquuntur, templa, Parochias et Scholas cum omnibus proventibus pro nostratibus manere expressissime declararet, attamen (quemadmodum jam in priori Memoriali nostro M. V. S. per Deputatos nostros proxime declaratum est) contra hanc clausulam veluti ante hac, ita et jam in stante hac praesenti Diaeta plurima templa cum Parochiis, Scholis et eo appertinentibus beneficiis amisimus, quae hic quoque loci repetite specificare necessarie visum est, et quidem in Cottu *Sopron.* in Possessionibus *Tothkeresztur, Sarkany, Kisfalud, Mihali* et *Farrad.* In Cottu *Nitriensi* templa in *Nagy Sarpiny, Csonok, Urminy* et *Denki* adempta. In *Barsiensi* in Possessionibus *Nagy et Kis Endred, Kis Kaszmalyi, Uj Bars, Garamikalya, Alsó Pel, Nagy Saló, Dalmad, Zohely, Loth, Okaj* et *Kis Olyvad, Supek.* In *Hontensi:* *Sok* et *Szócse.* In *Strigoniensi:* *Bagotta, Nagy Sám, Heregh* et *Cusz,* *Valli* In *Albensi,* ac *Roszgony* in *Abaujvariensi,* nec non in *Keszőallya Neograd,* item *Keczerpeklyin* in *Saarsiensi* Cottu situatis. Insuper turbantur in pacifico usu templorum *Cottus Sopron. Nobiles Geresdien. et Nemesladonienses* cum filialibus *Mesterhaza, Poladan, Bereghallya* et *Tompahaza,* qui non tantum ante praeteritos infelices motus, verum tempore etiam Diaetae *Sopron.* et ante quoque ipsam, quam plurimis annis in pacifico eorundem templorum usu non modo fuerunt, sed et specialibus Excelsi Consilii Bellici Litteris, de An. 1689. Protectionalibus, in forma Patenti nomine et sub sigillo attunc imperantis Suae Mattis Sacrae extra datis tutati, item et *Szemerö* propriis sumptibus in fundu Nobilitari *Szemerianae* familiae aedificato, et saepius reparato ac actualiter possesso, pariter per admonitionem et prohibitionem molestantur; pariter in Districtu *Rabaköz Vasárosfalva* cum filiali *Edve.* In Cottu *Castriferrei* Districtuque *Kömenyesallya,* universaliter sunt prohibiti: insuper

adempta sunt templa in possessionibus *Ivanfa* et *Teres-tyenfa* ante quinquennium, in *Szeden* vero ante biennium, et quidem manibus armatis, similiter *Öry Szigetiensi* et quidem ob praetensum e Plebano Catholico pro retro actis annis salarium, quo tamen testantibus certis litteris inquisitionalibus nunquam obligati fuissent, nec etiam solvissent, certae frumenti cruces nec non prata et terrae arabiles ad locum spectantes, executione mediante adempta sunt, adhaec incolae quoque in *Szelisárkány* in arce capta adhuc detinentur. Horum itaque, quae jam adempta et oblata sunt restitutionem, quae vero adhuc prae manibus nostratium remanent, Regiam manutentionem et protectionem, captivorumque dimissionem supplices exoramus. Quae insuper clausula huiusce 26. Arcli, hoc est id, ut neque Catholici Ministris August. et Helvet. Confess. additis, nec vero horum sequales Plebanis Catholicis solvere obligentur evidentibus verbis statuit, contra eandem multifariam iam per denegationem sepulturae et introductionis, jam per portarum civitatis, ut vel exire ad Oratoria, vel exinde ad Citem populum nequeat, occlusiones, Ministrorum adhaec non solum ab inhabitatione intra moenia sed et ab introitu ad aegrotos ad visitandos amicos ad consolandos captivos, fiendas prohibitiones per vetationes item ad Arclaria loca jam per varias onerosasque mulcationes et birsagia, imo etiam per vim per suspensionem ab opificiorum exercitio et braxatione (prout similia Eperjes maximo rei domesticae cum damno per integrum fere, annum mandato Magrtus experiri coacti sunt) perque diversos alios modos ad frequentanda Offertoria, solationemque tum aliorum (ut dicunt) Parochialium, tum Stolarium proventuum adurgemur, et in plerisque locis actu quoque ipso, in specie *Bartphae*, *Eperiesini* et *Cibinii*, ut ubi stola simpliciter partim vel adempta esset, partim pertinaciter impugnaretur, imo quibusdam Arclaribus in locis prout Lib. Regiaq. Citte *Trenchiniensi* et possessione *Szálo* eodem

in Cottu Trenchin. situata, passim et alibi proventus Stolarex ex integro Domini locorum Plebani pro se in praedictum et derogamen istius clausulae Articularis percipiunt, ad praestandum adigimur, praepareretque singulare specimen in his Lib. ac Regiae Cittis Kesmarkiensis Plebanus Catholicus, qui qualiter quibusve sub praetextibus Augustanae Confessionis ibidem degentes incolas arbitrio suo subjacere attentavit, longum esset recensere, praesertim cum per Eminentissimum et Serenissimum Dnum Cardinalem controversia ista jam esset sopita. Imo praetactos stolarex aliosque praetensos proventus tempore visitationis (quam invitis nobis inq. Ecclesiis nostris diversae utpote religionis, et ab ipsis minime dependentibus, contra omnem praxin introducere conantur) ideoque sine consensu Parochiarum quin etiam irrequisitis ac inconsultis ipsis privata autoritate adaugent, sicque ad ferenda publica onera, in specie miserum plebem magis magisque inhabilem reddunt. Econtra vero salaria nostris Ministris Ecclesiasticis et Scholasticis ex proventibus communibus (esto hactenus continuo usu sine contradictione, signanter Neosolii, Leutschoviae et alibi ex communis proventibus, qua in parata pecunia, qua in frumento, qua lignis et aliis rebus talis solatio observata fuit) administrari per Camerales Commissarios aliosque inhibitum est, cum tamen proventus tales Cittum publicos non tantum ob id, quod nostrates tanquam plurimum in commune conferunt, sed specialiter ob id, quod potissimum ex piis Evangelicorum hominum legatis constant, in solationem Ministrorum nostrorum tanto magis competerent quanto plus tales proventus a nostratibus augmentantur. Ut itaque juxta expressa Arcli verba et sensum, ab illegali, ut supra, solutione indiscriminatim immunes maneamus, subsidii vero inferius declarati participes efficiamur M. V. S. suppliciter obsecramus in specie humillime rogantes, quatenus M. V. S. tam nominatas in hocce Arlco 26. quam

non nominatas Cittes, oppida, signanter Lib. Regiamq. Citterem Eperies (ut cuius Aug. Confess. profitentes incolae prae aliis varias et maximas ab Inclyta Camera Scepuensi Regia, ac ab ipso Magrtu Citterensi manifeste prout constaret) et nec ad praesens contra expressa M. V. S. recentissime in Mense Julio et Augusto Anni nunc currentis emanata benignissima Decreta turbare illos ac impedire desisteret, perpassi sunt injurias et nisi M. V. S. ex speciali gratia et clementia Cao Regia protegeret illos ac manutenere benignissime placuisset, locum non solum in Anno praeattacto 1717. Commissionaliter iisdem assignatum sed et liberum religionis exercitium cum accessoriis clementissime, vicibusque successivis confirmasset, totaliter oppressi fuissent, illis quidem sine ulla restrictione in libero religionis exercitio cum excisis commoditatibus conservare, istis vero impeditum ac prohibitum exercitium libere reassumendum benigne permittere non dedignetur. Denique hicce 26. Arclus, pro libero exercitio, per Art. 25. praecedentem omnibus et ubique concessa commoditate, esto, non solum Magnatibus sed et Nobilibus Oratoria et Sacella in Arcibus et residentiis exstruendi eaque dotandi facultatem satis clare attribueret, in contrarium tamen ex adverso alii pro privato saltem exercitio: concessionem talem explicarent, alii ipsos Nobiles inter opulentiores et pauperiores contra distinguerent, alii neminem contraneum, praeter solos domesticos utpote Arcis et residentiae Dnum, Dnum liberos et servos, neque vicinos, esto in eodem loco habitantes admittendos esse interpretarentur. Cum autem verba Arcli 25. qui omnibus et ubique libere cultum DEI exercere etc. qui hoc in passu non omnibus et ubique verum solis Magnatibus Nobilibusque Oratoria exstruere concedit, attamen siquidem e contra nec virtualiter neque implicite aut indirecte vetare videtur, quominus consanguinei, vicini, subditi in eodem loco, ubi arx et residentia exstat, prout

et ex commetaneis locis signanter boni amici, praesertim vero et in specie, qui visitationis aut aliarum necessitatum (uti in societate humana fit) caussa, aut cum litteris ab altero ad alterum mitti consueta venire contingit, in Arcibus et Residentiis verbum Dei audire possint. Igitur ex hoc clarum sane et evidens est huiusmodi explicationes et Distinctiones allegato huiusce 25. Arcli §pho non quadrare. Sed nec per hoc publica in tali Arce et Residentia erigitur Ecclesia, cum privati tantum Exercitii fine Minister interteneri soleret, nec quisquam ei se praeter Arcis Dnum et Dnam ad praestandum salarium obstringeret. Ad haec conscientiam Arcis vel Residentiae Dnae vel Dni, Ministrum pro suo quidem privato exercitio intertenentis graviter laederet, si alios, ceterum nec vocatos nec provisos, casu tamen quocunque aut necessitate (uti attactum est) veluti etiam tales, qui ob invaliditatem pedum, perpetuos dolores, totius corporis infirmitatem seminuditatemque, sicut et crebro contingentem aëris nimiam intemperiem et tempestatem, similiterque plurimas alias ob causas, ad publicum Arclarem locum, qua dimidio, qua integro, qua duobus, tribus, sex et pluribus milliariibus distantem ire nequeunt, advenientes, cuiuspiam Arcis aut Residentiae Dnus vel Dna ritum suum privatim exercens non admitteret, vel jam in actu exercitii existentibus ceteris quosdam forte fortuna ingressos expelleret. Annon hoc contra verba Apostoli, quibus eos, qui eiusdem religionis et Ecclae membra sunt, unum in Christo corpus constituere in suis Epistolis demonstrat, foret? Annon per hoc is, qui suae religionis commembrum non admitteret, sed expelleret, tale corpus, cuius et ipse in Christo membrum est, laceraret? Quod dum M. V. S. tamquam Catholici Apostolici Regis ac Monarchae non minus altissimo quam Christiano iudicio supplices submittimus, simul ad pedes M. V. S. prostrati supplicamus, quatenus M. V. S. nos tam onerosa ac conscientias nostras

merito inquietante explicatione gravari, Arces item Residentiasque nostras (prouti quidam ex Dnis Plebanis jam ausi sunt) ad turbandum exercitium nostrum invadere, auctoritatis Cao Regiae interventu non permittere dignetur. Accedunt ad praemissa aliae quoque injuriae, quas ex sola impunitate eorum, qui injurias inferre consueverant, quam contra horum duorum Soproniensium, quam per hos renovatorum et in suo vigore confirmatorum aliorum Arclorum tenorem, a multo tempore non sine gemitu et dolore sentire nos oportet; nimirum ab officiis Magistratualibus aliisque functionibus, veluti etiam Diaetalibus Ablegationibus (exceptis paucis Cottibus et Cittibus) universim ubique nostrates arcentur, in plerisque, notanter in Liberis Regiis Montanisque Cittibus, prout et oppidis privilegiatis, in quibus antehac non saltem de Lege, sed etiam ex consensu utriusque partis, remoto Religionis discrimine aequalitas in eligendis, constituendis Magistratibus, selectis Communitatibus, nec non et in Contuberniis et Cehis Directoribus primariis observata, sine omni justa legalique ratione amoti et degradati sunt; et ad officia advenae peregrini, et impossessionali, aliorumque Servi, imo quid. fors nec Regnicolae assumuntur, recipiuntur, perque Commissarios, forsitan et Catholicis Patriciis invitatis introducuntur; imo iam is modus per Dnos Camerales Commissarios institutus est, ut imposteriorum non Communitas ex Catholicis et Evangelicis, vel his exigua parte admixtis (qualis esse deberet), sed in Communitatem recepti selectum vel ex integro Catholici (prout Cassoviae, Eperiessini, Bartphae) vel his exigua in parte admixti (prout in multis) Judices et Senatores eligant. Vnde fit, ut Nostrates vel simpliciter postponuntur, vel vero ob actorum paucitatem ad munia Magistratualia accessum habere nequeant. Hoc solo Religionis odio, et quidem contra Arclum 32. Anni 1649. et in hoc confirmatum 13. 1608. fieri tam certum est, ut res testimonio

non habeat opus. Imo hoc in odium quoque et persecutionem Religionum receptarum jam contigit, quod *Notarius Civitatis Leutschoviensis*, qui jam et antehac in continuationibus Diaetalibus, qua eiusdem Cittis omnibus et Catholicis et evangelicis consentientibus, Ablegatus desudabat, dum ad praesentem continuationem omnium voto et nemine contradicente deputatus iam in procinctu esset, *ex mandato Camerae Secpusiensis a functione hacce remotus domi manere debuit*. Contra hosce Arclos Libertatemque Regni propterea saltem, quod Acquisitor Evangelicus Nobilis esset, acquisitio per Magrum Loci et quidem R. M. V. S. nomine impeditur. Ita contigit hoc Anno in Mense Augusto, dum in Citte Szakolczensi, Generosus Dnus *Emericus Lehoczky* a Dno Comite Thoma Nadasdy Bona Civilia ibidem emere voluisset quin iam et de pretio convenisset, Magistratus prae insinuato modo rem interrupit et ne Evangelicus simulque Nobilis possideret, sub pallio propinquitatis, sine omni necessitate, nomine Civitatis sese ingressit, memoratumque Dnum Lehoczky acquisitionem eiusdem iam conventam interrumpendo amovit. Eadem sors et gravis hinc injuria premit ex commembris nostris Nobilem quoque *Paullum Raday*, cui Liberae Regiaeque Cittis Pesthiensis Magistratus, ex praetenso quopiam privilegio, nonnisi Romano-Catholicum admitte, domum suam vire uxoria sibi competentem, non curato eo, quod longe ante emanationem privilegii nullo contradicente, legitima acquisita ac pacifica arte et partim sub motibus quoque possessa sit, quodve vel saltim vigore Benignissimarum Amnestialium et reiteratorum Mandatorum simpliciter reddi debeat, ad praesens usque restituere neglexit. Quae cum sit injuria tristi exemplo omnibus nobis fidelibus M. V. S. subditis metuenda (hac enim in parte in legitimis nostris acquisitis et haereditatibus, Religionis caussa securi esse nequimus) praesentaneum a clementia simulque Justitia Cao Regia hoc in

passu humillime praestolabimur remedium. Ceterum nomine Dni terrestris non tantum bona acquirere, sed et opificia addiscere, inque Cehas Evangelicos recipere nonnullibi etiam sub 100 fl. mulcta (prout supra quoque attactum est) edictum prohibitumque habetur, sicut factam in oppido Solnae et Jaurini. Praeterea Cehales, ut sunt coturnariorum socii aliique diversis sub coloribus, nec non Reversalibus, fors eum in finem praejudiciose formati, ad conciones Dnorum Catholicorum audiendas, ac alios ritus, actus et ceremonias fidei suae contrarias adiguntur. Caussae matrimoniales non a Ministris Ecclesiae Evangelicae, ut Arcli Diaetae Poson. Ao 1647. exigent, sed a Dominis Plebanis, ut plurimum ventilatae sunt. Duarum Religionum diversarum desponsatos Personas solum per Dnos Plebanos Catholicos copulari, horum conjugum neo-natos infantes baptisare et orphanos, quorum pater vel mater Aug. Confess. addicti fuerant, non habita ratione Patris vel matris fidei in sola Romano-Catholica religione educari praetendunt et adigunt. Liberos sique Juris Juvenes et alios utriusque sexus homines, fidem nostram ultro ac sponte acceptare volentes, multiplici sub praetextu turbare et nonnunquam ea de causa in carceres conjicere atque ad Sacram Sedem sub tit. apostasiae citari facere conantur. Praedecessorum fundationes et pia legata pro pauperibus et mendicis vel tantum fidei Evangelicae personis miserabilibus destinata diversis vicibus adempta, subtracta, nostrates a perceptione uti etiam acceptatione in Xenodochia excluduntur, imo saepius contra intentionem fundatorum alio conversae. Sepulturae atque campanarum usus, quamvis ad mentem Legum omnibus receptis Religionibus liber esse deberet, attamen et iste usus multipliciter impeditur. Adhaec Magistratus Civiles sibi Dominiis terrestris in Concives suos arrogare praesumunt, ut sub hoc praetextu directe et indirecte, explicitae et implicitae Religionis exercitium non

admitterent. De quibus omnibus dum pro innata M. V. S. gratia et benignitate clementissimam eamque consolatoriam praestolamur Resolutionem, Nosmet depraedicatae eiusdem Caesareo-Regiae clementiae profunda cum humilitate devoventes, perseveramus

Humillimi perpetuoque fideles

Status et Ordines Regni Hung. Evang.
in Moderna Regni Diaeta congregati.

**Oratio D. Pauli Okolicsany ad Aug. Imperatorem in
Personali audientia Anno 1715 Die 8. Apr. recitata.**

Augustissime Imperator Invictissime!

Rex ac Domine Domine Clementissime!

Decurrente hac jam septennali Diaeta ad finem suum, iterum data est nobis Ablegatis Evangelicis, totum Statum Evangelicum, MVSSae fideles subditos Aug. et Helv. Conf. addictos repraesentantibus nova causa, imo imposita quaedam necessitas, in ultimis sessionibus, ex utraque tam superiori quam inferiori Tabula constantibus ad MVSSam iterum atque iterum recurrenti. Jam omnino quasi persuasum habuimus, non opus fore sub hacce Diaetali continuatione, praeter nuperrimam vicem, qua per alios Deputatos nostros ea, quae circa hunc 26. de Religionis negotio, longe alio jam, quam Anno elapso publice lectus erat, tenore conceptum Articulum, observata necessaria videbantur, MVSSmae suppliciter insinuata sunt, pluries nos MVSSae molestos esse oportere. Sed cum in iisdem simultaneis Sessionibus Articulorum, qui jam pro complanatis et placidatis ab omnibus et nobis pariter habentur, seriem legi audiremus, *praeter expectationem, imo praeter publicam determinationem non modo Articulum praecitatum de Religione, sed et alterum nunc*

in ordine 28. de cassatione Synodi Rosembergen. sonantes inter complanatos ita haberi insertos, ac si circa hos a nobis nulla observatio coram Iis Statibus et Ordinibus intimata fuisset, consequenterque ut a MVSSa promiscue cum aliis acceptarentur, et confirmarentur omnium consensu, adeoque etiam nostro, peti conquerimus. Quo comperto licet nescii non fueramus, etsi proloquamur, parum imo vix aliquid nos obtenturos esse, tamen dissimulare inde impendens non praejudicium saltem, sed et evidens periculum, ne id etiam nostro ipsorum et consensu attractum esse, a quoquam dum in executionem erumperet, objici queat, non potuimus. & C.

VI.

AZ EV. SUPERINTENDENSEK VÁLASZTÁSA ÉS FIZETÉSE ÜGYÉBEN POZSONYBAN HOZOTT HATÁROZATOK.

(1734—1736.)

— A 6. sz. gyűjteményes folio kötetből. —

I.

Cum sua Mattas Sacra Benigne indulserit, ut Augustanae Confessioni addicti Superintendentum seu Superiorum admissionem petere possint; Circumstantiis proinde his beneperpensis, humillime obsequendum erit Clementissimae suae Mattis Sacratissimae Voluntati. Sequentia vero videntur observanda.

1mo Totius Regni in certos Districtus seu Superintendentias divisio.

2do Consensus Evangelicorum in eandem divisionem.

3^{io} Candidatio idoneorum subjectorum pro singulo Districtu, et per quos eadem fieri debet?

4to Quales personae et in quibus locis candidari debeant?

5to Modus Collectionis Votorum.

6to Forma Electionis et Publicationis post collecta iam vota.

7° Autoritas Superintendentis et Pastorum Dependencia.

8° Salarium.

9° Modus praesentationis eiusdem Suae Matti Sacrae.

Quoad primum. Commodissimum videtur totum Regnum in 4-tuor Districtus et totidem Superintendentias dividere.

Unus sit Cis-Danubianus, et ad eum pertineant Cottus Poseniensis, Nitriensis, Thuroczyensis, Trenchiniensis, Liptoviensis, Arvensis ac Pest Pilis et Zold.

Alter medius, ad eumque spectabunt Cottus Nagy Hontensis, Kis Hontensis, Zoliensis, Barsiensis, Neogradiensis.

Tertius erit Superioris Hungariae, ad quem pertinebunt Cottus Scepusiensis, Saarossiensis, Gömöriensis, Abba-Ujvariensis, Borsodiensis, Zempliniensis, Szathmariensis, Békésiensis et Hevessiensis; sex autem Liberae ac Regiae Cites suum superintendentem habeant.

Quartus Trans Danubianus; Comprehendunturque in eo Cottus Soproniensis, Castriferrei, Jauriniensis, Veszprémiensis, Alba Regalensis, Szaladiensis, Comaromiensis, Sümegiensis, Tolnensis, et Strigoniensis, in omnibusque his Cottibus degentes Evangelici. In quolibetque Districtu unus Superintendens ordinetur.

Ad secundum. Necessarium erit et hanc Divisionem et reliqua subnexa potioribus ex quolibet Districtu Evangelicis non solum praescribere, sed et eosdem ad praesentis Dispositionis acceptationem et effectuationem persuadere.

Ex Districtu Cis Danubiano scribatur Dno Baroni Zay, Paulo Revay, Gabriel Zmeskal, Ladislao Vjfalusi, Dnis Szerdahelyi, Modrensibus. Dno Beniczky V. Cotti Cottus Thuroczyensis, et Dno Podmaniczky.

Ex Districtu Medio Dno Baroni Hellenbach, Radvanszky, Zemberi, Alexio et Josepho Kostolani, Ladislao Madách, Doctori Moller.

Ex Districtu Superioris Hung. Dno Thomae Szirmay, Lany et Joanni Adamo Raimann.

Ex Districtu Trans Danubiano Dnis Jauriniensibus, aliunde jam res est insinuata. Soproniensibus vel scriba-

tur, vel aliquis eo mittatur, singulis vero praescribendum erit, ut negotium non differant, verum primo quovis tempore in effectum deducant, et omnes discordiarum occasiones sedulo vitent.

Ad tertium. Pro Candidator. Electione Specialis ex toto Districtu concursus institui nequiret, verum qui in Districtu eod. seu potior esset, seu similibus communibus negotiis invigilandi meliorem occasionem haberet, is re, cum duobus vel tribus Vicinis communicata, tres candidatos, qui pacis praeprimis sint amantes, in vegetiorique aetate constituti, moderationi et temperantiae dediti, et a bene acta vita commendati, seligat. Idem aliquem fidelem discretum et dexterum virum, pro colligendis votis designet. Collectori votorum detur Script. Ecclesiis et Evangelicis eiusdem Districtus sonans, in eodemque intentio et modalitas eligendi Superintendentis et Benigniissima Suae Mattis Sacrae resolutione deprompta, Candidatorumque Nomina declarentur, requiranturque ii, quorum intererit, ut ita, prout in Dno judicaverint, vota dare velint, totumque negotium in secreto servant. Plura in dexteritate Collectionis consistere debebunt, quam quae in scripto specificabuntur. An vero id script. per quempiam et quidem potioem in Districtu signari oporteat fore nihil intererit.

Circa questionem illam, a quibusnam vota excipi debeant considerandum occurrit, quod dentur loca in quibus templa Evangelicor. habentur, dentur iterum alia Templis et Pastoribus carentia, quorum Incolae uni vel alteri Ecclae Evangelicae per Templi frequentationem auditumque Verbi Divini se addicere solent; Consultum erit ab utriusque Ordinis Locor. Incolis Vota colligere, ita quidem, ut ubi Templa Evangelicor. habentur, collector Votor. quemlibet talium locorum diredire, et principialiter a Pastoribus Locor. tandem vero ab uno vel duobus Evangelicis eiusd. loci (nisi iidem hnes rudes et rustici

fuerint) vota colligere debeat. Loca vero templis et Pastoribus destituta non universim, sed ea tantum adientur, in quibus Viri Nobiles, aliique aliqua autoritate rerumque notitia praediti degunt; ibidem ab uno vel duobus vota excipiantur.

Quilibet votum suum hoc modo chartae apponere posset:

Ex parte Evangelicor. N. N. votum dat N. N. pro N. N. et consentit ut quatuor viri Evangelici huius Districtus Schedas aperire et ex pluralitate votor. Superintendentis nomen eruere, eundemque Suae Matti Sacrmae humillime proponere possint.

Is vero, qui Schedam ex parte alicuius loci est subscripturus, cum tribus vel quatuor eiusdem loci rem conferat, et ita demum votum apponat. Schedae autem cuiuspiam Pixidi penes Collectorem existenti iniicientur, quae observata et per eos, qui Collectorem expedient obsigillata esse debent, non nisi dum ad revisionem Sedar. deventum fuerit aperienda.

Collectori Votor. detur signatura continens nomina eor. qui votisare debent. Idem Collector a singular. locor. per se adeundor. Incolis vel maxime obocurrentes ferme dietim sollicitationes, Plenipotenciales accipiat tenoris: Nos infrascripti ex Parte Evangelicor. Loci N. N. recognoscimus per praesentes, quod nos plenarium facultatem dederimus Perillustribus ac Generosis N. N. Jacobo Kuntz vel alteri Evangelicor. apud suam Mattem Sacrmam agentii aut cuicumque praesentium exhibitori, omnia ea, quae religione Evangelica, nostraque Permansione proficua et necessaria esse videbantur, apud Suam Mattem Sacrmam, Dnum Dnum Nostrum Clementissimum, eiusdemque Dica-steria ac ubivis locorum absque etiam expressa instructione agendi, proponendi et praemissa omnia effectuandi, ratum omnino habituri, quidquid per eosdem Nomine etiam Nostro actum fuerit.

Per eundem Collectorem Singulis Locis aliquis, qui in eod. Districtu potior erit, proponatur nomenque eiusdem in declaratis Plenipotentialibus primo loco ubi Lrae N. N. stant, inseratur, ad quem demum singula Districtus loca de necessariis scribant. Detur tamen in Instructione collectori quemnam projectare debeat, id etiam idem Collector insinuare possit, ut Loca tam Templis et Pastoribus destituta, quam iis provisiva unum vel duos viros in medio sui habeant, ad quos in casu necessitatis recurrere possint. Intendendum ex eo erit, ut Superintendentes Domicilium habeant in locis quietis, quorum Dni Terrestres vel omnes vel potiores sunt Evangelici.

Ad quart. et quint. idem quod ad Tertium, eo addito, ut Collectori Votor. ex uno loco in alium occasio subministretur, imo de Sumptibus quoque aliquod pro intertentione suppeditetur, et sumptus iidem libello penes Collectorem existenti inserantur. Plures etiam Collectores in eodem. Districtu ob Negotii accelerationem expeditantur.

Ad Sextum. Ubi Collectores cum votis redierint, qui potior fuerit in eodem Districtu, aut qui Collectores expediverat, is quatuor Evangelicos in quant. fieri poterit, utique ex diversis Districtus Partibus convocet, iique Pixide aperta eum, qui plurime vota habuerit, pro Superintendente nominet. Et vel omnes quatuor, vel duo ex ipsis mox Viennam praemissa gratiarum actione, confirmationem eiusdem demisse sollicitaturi ascendant.

Ad Septimum. Ad jurisdictionem et auctoritatem Superintendentis pertinebit :

1mo Catalogum omnium Pastorum et Rectorum eo Districtu existentium habere.

2do Ecclesias et Scholas visitare, in moresque, vitam et Doctrinam Pastoris et Rectoris imo et Auditorum inquirere, eosdem cum viris exposit denominandis iudicare et in eod. suo modo animadvertere.

3to Ministros juxta eid. Ecclae Evangelicae ordinare.

Ad octavum. Necessarium erit Superintendenti salarium seu Stipendium ordinare, nam et in visitationem et in alias extraordinarias occurrentias ipsum expensas facere, Diaconumque, qui Superintendentem absentem in Ecclae illa, cuius Pastor fuerit, supportabit, internere oportebit. Idem vero Salarium Ecclesiae ac in aliqua parte Pastores quoque praestent. Punctum hoc post Superintendentis Electionem uberius elaborari potest.

Ad nonum. Ita res instituenda erit, ut collectio votorum usque Quartam Augusti Anni praesentis finem sortiatur, imo pro eod. tempore ex omnibus Districtibus Posonii Duo vel tres deputati concurrant, nominaque superintendentum adportent, et demum Viennam se conferant et pro Clementissima eiusdem ratificatione instent. Ex his quilibet colligere potest, quod Collectio Votorum mense adhuc Julio inevitabiliter diu noctuque in effectum ire debeat, ne aliqui a Solicitatione sub Augusti initium certo certius instituenda emanent.

NB: In eo est consent. ut ante 4-tam Augusti ex quolibet districtu ex parte Ecclesiar. Extra articulum aliqui deputati, ii vero Dni et Nobiles, qui Aulicos seu Curiales Concionatores haberent, in personis Posonii adsint, illinc Viennam, imo si necessum fuerit, Pragam quoque discessuri; brevi enim tempore in aliis etiam Cottibus Benignum illud Suae Mattis Sacrae Mandatum publicabitur, virtute cuius in Cottu Posoniensi Extra articulares Ecclesiae jam sunt ademptae.

In Districtu Cis Danubiano pro Superintendentibus Candidati sunt: Rndi Dni Jacobus Zaborszky Ivankofalvensis, Georgius Ambrozy Verböczyensis et Apostolis Alberthensis Verbi Dni Ministri. Collectionem vero votorum peragent in Cottibus Posoniensi et in Nitriensi Ecclesiis vidl. Bezoviensi, Verbocziensi, Krainensi, Borfalvensi, Pritosdiensi aliquis ex Cottu Posoniensi.

In reliquis partibus Cottus Nitriensis Ecclesiis Divék-Ujfalusiensi, Praveneczensi Gercsensi, Kurthensi, et apud Nobiles illor. partium Dn Géczj.

In Cottu Trencsiniensi Illustrissimus Dnus Baro Calisius.

In Cottibus Thurocziensi, Liptoviensi et Arvensi Illustrissimus Dnus Baro Paulus Revaj cum adjutorio reliquor. Dnor. Cottus Thurocziensis.

In Cottibus Pest Pilis et Zold Dnus Podmaniczky. Singuli vero ad aliquam pixidem vota colligent et pixides domum Posonium apportabantur.

II.

Posonii Conclusa An. 1736.

Cum in omnibus Regni Districtibus Novae Persecutionum Species et afflictiones in dies oriantur, pro harum vero sublevatione aliam post Deum viam non habeamus quam demissum penes Legem ac Benignam Suaettis Ssimae Resolutionem ad Suaettem Ssam sumendum recursum. Ideo cum pro horum repraesentatione, tum vero jam antea porrectae Instantiae adursione et Sollicitationis continuatione, necessarium est, ut ex quolibet Districtu, unus honestus Vir infallibiliter pro 24. Aprilis Anni Curren. primo Posonium, demum Viennam ad Augustanam Aulam expediatur, eidemque non solum universar. Persecutionum, Excessuum, ac aliorum Negotior. coram Augusta Aula proponendor. Specificatio, sed et Documenta, Attestationesque, quibus Instantiae fulcire debent, ac Plenipotentiae consignentur, intuituque cuiuslibet Negotii Species Facti intra Districtum elaboretur, ne quod saepius accidit, nunc quoque ex inadaequata Informatione porrigendae Instantiae nobis magis noceant, quam sint proficuae. Ubi tamen urgens necessitas adfuerit, Ablegati expeditio anticipati,

vel ante eius expeditioem Instantiae aut Species Facti ad Agentem missi potest, imo commodius accidet, si Particulares Casus, per Particulares Instantias, quo citius Suaetti repraesentabuntur, et demum per superventuros ablegatos praementur et urgebantur.

2do Notum est eam esse Suaettis Smae Benignam Voluntatem, ut Super-Intendentes habeamus, quod et ordo Ecclesiae praescribit, Legesque Patriae observandum jubent, alijs Districtibus, jam constitutos Super Intendentes habentibus: Partes Transdanubianae constituendi, seu eligendi Super-Intendentis negotium pertractent et finiant; Superior vero Hungaria ad unum tantum Super-Intendentem praeterito Particulari per Suaettem Civitatum, petito, reducta, Deo gratam Concordiam ineat et uno eoque distuali Super-Intendente contentetur.

3to Trans-Danubianae suadetur, ut aliquis sit, et si ita placuerit Dominus Ostffy, qui negotia Partium illarum curabit, qui cum Ecclesiis et ear. Commembris cum alijs Districtibus ac Dnis Agentibus correspondebit, et in specie nunc statim Negotium eligendi ibid. Super-Intendentis assumet, intendetque, ut aliqui Cordati, Pacifici et bene meriti Viri candidentur demumque ipsa etiam electio in Nomine Domini peragatur, et acceleretur, ut eadem electio in praespecificato Termino per Dnum Ostffy, et si possibile fuerit, expediendum Posonii reportari et Suaetti cum reliquor Districtuum Ablegati Super-Intendentum etiam electionem Posonij reportabunt.

4to Necessariae Expensae ad manus Dni Christophori Malik, vel eidem adjungendi alicujus honesti Viri Posonii residentis transmittantur, qui, qualiter & cum quali securitate cum ips. pecuniis dispensare debeant Posonii elaborabitur, Fundum vero Expensarum quilibet Districtus intra se elaboret, pro quorum ordinatiori. Observatione sequentes modalitates proponuntur.

**Specificatio Districtuum pro Super-Intendentibus
Augustanae Confessioni destinatorum.**

i. Pro D^o Samuele Antonius.

		fl.
In Comitatu: Abba-Vjvariensi Ecclesiae . . .	3	24
Zempliniensi cum filialibus . . .	1	10
Saarossiensi » » . . .	11	50
Ungvariensi » » . . .		
Scepusiensi » » . . .	4	40
Ghömöriensi » » . . .	40	130
Hevesiensi cum Exteriore Szolnok		
Borsodiensi	2	10
Tornensi	3	12
Szatthmariensi	3	12
Szabolcsensi		
Bereghiensi		
Ughocensi		
Bihariensi		
Csanadiensi		
Csongradiensi		
Bacsiensi		
Kis hontensi	10	50
Summa	74	326

2. Pro D^o Michaelides

In Comitatu: Nagy Hontensi	20	100
Neogradiensi	30	130
Zoliensi	3	15
Barsiensi	2	12
Pesthiensi	12	50
Békésiensi	3	15
Summa	70	332

3. Pro D^o Zaborszky

		fl.
In Comitatu: Poseniensi	3	50
Nitriensi	2	15
Trenchiniensi	3	15
Strigoniensi		
Thuroczyensi	2	30
Lyptoviensi	3	30
Arvensi	2	20
	<hr/>	
Summa	15	175

4. Pro Partibus Trans-Danubianis

In Comitatu: Soproniensi	3	60
Castriferrei	2	60
Szaladiensi	4	15
Comaromiensi	3	15
Sümeghiensi	3	10
Jauriensi	6	60
Albensi	2	50
Veszprimiensi	8	40
Mossoniensi		
Tolnensi	10	30
Baraniensi	5	15
	<hr/>	
Summa	46	300

Latus Ecclesiar: Districtus 1 ^{mi}	74
Districtus 2 ^{di}	70
Districtus 3 ⁱⁱ	15
Districtus 4 ^{ti}	46
	<hr/>
facit	203

Latus Pecuniar: Districtus 1 ^{mi}	326
Districtus 2 ^{di}	332
Districtus 3 ⁱⁱ	175
Districtus 4 ^{ti}	300
	<hr/>
Summa	1133

Secundo: In quolibet Districtu ordinatur unus Supremus Inspector, et quidem: pro primo Districtu D. Thomas Szirmay: Pro Secundo Districtu D. Joannes Radvanszky, pro tertio D. Baro Calisius, Pro Quarto Districtu D. Michaël Ostffy.

Tertio: Hi Supremi Inspectores habebunt suos, cum scitu tamen et consensu Ecclesiar. in eod. Cottu existen. deligendos, in quolibet Cottu Subalternos et hi Subalterni vicissim in qualibet Ecclesia suos Substitutos per Ecclesiam constituendos. Unde

Quarto: Substitutorum Officij erit, super quibuslibet in Ecclesia occurrentibus Casibus vid. Persecutionibus, aut Discordijs inter Auditores & Ministerium suboriendis non secus Defectibus Doctrinam vel mores Ministror. concernentib. Subalterno Inspectori genuinam Informationem dare; n. absimiliter incassandas per ipsum Pecunias eidem Subalterno administrare, et quae sive per Supremum, sive Subalternum Inspectorem eidem insinuata fuerint, fideliter exequi, et desuper genuinam Insinuanti Relationem facere.

Quinto: Subalternis Inspectoribus incumbet eas, quas a Substitutis percepturi sunt, sive Informationes, sive Pecunias, ita et alios Occurrentes, et in Communi Ecclesiae Statum concernentes Casus, Supremo Inspectori illico communicare et transmittere, et ea, quae sibi per Supremas insinuata fuerint Inspectores, pariformiter fideliter exequi et desuper Relationem facere.

Sexto: Supremorum Inspectorum officij erit, Casus secum per Subalternos Inspectores communicatos, vel alias etiam qualiscunque sibi innotescentes, bene examinare, illos casus, qui Doctrinam & mores Ministrorum concernent, cum Super-Intendentibus Illico communicare & defectuum ac errorum correctionem commendare. Quantum vero ad Casus *Politicam Ecclesiar.* conservationem vel ordinem respicientes (ubi etiam quaelibet Perse-

cutionum genera comprehenduntur) imo super veritate eor. inquirere & prout optime fieri potest, inquire facere. 2. Exigenda desuper Testimonia una cum Injuriatorum Plenipotencia, & genuina Facti Specie Viennam ad constitutum agentem transmittere. 3. Pecunias suum Districtum concernentes, ex aequo et iusto, ac in quantum fieri potest, cum suor. Subalternorum et Substituto. Inspector. scitu et annuentia repartiri. 4. Eas sine aggravato miserae plebis incassari curare. 5. Incassatas ad manus Dni Christophori Malik Posonium erga ipsius quietantiam transmittere. 6. Ubi extraordinarius necessitatis casus occurrerit, extraordinarium etiam Pecuniarum Fundum exquirere. 7. Ubi erogatione Pecuniar. opus erit, tales erogationes ad praefatum Cassirium, Dnum utpote Christophorum Malik assignare. 8. Ab eod. Cassirio annue Rationes de perceptis exigere, vel ubi id solus facere non posset, alteri bono Viro Provinciam sane delegare. 9. Ubi aliquis Supremor. Inspectorum absens, vel impeditus fuerit, alium substituat, ubi negotium occurrit omnes Evangelicos tangens, & ex omnibus Districtibus Ablegati expediendi veniunt, ibi cum aliis Districtibus et eor. Inspectoribus Coincidentiam habeat.

VII.

A KÉT PROTESTANS EGYHÁZ SÉRELMI INSTANCIÁJA III. KÁROLY KIRÁLYHOZ.

(1736. május 15.)

— Az „Intimata Regia in Negotio Relig.“ feliratú, XVII. sz. quart-
alakú collectaneum-kötetből. —

Sacratissima Caesareo Regia Maiestas,
Domine Domine Clementissime.

Indefessa Maiestatis Vestrae Sacratissimae industria et vere paterna cura Regnis et Provinciis suis Haereditariis optata pace redita totaque jam Europa positis armis gloriosa eius sollicitudine quiescente, quo et nos gratia et clementia Maiestatis Vestrae Sacratissimae, tot calamitatibus et afflictionibus erepti, sub umbra eiusdem conquiescere in pace et tranquillitate servitium eiusdem demissa cum promptitudine promovere possimus, submississimarum nostrarum Instantiarum Maiestati Vestrae Sacratissimae humillime exhibitarum tenoribus maiori in parte declarata Lamenta et Lachrymas denuo subjectissime renovare ad Majestatem Vestram Sacratissimam veluti praepotentis DEI hic in terris Vicarium et Fidelis sibi subjecti populi Patrem humillime recurrere cogimur. Tantum enim abest ut furente etiam Marte afflictiones ac oppressionis nostri (!) etiam cessaverint, aut saltem nunc desinans (!) ut potius nunc in maiores flammis abire, ac,

quod hactenus rigidioris saltem Persecutionis expers permanserat, id iam idem incendium corripere dignoscatur.

Recentissime talis modi dolorosae sane oppressionis nostrae triste documentum praebet Comitatus Goemeryensis, ubi tametsi quidem officiales multi Evangelici conformibus votis electi, in officii (!) confirmati perque supremum Comitem stabiliti fuissent, sequenti attamen die formula suae Religioni contraria Juramentum recitare renitentes, actualibus suis functionibus exuti, in locumve eorum alii ex vicinis Comitatus a potiori minus possessionati et non tam capaces surrogati consequenterque legaliter electis composesoribus eiectis, summo cum detrimento publici, extranei etiam inducti exstiterunt. Quod cum et in aliis Comitatus, signanter vero Szabolczeni, nec non Comitatus ac oppidis, summo cum servitii Maiestatis Vestrae Sacratissimae derogamine gravissimoque nostro praejudicium (!) factum et Majestati Vestrae Sacratissimae humillime repraesentatum sit, actusque eiusmodi fundamentalia, Religiosa et Nobilitaria Jura, sanctionesque Regni, pro Religione, Incolis et Nobilitate, conditas pragmaticas penitus convellant et enervent, dolorose persentiscimus id ipsum non alio vergere, quam ut Evangelici ab omnibus dignitatibus et officiis contra praefatas Regni Leges sine discrimine Religionis bene meritos admitti Jubentes, hactenus nunquam sublatas, imo confirmatas, excludantur; verum enim vero, quam tristis hinc subsequutura metuendaque sit Metamorphosis, si videlicet virtutibus praemia eripiantur, subjecta capaciora Rudioribus, Nobiles Ignobilibus, Domini servis subesse debeant: iam suo et publici malo experiuntur nonnulli Comitatus, Civitates et oppida, in quibus ferme nulli vel paucissimi sunt Catholici, ad subeunda munia idonei, aut e remotioribus Partibus, pro capessandis officiis, contra positivarum legum dictamen adsciscuntur, aut e vilioribus eligi debent, qui vel inscii rerum, vel iis curandis parum

solliciti, vel aliis vivendi mediis destituti, non ea, quae summi Terrae Principis, sed quae Privatorum sunt, sectantur; non publici, sed suum et patronorum suorum bonum curant, rejectis Evangelicis pluribus e veteri Nobilitate oriundis, et capacibus, qui si ulterius quoque ad recitandam Formulam adigantur, seque eidem Contrariante Conscientia accomodare non possint, plerosque Comitatus, Civitates et oppida, summo cum Reipublicae detrimento idoneis officialibus suis destitui et ad desolationem prolabi oportebit. Unde facile ac nihil certius futurum, quod ut non modo in administratione oeconomica et Juridica, verum etiam Causarum Criminalium, ubi nimirum Jus sanguinis subversatur, revisionibus, vel per innocentis ne fors sanguinis effusionem, vel vero laxiorem male factorum revisionem, et absolutionem, defectus enascantur et per hoc vindicta divina provoceatur; sed et eo res deventura est, ut Evangelicis omnem ad adsequendas quasvis functiones et promotionum gradus, viam et occasionem sibi praeclusam esse, circumspicientibus, adeoque amissis ad bonas artes et virtuosas actiones, stimulis, Gentem denuo ad Barbariem prolabi, necesse est. Quae itaque praefata Evangelicorum exclusio cum non tam religioni eorum, quam et simul ipsi Genti obsit et praejudicet; ad haec Majestas Vestra Sacratissima ipsamet in diversis jam casibus moderationem benigne praecipere nostrosque in officiis manutenere dignata sit, ita ut in nonnullis Comitatus et oppidis, quod Maiestatis Vestrae Sacratissimae Benignitati, demissa cum gratiorum actione in acceptis ferimus, quoad hoc punctum cum summo servitii Caesareo Regii incremento, cum Catholicis pacifice et tranquille convivamus, quia tamen omnes Comitatus et Civitates per Maiestatem Vestram Sacratissimam positi moderaminis Exemplum haud sequemur verum Nostrates ad Clausulas Religionis et Conscientiae eorum contrarias cogent, recusantes vero honoribus et pro-

meritis officiis adeoque respective vivendi etiam mediis privarent: Ideo cum demissimis Precibus iterata vice supplicamus, dignetur pro innata sua Clementia per Comitatus et Civitates et oppida Jurisdictionatis Magistratibus benignissime committi facere, ut exclusi hactenus ab officiis Evangelici restituantur; post hac ex praevia Juramenti ratione non turbentur; quo hac ratione, si in assequendis honorum Juribus, plenae dapes ipsis denegentur, micam tamen earum, tum in Politicis, tum praesertim Juridicis, statum Religionis nullatenus tangentibus (ne videlicet Personae quoque ipsorum cum Religione odio et despectui subiciantur) a munificentia Regia impetrare valeant.

Praeterea maximopere affligunt annos Nostros nondum cessantes Temporum et Oratoriorum occupationes et Exercitii Religionis Turbationes sublationesque. Praeterquam enim quod superioribus annis in variis, sigillatim vero Poseniensi, Castriferrei, Barsiensi et Nitriensi Comitatibus quam plurima Tempa et oratoria occupata et per hoc multa millia innocentissimorum subditorum in eum deplorandum statum redacta sint, ut absque cultu Religionis suae divino et spirituali solatio, tristissimam vitam agere, ac pene brutorum instar vivere dietimque dilabi debeant. Praeterea in aliis quoque sub variis praetextibus et potentia mediante, prouti in Comitatu Sarsiensi in Possessione Roskovány; et Comitatu Zempliniensi, Possessione Monok; in Comitatu Zabolcsensi in Possessione Ófegerső (!); in Comitatu Hevesiensi in Possessione Bessenyő; in Comitatu Aba Vyvariensi in Possessione Céc, et nunc recentissime in Comitatu Szaladiensi in Possessione Ors et alibi contigit, Evangelici Templis et Exercitio Religionis, privata etiam auctoritate, contra expressam Regis Legem et Sacratissimae Maiestatis Vestrae Resolutionem privantur. Cum autem Maiestas Vestra Sacratissima art. Soproniensi 25. et 26. Anni 1681. juxta etiam art. 30. Anni 1715. etiam in sua resolutione confirmare,

adeoque Publicum Religionis Exercitium in locis ibidem denominatis, tantoque certius integris aequae specificatis Comitatus (qua nempe totum suas partes, ac genus species in se continentibus) ne aliis quibusvis in eis, in quorum usu et dominio Augustanae et Helveticae Confessioni addicti praefuerant, liberum relinquere, ac pronunciare Clementissime dignata sit; et vero huius modi occupationes et Restrictiones Templorum ipsaemet praefatae clarissimae et publicae Regni Leges, signanter vero art. 26. Anni 1681. §-pho: Tempora demum, in quorum actuali Possessione iidem Augustanae et Helveticae Confessioni addicti de facto sunt, modo praevio prae omnibus eorundem una cum Parochiis et Scholis Proventibusque eorundem, propter bonum pacis, ut nimirum quiete et pacifice vivant, relinquuntur, usu sepulturae et Campanarum pro Catholicis ibidem degentibus, aequae ac ipsis libere relicto; item §-pho: In aliis vere Comitatus, velut in Szaladiensis, Vespriniensis, Jauriensis, Comaromiensis, Abavyvariensis, Sarossiensi, Zempliniensi, Ugocsiensi, Bereghiensis, Tornensis, Goemeriensis, Borsodiensis, Hontensis, Neogradiensis, Szolnok et Heves, nec non Pesth Pilis et Soldt committis, item Szabolczensis, Unghse, Satmariensis. Siquidem de praesenti essent in Actuali usu fere omnium Templorum ibidem habitorum, ideo eadem pro Actualibus eorundem Possessoribus usuanda relicta sunt, nec non §-pho: Post hac vero nullae Templorum Scholarumque et Parochiarum occupationes vel Exercitii turbationes ab utrinque sub poena in art. 8. Vlad. D. b. expressa fiant, aperte et evidenter non admitterent. Huic ut Maiestas Vestra Sacratissima posteriores Templorum occupationes et exercitii Religionis turbationes inhiberi, occupataque praedicto modo, quemadmodum in genere omnibus, ita praesertim illis, quibus omnia sunt adempta, ut sunt in Comitatu Barsiensi Helveticae confessioni addicti, vel vero, qui ob magnam locorum articularium distantiam aut linguam pecu-

liarem, quales sunt in Comitatu Castriferrei, in vasto districtu Tóthság, Vandalò-Schlavi, restitui, ac ne etiam in Templorum Scholarumque reparatione, quod hucusque multis in locis factum est, impediatur, inhibeanturque Evangelici, demandari facere, clementissime dignatur, preces fundimis humillimas.

Sed nec Magnatum et Nobilium Evangelicorum infelicissimam sortem sine ingenti dolore intueri valemus qui ut ut publicarum Legum beneficio, in Castellis et Residentiis suis liberum Religionis suae Exercitium admissum habeant, in huiusmodi legali et antiquissimo eiusdem usu etiam exstiterunt, nihilominus tamen multi illorum, praesertim vero in Poseniensi, Castriferrei et Nitriensi Comitatibus eodem legali beneficio, contra Clarissima Legum ac in Specie art. 26^{ti} §-pho : Omnibus porro Magnatibus Nobilibus in Regno degentibus in Arcibus et Solitis Residentiis suis pro ritu cuiusque Professionis Oratoria et Sacella aedificare et dotare liber sit, verba, quod ex variis etiam privatis repraesentationibus, hactenus factis, apparet, privati Sunt, ac ne ex aliis locis Confessionis suae Ministros ad se accersire possint, inhibentur; Quia vero nec Exercitium Religionis in Sacellis sine Sacerdote Romano Catholico, in Oratoriis autem Evangelicorum sine Verbi Divini Ministro, ita nec illorum Dotatio concipi, multo minus fieri potest: ad haec privatum hocce beneficium Juri Dominali competens nec in aliis Regnis et Provinciis, uti diversarum, vel saltim toleratarum Religionum summa est restrictio adimi solet ipsisque etiam Judaeis beneficium Synagogarum plerubique admitteretur. Hinc tanto magis humillima sumus spe, ut iidem Magnates et Nobiles, qua lege recepti, et praevio modo turbati, in integrum restituantur, beneficio illo legali frui permittantur, in antiquissimo religionis suae exercitii in Castellis et Residentiis suis usu conserventur, qui vero in Residentiis suis ministros servare haud valerent, illis uti erga quasvis ingru-

entes necessitates, praesertim in articulo mortis, ex aliis locis ad residentias suas ministros absque impedimento evocare possint, Clementissime concedatur. Ansa, Caesareo-Regiam Clementiam submississime implorandi, praebetur nobis et per hoc, quod etiam in locis quibusdam arcibus, fideles subditi Evangelici, tot ministros, quot summa necessitas exposcit, juxta morem hactenus observatum assumere non permittantur: cum tamen in iisdem locis partim ob multitudinem populi eo confluere debentis, partim propter contingentes saepius infirmitates aliasque vicissitudines, ministri ibidem constituti in obeundis suis muniis, prorsus non sufficiant eo contrario in proclivi sit, rerum nostrarum augustiam nullo modo admittere, ut plures quam postulet necessitas, ministros desiderare, vel a Maiestate Vestra Sacratissima expetere cupiamus. Proinde vel etiam ideo ne Maiestas Vestra Sacratissima identidem molestetur, tot quot necessitas requirit Ministrorum admissionem, adeoque benignissimum generale Indultum humillimo de genu imploramus. Porro maximam in eo etiam experimur calamitatem, quod licet quidem etiam praenotata resolutio Regia captivis et aegrotis Evangelicis Praedicantium Ministerium impertiendum admittat, nihilominus tamen Ministri nostri in multis iisque etiam articularibus locis, uti sunt Epperiesinum, Bartpha, Trenchinum et alibi ne quidem interiores civitates intrare, multo minus aegrotos et captivos visitare permittantur, a Capitivorum et ad supplicium condemnatorum visitatione inhibeantur, ac alibi ad Xenodochia, ubi Catholici mixtim cum Evangelicis sunt constituti, non admittantur. Quae praemissa, cum aequae Pragmaticis regni legibus et partim generali ann. 1731. in negotio Religionis emanatae, partim etiam specialibus antiquissimo usu roboratis benignissimis resolutionibus et Decretis contrariantur, extrema autem haec consolatio et ultimum humanitatis Christianitatisque officium, si unquam certe in articulo mortis omnium

Christianorum consensu, nemini denegari debeat, prouti Rascianis quoque admitteretur, confidimus humillime Maiestatem Vestram Sacratissimam, tandem hoc benignissimum, per illos quos interest, hactenus repetitis precibus imploratum Justissimum remedium ordinaturum esse, ut Ministri Evangelici ubivis interiores civitates ingredi et tam ibidem quam etiam cunctis aliis locis, ubi sic dictum privatum duntaxat religionis admittitur exercitium, aegrotos et captivos, maxime vere ad supplicium deducendos, uti et in praemissis xenodochiis constitutos Evangelicos accedere, atque pro cuiusvis Confessionis ritus iisdem opera et officio suo libere ac imperturbate adesse valeat.

Ad libros, pro usu liberi Religionis Augustanae et Helveticae Confessionibus addictorum in Regno Hungariae degentium necessarios quod attinet, cum illis ita infelices sumus atque afflicti, ut sive per reduces quandoque ex exteris viis, sive per Compactores subinde ex Imperio adferantur, mox Viennae mox et plerumque in Tricesimis et Teloniis Hungaricis, quandoque tales etiam, qui Viennae revisi et secundum datas super huiusmodi revisione testimoniales pro non prohibitis reperti sunt, detineantur, adimantur, Posonium mittantur, ibidem vero P. P. Jesuitarum censurae submissi, pro ipsorum non ubique probato zelo, pro scandalosis et haeticis reputentur, id quod in specie Sopronienses et Günsienses Compactores, Studentes itidem Szoboszlai et Megyeslai ao. 1734. et 1735 Hollósi et alii sunt experti, quorum libri adhuc dum ibidem detinentur et nec ad iteratas preces restituuntur. Civium Debreczinensium pariter Biblia, libros nimirum innocentissimos, per Episcopum Agriensem maximo cum dictorum civium damno ademptos et arrestatos ac in praesens usque non restitutos esse in vulgus constat. His accedit, quod nec in Regno similes dogmatici libri imprimi permittantur. Quae praefatorum statum publicum nullo modo ferentium, sed innocentissimorum dogmatico-

rum, et pro usu et exercitio profitendae religionis nostrae, necessariorum librorum detentio et ademptio quemadmodum publicis Regni Legibus et sacris Regiis diplomatibus publicum Religionis exercitium et cum hoc libros quoque necessarios nobis concedentibus et benignis Maiestatis Vestrae Sacratissimae resolutionibus et communi suum cuique tribuere iubenti Justitiae e Diametro contraria est: ita tale benignissimum imploramus remedium, ut et huiusmodi indebiti excessus tollantur, vetentur; hactenus adempti libri, et vel maxime etiam memorata Debrecziniensia Biblia, saltim intuitu expensorum in impressionem illorum factum et aliquot millia florenum constituentium, vel ex sola erga fidelissimum peculium Caesareo-Regia misericordia, vi etiam benigni Mandati Caesareo-Regii eatenus emanati, sed nondum effectuati, restituantur, aut si tanti temporis injuria, vel conservatorum ne fors in curia deteriorata vel amissa essent, in pretis refundantur ac in posterum libera librorum praememoratorum dogmaticorum scholasticorumque inductio, eruptio, venditio, impressio et usus non impediri clementissime jubeatur.

Ad haec palem et publice constat miserrima utriusque confessionis plebs, quantas quamve diras persecutiones per Dominos Terrestres ac etiam plerumque Plebanos Romano-Catholicos vel praetextu Juris Dominalis, vel per eam resolutionis Regiae clausulam: ut disparis religionis homines praecise coram Parocho loci Catholico matrimonium inire teneantur, passim in regno perpeti debent, dum videlicet minis, terroribus, mulctis, verberibus, carceribus, bonorum direptionibus et aliis variis exquisitissimis modis ad mutandam religionem nec non praestandas Romano-Catholicis Parochis onerosas solutiones excessivasque stolas compelluntur, in nonnullis locis noviter inpopulatis, subditi ut ut penes contractum semet eo contulerint et Religionis exercitium sibi admissum habuerint, in eodem turbantur, prout in specie Segardiensis, diversae religionis

personis copula uti Novi Solii et alibi contigit denegatur. Alii, vel ad jurandum per formulam Religionis suae contrariam, vel prorsus ad abnegandam religionem suam compelluntur, puerperae pluribus annis non introducuntur, alibi, signanter vero Schemnitzii, ita in Juribus Stolaribus turbantur, ut vel mortui ad sepulturam, vel infantes baptisandi ad Evangelicorum Oratorium delati per Civitatenses satrapas in publica via abripiantur et aliorsum deferantur, sed neque cum vita nonnullorum Evangelicorum terminatur miseria, quando mortuis (quos tamen ipse, DEVS, uti humanae vitae ita injuriis quoque humanis exemptos esse voluit) non parcitur, sed aliis sepultura in loco consueto non conceditur, alii (cuius rei exempla inter alia in Possessione Keresztur in Comitatu Pesthiensi et Colonelli Caesareo-Regii, Petri olim Francisci in Comitatu Castriferrei Possessione Pusztá Szent Mihály per Plebanos Catholicos sepulti dein autem effossi, item in Comitatu Szaladiensi oppido Sümegh Egregii Samuelis Domokos, qui se curandi solum causa eo contulerat, ibidemque decessit, nec sepulti nec rite sepeliri vel abduci erga oblatam ear. solutionem permissi habentur recentissime) effodientur et eiiciuntur. Cum vero et hoc in passu omnes leges Donationesque Regiae loquantur, et testentur Dominis Terrestribus Ius mere terrenum et nullatenus spirituale, quod in conscientias subditorum exerceri posset, admissum, consequenterque nec quempiam cuiuscunque status et conditionis existentem in libero Religionis exercitio etiam in villis a Majestate Regia et aliis quibusvis Dominis Terrestribus quovis modo aut quovis sub praetextu turbandum et impediendum aut ad mutandam religionem cogendum esse, hinc et hoc in passu demississime oramus, ut altifata Majestas Vestra, auctoritate sua Regia inordinato illorum zelo resistere, ac fideles subditos alioquin afflictos a praefatis vexationibus, persecutionibus, Exercitii Religionis turbationibus, oppressionibus et quae inde maxima cum

fundi contributionalis et aerarii Regii detrimento enascitur, gravissima ruina liberare clementissimeque et hoc resolvere dignetur, ut disparis religionis personae matrimonium inire volentes, et quidem Catholicae Catholico, Evangelicae vero suo modo ac in forma religioni cuiusvis conformi Juramentum praestare, nec non deposita Parocho suo consueta stola, pro arbitrio suo, vel per Catholicum vel Evangelicum Parochum semet copulari curari possint.

Nam absit longissime a mente Dominorum Terrestrialium Augustanae et Helvetica Confessioni addictorum (quorum Religio quoque ab hoc Principio abhorret) ut in conscientiis subditorum suorum Romano-Catholicorum Ius quodpiam in Religiosis praetendant, nitrolominus, cum ex Actis Dietae Soproniensis et signanter data tunc Divi Leopoldi Resolutione Regia manifeste constat: Clausulam: Art. 25. contentam Salvo tamen Jure Dominorum Terrestrialium aequae pro Evangelicis ac Romano-Catholicis promissive esse intellectam, neque porro hoc quoque benignissimae resolutionis punctum aliquam differentiam ponat, hinc in his circumstantiis satis esse putant, si in bonis suis, quae virtute art. Sopron. libero Religionis exercitio gaudent, usumque Templorum, Parochiarum et Scholarum et pertinentium beneficiorum obtinuerunt, et actu obtinent, subditos suos, suae fidei consortes, sub protectionem suam dominalem sumserint, neque permiserint, ut aliqui in Jura sua se ingerant, tantasque magis turbationes, et vim in statu Religionis initi inferant ex exercent. In quo quidem Jure Protectorio, ab altefata Maiestate Vestra, qua Terrae Principe ac Pientissimo fidelium subditorum suorum, tam Evangelicorum, quam Catholicorum tanquam aequalium Sacrae Regni Coronae Commembrorum aequali Rege, et indulgentissimo Patre aequae conservari, humillimis precibus efflagitant.

Ad haec non sine angenti animorum nostrorum dolore repraesentare cogimur, quidam Archidiaconi, prae-

ter visitationis et examinis facultatem, vigore benignissimae resolutionis ipsis concessam, ad quam plurima alia puncta excurrant; variis modis nos infestent, Oratoria nostra, quod Leutschoviae in primis factum, violenter effringi curare non dubitent, ac tam Seculare quam Ecclesias nostras intuitu aliarum quoque caussarum promiscue attrahi renuentes qua contumaces convinci ad instar malefactorum inani modo tractari multis pecuniariis corporalibusque poenis affici jurent. Cum vero alioquin contra naturam rei esse videatur Ecclesiasticos nostrates contraria dogmata profitentes Romano-Catholicorum Archidiaconorum visitationi et examini subesse, nosque dolenter intelligere debuerimus eosdem, quasi Ministerium S. Baptismatis non satis rite obirent, sinistre delatos esse; hinc humillime, tum in hoc, tum in caussis matrimonialibus pro tali benignissima modificatione atique indultu instamus, ut memorati visitatores a praedeclaratis Egressibus et nostri infestationibus vexationibusque abstinere atque Iyurgia seu agenda ad demonstrandam veram et juxta Salvatoris nostri prescriptum peragi solitam S. Baptismatis administrationem ostendenda, contenti esse debeant, consequenterque etiam in caussis matrimonialibus, in quibus alioquin vigore art. 15: ann. 1647. per expressum in usu consueto relinquimur, revisio earum et Jurisdictio, prouti ab antiquo fuit, Superintendentibus et superioribus nostris Clementissime admittatur continuunda.

Non absimiliter maximas afflictiones patiuntur fidelissimi Evangelici subditi in eo, quod ex fundamento praetensae Apostasiae passim per Regnum quam plurimi, ac illi etiam, qui ante emanatam benignam Caesareo-Regiam resolutionem adeoque ante 20. et plures annos, imo etiam in pueritia, primaque vice Augustanam et Helveticam Confessionem amplexi erant, dum conscientiis suis vim inferre ac religionem suam deserere nequeunt, in Jus vocentur, incaptiventur, variis multis afficiantur,

immaniter fastigentur, quidam vero, uti recentissimo tristissimoque exemplo est Matthias Veber, Civis et Dulciarius Leutschoviensis, ex Civitatibus relegentur, et ab uxore liberisque divellantur, alii variis in locis sub huiusmodi Apostasiae praetextu in ineundo et consumendo legitimo Matrimonio per Romano-Catholicos Plebanos impediuntur et per plures annos copulari non permittantur, alii captivitati diuturniori ita macerentur, ut ferme ad desperationem prolabantur; quod cum aequae publicis Regni Legibus et Sacris Regiis Diplomatibus, signanter art. 1. ai. 1608. omnibus et singulis quam velint religionem acceptare permittentibus e diametro contrarium sit, ideo ut Maiestas Vestra Sacratissima huiusmodi resolutionem hac in parte relaxare atque praefatum per Magistratus ex eadem arreptum contra praetensos Apostatas dirissime procedendi eosdemque affligendi et conscientias vim inferendi modum et rigorem inhiberi, curare clementissime dignetur demississime instamus.

Quantas porro afflictiones et conscientiarum violentationes perpeti debent Mechanici et opifices in Civitatibus et oppidis in Cechis constituti, et alii passim in regno existentes ob illud benignae Resolutionis punctum, quo Evangelici ex fundamento Privilegiorum consuetis processibus interesse, ac Ferias et Festivitates Catholicorum celebrare jubentur. Huius rei inter sex centos alios recentissimo sunt exemplo Cothurnarii Cassovienses et Sartores Pelliones Gyöngyysienses, qui dum reluctantem ipsorum conscientiam ad observandas Religionis suae contrarias ceremonias semet resolvere nequivissent, per Magistratus omni professionis suae exercitio privabantur, a sodalium tyronumque intertentione nec non emptione, venditione rerum operarumque suarum inhiabantur et graviter etiam mulctabantur, quemadmodum nimirum hi Gyöngyösienses jam in sextum annum inhibiti in praesens usque non sunt restituti, per quod miserimos alioquin homines ad incitas redigi et

ad ferenda etiam onera publica inhabiles effici oportet, cum attamen legibus Regni sacrisque diplomatibus regiis ne tam in genere Evangelici quam speciatim opifices seu mechanici, ubicunque in Regno commorantes ac in Cechis constituti ad Ceremonias religioni suae contrarias peragendas compellantur, vetitum habeatur. Ut proinde Maiestas Vestra Sacratissima tantis tam fidelis Populi sui Evangelici afflictionibus et conscientiarum violentationibus clementer compati, eamque benignissimam relaxationem et ordinationem resolvere, dignetur, ne ulterius praefati Mechanici et alii subditi Regnicolae vel vigore praetentorum Privilegiorum, quae ad petitionem et in favorem Catholicorum Evangelicis mixtorum extradata sunt ad memoratarum aut quarumcunque aliarum sibi adversantium ceremoniarum observationem vel etiam feriarum et festivitatum Catholicorum celebrationem, etiam quoad externum forum, per quemcunque aut quocunque sub praetextu adigantur, iterum iterumque Majestatem Vestram Sacratissimam obtestamur.

Paris moestitiae et calamitatis est, ex ratione illa, quod opifices et quaestores Extranei concivilitatem amplecti volentes, sint Evangelici a Concivilitate in plurimis fere liberis et Regiis Civitatibus Oppidisque hactenus practicata eorum exclusio, per idque, ut Religionis nostrae convulsio silentur tot viduarum, tot orphanarum nubere nequentium, tot Pupillorum artes dedebitas non ediscentium, in summam egestatem, miserias, mendicitatem et per hoc etiam in delicta eorum desectio et redactio. Cum autem publicis Regni legibus, signanter vero art. 177. Ao. 1723. admissum sit, ut pro necessaria summeque proficua Regni Impopulatione Communitatumque, et quod Summum est, istius Contributionalis Fundi conservatione augmentationeque omnis generis Mechanici inducantur, e contrario autem experientia teste praefata Evangeliarum exclusio, incremento Regni, artium, Commercii et Servitii Majestatis Vestrae Sacratissimae sit noxia et libertati Religionis ever-

siva, idcirco, ut Majestas Vestra Sacratissima, publico bono, utilissimo Reipublicae Commercio et Libertati Religionis nostrae clementer prospicere receptionemque Extraneorum Evangelicorum in Concivilitatem ab initio receptae in Hungaria Religionis Evangelicae cum bono publico semper practicatam benignissime resolvere dignetur humillime supplicamus.

Praeterea nec Scholis nostris parcur, quandoquidem Schemnitzii iam sunt ad Grammaticam restrictae et Excessum Majestatis Vestrae Sacratissimae Consilium Locumtenentiale Regium nonnullis Magistratibus demandavit, ut qui sit Scholarum Evangelicarum Status? Quae studia? Quot earundem classes? Quot nominatim sint Professores et Rectores? Quot studiosi in una vel alia classe! unde item ac quomodo, quomodove sumptibus alantur, investigare ac informare noverint? Quae scholae nostrae, cum qua Liberi Religionis Exercitii indissolubile Accessorium, etiam publicis Regni legibus admissae atque stabilitae habeantur et alioquin non alius illarum sit scopus, quam ut Iuventus bonis moribus imbuatur, ignorantia et ruditas ex haereditario Regno propulsentur, ferociora ingenia elegantioribus literis ad cultum societatique humanae conveniens vivendi genus amplectendum instruantur, atque per hoc vel maxime Principis honor, dignitas, gloria et servitium promoveantur: Dignetur itaque Majestas Vestra Sacratissima vel hoc etiam in parte Augustali Gloriam suae, publico bono ac legali conservationi nostri, ita clementissime consulere, ut eadem alioquin paucis jam in locis residuae scholae nostrae in antiquissimo legali usu conserventur et restrictae in integrum restituantur.

Tandem et hoc non exiguum metum nobis incutiebat, quod hactenus Ministri quoque nostri (ut est Elias Milecz apud Posonienses Evangelicos) et Scholarum Rectores, qui ex Parentibus Jurisdictioni privatorum Dominorum Terrestrium subjectis nati sunt, inaudito antehac

exemplo inquietari et molestari sunt coepti, ideo quasi Jobbagnionali conditioni subiacere et repetentibus extradari deberent; quod attamen nec receptus in orbe Christiano erga Litteras favor, tanto minus Regni Leges admittunt, quae non tantum Liberi Religionis Exercitii media, verum potius teste art. 1. Ao. 1608 indulgent, ut Religionis nostrae ministros habeamus. Ast quomodo eos habebimus, si iidem Ministri cum ineffabili nostri et Religionis nostrae dedecore praecitataeque legis violatione colonicali iterum servituti exemplo inaudito mancipabantur, quare ut etiam ab huiusmodi molestationibus turbationibusque immunes reddamur, ardentissimis oramus precibus.

Demum agnoscimus quidem, simulque perpetua gratiarum actione recognoscimus, quod Altefata Maiestas Vestra Sacratissima, in benignissima resolutione Regiam auctoritatem suam observationi Mandatorum interponere ac de contravenientium poena conveniente, generaliter quidem pro repagulo coercendi clementissime disponere dignata sit, quia tamen huiusmodi benignissimam dispositionem, ad exemplum prioris in art. 26. A. 1681. statutae ac non nisi simpliciter ad litteram ibidem haerentis poenae in praesens usque contra tot, tamque manifestos contravenientes ac Turbatores nostri violentesque tot Centenorum Templorum occupatores in Executionem sumptam non esse, sed ipsis omnia impune obire ac per hoc in maiores ausus erumpendi viam et portam aperiri quotidiana fere eaque tristissima experientia persentiscimus. Demississime hac etiam in parte clementissimam Legibusque ac Iustitiae Distributivae conforme remedium atque praefatae clementissimae Dispositionis effectuationem, simulque clariorem benignissimam ordinationem in eo imploramus, coram quo videlicet Foro, quove Processu ac modo huiusmodi causas tum inchoare tum vero praesertim secundum Inquisitionem per Inquisitores Romano-Catholicos et Evangelicos. pari numero et pro qualitate causarum plures vel pauciores,

ad Superintendentis Instantiam exmittendos peragendam, Instantias persequi debemus, justamque satisfactionem effective consequi valeamus.

Postremo omnibus hactenus humillime fuis Precibus nostris et has addimus, ut cum saepissime ac frequentissime benignae Resolutiones Majestatis Vestrae Sacratissimae pro nobis factae ineffectuatae haerere, tandemque obliterari debeant, ubi Majestas Vestra Sacratissima ad humillimas easque justissimas Instantias nostras quidpiam in favorem nostri Clementissime resolverit, huiusmodi benignissimas resolutiones et Decreta sua debitis in locis absque mora quem ad modum publicari, ita debitae executioni quoque demandari curare benignissime dignatur.

Et haec sunt, Augustissime Imperator, Rex Clementissime, quae ad implorandam et inpetrandam, vel maxime in iis, quae positivis Patriae Legibus et Sacris Regiis Diplomatum partimque Benignis Caesareo-Regiis Resolutionibus, adeoque Religionum et Conscientiarum nostrarum Libertati apertissime contrariuntur ac praejudiciosa et eversiva sunt, Clementissimam Altefatae Majestatis Vestrae medelam, modificationem et Relaxationem et nostri Protectionem hocce supplici libello repraesentare, nos fidelissimos utrique Religioni addictos subditos extrema coegit necessitas. Misereatur, misereatur Majestas Vestra Sacratissima fidelissimi Populi sui Evangelici tot animorum millia et majorem Regni Partem constituentis, eripiatque eundem clementissime de Tribulationibus, quibus sine fine premitur. Ut sub Gloriosissimo Majestatis Vestrae Regimine, uti pax externa, ita et interior conscientiarum exteriore clarior nobis fulgeat. Hinc enim fiet, ut nos et posteris nostri vitam fortunasque omnes in illibata semper fidelitate Altissimo Majestati Vestrae Sacratissimae et eiusdem Augustissimae Domus Austriacae servitio, tanto maiori nisu, consecraturi simus. Quemadmodum etiam uti antehac semper, ita in perpetuum quoque pro Augustissima Incolumitate

ac felicissimo, gloriosissimo et ac consumationem Seculi duraturo Regimine Austriaco, Numen Divinum, ardentissimis indefestisque precibus, deprecabimur atque in omnem posteritatem perseverabimus

Sacratissimae Caesareae Regiaeque Maiestatis Vestrae

Humillimi Perpetuoque Fideles
Subditi Augustanae et Helveticae
confessionis addicti.

Ol dalról:)

Anno 1736. die 15 May exhibita Suae Matti Sacrae in Personali audientia, a D.D. Andrea Ottlik, Oratore, Georgio B. ab Hellembach, Michaele Doboczy et Adamo Szakmáry.

(Kífvül:)

Ad

Sacram Caesareo Regiam Majestatem, Dominum Dominum Clementissimum
Humillima Instantia
Introscriptorum Augustanae et Helveticae Confessioni addictorum.

VIII.

AZ ÁG. H. EV. KERÜLETEK JÁRULÉKAI A KÖZSZÜKSÉGLETEKHEZ.

(1741.)

Daczára a III. Károly-féle 1734. évi resolúciónak, a mely a superintendentiák számát s hatósági területét megállapítja s így alapot nyújt arra, hogy ezentúl a protestánsok saját superintendentseik joghatósága alatt kormányoztassanak; és daczára a superintendentsek mellé választott világi felügyelők éber figyelmének: a sérelmes esetek mindegyre szaporodtak, úgy, hogy szükségessé vált bizonyos közpénztár létesítése, a melyből az udvar mellett állandóan tartózkodó ügyvivők (agensek) s az udvarhoz menesztendő küldöttségek költségeit fedezzék. E közpénztár első kezelőjévé Malik Kristóf pozsonyi jómódú polgár választatott, kinek nevét ott találtuk már a fentebb VI. sz. a. közölt pozsonyi határozaton is. Ez okirat az *első* ilyen kivetés, a melyet 1741-ben, a pozsonyi országgyűlés idején, ugyancsak Pozsonyban állapítottak meg ev. eleink, Calisius báró elnöklete alatt.

Anno 1741. 31. die Julii & Aug. sub Generali Regni Dieta, in frequenti Dominiorum D. hic congregatorum Patronorum, signanter Illustrissimi Dni Baronis, Dni Christiani Calisius de Calisch, Titl. Spectabilium item, Perillustrium et Grosor Dnor, Thoma Szirmay, Pauli & Joannis Jeszenák, Michaelis Ostffy, Pauli & Gabrielis Pronay, Stephani Bornemisza, Alexandri Görgey, Joannis Justh, nec non Dominorum Michaelis Pribisch, Josephi Richter Semncziens, Conradi Wolmuth Sempronien, Georgii Scharff Rustens, Sigismundi Vörös Modrens, Valentini Vörös, Joh. Christoph Malik Poseniens, Caroli Mikos & aliorum, sequens repartitio, quantum vidit Domini Patroni Evangelici, pro Communibus Necessitatibus ad Cassam Communem conferre velint, facta est modo sequenti.

In Districtus I.^{mo}.

Cujus Generalis Inspector Spectabilis ac Grosus Dominus
Thomas Szirmay.

Cottus & Cites	Eccle- siae	Solvent annue fl.	Collectores	
Abba-Ujvar	2	10	D. Stephanus Szirmay	
Cassovia	1	30		
Zemplin	1	10	D. Thomas Szirmay	
Sáros	8	50	idem	
Eperjes	1	25	D. Alexander Görgey	
Bartfa	1	15		
Cibinium	1	4		
Sepunensis	2	40		
Leutschovia	1	30		
Kesmarck	1	30		
Gömöriensis	40	130		D. Sámuel Drasskótzty
Borsodiensis	2	10		Alexander Caspar D. Stephan Bornemisza
Szatmariensis	3	12		
Kis-Hont	10	50		
Facit	74	446		

Districtus II.^{us}.

Cuius Inspector Dominus Georgius Radvánszky.

Cottus & Cites	Eccle- siae	Solvent annue fl.	Collectores
Nagy-Hont	19	76	D. Mich. Földváry
Schemnitzium	1	30	D. Gabriel Chemnitzky
Neogradiensis	30	130	
Zoliensis	2	10	
Neosolium	1	30	D. Ladislaus de Radvány
Barsiensis	2	12	
Cremnitzium	1	30	
Pestiensis	12	50	D. Joan Podmanitzky
Békés	3	15	
Facit	71	383	

Districtus III-tuis.

**Cuius uti & Generalis Inspector Illomus Dnus Baro D.
Christ, Calisius.**

Cottus & Cittes	Eccle- siae	Solvent annue fl.	Collectores
Posoniensis	1	—	Collectores Dni Daniel Lehotzky et Joannes Kubinszky
Posonium	1	50	
Modra	1	20	
Bazinium	—	20	
Szentgyörgy	—	10	
Ex Cottus adhuc	—	20	
Nitriensis	2	—	Dnus Gosztony
utpote in Binters	—	20	
Szerdahely	—	10	
Facit	5	150	
Latus	5	150	
Threntsiniensis in Threntsin	1	20	D. Joan Kubinszky.
Szulyó	1	2	D. Fran. Szirmiensis
Zay-Ugrótz	1	4	
Bisitze	1	3	
Czorótz	1	3	
Facit	10	182	
Thurociensis	2	30	D. Thomas Benitzky
Liptoviensis in Nagy-Palugya	1	25	D. Emericus Lehotzky
Hibe	1	10	
Bocza	1	5	
Arvensis	2	20	D. Gabriel Zmeskal
Facit	17	272	

Districtus IV-tus.

Cuius Inspector Dominus Michael Ostffy.

Cottus & Cittes	Eccle- siae	Solvent annue fl.	Collectores
Soproniensis			
in Nemeskér . . .	1	10	} D. Joh. Vittnyedy
Vados-fa	1	10	
Sopronium	1	50	
Rusth	1	10	
Castiferrei			} Dnus Nikolaus Vidos
in Nemes Csó . . .	1	30	
Dömölk	1	10	} D. Andreas Bárány
Szaladiensis	4	15	
Sümögiensis	3	10	
Comaromiensis . . .	3		NB. Scribendum adhuc
Jauriensis	5	20	D. Bárány
Jaurinum	1	30	} D. Steph. Torkos
Albensis	2	5	
Veszprimiensis . . .	8	20	D. Jakobus Zmeskal
Tolnensis	10	30	D. Michael Balinth
D. Paulus Torkos			
Facit	41	259	

Summa Ecclesiarum		Summa Solutionum	
Districtus I-mus habet Nro	74	Et solvit fl.	446
" II-dus " "	71	" " " " "	383
" III-tus " "	17	" " " " "	272
" IV-tus " "	41	" " " " "	259
<u>Nro</u>		<u>Facit fl.</u>	
203		1360	

Hátlapon :
Repartitio Salariorum Agentum.

IX.

PRÓNAY GÁBOR FELJEGYZÉSE EGY AZ UDVARI KANCELLÁRIÁNÁL TÖRTÉNTKÖVET- SÉGI TISZTELGÉS UTÁN.

E közlemény egy négy folio oldalas fogalmazványnak a másolata, a melyet Prónay Gábor egy helytartótanácsi kihallgatás után (a szövegből következtetve valószínűleg az 1749. évi augusztusi küldetéséről van szó) még odafenn Bécsben, nyomban feljegyzett, hogy a kancellárral való beszélgetés lefolyását megörökítse. A kézirat igen gyorsan készülhetett, mit a szét- és összefolyó s vége felé mindinkább türelmetlen írás, a sok rövidítés és néhány itt-ott szükségessé vált törlés, nemkülönben az irálynak itt-ott kirívóbb pongyolasága a szözerkezet hiányossága igazol. Másolatunk, mint egyébként mindenütt, úgy itt is mindenben hű maradt az eredetihez. Sajnos a kézirat átnedvesedés következtében, helylyel közszel, főleg azonban vége felé annyira elmosódott, hogy teljes leolvasása lehetetlen volt. Ez olvashatatlanul elmosódott és elhalványult helyekre zárjelben utalunk.

Az 1749. augusztus hó 4-én Mária Theresia királynak benyújtott „Instantia“ a családi levéltárban másolatban ugyancsak megvan, közlését azonban, minthogy az Bod Péternél (III. kötet 251—266.) már egész terjedelmében olvasható, mellőznünk kellett. Itt csak annyit pótolunk, a mit Bod Péter nem közöl és a mi kéziratunk végén olvasható:

„Hic libellus supplex nomine communi in Hungaria protestantium Augustissimae Reginae M. T. exhibitus est per Spect. D. Gabrielem Pronay, Spect. D. N. N. Berzevitz aliosque Aug. et Helv. Conf. addictos Viros die 4 Aug. A. 1749. Viennae, Austria.“

Summaria Connotatio Declarationum et Discursuum, occasione Deputationis nostrae coram Exl. Dno Cancellario et Consiliarijs interventorum.

Primae Insinuationis summa haec fuit; quod cum Aug. et Helveticae Confessioni addicti fideles Sae Regiae Mattis subditi intellexerint, sub finem Diaetae introporrectam humillimam eorum Instantiam, Sctiss. Mattem Exl. Cancellariae tradidisse, in ea spe eosdem esse, quod negotium hucusque assumptum sit (törlés) ac ideo, si in nonnullis Punctis uberior declaratio, vel etiam remonstratio desideraretur, tali fine modernos Deputatos esse missos, aliosque plures subsecuturos, ut ad servitia praesentes adsint, expeditioremque laborem Exl. Cancellariae reddant ac faciliorem curent; quod si autem res hucusque simpliciter in suspenso maneret, homillime instare, ut secundum benignam ordinationem Suaettis, adductae rationes et motiva cum subnexis Postulatorum punctis assumantur eatenusque desiderata opinio Regiae Matti submittatur.

Per suam Exc. repositum fuit: Propter alia publica Instantias nostras assumi nequivisse, sed in eo futaram suam Excellentiam ut propediem easdem in ordinem redigere et assumere possit. Ad quale responsum subintulimus et declaravimus: Communi nomine factam humillimam Instantiam nos praesertim intelligere ac illius prosequandae fine venisse. Reposuit idem, Scire nos, quod communi nomine agere secundum priores jam ordinationes et Resolutiones, ac limitationem eorum sive restrictionem arclarem haud sit admissum, verum id, quod potest, facturam Suam Exlam. Postulata demum venia et indulgentia, ut liceat eatenus nobis uberius loqui et rem clarificare, Punctatim proposita sunt sequentia.

1mo Primam et potiozem (törlés) partem Instantiae nostrae ex eo subsistere, evidentesque rationes et motiva comprehendere eo fine adducta, quod respectu communium Gravaminum communi nomine audiri debeamus; Quae cum adhuc nunquam ita fuerint vel proposita, tanto minus assumpta, utique prius negativum nobis datum iri non speramus, quam exacte trutinata et examinata fuerint.

2do Suam Mattem, tametsi quidem hic Viennae communi nomine sub initium Dietae missos et semet insinuantes non admisisset, ex post tamen Posonii melius informatam, tale factum perbenigne sic excusasse, quod eotum fieri nequiverit, et non modo ibidem Posonij, communi nomine Deputatos admisisse et exaudivisse, verum quod posthac etiam taliter Suam Mattem nobis accidere licebit, clementer et ex posthoc declarasse, Instantiam recepisse, et utique eo fine ut negotium assumatur, Suae Exlae dictam communem Instantiam tradidisse.

3to Quantum Legem, sive Arcum 30. 1715-ti attinet, communem Instantiam in eodem nullatenus esse prohibitam, (törlés) quinimo potius erga communem Instantiam, complanationem Gravaminum appromissam et resolutam, imo publica fide eodem Arco mediante, Augustanae et Helveticae Confessioni addictos, eatenus in communi securos redditos esse; verum in eo duntaxat limitationem factam, ut privatim et particulariter laesi, privato posthac nomine agant, quandoquidem diffiteri non possimus, antea privatos quoque Casus et laesiones communi nomine promotos fuisse; atqui erga communem Instantiam omnibus insimul arclariter appromissa (törlés) Gravaminum Complanatio, cum hactenus de pleno effectuada non sit, quid clarius esse, quam quod id in commum prosequi debeat, quod in communi omnibus publica fide appromissum est et (törlés) determinatum. Regerebatur quidem, quoad Acta Commissionis, jam resolutionem factam et publicatam

esse, sed facile remonstrabatur, talem respectu Legum Regni, aequalitatem Civilem, inter trium receptorum. Religionum addictorum praescribentium, haud adaequate latam, tanto minus realem Complationem Gravaminum factam esse. Et quidem quod plane nec lata sit resolutio, remonstrare tum ipsos eiusdem tenores, quod pro interim duntaxat et non finaliter intercessit cum pro illa duntaxat vice, et interea donec aliud statuitur, talem Resolutionem intelligendam et observandam fuisse, ex hac ipsa circumscriptione, publicatae Resolutioni inserta dignoscatur; tantoque magis in particulari, quoad Depositionem Juramenti secutis Resolutionibus in re ipsa remonstratum esse, quod prior, (törlés: per) Depositionem cum pronuntiatione formularum Evangelicae Religionis contrariarum interea donec aliud statuatur, virens Resolutio, omnino finalis et terminativa non fuerit, quinimo persubsequenter, per quas aliud statum est (törlés), prout in particulari, quoad nonnullos Instantes sublata sit, ita nunc in communi, quoad omnes sufferri, ususque et modos jurandi ab antiquo receptos et observatos, obtineri debent. At ipsa Complatio, non ut respectu gravaminum ante conditum praecitatum Arcum in communi repraesentatorum Evangelicis ut praemissum esset appromissa, effectuatam fuisset, quinimo tam ante quam post Commissionem, novas templorum occupationes et alias turbationes, pro lubitu et arbitrio quorumvis privatorum, id praesumere volentium, intercessisse, nusquam vero restrictionem alicuibi factam, tanto minus ad praescriptum Legum tales Turbatores et Persecutores punitos extitisse. Similibus et pluribus declarationibus, mox in uno mox in alio loco, varia responsa elicitata fuerunt, tum ubi una, tum ubi in privato accessus et occasio fuit, peculiariterque, ultra praemissa, per discursum ad id deventum, ubi in praedictum Romano-Catholicae Religionis et Legum Regni talem de pleno et in perpetuum approbantium, nonnullas

Constitutiones in favorem nostri post secutas, accipi non posse, per consequens quasi (törlés) tali contrarias, nec valere, ubi inquam tale quid non obscuri induci, (törlés) omnino vero in pectore hoc ipsum fovere, nonnullos advertissem, tum uberiori Deductione remonstrabam; Istud principium prioritatis et antiquitatis, ipsi in communi consideratae Religioni Christianae esse contrarium et qua quoad omnes Christianos perniciosum, ita inter ipsos haud observandum: Cum ante septem Saecula in Hungaria et apud ipsam gentem gentilismus fuerit, ane ergo ex ratione antiquae illius coccitatis et erroris, luci Evangelij, quod demum in hac Gente exortum est (törlés), locus esse non debuit? quidni potius, per inductam Religionem Christianam, id quod prius et antiquum fuit, sublatum est, consensuque Principum et Populi, istud quod posterius est receptum: Ita posterioribus demum temporibus, Augustanam quoque et Helveticam Confessionem, tametsi in certis Arclis a Romano-Catholica recedentem perinde receptam esse, pactisque publica fide initis in Constitutiones et Leges Regni transeuntibus, ita stabilitam, ut omnibus non tantum eotum eandem profitentibus, sed quibus acceptare volentibus, eidem adhaerere liberum sit, mutuaque concordia, per observandam sine discrimine Religionis, Civilem aequalitatem taliter sancita et inita habentur. Quod vinculum ne laedatur, eandem publicam fidem exigere, ac ideo etiam aequum, ac toti charissimae Patriae salutare esse, ut id in quo post tot dissidia, Status ac Ordines Regni accidente Suprema Regnantium Majestatum auctoritate, coaluerunt, et jam tot Antecessorum aetatibus usu roborarunt, sursum pectora conservetur. Neque zelo et amore Religionis suae quenquam (törlés) eo induci, ve potius abripi debere, quasi vero Deo et Conscientiae plus tribuere, adeoque Religionem suam, cuius veritatem agnoscat, cum oppressione dissentientis augere et promovere debeat; Tametsi enim id suo sensu, voluntateque & prae

scripto Divino congruo, concedendum et laudandum, perinde ut Catholici ita et nos, respectu nostrae Religionis teneamus et admittamus, in eo tamen omnes cordatos, Christianaeque caritatis et concordiae penesque pietatis et mansuetudinis studiosos Christianos convenire, non in externa humana vi et potentia, aut impositive, tanto minus afflictionibus et persecutionibus agi deberi, verum praedicatione Verbi Divini, quasi virtute sua exutum volunt, nec huiusmodi Divino instituto, id quod deberent (törlés) tribuunt, qui ab eo modo recedunt, quem Christiana religio proprium habet, quae et coepta et propagata et in animis hominum radicata et hucusque conservata est. Haec recogitantibus plura occurrunt, quae renata et data occasione, secundum Christiana principia in suis locis dici possunt? Prout et istud erit, quod aequè ex praemissis fluit, et in discursu inculcabitur; amorem proximi, sive caritatem, Virtutem nempe (törlés) Christianam, eamque summam et principalem, in odium, omnium deterrimum vitium verti non debere neque agnitionem veritatis, qualis a parte alia asseritur, impositione et oppressione animis Hominum inde et implantari posse, verum percellentibus et Conscientiam stringentibus (törlés: argumentis) ex Oeconomia salutis Divinitus instituta, deprompt. argtis et non secus id fieri posse. Quem modum nos non deprecare, verum id unice optare et precari, ut Deus et Verbum eius, non vero humana vis conscientiae dominetur. Haec sunt potiora, quae de repente notanda et pro ulteriori in similibus inventione attingenda occurrerunt; de reliquo, quae objecta fuerunt, quasi non in Diaeta Regni actum sit? qualiterve nunc jam a Sua Matte praetendi queat? at-ve caute et moderate Istantia urguntur; eatanus quae reposita sint, aliunde constabunt. Summarie vero haec sunt; Leges Regni in universum stabiliter erui nequi. Nos quibusdam Novis condendis studuisse Sed et Sae Mttis benignae voluntati in eo nos accomodasse. Ita nec nunc aliud petere, quam quod

semper precibus pr. sumus. Nos ipsi Aug. Dnaoni optime constare. Non item stringere suam Maiestatem, verum subditiss. fiducia (törlés) ferri et animari, quod cum timore et reverentia submississima proposita aequissima postulata nostra non repudiabuntur, verum clementissimam medulam consequentur, eo magis, quod talem non aliunde, verum a Domina & Regina nostra unice expectamus.

X.

A FELVIDEKI EV. NEMESSEG SZÖVETKEZÉSE VALLÁSOS ÉS ALKOTMÁNYOS JOGAI MEG- VÉDÉSE CÉLJÁBÓL.

Ezen felette érdekes okirat nyilatkozati részében négy, ugyanazon kéztől származó példányban állíttatott ki, a melyek aztán, miként az aláírásokból kitűnik, különböző vidékeken, elsősorban Nógrád, Hont és Turóc vármegyékben külön-külön köriratképen kézzel kézre adattak, aláírás céljából.

A négy közül egyik példány, a melyet mi 1. számmal jelöltünk meg, a másik háromtól (2., 3., 4.) szövegében némileg eltér. Minthogy pedig ez eltérés bizonyos mértékben jellemző, a két külön szöveget külön közöljük.

Mind a négy *eredeti* az aláírók pecsétjével is el van látva sajnos, a pecsétek már jó részben letöredeztek s a kéziratok is meglehetősen megrongálódtak.

Az aláírók nevei után ítéelve okiratunk a XVIII-ik század közepéről való.¹

1.

Infrascripti tenore praesentium significamus et recognoscimus. Quod siquidem respectu gravaminum ex Parte Nostra, Augustanae Confessioni Addictorum, unaque per addictos Helveticae Confessioni Regnicolas, iteratis Instantiis mediantibus Suae Majestati Sacratissimae Dominae Reginae Nostrae Clementissimae repraesentatorum optatum

¹ N. B. V. ő. ez okiratokkal Hruskovicz superintendensnek Prónay Gáborhoz intézett, alább a XIV. részben 50. sz. a. közlött levelét, melynek végén e szavakat találjuk: *Apud nos... Inquisitiones de Conventiculis contra plerosq. Patronos peractae, nihil suspecti penitus reper (tum est).*

et supplicatum remedium hactenus adhibitum non esset, quin imo exposit etiam Templorum et Oratoriorum occupationes, Liberi Religionis Exercitii turbationes et eiusdem restrictiones, ex nobis capacium subjectorum ab Administratione publicorum officiorum et quavis applicatione exclusiones passim secutae essent ac in dies gravamina et praejudicia, tam in Communi, quam privatim nos tangentia insuper accederent, ex quibus periculum in facultates ac Bona et Personas etiam Nostras redundans, nisi benigne Dispositione et Resolutione Regia, intentiones ex arbitrio suo per plerosque contra nos susceptae antevertantur et praepediantur, omnino nos manere, non modo praevideremus, sed etiam ab exemplis intentatarum Citationum adverteremus: Ut igitur haec omnia cum debitis motivis et rationibus Suae Majestati Sacratissimae repraesentantur et afferendum efficax remedium, penes Leges Regni, ex Clementissime Regia Dispositione acceleretur, eatenus agendi, instandi et sollicitandi, facultatem et activitatem nos attribuisse, imo vigore Praesentium dare et attribuere, Perillustribus ac Generosis Dominis.

Paulus L. B. de Reva m. p. ○

Thomas Senior Beniczky m. p. ○

árva Okolics(anyi) Kata ○

Ladislav Juszth m. p. ○, Abrahamus Plathy m. p. ○, Petrus Koncsek m. p. ○, Samuel Raksányi m. p. ○, Emericus Huszár junior m. p. ○, Emericus Szenessy m. p. ○, Andreas Institoris m. p. ○, Franciscus Thomcsanyi m. p. ○, Josephus Ruttkay m. p. ○, Samuel Hulej m. p. ○, Joannes Uriel Vladar m. p. ○, Georgius Kossuth m. p. ○, Alexander Rakovszky m. p. ○, Sigismundus Raksányi m. p. ○, Nikolaus Ilgo junior m. p. ○, Emericus junior Kraszner m. p. ○, Lehoczky m. p. ○, Duliczky m. p. ○, Jeszenszky m. p. ○, Paulus Zorkovszky m. p. ○, Ladislav Sándor m. p. ○, Joannes Jezernitzky m. p. ○, Joannes Eördegh m. p. ○, Mathias Hagara m. p. ○, Andreas

Bodo m. p. ○, Gabriel Bodo L. S.¹, Andreas Vachott m. p. ○,
Matthias Velics m. p. ○, Johannes Kevitzky senior m. p. ○,
Michael Csepcsany junior m. p. L. S.

2., 3., 4.

Infrascripti tenore Praesentium significamus et recognoscimus: Quod siquidem intuitu Gravaminum ex parte nostrae Augustanae Confessioni addictorum ac una per addictos Helveticae Confessioni Regnicolas Suae Majestati Sacratissimae Dominae & Reginae nostrae clementissimae iteratis Instantiis mediantibus repraesentatorum, desideratum remedium et benignam Resolutionem regiam, non ut consecuti fuisset, quin imo novas Templorum et Orationum occupationes, liberi Religionis Exercitii turbationes & sublaciones, ex Nobis capacium Subjectorum a quavis applicatione Exclusiones, alia item, cum periculo etiam diminutionis vel amissionis facultatum ac respective ipsas quoque Personas tangentia Gravamina, tan in Communi nos prementia, quam etiam in particulari et quoad singulos redundantia insuper accessisse, taliterque in dies sortem Nostram afflictionem reddi advertamus: Ut haec omnia Suae Majestati Sacratissimae, nomine & ex parte fidelium subditorum suorum quo meliori fieri potest modo cum debitis motivis et rationibus repraesententur, efficaxque remedium et benignissima Resolutio ad mentem Constitutionum Regni in hac parte sancitarum sollicitetur & imploretur; tali fine agendi, instandi et supplicandi activitatem et facultatem Nos attribuisse, imo vigore Praesentium attribuere et Deputare Perillustres Generosos Dominos.

(2.) Gabriel Csemitzky de Csemicze m. p.○, Petrus Revay de Trebozító m. p. ○, Senior Paulus Mocsáry de eadem m. p. ○, Joannes Madacs de Alsó-Sztregova m. p. ○, Gab-

¹ Bodó András írása, itt azért pecsét sincs, csak egy körrel s L. S. betűkkel jelezve.

riel Géczy de Garamszeg m. p. ○, Emericus Géczy de Garamszeg m. p. ○, Alexander Pelargus m. p. ○, Alexander Wattay de Vatta m. p. ○, Joannes Ivanovics m. o. ○, Jo. Daniel Perliczi m. p. ○, Georgius Moszticzky m. p. ○, Emericus Battik m. p. ○, Junior Thomas Beniczky de eadem m. p. ○, Josephus junior Rudnyanszky m. p. ○, Daniel Tihany m. p. ○, Josefus Sreter de m. p. ○, Paulus Radvany m. p. ○, Andreas Gedei m. p. ○, Franciscus Revay de Reva m. p. ○, Petrus Dobraviczky de Dobravicza m. p. ○, Ladislaus Jaan m. p. ○, Paulus Prónay de eadem m. p. ○, Thomas Roth de Királyfalva m. p. ○, Nikolaus Ruttkay m. p. ○, Georgius Kalmár m. p. ○, Jankovics László m. p. ○, Michael Mikutyai m. p. ○, Alexander Battik m. p. ○, Ladislaus Mosticzky m. p. ○, Andreas Matulaj m. p. ○, Daniel Daxner m. p. ○, Daniel Zorkovszky de m. p. ○, Joannes Batik de eadem m. p. ○, Martinus Kalmár m. p. ○, Turcsány Ferencz m. p. ○, Sárközy Istvány m. p. ○, Andreas Wadász m. p. ○, Paulus György (?) m. p. ○, Stephanus Fa m. p. ○, Martinus Mikulaj m. p. ○, Joannes Mikulaj m. p. ○, Georgius Bohunka m. p. ○, Senior Franciscus Gyur m. p. ○, Gabriel Tornyo m. p. ○, Georgius Thuranszky de Thurik m. p. ○, Adamus Sarlay m. p. ○, Michael Czesnak m. p. ○, Paulus Beniczky m. p. ○, Martinus Egrý m. p.

(3.) Franciscus sen. Palásthy de ead. et Keszihócz m. p. ○, Alexander Sirmiensis de Karom et Szully m. p. ○, Johannes Bene de Nándor m. p. ○, Josephus Lehoczky de Also Rasztokány m. p. ○, Stephanus Ebeczky de Palojsa m. p. ○, Christophorus Nedeczky de eadem m. p. ○, Wolfgangus Benitzky m. p. ○, . . . Gedey de eadem m. p. ○, Joannes Zmeskal de Domanovecz m. p. ○, Matis Graca m. p. ○, Andreas Mari m. p. ○, Georgius Csergő m. p. ○, Franciscus Vajda m. p. ○, Franciscus Balogh de Ocsa m. p. ○, Petrus Laszkáry de eadem m. p. ○, Stephanus Dacsó m. p. ○, Nikolaus Kubiny m. p. ○, Thomas Muranyi m. p. ○, Gabriel

Balogh de Ócsa m. p. ○, Georgius Sembery de Felső Szud m. p. ○, Stephanus Szentkereszty de eadem m. p. ○, Matthias P. . . or m. p. ○, Joannes Dacso de Keszi m. p. ○, Gabriel Kubiny de Felső Kubin m. p. ○, Paulus Bakó de Nemeskürt m. p. ○, Alitis Vendel m. p. ○, Stephanus Csergheő m. p. ○, Daniel Szege (di?) m. p. ○, Ladislaus Szmretszany m. p. ○, Franciscus Dacso de eadem m. p. ○, Joannes Kövesdi m. p. ○, Paulus Balogh de Ocsa m. p. ○, Franciscus Bakó de Nemeskürt m. p. ○, Valentinus Horvath m. p. ○, Ladislaus Lovasz (vagy Lovassy?) m. p. ○, . . . Laszkáry de eadem m. p. ○, Paulus Laszkáry de eadem m. p. ○, Paulus Geczy de Garamszegh m. p. ○, Murány János m. p. ○, Pongrácz László m. p. ○, Georgius Pongrácz de Sz. Miklós et Óvár m. p. ○, Paulus Pongrácz de Óvár et Sz. Miklós m. p. ○, Szeleny András m. p. ○, Michael Borgo . . . m. p. ○.

(4.) Ladislaus Jánoky m. p. ○, Georgius Battik m. p. ○, Paulus Kubiny de Felső Kubin m. p. ○, Franciscus Battik m. p. ○, Joannes Kubinyi de eadem m. p. ○, Stephanus Törek m. p. ○, Gabriel Korponay m. p. ○, Josephus Kubiny m. p., Matthias Vicziany m. p. ○, Stephanus Malatinszky m. p. ○, Andreas Malatinszky m. p. ○.

XI.

TANÜGYI HATÁROZMÁNYOK 1769-BŐL.

— A Collectanea Vol. IV-ből (folio). —

Determinationes de Scholis publicis in meliorem ordinem redigendis.

In eo convenimus omnes, quod Scholae sunt omnium statuum seminaria, et dolemus itidem omnes, quod optima subjecta mox Munus Pastorale suscipiant et ad Scholas docendas, velut laboriosissimam provinciam semet vix aliquis resolvat, imo foris ad hanc stationem sufficienter pauci semet praeparare velint.

Duo sunt: quae meliores quosvis ad laboriosa quantumvis suscipienda, perseverantiamque in iisdem excitant: Honestum quippe et Utile. Iam vero apud nos Professores seu Rectores, qui alias maximam Reipublicae navant operam, imo ipsos quoque Ministros et Politicos efformant, sunt ultra modum depressi, et Ministris postpositi, sunt denique vivendi etiam mediis parum provisi. Unde fit, ut quam primum Munus Pastorale, velut et utilius et eminentius et in laboribus commodius, evocentur, scholas omittant, commodiorique illi vitae generi semet ultro tradant.

Ut huic omnium opinione malo medeatur, quatuor praecipuarum Scholarum, Poseniensis nempe, Somproniensis, Eperiesensis et Kesmarkiensis Professores, exemplo vicinarum Religionum et Academiaram aequiparabuntur

Dnis Rndis, praecedentiaque inter eos a Senio duntaxat officii observabitur. In utili quoque, quia illi accidentia habent maiora, Professoribusque suplebitur id ipsum in fixo salario. Ita fiet, ut Rectores Stationem suam cum Ministerio non commutent, immo qui apti sunt ex Ministris etiam exemplo Beliano et aliorum Professoratum suscipiant.

Pro fundo vero augendorum Salariorum Dnorum Rectorum et si quid (félisor törlés) superesset subsidio Alumnorum singulus districtus sui gremii Scholae succurret ad minus dimidio illius, vel tanto etiam, quantum solvitur Agentibus. Ad quod praestandi Domini tam Districtuales quam Cottenses Inspectores tam Ecclesias quam Patronatum promovere adlaborabunt. Dignum enim est, ut cum hae Principales Scholae subjecta toti regno suppeditent, vicissim per omnes sustententur, et ad maiorem perfectionem eleventur.

Alterum malum est, quod Rectores seu Professores multis onerentur scientiis proponendis. Ut huic quoque malo obvietur, necessariae ad solidiorem eruditionem scientiae plures etiam, quam actu ex professo traduntur, inter tres Rectores seu Professores, qui nunc sub titulo Pro- Con- et Sub-Rectorum docent, aut in locum eorum etiamsi ex Ministerio evocandos distribuantur, Minores vero classes docebunt Studiosi pro Rectoratu, seu Professoratu candidati.

Hoc fine inter studiosos erit instituendus selectus et illi, qui pro ratione indolis ac diligentiae ad Professoratum censebuntur idonei, jam domi praeparabuntur ad ediscendas universales scientias, eminenter vero illas, ad quas proponendas magis apti videbuntur. Consequenter praeter victum amictu quoque hic providebuntur, exitu quoque ad Accademias duplicato in comparatione ad simplices Theologos stipendio iuvabuntur, erga tamen Reversales, quod ante Triennium vel quadriennium etiam

non redibunt: reduces vero donec publicam adirent functionem Paedagogiis adhibebuntur.

Qui vero semet unice ad munia Ecclesiastica parabunt, pro iis sufficiet quidem biennium, vel si mediis provisi sunt, tunc triennium apud externos exigere, ita tamen ut et historiam, si non literariam, saltem Ecclesiasticam, illam pro cognitione Auctorum, hanc pro solidiori Theologo summe necessariam, tam domi quam in Academiis ediscant, Paedagogiasque et pro moribus emolendis et pro aliquo subsidio acquirendo expleant.

Utriusque ordinis studiosi dum ad Academias exire voluerint publicum coram Commembris ex statu Ecclesiastico, Politico et Scholastico adhibendis examen subiunt, et non nisi sufficientibus demum ab Inspectoribus, Ministerio et Rectoribus Testimonialibus provisi ad sollicitandas Passuales admittentur. Id quod Dnis Agentibus quoque insinuabitur.

Tertium malum est, quod Juvenes in secunda et tertia classe tradi solita studia obiter pertractent, et ibidem non satis praeparati, ex privatis aliquibus respectibus ad primam classem translocentur. Omnia proinde media Scholarum Inspectores exhibebunt, ut hoc malum tollatur, inferiorumque classum studia Juvenes diutius et exactius pertractent, et semel in Latino, Germanico, Hungarico et Slavico Idiomate ac Caligraphia perficiant, animisque ipsorum vera pietas, Dei timor eiusdemque et Religionis amor et huius fundamenta instillentur.

Cum porro multum conqueruntur discentes, difficile sibi accidere, quod ubique ferme alia tradendorum studiorum methodus observetur, diversique Auctores adhibeantur, et vera uniformitas studiorum et Auctorum in Scholis pertractandorum omnino utilis sit, ea de causa in conventu Poseniensi concertandum statuendumque erit, quales in posterum Auctores sequendi et quamdiu singulum studium absolvendum. Et haec norma exacte deinceps in caeteris quoque Scholis observabitur.

Pro discentibus vero penes industriam et disciplinam continendis praeter alias Scholasticas Leges constituentur ex Candidatis Theologiae Decuriones, qui hospitia Studiosorum alternatim visitabunt, et otiantes, aut per loca illicita decurrentes, notabunt et deferent. Qualium excessivorum poena prima erit publica correptio, altera quoad Nobiles Arrestum, ignobiles castigatio, tertia denique quoad utrosque exterminatio. In casu vero Insurrectionis contra Decurionem immediata poena proscriptio. Incumbet pariter Decurionibus vigilare, et Juventus sub publico divino cultu semet decenter et religiose gerat.

Quartum malum est, quod dum ex Scholis Juvenes eliminantur, vel plane proscribantur, tales alii quasi in opprobrium eos dimittentium acceptant; ideo amplius nulli juvenes absque testimoniis venientes ad scholas admittentur. Rectoresque ad alias Scholas ineaturos Juvenes cum talibus testimoniis, qualia merentur dimittent. Passuales quoque studiosis domum aut peregre divertentibus, paucius extra dabant, et ad certum tempus restringent, diutius vero emanentes, nisi legalem causam reddiderint, ad Scholam non admittent, ut a noxiis divagationibus et oberrationibus eo magis abducantur.

Siquidem vero multorum Parentes, qui mensam filiis suis servare possent, eos tamen ad Alumneum expedire consueverunt: ideo constituuntur tres classes Alumnorum: prima extreme miserorum, qui nihil praestabunt. Secunda mediocrium, qui Decem flnos et tertia maioribus mediis provisorum, qui quindecim Flos annue pendent.

Actum Pestini die 14. Septemb. Anno 1769.

B. PETRUS ZAY,
DANIEL TIHANY,
JOHANNES PODMANICZKY.

JESZENAK.
VALENTINUS VÖRÖS.

XII.

A BUGYII CONVENT.

(1773.)

— A 8. sz. folio kőtetből. —

Acta conventus Bugyensis ab Helveticae Confess. addictis Ao 1773 celebratis.

Ao 1773. d. 2. 7-bris et subsequentib. in Possessione Bugyi I. Cottbus Pest Pilis & Solth Arliter unitis adiacente celebrata et ad peculiarem Illm. Dni Generalis Campi Vigiliar. praefecti Dni Nicolai Beleznay de Ead. requisitionem ex parte quatuor Superintendentiar. Helv. Confess. addictor in Hung. existentium conferentia praesentibus ex Statu Ecclico Admodum Rdis ac Rdis Dnis Samuele Silagy Ecclar. Helv. Conf. Trans-Tibiscanar. Superintendente & Stephano P. Szathmary Superintendentiae eiusd. Notario, ex parte eiusdem Superintendentiae, — Samuele Szalay Ecclar. eiusd. confessionis Cis-Tibiscanar. Superintendente ac Stephano Lebo, Tractus Borsodien. Seniore, ex parte Superintendentiae eiusdem Tibiscanae, — Steph. Dallos Superintendentiae Cis-Tibiscanae (sic) Notario (Superintendente eiusdem Michaele Virag infirmitate impedito) Steph. Motsy Seniore Tractus Soliensis et Paulo Sathmari verbi Divini ministro Ketskemetiensi, ex parte Superintendentiae eiusdem Cis-Danubianae, — Joanne Kun Superintendentiae Trans-Danubianae Notario (Superintendente Ecclar. eiusd. Jacobo Torkos ob statum valetudinarium aequè impedito) Stephano Naszaly Tractus Vespri-

miensis Pro-Senioro ex parte eiusdem Superintendentiae deputatis. *Ex Statu vero Seculari* Illmo, Spectabilibus, Perillustribus ac Grosis Dnis Dno Generali Campi Vigiliar. Praefecto Nicolao Belezny de Ead. Superintendentiae Helv. Confess. addictor. Cis-Danubianae Supremo Curatore, Andrea Barczay de Ead. Joann. Veghelius & Ladislao Puky de Bisak Coadjutoribus ex parte eiusdem Superintendentiae, Georgio Kiraly de Sathmar Superintendentiae Cis-Tibiscanae Supremo Curatore & Andrea Puky de Bisak ex parte eiusdem Superintendentiae, Stephano Vay de Vaja & Francisco Rédey de Kis Réde Coadjutoribus ex parte Superintendentiae Trans-Tibiscanae Gregorio Sándor & Joanne Őzy (sic!) curatore ex parte Superintendentiae Trans-Danubianae Deputatis ac praeter has Illmo Splib. Perillustrib. ac Grosis Dnis Dno Ladislao Vay de Voja SSmae Caeae Regioq. Aplcae Matti Actuali Collonelo, Francisco Darvas de Nagy Reth I. Cottus Neograd. V. Cotte, Paulo Seniori Vattay de eadem, Andr. & Juniore Ladislao Fay de ead., Josepho Pattay de Bay, Francisco Bonis de Tolcsva, Sigismundo Csoma, Ladislao Bessenyei de Ead. I. Cottus Saboltsensis ord. Judlium & Ladislao Bonis de Tolcsva eiusdem I. Cottus Sabolts ord. Fiscali, Michaele & Baltasare Bessenyai de Ead. Joanne Sarközy Ludovico Nyary, Steph. Sigray & Steph. Rajko, & Joanne Baky his ambob. ex Cumania minore, fine exaudiendar. ut in ipsis Requisitoriis etiam Litteris exponeretur Benignar. intentionum Rearum atque adeo cum praescitu et annuentia SSmae Suae Mattis concurrentibus, occasione cuius praetitulatus Dnus Generalis mutua et reciproca salutaone condecenti praemissa proponere dignabatur: occasione illa dum Benignam ad SS. Mattem Caeam ac Regio Apostolicam admissionem proximius Mense Mayo Anni labentis obtinisset ac gravissima illa afflictionum, quib. Helv. etiam Conf. addicti premuntur genera Suae Matti praeposuisset eotum Eandem suam Mattem quemadmodum

de regia & materna sua protectione spem fecisset, ita una difformem illum & ipsi Suae Matti onerosum negotia nostra ad Thronum deferendi modum sibi disciplicere, una vero Benignam suam voluntatem eo tendere declarasse, ut negotia nostra in aliquem bonum ordinem redigamus. Hinc mutua eatenus concertatione habita, siquidem conditionem Confess. Helv. profitentium ad eum oppressum & ruinae fere proximum Statum facto concivium & consubditor. deductum esse negari nequeat, ut vel ipsum Iustissimas etiam querelas nostras in Maternum SSmae Suae Mattis sinum effundi remedium nobis difficile dispendiosum & insufficiens reddi observetur, ex alia vero parte tam Ppis quam & subditorum summo opere interest ut et Princeps afflictiones suor. fidelium subditor. sufficienter & sincere cognoscere & remederi & subditi eadem ad Iustitiae & Clementiae Thronum deferre possint: ut tam rebus communib. (salvis quib. vis Helv. Confess. addictor. juribus infundamentalib. Rni constitutionib. fundatis) quo meliori modo prospici & benignae quoq. SSmae Mattis Suae intentioni & beneplacito (quod profunda subditali veneraone excipere officiiis esse ducunt) deferri possit, ad projectum huiusmodi eformandum ut in pleno referendum Deputati sunt ex Superintendentia Trans-Tibiscana Stephanus P. Szatthmary Steph. Vay, ex Cis-Tibiscano Steph. Lebo & Andreas Puky, ex Cis-Danubiana Andreas, Bartzay & Steph. Dallos, ex Trans-Danubiana Joann. Kun & Ioannes Özy.

Deputatione in praevis ordinata opus referente suum & re uberius etiam expensa, siquidem securitatem totius etiam Corporis Civilis mutua inter Ppem & Subditos fiducia niti indubium esset & ipsi etiam in omnibus occasionib. vel maxime etiam decretoriis, re quoque ipsa fideles erga Augustam Domum Austriacam subditi Helveticae Confess. addicti in justitia & clementia, maternaque Suae Mattis teneritudine sacroque verbo regio omnes spei

ancoram defigendam esse convicti sint, ut SSma Sua Mttas tam gravi illo onere, quo & propter ingentem particularium instantiarum numerum et difformem eardem repraesentationis modalitatem se affici Benigne declarat, in quantum fieri potest relevetur, atque adeo Benignae etiam Suae Matti SSmae intentioni satisfaciat & modus aliquis commodus (si ulterius etiam Sua Mattas desideratam communi nomine instandi facultatem admittere dignata non fuerit) querelae fidelium subditorum Helv. Confess. addictorum, qualescunque ad Regium Suae Mattis SSmae Thronum penetrare possint (Salva legali cum fratribus Aug. Confess. addictis unione) adinveniatur consultum fore Iudicatum est, ut

I^{mo} Consistorium Superintendentiarum Helv. Confess. addictarum instituat, quod etiam.

II^{do} Constabit ex quatuor Superintendentibus et quatuor Secularibus Curatoribus aut eorundem deputatis.

III^{to} Pro Praeside huius communi voto eligitur et honorifice invitatur Illmus Dnus Suae Mattis SSmae Generalis campi vigiliarum Praefectus Dnos Nicolaus Belezny de Ead. futuris etiam post fata eius communi Superintendentum voto eligendis.

IV^{to} Praeses hic, quoties necessitas postulaverit, concursum consistorii huius indicet graviora cum consensu eiusdem Consistorii repraesentanda seu per se seu per Deputatos seu medio agentis per Praesidem praecise moderatum, ad id deligendos repraesentabit, supplicantibus aut sponte ad eundem recurrentibus aut per alios recommendatos toties quoties necessarium iudicaverit, subveniet, Instantiasque eordem promovebit, ac cum eiusdem consistorii consensu de iis quod ad communem permansio-
nem, uniformitatem et bonum ordinem spectare videbuntur, deliberabit. Cuiusmodi determinaciones quaelibet Superintendentiae in sui gremio in effectum deducere & observare tenebuntur. Ipsi vero pariter Superintendentes vel Seculares Curatores universa Publicum Helv. Confess. addictorum

Bonum respicientia, peculialiter vero quaevis pia Legata sive actu existentia, sive in futurum facienda eid. Praesidi & per eum Consistorio fine faciendar. eatenus dispositionum insinuabunt.

V^{to} Quemadmodum vero Consistorium hoc Forum aliquod Jurisdictionis aut Apellationis non constituet: ita intrinseca Canonica Superintendentiarum administratio, non secus & activitas Agentis, ac particulares etiam Instantias pure moram non ferentes, aut non nisi praevalere quempiam efficientes suo modo repraesentandi facultates in salvo relinquitur.

Quae omnia cum Fratribus Aug. Confess. addictis ex respectu praeattactae legalis hucusque semper observatae et fine mutuae harmoniae amice communicando praetitulato Dno Generali & Praesidi honorifice commendatur, ut SSmae Suae Matti de fidei subditor. Suor. Helveticae Confessionis obsequio sua via constare possit, ad praemissa eide. Suae Matti humillime per praetitulatum D. Generalem quantocius repraesentanda eidem suae Illustritati ex Districtu Trans-Danubiano D. Paulus Vattay de Vatta, ex Cis-Tibiscan. Josephus Pattay de Bay, Trans-Tibiscano denique Stephanus Vay de Vaja adjunguntur & deputantur.

Actum Ao die locove supranotatis.

Samuel Szilagyi Superintendens Trans-Tibiscanus m. p. (L. S.) Samuel Szalay Superintendens Cis-Tibiscanus m. p. (L. S.) Stephanus Dallos Superintendentiae Cis-Danubianae ord. Notarius m. p. (L. S.) Joannes Kun Superintendentiae Trans-Danubianae ord. Notarius m. p. (L. S.) Joannes Ory (sic!) Superintendentiae Trans-Danubianae V. Notarius m. p. (L. S.).

Nicolaus Beleznay Superintendentiae Cis-Danubian. Curator m. p. (L. S.) Georgius Király de Sathmar Superintendentiae Cis-Tibiscanae Curator m. p. (L. S.) Franciscus Rédey de Ead. m. p. (L. S.) In absentia supratitulati Curatoris Trans-Tibiscani coadjutor.

XIII.

AZ EVANGELIKUS RENDEK FELIRATA MÁRIA TERÉZIA KIRÁLYHOZ.

(1774.)

Gróf Beleznay Miklós tábornok a bugyii conferentiának s ebből felterjesztett gravaminális feliratnak indító okát képező nevezetes bécsi útjából visszatérve, ellátogatott Acsára, hogy a királynő nyilatkozatát Prónay Gáborral és Lászlóval közölje, kik ez alapon az ev. egyház vezérférfait 1773. november 1-ére Acsára értekezletre hítták össze, hogy a teendőket megbeszéljék. A megbeszélés eredménye egy bizottság kiküldése lett Bécsbe, a melynek tagjai voltak: báró Zay Péter egyet. felügyelő elnöklete alatt Prónay László, Ujházy Dániel, Pongrácz Boldizsár és Vidos Sándor. E bizottság 1774 február havában ért Bécsbe s elkészítette a jelen feliratot, eredetileg latin nyelven, azonban a királynénak, ki őket márczius 6-án fogadta, az Ujházy Dániel által készített német nyelvű szövegben nyújtottak át. — Mi mint eredeti fogalmazványt, itt a latin szöveget közöljük. Az indító ok s az idő és tárgy azonossága érthetővé teszi okiratunknak a hely. hitv. evangélikusok feliratára való ismételt ráutalását. Mindez okiratok a *folio atakú 8. sz. gyűjteményes* kötetben olvashatók, honnan jelen feliratot is közöljük.

Libellus Supplex Evangelici Status Regni Hungariae per Illustrissimum Baronem Petrum Zay, Spectabiles Dominos Consiliarium Ladislaum Prónay, Danielem Ujházy et Balthazarum Pongratz¹ Mense Februario, Anno 1774 Viennae concinnatus, qui denique industria Spectabilis Dni Danielis Ujházi in Germanicum Idioma transumptus, Suaeque SSae Matti Allemannico stylo confectus repraesentatus est.

Sacratissima &c . . .

Iisdem cum Fratibus nostris Helv. Conf. addictis juribus in haereditario Mattis Vrae SSae Hungariae Regno gaudentes cum non minus ac illi eadem per concives nostros Rno-Catholicos continue laedi tristes experiamur; nos quoque cum summa homagiali devotione pedibus SSae Mattis Vrae humillime nosmet advolvere sustinemus. Siquidem vero illi in humillimo per Deputatos suos nuper admodum porrecto Memoriali prolixius demonstrassent tam iura Evangelicis utriusq. Confessionis competentia quam et gravamina, quibus contra illa, ab aliquot retroactis annis, ad tam infelicem sortem iam reducti sumus, ac si nec Religio nostra recepta, verum (ut nonnulli volunt) tollerata saltem foret et nos pares alias cum Rno-Catholicis Patriae filii ac cives propter solam Evangelicae Religionis professionem, in chara patria nostra, quasi in exilio, sub novis indies iniuriar. accessionibus degere mereremur. Ideo nos illud, quod ipsi amplius pertractarunt in compendio saltem addictis duntaxat, quae in rem

¹ Vidos Sándor neve itt nincs említve, másolónk nyilván átugrotta azt.

nostram adhuc facere videbantur, coram Augusto Mattis Vrae SSae Throno flexo poplite sistendum censuimus.

Jam seculo XVI^{to} Religio Evangelica Vtriusq. Confessionis semet non modo in Germania et caeteris provinciis Europae, verum et Hungaria, Partibusq. ei annexis ut non historiarum solum monumenta perhibent, sed et ipsa Pacificatio Viennensis testatum reddit, adeo diffuderat, quod teste Arlo 1mo 1608 Barones Magnates et Nobiles, Civitates item Oppida, confiniae et villae quoq. eandem et quidem cum usu templorum profitebantur libereq. exercebant. Vnde clarum est quod A^o 1603 sub Rudolpho II^{do} per solennem illam Pacificationem Viennensem cum subscriptione et influxu tot Episcoporum. et alior. ac ipsius quoq. Transilv. Principis Suprema moderatione et interventu inter Status Regni Rno-Catholicos ac Evangelicos Aug. et Helv. Confessionis initam, Religio Evangelica tamquam prius usu s. exercitio iam inducta (sublatis praevia praecedentibus contra eandem pro tempore perlatis publicis constitutionibus) iam ad instar Rno-Catholicae Religionis pro recepta pronuntiabatur et sine omni restrictione civitate quoq. donabatur. Quoad Ecclesiastica quidem Arlo 1mo quoad Civilia vero Arlo 9. et 10mo.

Quamvis vero ibidem omnibus praevio modo paciscentibus Statibus et Ordinibus Regni liber Religionis ipsorum usus, et exercitium permittebatur, absq. praeiudicio Catholicae Romanae Religionis, et ut Clerus, Tempa et Ecclesiae Catholicorum. Romanorum. intacta et libera permaneant, atq. ea quae disturbior. tempore utrinq. occupata fuere rursus eidem restituantur: et hanc attamen clausulam, ab universali ad nostri suppressionem vergente V. Cleri interpretatione, Sequentia vindicant. Quod teste eorum. temporum historia, Religione Evangelica adeo in Regno jam diffusa existente, ut Evangelici Catholicis praevalerent, Catholicos per hanc Clausulam, de non inferendo Catholicae Romanae Religioni praeiudicio, Cleroq. templis et Ecclesiis

Catholicor. Rnor. intactis et liberis relinquendis providere voluisse, manifestum est inde, quia simulac Catholici hac clausula abuti volebant, ac ideo eius expunctionem Evangelici exostulabant.

Ipsè Gloriosus ille Pacif. Vien. Stator Matthias II^{us} statim eodem Anno 1606 die 25 Sept. declaravit, quod sicut omnia in eiusdem pacificationis Tractu bona fide acta sunt: ita etiam dicta clausula non mala fide adjuncta, sed ut utraq. pars in suo religionis exercitio et templis quae eotum possidet, non turbetur. Quomodo vero hoc cum bona fide conciliari posset, ut clausula illa: absque praeiudicio Romano-Catholicae Religionis ipsa pacta libertatem et concivilitatem Evangelicae Religionis adhaerentia everteret, id quod ex V. Cleri eiusdem interpretatione necessario consequi oporteret. Quomodo item illud a contradictione salvari, quod recte in hac clausula: *Templa utrinq.* ergo et ab Evangelicis occupata eisdem restitui jubeantur. Si talia velut ad liberum Religionis Exercitium Spectantia nobis pari concivilitatis cum Catholicis Romanis jure non competere. Ast extra omnem ambiguitatem ponit hanc clausulam.

2do Quod ubi conciliator ille Pacificationis Vienens. Matthias II^{us} Ao 1608-vo adeoq. post Pacificationem tertio statim anno Regni gubernacula capesseret, et sub coronatione eius Pacificatio Vienensis inarticularetur 1mo statim Arlo iam haec clausula velut medio tempore per nonnullos teste eiusdem provocata Vienensi Archi-Ducali declaratione in alienum sensum interpretari coepta unanimi Regis et Regni deliberatione penitus omissa sit; immo pro clariori pacificationis Vienensis intellectu additum: ut universis non modo Baronibus Magnatibus et Nobilibus, verum et communitatibus seu Civicis, seu Confinariis, seu Oppidanis seu denique villanis quam volunt ex Receptis Religionem sponte acceptare, libereque exercere liceat. Ita

3to In Anni quoque 1618. Arlo 77. in negotio Religionis praevia Pacificatio Vienensis iam hac clausula carens inarticulatio confirmata : ita in Diplomate Ferdinadi II^{di} conditione 6-ta haec clausula omissa, ita annis 1625 Arlo 22do ac 1630 Arlo 33to & 1635, 29. ad Arlum duntaxat 1um 1608. ante coronationem provocabatur : ita denique 1638 in Diplomate Ferdinandi III. conditio 6ta inarticulatio Pacificationis Vienensis verbotenus, absque hac clausula plene inserebatur. Quid quod

4to Pacificatio quoque Lintzensis sub Ferdinando III, anno 1645. intercedens, Ao 1647. Arlo 5. Regni legibus inserta Arlum illum 1um Ao 1608 in Diplomatum Regiis ut supra toties constabilitum, subsequensq. legibus repetitum de verbo recensendo, diversas hactenus interpretationes eiusdem pro non obstantibus diserte declarat, omnibusq. Statibus et ordinibus Regni, Liberis Civitatibus, oppidis, Militibus Confinariis, imo Rusticis quoque in quorumcunque Bonis liberum ubique Religionis Exercitium et quidem cum Templorum, Campanar, et Sepulturae usu constabliat.

Haec utique singula clare evincunt, quod V. Clerus quaestionatam illam Clausulam in nostri oppressionem nulla prorsus allegare possit ratione, adeo, ut haud necessum fuisset circa hanc clausulam nosmet tam operose occupare, nisi tristis doceret experientia, quod illa non obstante eiusdem non tantum praeattacta genuina interpretatione, verum totali etiam omissione, continuus tamen pratextus sit, ad nostri oppressionem nihil non licite occipiendum.

Quibus ita superatis, nos ex interventu binorum istorum Pacis Tractatum, non tantum tot praecensitis sed successivis quoque Diplomatum et Diplomatis, quidem Magni Leopoldi Imperatoris conditione 1ma in verbis : „simul et Conclusionem Tractatus cet. item: nec non modernae etiam Imperatoriae Regiaeque Mattis (Ferdinandi quippe III.) conclusionem novissimi Tractatus et Pacificationis Lin-

czensis“ . . . &c nominetenus et expresse constabilitorum, duo praecipua Religionis nostrae praesidia Altissimo Mattis Vrae Sacratissimae iustoque Iudicio, in homagiali submissione substernimus.

Nam tam solemnia Pacta conventa per subsequuta unilateralia (cum Pacta non alias, quam mutuo Paciscentium consensu dissolvi et sufferri possint) invita parte altera interventa acta iure tolli potuerint, quod siquidem communi et Naturae Gentium Juris Principio repugnare indubium sit: vitio certe Maioribus nostris per concives eorum verti non poterat, dum in concivium suorum eotententia acta se consertire non posse declarabant. Quemadmodum nec in malam partem summi poterit, quod per continuos ad Augustam Aulam recursus et repraesentationes id ipsum etiam hucadusq. testatum reddebatur.

Quodsi attamen leges illae, quibus tam solemnia Pacta seu sublata seu alterata esse aliqui praetexunt, penitus expendantur, illae contrarium potius perhibent. Enim vero in Anni 1681. Arlis Pacificatio Viennensis et Linczensis confirmata, anno vero 1687. iidem ipsi Arli iterum rati habiti sunt. Dum ergo Anno 1715 Arlo 30. praecitati Anni 1681 et 1687 Arli pro remotis¹ et confirmatis habendi declarantur: Clarum utique est his explicite renovatis et confirmatis, in ipsis quoque ut supra confirmatas Pacificationes Viennensem & Lincensem eo ipso implicite renovatam et confirmatam esse, atque adeo pro talibus etiam et non pro abolitis aut alteratis habendos. Cum ergo per hos Arlos Fundamentales illae in negotio religionis Leges abolitae aut alteratae non sint: ideo quidquid in praejudicium illarum in his dispositum esse, sive ex qualicunque eorum inter-

¹ Nyilvánvaló másolathiba »renovatis« helyett; mit igazol a német szöveg, mely e helyen az »erneuert« szót használja; nem különben magának a latin szövegnek mindjárt e mondatra következő passzusa is.

prefatione consequi praetenditur, id omne tam claribus iuribus nostris eo minus officere poterit, quo certius est, Pacta conventa per unilateralia acta nec tolli posse nec alterari.

Alterum praesidium est: nonne per receptionem Evangelicae Religionis utriusque Confessionis seu potius adsertam eidem tam solennibus Pactis parem cum Romano-Catholica concivilitatem, eadem eo ipso omnium illorum iurium & praerogativarum capax effecta sit, quibus Romano-Catholica Religio gaudet. Quia Civem fuisse, et Civem fieri de omni jure idem est, neque ullus procul dubio maiores praerogativas civi tempore priori, quam recentius recepto adseret. Si vero hoc in quaestionem vocari nequit, id quoque quaestionem non recipit, quod Maiores nostri propter Aug. et Helv. Confessionis professionem iuribus illis & praerogativis non exciderint, quibus prius, qua Patriae filii, indubie gaudebant, nos autem, Clementissima Domina! nihil aliud petimus, quam ut tamquam eorum progenies, iisdem iuribus & praerogativis gaudeamus taliterque concivium eorum Catholicam Religionem retinentium Posteritati pares utique habeamur. Cum jam plane nulla adsit ratio, cur eorundem iurium et praerogativarum Parentibus utrobique prognatis nulla admissa culpa, in communi utrisque Patria unius deterior esse debeat conditio, quam alterius. Quanto attamen deterior sit conditio nostra, conditione Romana-Catholicorum primo statim obtutu patescet. Si Mattas Vra Sacratissima Jura nobis hac ratione indubie competentia et praerogativas in specie mox deducendas, cum moderna adflicta conditione nra clementissime conferre et combinare dignabitur. Enim vero.

1mo Admissum est omnibus Statibus et Ordinibus, Civitatibus, item Oppidis, Confiniis, Villis ac Rusticis, verbo omnibus et ubique intra ambitum Regni Religionem quamcunque eam sponte acceptare volentibus amplecti. Pacificatione Vienens. Arlo 1. An. 1608 Arlo 1mo. 1618

Arlo 77. Dipl. Ferdinandi II. Cond I-ma et 6-ta Anni 1625 Arlo 22. 1630 Arlo 33. 1635 Arlo 29. Diplom. Ferdinandi III-ii Cond. I-a et 6-a. Dipl. Leopoldini Cond. 1-a et 6-a. 1681.^{mi} Art. 25.

Contra cuiusmodi toties constabilitas Pacificationes, tot sacra Regum Diplomata, et in horum nexu unanimi consensu perlatas Leges quomodo jam prorsus Apostasiae subsistere possit, dignetur Mattas Vra Sacrma pro congenita Sua aequanimitate Benigne expendere. Qualificatur quidem hoc ita, quod tales nec citentur, nec mulctentur propter usum legis seu libertatem conscientiarum, ast propter violatum Juramentum, quod ex Evangelica Religione ad Catholicam transeuntes solenniter deponere solent. Unde statuitur, nasci processus Civiles, sed illi, qui ex Catholica Religione ad nostram transeunt non solent abjurare Catholicam: attamen et illi et Ministri eos ad Sacramentum Eucharistiae admittentes citentur et mulctantur. Immo illi etiam, quibus in gravi morbo usu rationis destitutis Plebani Eucharistiam ori inducere piaculum non reputant, consequenter, qui professionem nec fecerunt, nec facere poterunt, citantur ut nunc fit cum Nobili Emerico Tihanyi in Comitatu Neogradiensi.

2do Admissum omnibus et ubique Exercitium Religionis liberum, et quidem cum usu Templorum, campanarum et sepulturae Pacificationis Lincensis Conditionis I. Ao 1647 Arlo 5-to ad publicas Tabulas relata et Diplomate quoque Divi Leopoldi 1659 confirmata.

Istud liberum omnibus et ubique per totum Regnum admissum Exercitium fuisse omnino publicum, vel notiones Templorum, campanarum et sepulturae satis indicant: tamen iam distinctio inter privatum et publicum Exercitium inventa et introducta, et Exercitium illud universale ad privatum duntaxat restrictum, adeo, ut amplius Tempa, ubi alias quantitas populi et in neo-impopulatis praesertim locis, ut sunt in Cottu Pesthiensi Kis-Kőrös,

in Szaboltsensi Nyiregyhaz, in Batsiensi Petrovacz, Bajsa et Ersek-Ujfalu, ratio quoque publici Boni exigeret, aedificare, et Ministros introducere non liceat, quin imo, nec in extremis necessitatibus, mortis utpote; vel comitiva ad supplicium condemnatorum Pastores Evangelici ad providendas Spiritualibus alimentis, et viatico suas oviculas admittantur. Si illae in locis, uti praetenditur, Catholicis Plebanis subjectis aut neo-impopulatis resideant, verum miseri mortales, ac si nec inter Christianitatem viverent, sine omni Solatio Spirituali, ad aeternitatem migrare necessitantur, uti in Comitatu Scepusiensi anno proxime praeterito 1773 cum cive Menhardi villensi Georgio Reiter, non attenta eius scripto eatenus porrecta Instantia factum : cum in Plebani loca eademq. Evangelica utriusque Confessionis cum muniis Ecclesiasticis libere adeant. Quantum itaque vel in hoc altioris indaginis momento derogetur aequalitati, immo publico quoq. modo Supremo Mattis Vrae. Smae. submittimus iudicio, quia istud est unum praecipuum momentum, quod impopulationem etiam inpedit.

3-tio Officia in Regno tam maiora quam minora etiam externa nullo posito Religionis discrimine conferri deberent Pacif. Vien. Art 9 et 10. 1608 art. 10. Dipl. Ferd. II. Cond. 1., 3., 4. Dipl. Ferd. III. Cond 1., 3., 4. In Diplomate Leopoldi Cond. 1., 3., 4. confirmati. Nominanter vero

Palatinale 1608. art. 3. confir. per Dipl. Leopold Cond. 1.

Cancellariae et Consilii 1608 Art 10. Confir Dipl. Ferd. II-di Cond. 3-tia Leopoldi Cond. tertia.

Coronae Conservatorum Diplom. Ferd. II. Cond. 10. Dipl. Ferd. III. Cond. 10. 1647. Arlo 3. Dipl. Leopold. Cond. 3-tia.

Confiniorum Paefecturae et alia officia. Pacific. Vien Art. 9 et 10. 1608. Art. 11. Confirm. Dipl. Ferd. II.

Cond. 1., 4. Dipl. Ferd. III. Cond. 1., 4. Leopoldi Cond. 1., 4. 1622. Art. 23. 1625. 16.

Tricesimarum Praefecturae quas nunc Camerae representant et officiolatus 1608. Art. 9. et 10. 1622 Art 24.

Tabulae Regiae et in Foro Appellationum quod nunc Septemviratus est. Diplom. Ferd. II. Cond. 5-ta Ferd. III-tii. Cond. 5-ta. Dipl. Leopold. Cond. 5-a. Caroli VI-ti 1715. Art. 1. et 2-do.

In Civitatibus Officia et emtio domorum 1608. Art. 13., 1609. 44., 1647. 78., 1649:12. et 19-o.

Non desunt nobis, Clementissima Domina (quod sine iactantia dictum esto) natales, non emerita maiorum, non fidelitas, non virtus, sed unica deest adplicatio, adeo ut in Comitatibus, ubi adhuc Assessoratum, vel in quibusdam officiorum etiam munere defungimur, testibus ipsis supremis Comitibus, nemini in promovendo bono publico et altissimo Mattis Vrae. Smae. servitio cedamus. Acerbum tamen est, quod in nullo Dicasterio vel unicum ex nostris subjectum videamus, non unum Supremum Comitem numeramus, imo in Comitatibus quoque paucis admodum vel Assessoratus Officia vel Magistratualia in nullo plane genere admittamur, exceptis quinque circiter Comitibus, in quibus unus vel alter ad minora officia adplicantur sed et in Civitatibus plerisque ab officiis, in aliis vero plane a concivilitate quoque et emtione domorum, obtentu aliquorum Privilegiorum arceantur (qualiat nre Tit. 2-di P. II-dae Op. Trip. veluti contra commune Decretum elargita teneri non deberent). Imo nec Nobilis Juventus ad promovenda patriae commoda studere cupide in Dicasteriis admittatur.

Adeo Jus nostrum ad quaevis in Regno Officia clarum est, ut nobis hoc directe hactenus nemo negaverit: quin et Benigna Resolutio Leopoldina nos a Magistratibus non esse excludendos agnoverit; imo in praesentiarum quoque pro summa Regni dignitate Palatinali, quippe

semper candidamur, quod ipsum utique evidenti documento est, nobis Jus ad caetera etiam officia competere, re ipsa tamen, quod deplorandum, in chara patria, ut exules et quidem nullo nostro demerito tractamur, magna certe non tantum nostra iniuria, sed boni quoque publici ac ipsius etiam Altissimi Servitii Jactura, cum innegabile sit ex Catholicis et Evangelicis simul plura idonea subjecta deligi posse, quam ex solismet Catholicis.

Allegatur equidem iuri huic nostro, nos ipsos deesse, ideo quod Juramentum adhuc sub Sigismundo et Vladislao Regibus cum clausula Sanctorum Decretis Regni Insertum deponere nolimus. Ubi tamen Religio Evangelica utriusq. Confessionis per tractatum pacis Vienensis reciperetur, primum et ante omnia praecedentes illae, Dogmatibus nostris contrariae leges pro non obstantibus declaratae, atque ita abrogatae sunt. Prout tales velut cum nostris Dogmatibus incompatibiles salva Evangelicorum applicatione nec subsistere poterant.

Docet hoc ipsum usus per fratres Helv. Conf. addictos in duobus exemplis, altero quidem Conservatorum Coronae: altero vero Pacificationis Szathmariensis Matti Vrae. Ssmae perdemisse exhibitus: imo docet et quotidiana experientia, quod ubi nostri adhuc in aliqua exili applicatione manent, ommissa omnino hac clausula iurant, alibi vero, ubi ad hanc adstringuntur, officiis potius carere malunt, quam ut contra internam sui convictionem agerent.

Etiam si tamen res, quoad Jusjurandum mere civiliter assumatur, & expendatur, excipitur illud in Securitatem tale exigentis seu eliciendae veritatis causa, sed nullam praestat securitatem, si quis juret per id, quod non credit, imo potius suscipionem inducet, non servandi eiusmodi iuramenti, quod contra conscientiam deposuit. Et ideo Maiores quoque nostri Judaeis ac Schismaticis provide Juramentum fidei ac Dogmatibus etiam conforme ordinarunt.

Et revera mirum est, de validitate Juramenti citra formulam Diaetalem praestiti, quoad illos non dubitari, quos pro Rege et Regno cum sanguinis profusione decertare ac mortem quoque oppetere oportet: imo ipso Sacratiss. Mattas Vra illis, qui ita non iurarunt, non tantum exercitium sed sacram quoque Personam suam cum plena conquiescentia credere animos non pendet: ubi vero Politica aut Cameretica Regni negotia administranda, aut privatis in re ad salutem rei publicae nihil etiam pertinente, aut Jus dicendum, ibi iam, Juramentum nisi decretale sit validum esse non posse, cum tamen ad eliciendam veritatem in defectu litteralium Documentorum, Fassiones testium etiam Decretale Juramentum non deponentium pro validis deputentur, in iisque Judicum sententiae fundentur, imo hae Fassiones etiam in Criminalibus ad gravem ac ipsam quoque capitalem poenam dictandam sufficere judicentur, ut adeo Juramenti obiectio non tam vera exclusionis ratio nostrae ab officiis, quam exquisitus potius praetextus et cavillum esse videatur.

Sed et alioquin magnae memoriae Carolus VI. Genitor Mattis Vrae SSmae desideratissimus, Benigna Anno 1731 Resolutione sua Juramentum cum enunciatione Sanctorum interimale duntaxat esse voluit, quoad illud Clausula: *donec aliud statuamus* temperavit: Ita vero et sibi potestatem reliquit et Mattis Vrae Scrae eandem fecit cum clausula illa Sanctorum clementer dispensandi. In quo etiam Mattem Vram SSmam tanto minus haesitaturam humillime confidimus, quod illud nec ipsa in Austria in usu sit, imo in pluribus Catholicis Regnis et Provinciis per solum Deum Triunum praestari solent, adeoque per ipsa etiam Catholicae Religionis principia de fide non esse statuitur.

4to Ne Evangelicorum utriusque Confessionis Tempa adimantur, & Ecclae Pastores seu Concionatores exturbentur, amoti vero reducantur vel loco illorum alii substi-

tuantur sancitum Pacif. Linczensis Cond. 3. & 4. per Dipl. Leop. Cond. 1ma, 1681. Art. 25. 26. confirmata.

Verum enim vero Clementissima Domina! et illa 90 Tempia, quae nobis ad effectum Pacificaonis Linczensis Art. 6to 1647 restituta sunt, adeoque iam Articularia fuerant, maiorem partem adempta et loco illorum in undecim duntaxat Comitatus per Art. 26. 1681 aliqua saltem, in singulo quippe Comitatu aedificanda assignata sunt. Cum tamen non solum in novemdecim, verum in his quoque undecim Comitatus, et illa, quae sub Arlo possidebamus imo illa etiam, quae nos aedificamus, et adempta quidem, sed rito Catholico necdum reconciliata fuerunt, retinere debuissimus. Quia itaque nequidem inter adempta ex 90 Articularibus et assignata circiter 22 Tempia ulla fuit proportio. Ideo tam eatenus, quam et quoad alias praetensiones nostras, sub Diaeta 1681 porrectas ulterius promovendas via nobis in salvo relicta. Tantum tamen abest, ut vel minimum Instantiarum eatenus effectum obtinuissimus, ut potius ab hoc anno, quo omnis imposterum occupatio et turbatio sub gravi poena interdicta fuit, juxta tabellam per fratres Helv. Confessionis Matti Vrae Smae porrectam fere 700 Tempia iterum occupata sunt.

Fuerunt inter haec et loca sub praecitato Articulo confiniaria, in quibus Tempia, Scholae & Parochiae ea ratione (ut alios exquisitos plane occupationum modos et praetextus velut per fratres Helveticae Confessionis uberius deductos praetereamus) adempta sunt, quod Confinia esse desierint. Sed Tractatus illi Pacis Vienensis et Linczensis, velut Fundamentales Religionis Evangelicae Leges sub regimen clausulae: *omnibus et ubique concessis liberi Religionis Exercitii* & Inhabitores huiusmodi olim confiniariorum locorum, non vero personas duntaxat militares concluderunt. Aut ergo supponit V. Clerus exercitium in his locis pertinuisse ad milites, aut ad loci incolas. Si ad Milites? ita translatis Confiniis Exercitium quoque ad

nova confiniaria loca transferri oportuisset. Si vero ad loci Incolas, seu oppidanos, seu villanos? ita translatis licet confiniis Exercitium penes hos manere debuisset.

5to Scholae cum Templis et Parochiis adeo connexae sunt, ut pro parte plane Exercitii reputari debeant, et ideo in legibus etiam signanter vero 1647. Art. 10 & 13. & 1681. Arlo 26. cum illis coniunctae.

Hae ex Benigna et vere Materna Mattis Vrae SSmae providentia, ut nempe Iuventus in Officiis Christianitatis, lecturae item scripturae & Arithmeticae eformetur. Jam admittuntur equidem disputantur interim per V. Clerum in locis ubi Catholici adsunt Iudi Magistri, quibus tamen nostrae fidei consortes liberos suos concedere non possunt. Sed restringuntur praeterea ad Grammaticam, in nominatoribus etiam locis, ut in Civitatibus Neozoliensi, Cremnitzensi & Schemnitzensi, & aliis in Osgyan in Comitatu Honthensi: cum tamen istae magnis Tractibus, priores quidem propter Germanicam et Slavonicam, haec vero Hungaricam Linguam pernecessariae sunt: ut Comitatus Pesthiensi, Hevessiensi, Neogradiensi, Honthensi, Zoliensi, Liptoviensi & aliis.

Libri Dogmatici, Symbolici, Historici et alii classici non modo ad scholas bene instituendas, verum et ipsum religionis Exercitium pertinent; qui recte cum his recepti sumus: qui tamen nimis stricte censurantur, diu detinentur, imo plerumque adimuntur etiam.

6to Filiales nobis ex lege competunt. Nam A. 1647. cum 90 Templis Art. 60. et istae restitutae: possessae vero per nos Art. 7. etiam stabilitae hoc declarato: Quodsi mater apud Romano-Catholicos mansisset, liceat Evangelicis Religionis ipsorum Ministrum ad filialem introducere et ita eam in Matrem constituere.

Penes istas leges mansimus nos hactenus in usu Filialium adeo imperturbato, ut olim nemini vel in mentem venerit nos in Filialibus impetere.

Sed proximis annis in pluris Comitatus iam et istae inquietantur, inhihentur et occupantur, non alia ut advertimus ex ratione, quam propter Plebanos, cum dispendio miserae plebis utile: quia hi licet plebs et Nobilitas in Filialibus degens eorum opera non utatur neque uti velit: tamen ab ipsis stolam exigunt. Huc pertinet, quod Ludi Magistros etiam Filialibus degentibus Plebi coetu praerare jam non admittatur.

7mo Ne Evangelici etiam opifices in Cechis seu Contuberniis constituti ad caeremonias Religioni eorum contrarias compellantur statutum est Dipl. Ferd. 2-di Cond. 2., 1647. 8. Confirm. per Leopoldi Diploma cond. 1. et 1681. artic. 25.

Compellunt tamen ad Missas et Processiones, immo ad comparisonem splendidorum vexillorum et ornatum quoque altarium per Cehalistas Catholicos suis Patronis dicatorum, quod hactenus inauditum. Ut vero talis obligatio ipsis ex privilegiis incumbens dici possit: priora repetuntur; nostris vero ipsis invitis eiusmodi obligatio inseritur, ac si contra dictamen conscientiae eiusmodi ceremoniis interesse nequeant, mulctantur, et strictius adhuc quam pro contributione executioni subiiciuntur, non modo Magistri et Sodales, verum ut in Oppido Kecs-kemeth, et ipsi Tyrones.

8vo De stolis et aliis solutionibus, ne has Catholicis Evangelicis Ministris et ne Evangelici Catholicis plebanis solvant expresse praecautum est 1647. arlo 11 et 12. ac 1681. 26-to.

Eo tamen non obstante non solum stolam sed alias quoque Solutiones Evangelici Plebanis praestare coguntur adeo, ut istae et neglectorum Catholicorum Sacrorum mulctae per regnum ad centena millia adsurgant. Cum quanto ergo miserae plebis Evangelicae pro Catholicis aggravio et per consequens fundi etiam contributionalis dispendio recentius saltem inductae sint, nobis quoque

tacentibus res ipsa loquitur. Certe miseri hi contribuentes Evangelici seu opifices seu rustici variis his titulis saepius plus solvunt quam pro ipsa contributione, ut in possessione Saarossiensis Cottui adiacente Jacobfalva factum est, ubi plebanus in certo incola pro uxoris eius inhumatione fl. 40 desumere religioni non duxit. Ad haec occasione etiam extraditionis Testimonialium super facta promulgatione, stolaeque depositione, adhaec ut semet per suos Ministros copulari curare possint: per plebanos non solum talium extraditionis detrectatione vexantur, sed frequentius etiam excessive taxantur.

IX^{no} Quod Evangelici utriusque confessionis in omnibus publicis pacis tractatibus et in eorum consequentium statutis legibus ac Diplomatum etiam quoad Stolas et alias Solutiones iunctim pro una parte, pro alia vero Catholici sumebantur, ut sunt (ne aliorum enumeratione Matti Vrae. Smae. taediosi simus) 1647. artic. 11. et A. 1681. artic. 26. vigore quorum hactenus alterutri Confessioni addicti etiam, si proprium in loco non habebant, alterioris confessionis Ministrorum opera utebantur, consequenter Storam ei dependebant.

Attamen et tales Evangelici in stolaribus Plebanis Catholicis subiiciuntur, ut in Miskolcz, Ketskemet et recenter in Lossontz factum. Ita vero Praecensitis Arlis in eo etiam derogatur, quod proventus Ministrorum adimantur, quodve usus in Exercitio Religionis inde a receptionis legibus continuatus turbetur, cum tamen utrumque praemissorum jam et Articulo 26. 1681. praecautum sit.

X^{mo} Ut Magnatibus et Nobilibus in Arcibus et Solitis residentiis suis prouti cuiuscunque professionis oratoria et Sacella aedificare ac dotare liceat praemissum est Articulo 26. 1681.

Jam si exercitium Religionis secundum praeadductas sanctiones omnibus et ubique liberum esse oportet, quare non liceret seu loci incolis, se vicinis Nobilibus

aut ignobilibus pro tali exercitio coire, vel quare deberent per Nobiles Magnatos capellis provisos ab audiendo verbo Dei et sacramentis arceri ac repelli, nos equidem non assequimur, tum quod tales quoque Capellae sint articulares, tum vero quod aliquem a cultu arcere directe contra nostra principia sit, tum denique quod illud potius pro allevamine contribuentium esset, si quidem Domino Terrestri Ministrum servante et intertenente illi nihil praeter stolam ei praestare deberent.

XI^{mo} Domini Terrestres prohibiti erant, ne quovismodo aut quovis sub praetextu Rusticos in libero suae Religionis exercitio turbent, turbatis vero et coactis liberum sit priorem religionem reassumere et exercere Diploma Ferd. II-i cond 6-ta et Ferd. III. diplomate itidem cond. 6-ta, Pacificat. Lintzensis pto 2do, Leopold. Dipl. Cond. 6-ta.

Tamen et hi praetextu salvatorum in Arlo 25. 1681. Jurium Terrestrialium, modis et formis, per Helvet. Conf. addictos Fratres nros uberius enarratis, subditos Suos in negotio Religionis divexant, licet sequenti statim arlo 26. pari ratione praeattactae Religionem a Jure Terrestriali diserte eximentes leges velut Diplomate Leopoldino firmatae in salvo relictas sint, atq. ita ius illud Terrestre in accomodo utique sensu (ne videlicet subditi praetextu religionis ab obligationibus Subditalibus exempti videantur) praecedenti arlo salvatum esse censi debeat. Nam alias duae istae leges, una jus Dnorum Terrestrialium in religiosos quoque salvans, alia omnem ipsis in religiosis subditorum turbationem prohibens, poenitus conciliari non possent, immo hac ratione id. D. Terrestribus attribui deberet, quod ipsa SSma Mittas Vra sibi non vindicare toties clementissime declarare dignabatur, vis nempe et imperium in conscientias soli Deo competens. Quid quod clausula haec si in eo qui praetenditur sensu sumi deberet, juri quoq. nulli subditorum communicabile Mattico multum derogaret. Siquidem tali ratione per hanc clausulam jus

religionis tractandae Dnis Terrestribus directe attribuendo jus Matticum, Ppi circa sacra competens non tantum eidem eriperetur, verum etiam alteri et quidem subdito offeretur, id quod Juri Mattico Regis Hung. tanto plus derogaret, quod ius et poltas circa Sacra eidem eminenter competat.

XII. Negotium religionis olim per commissarios ex utraque Religione, Catholica quippe et Evangelica pari numero Deputatos tractabatur, ut Articulo 13. 1647., 13. 1649. et 30. 1715.¹ testatum reddunt.

Jam vero recentioribus temporibus omnes Inquisitiones et Investigationes praesentibus Dioecesanis hñibus, qui nostri accusatores omnino sunt de quorumq. caussa plerumque agitur : maximam partem per solos Rno-Catholicos tam in Cottibus quam in Civitatibus peraguntur quae ut plurimum neque authenticantur, verum penes collatorales duntaxat, alias vel in temporalibus nihil de jure probantes Evangelici convincuntur.

Imo et in altioribus Dicasteriis non tantum cum interventu sed sub praesidio etiam Epporum Negotium Religionis tractatur et discutitur, illisq. praesentibus deciditur, ac ita Matti quoque Vrae SSmae refertur, ut adeo in eadem caa clerus et accusatorem et inquisitorem et Judicem et referentem agat.

Patefecit V. Clerus in sua ad Commissionem Pesthensem repraesentatione: Densa sylvae querelarum: incipiente, quod is quodlibet nostrum Exercitium sibi praejudiciosum existimet. Quid ergo a tali seu inquisitore seu referente seu Judice expectandum, qui in omni Religionali passu caussam suam subversari existimat.

XIII^{to} In Matrimonialibus Caussis ut Evangelici vigore Arli 1. 1608. in quo superintendentes ad Exercitium reli-

¹ A német szövegben 1718.

gionis pactabantur in usu consveto permaneant sancitum erat 1647 arlo 15to cuius anni Arli Diplomate quoq. Leopoldino anno 1659. confirmati sunt, vel harum legum combinatio satis docet tunc caas matrimoniales inter Evangelicos Judicasse superintendentes.

Jam tamen et istae ab ipsis ademptae et consistoriis Catholicis tali quidem conditione subjectae sunt, ut eas plane secundum principio Evangelicorum Judicent. Sed nec consistoria ita Judicare teste experientia volunt. Plebani vero occasione promulgationis Testimonialium extradationis, et copularum, praesertim si alteruter Sponsarum ex diversae religionis parentibus natus sit, eos divexant, ad deponendum Decretale Juramentum stringunt, imo id detrectantibus plane denegant et si per nostrum Ministrum copulentur, ille severius punitur, prout cum Ministro Tiszoltziensi Anno 1762. factum est, qui propter copulam Judithae Visnyanszky in Cottu Kis-Hontensi ad trium mensium arestum damnatus fuerat. Quid quod diversae quoque Religionis sponso ad reversales etiam respectu liberorum cogant.

XIV^{to} Superintendentes Evangelicis utriusque Confessionis ex lege competunt 1608. Arlo 1° confirm. per 1618 Arlo 1, iterum Diplom. Fer. II^{di} cond. 1^a et 6^a, Ferd. III. Cond. 1^a, 1647. arlo 5to, Diplom Leopold. Cond. 1^a et 6^a. Horum officium est praeter caas matrimoniales non modo doctrinae et moribus Ministrorum, sed cum primis aedificationi eorum apud populum inspicere et invigilare.

At vero iam et isti in principali officiorum eorum parte visitatione quippe Ecclesiarum inhibiti sunt. Dioecesani e contra Catholici visitationes suas etiam ad nostras Ecclesias extendunt, earum occasione loca quoque mere Evangelica et nunquam a tempore receptorum Religionum Plebanis Catholicis subjecta, propria autoritate plebanis, in actis visitationum suarum, pro filialibus adscribunt, talia infundata et nobis in suis tenoribus nec

cognita visitationis acta — demum nobis insciis superioritati in probam filiationis seu usus — substituunt, atq. ita ipsi actorem penes proprium et quidem minus sincerum testimonium filiales nostras inhiberi in illisque Exercitium turbari curant, ut vivum et recens huius rei exemplum est in Cottu Neogradiensi Possessionibus Kis-Sztraczin et Zsihlevnyik a matre Szent-Péter, tertia possessione Brezova a matre Szena, quarta denique Tót-Keletsény a Matre Alsó-Sztrégova inhibitis, quinta et sexta possessionibus vero Alsó-Esztergály et Szeletz ab Augustanae Confessionis ministro Alsó-Esztergályensi ademptis, et neo introducto itidem ad Alsó-Esztergály Plebano, pure talis visitationis fundamento subjectis. Quae omnia Matti Vrae SSmae suo canali repraesentata sunt et hodieum a Suprema et Benigna eiusdem decisione pendent: iam tamen talis ultima resolutio executione praeoccupata.

XV^{to} Quod gravamina in negotio Religionis olim semper nomine communi proponerentur, tractabantur et decidebantur inuit Diploma Ferd. III. Arlo 5° 1647. inserti cond. 4ta per Artic. 10. 1649 et 18. 1655 nec non Dipl. Leop. cond. 1^a confirmata.

Iam tn ven. Clerus ex Arlo 30. 1715 talium gravaminum nomine communi repraesentationem nobis impugnant, quod quia nos nimium quantum premit, dignetur Mattas Vra Ssma pro congenita Principibus Austriacis indulgentia clementer admittere, ut eatenus ultima cordis penetralia in debita tamen subditali veneratione sincere aperiamus, ut qui ad officium subditorum pertinere existimamus principem in rebus praesertim altioris indaginis (qualis est religio) genuine informare.

1mo Articulus iste si in sensu V. Cleri sumatur, redit ad eorum classem, quae ab illius praeliminaris quaestionis decisione pendent. An pacta conventa seu transactiones bilaterales per subsequencia unilateralia acta tolli vel alterari potuerint.

2do Iste Articulus loquitur de effectu articulorum 1681^{mi} in cuius anni Arlo 26. duo ad rem nostram sunt memorabilia.

Unum: Quod in eodem leges Diplomate Regio firmatae, quales sunt toties repetitae Pacificationes, seu fundamentales Religionis leges sint in salvo relictæ, ita vero et nostra prærecensita gravamina, velut in illis fundata, ipso facto sunt legitima, & successivæ Leges ab illis Fundamentalibus metiendæ.

Alterum: Quod eodem Arlo 26to ad calcem agnoscat prætensiones Evangelicorum, seu tunc, seu prius, ad effectum Fundamentalium Legum porrectas (ut fuit inter reliqua & residuorum ex 90 Templis restitutio) non fuisse in illa Diaeta complanatas & ideo admissum, ut præter concessionem in Arlo factas ulterior prætensiones suas promovendi via Evangelicis maneat libera.

3to Lex non dicit, si omnes Evangelici se laesos putaverint eos communi nomine instare non posse, se id tantum innuit, ne ex iniuria privata cuiuspiam (plane tali) communem causam faciant atque communi nomine instent. Quemadmodum enim contra ordinem esset ex omni privata causa communem facere, ita sane absurdum immo plane impossibile de communibus iniuriis privata nomine conqueri, ut adeo, si lex ista ab absurditate vindicanda sit, interpretatio Cleri Catholici locum habere non possit. Tres enim tantum legi isti sensus tribui possunt, aut vetitam dicemus in hac lege omnem in communibus iniuriis conquerendi potestatem; aut id dispositum ista lege asseremus, ut in communibus iniuriis privato nomine instandum sit; aut vero denique concedemus in hac lege Status voluisse, ut in privatorum iniuriis privato tantum nomine instare liceat, in communibus autem iniuriis communi nomine opem Regiam implorare integrum relictum sit. Prima interpretatio manifestæ iniustitiæ et iniquitatis argueret status & Legem per illos latam; secunda inter-

pretatio Legem ridiculam, absurdam, imo impossibilem redderet. Tertia ergo tantum est, in qua dispositio Legis cum aequitate, cum ordine, cum sana denique ratione componi potest.

4to Post omnium demum ad statum legalem fundamentalium quippe Diplomate Regio firmatarum Legum repositionem & absurdam contra illas medio tempore introductorum sublationem (quae omnia ad unicum receptarum Religionum in omnibus aequalitatem redeunt) lex non supposuit supermansurum vel enasciturum casum, qui Evangelicos in genere premat, consequenter communem Instantiam requirat. Et ideo de privatorum saltem casuum Remedio sollicita fuit & de his statuit: Quodsi contra eiusmodi repositionem & determinationem aliquis privatorum semet in causa Religionis gravatum existimaverit, talis pro remedio Privato nomine instet. At vero.

5to Tantum abest, ut omnia ad statum legalem seu debitam trium Religionum aequalitatem reposita fuissent, ut potius ab Anno 1681. immo etiam 1715. longe ad deteriorem sortem positi sint Evangelici, quam eorum fuerint. Nam tunc nemini venit in mentem contra Religionem sponte acceptare volentes Processus Apostasiae, non distinctio inter privatum & publicum Exercitium, non Evangelicorum a quibusvis officiis exclusio, non Juramentum per Sanctos, quod adhuc in Anno 1712. sub compositione Szathmariensi sine hac clausula deponebatur, non scholarum ad Grammaticam restrictio, vel librorum aut in Regno imprimendorum aut ab exteris inducendorum strictissima censura, non ad externos Studiorum causa commeantium ad Solos Nobiles & liberos regulatio, non Filialium quaestio, non Ministrorum Evangelicorum Catholicis Dnis Terrestribus praesentatio, infinitis difficultatibus, si plura eandem possessionem aliquando etiam in diversis Comitatibus habitantes teneant, exposita, non opificum ad ceremonias Religionis eorum contrarias poenalis adactio,

quinimo haec directe prohibita fuit, non stolarum per Evangelicos Plebanis solutio, quae perinde prohibebatur, non Testimonialium extradandarum difficultatio, non a capellis Nobilium Populi prohibitio, non Dioecesanorum ad inquisitiones, iudicium & relationem in negotio Religionis adhibitio, et per Saeculares etiam mere Catholicos inquisitio, non Causarum Matrimonialium inter Evangelicos ad consistoria Catholica delatio, non Superintendentum a visitationibus interdictio, non denique ultra sexcentorum Templorum a tempore Arli Ai 1681 occupatio, quin imo omnis imposterum Templorum occupatio vel Exercitii turbatio per eundem expresse vetita fuit.

Tantae ac talia sunt haec, Clementissima Dna, ut nobis tacentibus palam fuerant, nos vix in minimo ad statum legalem fuisse repositos, sed ad deteriorem conditionem collocatos. Unde Benignissime dignabitur Mattas Vra Ssa concludere non emersisse adhuc illum casum, quo nos ad statum legalem repositi ansam, imo necessitatem plane non habeamus, effectum legum seu aequalitatem Religionum nomine communi implorandi consequenter nos ad privatas duntaxat instantias redigendi.

Obiicit nobis contra haec V. Clerus, quod postremo 1715. Arlo statuta nri ad statum legalem repositio sit intelligenda, in genuino suo sensu haecenus declarato & secundum Explanations Regias, quo in passu nostri in Commissione Pesthiensi Deputati intelligebant illas Explanations Regias, quae sub Diaeta Sopron. Ai 1681. frequentes interveniebant, & ex quibus ipse Arlus concinnatus erat. Catholici e converso Deputati, quibus & quatuor Regii Commissarii aequae Catholici adhaerebant, consequenter nostros numero votorum superabant, Explanacionem Ai. 1691. pro tali habendam statuebant. Unde factum, ut eatenus Catholici separatim & nostri quoq. distincte M. Imperatori Carolo VI. vota & opiniones suas submitterent. Verum enim vero Majores nostri circa praecattactum Ai

1691. Explanationem ad demonstrandum id, quod illam facto solum Cardinalis Kollonitz & Episcopus Mattyasovszky Regni eorum Cancellarii emanaverint, atque adeo quoad ipsam etiam suimet authentiam multum sane suspecta sit, graves considerationes adduxerunt, eandemque alioquin per posteriores Annor. 1704. 1708. nec non 1712. Leopoldinam Josephinam et Carolinam Benignos Resolutiones alteratam esse comprobarunt, immo nec supponi potest, ut tanti luminis Imperator et Jurium Matticorum tam Gloriosus Assertor Magnus ille Leopoldus clausulam illam Salvo iure Dnor. Terrestrium in tam evidens iuris Mattici puncto IX. uberius declaratum derogamen explanasset.

Circa Carolinam vero Ai 1731. super actis Commissionis Pesthiensis Benignam Resolutionem tria saltem Altissimo Mattis Vrae SSae Judicio in omni verecundia substernimus.

Unum: Quod enata sit ex quaestionata explanatione 1691. & informatione Catholicorum numero votorum nros superantium.

Secundum: Quodsi in corporalibus ad melius informatum Ppem datur provocatio, tanto magis dabitur in Religiosis, quae velut nobiliorem hominis partem, animum nempe afficientia, reliquis omnibus corporalibus praeferenda sunt.

Tertium: Quod Mattem Vram SSam Dnus Deus tanto lumine tantisque naturae donis in perennem Pignorum Suorum felicitatem benedixerit & distinxerit, ut citra omnem interessatum influxum jura nostra ita clare in praemissis specificè deducta cum actuali singulis iuribus subnexo & in publicum noto statu nro Ipsa Altissime combinare, indeque Benigne diiudicare possit; num revera ad genuinum legum sensum iam repositi simus? Explanationibus suum fundamentum, leges quippe de Sua natura & indole alioquin alterare nequeuntibus.

Audemus Augustissima Dna, imo tenemur Jura, libertates, et querelas a Matte Vra fors hactenus reconditas in Sinum Cl. Matris effundere.

Jura quidem, quibus omni aevo inviolabilia pacta Augustis Maiorum Mattis Vrae nominibus fulgentia sunt, praesidio, quaeve Sacra Regum Diplomata, ac coevae Regni Leges tuentur, quae denique & usus roboravit adeo, ut olim in puppi sederemus, et omnia tam maiora, quam officia minora, una cum Catholicis civibus teneremus.

Querelas vero tantas, et tantorum Mattis Vrae fidelium utriusque Confessionis Evangelicorum subditorum oppressiones submisso poplite cum lacrymis ad Augustum Mattis Vrae conspectum deferre eo minus dubitamus, quo magis convicti sumus Matti Vrae sibi subjectorum Populorum injurias cognoscere commississe Regem Universi.

Clementissima Dna! Cives sumus sed Civitatis Jure prohibemur, nec dulcem illum coactarum Societatum fructum pacem quippe degustamus; uni Regi cum Catholicis concivibus servimus, tamen radii benignitatis eius in nos resplendescere impediuntur! aditus nobis ad eum praeccluditur! et strepitus fit ne eiulatus nostros ac veritatem audiat! liberi sumus, interim quotidie, si non in corpore, animis certe captivamur.

Universale Juris Publici est axioma: Quod dum in aliquo statu Legum mens fuit diversas Religiones tolerandi, tanto magis solemniter & citra omnem restrictionem recipiendi: illae easdem etiam obligare debeant ad semet inter se comportandum. Exigunt itaque Leges a diversis Religionibus non solum ut statum non turbent, sed etiam ut semet invicem non inquietent. Subditus non satisfacit legibus, si eo contentatur, quod status ipsius corpus non perturbetur, verum oportet eum etiam ne unum quidem Civem laedere.

Concordia incolarum unica est scaturigo ex quo omnia ea promanant, quae Regionem felicem & Statum

florentem reddere poterunt. Sincero enim ad invicem amore animati, non intermittunt hi etiam commune Bonum unito Zelo promovere.

Qua ratione raro potest haec adeo necessaria concordia ibi existere, ubi plane ex sanguine iunctis unus alterum unice propterea, quod Suae Religionis non sit, odit, contemnit, explodit, persequitur & infelicem reddere contendit? qua ratione potest ibi commune Bonum conjunctis undique Zelo promoveri, ubi maior pars Incolarum plane pro libertate conscientiae cum reliquis continuo decertare cogitur, ac insuper semet ab omnibus eidem pari Jure competentibus publicis muniis pure Religionis causa exclusum esse conspicit: cum tamen aequalis zelus aequalia etiam Beneficia mereatur, & discrimen Religionis nullum in his discrimen parere valeat.

Nec illegale, nec novum quid desideramus, si quidem olim his perfruebamur omnibus: concives vero nostri nihil contra nos adducere possunt, per quod Jure his omnibus porro etiam perfruenti excidissemus.

Clementissima Dna! Confessio nostra plane non est ita comparata, ut ubi etiam per Pacta publica in illisque fundatas Constitutiones recepta non esset, tamen liberum eius Exercitium, salvis Principis Catholici Juribus et absque omni salutis Reipublicae dispendio admitti subsistereque nequiret. Nam praeterquam quod in Jure nostro Ecclesiastico Principibus supremam circa Sacra adseramus¹ ac caeteroquin etiam nihil quod Juribus Mattis praejudiciosum esset statuamus, si quidem Statum in Statu non admittimus: ita experientia testatum reddit, Moralem quo-

¹ Itt a „supremam“ jelzöhöz tartozó főnév a szövegből, nyilván elnézésből, kimaradt. — Természetesen a fejedelem legfőbb felügyeleti jogáról van szó — circa sacra. A német szöveg idevágó helye így szól: „Denn ausserdem, dass wir in unserem Kirchenrechte die oberste *Direction* circa sacra dem Landesfürsten zugestellen“ . . . etc.

que nostram nihil penitus, quod sive Imperantibus periculosum sive reip. perniciosum esset, tradere; verum utrabique saluberrima principia fovere. Diversa vero illa a Rno Cath. Dogmata nra seu in mores seu in statum publicum nulla penitus influunt ratione.

Integra Regna exultant in Clem. Mattis Vrae SSae velut pientissimae suae Matris: dignetur proinde Mattas Vra SSa nos quoque huius participes facere nobisque eam gratiam praestare, ut *Iustitia & Clementia* sit Mattis Vrae SSmae Symbolum etiam respectu Religionis & applicationis.

Reducet ita Mattas Vra SSma felicem illam aetatem, quam vera sinceraque fide Christianam fuisse Xstiani omnes reputamus & confitemur & in qua de vi, minis, terculamentis ac infortunio, quae profecto tantum hypocrites nequaquam vero credentes efficiunt, nihil sciebatur nihil audiebatur.

Nihil aliud desideramus, quam ne Catholici concives nostri nobis unice propterea, quod non simul Catholici, infensi sint nosque exagitent. Nunquam questi sumus nec unquam conquerelemur, si nos de veritate suae religionis illis mediis convincere voluerint quibus Salvator noster & Apostoli utebantur: ast odia, rixae, inimicitiae & contemptus profecto nunquam intermedia relata sunt, quibus intellectus convinci, voluntas vero in meliorem partem flecti posset.

Sed quid multis! Habemus in Matte Vra Matrem Clementissimam & regem iustum, qui Palmales illas vere Principe dignas virtutes, sibi adeo proprias immo Symbolicas fecit, ut prae ceteris Europae Ppib. illis resplendat. Habemus verbum eius Regium, coram toto fere orbe declaratum: *Nolle se ullius conscientiae vim inferre*. Profitemur religionem innoxiam, pacatam, potestatibus non solum metu poenae sed etiam propter conscientiam parere et obedire nos edocentem & a teneris assvefacientem: ut adeo merito firmissima spe teneamur, tantum Ppem haec

cuncta alta mente repositurum, & cum iustitia aequitas & Clementia maximum religionis vinculum esse debeat, pro sua toti orbi cognita pietate, religionisque amore, has etiam sibi adeo proprias & quantum hna natura patitur, revere divinas virtutes in nostrum solatium etiam respectu exercitii Religionis & applicaonis nostri dispensaturum. Quae singularis Mattis Vrae SSmae Gratia & indulgentia nos quoque magis magisque excitabit, ut Deum illum qui omnibus Thronis et fastigiis est eminentior, pro glorios. Mattis Vrae & Augustae Domus regimine ardentissimis votis porro etiam exoremus & omni nostro nisu studioque eo contendamus, quo semper & in perpetuum fideles & summa hac clementia digni Mattis Vrae subditi comperimur, qui etiam in profundissima homagiali Devotione emorimur
Sacratissimae Mattis Vestrae

humillimi perpetuoque fideles subditi

Baro PETRUS ZAY
LADISLAUS PRONAY
DANIEL UJHAZY
BALTAZAR PONGRACZ &
ALEXANDER VIDOS:

Universorum in Regno Hungariae existentium Aug. Conf. addictorum Deputati.

XIV.

PRÓNAY GÁBOR EGYHÁZTÖRTÉNETI
ÉRDEKŰ LEVELEZÉSÉBŐL.

1. **Glosius János csővári lelkész —
Prónay Gáborhoz.**

(Csővár, 1734. aug. 12.)

Előrebocsátva egy a coelibatusról szóló alapos értekezést, meghívja
Prónay Gábort s nejét u. a. hó 17-én tartandó esküvőjére.¹

Salutem cum officiorum meorum promptissima
obligatione.

Perillustris ac Generose Domine, Fautor ac
Patrone colendissime.

Multum exagitabat animum controversia, quae nobis
cum Adversariis (.) de Conjugio Clericorum. Illi
namque coniugium in ordine Eccl(esiastico nec) admittere
nec ferre volunt, ceu rem prophanam & immundam (quae
. . .)-tem et sanctitatem ministerii dedecorat. Et notus est
Canon Tr(identini Con)cilii in ordine nonus, quo Clericos
in sacris ordinibus constitut(os matrimo)niū contrahen-
tes, anathemati subiecit. Cum itaque Adversarii (.
. . .)-ter pro Coelibatu Clericorum pugnent, quid ponderis

¹ Igen megrongált kézirat. A kitőredezett helyeket itt s később
is, hasonló esetben, zárjelbe foglalt pontokkal jelzem, illetőleg a hol
lehető, a szöveget zárjelben restitúálom.

coram sophis(ticis ratio)cinnationes haberent, sedulo respiciendum erat. Fatendum quidem (omni)no est, coelibatum et ab ipso Paulo laudari, velletque Paulus, ut omnes ita essent, sed quum non omnes capiant sermonem hunc, nisi quibus datum est, melius est habere, quam uri. Accedit, quod Paulus de coelibatu admodum modeste loquitur, et manifeste fatetur: Praeceptum Domini non habeo, sed consilium do: id quod nonnulli Adversariorum veritate convicti approbarunt. Nam ex historia seculi undecimi patet; postquam Hildebrandus Pontifex legem Syricii de Coelibatu Sacerdotum confirmasset, eamque Sacerdotibus in Germania per vim obtrudere voluisset, Sacerdotes pleno ore ei contradixerunt, Papam haereticum nominarunt, insuperque illustria Scripturae dicta pro suo conjugio adduxerunt. Cumque Hildebrandus nihilosecius rem urgeret, et edictum per Moguntinum Episcopum promulgari curaret, Sacerdotes exacerbati Episcopum per tumultum vix non trucidarunt. Hodie vero, quam iniquo animo plerique eorum coelibatum sustineant testantur eorum frequentes querelae et dirae execrationes, quibus non raro afficiunt eum, qui eis coelibatum ceu laqueum imposuit. Et deberent sane Adversarii suam ipsorum conscientiam excutere, nonne longe satius, decentius ac utilius est, matrimonium ab ipso Deo institutum inire, quam tot incestis libidinibus ac adulteriis, quibus plerique eorum dediti sunt, polluere. Cum proinde Adversarii nullum habeant evidens fundamentum, neque in Sacra Scriptura, neque in Historia primaevae Ecclesiae, cui coelibatus eorum inniteretur, rectissime faciunt, qui e nostris sacrum matrimonium ineunt, vel aliis ineundum suadent. Ad illud namque faciendum impelluntur et evidenti Scripturae testimonio et sanctorum exemplo. Habemus testimonia (.) Salvatoris nostri, qui est ipsa veritas, quive (Matth. 19) Discipu(lis interrogan)tibus an bonum esset uxorem ducere, respondit: Non omnes ca(piunt) hunc, sed illi quibus datum est; quo manifeste indicat

Salva(tor, non omnes) habere domum continentiae adeoque non omnes aptos esse ad coelibatum. (Et Salva)tori adstipulatur Doctor gentium Sanctus Paulus, qui cum (primis in prima Epi)stola ad Timotheum, [qui omnibus sacro ministerio defun(gentibus admini)culi est] Sacerdotem unius uxoris maritum esse vult, qui liber(is recte praesit) in subjectione cum omni honestate (1. Tim 3. 4.) et ut diaconi (unius u)xoris mariti, qui liberis recte praesint, inculcat et requirit (ibidem) etiam exempla sanctorum, qui matrimonium legitime ingressi su(nt) Veteri Testamento Aaronem summum Sacerdotem in matrimonio habuisse Elisabetham filiam Amanidabi, de eaque quatuor genuisse filios, luce meridiana clarius est. (Exod. 6. 23.) Imo et successu temporis summo Sacerdoti licitum fuit uxorem ducere. (Levit 21. 13.) Similiter et Ezechielem Prophetam uxoratum fuisse legimus (Ezech. 24, 18). Apostolum Petrum in matrimonio vixisse constat (ex Marc. 1, 30). Philippum Evangelistam habuisse quatuor filias virgines, legitur (Act. 21, 9), ne quid dicam de Patribus ac Episcopis primaevae Ecclesiae, quorum multos iam in ministerio matrimonium ingressos et ipsi Adversarii nobis concedere debent. Haec singula postquam diligentius considerassem, agnovi me omnino nihil indignum sacro ministerio facturum, si sacrum matrimonium legitime ingressus fuero. Conatui adspiravit Divinum Numen, cuius consilio desponsavi tandem legitime in futuram vitae ac fortunarum Sociam carissimam Virginem Juditham Clarissimi quondam Viri Johannis Major unicam filiam. Dies nuptiali gaudio 27. Augusti destinata est. Proinde Perillustrem ac Generosam Dominationem Vestram ea, qua par est observantia peto, ut una cum Perillustri ac Generosa Domina, cui mea obsequia defero, die eadem ad nuptiale convivium comparere illudque sua acceptissima praesentia condecorare non degraventur. Quod benevolentiae genus quibuscunque pietatis officiis de(me)reri non intermittam.

Jam optatissima quaeque ex animo pr(ecat)us Perillustrem ac Generosam Dominationem Vestram cum (. Dei) gratiae commendo, simulque me totum cum studiis singulari favori Perill(ustris ac Generosae D)ominationis Vestrae insinuo et maneo

(PERILLV)STRI AC GENEROSAE DOMINATIONI VESTRAE.

Dabam in Csujvar MDCCXXXIV. 12 Aug

Devotissimus

JOHANNES GLOSIUS mp.

(Kivül idegen kézzel): De Connubio Clericor. occasione Matrimonij per R. Dnum Joannem Glosium initi, scripta Epistola, ut evolvatur digna.

2. Prónay Gábor — Bél Mátyáshoz.

(Nagyszombat, 1735. nov. 30.)

— A „Notitia Hungariae“ pestmegyei vonatkozású kötetei dolgában, mely részt Prónay G. felülbírálta s jegyzetekkel bővítette. Dicséri a művet s jelzi, hogy rövidesen visszaküldi. —

Tyrnaviae, 30. 9bris 1735.

Admodum Reverende et Clarissime Vir,
Domine et Pater plurimum Colende!

Non sustinui prius scribere, quam eam operam, pro qua alioquin compellatus, ast infirmitate propeditus, ante Annum praestare non potui, hac iterum occasione navasem, dum opus Historicum Descriptionem Tractus Pesthensis continens, de quo antehac indigni censores indigne censuerant, una adjecto Pilisiensis Districtus Tomo remissum nobis est. Privatim per me evolvendum postquam assumsissem, quantum per assidua itinera licuit, in de-

scriptione ipsorum Locorum nonnulla notavi, ursique demum D. V Comitis in revidendo dispositionem et operam. Quod et praeter spem obtinui, effecique, ut ternis vicibus habito consessu, commisso nobis munere, perfuncti fuerimus. Plurimum tamen valuit, Illrmi Viri Domini Germette non minus gravis, quam etiam benevolentiae plena admonitio (quam hoc nomine multum venerandum duco, ac studium singulare tum erga literatos tum et Patriam, gentemque nostrum agnosco), alioquin donec sub proelum venisset hoc opus, diuturnum sane tempus abisset. Dicit inquit, quanta socordia sint et inscitia plerique omnes nostratum, ut vel prorsus abnuant, vel praeter rem interpretatione sua abeant. Sed de his alias. Mihi perplacuit, quod pene omnia, quae adducuntur, priorum scriptorum, et quidem aetatis suae monumentis ut plurimum nitantur, quorum nobis paucissimis copia esse potest, quid quod in insthoc opere omnia suo loco et ordine, cumque delectu et censura ubi expedit, adducantur. Equidem legens voluptatem illam animi, quam maximam cepi, detestatusque sum et censui: indignum Patria nomine gente sua, qui non his caperetur, obliteranda mallet. Virgilianum illud prae oculis quasi habui: Et pater Aeneas et Avunculus excitet Hector. Hinc igniculi et excitatione ad virtutem, ubi vero tot clades tot conversiones legimus, in multis non desperasse discimus, quin imo meliora expectare jubemur. Haec ego itenere vacans conjeci. Opus spero prope diem reditum iri. Qui dum me affectui Paterno et votis subjicio, ac ipsemet pro incolumitate R. D. Vrae ex animo apud Deum supplico, persevero obsequentissimus

Ad R. D. Vram

GABRIEL PRONAY, m. p.¹

¹ Czimzett nincs megnevezve, de kétségkívül Bél Mátyáshoz volt e levél intézve.

3. BÉL MÁTYÁS — PRÓNAY GÁBORHOZ.

(Pozsony, 1736. jan. 12.)

— A Notitia Hung. Pest-Pilis-Solt megyére s Buda városára vonatkozó kötetek dolgában. Kéri Prónay G. közbenjárását, hogy a megyéhez küldött kéziratot mielőbb visszakaphassa. —

Perillustris ac Generose Dne, Fautor Aestumatissime!
Superioris cursoris beneficio scripseram ad P. D. Vram, inclusis simul ad Spect. D. Vice-Commitem litteris, eo fine datis, uti primum volumen (tria enim sunt) laboris mei, revisum, citissime ad Illmum D. Germettenium remittatur. Quam petitionem, si fors intercidisset epistola, eo diligentius volui iterandam, quo magis, deproperante ad finem Tomo II^{do} commentariis illis meis, primo imprimis volumine inditus sum. Quia enim a Pest-Pilis-Solth, inchoandus erit Tomus III., operae autem typographicae ferari nequeunt, nisi cum extantissimo meo et bibliopolae damno: adhaec Augusta Aula vehementer adurget operis admaturationem: facile advertit P. D. Vra, periculum in mora esse. Ergo iterum iterumque, tertio et quarto, obsequentissimas preces meas repeto, utque eas, in procurando quam diligentissime, negotio, cordi sibi sumere velit, tum peto vehementer, ut in re honesta nequeam vehementius. Non est autem opus, Budensis urbis instituendam a magistratu revisionem exspectare, dummodo, cum monitionibus, volumen primum interea reddatur: quod dum imprimetur, facturos se pollicentur Budenses, quod tum est Spes mihi certissima, fore, ut me exaudiat P. D. Vra. Nollem enim, ut novis querelis sicuti cum uno alterove Comitatu factum est, locus daretur. Sin vero obduraverit animum Spect. Dn. Vice-Comes, recurrendum erit ad principem, cuius auspicio commentaria haec conscribo. Quod reliquum est, importunitati huic veniam deprecatus, sum

Praet. D. Vrae observantissus

BÉL mp.

Pisonii A. 1736. d. 12. Jan.

(Kivül:) A. Monsieur Monsieur GABRIEL PRÓNAY Ad-
vocat fort renomme _____ à Pesth.

4. Bél Mátyás — Prónay Gáborhoz.

(Pozsony, 1736. jan. 19.)

— Előbbi ügyben. —

Perillustris Domine, Fautor Aestumatissime!

Laetor impense, quod Historiae Cottus Pest cet. volumen primum in manu sit P. D. Vrae. Nunc maiorem in modum rogo, ut quia desunt fideles occasiones, eundem laborem meum Postae, dum cautela tutae transportationis, tamquam in se, quae Maiestatis servitium attinet, illico tradere velit. Sumtu, liberaliter rependam, modo potiri possim exemplari meo. Nam hebdomade futura Viennam mihi erit ascendendum, ut Tom. II. Suaetti Sacrae faciam repraesentari. Tunc autem hic iste vester Tom. III. prelo debet submitti. Spero, non me deserturam P. D. Vram, qua confidentia ductus, interpreces incolumitatem P. D. Vrae adtingentes sum

Praet. P. V. ex animo deditus

BÉL mp.

Pisonii 1736. d. 19. Jan.

5. Burián Sámuel csabai lelkész — Prónay Gáborhoz.

(Csaba, 1736. febr. 7.)

— Köszönő levél, bizonyos szivességért. —

Spectabilis ac Generose Domine,
Fautor & Patrone, mihi devoto pietatis cultu prosequende.

In Extrema Sorte Unicum Mediatorem!

Jam toties rediit Janus, neque tamen ego adplicui manus, ad debitum, quo Spect. ac P. D. Vrae varia ob beneficior. genera obligor. praestandum officium. Interim

facile veniam me obtentur. spero, cum vitium neglecti officii non in animo, alioquin semper erga benignum Spect. ac G. D. Vrae affectum reflexive semet habente, sed in occasionum defectus haesisset. Nunc directa hacce occasione meam semper illibatam. Spec. ac. Gen. D. V. pietatem testari volens, toto sinu gratulor, aeternisq. laudibus Deum Clementem concelebro, quod in hac mortalitate mihi liceat optata quaeq. de incremento, sive honoris, sive facultatum hoc deniq. augmento Inclytor. haeredum Spec. ac G. D. V. audire, et eatenus, in summis meis interdum animi & cordis angustiis, velut efficacissimo Cordiali affectu Sp. ac. P. D. Vrae (quem ob novercantis fortunae meae variabiles vicissitudines immutatum tanto minus spero, quanto certior sum, de reali & constanti candore) recreari. Altipotens Deus Spect. ac G. D. Vram, cum tota Inclyta Domo, commodo Sacrae Nostrae Rei publicae ut et adflictae Patriae quam diutissime sanum incolumemq. esse velit, ad invidiam inimicor. & consolationem Clientum suor. quorum de numero, me quoque abjectum, porro, pristinae gratiae & Patrocinio Spec. ac G. D. Vrae commendatum, benigne complecti dignabitur, quod futurum, uti certo spero, ita etiam ad cineres usq. maneo.

Csaba 7. Feb. 1736.

Spectab. ac G. D. Vrae

Immeritus servus

SAMUEL BURIAN mp.

E. C. V. D. M.

(A harmadik oldalon szélről:) Avicular. octo-paria
submissa mente Sp. ac G. D. V. offero.

6. Bél Mátyás — Prónay Gáborhoz.

(Pozsony, 1736. febr. 12.)

— Köszönetet mond Prónay Gábornak a Notitia Hung. pestmegyei kötetei dolgában tanúsított szolgálataiért s kéri őt, hogy Darvas Józseftől 50 frinyi kölcsönkövetelését hajtsa be. Üdvözetek. —

Perillustri Viro

Gabrieli Pronay

S. P. D.

Mattihias Belius mp.

Cumulate TV quidem, precibus meis fecisti satis, quando captivas damnatasque capitis lucubrationes meas non modo absolvisti a crimine, sed recognitas etiam tuto ad me curasti perferendas. Dicit nequit, quantopere una mecum laetatus fuerit illustris Germettenius, cum ad se arcessite mihi geminum illud volumen redderet. Ergo ingratus forem, nisi bonitatem hanc TVAM in receptis referrem, tum demum remunerandam, cum se dabit occasio. Plane enim intelligo, nisi TE mihi laboris mei cognitorem, propitius Apollo, indulsisset, sufflameo, homines Vestros, posituros fuisse Tomo, qui jam inibit, tertio, severioribus forte iussis amoliendum. Qua quidem molestia quod et me liberasti et provinciales TVOS, tam Germettenio non minus quam mihi gratum acceptumque est, quamquam quod gratissimum. Tuum nunc erit, ut mea tenuitate cum ita feret occasio, utaris; nam ita omnino volo, et qua sum erga TE confidentia amoreque, etiam jubeo. Nondum vero gratias, quas TIBI debeo, retuli, tum novas iterum molestias. Josephus Darvas, homo TIBI probe cognitus, inde a quinquennio, florenis quinquaginta mihi obstrictus est; quos per epistolam monitus saepius, sed et coram, heic apud me, rogatus, nondum parat reddere.

Proinde jus meum in Te transferre statui, simul intellexero, haud gravate id TE accepturum. Vale, optime Pronay, et, si adest, illic, Reviczkyus noster, et Zitkovszkyus, eos TV verbis meis salutes prolixè. Iterum vale. Pisonii A. 1736. IV. Idus Febr.

(Kivül:) A Monsieur Monsieur GABRIEL PRONAY Advocat fort renomme cet. à Pesth.

7. Bél Mátyás — Prónay Gáborhoz.

(Pozsony, 1736. április 5.)

Ajánlja lelkészül Kubányi Györgyöt, — hová, nem tűnik ki — kit előnyösen jellemez. Thessediket ez állásra még fiatalnak tartja.

Perillustri Viro
Gabrieli Pronay
S. P. D.

Mattihás Belius mp.

Distinebar sacris laboribus, cum TVAE mihi redderantur. Quae una res in caussa fuit, quominus poterim respondere: dum interea epistolae TVAE argumentum, cum amicis communicatum, a me est. In sinum mihi gaudet et DEVM celebro, qui eam TIBI mentem indidit, ut, et de TVA ipsius et subditorum TVOR. salute, cum cura sollicitus sis. Ita est profecto, indigemus, in dies, immo momenta singula, ut torpor noster, Divini Verbi efficacia, excutiatur, exciteturque mens, ad DEVM, filiali reverentia, timendum non minus, quam diligendum. Ist-huc autem, ita ordinante Servatore, Verbi Ministerium requiritur, tenax veritatis coelestis et idoneum ad docendum, hortandum, redarguendum, atque consolandum.

Qualem, quod nostrarum paraenesium memor, requiras, tam est laudandum, quam quod maxime. Subduxi ego, cum amicis, rationes omnes, cum se vir offerret, muneri huc, ultra, quam speres, commodus. Est is, Clariss. Georgius Kubany, nobilis Liptoviensis, moris profecto et vitae castigatissimae, doctrinae autem atque eruditionis prorsus eximia; adhaec sui ipsius conscius, superiorum venerator, parium amans et observans horum, qui sunt fidei eius crediti. Triennium est, cum in eadem mecum domo agit, munere informatoris ap. Cl. Rectorem nostrum functus, ideoque penitus mihi cognitus. Streperus (?) non est pro cathedra, sed solidus et cui domum impertivit bonitas Divina pertundeudi, praecordia etiam obfirmata, erigendi depressos, moderari recto tali incedentes. Pro singulari sua eruditione, qua pollet, magis quidem cupit Scholis operari; haud tamen, quod spero, excussurus nutum vocantis DEI. Quid, quod, ingenii et temperamento TVO unus omnium maxime congruat, educandis, eo tractu, nobilium liberis utilis futurus, commodusque. Linguas, praeter eruditas, callet sane, Germanicam et quadamtenus Hungaricam. Plura non addo: haec autem scribo, teste conscientia. Cl. Sam. Tessedik. ex nostra disciplina prodiit, seque in Germanor. coetu multis adprobavit, sermone habito. Verum iunior fortasse fuerit, quam poscunt destinationes TVAE. DEVS salutis nostrae auctor, rem ita sinat cadere, quemadmodum et TIBI salutare fuerit, et nomini suo gloriosum. Vale in Domino et quod coepisti opus, Deo propitio, urge, consuma. Ita precatur, qui toto animo TVVS est. Pisonii, A. 1736. Nonis Aprilis.

(Kívül:) A Monsieur Monsieur GABRIEL PRÓNAY,
Advocat fort renommé á Pesth.

8. Bél Mátyás — Prónay Gáborhoz.

(Pozsony, 1736 június 8.)

Köszöni Prónay Gábor nagyszombati levelét s birálatát, egyúttal kéri őt, hogy Pestmegye alispánjánál az I. k. kéziratának visszaküldését megsürgesse.

Perillustris ac Generose Dne, Fautor aestumatisse!

Nihil mihi litteris, Tyrnavia ad me datis, accidere potuit exoptatius: quippe quibus conductus sum, de facta operis mei revisione. Imprimis in sinum mihi gaudebam, in V. D. censendi eius provinciam collatam fuisse. Nimirum, adverti satis, quo candore, qua iudicii vi, quaq. industria reviderit P. D. lucubrationes meas. Laetabar subacto P. D. Vrae iudicio, idemque Illmo Germettenio legendum dedi. Mirabatus ille maiorem in modum ingenuam P. D. Vrae de errore piorum censorum fassionem; et de se unicum iudicium. Quapropter epistolam etiam retinuit, et inter sua nota, tamquam testem de integritate P. D. V. reposuit. Sperabam vero futurum, ut ante ferias recipiam vel primum volumen. Quod qui factum est nondum, scribo ad Spect. Dn. Vice-Comitem, rogoq. eum quam vehementissime, utiquam fieri potest, citissime, primum illud volumen remittat. Est enim periculum in mora; ne Tomo II. intra duas hebdomadas prodituro feriari debeat typographia: id quod cum inexplicabili meo et bibliopolae damno, ne dicem, totius operis, Suaetti Sacrae gratisimi retardatione concinnatum foret. Quocirca, obsequentissime rogandam volui P. D. Vram. uti Dnum Vice-Comitem permoneat, ut memoratum volumen primum interim remittat ut post tres hebdomadas prelo possit subjici, ante vero ab Excelsa Cancellaria revideri adprobariq. Quem favorem nunquam satis demerendum, qua se dabit occasio, remunerari contendam, eo diligentius,

quo pluris mea interest, ut coeptum inter tot difficultates opus feliciter conficiatur. Tomum seu volumen alterum, quod urbis Budae historiam complectitur, ibi revideatur, fiantque illi sua uti me magistratus docuit. Ergo illorum labor nunc expectandus non est. DEVS P. D. Vram habeat sibi qua commendatissimam. Ita vult et

Praett. D. Vrae

Addictissus

Pisonii 1736 d. 8. Jun.

BEL mp.

9. Michaelides Sámuel superintendens — Prónay Gáborhoz.

(Besztercebánya, 1736 szeptember 5.)

Válaszolva Prónay Gábor bizonyos levelére, dicséri a buzgalmat, melyet ez Podmaniczky Jánossal az egyházi élet rendezése érdekében a pestmegyei esperességben kifejt; köszönetet mond a «Summaria Biblica» kiadása alkalmából tőle kapott 24 forint segélyért, s ajánlja Pohl Mátyást Acsára lelkészül, bár nem hiszi hogy a turócziak eleresszék.

JESVM cum beneficiis!

Perillustris ac Generose Domine, Patrone et Fauctor mihi colendissime:

Maxima cum delectatione legi Perillustris Dnaonis Vrae Epistolam, quam nuper Deputati Ecclesiae Acsensis ad Rev. Dominum Pohlium missi, mihi tradiderunt. Apertum eo exhibeo Testimonium, Perill. Dnem Vram tum domesticae Ecclae tum reliquarum etiam in Inclyto Comitatu Pestiensi sitarum, laude dignam suscipere curam et in id magno conatu intendere, ne Venerabile Ministerium Contubernii Pestiensis de reducendo bono in Ecclesias ordine intentum, Patronatui Inclyto, eademquoq. medi-

tanti, palmam aliquo pacto praeripiat. Equidem quaenam sint venerandae Fraternalitatis Pestiensis Pia Desideria circa instaurandum bonum ordinem expresserunt idipsum Rndi Fratres per literas, occasione Inaugurationis meae ad officium, Anno superiore, et admovisse sine omni mora operi tam sancto et necessario manus, praevia cum Veneranda Fraternalitate et Inclyto Patronatu consultatione, nisi praescripta ab Aug. Imperatore superintendentum in Consilio Regio instituenda et hucusq. dilata praesentatio obicem posuisset. Ea postquam peracta fuerit, adurgente Perill: quoq. Dnaone Vra hoc negotium, nihil hac in parte in me desiderari patiar. Negari enim nequit, multas injuria temporum irrepsisse in Ecclesias nostras anomalias, cum gravi animarum jactura et scandalo infirmorum, ut adversarios nunc taceam, conjunctas. Non ubiq. Verbi Divini Ministri in Doctrina et Vita eos se exhibent, quos Paulus, Vas illud electum dei 1. Tim. 3. 2. seq. desiderat. Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, modestum, bene moratum, hospitem, aptum ad docendum, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non super lucri cupidum, non litigiosum. In laboribus officii, ubi qua Dispensatores Mysteriorum Dei debitam testari deberent fidelitatem, quanti nonnunquam apparent defectus? Quam negligentes sunt pleriq. in sermonibus sacris ad Populum instituendis, quod sine scrupulo Scripturae Sacrae, sine accurata praemeditatione recitant, neq. curant, ut incrementum salutare Auditorum obtineatur, contenti eo, si pensum utcunq. absolvant. De erudienda Juventute et rudi plebecula in ipsis Doctrinae Christianae rudimentis non ita sunt solliciti, prout consequendae Salutis necessitas exposceret, hinc malunt tempus exercitiis hisce destinatum in otio consumere, quam labori impendere. Magistratus quoq. Politicus officio suo quandoq. rite non defungitur. Ubi enim adhibito brachio Potestatis Secularis vitia reprimi et scandala coer-

ceri deberent, concessa subditis omni licentia efficiunt, ut Auditores monita Verbi Divini Ministrorum salutaria flocciendant imo rideant. Macte igitur virtute, Vir Nobilissime! cuius Pietas in restauratione ordinis boni in Ecclesia ita eximia constat. Imitatur Perill. Dnao Vra sanctum Herois Partium Vestrarum incomparabilis, Spect. ac Grsi Dni Joannis Podmaniczky, Inspectoris Eccliarum Comitatus Pest et Békés Primarii zelum. Felices sunt Ecclae, in quibus Moses et Aaron, Inclytus Patronatus una cum Venerabili Ministerio ita suaviter concordant, atq. in opere Domini, quantum possunt, conjunctis animis et viribus agent. Largiatur Deus conatibus hisce sacris de coelo largissimum incrementum. — Ego vero pro Perill. Dnis Vrae et totius Inclyti Patronatus Comitatus Vestri salute et omnigena prosperitate Davidis desideria ex Psalmo 20. quotidie ingemino, et ingeminabo vita durante; Exaudiat Vos Dominus in die tribulationis vestrae, protegat vos et invictos vos reddat nomen Dei Jacob. Mittat vobis auxilium de Sancto, et de Sion tueatur Vos. Memor sit omnis sacrificii Vestri, et Holocaustam vestrum pingue fiat. Tribuat vobis secundum cor vestrum, et omne consilium vestrum confirmet. Impleat Dominus omnes petitiones Vestras!

Sed de editione Summariorum Biblicorum in lingua Bohémica, pro quo Perill. Dnao Vra sub titulo praenumerationis 24 fl. mihi exhibuit, quaedam significare hac occasione volui. Rubore suffundor, quod tam sero exemplaria Tomi primi ad manus Perill: Dnis Vrae perveniant, id quod non negligentiae meae sed temporum injuriae adscribi debet. Prodiit nimirum in lucem Tomus I. Mense Octobri, Anno proxime praeterito, interim tamen exemplaria eius nunc demum intra paucos dies expecto, et dirigam ad Perill. Dnem Vram proxime 12 exemplaria, siquidem pro iis 24 fl. in antecessum levavi. Quia vero Bibliopegi sive compactores, qui libros eleganter et solide

compingerant, nostrae religionis apud Vos vix reperiuntur, si ita commiserit Perill. Dn. Vra, possent nostris Neosoliensibus ad compingendum tradi, qui pro quolibet volumine 15. grossos desiderant, compacta vero exemplaria tradentur Spect. ac Grosso Dno Adamo Roth, Comitatus nostris Vice Comiti meritissimo, ipsius Dnao procurabit occasionem, qua libri ad Dnaonem Vram promoverentur. Auctae quoq. sunt praeter opinionem meam expensae in editionem Tomi primi, ideoq. coactus sum, ei, qui curam operis in se susceperat praeter 2 fl. prout contractum iniveramus, 10 grossos pro quolibet exemplari superaddere. Confido itaq. quod Domini Benefactores non tantum istos 10 grossos mihi rependent, sed et pro facilitanda editione Tomi II. cuius dimidia pars jam Typis expressa est, per 2 fl. praenumberabunt.

Quod in specie attinet modernam domesticae Acsensis Ecclesiae necessitatem si obtinuerit Perillustris Dnao Vra. prout quidem desiderat, Virum Plur. Rev. et Cl. Dominum Michaellem Pohlium, qui cum Sermone Probatico profisciscitur, optime consuleret et necessitati animae suae, imo toti Ecclesiae Acsensis, is ubi viderit Auditorium, juxta Dictamen bonae conscientiae perpendet accurate, in qua Ecclesia, Neczpalensi aut vero Acsensi, ad quam vocatur, plus aedificare et Talentis sibi concreditis Domino fructuare posset. Interea praevideo difficilem futuram viri istius dimissionem. Ego quidem sincere optarem, si eum in Districtum nostrum obtinere possem, nam opera eius in promovendis publicis commodis nobis foret utilissima: verum Domini Thuroczenses ita resentiscunt hanc vocationem, acsi pupillam oculi eorum quispiam tangeret, nam et illi eandem, si non majorem necessitatem allegant. Deo itaque negotia haec commendanda sunt et quidem ardentissimis precibus, qui extrudet in Messem suam, etiam in Ecclesia Acsensis, satis amplam, operarum fidelem et industrium. Quod reliquum est, Perill. ac Gen. Dnem

Vram cum Nobilissima Domina Conthorali, Domo Inclyta
imo tota Ecclesia Acsensi, gratiae Divinae commendo et
maneo

Perill. ac Gen. Dn. Vrae

Neosol. die 5 Septembri 1736.

servus obligatissimus

SAMUEL MICHAËLIDES m. p.

(Kívül:) Perillustri ac Generoso Domino GABRIELI
PRONAY, Causarum utriusq. Fori per Inclytum Regnum
Hungariae advocato celeberrimo. c. Domino Patrono et
Fautori mihi colendissimo Acsa.

10. Michaelides Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Beszterczebánya, 1736 sept. 29.)

— Bizonyos pseydonim levélből eredt félreértés eloszlátása után
jelenti, hogy Pohlt sem a turóczi főispán, sem a neczpáli gyű-
lekezet — a hol reá égető szükség van — nem ereszti Acsára.
Kívánja, hogy az acsai egyház megtalálja mielőbb a néki megfelelő
lekipásztort.

Perillustris ac Generose Domine, Patrone et Fautor
mihi colendissime:

Admodum Rndus Dominus Michaël Pohlius ab Ec-
clesia Acsensi in Comitatum Thurocensem rediens, ante
dies 14. ad me divertit. Statum Ecclae Acsensis accurate
delineavit, quaenam sint Deo gratae Perill: Dn: Vrae
destinationes et intentiones enarravit, Vocationem sibi
oblatam ostendit, et quod maxime memorabile, Epistolam
supposititiam, quae sub nomine meo a viro quodam hu-
cusq. ignoto exarata, turbavit Perill: ac Gn Dnaonem Vm,
Ecclesiam Acsensem, imo alios quoque, quibus res ista
imotescere poterat, mihi ad manus tradidit. Multum me

sibi obstrictum reddidit Perill: Dnao Vra, quod in litteris suis nuper ad me datis, confidenter mentionem illius injicere, et nunc. quoq. eam extradare voluerit ad requisitionem Adm.: Rev. Domini Pohlii, qui quamprimum eam vidisset et observasset, eam manu mea non esse scriptam. nec sigillo usitato roboratam, fraudem subesse advertit. Qua fronte enim postposuissem Perill: ac. Gn. Dnem Vram contra omnem ordinem hactenus observatum in Ecclesiis Aug. Conf. addictis, tamquam Primarium et unicum Eccl. Acsensis Patronum, et Ecclesiae praecise commendantem subjectum aliquod, cum probe sciam, ubi Patronus est nostrae confessioni addictus, quod ei praecipue competat, de subjecto ad officium sacrum idoneo circumspicere, Ecclesiae praesentata, obtentaq. Auditorum approbatione, nomina totius Ecclesiae illud legitime vocare. Adhaec mihi neque innotuerat eo tempore obitus pie demortui Reverendi Domini Acsensis, cum Epistola illa exarata fuisset. Suspikor equidem, quisnam sit vir ille temerarius, qui famae meae detraxit; ne tamen ex mera suscipione aliquid egisse videar, firmiora eaq. stringentia inquiram documenta, intendamque, ut ad agnitionem iniquitatis suae et resipiscentiam perducatur, id quod suo tempore etiam Perill: Dnaoni Vrae innotescet.

Quantum ad Rndum Dnum Pohlium, multis conscientiam strigentibus argumentis cum disposueram, ut vocationem ad Ecclesiam Acsensem tanquam Divinam et prorsus legitimam acceptaret, voluntatique Dei vocantis morem gereret. Et profecto Vir optimae conscientiae, nullis argumentis ab utili et commodo depromptis sese a proposito abduci passus fuisset, nisi imminens Ecclesiae Neczpalensi periculum, quod in alias quoq. derivari posset, obicem insperate posuisset. Perpendit nimirum canonem illum: Salus Ecclae suprema lex esto. Descripsit procul dubio Incl. Patronatus Ecclae Neczpalensis in literis ad Perill: Dnaonem Vram exaratis, in quo cardine causa

Religionis apud eos versetur. Hinc factum est, ut et ipse Supremus Comes Comitatus illius, cui intentio Perill: Dnaonis Vrae et resolutio Rev: Dni Pohlii, quod vocationi parere velit, jam innotuerat, svaserit nostris, ne in hisce circumstantiis Dominum Pohlium dimitterent. Jam itaque Perill: ac Gr. Dn. Vra imo tota Ecclesia Acsensis, spe obtinendi Adm.: Rev: Dn: Pohl, quod et ego cum dolore resentisco, frustrata, ad Deum, qui solus dare Pastores juxta cor suum et extrudere fideles operarios in Mensam suam solet, sese convertat, eumque ardentissimis precibus imploret, ut ostendat virum, Doctrina incorrupta, et vita inculcata conspicuum, qui duceret ad viam salutis, neque diutius maneret coetus Ecclae Acsensis velut oves Pastore destitutae. De subjectis nonnulla cum Rev: Dno Pohlio, cum apud me fuisset, egi, quae, prout ad me scribit, cum Perill: Dnaone Vra communicavit. Ego interea procidam quotidie in genua coram Patre Domini nostri Jesu Christi, et ab eo, tum Perill: ac Gn: Dnaoni Vrae totique Domini eius omnigenam prosperitatem, tum Ecclesiae quoque Acsensi in praesenti necessitate consilia Salutaria et praepotens Auxilium implorabo, cuius gratiae Eandem Dnem Vram devote commendo et maneo

Perill: ac Gn: Dn: Vrae

Servus obligatissimus

SAMUEL MICHAELIDES mp.

Neosolii die 29. Septemb. 1736.

(Kivül:) Pesillustri ac Generoso Domino GABRIELI PRÓNAY (stb. mint a szept. 15-én kelt levélben) etc . . .
Advocato meritissimo. etc. t. Tot-Almáss.

11. Michaelides Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Beszterceb. 1737 aug. 2.)

— Hírül adja Bohus Sámuel elhunytát és ráutalva a haldokló óhajára, kéri, hogy karolja fel fiának ügyét.

JESVM!

Perillustris ac Generose Domine,
Patrone et Fautor mihi colendissime:

Dum periculosae in populo Dei imminebant conversiones, interea vero viri optimi, in utriusque Politico et Ecclesiastico statu utiles et proficui per mortem eripiebantur. Esaias Propheta convertit se ad lacrymas et lamenta ut hoc pacto precibus iram Dei placaret, Auditoresq. suos ad attentionem et veram Poenitentiam excitaret. Notatu digna sunt verba eius, quibus calamitatem temporum illorum describit, Esa : 57. 1. Ecce quomodo moritur justus, requiescit in cubili suo, ambulans recte. Eadem certe puriorem coetum et nunc premunt fata, ubi necessum foret, ut omnes, quibus Salus Ecclae curae cordiq. est, concurrerent, atq. coniunctis precibus et consiliis allaborarent, ut Verbum Dei habitaret inter nos abundanter, in omni sapientia. Sed proh dolor! Viri justi tolluntur, qui Sancto excitati zelo, consiliis ac laboribus suis, commoda Ecclae promovere potuissent; id quod recentissimum exemplum, Perill. ac Gnosi Dni Samuelis Bohus, viri Coetui Evangelico utilissimi, jam tamen praematura morte nobis erepti, commonstrat. Justo tardius ad nos venit vir optimus, cum turba imperitorum Medicorum Pesthini aegrum prorsus destruxisset. Omnem equidem impendit operam Dominus Doctor Mollerus, ut Virum hunc, publico bono proficuum, e faucibus mortis eripere potuisset, sed irrito conatu, nam in dies natura succumbebat. Id cum adverterem, officii mei esse duxi, ut eum a Politicis avocarem curis, quibus

in lectulo etiam immersus erat, et ad meditationem de aeternitate in coelestibus excitarem. Neq. conatus isti sacri carebant fructu, nam praeparatus frequenter iteratis colloquiis sacris, die 26. Julii sumpto devote Sacro Sancti Corporis et Sanguinis Jesu epulo, obtentaq. delictorum condonatione, circa horam 7. matutinam, inter preces adstantium, animam Salvatori placide commendavit, apud omnes bonos maximo sui desiderio relicto. Adstitit morienti quoq. Perill: ac Gn: Dn: Samuel Semberi, quo disponante corpus exangue, intermissis prolixioribus ceremoniis, vesperi ad f. die solis proxime praeterito conditus, et ad latus pie demortui Domini Parentis eius, Samuelis Semberi senioris, sepultum est. Ante mortem aliquoties in familiari colloquio mecum habito, mentionem injecerat Testamentariae suae Dispositionis, quam, si per aliquos Dies adhuc protracta fuisset vita eius, reformasset. Agnovit enim, pensitatis accurate rationibus et argumentis meis, non eam adhibitam fuisse per Eundem curam in educatione unici filii, quam praestare et potuisset et debuisset, hinc non est mirum, quod Filius sibi solus relictus et moderatore privato vitae morisq. destitutus a recta deflexerit. Neq. eius indolis reperit Filium Perill: ac Gn: Dni Stephani Bohus, prout sperabat. Confido, Perill: ac Gn: Dnaonem Vram, cui cura unici filii per pie demortuum Dnum Samuelem Bohus est commendata, omnem impensuram operam, ut quae hactenus circa educationem Filii neglecta sunt, emendantur, negotium vere haereditatis eius collatis cum Perill: ac Gn: Dna Johanna consiliis, ita dispositurum, ne distractis et abalienatis bonis mobilibus, Filio notabilis injuria inferatur, ipseq. Adolescens Nobilissimus ex desperatione, cum jactura salutis, ad aliorum Patrocinium recurrat, atq. hoc pacto etiam pia legata subvertat. Uberius de intentionibus pie demortui Domini informare potest Perill: Dnaonem Vram Adolescens Paulus Csiz, qui aegrotanti domino die noctuq.

adstitit, et quae ipsius erat intentio, ratione conditi, reformandi tamen rursus Testamenti, optime assecutus est. Deus Perill: ac Gn: Dn: Vrae vitam prolonget, consiliis et laboribus eius pro bono Ecclesiae susceptis benedicat, laetioraq. fata sionis videre jubeat, cuius gratiae Perill: ac Gn: Dnem Vram cum tota Domo devote commendo et maneo

Perill: ac Gn: Dn: Vrae

Servus obligatissimus

SAMUEL MICHAELIDES mp.

Neosolii die 2. Augusti 1737.

12. Radvánszky György — Prónay Gáborhoz.

(Radvány, 1741 nov. 25.)

— Kéri Prónayt, hogy Zolnay László szolgabíróvá választatása ügyében Turócz vm. főispánjánál járjon közbe. Utóiratban kérdést tesz Pilarik J. superintendenssé választatásának bejelentése ügyében. —

Bizodalmom Szerint való Jó Uram!

Köz dolgainknak előmozdításában számtalanúl tapasztaltam kgld szíves fáradozási és tsekély személyemhez is bizonyított szép Favors okozák, hogy itt lakozó (. . .) igaz szolgálói nevével köz kérésünket bizodalmasa(n . . .) jelentsem. Mely dologban való tudósítás kedveirt praevie insinualom ezeket: hogy tudnia illik, megnyilatkozván szemek, minémő alkalmatlansággal esik Nemes Vármegye szolgálattýából való felekezetünkbelieknek kirekesztettése Litomeritzky úr halála után, egyet akarattal azon voltunk, hogy a szolgabíróság vallásunkbéli jó subjectumra száll-

hasson. Ezen okból Gyülésünk alkalmaságával szolgabíróságra surogáltuk Zolnay László uramot és eö kglme qualificatus személyét Nemes Vármegyénk Levél által Méltóságos Fő Ispány Uramnak recommendálta. De támadtanak olly nyughatatlan Emberek, az kik minek előtte hac debita modalitate emletet Fő Ispány Uram requirálhatta (...) volna Zolnay uramot megelőzték hamissan informálván ő Mgát, mintha sógor Sembery János uram ő kglme emlégett Zolnay uramot (...) szolgabíróvá tette volna. Innen indítatván Mélt(ósá)gos Fő Ispány uram resensussát jelentvén, Nemes Vármegyénknek szóló levelébe azt is írja, hogy mivel praevie úgy mint a megholt szolgabíró ötsének ezen functiót megégérte, másnak nem complacéálhat és azon okból Litomeritzkyt szolgabírónak denominálja, lévén azon Levélben több hasonló kemény terminusok is, melyeknek in Despotico Imperio sem volna keleték. Az ottátúl fogvást viszont ezen szolgabíróságra pro candidature más három személyeket is Zolnay urammal projectált ő Ngának a Vármegyink, de ezen Levelünkre nem érkezet meg válaszunk. Litomeritzky(nek pedig) senki sem lévén jó akarója, ezen tiszt vise(lésére) annyibul is elégtelen, hogy inpossessionatus és alsó s nem felső vármegyink (...) jában lakik a (...) mostani functiójától is (Vár)megyink Fő Commissariatusságával con(tental)tathatnék. Mellyre való nézve kérünk bizodalmasan kglidet, méltóztassék Fő Ispány U(rat) divertálni és maga bölcse-sége szerint Ő Nagyságát arra disponálni, hogy Praerogativankat tekintvén egy Vármegye interpositióját meg ne vesse. Tselekedetink bizonyítják minemű respectussal és talán disimulatióval is edig viseltettünk ő Nagához : azért egy Litomiczky nem érdemli, hogy megszomorítassunk. Ő Ngának maga autoritását periclitáltatni egyébképen sem volna bátorságos, midőn declaralta az a Camara, hogy Litomiczky Uramot tellyeséggel nem acceptálja. (Kglde) ezen fáratságával viszont minyájunkat to(váb) szol-

gálattyára lekötölöz. Ezzel ajánlom maga(mat) kglđ Uri Favoriba és maradok

Bizodalmas jó Uramnak,

Radvány 25. 9-bris 1741.

Igaz köteles szolgálja

RADVÁNSZKY GYÖRGY m. p.

P. S: E melet az iránt is kötelesen kérem Kglđt, méltóztassék maga bölts tetzését nekem megírnya, Superintendens Piralik (sic!) Ur választását in Corformitate Resolutionum Regiarum kölötik-e T. Consiliumnál prae-sentálni vagy azt továbbra halasztani.

(Hátjegyzet:) 1741. 25. 9-br Lrae Georg. Radvanszky de Exclusionone Evangelicorum ab Off(iciis) publ. in Cottu Zoliensi.

(Szélén elkorhadt kézirat.)

13. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr 1742. április 29.)

— Ajánló levél öcsce érdekében, kit Prónay Gábor, gyermekeihez, nevelőül hívott el. — Egyúttal beküldi Mária Theresia királylyá koronázása alkalmából írt művét. —

Spectabilis ac Perillustris Dne

Domine & Fautor maximo opere observande.

Illustre nomen Pronaianum a complurimis celebratum admirabar hactenus & sacro, quemadmodum consuevi, deveneratus sum silentio, neque quidquam ita in votis habui, atque vel publice, vel saltem per litteras, quanti TE faciam declarare & reapse ostendere posse. Modum desiderio posuit nupera fratris mei germani ad informationem filiorum TUOR. abs Te per clariss. Dn. Hermannum facta evocatio, quam prout in acceptis, TIBI cum magna gratiarum actione fero, ita, ut hasce in praesens

ad TE darem, atque nostrum de meliori commendarem, ansam nactus sum. Digrederer sane ad momenta, quae in laudem boni Juvenis vergerent, nisi meus esset. Novit eius, qui eum primus TIBI insinuavit, indolem; neque is Te, VIR CONSULTISSIME, fugere potest, nuper quippe admodum coram comparuit; sed neque me praeterit omnis vitae eius et Studiorum ratio, dum a trium inde annorum intervallo eum non minus fratrem atque auditorem expertus sum. Prodit equidem hic ex scholarum umbraculis tamquam ex caligine quadam & loco obscuro in lucem, nullusq. inficiat eum, quando in praesens illustris TVA salutatur limina, varie in moribus, qui aulicam vitam ornant, esse adhuc exasciandum; sed Cato es, vir doctissime, urge, rege, corrige hominem vel nutum & umbram TVAM exosculaturum. Nihil addo; Tu, Spectab. Dne, accipies eum liberaliter, et ut naturalis TVVS in bonos omnes suadet favor, fovebis. Numen autem coeleste faxit, ut tibi pro voto serviat, TVIS in spem et solatium patriae natis, quantacunque sua humaniarum disciplinarum cognitioni prosit, nostrog. haud sane mediocri gaudio, ita partibus defungatur suis, qui, quem nunc in TE studiorum suorum promotorem nactus est, eum si Deus et fortuna adspiraverint, olim valedicturus habeat praesentissimum. Qua qu. de re, quemadmodum spem concipio firmissimam, ita meis pro felici susceptorum successu precibus Deum interpellaturus O. M. submissa animi veneratione maneo

TUUS

Deproperab. Jaurini propter
Arrabon, IV. dcl. April. A. O.

in preces & obsequia
promptissimus

R. CIO ICCCXLII.

M. JOSEPHUS TORKOS V. D. M.
& Gymn. Jaur. Ev. Rect. m. p.

Conjugem Spectabilem TVAM etiam atq. etiam salvere jubeo & foetum huncce meum litterarium de inau-

guratione Sereniss. Mar. Theresiae tanquam vile munusculum, sed animum significans devinctissimum submitto; quod ut aequa fronte suscipias, vir consultissime & aequi bonique consulas, maiorem in modum oro.

(Kivül:) A Monsieur Monsieur GABRIEL de PRONAY c.
c. avec beaucoup de respect. à Atsa.

14. Radvánszky György — Prónay Gáborhoz.

(Radvány, 1742 szept. 2.)

— Az articuláris helyeken végzett keresztelés után a prot. nemesek által a r. kath. plébánosoknak fizetett stóla, — nemkülönben a betegeknek evang. lelkészek által való meglátogatása — és a canonica visitatiók dolgában. — Mellékletben közli ez utóbbi ügyben az ellenszegülő besztercebányaiakkal szemben írásban kifejtett véleményét. —

Spectabiles ac Generosi Domini mihi Colendissimi.

Azon bizodalomtól viseltetve, melyet Nagy s Jó Uraim Zelussában helyeztettem, ez Levelemmel Udvarlok és köz dolgainkban bölts tanácsát implorálom. Tselekeszem ezt azon okból, hogy a közjavunkra tzelezó szándékomnak véghez vitelében tapasztalom elégtelenségemet és szükségnek látom, hogy más Jó Uraim auctoritása által is (ha hogy reménségem szerint vélekedésemmel bölts opiniojuk megegyez) azt annál hathatósabban véghez vihessen. Minek előte pedig megteadjem a kérdést, bőveb informatio kedviért jelentem, hogy az it való Felekezetünk-béliek, meg sem gondolhatom minemű félelemből avagy inkább mi okbul, béhozzák Vármegyénkbe azon szokást, hogy azon Nemesség is Plébanus uraiméknak megadják stólájokat, melyek in Locis Articularibus keresztelteztik gyermekeit vagy össze adjattyák magokat. Egy lévén azért a dolog, tészek kérdést, illendő-é és practikabilis-é, hogy ezen törvénytelen szokástól szomszéd vármegyék

példájára mi is felszabadíthassuk magunkat? Pro Negativa, legnagyobb ratiónak tartom az Usust. Elembe Pro Affirmativa szolgálhat az 1687. art. 26. per recentem etiam Diaetam confirmatus, és az is, quod Explanationes Regiae Solam Plebem Subjiciant Stolari oneri. Én ezen terhet nyakunkról lerázatatni igen szívesen akarnám, de meg kell vallanom, nincs Ember, a ki segítene ebben.

Gondolnám pedig Plebanus Uraimék Törvénytelen ususban helyeztetett ratióját e szerint evértálni lehetne: hogy tudniillik azon Stólát közülünk senki sem adta visitatiók rendelése szerint, hanem inkább pro generositate sua kedveskedet kiki tetszése szerint Parochusoknak. Reménlem azért simpliciter supersedealhatnak attúl és sokkal hasznosabb, kivált si in statu quo relinquamur, hogy ők legyenek in Petitorio. Tudom ezeken kívül suggerálhatnak az Urak helyesebb ratiókat is, és ha opiniok megegyez, vindicálni fogják projectumomat a keserves megvetéstül.

Hasonló kérdés az is, lehet-e Praedicator Uramnak ad Domos Nobilitares gyontatás kedviért és azt, in Casu tantumne graviter aegrotantium? vel et extra casum eum, ugy mint N. Thurócz Vármegyében nyilvánságosan kimenni? Javasollya ezt a keresztényi szeretet, hogy az ilyen lelki vigasztalást szívesen szomjuhozókat ebben segítsük és ez iránt helyyes fundamentumunk is ez lehetne, hogy mivel a királyi Resolutiók specificice csak a Temetést és a kereszteltettéseket tiltyák, a rationabilitás azt hozza magával, hogy a dolgot in favorem nostri interpretallyuk és addig miglen egész Casus is tilalomba nem megyen, ne légyünk dolgainkba szunyadozók. Nem kölömben Jó Uraim hölts elméjét abban is imploralom, Ecclesiaink visitatióját halaszuk-e még továbbra vagy is tsak az iránt requiráljuk Superintendens Uramot: Én így gondolkottam, hogy ezen Vármegyébe légyen a dolognak kezdeti: mivel már nagyobb részről Besztertzei Uraimék

előbeni protestatióktúl elalván a dologról illendőben gondolkodnak, melly dologban bővebb tudósítás kedviért mit irtam ő kglmeknek, kötölesen accludalom. De ez iránt szándékomat tartóztattya kiváltképpen az, hogy jőlehet Super Intendens Urak Instructiójának velem való közlése végett Posonyi Atyámfiat három ízbe is requiraltam, azt meg kezemhez nem vehetem, Besztertzei Uraimék pedig praevie magokkal communicálni kíványák.

És ezek azok, mellyekben telles bizodalommal Jó Uraim keresztényi segítségét és bölts tanácsat várva várom. Caeterum-me singulari favori Tit. Dominationibus Vris commendans maneo

Praetitul. Domination. Vestrarum

Radvány de 2. 7-bris¹

Servus devinctissimus

GEORGIUS de RADVÁN m. p.

Literas istas, jussu et indultu Spectabilis Domini GEORGII de RADVÁNY apertas et perlustratas, obsigillatas vero vicissim, Perillustribus ac Generosis Dominationibus Vestris debito cum honore et obsequiis mittit

JER. PILARIK, superintendens, m. p.

(Melléklet: Radvánszky György levele — melyre hivatkozik — a beszterczebányiakhoz, ezeknek a superintendensi hivatallal szemben beadott óvása dolgában.)

Paria Literar. ad Eccl. Neosoliensem in Puncto debitaе subjectiois Superintendententi datar.

Perillustres ac Generosi Dni, Amici et Vicini mihi Colendissimi.

Quo minus a tot Annis non sine multarum Ecclesiar. Nostrar. damno intermissa Visitatio in hoc districtu Nostro

¹ Évszám nincs. De Prónay Gábornak e levélre adott váaszából (lásd alább 16. sz. a.) kitűnik, hogy Radvánszky e levelet 1742 szept. havában írta.

desideratum in effectum deduci potuisset: Pleraeque difficultates intervenerunt: quar. Palmaria esse videtur, quod nimirum Articularis haec Ecclesia Neosoliensis tempore Inaugurationis Domini Superintendentis Nostri certam Protestationem interposuisset, vigore cuius Tit. Dnae Vrae se nullam ab officio Superintendentis dependentiam habere velle, ac honoris dumtaxat gratia pro Inauguratione eius suos Deputatos exmisisse palam declararunt. Hoc quemadmodum reliquis Districtus huius membris plane insperate evenit, ita instabilienda necessaria ac mutua harmonia, eam quam conceperamus spem ferme sustulit. Excitatur interim aliorum Districtuum laudabilibus exemplis, ac dissitor. a nobis fratrum etiam monitis impellimur, ut ea, quae ad conciliendam unionem nostram pertinere videntur, T. D. Vris ex praevio eoque sano gravium sanorum Viror. consilio, tuta conscientia, perqu. candide commendare audeam. Quod ut commodius exequi possit, pace & venia Perillustr. D. Vestrar. de iis mihi loqui necessum est, piis & salutaribus, quae conatibus nostris obesse videntur. Duo vero sunt quae in praeattacta T. D. declaratione uberius continentur, utpote.

1mo Montanas nunquam Jurisdictioni Dnor. Superintendentium subjectas fuisse

2do In Anno 1658 Neosolij statutum esse, ut in Montanis electus senior plenariam habeat facultatem Congregationis instituendi & casus Ecclesiasticos terminandi.

Quod itaque primum concernit, ex vocula Dependendiae enatus Liberar. Montanar. harum scrupulus, qualiter florentibus illis adhuc Thurzonianis temporibus enucleatus sit, ex Actis A^o 1610 patet. Montanae vocabulum illud Dependendiae nimis stricte explicant, quasi vero Dnos Inspectores & Privilegia talium Civitatum coarctemus, & ita subditos esse velimus, quasi ad omnem nutum illis obedire debeant; sed paucis interjectis: unice hoc intelligimus, ut Dni Inspectores cum D. D. superintendentibus

sint unum, et unam habeant intelligentiam, eundemq. finem & scopum.

Quae cum ita luculenter declarata sint, et ne nunc iis alter sensus inducatur, in desiderata hac mutua & laudabili intelligentia, vel dependentia, quidnam praejudicij his Ecclesiis possit enasci, non video. Affirmare tamen ausim, facto potius quam Jure prioribus illis temporibus intermissam esse in his Montanis Dnor. Superintendentum visitationem. Ex praeallegatis enim verbis ab Inspectione Superintendentum exceptas esse dici non potest, quin potius contrarium apparet. Quod ipsum & Acta Synodi Rosemberiensis signanter Articulus 2. testatur. Et esto visitatio haec totaliter intermissa fuisset, in hoc tamen casu praescriptioni nullum locum esse testatur, Juris nostri Ecclesiastici Doctores.

Quod vero facultatem illam Dno Seniori datam concernit, fateor, me de ea non satis accuratam habere notitiam, ut pote eius rei in Actis Publicis nullam mentionem invenio. Videtur tamen mihi privatum hunc fuisse Montanarum concursum, ac ex eo, in iis, quae publicam dispositionem concernunt, vim legis non habere neque obtinere posse.

Graviora autem longe mihi videntur ea esse, quae cum Dnis Superintendentibus attactam correspondentiam et eor. visitationem nobis ultro citroque commendant: pro cuius rei firmissimo argumento aliis consulto silentio praeteritis, vel hoc solum meo tenui videre deservire potest, quod in florentissimis, etiam Regnis et Ditionibus, esto ibidem omnia; & respectu Ministerij & respectu Patronatus & respectu Auditorij per successivam multorum annorum seriem partim suapte medio conspicui Patronatus; partim vero medio Introductar. frequentior. visitationum, quasi ad amussim iam regulata fore, etiam praeter publicam notitiam nemo insicias ibit; attamen his omnibus n. attentis, quam constantissime in contrarium ubiq.

vigeat unanimis, hocce in passu ecclar. nostrar. consensus, atq. sine eo, salutarium huiusmodi visitationum quotidianus usus atq. praxis. Quemadmodum hic quoq. in simili, facile quis objicere posset, nullam in hac Eccla visitationis esse necessitatem, vel maxime cum probe sciam sub Inspectione tantor. Viror. res eius ita bene esse ordinatas, ut alijs in patria nostra, exemplo esse & praeire possit: per hoc tamen, vel minus necessariam vel minus utilem visitationem futuram, vix quispiam cordatorum adstruere valebit, sed hoc quoq. suo loco relicto, magnum nihilo-minus commodum capiemus, vel ex eo si a tot Annis durans iste noster dissensus, amice vicine & fraterne consopietur, ac in locum eius DEO grata harmonia super-inducatur. Nemo enim id negare poterit, nos unum esse corpus & quemadmodum in omnibus animalis membra non nisi cum vitae periculo ab invicem avelli possunt, ita in hoc spirituali nostro statu omnem Separationem esse damnosam, atq. periculi plenam, res est evidentissima. Certe multum utilitatis in Publicum redundabit, si laudabili Cittum Sepusiensium exemplo, re alijs imitatione digna hic quoque Patronatus prae luceat. Tit. D. Vris constabit aliunde et id, quod ex consensu in hoc Regno degentium Aug. & Helv. Conf. addictor. adeoque accedentib. eorum suffragiis a tempore Commissionis Pesthien-sis incessanter apud gloriosae memoriae Imperatorem nostrum nos instituisse, ut in ulteriori activitate ac facultate Superintendentes constituendi conserventur. Qui quemadmodum antiquitus, ita nunc quoq. in quatuor Districtus sunt divisi nulla Exceptione, quoad ipsas Civitates, interposita, quinimo quod Eor. inspectio etiam ad Montanas admissa sit, testantur id Acta Publica. Hoc vero tam difficulter obtento indulto, non uti rem arbitrarius minus convenientem, quinimo si verum ingenue fatendum est, cum alijs gravioribus Ecclar. Dei salutem Zelantibus pro casu conscientiae reputo, imprimis dum facile possit,

ut id, quod nunc displicet, cum tempore esto avide desideretur, tamen propter intermissum usum eius totaliter interdicatur. Priorem namque florentem illum Montanar. Statum si cum moderno comparemus, quantam mutationem tristes conspicimus, palam & in vulgus notum est. Temporibus illis septem Montanae repletæ Nostratibus, nunc una nos capere posset. Illo tempore liber in quovis cultus Divinus, nunc ad tria loca reducti, proh dolor! quantopere adhuc coarctamur. Florenti illo tempore, frequentes ac liberae, nunc penitus inhibitæ D. Rndor. Congregationes: Tanto ergo minus conveniens, et minus tutum atq. consultum judicarem Praedecessorum Vestigiis T. D. Vrae insistant: quo magis mutata est rerum nostrar. facies. Unicum adhuc ad tollendos omnes scrupulos addo, me nihil simulati in animo meo fovere, neq. videre, ut projectata hac visitationis occasione T. D. Vestris aliqua molestia causari aut minimum praejudicium inferri possit: cuius rei Deum in testem compello.

Et haec sunt, quae T. D. Vris genere hoc scribendi simplici et gravitati materiae ac tantor. viror. commercio n. satis competenti submittendum officij mei esse duxi, enixe rogans, ut suas dextras mecum jungere & in hoc salutari opere efflagitato suo assensu debiles quamvis, pios tamen conatus meos adjuvare non dedignentur. Rem certe T. D. Vrae facient DEO ac toti reliquo Evangelico Corpori gratissimam. Coeter. me T. D. V. experto & singulari favori enixe commendo et incessanter persevero

Tit. Dominationum Vestrar.

Servus devinctissimus.

15. Kuntz Jakab ágens — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1742 oct. 6.)

— Jelenti, hogy Vay és Valla szept. 21-ikén királyi audientian fogadtattak, de a resolutio nem volt kedvező. Ajánlja, hogy a tényálladékok hű feltárásával küldjék fel tovább is gravaminális panaszait. Végül külön mellékleten közli a királynő válaszait. —

Spectabilis ac Perillustris Domine!

Domine, et Compater mihi Colendissime!

Licet quidem Praetit. Dominationi Vestrae hactenus jam innotescere potuerit; nihilominus tamen et ego praesentibus, pro debita obligatione mea, breviter saltim et obsequiose significandum duxi, qualiter die 21 praeteriti mensis Sept. Dni Vay et Valla quidem Audientiam apud Reginam obtinuerint, ac tam novam Instantiam, quam et praescitum Articulorum Extractum Suae Magtti Sacrae praesentaverint; sed simul etiam insperatam ac tristem Resolutionem ex Throno, atque ore Regis audire debuerint, quod nimirum Sua Majestas tantum in particulari et non amplius in communi nos admittere, gravaminaque nra proponi velit; quemadmodum Praet. Dominatio Vra idipsum ex ipsamet hisce accluso triplici Responso Regio uberius videre dignabitur. Quo facto quid aliud agendum erat, quam huiusmodi Sollicitationem nram communi nomine hac vice in nomine Domini suspendere. Atque ideo omnes jam Domini Deputati hinc discessere. An vero, quando, et qualem sive ad communes nras, sive ad varias privatas Instantias Resolutionem simus obtenturi, tempus docebit. Si attamen passim per Regnum casus quipiam seu gravamina emergerint, quemadmodum in Tolnensi, Baranyensi, Sümegiensi etc. Comitatus jam enormes persecutiones at Exercitii turbaones fiunt; ea, si genuina et Species Facti, et Plenipotencia ab Aggravatis transmissa fuerit, ita, sicuti hactenus fieri consuevit, debito

modo repraesentabuntur, Caeterum dum me et Salarii mei causam ulteriori gratioso Praetit. Dominationis Vrae. patrocinio iterum iterumque commendo, simul, quo par est, cum venerationis cultu persevero.

Spectabilis ac Perill. Dominaonis Vestrae

Viennae, die 6. Octobr. 1792.

Humillimus Servus

JACOBUS KUNTZ, m. p.

(A levélben hivatkozott melléklet.)

Hierauf haben Ihre Majtt. also geantwortet:

Wir werden euch jederzeit mit Landes-Mütterlicher Gnade zugethan verbleiben und euch, wie unsere Vorfahrer in Gnaden handhaben, wo ihr in particulari, und nicht in communi eure Beschwerden vortragen werdet.

Auf diese Allergnädigste Ihre Majtt. Antwort ist folgende abermalige Antwort geworden:

Ew. Majtt. statten wir im Nahmen gesammter beyderseits Evangel. Ungar. Unterthanen unendlichen und unterthänigsten Dank ab, dass Ew. Majtt. dero Landes-Mütterlichen Gnade und Clemenz nach uns gestattet haben vor dero Gnaden-Thron zu erscheinen, bittend um die Barmherzigkeit Gottes uns gesammte Evangel. getreueste Unterthanen weiterhin also gemeinschaftlich anzuhören und nicht verstossen.

Hierauf haben Ihre Majtt. abermahl geantwortet:

Woferne ihr in euren Pflicht-schuldigen Schranken bleibet, und nicht anderswo Hülfe suchet, werden wir euch Acatolischen, wie denen Catholischen in particulari alle Justitz administriren und euch anhören.

Dann seynd Ihre Majtt. nochmahlen demüthigst angefleht worden:

Weilen ausser Gott zu niemand andern unsere Zuflucht nehmen können, uns weiterhin gemeinschaftlich anzuhören, denn in particulari nicht ein jeder Vermögen und Weisheit besitzt, vor Ew. Majtt. Gnaden-Thron allerunterthänigst erscheinen zu können.

Auf dieses ist abermahlige allergnädigste Antwort erfolgt:

Ein jeder, der sich befindet beschwert zu sein, und gerade vor uns kommt, soll angehört werden.

16. Prónay Gábor — Radvánszky Györgyhöz.

(Acsa, 1742 okt. 18.)

— Válasz Radvánszkyknak szept. 2-án kelt levelére (l. fentebb 14. sz.) az abban felhozott ügyekben. —

Acsa, 18. 8^{bris} 1742.

Bizodalmas Nagy jó Uram!

Még 7-berben költ nagy jó Uram Uri levelire, hogy ezen rövid válaszzal későbbben udvarlok, annak egyik oka az, hogy azon levél nem is igen régen penetrált kezemhez, más oka pedig, hogy az iránt Bátyám Prónay Pál urammal előbb kivántunk szólani és másokkal is, ha jó alkalmatosság adatik közleni; Eő kgylme proxime megfordulván nálam, nem különben Bohus János uram is Bétsből való megtérésivel, abban megegyeztünk, hogy a mi elsőt illeti, úgy mint Zólyom vmegyei Nemes Uraimék által eddig Stólaképpen adni szokott füzetést, az valamint helytelenül és praejudiciose frequentatis actibus inducaltattolt és már ususban jött, szintén úgy lassanként sok consideratio és kérdés nélkül azon köll igyekezni, hogy aboleáltassék. Leginkább pedig úgy lehet, hogy némelly uraimék, kiktül jobban kitelik, valamit supra solitam stolam

in forma honorarii agyanak és anticipative sine exactione Parochusoknak Offerállyanak önön magoktól, a kik pedig fognak kérti s mintegy exigálni, azoknak denegáltassék s következendőképpen azután pro avertendo praejudicio, mivel ex benevolo oblato et honorario obligatior és debitumot akarnak inducalni, mindenütt denegáltassék. Et iste quidem modus agendi in his circumstantiis sequendus et observandus esse videtur, de reliquo aliunde evidens est, et exemplo aliorum quorumvis Cottuum sive in iis residentium Nblium clarum, quod per Plebanos stola ab iis nec praetendata. Quare si Quartae in pluribus Cottibus et ab immemorabili paene tempore usitatae, quia tamen talis Usus justo et legali fundamento destituebatur, vel quod potius abusus cum praejudicio Legum et Nobilitatis praerogatione inductus fuerat, omnino mero facto et denegatione hactenus sunt abolitae, suffraganteque Legum praesidio in perpetuum aboleri debent, tanto magis abusus Stolarum si in uno hoc angulo Regni quoad Nbles quoque inductus esse praetendatur, contrario facto denegationis tolli et aboleri potest; cum praesertim hic actus sit pure Personalis et non realis, praejudicium etiam non alteri verum sibi ipsi stolam solvens Nblis inferre potuit, cum Actuum Personalium consequentia sive Poena in successorem non transeat. Ebben azért csak egy jó cointelligentia köl-lönék; s a Törvényre is akarnának fakadni jó Plébánussok, fundate nem praetendálhatnak, s ha fellyebb is mégyen a dolog, lehet remélni, hogy defensionak, a ki inkább fundata lehet helye léssen. — Másikat a mi illeti, igenis eligh ratióknk lehet, hogy ha valás mindenütt szabad, gyontatás is mindenütt szabad, quia ipsa Augustana Confessio alias non esset recepta et cuivis ubique licita; quia vero non rationibus sed vi geritur res, ideoque nec in vicinis Cottibus perinde ut ante pro palam hoc fine Nri exeunt, verum quantum fieri potest caute, obligationi tamen suae satisfaciunt, ideo hic fortissimum Argumentum nostrum sit et omnibus V.

D. Ministris imprimendum per eosque si officio suo et conscientiae satisfacere volunt observandum, ut aegrotis opera sua et sacro viatico adsint, ubi quidem fieri potest caute, si vero necessitas ferat etiam cum periculo, ipso salvatore Nostro Evictore officio fungantur; secus actum est si tantum in cautionibus vel etiam indultis humanis Libertatem Religionis nrae ponendam existimabimus. — Harmadikát a mi illeti, Poll uram példáját, Pilarik uram maga járásában már annál inkább követheti; reménlem pedig, hogy Posonyi uraimék németh concinált punctumokat eddig már közlötték és transmittálták az Urnak. Az Úr Isten engedgye, hogy Besztertzei Uraimék szép egyességet tovább is vegyék szivekre s tartsa Nagy jó Uramat és segítse e félékben, minyájunk vigasztalásával, szivesen ohajtom és mindenkor maradok — ¹

17. Thessedik Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Alberti, 1743 jun. 12.)

— Panaszlevél Schmidt János volt guttai lelkész esperes ellen, ennek egyes állítólagos hivatalbeli túlkapásai miatt. —

Spectabilis ac Generose Domine!

Domine et Patrone colendissime!

E re mea fore existimavi, si hanc meam Epistolam ad Spect. Dom. Vram. exaravero, ut, cum bene sciam, mei mentionem his temporibus coram Spect. D. Vm. saepius factum fuisse, ego quoq. ut par est et aequum, calculum relationibus alienis addam, alto et prudenti iudicio rem omnem Spect. Dom. Vrae submissurus.

Ante hos ferme annos tres, id quod jam ignotum non erit, duplices dedi ad Rever. D. Joannem Schmidt literas,

¹ Se cím, se aláírás (conceptus), a levél tárgya azonban kétségtelenné teszi, hogy Radvánszky Györgynek szól.

quibus, uti ex tenore earum patet nihil aliud egi, quam ut serio monerem virum, ne collata Sibi seniorali dignitate ingenio suo indulgeat, hoc est, Fratres uti solebat olim contemnat, sibiq. tribuat licentiam dominandi, ne hac ratione ordo Senioralis, quem eatenus amo et veneror, in dominationem, funestum illud in Ecclesia Christi nomen, postliminio degeneret.

Motiva rei susceptae erant, quod praeter me alii quoque nimiam in R. D. Schmidt arrogantiam observaverint, quam proinde, ceu rem multis aliis nociturum refellere uti nec iniquum fuit, ita nec videbatur inhonestum.

Nempe habeo id ex ore Rever D. Samuelis Chovan, Dnum Schmidt, quondam Pastorem Guttensem, eo fine, ut baptiset ad Atsam evocatum, baptisare non sinisse, eo quod praestigiarum esset suspectus. Quod si ita est, factum est praesumptivae dominationis, neque in foro conscientiae aut iudicio charitatis subsistere potest, tametsi ceteroquin nec ego patrocinari praestigiatoribus decreverim.

Sed addam alia, quae me petunt propius, atq. iustam necessariamq. correptionem, litteris expressam, meis extorserunt. Nimirum

I. Ausus est Rev. D. Schmidt, me citra omne meritum litteris apud beatae memoriae D. Michaelidem Superint. deferre, quasi ex contentu aliquo, non Novisolii sed Modrae ordnes sacros suscipere voluissem, id quod mihi tempore ordinationis est objectum.

II. Concionem sacram festo Martini in Aszod abs me habitam, vehementer et iracundia summa, exagitabat; quin imo me coram adstantibus in Parochia Fratibus Histrionem compellavit. Factum Seniore Evangelico dignissimum!

III. Alio tempore, citra vel minimam meam culpam in aedibus propriis in oculos dixit, me motus et turbas Modrenses, quibus quidam Ministrorum illius Ecclesiae implicatus fuit, excitasse.

IV. Cum meam itidem in aedibus propriis legeret Commentationem in Academia Jenensi editam, in faciem dicere veritus non est, me illius scripti auctorem non esse, quod dicere nihil aliud fuit, quasi quod more impostorum patriam decipere voluerim. Quod si ego dicerem, concionum in Aszód habitarum non esse auctorem R. D. Schmidt, sed eas ex Herbergero aut Tentato Mayeri esse desumas?

V. Coram magni nominis Viro, iam post scriptam epistolam, plane barbaro more, oblitus omnis humanitatis, me in aedibus suis excepit, imo vana motus suspicione, me, tum, in Congressibus Fratrum alterum esse Doegum, in faciem dixit. Sane, nemo me unquam maiori contumelia potuisset affecisse, personam utpote publicam, atq. quod sine ostentatione dixerim, omnibus viribus eo contendentem, ut in officio sacro, quod sustineo, conscientiam coram Deo et hominibus, conservem illibatam.

Haec et alia, Spectabilis Domine, perferebam animo forti, et vel in propriam famam injurias silentio premebam semper, licet, ne quid dissimulem, cavebam studio, ne imposterum cum R. D. Schmidt, a cuius conspectu semper tristis discessi, magna mihi intercedat necessitudo. Tandem, cum collato sibi Senioratu ingenio suo indulgere mihi videretur, monui in secreto virum, inter me et ipsum, qui tamen impatiens moniti, quod dextra datum, sinistro excepit, iamque a tribus annis quot non in meam perniciem formavit deliberationes? in quibus cum viderem verba mea in sensum trahi segniorem, aut ea censi, quae nullam merentur animadversionem, datis ad A. Fraternitatem in Tot-Györk congregatam litteris, rogavi maiorem in modum, ut qui mulctum decernere poterant, mea mihi delicta candide demonstrent, id quod tamen non modo non obtinui, sed audivi potius, illic consequentitas nescio quas ex verbis meis innocentissimis formatas fuisse.

Eapropter cum videam, qualibus cum ingeniis mihi negotium sit in Congressibus, meq. pro histrione tantum

atq. Doego per praesides haberi, fateor, me nihil magis optare, quam ut, ob mentis tranquillitatem conservandam, locum meum in congregationibus alter occupet; hoc interim non obstante, nuperae Atsensi Congregationi, vel ex eo, quod eidem Spectabilem Dominum interfuturum cognovi, lubens accurrissem, si non mihi iam in itinere constituto, quod tota novit Ecclesia Albertiensis, partim nimis adversa dici illius tempestas, partim Currus fractura, quo vehebar, id quod Dno Seniori quoq. per litteras indicavi, obicem posuissent.

Haec perscribere volui ad Spectabilem Dom. Vram, subire paratissimus, quicquid Spectabili Domino, hac in re iustum et aequum videbitur. Ceterum me contumelia nimis proessum, studiaq. mea sacratiora, patrocínio ulteriori Spect. D. Vrae commendo, maneoque

Spectab. ac Grosae Dom. Vrae

devotus submissusque precatior

SAMUEL THESSEDIK, m. p.,
Ecclesiae Albert. V. D. Minister.

Alberti, 1743. 12. Junii.

18. Pestmegyei esperesség — Prónay Gáborhoz.

(Czinkota, 1743 aug. 24.)

— A Michaelides S. halálával megürült kerületi superintendentensi szék betöltése ügyében. Három jelöltet neveznek meg: Severini Pált, Schmid Jánost és Hruskovitz Sámuel. —

Spectabilis ac Generose Domine, Nobis Singulariter
Colende!

Innotescentibus Nobis Dispositionibus circa vacans
Officium Districtus huius nostri Superintendentis, prome-
rente et admaturante Spect. Dnaone Vestra institutis,

Primum quidem et ante omnia in sinu gratulabamur rationem publici et observandi boni ordinis afflictarum Ecclesiarum Nostrarum pro zelo antehac quoque, cum consolatione piorum contestato, ulterius porro assiduae curae cordique esse Eidem Spect. Dni Vrae, quo nomine, grates etiam quas possumus ex animo referimus quam maximas, precati Deum Optimum, ut gratia sua proposito huic adsit et optatum finem cum gloria Nominis sui assequi nos faciat. Hunc scopum quantum in nobis positum est, secundare volentes, ex Viris, alioquin longe pluribus respectu & reveratione dignis, quos in Candidationis projectum, praeterea etiam, ex parte aliarum Ecclesiarum et Patronum venisse et propositos esse, quadamtenus intelligere Nobis licuit, cum ea declaratione, quod per hoc nihil honori et aestimatione eorum decedere velimus, verum observandi in Electione facilioris methodi causa, quem alioquin olim etiam observatum ac ideo qua non sine ratione practicum ac nunc quoque observandum facile quivis admittet: sed perpensis igitur ulterius etiam circumstantiis, quae in considerationem venire poterant, Candidatorum Nomine Tres duntaxat proponimus, et quidem decenti ordine respectu exantlarum in Ecclesiis Dei laborum et aetatis observato: Admodum Rndos et Clarissimos Dnos, Paulum Severini Garamszegiensis, Joannem Schmid Aszodiensis, ac Samuelem Hruskovicz Neosoliensis Ecclesiarum V. D. Ministros vigilantissimos ac in publicum etiam optime meritos, salvis caeteroquin aliorum votis et opinionibus. Haec cum submittere officii Nostri existimavimus, accelerationem porro Dispositionum. fine quam primum subsequendae Electionis, Spectabili ac Generosae Dominationi Vestrae commendantes, vota ulterius pro incolumitate Ptittae Dnis Vrae et Cohaerentium suscipimus, perseverantes Datum ex Congregaone Nostra in Czinkota Dje 24. Augusti 1743^{tio}.

19. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1743 szept. 5.)

— Köszönetet mond Prónaynak a jóindulatért, melylyel Torkos öcsöce, mint gyermekeinek nevelője iránt viseltetett s most, hogy ez külföldi egyetemre készül s nevelői állásától megválni kénytelen, őt 150 forinttal segítette. Egyúttal új nevelőül két ifjat jelöl meg, Tóth Sándort és Thessaris Jánost. (Mint alább a 22., 23., 43. s 48. sz. levelekből kitűnik, utóbbi nyerte el az állást.) —

Jaurin. d. V. Septemb.

A. O. R. CIDLCCCXLIII.

Gratia, Pax, Salus & Benedictio a Deo Patre coelesti Dnoque nro JESV CHRO Amen!

Spectabilis & Consultissime Dne, Dne & Fautor
submissa animi religione observande.

De juventute, quae nobis a DEO concredita est, eousque nos sollicitari attinet, quousque ipsa sibi adhuc consulere nesciat, et ad alenda fovendaque ingenia illa, quae aliquam de se spem ornamenti ex suis studiis in rempublicam redundaturi faciunt tanto magis homines obligantur, quanto certius est, DEVM hac nostra jam tempestate, quidquid agat, per accomoda instrumenta agere. Dabis veniam, Spect. Domine, quod varios inter eosq. arduos labores TVOS, tralatitia hac scriptione mea me ingerere sustineam. Facio hoc, fateor, audacius & confidentia singulari, hoc tamen libentius, quo maiorem TVVM erga studia mea, meque ipsum ac meos favorem, pro naturali TVO in omnes bonos adfectu expertus sum. Et sane, qui potueram mihi ab officio temperavisse, quando TVAS singularem humanitatem spirantes litteras, quae a reduce fratre meo mihi redditae sunt, legere accederet? Decebat insuper, dum tempus & ipsa aetas, spesque, quam de fratre concepimus meo, id jure quodam singulari sibi vendicare videbantur, uti eum jam tandem aliquando ad Scholas

expediam altiores & Academicis formandum tradam; qui prout ante unum & sensissem pene annum in sinum indulgentiae TVÆ hominem commendarem, & multis abs TE eum interea beneficiis iisque immortalibus probe norim, eodem prorsus modo, id est, singulari submissione, honestam et illustri aula TVA abs TE, vir consultissime, ei nuper datam dimissionem venerabundus exosculer. Spero interea eum, adminiculante DEO, muneri suo, dum apud TE gereret, respondisse in tantum, quantum tenuitas hominis & facultatum juvenilium modulus admiserat, imo testibus TVIS Litteris probe cognitum teneo, id tamen abs TE majorem in modum contendo, velis functiones eius aequi bonique caetero etiam tempore consulere, quae ab ipso humanitus, ut fieri plerumque assolet, commissa sunt, tribuere infirmitati hominis, cui homines mixtim subjecti sumus. In praesens autem, quando huncce fratrem meum honestissime abs TE auctum & ornatum, in sinum meum iterum recipio, ea, qua possum animi observantia, immortales TIBI, Vir Spectabilis & consultissime, ago habeoque gratias, pro affectu prorsus paterno, quo eum TE complexum fuisse per oe id tempus, quo a TVIS fuerat servitiis, probe novi, vidi & ipse expertus sum, ille in litteris ad me scriptis semper collaudavit, nunc coram totus ingenue depraedicat. Singulariter autem TIBI viduam matrem nostram & me & fratrem meum obstrictos esse profiteor & illo & hoc imprimis nomine, quod lautissimo salario, dixerim verius, adminiculo Academico florenarum 150, studiis enim eius destinati sunt, eum abs TE esse dimittendum censueris benignissime. Recordetur huius & immortalium coetera beneficiorum TVORVM, quibus fratrem hunc meum, pupillum alias & optimo in tenera adhuc aetate suo, patre orbatum ornare in animum induxisti, coelestis ille pupillorum & orphanorum pater & multis magnisque fortunarum ad TE TVAMque Domum Spectabilem accessionibus rependat, proles nobilissimas, quibus

gens TVA amplissima, tamquam gemmis melioribus exsplendescit, conservet Remunerator ille beneficiorum O. M. & faxit, ut in solatium & gaudium Parentum Spectabilium eadem crescere atq. tum studiis, tum gratia coram DEO & hominibus in dies augmentari valeant. Ego quidem, quantum in me situm est, totus id elaborabo; ubi favorem TVVM in nos singularem, primum quidem precibus, tum vero in proles TVAS carissimas, si olim pro destinatione TVA prudentissima eorum formandorum copiam, quam promptus expectaverim, habuero, animo, liberali & omni quae potero officiorum in TE meorum testificatione, demereri queam. Hominem coetera in locum fratris mei surrogandum TIBI visum fuit, Spect. & Cons. Dne, qui illico expediam & fecissem extemplo id lubentissime, nisi haec TECVM prius communicanda haberem. Duos juvenum habeo, quos TIBI de meliori commendare ausim; alterum purum, ut aiunt, Hungarum nobili prosapia, sed parentum adstrictionis fortunae ex Cottu Sempronensi oriundum nomine Alex. Toth, patriaeq. suae linguae probe gnarum; alter, Neogradiensem, non aequidem nobilem, profectibus tamen in studiis & morum elegantia atq. modestia sua omnino conspicuum, nomine Joannem Tessaris. Uter horum placeat, Dignitas TVA Spect. seliget, meque proxima occasione instituti certiolem faciet. Quod quemadmodum impense oro, ita salutata Spect. Coniuge TVA, amplissime Dne, TE, TVOS, TVA omnia meliori fortunae Divinae, inquam, providentiae commendo submissa animi religione perseverans

Spl. & Consult. Dne, TVVS

in preces & obsequia promptissimus

M. JOSEPHUS TORKOS V. D. M.
& Gymn. Jaur. Ev. Rect. mp.

20. Pohl Mihály — Prónay Gáborhoz.

(Selmeczb. 1743. szept. 8.)

— Ajánlja Mészták Pál selmeczi iparost, vallási sérelme ügyében. —

Jesum!

Spectabilis ac Generose Domine,
Domine et Patrone mihi gratiose.

Pressa Evangelicae Ecclesiae conditio Schemnitzii publico nota est, nec attinet vel quicquam eam commemorare. Illud hic imprimis, quam alibi, minus tutum est, ut conscientiae de veritate Evangelica sufficienter convictae hanc libere confiteantur. Exemplo sistit sese Spect. Vrae Dnaoni Paulus Mészták, civis hucdum et Lanio Schemnitzien. Transit ille olim, quibus argumentis ipse recensebit, ad sacra Romano Papaea. Ex hoc vero tempore, conscia mens mali, nonnisi fluctuare et Paulum miserum misere excruciare potuit. Quod nec negabat ipse, nec ignotum erat hominibus, quorum sacra ille confiteri videbatur. Qaerebat pridem modum eluctandi, aliud tamen ex alio malum impedimentum enascebatur, exequi ut propositum nequiverit. Donec ante non multos dies rem Clerus ad Magistratum deferret et Paulum publico carceri, in quo affines eius duo aeq. sudant, includendum conclusum fuisset. Qui quidem postremus oscitantiae Pauli cuneus est admotus. Nec enim committendum sibi esse putavit, ut tentationi tantae, quam evitare poterit, temere se subiiceret, ne scintilla fidei, quod omnino metuendum erat, carne adstricta et durius tradata, deficeret. Relictis itaque omnibus, ad tutiora se loca recepit. Quem adeo, requisitus, Spect. Dni Vrae magnopere commendo, et ut par est, pro eodem humillime intercedo, dignetur misero benigne succurrere consilio & auxilio, locumq. si fieri potest, sub sua christiana protectione, tutae mansionis concedere. Insuper viam quam iudicabit tutissimam, pro futura miseri securitate ostendere, ut qui

omnia libenter impendere vult, tantum ut conscientiae
libertatem obtineat. Ita vero Spect. Vram Dnaonem cum
Inclyta Domo Dei paterna protectioni devote commendo
et incessanter persevero

Spectabili Vestrae Dominationi

ad officia pietatis obstrictissimus

MICHAEL POHL mp.

Schemnitzii die 8va Septembr.
die mihi in Acsa memorabili
Ao 1743.

21. Rotarides Mihály — Prónay Gáborhoz.

(Pozsony, 1743. szept. 11.)

Hálalevél azon 80 forintért, melyvel Prónay Gábor, Bél M. és Szászki pozsonyi tanár ajánlatára, Rotarides irodalmi munkáságának támogatására sietett. Hasonló hálával emlékszik más jóltevőiről is: Bohus Jánosról és a két Jeszenákról.

Perillustris ac Generose Dne,
Fautor et Patrone desideratissime.

Quanta sint in universam Rempubicam Hungaricam, ac in primis Ecclesiastico-Litterariam Perillustris ac Generosae Dnaonis Vrae merita, longum esset profecto, vel praecipua saltem, breviter commemorando recensere. Quae uti ego, a studio adulandi alienus, litteris exaggerare nolo: ita etiam illud nequaquam praeterire possum, Perillustris ac Grosam Dnaonem Vram, singulari plane, bonarum artium cultoribus, consulendi, favendi, et ubi res tempusque postulat, re ipsa succurrendi, studio, facile omnes reliquos antecellere. Cuius rei, si quis alius, ego certe, clientum ceteroquin minimus, et quod maximum, antea ignotus, nec unquam tale quidpiam promeritus, documen-

tum, omni sane probatione maius, percepi. Ingratus ergo immo execrandus essem, si facilitatem, generosumq. Perillustris re Grosae Dnaonis Vrae animum non admirarer venerarerque: quippe qui tantus est, ut ad unicam solum modo Summe Reverendi Dni Bélii et Clarissimi Dni Szaszki epistolam ultro semet resolverit studiis meis litterariis, in emolumentum afflictissimae ecclesiae nostrae susceptis. 80 florenis Rhenensibus opitulari. Quod inusitatum in patria nostra beneficium, uti rite, ab Clariss. Dno Hermanno et Clariss Dno Szaszki die 26 Junii anni praesentis Posenii accepi: ita etiam vehementissime doleo, quod ad hoc usque tempus pietatem tanto Patrono debitam declarare haud potuerim. Nam etiamsi crebrae hinc ad partes vestras mittendarum litterarum dentur occasiones: nullam tamen ad praesentem usque diem satis commodam satisque tutam nancisci potui. TABELLARIO etiam publico epistolas ob certas causas rarissimo committere soleo. Tum vero, cum Dni Posenienses Icti Pesthinum descendissent, in urbe non fui. Accedit et illud, quod erat in animo, pro augenda collectione mea litteraria, et petendis, cum a Perillustri Dnaone Vra, tum ab aliis, idoneis consiliis, ad Vos excurrere atque ita pro collatis mihi manu liberali beneficiis, gratias coram reponere. Sed quia hac felicitate ob quotidianos eosque Dei gratia maxime proficuos labores, minime frui, nec pietatem meam oretenus exsolvere licuit: proinde volui immo debui, interim, rudiore saltem epistola, animum meum tanto Patrono declarare, quoad vel ad Vos commode venire, vel etiam exstantiori aliquo monumento clientis ingenui officia testari potuero. Precor ergo sincero ex animo, ut meam hanc, Perillustris ac Grosa Dnao Vra salva atque incolumis accipiat, ut diu feliciterque una cum omnibus carissimis vivat, valeat, atque vigeat, et in hac mea pietate tantisper benevole acquiescere dignetur. Perillustris quoque ac Generosi Dni Joannis Bohussii Me-

caenatis mei optimi munificentiam semper et ubique, uti decet, veneror cui ut prima quaque occasione, demissa mea obsequia, salute plurima praemissa, nomine meo nuntiarentur, est quod maxime rogo. Acclusissem litteras ad eiusdem Perillustrem ac Grosam Dnaonem, nisi forsán celerius ipsum me, quam litteras meas, in montanis fore, existimarem. Quantum ad res meas attinet, illae Dei, et post eum Spectabilis Dni Pauli Jeszenakii, reliquorumq. Dnorum Poseniensium Mecaenatum bonitate feliciter augentur. Revera Spectabilis Dnus Paulus Jeszenak una cum Spectabili fratre suo institutum meum ex integro probat et paterne inuat. Reliqua, quae compendii ratio scribere prohibet, amicus, cui has commendavi, et qui institutum meum integrum bene novit, facile, ubi opus fuerit, uberius enarrabit. His Perillustrem ac Grosam Dnaonem Vram una cum carissimis Divinae clementiae precibus ardentissimis commendo commendaboque, dum vivam. Haec dabam Anno 1743. 11. Sept. Posenii intentus unice laboribus patriis, quibus ut porro Perillustis ac Generosa Dnao Vra, ut adhuc, ita imposterum quoque, favere velit, maximopere oro ac maneo

Perillustris ac Generosae Dnaonis Vrae

Cliens ingenuus

MICHAEL ROTARIDES mp.

(Idegen kézzel az aláírás felett: „Samuel Egerer, Rosnyo-Bányán: per Leutschoviam.“)

(Kívül:) Spectabili ac Generoso Domino Gabrieli Prónay, Causarum Juris per I. Hungariae Reg. utriusq. Fori Jurato Advocato, nec non certor. I. Cottum Tabulae Judriae Assessori etc. Domino Colendissimo. Atsae. Buda. Aszód.

22. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1743 szeptember 29.)

— Válaszul Prónay Gábor levelére jelenti, hogy Tessaris Jánost kellő utasításokkal ellátva, pár nap mulva útnak bocsátja. Újból hálát mond a tapasztalt jóságért és támogatásért a maga, özvegy anyja s külföldre készülő öccse, Mihály nevében. —

Gratia, Pax, Salus & Benedictio a Deo, Patre
coelesti Dnoque nostro JESV CHRO. Amen!

Spectabilis, amplissime & consultissime] Dne,
Dne & Mecaenas submissa animi religione obser-
vande.

Nihil sane unquam mihi gratius accedere potest, quam cum viris & doctis & mirificis caetera virtutibus conspicuis, sermones, sive coram sive per litteras mutuos cedere; interea nec hoc mihi diffitendum puto, singulari me deliniri voluptate toties, quoties hominem frugi ex numero auditorum meorum in spem patriae aut Ecclesiae natum, promovere mihi contingit. In praesens, dum responsoriam TVAM epistolam pridie redditam accepi, juvenemq. qui mihi imprimis statione apud TE TVOSque informatoris dignus videbatur, abs TE TVIS esse delectum Tessariscum innuo comperii, sane utriusq. uti me factum esse partificem etiam atq. etiam mihi gratulor. Juvenis commemoratus TVISque destinatus ministeriis, jam me auctore totus in eo est, uti proxime pedem moveat et dies sui a nobis discessus dictus est III. Octobris, quo ad Vatzenses nundinas nostri secundo Danubio descendunt. Quare etiam proxime eundem in aula TVA illustri, Spectb. & Consultss. Dne esse compariturum certo spera. Neque attinet, qui pluribus jam TE mea hacce epistola fatigem, quem novi plurimis iisdemq. arduis distractum & inter-
peditum esse negotiis; inprimis dum per eundem exmit-
tendum juvenem novis TE compellare ausurus sim litteris.

Accipe tantum, quas TIBI aeternum debeo, pro TVIS in meos conatus honestissimos studiis, grates & praecipe, jube, manda, quando TIBI visum fuerit. Donec me non deficiet anima, animum hunc & TVI memorem & in TE TVOSque gratum nunquam posuero. Jam Vir praestantissime, a vidua matre mea & fratre Michaele, qui postridie pedem Deo auspice Wittembergam movebit, plurimum salutatus, cum illustri gente TVA bene & ex animi sententia vale faveque

Celeberrimi nominis TVI

Deproperabam Jaurini ad

Arrabon

III. Kalend. Octob. A. O. R.

ID ICCCXLIII.

Observatori devinctissimo

devotissimoque

M. JOSEPHO TORKÓS

V. D. M. & R.

(Kívül:) A Monsieur Monsieur GABRIEL PRONAJ de Prona etc. treshumblement & avec beaucoup ac respect.

Acsa. p. Pest.

23. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1743 október 1.)

— Ajánlja újból a levél átadóját, Tessarist, Prónay jóindulatába. Prónay neje számára tisztelete jeléül egy éppen most megjelent Magyar Cantionáléját küldi s egyéb theol. munkaterveiről tudósít. —

Spectabili, amplissimo, consultissimoque Dno Dn.

Gabrieli Pronai de Prona, Maecenati & Fautori suo summo opere observando ev!

Facit hoc saepe frequentia litterarum, ut iis & gratiam adimat & si quem alias novitatis florem habeant, etiam illum ipsum eripiat. Apud TE, Vir consultissime, vix tale quid scriptioni hinc meae tralatitiae decretum &

statutum iri mihi subvereor propterea, quod, quamquam nuper admodum mea ad TE commeaverit epistola, tamen in praesens qui TE iterum appellem, hinc TVA jussit auctoritas, hinc hominis, quam TVAE indulgentiae adscriptum ivi, jamq. has tradit honesta ex sinu meo dimissio. Nunc ergo eo, quo ante hac feceram animo, TIBI eum de meliori commendo. Exegit is apud nos tres & quod excedit annos pie, honeste, diligenter; & ea studiorum sub meis institutionibus adspirante & adjuvante Deo fundamenta, quorum nec me oppido pudeat, neque illum forte poeniteat. Recipe jam, vir amplissime nostrum huncce ita quidem, uti assoles, id est humaniter. Admove & applica indolis praeclaræ filiolis. Lustret numen optimum felicibus coepta successibus & faxit, uti juvenis hicce sit homo ex asse TVVS, illustrique TVA aula & statione, quam indeptus est, ab omni parte dignus. Sustinui, TVA quidem Spectb. Dne, pace, hac, dum se obtulit ita res, occasione, exemplar unum Cantionalis Hungarici aucti & reformati, quod nuper prela nostra reliquit, Spect. TVAE conjugii, quam plurimum salvare jubeo, submittere. Munus, fateor, papyraceum, sed sacrum & bono animo oblatum, quod velim liberali fronte accipias & inter meae erga Spect. donum TVAM submissae devotionis argumenta recenseas. Meditor nunc etiam novam Bibliorum Hungaricorum Vet. Testamenti ex lingua Spiritus & authentica, pie defuncti Parentis mei Novo Testamento Hung. jungendam versionem. Ad quod opus inchoandum me per Spect. Dnum Joannem Lani nuper hic apud nos Jaurini commorantem animarunt Mecaenates passim trans Danubium degentes indulgentissimi, quibus siquidem se Spect. TVA Dignitas, cum nonnullis aliis promovendae Dei gloriae in gente nra studiosis adjungeret, mihi quidem foret gratissimum & promovendo operi sacro ut quam maxime conducibile. Fateor laborem non esse unius annis, sed pene lustrum integrum requirere; in tempore tamen proposi-

tum pium, honestum, necessarium proponendum erat, ne umbris et tineis, ut fieri saepe assolet, laboremus. Feceris, Vir consultissime, id quod singulari TVAE in rebus administrandis prudentiae zeloque TVO in religionem SS. Evangelicam maxime conveniat; ego omni prorsus pietate ac religione maneo

TVVS

in preces & obsequia prompt.

Deproperab Jaurin.

Kalend. Octobrib.

M. JOSEPHUS TÖRKÖS

A. O. R. CIOCCXLIII.

VDM & R. mp.

(Kívül:) A Monsieur, Monsieur GABRIEL PRÓNAJ de Prona, c. treshumblement & avec beaucoup de respect

á Acsa.

24. Hruscovitz Sámuel superintendens — Pró- nay Gáborhoz.

(Besztercebánya, 1744 márczius 12.)

— Superintendensi bemutatkozó. Kéri továbbra is Pró-
nay Gábor támogatását s közelebről a pestmegyei egyházi állapotokról kime-
rítő értesítését. Utal egy Szarvas környékén dunántúli evangélikus
telepesekből alakult új evangélikus gyülekezetre,¹ sürgeti az aszódi
lelkész- s az esperes megválasztását, illetőleg mind e dolgokban
is Pr. G. közbenjárását kéri. —

Spectabilis ac Generose Domine, Domine Fautor
et Patrone mihi colendissime!

Salutem et omnia felicia Spectabili Dinationi
Vestrae precatus, mea demississima commendo servitia.
Ut praesentes ad Sp. Dnem Vram darem, pietas et cultus
quem Eidem pridem debeo, a me impetravit. Postquam
enim divina disponente providentia officium Sacrae in
Ecclesiis huius Districtus Attentionis, mihi immerito, praeter

¹ Nyilván Orosháza.

meam omnem opinionem et expectationem impositum est; id ipsum praeprimis Spect. Dnis Vrae favori et patrocinio insinuandum, commendandumque erat, quod hac demum occasione primum commode facere poteram. Si vergentem aetatem meam, et inclinatas vires, cum difficillimis, in quae incidimus, temporibus, spectarem, nequaquam tanto oneri humeros submissem. Sed innixus benignissimae promissioni divinae, Jesaiae 40., 30. 31. munus inexpectatum capessere debui, a quo, si in primis etiam I. Patronatus consilio et ope fulciatur sustentaturque, tum mihi successum, tum Ecclesiis etiam fructum non plane nullum polliceri possum. A Vestra itaque Sp. Dne id, maiorem in modum peto et contendo, ut me benevolentia sua complecti et conatus ac curas omnes, quas pro salute Ecclesiarum suscipio, pro prudentia, gravitate et zelo sua maxime insigni, adjuvari et tueri haud gravate velit. Ergo, quicquid a me in hac infirmitate praestari potuerit, quod ad Ecclesiarum fuerat commodum et expectaoni omnium, quibus pax et salus publica cordi est, responderet, desiderari a me non patiar. Quia vero auspiciis sacri huius muneris in nomine Domini jam jam faciendum est, et in primis notitia Ecclesiarum, quibus attendendum erit, paranda: hinc Splem Dnem Vram hac vice decenter rogo, ut nisi grave fuerit, aliquam de numero, Statu et conditione, nec non Dnis Patronis, Ecclesiarum in Com. Pestiensi et Békesiensi existentium, informationem praevis impertiri mihi dignaretur. Sigillatim cuperem intelligere, an eadem aliquod in Legibus Patriae praesidium habeant, vel vero sola Dominorum Terrestrium gratia metiendae sint. Novissime accepi circa Szarvas Desertum aliquod unpopulari per Hungaros, ex partibus Trans-Danub. eodem confluentes, accepta a Dno terrestri facultate Pastorem Evang. habendi, pro quo adducendo, jam actu nescitur tamen quonam abierint. Quomodo in haec, et similes, Ecclae spectandae curandaeq. sint, expediret cognoscere.

An jam etiam Ecclae Aszodiensi, de ministro Ordinario, et Venerab. Contubernio de Directore et Seniore prospectum sit, et quomodo, nondum accipere poteram. Utinam maturaretur negotium, ne ex cunctatione vel periculum vel saltem detrimentum aliquod publico vel privato bono eveniret. Cui quidem necessitati ut et toti negotio religionis quemadmodum Sp. Dnem Vram prae caeteris advigilare confido, ita ulteriori Eiusdem curae et patrocinio Singula porro commendo. Ceterum, ut Eam Deus, cum tota Incl. Domo, magno utriusque reipublicae, sacrae et civilis, commodo et ornamento salvam, et undique felicem praestare et diutissime servare velit, toto pectore precor et me ingenuitati Eius decenter commendans, maneo
Spectabilis ac Generosae Dominationis Vestrae

Neosolii d. 12. ad omnia pietatis officia abstrictissimus
mart. 1744.

SAMUEL HRUSCOWITZ mp.
Districtus Montani Superintendens immeritus.

(Kívül:) Spectabili ac Generoso Domino Domino
Gabrieli Pronai, Caussarum Utriusque Fori per I. Regnum
Hung. Advocato celeberrimo (tit. plen. hon.) Dno Fautori
et Patrono colendmo. Atsa.

25. Ambrózy György superintendens — Prónay Gáborhoz.

(Csetnek, 1744 ápr. 29.)

— Neczpáli találkozásuk emlékére egy könyvet küld Pr. G.-nak
ajándékba, egyúttal kéri támogatását „Summarium Biblicum” cz.
munkájának tervezett új kiadásánál. —

Spectabilis ac Generose Domine,
Domine mihi colendissime.

Ex quo Neczpallinum deserui, nunquam animo meo
Spectabilis ac Generosa Dnao VESTRA excidit. Tunc, dum
saepius mihi cum Praetitulata Dnaoe VESTRA conversari

licuisset, spem firmam conceperam fore, ut brevi Praetitulata Dnao VESTRA magno commodo tam Reipubl. Politicae quam Ecclesiae nostrae afflictissimae deserviat. Quia igitur spes mea me minime fefellit, toto pectore gratulor, longaevamq. vitam, sanitatem inconcussam, zelum Religionis Paternum, in pietate constantium precatus in tesseram candoris hoc munusculum chartaceum debita cum reverentia et voto eximiae ex eius lectione redundaturae utilitatis offero, hancq. oblationem in optimam partem mihi interpretari demisse peto. Spectabilis Dnus Samuel Draskoczy redux a Praetitulata Dnaoe VESTRA meminerat se mentionem fecisse coram Spectabili Dominatione VESTRA mei propositi, quod novum iterato meditator, sub Anonymo edere opus nimirum *Summarium Biblicum*, cuius utilitate allectus, ipse Spectabilis Dnus Draskoczy cum nonnullis aliis quampiam partem sumtuuum obtulerunt, ut me ad idipsum typis excudendum utpote toti nostrae Evangelico Slavoniae Ecclesiae utilissimum excitarent, sed nisi DEVS alios quoque Patronos et Promotores augeat, cuius causa devote oro, sumtus collati vix vigesimae parti operis exprimendae sufficient. Certe non minus Deo rem gratam, quam Ecclesiae nostrae perutilem Praetitulata Dnao VESTRA praestaret, si pro autoritate et consilio, quo apud multos valet, nonnullorum opulentiorum liberalitatem erga promovendum idem opus excitaret. Quodipsum dum spe firma mihi polliceor, audaciam, qua in scribendo utor, deprecor meq. constanti favori Spectabilis ac Grosae Dnaonis VESTRAE commendans maneo

Spectabilis Grosae ac Nobilissimae Dnaois VESTRAE

Servus ad quaevis pietatis obsequia obstrictissimus

GEORGIUS AMBROZIUS, mp.

Csetnekini d. 29. April 1744.

(Kívül:) Spectabili Generoso ac Nobilisso Dno, Domino Gabrieli Pronay de Eadem et in Atsa, quorundam Inclytorum Comitatum Tabulae Judiciariae ex Primariis Assessori, ac per I. Regnum Hungariae utriusq. Fori Advocato p. tit. Domino mihi colendissimo Atsam.

26. Chovan Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Acsa, 1744 május 23.)

— Tudatja hogy az esperes-választás ügyében a szavazatok beadásának határidejét a pestmegyei esperesség június 4-ére, tűztek ki s meghívja azoknak ugyanakkor Maglódon történendő felbontásához. —

Spectabilis ac Generose Domine, et Patrone, mihi debita animi Reverentia Prosequende.

Salutem, cum sanctissima, uberior. Spiritus sancti Donorum, ad sanctificationem animae, affusione. Inter nobilissima illa Momenta, quae, partim bene regendis, partim stabiliendis Rebus publicis, quondam, earundem adhibebant *Statores*, principe ferme loco poni videbatur *Ordo*. Qui, quatenus Pater et Mater rerum est, esseque debuerit omnium, in eo consistere debebat potissimum, ut VIRI, civili prudentia non minus, quam industria eiusdem Administratione Celebres, rebus praeponerentur Gerendis: Institutiones conderentur Salutares, quibus partim civilitatis, morum, virtutum, opum, aerariorum Similiumque Thesaurorum, quae *rei publicae* opem allatura essent, promoverentur Incrementa, partim ac pcipue ingenia excolerentur, ac denique sive avaritia, sive lasciora sive gula, effreniq. optimos quosvis mores convellendi libidine ferocientes animi strenua ac constanti Disciplina, feliciter domarentur. Regiminis huius, qui regebant atq. gerebant *fascēs*, pro diversitate Statuum, *Consules*, *Praetores*, *Tribuni Plebis*, *Aerarii*, *Dictatores*, *Senatores* etc. aut *Cardinales*, *Praelati*,

*Abbates, Episcopi, Seniores, cetera, dicebantur. Bono hoc ordine, ceu necessario rerum gerendar. cardine, prouti Regna, Respublicae, Societates, Urbes, Vici, egregie omnino sustentantur: ita sane, ruente aut absente illo, ruunt, pessumque abeunt omnia. Tam nobile igitur sanctionis pser-tim Societatis atp. Reip. Ecclasticae vinculum, desideratamq. resum regendarum felicitatem, per instaurationem boni ordinis quodammodo revocatura, eadem societas nostra veneranda, peculiarem decrevit, in Nomine Domini, instituere Conventum, mutuaque de Seniore ordinario aliisve Consistorialibus eligendis ac confirmandis conferre suffragia, idque futuri Mensis Junii, die Quarto. Pro quo pernecessario colloquio, commodo Reipublicae meliori, ut speratur, adlatur, Alma nostra societas, me quidem Interprete, Spectabilem Dominationem Vestram, (quippe cui semel iam Judicior. nostror. delata est, ac porro defertur *Inspectio*) reverenter invitat, rogatque sincere, ut, sepositis tantisper, quibus assiduo ad salutem Patriae occupatur, negotiis publicis, nonnihil otii sibi sumere, atque ad possess. *Maglód*, die supra iam notato, hora matutina 8va cultui sacro ibidem destinata (szélről: Concionatore futuro, Rndo Joh. Sztanovszky, Parocho Egyhazien.) in Consessum ac Collegium nostrae societatis reclinare, oneri sibi non ducat, datura id operam Alma Fraternitas nostra, ut prouti Spectabilem Dnationem Vram, Jurium ac Judicior. suor. Praesidem atq. Moderatorem esse, et cupit, et ultro recognoscit: ita sane desideratum ac felicem *Eiusdem* adventum, omni omnino modestia, decentiq. reverentia, ut par est, excipiat, nec dissona quadam animor. ac ad diversa abeuntium sententiar. consuetudine, exacerbata reddat.*

Quod superest, Conservet nobis Spectabilem Dn. Vestram DEVS, firmamq. porro efficiat, Domus Suae, i. e. Ecclae, orbis et orci astu multum ruinatae, Columnam, cum succrescentibus suavissimis, Bonorum non

minus, quam Virtutum Paternar. haereditariis Succes-
soribus, prorogatis diutissime, vitae fortunarumque Incre-
mentis, in nostri, pluriumq. afflictorum solatium. Ita me
iam in Gratosum Patrociniū atque Clientelam Specta-
bilis Dnationis Vrae demisse insinuans, persevero

Spectabilis ac Grosae Dnationis Vrae

ad quaevis officia piettis devotissimus

SAMUEL CHOVAN mp.

Scribeb. in Acsa, ex
Commiss. Superior.

Ecclae Acsensis V. D. Minister, ac
Venerab. Contub. Pesth-Békessien. Ord.
Notarius utrobiq. immeritus.

23. May 1744.

27. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1744 jún. 4.)

Hálájának kifejezése után ajánlja Pécsi Pált, a tótgyörki ev. lelkész
fiát Prónay fiaihoz felvigyáználak.

Jaurini prid. Nonar. Jun.
A. O. R. CIO IDCCXLIV.

Gratia, Pax, Salus & Benedictio, a Deo Patre
coelesti Dnoque nro IESV CHRO. Amen.

Spectabilis ac Perillustris, Consultissime item atque
doctissime Dne, Dne & Fautor multis nominibus
observante.

Prout mea TIBI innotescendi copia primo quoque
tempore haud exiguam meae meorumq. felicitatis partem
constituerat; ita utor, quae DEI in me singularis est
gratia, ea TVI in me meaque studia, animi liberalitate
hactenus, quam satis venerari & condignis celebrare lau-

dibus, quod libens lubensque fateor, haud sane possum. Tanta enim TVORVM in me meritorum est ubertas, quanta iniri certe nequit vel propterea, quod roris instar, non tantum in me unum se diffudit, verum etiam in auditores meos, quos TIBI de meliori commendari incomparabilis TVA in omnes bonos benignitas suasit & munificentia. Praeter me ipsum profecto ab exiguo inde temporis inter vallo, duos ex meis ita TIBI devincisti, ut TVORVM beneficiorum exemplaria in iis spectanda & admiranda sera habeat posteritas. Offert se in praesens tertius e numero meorum. Paulus Pétsius boni parentis & ministri V. D. apud Tot-Gyürkenses fidelissimi filius, bonae coetera spei doctrinae ac moribus haud postremis conspicuus. Cuius quinam conatus sint & quo nomine commendetur, indulgentiae, Vir consultissime, TUAE adnexum hisce meis litteris testimonium, imprimis autem Parens filii sui interpres luculentius ostendent. Superest ut ipse ego nomini boni juvenis TE interpellem, velis honestissimum hominis institutum TVA auctoritate obsecundare, qua polles singulari, idque efficere, ut voti sui compos fieri queat. Liceat mihi hac eadem occasione una, ut aiunt, fidelia, plures adhoc albare parietes.

Nescio an consultum existimares, Spect. ac Perill. Dne, adolescentulum bene excitatum Hungaricae tantum & quadantenus Teutonicae linguae gnarum, XII^{mum} circiter annum agentem ad latas ornatissimorum filiorum ephēbi instar adjungere, cum quo praeter latinam in primis Hungaricam linguam confabulando excolerent. Si hoc quidem e re TVORVM fore reputares, quod a Dnis Pisoniensibus imprimis cum singulari successu fieri observo, sane etiam hic se offerret modus TIBI hoc fine commendandi bonorum parentum filiolum, qui hac ratione & exerceret nobilissima TVA pignora in sermone patrio & cum tempore notitiam linguae Bohemicae compareret. Haec tamen, Vir consultissime, TVO relicta iudicio velim id obnixē

abs Te petens, velis tralatitiam hancee scriptionem meam liberali, uti quidem assoles, accipere animo, favereq. pergere

TVO

Spect. atq. Perill. Consultissimeq. Dne

In preces & obsequia christiana promptissimo

M. JOSEPHO TORKOS V. D. M.
& Gymn. Jaur. Ev. Rect. mp.

P. S. Veneror Spectabilem conjugem TVAM nobilissimisq. pignoribus felicem in studiis progressum precor.

28. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Besztercebánya, 1744 jún. 19.)

— Látogatását bejelenti a Zólyom-Garamszegen időző Prónaynál. —

Spectabilis ac Generose Domine, Domine Fautor et Patrone mihi colendissime!

Salutem et omnigenam felicitatem Sp. ac Grae Dni Vrae precatus, mea demississima offero servitia. Desideratissimus et opinione maturior, Splis Dnis Vrae ad partes nostras accessus quantopere me adfecerit, verbis explicare non possum, imprimis cum epistola favoris et benevolentiae plena mihi significatur. Opere itaque testari cupe-rem, et e vestigio ad eam excipiendam, seu in Garamszeg seu in balneo vicino me accingere. Interim quum sacra Dominicae instantis peregre me proficisci vetant, si ad diem Lunae Spect. Dnem Vram vel occupationes, vel cura sanitatis, remotam a nobis isthic detinerent, et non importunum adventum meum fore, quocunque modo intel-

ligerem, perlubenter die 22 praes. alterutro in loco pietatem et cultum Eidem debitum coram testarer, et si hac vice occasione omni reverendi Spect. Dnem Vram exciderem, merito infelicem me putarem. In reliquo ut Deus pretiosam Spect. Dnis Vrae vitam et sanitatem clementer proroget et servet, et omni desiderata felicitate cumulet, devotissime precor, salutataque demisse tota Incl. Domo, mei favori Eiusdem et gratiae decenter commendo.

Spectabilis ac Grosae Dni Vrae

ad omnia piet. off. obstrict.

SAMUEL HRUSCOWITZ mp.

Neosolii d. 19. Jun. 1744.

(Kívül:) Spectabili ac Generoso stb. . . . *Garamszeg vel Rybar.*

29. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Beszterczebánya, 1744. jún. 20.)

— Fenti ügyben. —

Spectabilis ac Generose Domine, Domine Fautor et Patrone mihi colendissime.

Serius ex Sacris rediens, acceptissimas Spect. Dnis Vrae reperio, et veniam adeundi Se mihi concessam cum gaudio intelligo. Omnem itaque dabo operam, ut futuro, Deo dante, die Lunae Spect. Dni Vrae in Garamszeg coram possim inservire. Faxit Deus ut integram et felicem cum tota I. Domo, humanissime salutanda, reperire queam. Cuius favori etc. . . .

Sp. ac G. D. V.

ad omn. piet. off. obst.

Neosolii d. 21. Jun. 1744.

SAMUEL HRUSCOWITZ mp.

30. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Beszterczebánya 1744 júl. 22.)

— Kéri, hogy egy a pest-békési espereshez intézett levelét ehhez továbbítsa, nemkülönben, hogy egyes vallásos könyvek kiadása ügyében a Bohuss-féle alapítványi segélyt neki megszerezze. Jelzi, hogy a canonica visitatiót, mihelyt superintendensnek elismertetett a király által, a nógrádmegyei egyházakban kezdi meg s reméli, hogy ez alkalomból Prónayhoz Gutáról (Acsához közel, Nógrádmegye déli határán) át fog rándulhatni.

Spectabilis ac Generose Domine, Domine Fautor et
Patrone mihi maximo opere Colende.

Ex quo a desiderato et felici conspectu Sp. Dnis Vrae avulsus sum, toto animo precabar, ut Eam Deus incolumem ad suos reductam magno utriusq. reipublicae nostrae, sacrae et civilis, commodo et ornamento, cum tota I. Domo diutissime servare vellet, mihi que imprimis eximium Eius candorem, prudentiam et benevolentiam, dum vixero, perfruemus concederet. Quod sicut nunc etiam ingenuis votis repeto, ita Deum hoc mei et omnium cordatorum, pro felicitate Sp. Dnis Vrae fuis precibus, confido. Ceterum quod huic facere non licuit, per temporis et negotiorum rationem, ut venerando Dno Seniori Contub. Pesthino-Békesiensis responderem, id praesenti epistola tandem exsequor, quam etiam ut Spect. Dn. Vra, data occasione, ad Czinkotam haud gravato promovere dignaretur, demisse peto et facturam pro Suo erga Ecclesiam Dei Zelo omnino spero. Cuius autem rei coram Spect. Dnaone Vra feceram mentionem, scilicet subsidii alicuius ex fundatione Bohussiana in comparandos libellos Catecheticos et Dictor. scripturae S. Classicorum, nomine Incl. Patronatus, tamquam Nutritiorum Ecclae, Singulis Ecclesiis, in Visitatione offerendos, impendendi, de quo Sp. D. Vra collaturam se cum Perill. Dno Joh. Bohuss adpromiserat, id faciendi an Eadem occasionem commodam habuerit et quid super eo benigne statuere licuerit, intelligere cuperem. Ipse quidem etiam occa-

sionem Perill. Dnum Bohuss ea propter alloquendi captabam, sed nancisci hucdum non poteram, forsam tamen brevi accepturus. Esset omnino beneficium quo an aliud ad internam Ecclarum aedificationem, magis, inprimis in Visitatione facere posset, non video. Interim, si non nihil erogatiorem istam disvaderet vel impediret, id saltim a Sp. Dne Vra majorem in modum rogo, atque peto, ut conservationi et debitae dispensationi Beneficii huius Bohussiani etiam in futurum consulere dignaretur, id quod etiam, pro insigni prudentia, gravitate et dexteritate sua, Eandem facturam, totus confido et uberrimam tanti patrocinii remunerationem a Deo piis precibus exoraturas polliceor. — Quod ad Visitationem Ecclarum ipsam attinet, eam ex arbitrio I. Patronatus saltim in Contubernio Neogradiensis, proximo auctumno exordiri constitui, simulac decisio Quaestionis de Repraesentatione Posenio accesserit. Erigit autem nos in spem meliorem Ecclesiae nostrae fatorum tum insolita Splis Dni Inspectoris nostri Georgii de Radvan et Dni Patai ad dignitatem Consiliariorum Reginum evectio, tum resoluta super admodum et tot votis ac laboribus quaesita a Sua Matte Regia Iuramenti Regnotenus facta relaxatio. Deus paternam Almae nostrae Matris curam gerat, et (elmosódott) jam ultra (elmosódott) potentis armis porro ex alto benedicat. Ad extremum dum me Spbli Dni Vrae occasione Visitationis, Deo favente, ex Vicinia Gutensi coram inservire posse confido, ut Eam felicem et omni ex parte beatam contemplari valem, exopto, et me meaque studia Eiusdem favori et gratiae decenter commendans, persevero

Spectabilis ac Generosae Dominationis Vestrae

ad omn. piet. off. obst. paratissusque

Neosolii d. 22. Julii
1744.

SAMUEL HRUSCOWITZ m. p.
Distr. Mont. Superint. immeritus.

(Kivül: mint fentebb: Acsa).

31. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1744 júl. 28.)

— Részvétét fejezi ki a Prónayt gyermeke elhunytá alkalmából ért gyász felett, egyúttal jelzi a feltételeket, melyek mellett Prónay fiait ellátásra s felügyelet czéljából magához fogadni kész. —

Gratia, Pax, Salus & Benedictio a DEO Patre
coelesti DNOque nro Jesu Christo. Amen.

Spectabilis, Amplissime, Consultissime Dne,
Dne & Fautor decenti animi religione observande.

Dolorem, quem ego TVI aegritudine animi, quae TE nuper sublatis nobilissimis prolibus, dicam verius, ex sinu TVO in sinum patris coelestis transplantatis, incesserat, concepi enunciare vix satis possum, tum quod ut scribis inopinate fata pectus TVVM paternum sauciaverint, tum quod ex moerore virorum, quos admirari soleo, partem capessere haud mediocrem, nisi fratruelis TVVS rem & causam luctus enodavisset penitius, qui me inter lectionem TVAE epistolae, stupor invasit, ego quippe eam de morte prolis TVAE masculae agere, putaram, idem me hucdum sibi adstrictum teneret. Iam vero de argumento moeroris paterni edoctus, video & affatim experior nunquam DEVM O. M. suis ultimum calamitatis genus immittere solere. Laxandus igitur moerore e. animus & gratiae magno rerum humanarum gubernatori agenda, qui dum hinc vulnerat, illinc solatio haud mediocre relinquit argumentum. Idem hic DEVS conservet reliqua Spect. domus TVAE pignora, atque una TECVM ornatissimaque conjuge TVA eadem, tanquam virgulea seculo profutura, quam diutissime prospera non minus valetudine atque optata melioris fortunae cursu florere jubeat.

Elapso vere, quibus me litteris dignatus es, consultissime Vir, ex iis intelligere mihi licuit institutum tuum esse carissimos filiolos ad nos expedire TE velle meaeque

eos & matris meae curae committere. Tum res meae in ancipiti haerentes fecere hoc ut hoc in argumento me satis in responso ad TE dato explicare haud potuerim. In praesens prouti compertum habeo, TE probe nosse statum nostrae & Ecclae & Scholae, in quo nunc eae positae sunt, ita hanc nobiliss. filiolor. ad nos expeditionem qua tempus, qua modum prudentiae TVAE committo, ultro quoque mea matrisq. meae in TVOS officia promittens, quibus nostram in TE pietatem testari poterimus. Fratruelis TVVS ad nos adpult, quae DEI e. gria, sanus. Spes mihi de eo non est ultima, in Rhetoricis tamen Studiis n. satis cultus, ad quae etiam per me delegatus e. Hospitium in eius rationes pretio 50 fl. annuatim pendendo conductum est, atque a me eius hospiti ex aere sex aureorum imperialium, quos a Perill. Dno Zmeskalio rite accepi 12 & $\frac{1}{2}$ fi. suma exsoluta est, reliqua par aeris mihi submissi prae meis adhuc manibus est. Fratruelis TVVS procul dubio de his jam TE, reliquisque suis circumstantiis fecit certiore.

Quare complico epistolam & quum maiorem in modum serotinum hocce scriptionis genus apud TE, Spect. Dne, deprecor, status enim rerum mearum ambiguus, morbus, quo per duos pene menses divexatus sum, labores item mei Ecclesiastici id causati sunt., tum TE, TVAM, quam officiose revereor, ornatiss. conjugem, nobilissimosq. VESTROS flores iterum div. πρόνοια, me TVO favori commendans, submissa animi religione maneo

Spect. Ampl. & Consult. Dne

TVVS in preces & officia quaevis christiana promptissim. paratissimusque

Deproperab. Jaurin. ad D.

VI. Kal. Aug.

A. O. R. CIO IOCCXLVI.

M. JOSEPHUS TORKOS m. p.

Eccl. Jaur. Evang. Pastor eiusd.

Gymnas. p. t. Rect.

32. Farkas György — Prónay Gáborhoz.

(Tótygörk, 1744 szept. 19.)

— Burián aszódi lelkész felhívására beküldi azon kérdő pontokat, a melyekre neki a váci püspök által a Hruskovicz superintendens nógrádi canonica visitatiója tárgyában megindított vizsgálat alkalmából felelnie kellett. —

Spectabilis ac Generose Domine!

Dne & Patrone singulariter colende!

Rndus Aszodiensis Dnus Burian, datis ad me literis, serio me monivit, ut Puncta Inquisitorum Excell. Eppi Vacziensis (casu) visitationis Hruskovicianae in chartam conjicerem et conjecta ad Spect. Dnaonem Vram, Pesth(i-num) per certum tabellarium transmitterem. Monitis itaque obtemperare volens, facere non potui, quin quaestiones ad soluendum mihi in Legind adhuc existendi propositas commemorem.

Vnde noster Episcopus ad Legind venit? quali cum pompa, quo cum apparatu? quot numero equites eidem ex Gutha ad Legind venienti comitivas exhibuerint? quot ex personis nobilibus adjunctos sibi habuit? Nobiles illi, qui sibi comitivas dabant, non fuerint Procuratores? Quam longe Episcopo in occursum exiverimus? Num sit pulsatum campanis cum ingrederetur pagum? Longane an brevi sit salutatus oratione? Ubi diversabatur, quamdiu morabatur in Legind? Templum ingrediens quid loquebatur, quid do(cuit)? Quali indutus fuit vestitu? Habebatne capilla(mentum), pallium? Ubi prandium sumpsit, ubi Coenam? (Quos) sumptus in prandium et coenam erogavit? Qua(antum p)ondo circiter carniū consumptum, et quot mediae (vini ep)otatae? Quamdiu morabatur in Legind? Quid (loco) cathedratici acceperit? Quali curru tectone an aperto vehebatur? Quot equi curru praepingebantur? Nobiliumne equi an rusticorum currum Episcopi trahebant? Quem Notarium secum ex Pastoribus circumductabat? Pastores vicini num eidem in viciniam

comitivas dabant? Quo abivit ex Legind? Ubi noctem extraxit ex Legind abitus? Quid Ecclesia Legindensis pro Agente quotannis solvat? Quis hanc pecuniam excipiat et colligat? Accipitne aliquid salarii pro suo inspectoratu Spect. Dnus Chemnitzky? Nonne Episcopus noster, aliquid in praejudicium Ecclesiae Catholicae ordinaverit, et ad observandum praescrip(serit? Nonne) consuetudines antiquas abrogaverit et (novas in locum) earum substituerit? Nonne Copulas ex (Festis) Dominicis in dies Martis projecerit? Q(uibus jam ita perscriptis Spect. Dn. Vram DEO, me vero Spect. ac Grosae Dnaoni exp(erto ulter)iori favori ingenue commendo et maneo.

Spectab. ac Generosae Dnationis Vrae

Ad quaevis officia paratissimus

In Tóth-Györk, 19. 7^{bris}
1747.

GEORGIUS FARKAS,
Tóth-Györkensium V. D. M. mp.

(Kívül:) A Monsieur Monsieur Gabriel Prónay, mon grand Fauteur, presentement à Pesth.

33. Ambrózy György — Prónay Gáborhoz.

(Csetnek, 1745 jul. 22.)

— Fenti (25. sz.) levelében említett irodalmi kiadványa ügyében újból kéri Prónay támogatását. —

Spectabilis ac Generose Domine!

Domine mihi Colendissime!

Ex Literis Spectabilis ac Grosae Dnaois Vestrae superiori anno post oblatum munusculum chartaceum spem magnam conceperam, fore, ut ex gratia ac benevolentia Spectabilis Dnaois Vestrae nonnihil auxilii accedat libro toti nostrae Slavonicae genti omnibusq. tribus Statibus utilissimo; at hucdum spei meae eventum respondisse minime conspicio. Dubio procul concatenati publici privatiq. labores impedimento fuere, quod tam gratiosum promissum

in effectum deduci nequiverit. Dum itaque per has meas Literas, id quod fors oblivioni datum fuerat, in memoriam Spectabili ac Grosae Dnaoi Vrae demisse revocare intendo, ac ut quantocyus summae necessitati per desideratissimum reale auxilium occuratur, ea qua possum animi reverentia peto, in meliorem mihi partem, per Spectabilem ac Grosam Dnaoem Vestram interpretatum iri totus confido. Audaciam hanc Spectabilis Dnao Vestra quaeso non meae temeritati, sed sinceræ in Deum et eius gloriam pietati, commodi nostræ Evangelicæ Ecclesiæ studio, et summae necessitati adscribat. Dimidio etenim opere jam impresso, et per varias variorum beneficas vel mutuo acceptas collationes exoluto, posterius pars eius quæ continuatur exolvenda restat, idipsum autem nisi ex gratia ac benevolentia Dominorum Patronorum gloriæ Divinæ et Salutis nostræ Ecclesiæ cupidissimorum effectui detur, Opus ad finem debitum perducendi Spes veluti mihi eripi videtur. Si, uti firmiter mihi polliceor, Spect. ac Grosae Dnaoi Vrae, vel etiam nonnullis aliis, cum quibus talia tuto communicari possent, auxiliares manus sine cunctatione porrigere placeret, depositum ad Perillustrem Dnum Bornemisza, quem etiam similiter requisivi, tuto expediri posset, quippe cui ad me scribendi et talia promovendi saepe occasio commodo se exhibet. Iterato hanc fors taediosam sollicitationem et veluti mendici impudentiam demisse deprecor. Lubens mendicum ago et agere volo, si modo per id bene DEI gloriæ, bene Saluti Ecclesiæ consuli videam. Optime notus est DEO sanctus et salutaris meus scopus. — Eius gratiæ Spectabilem ac Grosam Dnaonem Vram cum universa Inclyta Domo, quam humillime reveor, commendo ac persevero

Spectabilis ac Grosae Dominationis Vestrae

Servus devinctissimus

Csetnek, d. 22. Julii 1745.

GEORGIUS AMBROSIUS.

34. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1745. aug. 14.)

— Jelentést küld különféle magánügyekre vonatkozó ügyekben végzett eljárásáról s azoknak miként való elintézéséről. A vallásügyek dolgában ezuttal semmi új jelenteni valója nincs. —

Spectabilis ac Perillustris Domiae!

Domine Compater, et Fautor mihi Colendme!

Acceptis, quo par est, cum honore, Spect. Dominationis Vestrae litteris, earum praescripto satisfacere consequenterque transmissa Litteralia Instrumenta Horvathiana non minus quam et eorum causa factam et a parte per me descriptam et iisdem litteris Declarationem Illrmo Dno Baroni de Thier tum praesentare, tum et verbis negotium de meliori recommendare nullus intermisi. Dictus Illrmus Dnus Baro erat quidem tunc aliis negotiis occupatus, praesentata attamet Litteralia Instrumenta cum Declaratione ad Instantiam mihi demonstratam, posuit, promisitque omnia Augustissimae Imperatrici se relaturum, quamprimum ipsi ab aliis negotiis vacaverit. Ego proinde, DEo dante, ulterius pro clementissima Resolutione instabo, et, quidquid fuerit resolutum, de eo Spectabilem Dominaonem Vram obsequentissime certorem faciam.

Respectu praescitae Irsayanae Instantiae jam pridem scripsi Perillri Domino Dedinszky, quod aequae, ac prior, sit denegata. Quod si vero Captivus pro vitae gratia instare vellet, illam fortassis consequeretur. Ita Infelix Dominus Stephanus Kubiny quoque nec Salvum Conductum, nec Revisionem Causae, sed hoc solummodo obtinuit, ne Comi(ta)tus Sumegiensis ipsum in tam stricto et sanitati detrimentoso carcere detineat.

Thomas Kis, et sponsa eiusdem Elisabetha Péter, Incolae Aszodienses jam tandem talem obtinuerunt Regiam Resolutionem, ut juxta Resolutionem Carolinam anni 1731. matrimonium ipsis admittatur. Expeditionem, deposita

consuetâ 6 fñorum Taxa levavi, et Posonium ad P. Dnum
Nogell transmissi, ibidem suo loco exhibendam.

In nostro R. negotio nihil porro actum est, nec
licet quidpiam intelligere, an aliquod ulteriorem eamque
magis consolatoriam Resolutionem obtenturi simus. De
caetero Spect. Dominaoni Vrae meliorem valetudinem
devoto ex animo precor, et me ulteriori gratioso Eiusdem
favori me commendans, demisso cum respectu persevero.

Spectabilis, ac Perillustris Dominationis Vestrae

Humillimus servus

JACOBUS KUNTZ, mp.,

Viennae, die 14. Aug. 1745.

35. Ambrózy György — Prónay Gáborhoz.

(Csetnek, 1745 nov. 23.)

— Köszönet az előbbi leveleiben (25. 33. sz.) kért s megkapott
segélyért s az ezt fölző ajánlatokért. —

Perillustris ac Generose Domine!

Domine mihi Colendissime!

Subsidium pro continuatione Operis Theologici toti
nostrae Evangelico-Slavonicae Ecclesiae salutaris maius
quam sperare poteram, in tot tantisque expensis, quas
Perillustris ac Gr. Dn. Vrae unice DEI gloriae et commodi
adflictae nostrae Ecclesiae causa facere dignatur, accepi.
Dum vero amplissimas pro eo ago gratias, DEVM Patrem
misericordiae supplex veneror, ut hanc specialem Peril-
lustris ac Grosae Dnaois Vrae erga commodum nostrae
adflictae Ecclesiae meq. indignum Jesu Christi Servum
propensionem hic et aeternum vi promissi sui gratiose
retribuatur, Eandemq. cum universa Inclyta Domo in Sui
Divini Nominis gloriam et summum Ecclesiae nostrae
Evangelicae emolumentum ac Solatium diutissime florere

jubeat. Simulac Opus editum fuerit, diligentem dabo operam ut Exemplari gratificer, quo idem Perill. ac Grosa Dn. Vra legens reapse videat non male Sumtus collatos fuisse. Et quia Perillustris ac Grosa Dnao Vra in suis ad Perill. ac Grosam Dnam Bornemisza datis Literis nonnullos adhuc alios Dominos, de Republica Politica atq. Ecclesiastica bene meritos commodiq. publici studiosos, causa subsidii sollicitandos suadet, Spemq. mihi firmam facit una cum Perill. Dno Bornemisza fore ut mea demissa Instantia irrita non sit, hinc lubens eidem saluberrimo consilio adsurgo, ad commendatos mihi Dominos scribo, ut DEUS ipse corda Eorum erga suam causam flectet devote oro, Perill. insuper ac Generosae Dnaois Vrae commendationem ac fatigium in expediendo si quod daretur subsidio ad Perill. ac Grosam Dnam Bornemisza, humillime expeto. Ita me ulteriori favori Perillustris ac Grosae Dnaois Vrae commendans persevero

Perillustris ac Grosae Dnaois Vestrae

Servus devinctissimus

Csetnekini d. 23. Nov. 1745.

GEORGIUS AMBROSIUS, m. p.

36. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Beszterczebánya, 1745 decz. 15.)

— Panaszevél Schmidt János dacsolami lelkész ellen, a ki a nagyhonti canonica visitatio alkalmából hozott azon intézkedésnek, mely az éjjeli istentiszteletet eltörölte, két társával ellene szegült s az ellen lázít. Kéri e dologban, a megtámadott püspöki tekintély megvédése s a fegyelem megóvása érdekében Prónay közreműködését s tájékozás végett mellékeli Radvánszky György felügyelőnek Schmidthez intézett levelét is. —

Spectabilis ac Generose Domine, Domine Fautor
et Patrone mihi colendissime!

Salutem et omnia felicia Spect. ac Grosae Dnaoni
Vrae precatus, mea devinctissima offero officia. Dabit
veniam Sp. Dn. Vra, quod inexpectatis istis Eidem molestus

esse debeam. Ut enim id facerem, publica quaedam necessitas me coegit. Quod Visitatio Eccliarum Ven. Contubernii Nagy-Hont. in autumnno peracta, cum notabili fructu et adplausu omnium, quorum intererat, Dei gratia, decurrerit, Sp. Dni Vrae aliunde innotuisse non dubito. Hinc firmissime sperabam, quod ab his felicibus auspiciis et initiis progressus etiam ad reliquas I. Districtus Ecclesias non minori cum fructu secuturus esset. Sed, ecce, praeter omnes omnium opiniones evenit aliquid, quod omnes nostros bonos conatus in herba quasi suppressere, et quae ab officio meo adhuc forte expectari potuissent, commoda, simul et semel praescindere imo periculum etiam haud lene, toti nostro statui, conciliare posse, videtur. Pl. Rndus Dnus Joannes Schmiedt, Ecclae Dacso-Lamensis Pastor, nescio unde motus, facta cum duobus vicinis R. Fratribus conspiratione, publica Visitationis acta, non censuranda modo, sed taxanda etiam et improbanda, imo penitus evertenda, in se suscepit et urget. Inter reliqua, siquidem in progressu visitationis quarta demum Ecclesia ipsa suggestit mentionem intermittendarum Concionum nocturnarum Natalium et Paschalium, propter horrendas superstitiones et scandala, ideo, etiam in Sacris diurnis sequi solita; quae intermissio postea in singulis Ecclesiis, usq. ad ultimam, praesente ubique et suffragante I. Inspectoratu, Patronatu, Ministerio et Populo, commendata et recepta est (id quod et ipsi Rndae Digtti statim ex eadem Ecclae rescriptum, et peracto curso toto, in summaribus Visitationis, Ven. Dno Seniore et toti Ven. Contubernio, ne memoria excideret, decenter Significatum et transmissum erat) hoc punctum accipuit et apprehendit, ut non modo varios ex Ministerio et Patronatu sollicitaverit, sed imprimis Plebem trium Eccliarum ad reclamandum concitaverit, earumq. Deputatos ad me miserit, cum litteris suis aculeatis, et Communitatum prope seditiosis, in quibus protestantur, se Pastores et Rectores suos vi adacturos, ut sibi de nocte

more solito serviant, et pro iis postea responsuros esse etc. Qua in causa modestissime ipsius R. Dgtti responsum est, et Sp. Dnis Franc. Palástyi decenter requisitus, ut turbas istas plebis ac Ministrorum eius mature revidere et componere dignaretur. Interim, licet etiam Ven. Dn. Senior ab eius R. Dgtte requisitus inhaerendum esse publicis Visitationis actis graviter responderit; tamen nihilominus misit ad eundem Dn. Seniore scriptum prolixum et dentatum, quo sententiam suam de retinendis priscis ritibus stabilire et omnem mutationem non tam disvadere quam prohibere et impugnare sustinuit. Quod per Dn. Seniore ad me, pro remedio, missum, quum Spect. Dnus Supremus Inspector Georg. de Radvan, aliunde de turbis istis inaudiens, me ad revelandam rem stringeret, Eius Dni Spbli, de conscientia, communicare debui. Unde ipsius Dnatio, datis peculiaribus ad eius Reverentiam litteris, prudenter et graviter vocationis et officii debiti eum admonuit. Quod quidem Rescriptum, pondus quale meretur habiturum esse, omnino speramus. Interim quia bonus iste vir, actis et scriptis istis (quod dolemus) totum ingenium suum prodidit: hinc facere non poteram, quin, jussu etiam memorati Spblis Dni Supr. Inspectoris, G. de Radvan, Spectblem Dnem Vram simul decenter requirerem et maiorem in modum rogarem, dignaretur haud gravato in arduo hoc casu cooperari, malis impendentibus occurrere et virum istum Vndum pro meliori cum eo notitia, prudentiaque et auctoritate sua, a simili fervore animi dehortari et ad pacem sectandam, vocationisque suae et honoris rationem habendam commonere. Miratur sane Ven. Contubernium Hont, talia a tanto viro proficisci potuisse, a cuius eruditione, experientia et fama, longe alia, juxta nobiscum, sibi pollicebatur; inprimis vero dolendum putat, quod extra Spharam vocationis iudicium suum ita praecipitet, eidemque plus, quam aliis, tantum non omnibus, utriusq. ordinis Viris tribuere videatur.

Existimat, nihil similibus commendari posse a quoquam alicui Coetui, quod non prius omnium, quotquot sunt in Regno, Eccliarum consensu adprobatum et decisum esset, praedicitque inter alia nos collusionis cum damnato Synodo Rosebergensi accusatum iri, si haec et illa, quorum ibi mentio facta est, amplecti et observare voluerimus. Quod omnino facile evenire posset, si quis nostrarium ipse talia ex Conventiculo illo per nos derivari et revocari malevole adversariis suggereret: Sed vero id a nemine Cordatorum Evangelicorum exspectamus, neque etiam, si quis adversariorum ultro ista nobis obiiceret, de sufficienti responso et ratione danda desperamus. Non ego hic meam causam ago, utpote, qui neque pro obtinendo hoc munere, quod gero, unquam laboravi, neque pro retinendo hucdum elaboro. Dei solius gratia et providentia et I. Districtus consensu impositum mihi est, in quo etiam nihil temere et privatim, sed omnia pro conscientia et data mihi instructione adhuc egi et agere imposterum non detrectabo. Sed cum talia fiunt, quae totum quantum officium, omnemque eius speratum fructum uno quasi ictu prosternere videntur, an, et quomodo, imposterum, manum vel pedem movere possim aut debeam, fere non video. Sic Dei haec est voluntas, ut munus meum transferatur in digniorem, cum gaudio et solatio eum amplectar; si vero tantum tentatio eius gratiosa est, Splem Dnaonem Vram, cum reliquo I. Patronatu iterum, devota mente et pia contentione rogo, dignetur consilium et opem suam ad negotium commune conferre, et talia, quae se in limine, ex improvise, objiciunt, obstruunt, pro dexteritate et auctoritate sua etiam benigne remove. Proxima, Deo volente, commoditate, ad dnos Neogradienses indeque ad Dnos Pesthienses nostros progredi, et quod muneris mei ac arbitrii I. Patronatus, communisque Eccliarum emolumentum esse videbitur, prosequi, cum dispendio virium, vel etiam vitae meae nequaquam dubitabo. Quod quemad-

modum a Sp. Dnis Vrae ingenuitate et Zelo certo mihi polliceor, ita ut Eam Deus cum tota I. Domo, in Salutem et Solatium utriusq. reipublicae, diu salvam et felicem servare velit, et conversionem anni veteris et novi ex animi Sententia Eidem evenire jubeat, toto pectore precor, meque favori et gratiae constanti commendans, maneo Eiusdem Sp. ac Gr. Dnis Vrae

ad omn. piet. off. obstrict.

Neosolii d. 15 Decemb.
1745.

SAMUEL HRUSCOWITZ m. p.

P. S.: Ex arbitrio Spect. Dni Georgii de Radvan Paria litterarum Eius Dominaonis, ad Pl. R. Dnum Schmiedt datarum, hic accludo et spero Dnaonum Vram spectabilem gravitate et auctoritate sua simul effecturam, ut vir iste intra limites et cancellos suos confineatur.

Admodum Reverende Domine, mihi Colendissime!

Cum Inspector huius Districtus sim constitutus, et non sine dolore intellexerim, tantopere exoptatae Visitationis sperati fructus loco, ex parte Ministerii, quaspiam animorum commotiones excitari; imo jam et ad manus meas devenerit Fraternalis illa Intercessio, pro retinendis certis quibusdam ritibus, propter mutuam Concordiam (uti dicitur), intermittere non potui, quin R. Dnum Superintendentem nostrum ad Conscientiam stringerem, vellet me de his Controversiis curatius informare. Hinc factum est, ut sua R. Dnao, etiam eas, quas R. D. Vra propria sua manu in hac materia exaraverat Litteras, mecum communicaret. Subiicerem lubens animi mei dolorem, si id officium admitteret, cum ad similes, communi nostro malo, odiis ferme vatiniensis, jungi consuetas Disputaciones, exhorrescam et expertus sim, quam ingratus sit nostris

interdum Theologis, si status Politicus, esto Berrhoensium exemplo, scrutetur ea, quae alii disputant. Praescindo itaque ab argumentis iis, quibus R. D. Vra asserta sua probare nititur (esto, ex iisdem id, quod R. D. Vra improbat, opinione mea longe firmiter concludi possit) et non nisi de modo agendi, quem improbo, et de iis, in quibus R. D. Vram non satis informatam esse arbitror, R. D. Vrae pace et venia eius, perscribere volui et debui.

Arbitratur R. D. Vra, statutum illud, quo mediante omnis diei Dominicae profanatio interdicitur, ac ex eo fundamento ordinatum est, ut Nuptiae Communibus diebus celebrentur, factum esse Dni Superintendentis proprium. Cum tamen exigente id ipso mandato Divino jam a Saeculis ferme omnium prior. haec fuerint desideria, et quatuor Districtuum Dnor. Patronor. interventu etiam Venerabilis Ministerii elaborata, Dnor. Superintendentum haec sit instructio. Cui ita firmiter inhaeremus, ut si monita nostra flocci pendantur, parati simus, etiam autoritate seculari contravenientes coërcere.

Putat peccasse Dnum Superintendentem, quod in amotione certarum Consuetudinum, et talium quidem, quas tollendas ipsae Ecclesiae suggesserunt, praevie totius Districtus Decisioni rem hanc decidendam non submiserit. Cum tamen haec conditio impossibilis sit et ferme ridicula, quod a talibus praetendatur, qui ab aliquot annis Congregationes nullas celebrarunt, vel forte recusant. Profecto, si huic Argumento locus dari deberet: evidens esset Consequentia, nullam, vel minimam quidem, quamcunque necessariam dispositionem in effectum posse deduci. Nescio cur pro Antelucana illa Devotione, tanquam pro aris et focus debeamus litigare, vel una Ecclesia, exemplis exterarum Provinciar. ac amplissimis, optimeq. dispositis potioribus item Ecclesijs se accomodare recuset. Quasi vero ex Sententia eorum, qui omni die ac nocte Deum esse celebrandum statuunt, hoc instituto cultus Divinus immi-

nueretur; et si quis suo sensu abundare velit in hac re adiaphora, id, quod ei placet (viderit tamen, quo honore et fructu) eligere non possit.

Vel maxime autem improbo, quo R. D. Vra ad R. D. Superintendentem tam sensilibus expressionibus scripserit et alias etiam Ecclesias ad renitendum, hoc publicato scripto, totque personaliter accessis Ministris incitare videatur. Cum idem rei sensus lenioribus verbis exprimi semper possit; et posterius non fuisse Vocationis Eius, sit evidentissimum. Metuo profecto, ne istis Exemplis moti, reperiantur Viri tales, qui putent istorum finem eum esse, ut omnis laudabilis subalternatio, et Regia autoritate confirmata Domini Superintendentis omnis autoritas excutiat vel vilescat.

Rogo itaq. recordetur R. Dnao Vra celebris sui apud Patronatum Nominis, ac ex hac quasi scintilla, ea quae evenire possent incommoda, pro suo singulari Iudicio, perpendere dignetur. Quod ipsum dum Ego, fidelis Eiusdem servus, per Viscera Salvatoris Nostri, iteratq. iterum enixe rogo, exopto eam fortunam ut cum omni respectu merear dici R. D. V.

Servus obligatissimus

G(EORGIUS) de R(ADVAN).

37. Prónay Gábor — Győrbe készülõ fiaihoz.

(Pest, 1746 jan. 28.)

— Örömét fejezi haladásuk felett, elmondja, hogy maga mennyire el van munkával foglalva s inti õket, hogy most gyenge korukban szokják meg a munka szeretét. —

Salvete dilecti Filii!

Gratae mihi sunt vestrae Literae, quod in characteribus formandis Vos proficere advertam; speroque, quod et intelligere et sapere discatis, si intenditis. Me raro

otiosum agere vidistis, dum et domi meae fuisset, hic vero non tantum dies, sed et noctes magna in parte lectioni et scriptioni, meditationi et variis laboribus impendo. Vos quoque intelligere et menti imprimere oportet: quod Dii laboribus omnia vendant. Et qui in tenera aetate labori non asuescunt, quod ubi adoleverint, ignavi fiunt. Istud Hungarice redatis. Caram matrem, fratres et sorores salutate. Praeceptorum parete, et quia ad bonum vos ducit, diligite: ne querelam audiam, dum vos invisam. Gabriel et Josephus aequae sint diligentes, ut postquam Jaurinum transiveritis, laudem et non contumeliam consequamini. Valete.

Pestini die 28. Januarii 1746.

G. P. mp.

38. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1746 jan. 31.)

— Örömmel fogadja házához Prónay fait, kiknek atyailag fogja gondjukat viselni. Még más két fiú elhelyezéséről is ír — s végül jelenti Tóth-Sipkovics János dunantúli püspök halálát. —

„IMMANVEL“

& cum eo

ad auspicia coepti huiusce anni
omnigenam prosperitatem felicitatem!

Spectabilis, Perillustris atque consultissime Dne,
Dne & Fautor submissa animi religione obser-
vande, colende.

Beneficio Perill. Dni Zmeskill datam ad me epi-
stolam, quem perhumaniter conceperas, TVAM rite & in
tempore accepi, nec, crede mihi, aliter eius lectione
delectatus sum, atque soleo tum, quando virorum &
meritis & conditione illustrium litteris mihi, qui alias nihil
tale mereor, demulceri contingit. Beata σοφ || νη quam natura,

dicam verius, christiana sollicitudo piorum parentum animis insevit et instituit. Nihil enim aequae ad liberorum felicitatem futuram facit ac a natura & mysterio christiana nostrae fidei amoris atque studii erga nostros implantati exercitium. Quod, dum, amplissime Vir, cum ornatissima TVA conjuge facis, ego nomine non nisi Ecclesiae matris, quam liberorum TVORVM, VOBIS piensissimis parentibus, quas animo concipere possum ago habeoque gratias, precatus DEVM O. M. ut curam hancce VESTRAM primum sanctae sionis nostrae Evangelicae ornamento, deinde autem VESTRO solatio olim evenire iubeat. Induxistis nempe in animam filiolos VESTROS meae, meaeque piae matris providentiae, dum eos in scholis nostris formari VOBIS visum est, commendare. Et ehe! quam felices ipsimet nobis videmur, prout alio, ita certe, hoc etiam nomine, quod, quandoquidem beneficii in fratrem meam Michaelem collati VESTRI immortalis memoria nec hactenus nec sane unquam alias excidet animo nostro, tandem aliquando, felix adfulserit occasio, qua gratam in VOS Vestramque Illustrem Domum mentem testari valeamus. Nae ego mortalium desolatissimus mihi viderer, quod si propaginem viri tanti, tantisque meritis in Eccliam Dei Evangelicam, in me ipsum, fratremque meum germanum clari, qualem TE ipsum veneror, stantibus hisce meis circumstantiis, imprimis me Jaurini adhuc degente, permetterem, alio, atque meo contubernio uti, aliasque, quam meas in formandis ad pietatem & eruditionem TVIS filiolis manus admitterem. Quamquam enim meae, quibus nunc circumscriptus sum περιστάσις non patiuntur, ut directe, in hoc puncto ad TVAS respondeam, vir ampliss. litteras; hoc tamen sancte spondeo, me, siquidem DEVS Jaurini conservaverit, ornatissimos filiolos tuos ultro libenterque ad meum contubernium esse recepturum, & me quicquid in eos augendos & bene formandos proficisci potest, sancte esse observaturum; qua quidem

de re, proxima tabellarii occasione TE certiozem faciam. Atque ita nec domestico Praeceptore opus habebunt carissimi liberi TVI, nec, si alias quidem ipsis satisfieri sit, famulo peculiari, ipse enim ego unum interteneo. Duo reliqui adolescentes, de quibus scribis, hospitia me procuratore habebunt satis commoda, alter maior natu 50 aut 60 florenis, minor 40 aut 50 iisdem fere, ut apud nos moris est, conducenda. Quod autem in materia ita praegnantia et ardua non satis accurate scripto respondere potuerim, id vero per velim, datis circumstantiis in dioecesi nostra multum forte mutandis, quum elapsa XXII. Januar. curr. Excell. noster Episcopus Joannes Toth-Sipkovits, qui plane hodie in Teth pago haud procul a nobis sito, solemni pompa terrae creditur, fato suo functus sit, cuius mors, quamnam forte nobis etiam. Jaurinensibus inferet ἀναστροφην, soli, qui omnia novit, Deo cognitum est. Elapsa interea una alteraque hebdomada, scribam in argumento, de quo hactenus egi & prolixius & luculentius ut sperem oppido, ante rem hanc, cuius ergo ad me, Spect. TVAE Dignitate scribere visum fuit, transactum iri, quam ver propius appropinquet. Coetera quum humillime Perill. TVAM conjugem & meo & Matris meae nomine reveor, Amplissime Dne, tum submissa animi religione maneo

Sp. ac Perill. Dne TVVS

Deproperab. prid.
Kalend. Februar. in
Mus. Jaurinens. A. O.
R. CIO. IOCCXLVI.

in prec. & off. quaeque christ.
devinctissimus devotissimusque

M. JOSEPHUS TORKOS m. p.
V. D. M. & Gymn. Jaur. Evang. p. t. Rect.

(Kivül :) A Monsieur Monsieur GABRIEL PRONAY Practicien en Droits bien celebre, mon fort bien estime
Fauteur, avec beaucoup de respect à Pest.

39. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1746 márcz. 30.)

— Jelentés a lindvai és sűmegi ügyben s husvétii üdvözlet. —

Spectabilis, ac Perillustris Domine!

Domine, Fautor, et Compater mihi Colendme!

Negotium Lindvense paucis quidem diebus post exaratas ad Spectabilem Dominationem Vram superiores meas hic allatum est, et ad manus Illrmi Domini Referendarii Nagy pervenit; referri attamen, asserente Sua Dominatione Illustrissimâ tam cito vel ideo etiam non poterit, quod et amplum sit, voluminosumque, et tum publica, tum et privata priora eidem praecedere atque prius assumi, determinarique debeant. Perscripsi hoc Illrmo Domino Comiti Petro de Reva, suadendo, ut Sua Dominatio Illrma idem negotium, ad celeriores eius assumptionem, titulato Domino Referendario literis ad Eundem dandis recommendare dignaretur; id, quod etiam Spectabilem Dominationem Vram facturam esses ausumo, si Eandem personaliter huc venire non contingeret. Ast spero, fore, ut Spectabilem Dominationem Vram hicce coram reverendi honorem sim habiturus.

Sűmegiensium Evangelicorum Gravamina in praesens usque in Excelsa Cancellaria non sunt assumta, utut fere dietim pro assumptione Instantiarum, et resolvendo benignissimo Remedio instemus. Dicitur nobis ideo hucusque fieri non potuisse, quod partim quam plurima Publica interverint, partim Excellmus Dominus Cancellarius, ob valetudinarium Statum suum saepissime Consiliis interesse non potuerit. Et cum nunc Regia ordinatione cautum sit,

ne quidpiam in Religionis negotio in absentia Cancellarii assumatur; multo minus hocce Sümegiense, Cancellario absente, assumi potest; quippe quod pro magni momenti negotio habetur. Et revera est hocce negotium et magni momenti, et magnarum consequentiarum, quod ab eiusdem decisione tot Evangelicarum Ecclesiarum, in Comitatus neo-acquisticis existentia, salus et permansio dependeat. Caeterum ut Numen Divinum imminenti Festa Paschalia Spectabili Dominaoni Vrae salutaria esse jubeat, dum devota mente precor, simul constanti gratioso Eiusdem favori et patrocinio me commendo, et, quo teneor, venerationis cultu permaneo

Spectabilis ac Perillustris Dominaonis Vrae etc.

Humillimus servus

Viennae 30. Martii 1746.

JACOBUS KUNTZ, mp.

40. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Besztercebánya, 1746 jún. 10.)

— Piatsek János béri ev. lelkész ügyében, ki ellen a váci püspök Hruskovicznál két jezsuita útján panaszt emelt s elmozdítását követeli. Majd meg a nógrádi és pesti canonica visitatio ügyét tárgyalja, azt az őszre helyezve kilátásba s kérve Prónaynak e látogatás előkészítésében is segítő közreműködését. —

Spectabilis ac Generose Domine, Fautor et Patrone
mihi colendissime.

Salutem et omnia felicia Spectabili ac Generosae
Dnaoni Vrae precatus, mea obstrictissima offero officia.
Cum gaudio intellexi, Spblem D. Vram a Pesthiensibus

sanam et incolumem ad suos rediisse. Quare etiam tanto alacrius de plerisque necessariis ad Eam scribere sustineo. His diebus Exc. Dnus Episcopus Watziensis, medio duorum Jesuitarum nostratium ex partibus illis redeuntium mihi nuntiat et praetendit, ut vi officii R. Dnum Bérensem, Piatsikium, deponam et ab Eccla illa removeam, eo quod 1., Sibi in S. Visitatione constituto de Baptismo male responderit et Calvinisticam aliquam doctrinam protulerit defenderitque, — 2., Calicem Ecclesiasticum immundum et foetidum plane produxerit, cuius sordes nauseam et fere vomitum utentibus ferre possint, — 3., in Coemeterio capita humana cruda adhuc cum pileis ex sepulcris eruta, volutari et conculcari passus sit. Nisi ego ita in eum animadvertam, se facturum postea significat, cum aliunde Pastor iste suus esset subditus Neogradiensis. Responsum autem a me positivum, utrum hoc facere velim, petit. Respondi Jesuitis, gratum me rem investigaturum et quod iustum fuerit, postea facturum, id quod ipsi, eadem adhuc die, beneficio cursus publici, Dno episcopo perscripserint. Contuli postea rem Spbli Dno Consiliario, Georgio de Radvan, qui suavit, ad Spect. D. Vram esse protinus referendam, et quaerendum, num vera sit ista Species facti, et an ego vel quis alter ac quid Episcopo respondere debeam, qui quidem modo ad Thermas Carolinas, pro more suo, profectus esse, sed responsum illic exspectaturus dicitur. Cum itaque mihi constet Spbl. Dnem Vram in causa etiam Tóthensium et eorum Ministri Rndi Hertelii nuper, eidem Dno Episcopo, benigne, solide et ut spero cum optato fructu respondisse, hinc Eamdem Sp. D. Vram majorem in modum rogo, dignaretur etiam huius negotii benignam curam haud gravato suscipere, in casus huius veritatem inquiri facere et consilium suum maturum et exactum impartiri, an scilicet ego, vel Spect. Dnus Consiliarius aut etiam Ipsa Sp. Dn. Vra aliquid respondere Eppo vellet. Ego

existimo, Dnum Episcopum hoc facto et libertatem ac auctoritatem nostram tentare, et Ecclae ac Parocho illi nocere velle, imprimis, si omnino iste sui subditi sit filius, Spect. Dnus de Radv. putaret, per translocationem Dni Bérensis praeveniri et praecaveri posse incommoda secutura. Interim benignum Sp. D. Vrae consilium et responsum avide praestolabor, quod etiam iterum decenter mihi expeto.

Caeterum etiam de Visitationis nostrae negotio, necessario, cum Sp. D. Vra, quae aguntur, communico. Studebam ego omnimode ineunte hoc Vere, eandem in I. Cottibus Neogradensi et Pesthiensi exordire et continuare. Sed aliorum iterum culpa factum est, ut hac vice suscepti prorsus non potuerit. Exigitarunt Dni Patroni Neogradienses eandemque iam post Ferias Pentacostes adgrediendam zelote urgebant. Quia tamen tempus commodissimum jam elapsum est, et nec virium mearum, nec dispositionis necessariae tam repente faciendae ratio permittebat, suspendi hoc negotium et ad futurum autumnum citra omnem meam culpam differi debuit. Iam itaq. Spblem Dm. Vram demisse et obnixè rogo, dignetur pro insigno suo zelo et auctoritate benigne providere et disponere ut sacrum hoc propositum tandem in effectum posset deduci. Quo magis et ulterius differimus negotium, eo magis nobis praejudicamus, et verendum videtur, ne cum usu etiam ius ipsum tali mora amittamus. Meae vires omnes labescunt et si hac vice non licebit officium facere, ut imposterum talem expeditionem suscipere mihi daretur, pluribus etiam de causis, addubito. Si itaq. Deo et I. Patronatu placuerit, cuperem mature, Sub finem Augusti, vel initium Septembris ad Com. Neogradiensem prodire, visitatisq. illic potioribus Ecclis, protinus ad Pesthiensem etiam Cottum progredi, et prout vires, ac tempus pateretur, plerasq. Ecclas, reliquis ad has convocatis, perlustrare. Maxima vero difficultas obstare videtur, ratione currus et famuli,

qui me ubique comitaretur, conducendi; quam anno etiam praeterito in Visitatione Dnorum Hontens. sentire oportuit. Spero tamen Spblm Dn. Vram, cum reliquis Dnis Inspectoribus, consilium inventuram, quo etiam huic et aliis necessitatibus succuri possit. Quemadmodum etiam iterato obnixe rogo, dignaretur me de benigna suo resolutione et dispositione tempestive certiore reddere ut mature omnia aptari et postea sine cunctatione iter suscipi posset. Ex Confinio Cottus Neograd. praevis Sptb. Dni Vrae insinuarem, quo praesito loco et tempore Eidem in gremio Dnorum Pesthensium cuperem intervenire. In reliquo cum solatio accipio, Spb. Dm. Vram hac aestate forte etiam ad partes nostras dehumiliare velle. Quod si Deus nobis concederet, opportunissime de omnibus isthic dispositum iri sperarem. Si tamen hac felicitate deberemus excidere, unum adhuc a Spbli Do Vra praesentibus humillime expeterem, sc. ut dignaretur interpositione sua tum apud Suprm. Dnum Inspectorem nostrum, tum apud reliquos I. Districtus Dnos Patronos., curas, fatigia et sumtus, quos officium hoc postulat, commendare et alicuius remunerationis, exemplo etiam aliorum Districtuum mentionem haud gravato facere. Suppudet me horum meminisse, sed gravi de causa, aliquando aperienda, facere debui; veniam eam propter audaciam a Sp. D. Vra certo mihi promittens. Quod superest, Spectb. D. Vram, cum tota I. Domo divinae gratiae, in maxima utriusq. reipublicae commoda, diutissime servandam, me vero favori Eiusdem decenter commendans, responsumq. benignum expectans, maneo

Eiusdem Sp. ac Gr. D. Vrae

Neosolii d. 10. Junii
1746.

ad omn. piet. off. sbstr.

SAMUEL HRUSCOWITZ, m. p.

41. Prónay Gábor — Hruscowitz superintendenshez.

(Acsa, 1746 jún. 26.)

— Válasz ennek június 10-én kelt levelére (l. előző 40. sz.) az ebben tárgyalt két ügyben. —

Summe Reverende Domine Super Intendens
Pater in Christo Venerande!

Valetudinem meam jam pluries hoc tempore in cursu morborum tentatam nunc vero ita afflictam, quod vix sum par aliquid scribere vel respondere ex aliis intelliget Summe Rev. Dignitas Vestra. Ne vero penitus obligationi meae, qua in Publicum teneor, deesse videar, quantum in hoc statu licet, brevibus mentem meam declaro. Cum Excellentissimus Vacziensis tantum Internuntiis usus sit, et quidem talibus quos non abs re Nobis quam maxime suspectos esse bene novit; sufficiat aequae iisdem Internunciis aliquid reposuisse; cum praesertim nec scripto aliud respondere posset Summe Rde Dignitas Vra, quam quod investigabit et officio satisfaciet. Civilitas quidem commendari et approbari potest, ubi nihil infert Praejudicii, sed in similibus facile praevidemus, quae posthac etiam non modo molesta sed et perniciosa sequi possent, semel quasi jurisdictione in eo recognita, quod ad requisitionem et mandata Episcoporum Catholicorum Superintendentes nostri paruerint, et secundum receptum usum parere debeant: Interim hic, nec contra Civilitatem peccabitur, cum ad verbalem denuntiationem, iterum denuntietur, nec sit contra Politiam. Caeterum ubi Deo dante vires recepero, et Sua Excellentia ex Carolinis redierit, de hac re cum omni moderamine, simul tamen debitum etiam rationibus agam, siquidem cum reditu huc ad aedes meas cum aliis Magnis Viris se venturum in discessu pol-

licebatur. Sed si id etiam differret, Vaccinum excurrere non intermittam. Casus Domonyensis, quem puto innotuisse, et alia occurrunt, quae si fieri potest, praestat sub manu avertere et periculosam ansam amputare. Cum primum hodie huc domum sim advectus, Dnum Birensem proxima die, dum per Paroxysmos licuerit, ad me invitabo et ad genuinam relationem cohortabor. Actus sane ipsius non potest non reprobari, imo omni repraehensione vel ideo dignus est, quod quasi ad Scenam in veste Interula et cuspidato albo Pileolo in conspectum vocantis Episcopi prodierit, cum tamen tempus, quod praevis nunciatum fuit, aderat, et alii cum honore praeiverint. Reliqua, praesertim Doctrinalia, ut scandalosa, si ita comperta fuerint, nec animadversio intermittere debet; alio tamen modo, non eo, ut ad Praescriptum Visitantis fieri debuisset videatur. Translocatio ut fiat omnino expedit, et consultum est, habito prius examine et confessione.

Hoc adhuc authumno propositam Visitationem tanto gratius intelligo, dum recogito similia non alias praecaveri posse ob multorum negligentiam, circa devotam et pene nullam in eo attentionem, ut omnia ordine et decenter in Ecclesia fiant. Plura referre possem et deberem, sed nunc non sufficio. Unice id exprimere cogor, quod qui saepius relata audire cogimur, piget pudetque plerosque ita inurbanos et inconditos esse: Simplicitati utique parcendum esset, sed si alias fit, tales durioribus etiam reducere oportet. Sane Deo et Ecclesiis gratum erit opus, si quod pridem desideratum est, summe Rde Dignitas Vra in via sua perfecerit. Mihi curae cordique erit, ut in hoc Districtu ea ne desint, quae necessario requiruntur: tantum cum Dnis Neogradiensibus certum tempus concludatur, demum Nobis tempestive insinuetur, circiter dum hic continuatio fieri poterit. Quod ultimo attactum est, facile annuo et omnino dignum existimo; in qua tamen parte non alias, quam mutua sententia et opera quidpiam fieri

potest. Proinde tali occasione relinquo, meque obsequis-
sime precibus et affectui commendans persevero
Summe Reverendae Dignitatis Vrae
Acsa 26 Junii 1746.¹

42. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Besztercebánya, 1747 április 3.)

— Részvétét küldi Prónay két gyermekének elhunya alkalmából, majd a váci püspök által a nógrádi és pesti canonica visitatio miatt megindított vizsgálat dolgában tudósít, jelezve, hogy a többi 3 superintendens (Mohl, Ambrózy és Perlaki) a canonica visitatióval már minden nagyobb nehézség nélkül elkészült. —

Spectabilis ac Generose Domine!

Domine Fautor et Patrone mihi Colendissime!

Salutem et omnia felicia Spect. ac Grosae Dnaoni Vrae precatus mea obstrictissima offero officia. Praeter opinionem accepi nuper Spect. D. Vram per praematurum duplicis dilectissimae prolis obitum, in novum peracerbum luctum esse coniectum. Cui casui tristissimo quem admodum toto animo condoleo; ita imperscrutabilem divinam circa res et vota humana Sapientiam miratus, efficacissimum Spiritus S. solatium Eidem cordicitus precor. Verum est, Domestica mala majora esse lacrymis, et Curas lenes loqui, ingentes autem stupere, non tamen majores sunt fide et patientia christiana, qua nihil non adversi tandem superari et perferri potest. Prout igitur nullus dubito, Sp. D. Vram pro singulari Sua Pietate et zelo suam pridem divinae reliquisse voluntatem, et non tam terrae, quam coelo plantando studuisse; ita confido, iniquissima haec, uti rationi videntur, fata, aequo Eam

¹ Fogalmazvány, ezért se cím, se aláírás. — Kétségkívül azonban Hruskovicznak szól.

laturam animo, et in illa, quae superest, prole illustri, ea, quae in terris sperari possunt, solatia, cum aplausu utriusque. nostrae, etiam visuram. Quod ut Deus meus, omniumque ingenuorum precibus benigne dare velit, iterum, tota animi mente precor et opto. Ceterum, qualemnum Episcopus Vatzienis Inquisitionem de Visitatione nostra, anno Superiori in Confiniis Comitatus Neogr et Pest. peracta susceperit et absolverit, aliunde jam Spect. Dni Vrae innotuisse existimo. Non quidem nimis rem tam metuendam, sed neque etiam contemnendam esse arbitror. Quapropter Spectab. D. Vram demisse rogo, dignetur negotium hoc cum I. Patronatu illarum partium conferre, expendere et quomodo aliqua, si impendere viderentur, incommoda possent averti, statuere, meque paucis literis dignari et instituere, quid hoc in casu vel agere vel exspectare me oporteret. Vix credo hoc ab Adversariis fuisse profectura, nisi malevolus aliquis ex nostratibus proditor fuisset apud eos et delator factus. Et spero, Spect. D. Vram prudentia et auctoritate sua id apud Episcopum W. obtinere posse, ut et hominem, qui occasionem dedit suspicandi, et alia motiva finemque huius Inquisitionis aperiret et detegeret. Spect. Dno Csemicky Extractum Relationis Gutensis etiam submisi. Cum Spect. Dno Consiliario et SupremoInspectore hodie occupatissimo iam iam etiam negotium conferam. Quia tamen non esse cunctandum arbitrabar, inprimis quod Inquisitor de me quaesiverit, quidnam in Acsa apud Sp. D. Vram fecerim: huic habita occasione e vestigio ad Eandem referre ista volui et debui. Omnes reliqui Superintendentes Visitaciones Suas jam peregerunt. P. R. Dnum Mohlium Episcopus Nitriensis ne amplius p. suam Dioecesis ad visitandum proficiscatur, prohibebat, sed nihil ei nocuit R. Dnus Ambrosius totum Districtum suum visitavit et absolvit. Minabantur ei Adversarii inquisitionem in facta et instituta omnia. Sed res intra minas substitit, P. R. Paul Perlaki, Trans-Danubianam visitationem prorsus

imperturbate iam peregit. Utinam et mihi maturius licuis-
set adgredi opus et absolvere. Jam existimo, viam ad
reliquum Stadii conficiendum mihi esse praeclusam, si
non poenam pro peractis esse destinatam et paratam.
Interim divinae gratiae, bonitati caussae et I. Patronatus
nostri (sine cuius arbitrio, sine praesentia nihil actum est)
vigilantiae et dexteritati confido, istasque tentationes
superatum iri spero. In reliquo me favori Spect. Dnis
Vrae totiusq. I. Domus decenter salutatae commendans,
maneo

Eiusdem Spectabilis ac Grosae Dnaonis Vrae

ad omnia pietatis officia obstrictissus

SAMUEL HRUSCOWITZ S., mp.

Neosolii d. 3. Apr. 1747.

43. Thessaris János — Prónay Gáborhoz.

(Wittemberg, 1747 máj. 11.)

— Részvétét küldi főleg volt kedves tanítványának elhunytá felett,
majd meg, mint jóltevőjének, a saját ügyeiről tesz jelentést és
Torkos Mihály üdvözlétét tolmácsolja. —

Spectabilis ac Generose Domine!

Moecenas & Patrone, multis nominibus mihi
ad cineres usque suspiciende venerande!

Ad Pridie Calendas Maii, reditae sunt mihi SPEC-
TABILIS DOMINI Litterae. Quarum ut vinculum laxavi,
honorifico auctoris Epistolae nomine cognito, dici vix potest,
quantopere exhilaratus fuerim. Sed vix primis literis visis, cum
tantam eheu! stragem INCLYTAE DOMUS PRONAYANAE,
in primis autem immaturum excitatissimi Adolescentuli,
carissimi mei olim discipuli, obitum, attigissem, maden-
tibus oculis, tantam struem dolorum, tamq. lugubria fata

legi. Nimum, fateor, acerba est calamitas carissimis orbari pignoribus. Qua, num quid miseris Genitoribus, durius accidere potest, difficile est decidere. Id tamen verum est, cum iis delicias Parentum, si non penitus evanescere, nimum attenuari, quin vitae eorum partem quodam modo intumulari, siliceus sit, cui tantus dolor lacrymas non exprimat. Unum superest Christianis in tantis angoribus Solatium nimirum: Velle Dei, & solida spes, futurae eorum, de pulvere etiam, vivificationis. Id est, quod nostro dolori limites ponit. Nam dum utrumq. penitius consideramus, summi rerum nostrarum arbitri stupenda providentia, nos in admirationem, in Summam religionem rapit. Mens equidem humana, attonita in consideratione viarum Domini, haeret, dum eas haudquaquam comprehendere potest: at quia is nonnisi pro immensa sapientia & bonitate res mortalium temperat, pium est credere & tum in finem optimum eas dirigere, cum secus accidere nobis videatur. Summum enim obedientiae specimen est, in iis, quae Deus vult, acquiescere. Hoc demum vere Generosi, hoc vere Christiani animi est. Quam vero pietatem, dum olim jam in SPECTABILI DOMINO agnovi non solum, sed etiam semper, summopere, quod sine assentandi libidine mihi scribere fas sit, admiratus sum: firmiter mihi persuadeo & ad haec perferenda, nonnisi constantem attulisse animum. Caeterum ego profunda ad Deum vota effundo! Ut is, cui poculo amaritudinis fidem DOMUS PRONAYANAE tantopere experiri visum est, rursus dulcedine gratiae suae eandem abundanter reficiat, superstitesq. surculos, carissima pignora, in spem Patriae, delicias Ecclesiae, summamq. afflictorum in praesens Genitorum consolationem, servet!

Res meas curae cordiq. esse SPECTABILI DOMINO PATRONO meo, inter felicitatis praecipua momenta, numero. Utinam vero Deus clementissimus tam fortunatum me officeret ut quondam, si non parem meritis his, pro

meo tamen studio, meritam debitamq. referre possim gratiam. Ubi indultum ulterioris mansionis ab Excelso Consilio obtinero, relinquendum eum Posonii, apud D. Noghl, si sic visum fuerit SPECTAB. DOMINO, humillime rogo, usque dum occasionem, eundem ad me perferendi invenero. Adlaborabo, ut per Mercatores Posonienses, quorum nonnulli quotannis Lipsienses nundinas visitant, eodem potiri queam. Quamdiu hic subsistere possum, incertus sum, eo, quod rerum mearum supellex curta admodum sit, expensae vero fere maiores, quam ut a me superari possent. Cursum nihilominus studiorum ad scopum meum tendentium ex aequo absolvere vellem. Fateor sollicitum me diu haec tenuisse. Mirifice tamen Litteris SPECTABILIS DOMINI recreatus sum, quem, Divino favore excitatum, in me optime propensum experior. Sit Deus retributio & merces amplissima omnibus misericordiam operantibus! Peto, nihilo secius, maiorem in modum ut antequam in solidum spes mea concidat, in tanta necessitate, quoad fieri potest, benigne mihi succurratur. Exhibeat se tam indulgentem & facilem SPECTABILIS DOMINUS, ut si fieri potest ad fruitionem accepti beneficii admitti queam; et facile inter debitores perpetuos me numerari patiar. Occasionem in transmittendo Subsidio Mercatores, qui commercium cum Lipsiensibus habent, commodissime supeditabunt. Per hos enim tutissime civibus nostris ex Patria a suis subvenitur. Talis est Wozár Neosoliensis. Posonii quinam sint rates, ignoro. RR. tamen Mileczio & Beerio noti erunt. Quorum alteruter si requisitus fuerit nullus dubito quin suam operam gratis hac in re praestat. Modum in transmittendo habent peculiarem, quem illi Vexl vocant, ita ut non opus habeant pecuniam traditam sibi transmittendi, scribunt ad suos Lipsiam; qui, quantum & cui, jubetur sine mora exolvant. Ipsi demum ab his temporibus statis vel aes recipiunt; vel, si quibus in Hungaria debent, hos exolvi curant. Torkos, qui nihil unquam antiquius

habet, quam honestissime AVLAE ACSENSIS recordari, SPECTABILEM DNVM, ut & SPECTABILEM DOMINAM, honorificentissime salutatur; quam ego aequae, ea qua decet humilitate reveror; uti enim superstitibus filiis plurimam Salutem adscribere sustineo. Caeterum toties experto favori & gratiae SP. DD. me quam demississime possum commendo; perseverans

Eiusdem SPECTABILIS ac GENEROSI DOMINI

Infimus servus

Scrib. Vittebergae Ipsa Feria

Ascens. Domini 1747.

JOANNES THESSARIS, mp.

44. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Besztercebánya, 1747. aug. 10.)

— Jelenti, hogy az indított inquisitio alapján a királynál panasz tétetett ellene s jelzi, ki volt árulója. —

Spectabilis ac Generose Domine, Domine Fautor
et Patrone mihi colendissime!

Salutem et omnia felicia Spbli ac Grsae Dni Vrae precatus, mea obstrictissima offero servitia. Cum dolore intellexi Splem Dm Vram iterata et insperata aliqua (calam) itate preventam, a suis pariter ac publicis salutaribus negotiis prosequendis abstinere. Deus ipse avertat clementer ab Eadem omnes corporis animique afflictiones et pretiosam vitam in necessaria commoda et solatia plurimorum proroget, toto animo precor. Ceterum si nondum aliunde innotuit, significo Sp. D. Vrae, Perill. Dnum Nogel Posonio prescripsisse, quod ante octoduum Suaetti jam porrectae sint gravatoriae querelae, contra me inquisitionibus stipatae, quid tamen illae continuerint, adhuc esse arcanum. Sine dubio erit inquisitio illa, contra Visitationem meam peracta. Addit P. D. Nogel, ex eo quod non sim post inaugurationem E(.....) repraesentatus, prae-

iudicium (.) et nocumentum oriri posse. Respondit jam Sp. Dn. Inspector G. de R. sperare se, quod innocentia mea contra tales publicas vel etiam privatas aliquorum querelas, prodibit et subsistet hoc autem unum aliquid nobis nocere posse, quod proditum est Ecclesias nostras pro Dnis Agentibus Collectas quotannis instituere. Petiit etiam sua Dnao Spectab. ut attendatur in vicinia, qualesnam illae futurae sint querelae, ut mature ad respondendum nos parare possemus. Quod si etiam mecum capita querelarum in tempore communicarentur, nonnihil ad e(. . . .)tionem rei simul conferre possem. Sp(ero) autem Spbl. D. Vram quod optimum videbitur in hoc negotio non modo con(.)am sed et facturam, quod etiam ut (haud) gravate facere dignaretur, demisse ro(go). In reliquo R. Dn. Balassowitz sentit, Cl. Chrapan, merito suspectum esse, quod negotia nostra Dno Eppo Watziensi prodiderit. Qui desperatus academicus an eo propter examinari et vel placari vel corripi quodanmodo deberet, altiori Spect. D. Vrae iudicio relinquo et commendo. Quod ad nostra intestina hic attinet, motus, Dei gratia, incipiunt conquiescere, et spero, patientia et dissimulatione omnia superatum iri. Unicum doleo vehementer, quod sc. Suavissimis herulis Sp. D. Vrae apud nos officium debitum praestare non potuerim (.)nos porro convertere se placeret (. in)mitterem, quo iisdem et Sp. D. Vrae placere et prodesse possem, prout om(. . . .) Deum et diem omnia sanaturum esse confido. — Jam salute et officiis meis toti Inclytæ Domui Patronali reverenter perscriptis, me favori Eiusdem decenter commendo et maneo
Sp. ac Grosae Dnis Vrae

ad omn. pret. off. obstr.

Neosolii d. 18. Aug. 1747.

SAMUEL HRUSKOWITZ mp.¹

¹ Nedvességűl megrongált kézirat.

45. P. K. bényei lelkész — Prónay Gáborhoz.

(Binae 1747 szeptember 13.)

— Részvét s vigasztalás ennek betegsége alkalmából. —

Spectabilis Domine, Domine Fautor et Patrone,
mihi cum pietate colende, Crucem divinitus im-
positam in silentio cum spe moderate ferens.
Jac. 1, 2. 3.

Fama est, Spectabilis Dn. Inspector, utinam falsa, nunquam ad liquidum perducta, Eandem Dn. Vestram, morbo gravissimo affectam, in felicissimo progressu Status Politico-oeconomici, comprimis afflicti nostri Ecclesiastici, hoc malo remorari, quo minus casus ardui, passim occurrentes, Eiusdem solido acuminis ingenio et iudicio, cum aliis Collaboratoribus, fructuose disentientur et deciderentur cum encomio plerumque in naufragio constitutorum. O si mihi minimo Vitam, Spect. Dn. Vrae in speculam constitutae, thesauris totius orbis «cum attestante Octaviano Caesare Augusto, unus tantum homo, pluri quam omnia, quae terrarum orbis habet vasa, facundus sit» pretiosiore cogitatione, suspiriis et precibus ad Sacram Triadem, per Lytron Christi directis, redimere liceret, cum hac felicitate nihil conferri posset. Quippe Pauli Apostoli testimonio praecipiente, I. Tim. 2, 1. 2. 3. Magistratus nostros, a quibus fructus, h. e. victum et amictum, umbram, protectionem et habitationem, h. e. tranquillam et securam vitam habemus, honorare debemus. Corde, Ore et Opere. Quare merito celebratur et subditis inculcatur dictum D. Bugenhagii Pomerani: «si tam prompti inquit, essemus ad preces pro Magistratibus fundendas quam parati sumus ad detrahendum et maledicendum ipsis, nae res nostrae melius haberent». Nam

Arbor honoretur, cuius umbra tuetur,

de quo pulchellum et venustum epigramma Mantuani observatu est dignum :

«Pax Cererem Campis, et mitem collibus uvam
Reddit et armoso dividit arva bove.
Gramina pace virent, per pingua pascua latum
Luxuriat multa fertilitate pecus.
Pax vehit Eoas peregrina per aequora merces
Et steriles Ponti non sinit esse vias.
Pax hilares mensas facit et convivias passim
Et recreat molli tristia Corda mero».

Ita Constantinus M. Imperator Episcopus, 318. testibus :
Ruffino, Socrate et Theodoret, digressuros jam ex concilio primo Niceno Oecumenico, placida Oratione ad concordiam Orthodoxias conservandam hortatus est; et in fine orationis petiit, ut pro se suoque Imperio Deum precarentur. Sozom. et Eusebius tradunt, exemplo Darii Esdr. 6, 10. — Quare Spectabilis Dn. tamquam alter fidelissimus et constans Abdias «1 Reg. 18, aequibonique consulat nervosum ac stringens Receptum, in Chartis appositum, idiomate Latino et Slavico consignatum, a discipulo Theologiae profectum, ex Sola Apotheca Spiritus S. auxiliatricis et consolatricis depromptum descriptum et singulari sympathia:

אחה אדני יהוה כלה אתה עשה את
שארית ישראל

Esech. 11, 13.)¹

conservandae ac propagandae Vitae Spect. Vrae Dn. bono publico Ecclarum nostratium, studiosissimo, cum praesidio firmissimo in Gratia solius Dei, exemplo pissimi Ezechiae Isa. 38. collocato, cum fuga pestiferae ac exitialis consuetudinis praefractae Ochotiae 2. Reg 1. et frigidae calliditatis Asae, 2. Chron, 16, 10. 12. praesentissimi Vitae ac fortunarum periculo.

¹ Ah ah Uram Isten, avagy meg akarod-e Izraelnek maradékait semmisíteni ?

Concludo Voti suspirio: O tu dulcissime Jesu Christe, Salvator unice, omnipotentissime et clementissime Medice, Fili Dei et Mariae Virginis quem a dextris Virtutis et Maiestatis Dei sedentem adorant Angeli et Archangeli, quem adhuc in praesepi jacentem, Magi venerati sunt, et a longe venientes cum timore et tremore multi adoraverunt, — — miserere, o miserere propitius servi tui, Gabrielis Pronay, nosocomi tui, eundemque praesentissima et efficacissima Gratiae tuae theriaca fove, restitue, redde suis et nobis incolumem, prolonga dies Vitae eius, qui maiori et propitiori affectu, solertia et studio in dies Gloriam Nominis tui illustraret, suos intra spem et metum constitutos erigeret, et Ecclesiam tuo Sanguine redemtam, purificatam et glorificandam, sartam tutamque, illius halcyonia promovendo, Tibi soli, uni Capiti nostro et Episcopo animarum nostrarum, assereret, et non nisi sero, humanis rebus exemptus, beata analysi, per Fidem in te fixam, resolutus, aeternum in Coelesti tua gloria orans viveret ac triumpharet! Ita cupit, vovet et flagitat

Chrisos-
tomus
docet

Spectabilis Vestrae Dn.

humillimus cultor

Binae 47. 13. Septembris

P. K. Binensis Ecclesiaster.

46. Vörös Bálint — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1747. szept. 20.)

— Jelentés az állásától felfüggesztett Hruskovic's ügyében (l. 44. sz. l.),
kinek nem éppen kedvező jellemzését is adja. —

Kiváltképpen való Nagy Jó Uram!

Még mult Vasárnapon estve Posonyba szerentséssen érkezztem. Kivántam volna még Hétfőn itt megjelenem, de az nap olly nagy szél fujt, hogy egész négy óráig a Dunán nem járhatunk s így csak tegnap reggel ha(t ó)ra előtt beérkezztem.

Azonnal mint(egy) nyolcz óra tájban mentem
Cancellarius Uramhoz eő Ex(cellent)íájához és proponál-
ván e(leve)n szóval a dolgot eő Excellen(tíáj)a activitásom
ellen excipiál mondván: hogy nekünk in negotio
Religionis nem szabad agálnunk, én feleltem: hogy ez
nem purae Religiosum, hanem Juridicum, arra ugyan
Hruskovitz Uram Instantiáját tőlem ellvette, de hogy a
Districtusnak Instantiáját előhozta és odanyújtotta
volna, azontúl kérdezte, hol légyen Mandatum agendi?
Hol tartottak ezek Conventiculumot (?) és így mivel cre-
dentionálisom (n)em lévén visszaadta eő E(xcell)ja a
Districtusnak Instan(tíáját).

A mi pedig . . . (Hrus)kovicz uram dolgát ma(gában)
illeti, eő Excellja azt felel(te ne)kem: Hogy minden eő Kglme
Exc(ellja előtt) oly nyilván valók, hogy az egész Dicaster-
riumok azokról convincáltattanak és ha eő Felsége is ezek-
ről meg nem győzzetett volna, a Functiójától sem sus-
pendáltatott volna. Ezekre való nézve nints szüksége com-
pulsoriumra és Inquisitióra, mert ezen dolog nem fog in
forma Processuali ash áltatni, hanem csak sum-
marie, . . . akkor ha valami cselekedet(ét) fogja tagadni,
eleibe adatatt(ni fog)nak az authenticált e(. . . . szó)ló Inqui-
sitiók és ezek fog convincáltatni. Ezen Instan(tíát)
magamnak kellett sub(.). A többi Consiliari(usok
. . . .) kegyesebben hozzá szólo(ttak) azon nagyon
csodálkoztak, hogy azon Excessusok, melyekről vádolt(a-
ti)k eő kelmével nem közöltettek. In reliquo nem fog
egyéb (b)üntetés követni eő kegyelmét annál, hogy a
superintendentiátúl amovealtattik is kipirongattatik. Ellen-
ben arra intettünk, hogy valami becsületes E(gyén)t Super-
intendensnek váloszuk és (legyen a m)ellett okos, hogy
magáról többet (ne) tartson, mintsem hozzája illik
a Visitatiókat vagy cum Aulae mint a magok
vagyis illendő tsendességgel (keresz)tényi alázatossá-
ggal véghez(vites)se.

Én ezen jó Sup(erintenden)sünket személyében nem e(smérem, de) ezen utommal azoknak (elbeszélés)ébül, a kiknek kenyeré(vel) élt, (oj)jas dolgait és tselekedé(tei)t olvastam, hogy még egy világi emberhez sem illenének. Az Ur Isten engedgyen, hogy ezen eő Sz: Felség(ének) Atyai intése és látogatása az eő életjének jobbítására s lelkének idvességére szolgáljon, másoknak pedig például légyen. Én ezzel az Asszonyt alázatossan tisztelvén, magamat Uri favoriba ajánlom és maradok

Nagy Jó Uramnak

Bécs 20 Sept. 1747.

legenedelmesebb szolgálja

VÖRÖS BÁLINT mp.

(Hátjegyzet:) Litt. Valent. Vörös Deputati Viennae cum Instantia Hruskovicziana.

(A levél a közepső behajtásnál nedvességtől elrohadt.)

47. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1747 okt. 4.)

— Jelenti Prónaynak, hogy unokaöcscse, Gábor, két hete beteg s kéri utasításait. —

Spectabili, Amplissimo, Consultissoque Dno

Dn. Gabrieli Pronai

Fautori & Mecaenati suo medullitus observando

Gratiam, Pacem, Salutem & Benedictionem a Patre

Luminum

M. JOSEPHUS TORKOS

Eccl. Ev. Jaur. VDM. & Scholar. Rector.

Ita est, Spectabile Dne, aequo pede a morte distamus, tum juvenes tum senes, nec scit, saltem scire non vult personarum respectum divina προνοια. Morbus, qui hanc ple-

rumque praecedit, difficilis ablegati munere fungitur, quem precibus mitigere, & humana qua fieri potest medicamenum industria averruncare convenit, ubi his locus non est cervicem jugo subdere tranquillo & placido animo decet. Sane in hoc pene rerum humanarum articulo versatur, quod moerens lugensque profiteri cogor, amantissimus mihi & bona profecto spei iuvenis fratruelis TVVS Gabriel Pronaj Musis nostris hactenus TVO adscriptus consilio. Hic ante duas & quod excedit circiter hebdomadas morbo singulari quem fere acutum esse ex symptomatibus judico, corripit coepit, atque usque adeo contra oem spem meam defatigatus, ut, quamvis in dies eius expectarem restitutionem, atque hanc ob causam scripturam ad te meam hoc in arguto retardarim, tamen nullam videns, a me impetrare haud potuerim, quin TE de periculoso morbo iuvenis facerem certiorum. Dn. Doctorem Gömörum ad curandum eundem adplicui, nec deest vir optimus industriae nec medicaminibus hactenus parcitur; fere tamen inaniter universa adplicantur. Deliria per intercapedia horarum eundem vexant, calores continui adfligunt. & Diarrhoea pertinacissima viribus pene universis exhauritur. Faxit Deus uti praeter omnem etiam spem & exspectationem meam, quam quidem Dn. Doctor lactare plerumque solet, optimus juvenis fratruelis TUUS convalescet. Si quid habes, Amplissime Dne, quod vivo hucdum iuvene in periculum tamen vitae nimium jam, mea saltem sententia, fere adsveto, quod eius statum concernat, mecum communices, facies pro TVO, in eum favore prorsum singulari & paterno, quem is & plerumque testatus est & ipse expertus sum, ut ego proxima occasione ministerio tabellarii publici sciam. Vix credas, quantus moeror incessit animam, ob fatalem statum juvenis modesti, pii, diligentis etiam fere ultra, quam satis est, virtutibusque plane illustris Vestra stirpe dignis conspicui, inprimis propterea, quod eum Tibi tristi hac & molesta mea scrip-

tione exponere cogor. Sed cogor! Spero vero, Tuam, ampl. Dne, epistolam, quodsi ea me dignari benevole TIBI habuerit, dolorem meum haud mediocriter esse lenituram. Abs Te, Tua Domo illustri, Tuis omnibus numen coeleste faeralia quoque clementer averruncet, Vosque, quos ut oculos, aut si quid oculis est carius, complector ex animi sententia VRI agere & superstitare diutissime jubeat. Dabam e mens. Jaurinens. ad d. IV. nonar. Octob. A. O. R. CIO IOCCXLVII.

48. Thessaris János — Prónay Gáborhoz.

(Wittenberg, 1747 okt. 19.)

— Kéri támogatását a Bohuss-féle ösztöndíj tovább élvezhetése ügyében, ha ez nem sikerülne, segélyt, hogy haza utazhasson. —

SPECTABILIS, AC GENEROSE DOMINE,
PATRONE ET MOECENAS omni obser-
vantiae cultu venerande.

Verecundiae summae ducerem, toties DOMINUM meum interpellare, ni insignis comitas & humanitas EIVS dudum mihi explorata esset. Cuius, prout, cum admiratione quadam, reminiscor toties, quoties spectatissimi nominis PRONAYANI memoria mentem meam subire solet: Ita eadem in praesens etiam sublevatus, ad scribendum me accingere non dubitavi. Vtinam vero, de salute & felicitate DOMINORVM meorum, superstitemq. NOBILISSIMORVM ADOLESCENTVM, statim in limine Epistolii mei gratulari auderem; partibus felicitatis meae praecipuis id adnumerarem: Quod cum meam effugiat cognitionem, in locum eius ardentia substituo vota, ut Deus (foszlás) Inclytam DOMVM PRONAYANAM beatam

quam diutissime esse lubeat. Epistolam mensi Maio ad SPECTABILEM DOMINVM, per cursum publicum abs me directam, lectam fuisse nullus dubito. In qua refugium, in gratia SPECTABILIS DOMINI, adjuvente cunctationem mentis meae, Litteris, SPECT. DOMINI favore plenissimis, supplex quaesieram. Quia tamen tutum mihi non erat visum, in eadem, plene animi mei desideria, tanquam manibus, publicorum litterarum ministris, commissa, explicare; ea commodiori occasione reservare volui, qua tute, & sine cuiusquam offensa, animi sensa libere & confidenter mihi promere liceret. Aliud quidem pudor & modestia suadent. Nam cum hactenus tanta documenta favoris & Liberalitatis a SPECTABILI DOMINO acceperim, discedendum utiq. mihi, jam tandem, a molestis petitionibus esset, in officiisq. potius, indice animi scientis aestimare beneficia occupari. Sed alio me necessitas avocatur, verecundiamq. tantisper, si non ipse me deserere velim, reponere jubet. Vnde etiam, antequam praecipiti casu ruam, nullam non tentandam, elabendi, viam e malo, existimavi. Firmam hucusq. spem, obtinendi subsidii quopiam, studiorum meorum, e Pio Legato SPECT. D. pie defuncti Bohuss habui. Quam olim, hinc in promissis SPECTABILIS DOMINI, hinc in favore S. D. Ladislai Radvanszky, quo me praesentem illic singulariter prosecutus est, fundaveram. Concisam eandem ee sero demum, ex his, qui ad usum beneficii huius admissi sunt, intelligo. Quod quidem ego quemadmodum non possum non ut ingens propositi mei impedimentum deplorare: ita cuperem, id in integrum, si quid demissae meae supplicationes valere possunt, restituere. Nam, dum certitudinem magnam subsidii huius obtinendi haberem; magna cum voluptate curriculum vitae meae Academicae trium annorum spatio determinaveram, Deo gratias agens, qui tantopere conatibus meis faveret. Collapsa tanta rerum mearum spe, nexus acceptorum mirum in modum turbatus est, quippe

qui sine fulcimento sumptuum ne stare quidem potuit. Verbo, in tantas angustias perveni, ut aegre mihi pollicere audeam, quod mihi superest, ad ferias Paschae me sustentari posse. Quantopere autem parsimoniae in omnibus studuerim, omnes qui norunt me illaesa conscientia testari possunt. Quamobrem maiorem in modum SPECTAB. DOMINVM & PATRONVM meum, suplex oro, ut si potest fieri, vel una vice adhuc, stipendii Bohussiani particeps evadam, quo, si non datur ultra, vel ad feriam Michaelis adhuc in Saxonia commorari queam. In quo negotio ad SPECT. quoq. Dom. Radvanszky supplicem misi epistolam, ne ullum, cuius interest, negligam. Tacerem sane, nec intempestivo pruritu, occupandi beneficia me insinulari paterer, si qualemcunq. modum succurrendi mihi invenirem. At Deus optime derelictum & afflictum meum statum e coelis videt. Cum id etiam, quod hucusq. hic morari potuerim, post Deum SPECT. DOMINO fere soli tribuere debeam. Quod si vero penitus ad beneficii commemorati usum admitti non potero, rursus ad gratiosum favorem DOMINI mei refugio, demississime rogans, uti mutuo dare mihi 30 flor. nē gravetur, eosdemq. circa tempus vernali exmittere per mercatores sive Pestienses, sive Posenienses, aut Neosoliensem Wozar, qui ad nundinas Lipsienses, feria S. Georgi celebrari solitas, commeare solent, non dedignentur; quo itineri in Patriam me accingere queam. Erit hoc novum singularis in me beneficentiae specimen, identidem ad maiora omnis gratitudinis contestandae officia me ligans. Daturō insimul diligentem operam, ut redux feliciter, quam primum, solvendo, parem me esse deprehendam, prolixa cum gratiarum actione id restituam. Tanti quidem id quanti quodvis beneficium omnis ingenuus facere solet, aestimaturus. Caetera, dum SPECTABILEM ac GENEROSAM DOMINAM omni Submissionis cultu veneror; Plurimaq. salute GENEROSISSIMOS ADOLESCENTES salvare

jubeo; me toties Expertis favoribus SPECTABILIS DOMINI
humillime commendo. Perseverans

EIVSDEM SPECT. ac GENEROSI DOMINI

Scrib. Wittembergae Cultor Devotus & servorum infimus
19. Octobr. 1747.

JOANNES THESSARIS m. p.

49. Torkos József — Prónay Gáborhoz.

(Győr, 1747 nov. 23.)

— Előző (l. 47. sz.) levelével kapcsolatban a betegségéből szerencsésen felgyógyult ifjú, Gábor dolgairól tudósít. —

Spectabili, Amplissimo, Consultissoque Dno
DN. Gabrieli Pronai

εὐπλεῖστα ἐν ἰησὺ χρῶ χαιρεῶ καὶ ὀγαίνεω

M. JOSEPHUS TORKOS.

Verissime Tragicus: Qui nil pt. sperare, desperet nihil; ego sane, Vir celeberrime, quum de restituone Gabrielis TVI nil pene sperarem, desperabundo prorsus de salute hnis calamo nuper ad TE scripseram, Dei vero mira prudentia & eventus plane aliud me edocuerant. Facile autem hunc elenchum, quem in me struxerunt fata fatis concedo, quam et TIBI & mihi in solidum gratulari queam, de valetudine pristina iuveni restituta. Post tot enim, tamque periculosa morbi symptomata, quae ipsi Medico stuporem causata sunt, tantas animi perturbationes & deliria, quibus iam etiam virium compos & de lecto suo surgens iuvenis vexatus est, tandem quae Dei est gratia, hac ipsa haebdomada pristinae sanitati adsertus est. Superest ut supremo vitae necisque nrae Dno gratum animum vectigalis nomine testemur.

Expectabam hactenus adventum TVVM ad nos occasione itineris Vindobonensis, cuius vero spem nupera TVA ad me data epistola pene in universum decollavit. Doleo, crede Vir consultissime, impedimentum triste & profecto tale ut scribis, quod facile se amoliri haud patiat, sed diurnitatem operae postulat. Ferendum tamen patienter est, quod mutari extemplo nequit. DEVS, qui TE Ecclesiis, Patrem, melioribus litteris fautorem benevole praestitit & insuper Medicum rerum in patria nra Evangelica procuratarum exhibuit: esto TVVS pater, fautor, Medicus, Teque pristinae salutis, TVIS omnibus & nobis reddat proxime incolumem. Quia vero fortuna adventum hactenus ad nos TVVM denegavit, Iris hisce committenda videbantur, quae coram proponi nequeunt. Attinent ea Gabrielem nrum. Is dimidium annum hunc in hospitio exegit suo. Deberet id ob incommoditatem a juvene mutari; quia tamen is anceps haeret, mansurus ne amplius Jaurini in studiis est, et consilio TVO ad alias scholas se recepturus, quum, ut rebus dubiis succurram, a juvene fatigor, satis tute hominis praesidio esse n. possum. Quare abs TE, Sp. Dne, maiorem in modum peto, velis me scripto certiore reddere, quemadmodum me hoc in negotio comparare debeam. Juvenis caetera jam Scholis publicis & lectionibus vacat, ad privatas, quae mere sunt practicae, hactenus a me admitti non potuit. Neque enim, nondum satis pares ambulando infantulos, ut prompte incedant, tuto adstringimus & prout auroram inter & diem, ita ad comparandam animi serenitatem, tempore opus est. Vale & cum illustri domo TVA ex animi sententia TVI age. Deproperab. Jaurini ad d. IX. Kal. Decembr. A. O. R. CIO DCCXLVII.

50. Hruscovitz Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Besztercebánya, 1748 jan. 1.)

— Újévi üdvözlét után az ellene folyamatban lévő ügyről tudósít, bízva annak jó kimenetelében; lemondásra, bár áskálódnak ellene, egyáltalán nem gondol, sőt bizvást megy a márcz. 1-ei kihallgatásra. Írja, hogy Bél M. súlyos beteg s hogy a pozsonyiak helyébe lelkészül Röslerl szemelték ki; hogy Zay báró és Sándor Pál a zayugróczy congregatio dolgában Bécsben időznek s hogy itthon a patronusok ellen inquisitiók folynak bizonyos conventiculumok miatt. --

Spectabilis ac Generose Domine!

Domine Fautor et Patrone mihi colendissime!

Ut hic annus, quem hodie auspicamus, Spbli Dni Vrae felix faustus et undiquae fortunatus evadet et multoties ex animi sententia recurrat, toto pectore precor. Nihil mihi gratius hac vice evenire p(otui)t, quam aestimatissima Spb. D. Vrae (epi)stola, qua me sub decursu Anni veteris (.) et in rebus dubiis prudenti benevol(oque consi)lio solari et erigere voluit. Habebo (boni) ominis, quod in novo tempore nova etiam (ea)que (.) et meliora fata expectari a me (potuerint), licet, ad asperiora etiam ex Dei volunta(te fe)renda, animo, eius gratia, parato et obfirmato sim. Resignatio modernae functionis et Stationis in hoc Statu perplexo mihi quidem nec per somnum in mentem venit. Si tamen aliquibus hoc consultum videretur, cum Sp. Dnae Vrae judico, rem, et consultationem esse propudiosam, studioque, eum saltem in finem susceptam, ut mihi, ne quid plus dicam, noceatur. Jam enim tum, Posonii existens, deprehendi, plus a nostris paratum mihi fuisse periculi, quam ab adversariis expectari poterat. Dei tamen gratia et caussae innocentia fretus omnia tum superavi et nunc redire eodem pro continuatione negotii (prout denuo ad diem 1. Martii citatus sum) animo constanti sum paratissimus (.) novae huius Citationis, ad Spect. D. (Bohus . . .) per Kaszihótz Sztracin et Kis-Zellő (.) referam quae jam etiam Eadem accept(am con)fido. Interea Communitas nostra

Neosoli(ensis) cognita nova Termini dilaone, per porrectam (Suae)tti Instantiam obtinuit ut functioni meae Pastorali benigne restituerer, quam etiam pro modulo virium publice exerceo. Innueram id, super admodum, Spbli D. Vrae, brevi epistola, Watzino per Gutam ad Eamdem directa. Nunc vero Paria Intimati, ea tenus ad Magistratum nostrum dati, communico. Superest jam, ut me ad comparandum Posonii, pro termino praefixo, pedetentim parem, et eventum, quem Deus fuerit largitus, patienter exspectem, id quod etiam sollicitate facio. Spect. Dnus Consiliarius G. de R. respondit mihi se Perillrem Dnum Joannem Bohus ad Keszihócz proxime expediturum, qui cum Sp. Dno Fr. Palástyi omnes de rebus necessariis faciat dispositiones. Quod num factum sit et quis sit scopus ad media propositi istius, his (.) Suam D. Spectabilem aditurus experiar (.) et ipse ad Sph. Dnos Inspectores et Patronos (.) Neograd perscripsi, a quibus jam jam (.) me accepturum spero, et singulari (.)-eli et munificentia Spectb. Dnorum Pronai (.)-mo tum eos iri confido. Pro Paribus Instantiae (.)-tae benigne mihi submissis ago Spectbl. D. Vrae debitas gratias. Sane gratissimam mihi rem praestitit, non modo quod talia omnia colligam, quae ad historiam Superintendentum faciant, sed imprimis, quod ex ea intelligo, I. Patronatum caussam meam tam ingenue et fortiter suscepisse voluisseque agere. Cuius rei ignorantia non parum me torsit. maxime cum Dni Posoniensis, per Deum me obtestati sint, ne in examine mecum suscipiendo, ad Patronos vel Inspectores quoquo modo provocem, et quod simul mirabar, ne de restitutione ad alterutrum officium vel minimam mentionem faciam, aut spem concipiam, ante totius caussae decisionem, quam aliunde ultra biennium dilatatum iri acceperam. Nunc Dei benignitate et I. Patronatus benevolentiae confisus omnia meliora et molliora sperabo. Posonio, ex quo Intimatum

hoc (.) advenit, ad nos etiam nihil adlatam
(.) neque ego aliquid ad Dnum Agentem (.)
scripsi, facturus tamen brevi et me (.) Posonium,
ad terminum iterato te(.). De Ministerio Posoniensi
ab aliis accipio (Pl. Rd)um Dnum Belium proxime ante
Ferias ita (reci)disse in morbum, ut nulla amplius de con-
valescentia eius spes supersit, iamque Eccles(iam) de alio
consultare Ministro, credique vulgo, successurum esse Cl.
Röslerum Scholae Evangelicae tertium Collegam, cui Dnus
D. Hermann, alumnam Suam, Turenthalerianam filiam, Vir-
ginem et heredem suam opulentam in matrimonio despon-
savit. Vienna alii habent Dnum (Bar)onem Zay cum Dno
Paulo Sándor, audientia apud Suam Mattem C. Regiam
habuisse, esseque spem ut actio Fiscalis contra eos et(. . . os)
Dnos Patronos ac V. D. Ministros, qui Castello Zay-Ugrotz
Congregationem celeb(rarun)t, erecta cassetur et tollatur.
Apud nos (.) Inquisitiones de Conventiculis contra
plerosq. (.) Patronos peractae, nihil suspecti penitus
reper(tum est). Deus ulterius Ecclam suam contra omnia
(.) et pericula tueatur. Cuius gratiae et Spblem
D. Vram etc. etc. trado, maneoque

Spectabilis ac Grosae Dnis Vrae

Neosolii die 1. Jan.
1748.

ad omn. piet off. obstruct.

SAMUEL HRUSCOWITZ, m. p.

51. Draskóczy Sámuel — Prónay Gáborhoz.

(Harkány 1748 okt. 26.)

— Tanácsot kér a csetneki és dobsinai templomok ügyében, melye-
ket az esztergomi káptalan a r. katolikusok számára követel.
Mellékleiben Draskóczyznak ugyanez ügyben Nogell István bécsi
ügyvivőhöz küldött levelével. —

Bizodalmas régi Nagy Jó Uramnak

Ajánlom az Urnak igaz kötelességgel való szolmat.

A Nemes Esztergomi Káptalannak Vicariususa ezelőtt nem
sok idővel oly instantiát adott vala be Föl. Consilium

eleibe, hogy a Csetneki és Dobsinai Templomok sub pteritis intestinis motibus per Aug. Confessionis addictos elfoglaltattak bizonyos drága suppellectiléjekkel edgyütt s az okból azoknak restitiojat kivannya: melly Instaája midőn a N. Vrgyével comnikáltatott a mieink Föl. Aszszonyunkhoz recurráltak és ellenkezőt remonstráltak alázatos supplicáojok által. Ezek is hasonlóképen beküldettvén és mélt. Fő Ispán Urunk jelenlétében assumáltatván, mi-kép subsistálnak légyen és minemű projectum adatott előnkbe, az annectált Nogell István urnak irt Levelemnek mássábúl méltóztatik az Ur megérteni.

Ezen remonstráok quoad edoctiom usus, ugy tartjuk, elegendők lehetnének, de mivel a religio interessáztatik, részünkről való documentumok felől minemű ítélettel legyenek adversariusaink s mire magyarázzák őket, tudhattya az Ur. Illyen veszedelmes állapotunkat méltóztatásék az Ur kegyes szívére venni, és ezen perplexitásokban mi tévők legyünk, keresztényi bölcs opinióját a szerint punctatim suppeditálni, a mint Nogell urnak irt Levelemben declaráltam kivánságunkat, kiről ez alkalmatossággal el is várom Uri rescriptumát. Ezzel ajánlom magamat az Ur gratiájába, és álhatatossan maradok

Bizod. régi Nagy Jó Uramk

Harkány 26. 8br. 1748. alázatos köteles szolgálja

DRASKÓCZI SÁMUEL mp.

(A hivatkozott melléklet:)

Dno Stephano Nogell

Bizod. Nagy Jó Urk. etc. Hark. 26. 8br. 1748.

Ezen N. Gömör Vrgyében die pter. 14. de cur. Men. 8br. Restauratio utánna való napokon gralis gyűlés tartatván, azon alkalmatossággal elő vétetődtek a Csetneki és Dobsinai Templomok iránt eő Fölségének novissime beadott Instaak, mellyeket a Föl. Consilium leküldött pro

combinandorum combinaone et desuper per Cottum suppeditanda informaone: Melly Instantiak minthogy sok casusoknak és dolgoknak concursusa miatt per omnes Circumstaas nem revidiáltathatnak, az ollyatén continuao halasztatott következendő N. Vr. gyűlésére; in privato pediglen ilyen projectum adattatott előnkbe: mivel ugymond kétséges, hogy elégségesképen megbizonyíthassuk, hogy in Anno 1681. ezen Templomokk actualis possiojában voltunk, mert a Diplomatica Historia szerint bizonyosság ellenünk a Sopronyi Diaetán grale psentalt gravameineink, mellyekben a többi között ezen két templom is elfoglaltatni recognoscaltatik, ahhoz képest pro bono pacis adnánk vissza mind azon két templomot, mind a Suppellectiléjeket, mellyek valának Catholikusoké, és ha arra resolvályuk magunkat, assecuratusok lehetünk, hogy illendő oratoriumokat építtetnek és eő Felségétől királyi securitást fog(nak) procuralni részünkre, hogy ezen két helyben szabad exercitiumunk légyen, valamint az Articulás helyekben. Ezen projectumot értvén, azt fogattuk, hogy igenis elé fogjuk venni és iránta consultáldni, melly végre engedtetett respiriumunk is. Minemű consideráok occurállyanak ezen materia körül, n. szükséges declarálnom, mert azokat Nagy Jó Ur által láthattya. Kérem azért bizod. Jó Urat, ezen szokatlan circumstaákat cum deductione difficultatum elővenni, a kikkel illik közleni, aziránt mitevőknek kellenék lennünk, bölcs elméjeket venni, és ha tanácsos az alku, de modo agendi, tractandi vel etiam transigendi, pro directione nostra valamelly ideát és observaokat concinnalni és velem mentül előbb lehet közölni méltóztassék, hogy ante concursum nrum, sub initium imminent. Men. 9-bris eo fine suscipiendum, kezemhez juthasson, melly kívánságunknak szives promooját midőn bizva recommendalom, ajánlom m.

(Kívül:) idegen kéz feljegyzésével a levél rövid latin tartalma; szélein elrongyollott s elfakult.

52. Kunz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs 1749. márcz. 29.)

— Az agensi költségek dolgában. Győrben is elszedték már a protestansok összes javait. Küldöttség jött tőlök Bécsbe, de a helyzet reménytelen, mert oratoriumukat a győri püspök már r. k. ritus szerint felszentelte. Utóirat egy gróf magánügyében. —

Spectabilis ac Perillustris Domine,

Domine, Fautor, & Compater mihi Colendissime!

Nuperas honoratissimas Spect. Dominationis Vestrae litteras debito cum respectu rite accepi, ex iisdemque uberius intellexi, qualiter Eadem Spectabilis Dominatio Vra, pro singulari zelo suo, ulterius etiam illorum, quae pro manutenendo Agentiae nrae Beneficio, et afflictissimarum rerum nostrarum promotione necessaria esse comperiuntur, benevolam ac sollicitam curam habere dignetur. Utinam vero sinceri huiusmodi conatus ubique debitum sortirentur effectum. Ego omnino etiam reliquis Dominis Principalibus et Supremis Inspectoribus eadem formalitate, sicut Spect. Dominationi Vrae, scripsi, sed hucusque nullum responsum accepi; ignoro proinde, qualem huiusmodi literae meae apud illos habuerint ingressum. Equidem ulterius etiam afflictum statum quieto et patienti animo ferrem; sed qualiter subsistam hic loci, nisi inevitabiliter necessariis sumptibus mihi succurratur, etiam restans, quam currens salarium meum (nam praeter hoc alioquin nihil desidero, istud vero, qua meritam mercedem juste expeto) rite praestetur.

Afflictiones et calamitates nostras in dies majus atque majus incrementum sumere, vel exinde etiam patet, quod jam Jaurini quoque vigore Mandati Regii die 18. huius utriusque, Augustana videlicet et Helveticae Confessionum Oratoria, Domus Parochiales et Scholae occupatae atque totum Religionis Exercitium sublatum sit. In memorato Mandato quidem haec tantum causa adducitur, quod

huiusmodi Exercitium cum suis Accessoriis incompetenter usurpatum & hucusque continuatum fuerit; nobis attamen apperrime constat, id ipsum ex ratione cessantis Confinii factum esse. Quantopere miseri ac infelices Jaurienses ob hoc insperatum factum obstupuerint, fleverint ac lamentati fuerint, lamententurque, et moereant adhuc, verbis exprimi non potest. Duodecim ipsorum adhuc quidem hic sunt et Instantiam exhibuerunt, quaeruntque Audientiam apud Augustissimam Dominam; sed prorsus nulla spes affulgere videtur, Afflictissimos vel in integrum restitutum iri, vel saltim in proximo quodam ad Civitatem loco Liberum Religionis Exercitium habituros esse. His accedit, quod statim die 19. praesentis, in Festo videlicet Josephi, qua Coronae Principis die Onomastico, in nostro Augustano videlicet Oratorio, praemissa Catholicorum rite facto consecratione, Divo Josepho dicato, ipse Jauriensis Eppus Missae sacrificium celebraverit, etc. etc.

Caeterum constanti gratioso Spect. Dominationis Vestrae favori & patrocinio me commendans, debito semper cum venerationis cultu persevero

Spectabilis ac Perillustris Dominationis Vestrae

Viennae die 29 Matij
1749.

Humillimus servus

JACOBUS KUNTZ m. p.

P. S. Dabit Spect. Dominus Compater veniam, quod nomine Illrmi Domini Comitis Christophori Mamuca de Turri denuo molestus este subtineam. Quidnam ille Spectb. Dominationem Vram per me obsequenter rogatam habeat, ex eiusdem mihi scripta scheda, quam hisce accludo, videre est. Ut proinde Spect. Dominatio Vra hoc benevolentiae genus ipsi praestare, ac si sine molestia et praeiudicio quopiam fieri possit, desideratas Testimoniales elargiri & huc mittere non dedignetur iterum, iterumque humillime rogo.

53. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1749. jun. 4.)

— Szomorú híreket közöl. A vallásügyben új „Systema“ készül, a mely a protestánsokra nem kedvező. Külföldi tanulmány okából útlevelet kért 10 ifjú, de csak kettő kapott. a ki nemes. Itthon is hanyatlanak az iskolaügyi állapotok.

Spectabilis ac Perillustris Domine!

Domine, Fautor et Compater mihi Colendissime!

Innotuit mihi quidem quosdam Dominos Deputatos huc fuisse venturos sed quando et quem in finem, ignoro. Interim res nostrae in dies tristiores faciem induunt. In communi enim Religionis negotio novum quoddam Systema est elaboratum et Suae Majestati pro ratificatione jam propositum, nos in multis regulaturum. De quo haud aliud possumus collimare, quam quod Puncta illa arcana, quae ad Acta Pestiensis Commissionis una cum anno 1731 publicata Resolutione quidem determinata sed hucusque publicata non sunt, complectatur, nunc per Regnum publicanda et illico effecturi quoque mancipanda. A quibus quid favoris seu moeroris nobis polliceri possimus, Spect. Dominatio Vra facile intelliget. His accedit, quod posteaquam ante duos circiter menses octo vel decem Studiosi partim jam apud externos in Academiis existentes, partim vero illuc proficisci cupientes, apud Consilium Locumt. pro consuetis Passualibus institissent ac per illud more solito Augustissimae Aulae repraesentati fuissent, ex iisdem duo tantum iique Nobiles, ex Regia Resolutione huiusmodi Passuales obtinuerint, reliqui vero omnes Ignobiles simpliciter praeteriti fuerint. Compertum igitur est, etiam hac in re resolutum et statutum esse, ut in futurum nullis Ignobilibus sed unice Nobilibus tantum Studiorum Academicorum causa in exteris oras proficiscendi facultas admittatur. Interim in Patria Scholae Nostrae usque ad

Grammatica restringuntur, et erit magna felicitas, si in duobus vel tribus locis Scholae cum altioribus Studiis nobis admittentur. Quae dum animo tristissimo Spect. Dominationi Vrae obsequenter significanda duxi, simul ulterioribus gratiosis Eiusdem favoribus me commendo, debito cum venerationis cultu perseveraturus

Spectabilis ac Perillustris Dominationis Vrae

Humillimus servus

Viennae die 4. Junii 1709.

JAKOBUS KUNTZ mp.

54. Nogell István agens — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1749 október 1.)

— Válaszolva Prónay levelére, részletes jelentésben számol be eljárásáról Prileszkyné ügyében, Bécsben, a magyar kir. és az udvari kamara elnökeinél. Költségeit kéri. —

Spectabilis ac Generose Domine,
Domine ac Fautor Colendissime!

Aestumatissimas Spect. Dominationis Vrae litteras debito honore percepi. Siquidem tantopere negotium Spectabilis Dnae Ujfalusianae, qu(…) vidualem et orphanalem causam recommendaret, postpositis meis ex . . . negotiis Cottus Posoniens. quoque congregatione, hesternae die huc Viennam profectus sum, descriptisque partim Posonii partim in itinere Instantiis ex Resolutionibus Carolinis, hodiernae die fortunam habui cum utrisque Camerarum Hungariae et Aulicae Dominis Praesidibus constitui. Hungariens. Aulicae Camerae Praeses Excell. Dnus Comes Grassalkovics ad exhibitam instantiam et factam propositionem gratiose respondit: Approbo Dnae Prileszkianae

petitum et loquar cum sua Mtt, redux vero Posonium Instantiam assumam et terminum interessatis Partibus notificabo. Res alioquin est manifesta, quod sua Mttas Bona Sexum masculinum concernentia Dno Personali resolverit, suam Dominationem omni die praestolor, si venerit proponam Suae Dominationi, nec dubito quin accedet ad Cameralem terminum. Gratias agendo pro ista gratiosa replica, interrogavi, utrum similem Instantiam possim Vienstensi Excell. Dno Aulicae Camerae Praesidi exhibere ad Statum notitiae? respondit mihi hungarice, bizvást, non sum contrarius. Surrexi ego et dixi: etiam suae Mtti. Ssmæ in transitu tantum exhibere vellem eandem Instantiam forte eius occasione sola sua Mttas negotium hocce concredet Excellentiae Vrae. Ad haec reposuit nec hoc difficulto, quamquam Cameralis sit Authoritatis Partes in eiusmodo controversiis componere. Inde igitur me contuli ad Excell. D. Praesidem Comitem de Dietrichstein, ibidemque fortunam nactus accedendi, suae Excelltiae Tenores Instantiae et Petitum declaravi, et simul induxi: Hungaricum Camerae Praesidem hic esse, qui hac de causa etiam informatus est. Sua Exellia illico Instantiae praesentatum adscripsit et ad protocollum deferri curavit, mihiq; dixit: curabo assumi; sed non omnia brevibus coram Commissione sufficienter possunt tractari et decidi: Dominus vero V. Camerae Praeses Viennae actu non est, ideo ibidem nullos motus facere potui, quia Excell. Dnus Hungaricae Camerae Praeses mihi interalia dixit, non opus est multum sibi incommodare. Ego Dnae viduae nullam faciam Injuriam, et si a Camerali Sententia appellare velit ad Suam Mattem, integrum erit et permissum. Ego credo, illustr. dnum Personalem hodie vel cras venturum, sed etiam Instantiam exhibitam more consveto ad manus Dni Referendarii de Nagy, qui dni Illsrmi Personalis addictissimus est, exituram; suam itaque Illurmam Dominationem accedam et ad Resolutionem Carolinam provocando

juxta Spblis Dnis Vrae litteras et observationes, respectu Megyer et Iklad declarationes faciam. Suae Mtti quoque, si fieri potest, Instantiam cum brevi extractu more solito exhibebo, Dnumque Personalem accedendo Instantiae exhibitionem notificabo et rogabo ut ad Commissionem Cameralem consensiat, cum collatio futura pro Sua Illurria Dnaone publico constet, quia Instantiae exhibitio aliunde arcanum jam non potest dici, sufficit, quod praevenierim suam Illurram Dnaonem.

Spectabilis Dnus Zitkovszky nunc plus mihi dare noluit aut non potuit ob alias suas necessitates et certum solutionis terminum, quam 20 florenos, ex quibus cum properaverim solus pro me currum conduxì, cui 7 florenos dare debui. Si Spectabilis Dnao Vrae ulterius illos 100 florenos assignaverit apud Dnm Zitkovszky vel medio Mercatoris Pesthiensis, procul dubio percipiam, Dnus enim Zitkovszky mirabatur rem, quod ante triduum quasi Pestino discesserit et Spect. Dnatio Vra nihil dixerit. Opinio eiusdem fuit, ut Dna Prileszkiana sola ascenderet Viennam. Interim quaedam de negotio mihi quaepiam solus declaravit. Expen- sis modernis ex proprio succuram, quamquam ipsis in vindemia opus habeam. Quid num istis tribus diebus, adveniente Dno Personali experiri et tentare potero, perscribere non intermittam. Coeterum favoribus praetiosis commendatus, obsequiosa in veneratione persevero

Praetitulatae Dnaonis Vrae

Viennae die 1. Octobris 17.

humillimus Servus

STEPH. NOGELL mp.

55. Berzeviczy Mihály — Prónay Gáborhoz.

(Miskolcz, 1759 október 26.)

— Sajnálattal jelenti, hogy bár szándéka volt Prónayt meglátogatni, ezt több okból nem cselekedhette, — így hát jobb alkalomra tartja fel annak kivitelét. —

Teljes Bizodalommal való drága régi Nagy jó Ur,
Kedves Sóggor Uram!

Pestről Sub dato 22da Septembris hozzám bocsájtott Uri s előttem különös respectussal kedves levelét drága Sóggor Uramnak telljes örömmel vévén, abban bőven expressált atyaffiságos Uri affectussait nagy obligatióval köszönöm s tartanám én is peculiaris szerencsémnek, hahogy magam vigasztaltatására Uri személyét hasonló kedves hozzá Tartozandóival csekély praesentiámmal tisztelhetném. — Megvallom tápláltam magamat oly remén-séggel megindulásunkkor effelé N. Szala Vármegyébül hogy utunkban régen felvett szándékomat effectusban vehetem, de mind a March-rutánk, mellyet a Commissariatusság épen Jász-Berínynek inviált, mind penig hogy hollétét ki nem tanulhattam kedves drága Sóggor Uramnak, akkori indulatomban meg gátlott, az üdötül fogvást azonban a T. Rgnánál magokat elő adott occurrentiák csak annyira való üdöcskét sem engedtek hogy Saáros vármegyében divertálhattam volna. Ezentúl pedig kivált Tél bekövetkeztén s ahoz jó szánút elő adván magát, avagy penig csak másképen is jó ut, és ha a szolgálat s erőm megengedi, fogok azon iparkodnom, hogy régen tartozó devotiómat converzálhassam, mely alkalmatossággal kedves Roth Tamás Eöcsém Urt is megtisztelnem el nem mulatom, tiszta igaz szivembül kívánván addig is halhassak Uri consensumok szerint folyó kedves egésségek felől, mellyel: a midőn az én drága kedves Nagy jó Hugom Asszonyt, kedves Róth Tamás Eöcsém Urammal s szerelmes hozzájok Uri Tartozandóival minden illő respectussal revereálnám és maga-

mat Uri tapasztalt atyaffiságos Favoriban tovább is ajánlanám, állandóul vagyok és maradok

Tellyes Bizodalommal való drága régi Nagy jó Urnak, kedves Sóghor Uramnak

Igaz köteles szolgája

Miskolcz 26ta 8^{bris} 750. BERZEVICZY MIHÁLY Oberster m. p.

56. Podmaniczky Sándor — Prónay Gáborhoz.

(Aszód, 1751 január 8.)

— Bár szándéka volt, nem látogathatott el Prónayhoz, mert vendégek tartották vissza. Magánvagyonai ügyekről ír s egyúttal megköszöni, hogy Prónay Jesszenák Jánossal együtt gondoskodott arról, hogy a jövő pozsonyi dietán alkalmazást találjon. —

Aszód, 8 Jan. 1751.

Tellyes bizodalomú Nagy Jó Uram, Kegyes Fautorom!

Mennyi kívánsággal és készülettel valék múlt Karácsonyi Ünnepektől fogvást, az Ur udvarlássára elmennem, ki nem irhatom. De gátoltattam abbéli szándékomban házunknál az allatt sűrűbben megfordult Jó Urainktúl, és in specie Méltóságos Báró Szentiványi Uramtúl ő Naghsátúl, ki ugyan azolta egész eddig nálunk temporisál. Tegnap estve felé pedig, ismét Mghos Baro Orczy Sógor Uram ő Ngha, Néném Asszszonyyal edgyütt hozánk érkezet. Külömben, bizonyos lehet az Ur, hogy tartozó különös devotiómat, valamikor tsak engedtetik, igen örömost és minden engedelmességgel viszem véghez, tsak azt várván ohajtvá, hogy jó móddal a házunktul eltávozassak. Azonban parantsolattyára az Urnak, ime ide rekesztettem Baró Calisiusné Asszszonyom originalis Char-tabiancaját, most is illendő hálaadással recognoscálván velünk ebben tett nagy jó akarattyát az Urnak, midőn az Interestét is azon Capitalissunknak, Almassy Tisztartó Uram kezebül felvettük.

E mellett, hogy mint Jassenák János Uram, mint pedig az Ur kiváltképen a jövő Diaetán leendő némenemű applicatiomrul kegyessen gondolkoznak, alázatosan köszönöm, kész lévén mindenkoron eljárnom illy Drága Fautoraimnak bölts és szíves vezérlésén. Máskint is immár úgy kezdtem vala készülni, hogy Isten éltetvén, semmiképpen el ne maradnék olly nevezetes alkalmatosságtúl; annyival inkább pedig szeretvén hogyha akkorra valami obligatioval condecoráltatom. Mghos Báró Szentiványi Ur inter similes discursus jam habitos, projectált nekem szívesen Méltóságos Herczeg Trauczon személyét Principalissúl, hozzá-adván, hogy aztat Jeszenák János Uram ugyanis könnyen megszerezheti. Én mindazonáltal, valaminthogy betsültetésre néző módoknak felkeresésében soha nem voltam praesumptuosus, vagyis vakmerő, hanem minden szerentsémet hogy erőszakos ne lenne, jó viselés után az időtül és Jó Uraitmúl vártam, úgy ebben is Isten ne adgya, hogy praescribálnék az Uraknak, elhitetvén magammal, hogy az Urak, ha nem is tsekély érdememre, leginkább Religiónkra nézve convenientiámot tekinteni fogják. A Diaeta az mint ex Rescriptis Consilii Locumtement: ad suam mattem factis kitanultam, ad initium Maÿ halasztatott.

Asszonyom Anyám alázatossan tiszteli az Urat és az Asszonyt, Nagy Jó Asszonyomat. Most leginkább búsul a pénzein, melyeket, mintegy 18 ezerig valót, egy helyről megtéretetek véletlenül. Ezel szokot Gratiajába ajánlott, maradok végül nélkül

Nagy Jó Uramnak
az Urnak

hív alázatos szolgálja

PODMANICZKY SÁNDOR m. p.

P. S. Az Ur talán, méltóztatik nekünk oly bizonyos helyly procurálni az hova az megírt Capitalist lehetne cum securitate elocálnunk. Mghos Báró Révay László Urnak azzal örömost complaceálnánk.

57. Bárány György — Prónay Gáborhoz.

(Szt-Lőrincz 1751 feb. 2.)

— Biró Márton veszprémi püspök „Enchiridion“-járól s a Bárány által kiadni szándékolt Passionaléről. —

Az UR ISTENTől kglmes, áldást, és békességet kívánok a Tekintetes Urnak.

Tekintetes Uram!

A mult őszszel hallván a Veszprémi Méltós. Püspök mitsoda ártalmas comentatiot nyomtattatott ki ellenünk, és nevezet szerint azon alázatos memorialis, vagyis supplicatio ellen, mellyet, tavál a Teként. Ur a Felséges királynénak beadott. En minék előtte lattam volna azon Püspök munkáját, kezdettem egyet is mást is össze szedni. Azonban érkezik a Tekintetes Ur levele hozzám olyan argumentummal, mintha az én Passionalem küldetnék vissza, felbontom a paketet, hát a Veszprémi Püspöknek azon mérges munkája van benne. Hogy nem tudhattam mint hogy lett a tsere, itt fogtam a munkát, mig a Tekint. Úr ujjon informál felőle. Minthogy ebben Tekint. Domokos Márton uram neve volt, gondoltam talám az én Passionalem Debretzenbe vitetett, és talám eddig nyomtatják is, mellyen szivessen örülnék. És ha melly Compactor maga költségével ki nyomattatná nem lenne kárára. A minémű irásokat a múlt szűretkor, a Hartán lakozó vóm által az urnak küldöttem, értem hogy mai napig is Hartán süllyedtek. Ezzel várván a Tek. Urnak informatióját mind a Biro Márton könyvéről, mind a Passionalerol, maradok

A Tekintetes Urnak

alázatos Szolgája

BÁRÁNY GYÖRGY mp.

Szt-Lörincz d. 2. Febr. 1751.

(Újabb irás: küldhettem Paksra d. 14. Febr.)

P. S. Hallatik, hogy a Veszprémi Püspök könyvét conquirálják mind Varmegyekben és össze szedik. En

p. mellyet a Tekint. Urto! vettem, az előtt is volt irás benne, én meg többet tettem, és ugyan meg tömtem, más két predikátorokkal is közlöttem, most sincs kezemnél. De ha kézhez kell adni visszaküldöm az Urnak, h. könnyen nyomba ne igazodjanak, ki tette azokat az irásokat benne. Mindenek fölött az a kérdés, ha Tekent. Domokos Márton Uram nevét ki töröljük-e, vagy benne hagyjuk?

(Kivül:) Perillustri ac Generoso Domino Gabrieli Pronai, per Regnum Hung. Fori utriusq. Jurato Causar. Advocato (Salv. tit.) Patrono demisse colendo. Acsa.

58. Fábry Gergely superintendens — Prónay Gáborhoz.

(Vadosfa 1751 sept. 19.)

— Jelenti, hogy kedve s akarata ellenére superintendensnek választották. Elmondja, mik voltak vonakodásának okai s mik most legelső teendői. Utóbbi szempontból segítséget és támogatást kér Luther kátéjának, nemkülönbben egy Theologiai Didacticának és egy Th. Morálisnak magyar nyelven leendő kiadásához. —

Tekéntetes, Nemzetes, és Vitézlő Nagy s Jó Akaró Fautor Uram!

A minden áldásnak Istenétől az Ur Jezus Kristustól áldást, kegyelmet és Békeséget kívánok a Tekéntetes Urra, Uri háza népére. El hiszem, tudalkozni fog a Tekén. Ur rajta, hogy illy messze földről egy es(mére)etlen szolgálja levén, mertem ezen csekély irásommal alkal(matla)nkodnom, de tudom megengeszteltetik, mihelyt irásomból mélt(óztati)k megérteni istenes szándékim mellett, a több messze levők(kel men)nyire revereáлом a Tekéntes Urnak még tsak drága emlé(kezeté)t is.

Husz (esztendeje) mult miolta fel-földről elszakadván külső ország(okban járto)m után, a Dunán innen levő

Magyar ekklesiákba, (. . . .)ba a Nagy Győri mostani árva ekklesiába Rectori (. . .) tisztbe hat esztendeig, azon-
tul a mostani ekklesiámba (. . .)gy esztendőül fogva ki-
telhető munkámmal erőlködv(. . .) immár azt vártam
volna, hogy Jákób Patriarchával (. . .) mulva az én meny-
nyei hazámba szabadíttatom (. . .) cselekette velem a jó Isten,
hogy a Dunán innen Augus(tana confes)sion levő ekkle-
siáinkat Superintendentalis gond-vise(lésembe) ajánlta. Én
a második electiokor, bizonyágim a Tekén(tetes In)spector
Uraink, Ekklesiaink Elől-Járói, nem külömben (. . .) keser-
ves köny-hullajtással deprecáltam az Isten (. . .)re obtes-
táltam ekklesiáink követjeit, hogy ezen súlyos ter(ehtől)
mentsék meg elégtelenségemet tekéntvén, de haszontalan
volt (az) ösztön ellen rugódoznom: Oka pedig annak,
hogy a Superintendentenséget kerültem, e volt: mivel a két
boldogult Superintendentens antecessorim az egy-házi s világi
főrendek dispositiójából minden visitatiók és congregatiók-
ban nagyobb részül applicalván, fohászkodva láttam a
mi Magyar ekklesiáinkat im e következő vékső rom-
lásokba lenni.

I-szor Nagyobb részül templomaink elszedettek lévén
a szegény tudatlan kösség meszsze érvén a még fent lévő
ekklésiáinktól, sok ezer még a gyónáshoz is allig juthat,
az Isten igéjét ritkán halgathatja, veszedelmes lelki erőtelen-
ségbe s tudatlanságba nyomorogván, a hit dolgába alig evez.

II-szor A tanítók között Sokaknál nagy a tudatlanság,
az oskolákból időnek előtte kiragadtatván, az Istenről való
tudománynak tsak az első betőire is allig mehettek, Sid.
5., 12. nem hogy a Theológiába lévő tökéletesebb Tudo-
mányokba szükséges fundamentumot vethettek volna, Sid.
6., 1. a deák s egyéb hasznos nyelveket kevesen értik,
hogy más nyelveken ki botsatott Irásokkal magokon se-
gíthetnének.

III-szor Magyar nyelven a melly régi Theologus köny-
vek voltak, azok is az Hitnek ágazatiban tsak Summá-

sak, rövidék, sok articulások héjjával valók, éppen el is fogytak, a kegyes életre vezető keresztényi Virtusokról, melly a tudósoknál Morális Theologia névvel ékesítettik, magyar nyelven írott könyvet, még tudományom szerint, senki sem látott.

Ezen sok rendbéli fogyatkozást s romlást eddig ke-serves szívvel szemmel kéntelenítettünk elnézni, most Isten segedelme velünk lévén, meg-kivánjuk orvosolni, hogy mind az oskolákba s mind pedig a Templomokba tanító s halgatókon segítsek, míg a kegyelmes Isten éle-temnek kedvezvén, több hasz(nos) munkákra segítend, im e következő Munkákat kivánom világosságra bocsátani, superintendentális hivatalom mellett le-tett hitemtől indít-tatván és egyéb velünk egyet értő Fő Egy-házi s világi (nagy)jaink onszoló Javallásokból. Legyen tehát az

Első A D. Luther Márton Győri kis katechismusa, mellyhez szokott a Dunán innen való nép, Summás Ma-gyarázattal, a keresztényi hitnek s életnek főrészeit (Capita Fidei (et Pi)etatis:) feljegyezvén, de hogy a magyar ke-reszténység, tam in s(ecul)is quam in ecclesiis, bővebb s örökös és mindenkor kész Funda(mentum)ra akadhasson, leszen a'

Második Magyar nyelven k(ibocsát)tatott Theologia Didactica és Moralis, mellynek részei, ága(zatosan) ezen tabellán, in figura speculi ex 1. ad Cor. 13. (.) erudito sistálni kívántam, és mind ezen két könyvnek 's (.) munkámnak sengéit akartam beajánolni a Tekéntet(.) Eleget serénykedtem rajta, hogy az ország Gyűllése be-rekesztése előtt (.) is vihessem a munkát, hogy a Tekéntetes Urasságnak kedv(.) volna, de a Sok rendbéli gállások miatt esett a szándék (.) — maradás. Ez így lévén helyesebb módot nem találtam benne, (.) dő Magyar-Országi Magyar nyelvünket nagyon kedvellő (.) zeknél insinuálnám, hanem Tekéntetes Nagy 's Jó Uram által a

(. . . val)lásunkban való Zélusa, Patrociniumja Dunántulról (. . . . hoz)zánk nevezetes hírrel elterjedett, bátor-ságos alkalmatosság (.) Aszód fele.

Tekéntetes Uram! minthogy mindezek olyan üdvös-séges hasznos munkák 's igyekezetek, mellyek(.) nem tsak a mi Magyar ekklesiáink de Felső Magyar or-szágban lé(. . .)ő Rendek, azoknak, uri háza-népei is a tiszta Magyar szóban gyara(pod)ást, és az hitnek funda-mentumában is örökös előmenetelt nyerhetnek; ez okból alázatossan kérem a Tekéntetes Urat, kegyes költségbéli gazdálkodással ezen szent munkámat elől-mozdítani és egyéb érdemes Uri Patronusoknál is de meliori recom-mendálni, a kik gyakorta Pesten nagy számmal szoktak concurrálni, ne terheltecsék, mellynél Isten előtt, magyar nemzetünkkel kedvesebb dolgot nem cselekedhetik. Mind-azon-által arra kérem alázatossan, hogy míg (vilá)gosságra nem jövend az egész munka, addig az autornak nevét (si)lentiumba venni méltóztasson, ne talám reá igazodván az ir(igy)világ, gátlást vethetne e kegyes szándékban. Midőn a Tekéntetes urat, Uri háza népével együtt az Istennek gond-viselésében ajánlnám, magamat pediglen Kegyes dexteritásába mél alázatossággal insinuálnám, maradok

A Tekéntetes Ur boldogulásáért

Költ Vados-fa die 19. Sept. 1751.

Istenem előtt buzgó imádságimmal áldozó

FÁBRI GERGEL,

érdemetlen Superintendens mp.

(Középen, a hajtás mentén megrongált s kitérdezett kézirat.)

59. Vay Ábrahám — Prónay Gáborhoz.

(A Zsolcza, 1752 máj. 7.)

— A megürült szabolcsi alispáni hivatal dolgában, melynek betöltésével a főispán, nyilván vallási okból, gyanús módon késlekedik. —

A. Solcza, 7-ma May 1752.

Bizodalmas Nagy Jó Uram!

Accludált Facti Speciesből megláthattya Nagy Jó Uram a mi szerencsétlenségünket mi történt, és mi okon, hogyan 27^a Aprilis Kállóban. Tertia Martij és 10^a ejusdem Mensis Aprilis, hogy haszontalan farsangoltunk, azt csendessen dissimuláltuk; de meg kell vallanom, megbotránkozván abban, hogy proxime evoluti praeattacti Mensis Aprilis, Msgos fő Ispánunk eő Nsga is eljövén Kállóban s a feles számmal confluálván Nemes vármegye Statusai is; noha a Gyűlés elkezdődött, mindazonáltal ámbár legnagyobb szükségünk lett légyen Vice Ispán surrogatiójára s Principalis scopusa is a' volt azon Gyűlésnek, mégis más dolgokkal csak distrahálatott az idő (mellyek is szükségesek voltanak ugyan, de kisebb frequentia által is s talán hamarébb is megkészülhettenek volna), úgy hogy csak a Gyűlés utolsó napján, die videlicet 27-a jam attacti Mensis Aprilis, akkor is legutul hozattatott elő, meg kell vallani mondom, hogy sokan s talán többire tulajdonítják studio keresett akadályoknak, mert substitutus Vice Ispánunk betegsége (jó darabbal az előtt in desparatis Terminis lévén, s 4-a Martii Anni currentis meg is halván) nem hogy ok lett volna az eő Nsga megtartóztatására sőt nagy stimulus lehetet eő Nsgának jövedele admatu-ratiójára, mert ha meggyógyult volna is, ugyancsak nem hamar lehetett volna alkalmas az administratióra, egy Universitásnak pedig csak igen kevés ideig is Vice Ispán nélkül lenni felettébb káros s veszedelmes is, nem remél-tethetvén pedig meggyógyulása, annyival is inkább szükség-es lett volna provideálni előre ad casum Vice Ispánrúl,

az árvíz pedig oly nagy akadály volt akkor, hogy az Rakamazi Berken szélébe jártanak akkor s mentenek az Hidig s a Tokaj Hidon által a Tiszába, magam is 5-ta eiusdem Mensis Martii kocsimmal mentem által azon Rakamaz és Tokaj között való berken s Tokaj Hidon által a Tiszán; arra nézve ha szinte Leányvár felé eő Nsga a Tiszán által nem mehetett volna is, ugyis Tokaj felé a vizek miatt lehetett akadályokat elkerülhetne volna eő Nsga, mint in eo iam másszor is practikált uttyán. Akkoron pedig, hogy 19-a eiusdem Mensis Aprilis bealott a Gyűlés, mégis annyira haladott s csak procrastináltatott a surrogatio, többire majd mindenek arra magyarázták, hogy talám valami különös és praejudiciosa ideája vagyon eő Nsgának a Surrogatio iránt s azért procrastinálta propositióját, hogy lassan lassan oszollyanak a Nemes Vármegeye Commembrumai, és igen megkeseredvén, annál könnyebben obtineállyá s effectuálhassa eő Nsga maga feltett szándékát, a mint is felesen elmentenek a Gyűlésről s elosztottanak dolgokra, s jólkán megoszolván Surrogatio felől Gyűlés végén való propositio megbizonyította, hogy praejudiciosa propositio volt hátra s utólljára hagyva, nem ok nélkül, concludálhatni hát az okát is az halogatásnak, annyival is inkább énnekem máskép alig lehet gondolkoznom azon okbúl, hogy én magánossan eő Nsgának minden illendő alázatos reverentiával megjelenttem, hogy az késedelmet sokan fenn írt okra magyarázzák, mégis nem inducáltathatott eő Nsga, hogy elébb proponálta volna. Azt is szükségesnek tartom megírni: Hogy a midőn eő Nsga elsőbe Vice Ispán surrogatióját proponálta volna, de Religione senki sem szóllott egyet is közülünk, catholicusok pedig mindnyájan hallgattanak, hanem csak az universale Praejudicium hozatott elő. Mellyeket azért kívántam megírni Nagy Jó Uramnak s bátorkodtam véle alkalmatlankodni, hogy ha hol előhozódik, tudhassa Nagy Jó Uram genuine az a dolog

miben vagyon, és a hol és miképpen szükségesnek ítélné, méltóztassék ob rationem Publici in Locis debitis illendő dilucidatiót tenni gyakorlott prudentiája szerint és kívánthatató attentióval lenni; mellyről is ha mikor s mi iránt méltóztatna Nagy Jó Uram tudósítani, méltóztassék Onodi Posta által ide énnekem, Tokai Posta által pedig Bajza Öcsém Uramnak, Pataj Sámuel Uramnak dirigálni Levelét; Mellyben is mutatandó favorával Nagy Jó Uram bennünket fog szolgáltyára kötelezni, a mint is fávörában ajánlott maradok Bizodalmas Nagy Jó Uramnak

igaz köteles szolgálja

VAY ÁBRAHÁM m. p.

60. Zsitkovszky J. — Prónay Gáborhoz.

(Pozsony, 1752 máj. 20.)

— 60 austriai család dolgában, melyek evangélikus vallásokhoz való hűségök miatt szorongattatván, Magyarországba akarnak költözni. —

Bizodalmas Jó Uram,
Kedves Eöcsém Uram.

Tegnapelőtt Bécsbe lévén és Mlghos Cancellarius Urammal constituáltatván jelentette, hogy az felső Austriai religióra való nézve származott strepitus megcsillapitatott és nem akarvan eő Felséghe conscienciákon erőszakot tenni, megengedte, hogy a ki eddig Augustanae confessioni addictus volt, és abba constanter akar megmaradni, hogy az olyatén substantiaját a mint lehet eladván, vagy pedig magával elvévén mehessen Magyar Országba Lakásra, de nem Austria mellett való vármegyékben, hanem valamentire remotius, a hol religionis exercitiumunk van. Vaygon circiter 60 Familia, a ki declarálta magát, hogy ki megyen, az az Orderek, hogy valami tiz nap alatt

Bécsbe jöjjenek és magokat insinuálják, Mlghos Magyar Cancellarius Urunknál egyszersmint eő Excellentiájátúl ordert vévén ki s hova mennyen. Eő excellentiája azt mondja, hogy nem akarna őket Bécsbe sokáig tartóztatni és velek kültetni, hanem ha projectálnánk, micsoda helyekben lehetne accomodatiójuk, mindjárt expediálná eőket, de egy helyre nem többet nyolcz Familiánál, azt állítja eő Excellentiája, hogy ezek az Emberek jól birják magokat és igen szorgalmatosak, Földös Urak közül a ki befogadja eőket, nem fog károsan járni. Többi között kettőt kérdeztem eő Excellentiájátúl: primo: admittálya-e eő Felsőghe, hogy a hová letelepednek, kedvekért lehessen német Prédikátort is fogadni, minthogy más nyelvet nem tudnak. Secundo: Lehet-e eőket accomodálni Pest, Neográd, Zólyom, Hont és Gömör vármegyékben? az első kérdésemre rotunde negativát adott, az utólsóra pedig affirmative felelt, hozzá adván, hogy ad summum tiz nap alatt tudóssítam eőt, micsoda Földös Uraknál, micsoda helyeken és hány Familiának lehet accomodatiója?

Én azt tartom, hogy ezen szegény emberek cseberből-vederbe hágnak, mindazáltal akárhogy legyen a dolog, eőket el nem hadhattuk, considerálván azt is, hogy valahová letelepednek, Földös Urnak kárára nem lesznek, de hasznára: Én magam is vagy 20 Familiát itt Pozsony vármegyében magamra vállaltam volna, de szomszéd-ságba nem engedik. Kihez képest méltóztassék Kegyelmed ezen dolgot mind maga considerálni, mind peniglen némely religiönkon lévő Földös Urakkal communicálni és engemet circumstantialiter mennél előb informálni, hol, kinek fundusán és hány Familia letelepedhetne. Ezzel magamat tapasztalt affectiójába ajánlom és maradok kegyelmednek

köteles szolgálja

ZSITKOVSKY J. m. p.

Posonii, 20 May. 1752.

61. Járossy János Prónay Gáborhoz.

(Guta, 1752 jún. 6.)

— A berczeli plébános a gutai evangelikusokat háborgatja ; ez okból tanácsot kér: mi tévők legyenek. —

Spectabilis ac Generose Domine,

DneMaecenas gravissime, Fautor aestumatissime !

Vitam, vires et successus desideratissimos pie precor!

Tametsi occupatissimam sciam Spectabilem Dnem Vestram esse; tamen necessitate compulsus litteris interpellare debeo. Nuper admodum nobis vicinus factus Berczeliensis, Répásy quidam Plebanus, magnas iam turbas excitat. Die Solemnitatum Pentecostalium primo, Rector eius Saapensis, cum Processione Pagum nostrum transiens, id a nobis postulabat, uti eum pulsu dignaremur. Mox sequente die ipse Plebanus iudici exprobrabat, quod Pietatem Processioni debitam denegaverimus, simulque pessima quaeque minatus est. Iterum superiore die Sabbathi ad me Schedam misit, in qua rogabat, partim hoc, ut pulsus ipsis daretur, partim vero, ut Wanjarczenses sine discrimine baptisandos ad Berczell mitterem. Quia vero altera iam vice cum Processione procedentibus pulsus apud nos denegaretur, ideo die Solis futuro ipse Plebanus cum Processione adventum suum nobis minatur cum occupatione campanilis nostri. Nunc vereor ne tumultu excitato nos excitet, nobisque ea ratione imponat homo inquietissimus. Quare per communitatem rogatus, communi Ecclesiae nostrae nomine, ad Spectabilem Donem Vestram recurro, rogoque summis, dignetur benigne Spectabilis Donus nos consiliis in hoc casu necessariis instruere, quemadmodum malo huic obviam ire debemus. Et quemadmodum nos hoc, ex Gratia Spect. Dois

vestrae obtenturos firmiter speramus, ita Specialiori Protectioni Divinae commendato Spectabili Domino, nos submitte, Patrocinio commendamus,

Spectabilis Dominaois Vestrae

Domini et Patroni nostri aestumatisissimi

Cientes subjectissimi

Dab. Gutt. die 6. Junii 1752.

JOH. JAROSSY mp.

Eccl. Gutt. V. D. M. cum Eccla.

62. Domokos Márton — Prónay Gáborhoz.

(Debreczen, 1752 júl. 30.)

— A tiszáninneneni és tiszántúli filiák sérelmei dolgában kérde, vajjon beküldték-e már azok összeírását Prónayhoz s mi ennek a dologban 's egyébként is a követendő eljárásra nézve a véleménye. —

Bizodalmas Nagy Jó Uramnak!

Ajánlom az Urnak alázatos szolgálatomat. A Diaetárul haza érkezvén, a mint reám volt bízva, jelentettem, a kiket Uraink közül találtam, hogy a gravamináknak concinnatiója az Urnak és Bohus János uramnak concredáltatott, azért kiki az Urak kezéhez külgye, ha mi afféle sérelme vagyon. E napokban megfordulván itt Curátorunk I. Dobozi Mihály uram tudakozó tőlem, in quibus terminis vagyon már az a dolog, és semmit sem tudtam mondani, magamnak sem lévén informatióm. Lévéen pedig ő kegyelmének igen siető uttya, én reám bízta, tegyek egy kérdést az Urnál, ha valahonnét küldöttek-e már az Urak kezéhez valamit, és a mit küldöttek vagyon-e az redigálva, mivel a mint ő kglme mondgya, innét és túl a Tiszán való uraink megegyeztek abban, hogy a filiális Ecclesiák iránt való sérelmeinket megindicsuk, melyre

már a tulsó részen becsüött uri Deputatusok ki is volnának rendelve.

Tarthatni pedig méltán attul is, hogy ha csupán csak A Filiálisok dolgát forgattyuk, más egyéb panaszinkat pedig simpliciter elhallgattyuk, melyek majd még nehezebbek amazoknál, nagy kárt teszünk velek, azt hozván ki az ellenkezők belőle a világ előtt, hogy semmi egyéb panaszink nincsenek, vagy ha vagynak is, csak aprólékok és másképpen is antiqualtattak per silentium. Kérem azért az urat alázatossan, méltóztassék engem circa praemissa informálni, hogy tudhassak én is mit írni Urainknak, de maga bölcs opinióját is hozzá adni, ha ugyan tanácsos-e egyedül a Filiálisokat premálni, a többit elmellőzvé. Magamat uri favorában ajánlván, maradok

Bizodalmas Nagy Jó Uramnak

alás igaz szolgája

Debreczen 30. Julii 1752.

DOMOKOS MARTON mp.

63. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1752 aug. 18.)

— Közli a királyi határozatot a trencséniek vallásügyi sérelmei dolgában. —

Spectabilis ac Perillustris Domine!

Domine, Fautor, et Compater mihi Colendme!

Quod ego Spectabili Dominationi Vrae jam pridem litteris meis non inserviverim, et id quidem non alia de causa, quam quod nihil scitu ac perscriptione digni occurrerit; humillime deprecor.

Trenchinienses Evangelici quantas vexas el afflictiones jam a tribus circiter anni quadrantibus, primum quidem

aegroto ipsorum Ministro, propter alterius Ministri alias ibidem consuetam et anno adhuc 1719. per Divum Imperatorem et Regem Carolum, mediante benignissimo Rescripto ratihabitam et admissam Surrogationem seu substitutionem interimalem, dein vero mortuo eodem ordinario Ministro, sint perpassi; et qualiter totus Clerus et ipsummet Consilium Locumtenentiale omnibus viribus in eo laboraverint, ut Trenchinii Publicum Religionis Exercitium vel ex hisce annexis rationibus sufferatur: id Spect. Dominationi Vrae jam notum esse confido. Ut autem Spect. Dominatio Vrae de eventu quoque rei notitiam habeat, paucis obsequenter significandum duxi, Suam Majestatem Sacram adhuc clementer resolvisse: ut dicti Trenchinienses Evangelici facta prius competenti apud Magistratum Civitates insinuationi, alium Ministrum, sine attamen solemnitate quapiam, introducere quidem possint, praehabitu attamen Religionis Exercitium nullo modo extendere, neque Extraneos ex reliquis Suae Majestatis Sacrae Provinciis, et tanto minus ex alienis, sub poena cassationis ejusdem Exercitii, admittere audeant; de caetero autem nullus novitates inducere praesumant, sed ab omnibus excessibus abstinere debeant etc. Reliqua nostra Religionis negotia eodem, quo hactenus consueverant, tramite decurrunt.

Caeterum servet Deus Spect. Dominationem Vram, una cum tota Inclita Familia sua, salvam semper atque incolumem, animo devoto precor, et, quo teneor, venerationis cultu persevero

Spectabilis ac Perillustris Dominationis Vrae
Viennae die 18. Aug. 1752.

Humillimus servus

JACOBUS KUNTZ, m. p.

(Melléklet.)

Rationes.

Ex quibus uti observare licuit, in Libera Regiaque Civitate Trenchiniensi, qua Loco Articulari Augustanae Confessione Addictorum Publicum Religionis Exercitium occasione illa, qua Minister ipsorum mortuus est, tolli posse, putabatur, utpote:

1° Quod Evangelici nec in Magistratu nec in Electa Communitate habeantur.

2° Quod numerus Evangelicorum sit exiguus et vix sextam partem Civium et Incolarum, uti praetenditur, constituat, atque ideo, iidem, qua praetensive pauci, Publico Religionis Exercitio ibidem opus non habeant, sed Cultus Divini peragendi causa ad alia Loca Articularia, vix duabus horis, ut aiunt, Trenchino dissita, excurrere possint.

3° Quod defunctus Imperator et Rex, Carolus Anno 1731 Locum istum ideo cassari curare voluerit, quod Trenchinium inter Civitates Partium Regni Hungariae Superiorum denominatum haud esset et ex Inferioris Hungariae Civitatibus emansisset.

4° Quod Jaurini et Veszprimi Oratoria, non obstante Articularitate, cassata, et Publicum Religionis Exercitium sublatum fuerit.

5° Quod Articularitas cessaverit, cum Anno 1681 ex Evangelicis multi in Senatu et Electa Communitate fuerint, nunc vero pauci Cives, et Opifices tantum habeantur.

6° Quod Nobilitas ad Articularitatem seu Publicum Religionis Exercitium nullum Jus habeat.

7° Quod Articulus 30: 1715 Regi jus tribuat secundum proprium suum arbitrium decernendi.

8° Quod Evangelici tantum sint tolerati etc.

64. Szirmay László — Prónay Gáborhoz.

(Dolyan, 1752 decz. 8.)

— Elmondja, hogy mint járták meg Bécsset haszontalanul, a nélkül, hogy ő felsége elé sikerült volna jutniok, így tehát az ágensekre bizták instantiájuk elintézését, a melyben az újabb abaujvármegyei vallásügyi sérelmeket is felpanaszolják. —

Bizodalmas Nagy Uram!
Réghi Uri Fautorom!

Valamint Bécsből írot Levelemben alázatosan megírtam, hogy ha csak M. Cancellarius Uram eő Excellája eő Fölségénél megnyerendő Audientiánkba positive gátlást nem teszen, bizonyossan eő Felsége eleibe cum Instantiis nris admittáltatunk; szinte ugy is esett volna, mivel mink per vias solitas az personális audientiát solicitálván — annyira elő mentünk a dologban, hogy eő Fölsége Kegyelmes üzeneti által az iránt kétszer is felbiztatva lévén, pro infallibili leendő audientiához tartottuk: mely jó reménységben maradván ne quo pacto, minimam apprehendendi causam Excellmo Cancellario demus, mutuis Consiliis eő Excelláját accedálván (veluti de obtinenda re jam praevia securi facti) az iránt való szándékunkat egyszerűsmind eő Excellájának detegáltuk, azon további hathatós Patrociniumát implorálván, hogy eő Excellája kegyességében teljes bizodalunkat vetvén, méltóztatna eő Excellája olyan módot és alkalmatosságot mutatni, hogy lehessen Fölséges Asszonyunk Lábaihoz borulnunk és alázatos Instantiánkat benyujtanunk. Erre eő Excellája nekünk ighen kegyessen his formatibus felelt — Ego etiamsi vellem aliquid pro consolatione dicere Vris Dniobus ipsis etiam remotissimis Causam Suarum Dnaonum Circumstantiis consideratis, non possum, illa enim esset positiva mens et Intentio Suae Mitis, ut Resolutiones Regiae ita explanentur; quod autem Personalem audientiam attinet, illam

nobis nullo modo praecludere velle, Clementissimam Dnam ad invidiam aliarum Nationum hucce longuissimis partibus concurrentium Hungaris audientiam citissime dare consveisse, non credere tamen nos Voti Nri compotes futuros, cum perspectissimas habeat in hoc passu clementissimas Dispoones Regias; et hoc et similia iterando imo absque omni affectu cum una temperata animi compositione et svavitate, az leendő audientiánk iránt fel is biztatott bennünket. Sed longe aliud sumus expecti. Mivel eő Excellája másnap reggel Biletet írván eő fölségének, arra persvadeálta, hogy nekünk teljességgel audientiát ne adjon; melyre nézve eő felsége is ne videatur contra semel denunciata nobis affidavitem agere, azon Billetyére hátul azt felelte eő Excellájának: ut 4. illi Deputati ex Hungaria in Negotio Religionis huc venientes Domum revertentur, quia per tres hebdomadas nullae sunt publicae futurae Audientiae, ez a midőn per Consiliarios nekünk hérünké adattatott volna, még más fél hétre pro experimento huius ottan maradtunk és (törlés) Diem Solis, qua terminum publicatum audientiarum, újra az Janitor által jelentettük eő felségénél magunkat, mely jelentésünkre eő fölsége ad Cathalogum Instantium Secundo Nro fel is vétette a neveinket, ez alatt pedig újra eő Excellájához küldött, an possit nos admittere, vel non, eő Excellájától mitsoda tanáts jött, expresse non scimus, sed ex effectu iudicamus, quod fuerit contrarium Svasum, mivel bennünket eő fölsége in Cathalogo átalugorván, be nem hivatott, hanem simpliciter elmellőzött. In his Circumstantiis lévén csak beküldöttük az Instantiáinkat, a mellyeket által olvasván eő fölsége, egyszersmind referáltatni is parancsolta magának Nobis tamen, per expressum ad Domum redeundum Regio jussu inviatis. His non obstantibus még egy néhány napig ottan mulatván etiam Cancellariae opinionem reperimus, quaeque hoc sens uconstat: Svadetur Suae Miti ut penes Semet datam resolutionem maneat,

si autem nollet, placebit ex rationibus et motivis in Instantia nostra a(ccer)sitis quod voluerit clementissime deliberare, et decernere, quae Referada facta est praeterito Die Lunae. Ezekre azért nézve ne per diuturniorem ibi mansionem impingamus etiam alio svasu 2^a praesentis Bécsből kigyöttünk és Agens uraimékra bíztuk a dolgot, quid fiet Deus ipse optime novit, nos tamen nihilo consolationis spe(. . .) Ezeket azért midőn alázatosan jelenteni kívántam magamat Bernáth János Collega Urammal, aki is alázatosan tiszteli az Urat, tapasztalt Grátiájába ajánlva és megváltozhatatlan indulattal maradok

Bizodalmas Nagy Urunk, Réghi Uri Fautorunk

Raptissime Dolyan

8. X^{bris} 1752.

mindenkori alázatos szolgálja

SIRMIENSIS LÁSZLÓ, m. p.

(A második oldal szélén:)

Azolta hogy Bécsbe mulattunk, Cottus Abaujvariensis omnes nostros ministros pro 27. 9^{bris} Sedriára citáltatta, a mellyet Instantiánkba betettünk és a midőn Cancellarius Urnak jelentettük volna, quod sine Regio Mandato hoc fecerant, azt felelte, bene faciunt, non possunt aliter facere etc.

65. Gyöngyösi protestánsok — Prónay Gáborhoz.

(Acsa, 1752 decz. 9.)

— Küldöttségük nem találván otthon Prónayt, most levélben kéri tanácsát és pártfogását, szemben azon sérelmekkel, melyeket az ottani plébánustól szenvedni kénytelenek. —

Acsa 9ta X^{bris} 1752.

Tekintetre méltó bizodalmas jó Urunknak.

Ajánljuk alázatossággal mindenkor kész kötelességgel való szolgálatunkat az Urnak, szívünk fájdalmával

sajnáljuk, hogy Uri házánál nem tisztelhattuk Uri személyit az Urnak; és Egri Püspök Urunk eő Excellentiája két rendbeli ujjontan kiadott parancsolatját oretenus nem declarálhattuk, mivel szükségesnek íteltük lenni és ebben is Uri opinióját kívántuk volna az Urnak venni, mivel maga is Egri Püspök eő Excellentiája jó emlékezetett tett előttünk az Ur jó tanácsadásáruul és mellettünk tett fáradozásáruul, továbbra is az Urhoz mint igaz keresztény lelkiismerettűhöz igazított bennünket; miben hagyott ő Excellentiája bennünket bőven ki beszéllettük az Asszónnak és az Ur Fijaknak, de mind azonáltal az Urnak is ily rövid declaratiót tészünk, Pesten az Urtól az midőn elváltunk, akkor parancsolatott adott a Plebánusnak és magunk hoztuk el ugyan magunk adtuk az keziben, hogy tovább egy pénzt se végyen, mivel az 82 magyariforintokat rajtunk megvette, azzal contentáltassék 's menjék békességgel dolgára; akkori parancsolattyára eő Excellentiájának desistált, de tittkon, az mint már most kéri rajtunk, az Templomra hatta, mint nem magájét, két rendbeli halottainkat is csak úgy temettette mint az barmokat, se nem énekeltek sem semmi egyebet az Cápálnya nem tsinált, hanem! vegyétek fel és kövessetek engemet, minden Kálvenyistának és Luteránusnak ilyen temetése légyen, ha csak ki nem tér az eretnek hitből az Pápista hitre, és az halálnál keservesebben esett az mint az temetőkben eretnekezett fülünk hallatára, ily szókkal bennünket! jertek keresztény hallgatóim mondgyunk el ezekért az Eretnekekért és az ő lelkekért egy Ave márját és egy Paternostert; most ujjonnan Ersebet nap előtt való héten ugyan egy Instantiával bémentünk Egerben eő Excellentiájához, minden rajtunk történt illetlenségeket mind az Instancziánkban, mind pedig különösen velünk való beszélgetésében oretenus declaraltunk is Fülünk halatára megparancsolta az Sz. Szék Cancelláriussának, hogy írja meg voltaképen az Uj Plébánusnak, senki tovább ne

merészellen csufolódní, mert akár Caplan Uraimék közűl merészel csufolódní, akár penig az Lakósok közűl akkarki, Fogassa meg az Plébánus az Caplant és külyje vason Egerben, ott az tömlöczit eő Excellentíájájét el nem kerűli, az lakósokat penig az Viczispány, de az lány egyűgyű Ember, már mióttá ezt a másik parancsolattyát eő Excellentíájájét ki hoztuk, egy halottunkat ének szóval mind az háznál, mind penig az temetőben szépen minden zűr-zavar nélkül eltemették, az 100 magyar forintokért eleget instáltunk, hogy könnyebbítene rajtunk, de azt semmikép könnyebbíteni nem akarja, hacsak ez iránt az Ur közben nem veti magát, mivel sokan elmentek közűllünk, továbbra is ezen instálljuk az urat, hogy mellettünk ne sajnállya igaz ügyünkben tejendő fáradozását, mi ugyan elégtelenek és tehetetlenek vagyunk az Ur szivessen mellettünk való Fáradozását megszolgálni, de kérjük és meg nem szűnünk az mindenható Felséges Ur Istent szűntelenűl buzgóságos könyörgéseinkben Imádni és kérni, hogy ő szent Felsége megszomorodott házainak és árva Anyaszentegyházainak hasznos előmozdítására álgya és éltesse kedves és kegyes Uri háza népeivel egyűtt szivűnk szerint kívánjuk és óhajtjuk, e mellett az midőn elvárnánk az Urnak irántunk való válasszát, maradunk

a Tttes Urnak, kk

Mindenkorű alázatos egyűgyű
vígasztalást váró szegény
Gyöngyösi Kálványisták és
Luteranyások m. p. (sic.)

66. Pohl Mihály — Prónay Gáborhoz.

(Bori 1753, jan. 17.)

— Kegyes elmefuttatás után, a melyben a sanyargattatások közt megnyugvást keres, köszönetet mond Prónaynak, hogy kegyes adományával lehetővé teszi két fiának az eperjesi iskolára való küldetését s itteni kiképeztetését.

Spectabilis ac Perillustris Dominine.

Dne et Patrone mihi gratiose, colendissime.

Quas octava currentis mensis Januarii Splis Dnao Vra adme dirigere dignata fuit, decimo quinto eiusdem mihi reddita tantam attulerunt consolationem, quantam hac afflicta rerum conditione nisi ab optima et probata christiana mente expectare non potui. Ita est Splis Dne, in Schola Christi constitutis, prima est, quae nobis praescribitur lectio: abnega te ipsum & tolle crucem tuam! Omnes enim malas artes et fraudes Optimo Sospitatori, quibus hominum adse allicere potuisset animos, simpliciter reiicere placuit, nec quicquam discipulos suos a principio latere voluit; sed omnia aperte eis praedixit, quaecunque imitatores suis in maligno mundu mansura erant. Non bonos dies, non mundi opes, non honores, Math. 10, non cauta ventris pascua promisit, sed odium & persecu- 21. ad fin. tiones praedixit. Idem Apostoli semper et ubique viva voce aeq. ac scriptis suis praedixerunt, vel potius repe- Act. 14, tierunt. Nec quicquam fuit praedictum, quod non stric- 22. tissime fuisset impletum. Vix enim Christiana praedicari 2. Tim. coepit Religio, videres totius mundi affectus unitos et concitatos contra eandem castra metari. In potestate positi consilia et rigidissimorum mandatorum elaborationem, vulgus furorem eidem opponebant, nihiql. quicquid huma sive versutia sive immunitas ad exitium eius adhibere 3, 12.

potuit, intentatum relinquebant. Ignis, ferrum, aqua, imma-
nes ferae ad explendam in cruciandis christianis hostium
libidinem, non sufficiebant. Tacitus, hostis Christianorum
Annal 15, 45. Neronis in ipsos furorem ita depingit: «ergo abolendo
" rumori (quod nim. ipse ignem urbi subiici cureret) Nero
" subdidit reos et quaesitissimis poenis affectit, quos per
" flagitia invisos, vulgus christianos appellabat; — — et
" pereuntibus addita ludibria, ut ferorum tergis contacti,
" laniam canum interirent aut crucibus affixi aut flammandi,
" atque ubi defecisset dies, in usum nocturni luminis ute-
rentur.» Indulget Tacitus affectibus, et Christianos, vulgo
Lib. X. ep. 97. per flagitia invisos, appellabat, quam injuriam Plinius
jun. egregie vindicat, insignis innocentis inculpatae Chris-
tianorum vitae testis, nihil n. praeter zelum et constantiam
in religione in ipsis culpat: attamen idem Tacitus nullum
cruciatu genus, quod non Christiani perpessi fuissent,
intermissum fuisse aperte fatetur. Et quis tum in scripturis
N. Tti, tum ipsa Historia Ecclesiastica adeo hospes est,
qui nesciat, quive, nullam humanam eloquentiam ad expri-
mendum Christianas passiones sufficere, ingenue non fatea-
tur. Ergo passi sunt discipuli Christi, exquisitissimis poenis
affecti. Sed quare tanta passi sunt. Judaeis equidem in visi
fuerunt, quia a religione ipsorum corrupta & spe carnali
recesserunt: in Christo, non in operibus & in traditionibus
Pharisaeorum salutem quaerendam esse docuerunt. Ethnicis
1. Cor. 1, 22, 23. vero, quia pomposum Deorum Dearumque gentilium
chorum negarunt et Christum crucifixum adorarunt. Ita
Lucianus dicit: Deos Graecorum abnegunt, istum autem
crucifixum impostorem suum adorant, et iuxta eius prae-
cepta vivunt. Passi ergo sunt, quia Christiani erant. At
quo animo passiones tantos tulerunt? Christiana sane!
fiduciali sui abnegatione, summa patientia, admiranda
constantia, gaudentes, exultantes, hostes leniter & affabi-
liter alloquentes, viverunt, et exquisitissimis torturis sese
subjecerunt. Furori hostium deprecationes apud Deum

& signa caritatis opposuerunt. Laetabantur, quod digni sunt habiti talia pro Christo pati. Passiones vero omnes dulce fuit victoria mortis claudere. Gratia nimirum Christi colostrati, erecti, confirmati, sanctissimae et mansuetissimae eius vitae exemplar ita imitati sunt, ut in toto Stadio, quod decurrerunt, et fine ipso vita & gratia Christi in ipsis spirare cerneretur. Sic nim. visum fuit Christo discernere ipsis regnum Patris, eadam qua sibi, via adendum. O sanctissimae animae, quas tanta gratia dignatus est Christus! O pientissimi Majores, quibus tam fuit gaudio pati cum Christo, quidni nunc gloriosum erit regnare cum Christo? Act. 14,
22.

Hoc interea est, quod exemplo ipsorum commone-
mur. Eadem adhuc est Religio Christiana: eadem mundi
conditio. Idem verae Ecclesiae status. Furor mundi non-
dum deferbuit, nisi quod potentia Christi hic vel alibi ad
tempus cohibetur, nec Ecclesia vera in mundo militans
esse desiit; sed nec gratia Christi diminuta est, nec ille
virtutem suam in inbecillitatibus nostris perficere desiit:
adorari vult & invocari, abnegationem nostri urget. Sub-
jectis semet voluntati Dei certe nihil erit difficile. Onus
potius Christi leve, et jugum eius suave esse oportebit.
Verum equidem est nullam in nobis esse perfectionem, Rom. 7.
24.
imbecillitatis, ignorantiae, precipitantiae mala & peccata
nobis adhaerent: miseri sumus homines. Sed sufficit nobis
gratia Dei, quam fidelibus suis nunquam negat. Si pec-
catum habentes, tamen peccatum non facimus, neque
Christum negamus, ac interea etiam contra fragilitates et
pravas carnis suggestiones ita pugnamus, ut domini simus
peccati. Caetera perfectio Christi supplet, ut cuius sanguis,
fiducialiter apprehensus, nos quotidie ab operibus mortuis
purgat, ut Deo vivo serviamus.

Sed filum abrumpo, ne docere videar, dum ipse ex Ebr. 9, 14.
Solidis Christianis Spblis Dn. Vrae meditationibus conso-
lationem & commonefactionem haurio avidissime. Perfi-

ciet Deus, quod coepit, opus in nobis, fidelis est, nec ultra clementer collatas gratiae vires tentari nos permittet. Interea vero, dum pugnamus, adstat nobis Christus, nobiscum pugnat & legitime decertantibus coronam iustitiae prompte imponet. Amen.

Restat adhuc novum consolationis documentum. Proverbio dicitur: Qui afflicto bene vult, semini eius et proli benefaciat. Nempe ingrati animi reus perager nisi singulare illud beneficium, quod Spblis D. Vra filiis in Schola Eperiensi ita providere dignatur, ut ad paratum locum expediri possint, pia mente recognoscam. Deus Inclytae Domus Pronayanae illam peculiarem habeat rationem, ne semen in eadem unquam deficiat, quod pium et purum Patrum Zelum sancte aemuletur. Exmittam iam eo, Deo conatibus paterne adiuvente, quam primum potero, filium utrumq. quandoquid. Cl. Bartholomaeides pro Ecclesia Darasiensi ordinatus his diebus scholam Terényiensem vacuam relinquit. Ita valeat Spblis Dnao Vra, Deus vires eius cum renovato anno renovet, vitam et annos clementer proroget, totamq. Inclytam Domum florentem conservet, cui fausta semper ac felicia omnia comprecari non cesabo, me ipsum vero toties expertis gratiosis affectionibus porro commendam persevero

Spectabilis Dnaoni Vrae

ad officia pietatis devotus

MICHAEL POHLIUS mp.

Porij die 17. Januarii 1753.

67. Glosius Dániel — Prónay Gáborhoz.

(Szirák 1753 február 13.)

— Tanácsot kér, hogy eltiltatván a filiális egyházak lelki gondozásától, mitévők legyenek? —

Illustris atque Spectabilis Domine, pio cultu et obsequio mihi constanter venerande atque colende!

In singulas horas mandatum expectamus, quo nobis accessus ad Filiales nostras pracludetur. Cum vero nulla Servitiorum nostrorum in illo fieret mentio, humillime praesenti volebam pro consilio supplicare Epistola, quid ubi praecclusus ad eas aditus fuerit foret agendum: ane ab omnibus sacris Filiastis praestandis officiis abstinendum? et nonne fors baptizare, introducere, copulare, apud ipsos defunctos in Matre sepelire, vel minoribus cum Ceremoniis, per Rectores nostros in illis degentes, inhumare porro licebit? Similia uti omni hora evenire possunt, ita praevis opinor esse consulendum, ne vel ego ipse, vel Rudi Fratres mei, ubi eius modi casus ipsis evenerint, aut dubii, quid occipere deberent, haereant, aut negando vel semet immittendo in Sacra eius modi Servitia, sibimet ipsis, vel etiam Ecclesiis, quibus praesunt, malum attrahant. Uti proinde negotium hoc, alto iudicio Illust. ac Spect. Dnaois Vrae demisse subiicio, ita spem firmam in pio Eiusdem Dnaonis Spectabilis erga Dei gloriam et Ecclesiam Zelo figo ac pono, non solum male mihi non versurum audacem hanc interpellationem, sed etiam promte ac lubenter consilio saluberrimo succursurum. In reliquo Deus Optimus Maximus Spectab. ac Illustrem Dominationem Vram publicis Ecclae adversis fati in solatium et auxilium diutissime felicissimam ser-

vet, et toti Inclytæ Domui, quam revereor humillime, ex
alto benedicat. In qua pietate constanter perseveraturus,
maneo

Illustri ac Spectabili Dominationi Vestrae

precibus et servitiis semper
obstrictissimus

Szirák 1753. d. 13 Febr.

DAN. GLOSIUS.

68. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1753 június 1.)

— Jelentést tesz a filiális helyek s a halálra ítélt bűnösök lelki
gondozása dolgában hozott cancelláriai határozatokról. —

Spectabilis ac Perillustris Domine,

Fautor, et Compater mihi Colendissime!

Recordabitur Spectabilis ac Perillustris Dominatio
Vra, qualiter Augustissima Domina et Regina nostra ad
humillimas Instantias nostras in puncto Filialium Locorum
mense Novembri et Anno praeterito per praescitos Do-
minos Deputatos exhibitas, per Excelsam Cancellariam
nostram sibi Referadam fieri et proponi curaverit: eadem
Excelsa Cancellaria autem, ubi facile licet conjicere, in
eadem Referada pro manutenendo et ulterius Executionis
mancipando in eadem Filialium Ecclesiarum materia,
quod constat, ad Zempliniensem Comitatum emanato
Caesareo-Regio Decreto, Opinionem dedit. De eadem
Referada subintelligere licuit, quod posteaquam negotium
hocce etiam in Ministeriali Conferentia, praeterito Mense
Aprili habita, ventilatum fuisset, huiusmodi Referada

tandem exiverit et sua Sacra Majestas in eadem priorrem suam Resolutionem confirmaverit. Utinam his laetiora potuissem perscribere!

Praeterea constat, procul dubio, Spect. ac Perillustri Dominationi Vrae, Sopronienses Evangelicos fere a principio receptae Religionis nostrae in Regno Hungariae in Usu fuisse delinquentes Aug. Confessionis ultimo supplicio afficiendos ad locum Supplicii per Ministros Evangelicos concomitandi: quem Usus etiam diversis casibus, qui tam in praeterito, quam et in praesenti Seculo contingere, confirmatum esse, demonstrant.

Postquam autem ante duos circiter menses denuo quidam Malefactor nostrae Religionis addictus, poena mortis afficiendus fuisset, primumque Romano-Catholicus Parochus Soproniensis sub manu in eo ut nos eodem beneficio Comitivae privemur, deinde, hoc intellecto, Evangelici quoque pro Usus sui Legalis clementissima manutentione ad suam Mattem Sacram humillimum recursum fecissent, consequenterque negotium idem per Excelsam Cancellariam Suae Matti Sacrae Referada mediante propositum, deinde per sum Mattem ad Conferentiam Ministerialem datum in eademque nuper admodum ventilatum fuisset: subsecuta est talis Caesareo-Regia Resolutio, ut cum Beneficium Malefactores ad locum Supplicii concomitandi pro palmam Dominantis Religionis puncto sit habendum, et Usus apud Sopronienses Evangelicos poenalis Abusus fuerit, hujusmodi Comitiva a modo in posterum quidem per Romano-Catholicum Clerum, debita attamen cum moderatione, ac sine injuriosis indecentibusque expressionibus fieri et peragi debeat. Et haec Resolutio non tantum Sopronii, sed etiam per totum Regnum, uti intelligere licuit, effectui mancipari debeat, sicubi Evangelici huiusmodi Comitivam exercendi in Usu sint. Atque haec Spect. ac Perill. Dnao Vra etiam cum reliquis Dnis Principilibus, quod scire interest, haud gra-

vatim communicare non gravabitur. Caeterum gratioſis
Spect. D. Vrae favoribus me commendans, debito cum
respectu persevero

Spect. ac Perillt. Dnaonis Vrae

Viennae 1. Junii 1753.

Humillimus Servus

JACOBUS KUNTZ mp.

69. Csemiczky Gábor — Prónay Gáborhoz.

(Nagy-Sztraczin, 1753 jun. 26.)

— A nógrádmegyei filiális egyházak ügyében kéri, hogy készítsen
felségfolyamodványt, a melyben azok elfoglalása ellen a koronánál
küldöttség útján orvoslást keressenek. —

Nagy Sztraczin, 26 Junij 1753.

Bizo(dalmas Nagy Jó U)ramnak.

Ajánlom igaz kötel(es szolgálatimat e) köz nyomo-
rúságink közet, az (.) Ecclesiáknak praeclusió-
jából, ava(. Ura)imék azokhoz szabad acces
(.)ges Consiliumnak parancsolatja (.),
hogy keserves szorongatás ért légyen bennün(ket . . .)ben
vannak a dolgaink, nem szükséges ezek(et bő)vebben
declarálnom, fájdalmas sorsunknak nem reménylett alla-
pottját, imár tudván 's maga is (. . . .)massan érezvén
Nagy jó Uram: ohajtott megorvoslását penig kívánván 's
tellyes tehetségünk szerint igyekezvén deputalandó Tagjaink
által eő Felségénél alázatossan Instálnunk is ebben való
segécségünkre Méltóságos Fő Ispány Urunkhoz folya-
modván miben maradtunk eő Excellentiájával 's mely
szívesen ajánlotta eő Excellentiája hathatós patrocini-
umát az ügyünknek könyöbítésére s eő Felségéhez kívánt

accessusnak közben járása által való elnyerésére, az iránt is voltaképen informáltatott Nagy jó Uram, Eöcsém Tihanyi Dániel Uram által, jó lehet magam is Pestrül vissza való jövelemnek alkalmatosságával, szándékoztam volt Acsai uri házánál udvarolnom (. bõ)vebben conferralnom, de szükség (.) sietésem megakadályoztatta (.) azonban említett Tihanyi Dániel (.) hogy maga nagy jó Uram méltózta (.) rendben venni, azon kereszté(ny mind)nyáján az idevalók nagyra(. kő)szönnyük tellyes tisztelettel nagy jó (Uram) dolog ugyan Prónay Pál uram magára váll(alta) volt az munkáját, de az betegeskedő sorsa mi(att) elégtelen volt hozá, most is nem tanácsos (. . .) fárasztani eő kglmét. És így imár egyenesen Nagy Jó Uramra teljes bátorsággal mi támaszkodunk, tovább is bizodalmasan kérvén, méltóztassék a mint leghjobban az maga bölcS elméje szerint elítéli, az meghírt Instantiának munkáját elkészéteni, 's jó utban igazétani bennünket, hogy a szerint 's annak ideiben felmeheessenek az Urak eő kglmek, nevezetesen penig Darvas Jóseph és Tihanyi Dániel Uraimék, az akikre ajánlásokhoz képeest számot is tartunk minden bizonnal, várván praeve Jeszenák János uram tudósítássát, de rész szerint Méltóságos Fő Ispán urunk is ajánlotta magát, hogy tudosétani fogh bennünket, mikor eő Felsőghe bizonyosan le fogh jönni Pozsonyba, a hol is (.) szükséges, hogy meghjélenyenek (.) a Deputatusaink s ottan Méltós(ágos Főispán u)runk igazgatássával az (.) mellett munkálódgyanak. Csak(hogy) a melly Dokumentumocskák (.)kérül kezemnél vannak, in omnib(us)parialtatván Nagy jó (Uram al)kalmatosságal, Sub Num 1mo 2do (et 3^{io}) a mellyekből is alkalmassint kitezik (.) Ecclesiákhoz való Jussunk, és miképen (.)tették a törvényt, elfoglalt Maskovai Ecclesiát ex mutua Statuum accorda-

No. 1°,
2°, 3°.

tione Diaetaliter facta, az filialisokkal és minden beneficiumokkal együtt vissza adván, hogy lehessen tehát a mostani novitásnak helye, mert ha említet Maskovát elfoglalása után így visszaadták, annyival inkább az több ide való Ecclesiáknak (a mellyek in Articulo 26. Anni 1681^{mi} ac eatenus Explanacione quoque Leopoldina & Resolutione Carolina qua Loca Articularia fundáltattnak) Filialissait nem lehet elszakasztani, avagy azoktól tilalmaztattni Praedicator Uraimékat azért, hogy mindezeknek említett Ar(.) s azután Vi eiusdem Articuli Praecitati (.) passussában edigh is voltunk s nem (.) hanem ha némelyiket tem(pore) illius persecutionis Leopoldinae inde (.) is salválatot tam per hunc Arl. (.) quam per 25um Anni eiusdem 1681. (. tilalmaztattnak Praedicator Uraimék (.) Leopoldinam, ne extra Loca Ar(ticularia); sed Loca in Articulo praecitato (26 . . . nomina)ta omnia sunt declarata pro Articulari (. Resolu)tionem etiam Carolina testante, qua ergo Lege et legitimae ratione turbari possumus, fere in usum omnium Templorum eodem Articulo declarati & Articulo 30. Ann. 1715, consequenter vero per Resolutionem Carolinam confirmati, s elhiszem ezekben eő Felségének nincsen tellyes informatiója, hanem csak az ellenkező feleknek ellenünk való indulattya így háborít bennünket; de ha egyszer eő Felséghe voltaképen informáltattik fellyeb titulált jó kegyelmes uraink által, el hiszem sokat fogh használni ad observandum sensum Legis, a mint tellyes bizodalommal reménylem is, hogy eő Excellentiája aequanimitássát meghengedi az Ur Isten tapasztalnunk s Felséges Aszonyunk hozánk való és a köz ig(zaság kegy)elmében el tekéllőt bizodalom (.) Documentumokon kívül (.) Actis Religiosae Commissiones Pesth(iensis) Uramtól két rendbeli Inqu(.) a)ztat is közlöm in paribus

(sub Nro 4° et 5°) Filialissokkal együtt usus Sub. No.
 (.) kbélyiek az ellüt is itt való Eccle (.) 4to, 5to.
)ok nélkül tehát az Articulusban is úgy
 (.)nak, quod sint in usu omnium fere te(mplorum
) hiszem akkor több Templomunk volt (.)
 rül, de idő közben alkalmassint elfoglaltattak: gondolnám
 pedig több documentumok is (inter) Acta eiusdem Comis-
 sionis tanálkozhatnak, mellyekben semi reservát nem
 tettek magoknak elütünk valót pro futuro, eleget curiosus-
 kodtam mindenüt az itt lévő Ecclesiáknál is ez dologhoz
 szükséges több Documentumoknak felkeresésében, de
 ezeken kívül, a mellyeket közlöm, épen semire sem akad-
 hattam, s a jó Isten tudgya mit gondoltak ezelüt semi
 jüvendüre való Cautiókban nem szorgalmatoskodtak az
 emberek, és ha valami notatiokat is tettek holmiféle
 scarteták szerént, épen semit sem (.) ki tezik
 ezen két rendbéli Sem (. proto)columbul is, a
 kit ez alkal(matossággal) küldtettem Nagy Jó
 Uramnak (.) egyet s mást firkáltak, de az
 (.) haszontalanságh. Emellet eset (.)
 sub tempore Filiarum turbationes (.) Praedicátor
 uramat Mohorán, (.) Berczellen, a kik is in suis
 pri(.) említett helyekre divertáltván, el
 (. való) Plébánussoknak dispositiójából (.
)ttanak, alig is salválhaták magokat, hogy (.
) nem fogdosták eőket 's ez nagy Istentelenség, mert
 ha szinte a Felséges Consiliumnak parancsolattya ellen
 valamelyike járna ad Filialia etiam Loca, nem szabad
 mindazáltal kinek kinek in privato eőket háborgatni,
 hanem Magistratusnak incumbál az iránt való vigyázás
 ad mentem eiusdem Mandati & dispositionum ibidem
 praescriptarum, így penig a mint a jó Plebánussok kez-
 denek bánni ugyan is tolvajképen estek 's tekéletlen minden
 igyekezettyek s méltán illik is eő Felségének repraesentál-
 nunk ezen Casusokat, a mint eő Excellentiájának jelen-

tettek (.) hogy repraesentáltassanak (.
.) Instantiae motivo, de Inquis(itione)
a mint el sem mulattom abbeli (.)tióját,
lévén imár committál(.) szolgabéró Farkas
Gábor (.)llyon: azonkívül talán (.
.) megadó Chmalius nevő (.) embernek
Casusát is eő F(.) a melyet mind saját
(.) az Inquisitionak (.) megh
érthi Nagy Jó Uram (.)nculumokat penig in
Paribus (melléke)lem Nagy Jó Uramnak, azok mind el
marad(.)nak ottan, de meg vallom nincsenek con-
fes(ta)lva és így megh lehet, hogy per errorem scri-
bentis valamelyike hibbás lehet; le pariáltattam mindaz
által ujabban pro Dominis Deputatis sub Expeditione
Comitatensi s úgy repraesentalhattuk oda fel, és ha
szükséges & in originalibus elvihetik magokal. Ezek után
magamat Uri favorában ajánlom és maradok

Bizodalmas Nagy Jó Uramnak

Igaz köteles szolgája

CSEMICZKY GÁBOR m. p.

(Kívül más kézzel:) Lrae Sp. Dni Gabr. Csemiczky
V. Comitit Cottus Neograd ad Spect. D. Gabriel Pronay
A° 1753. 26 Jun. scriptae de Negotio Filialium Neogra-
diensium, consultando, qua raone esse exmittendos Vien-
nam Deputatos, ut eor. Instantia, eadem filiales manu-
teneri possint.

70. Dobay Gábor — Prónay Gáborhoz.

(Doba, 1753 júl. 26.)

— Az elfoglalt daróczi templom és az ez alkalomból erőszak miatt perbefogott két Berzeviczy fiú, nemkülönbén a saját atyja dolgában. —

Spectabilis ac Perillustris Domine, Singulariter
Colendissime.

Spect. Dnis Vrae Dno Andreae Keczer in facto Occupationis Ecclae Darocziensis scriptis Litteris, per Eund. D. Andream Keczer cum Dno Sigismundo Berzeviczy communicatis existentib. illico Easd. Dnus Sigismundus Berzevitzy mecum quoq. communicavit; Utinam pium salutareq. Sp. Dnis Vrae Consilium jam pridem in effectum deductum fuisset, quodquia diuturnior absentia Dni Sigism. Berzeviczy absentia (qui in partib. Inferiorib. morabatur) retardavit, suplebit Spl. Dnaoni Vrae in negotiis psertim Dei prompta multumq. efficax dexteritas. Ego hodierna Posta acclusam hicce Speciem Facti in Originali per D. Berzeviczy subscriptam cum observationib. nonnullis transmittio per Epperiessienses directe Viennam, Agenti Dno Kuntz, quo Sua Dnao quo citius Suae Matti SSmae repsentaret, simul ac restitutionem sollicitaret et si restituito non subsequeretur, adminus alterius exstructionem vel privatum cum libero Exercitio usum obtineret; Sp. Dnao Vra dignetur hicce taliter informata efficaces Suas Vires addere, quo negotium hocce quo citius et melius currat, forsitan respiciet Deus afflictam in Valle psertim nostra Tarczensi sortem. Id quoq. humillime detegendum volui: Quid post occupatam iam Ecclesiam, duo filii Christophori Berzeviczy Stephanus et Thomas nostrates in Eodem Pago Darocz degentes, qui tempore Occupationis Ecclae absentes fuere, Domum reduces, ordina-

tos pro custodia Templi Hajdones ex Pago pellendo, Unicum qui aliunde esset Supremi Comitis nostri subditus, etiam aliquoties buccillo per dorsum pulsarunt propterea Processu Queruloso per Suam Excellentiam impetuntur. Secundum Processum habent Fiscalem coram Magistratu Cottus, propterea quod Processioni Eccliam hanc intrare volenti et exposit etiam intranti restiterint, pcursoresq. illius ad Coemeterium mittere nolebant, hic esto per pmentio-natos Praecursores victi essent verberati et cruentati, adhuc tamen qua statui publico semet opposcentes per Fiscalem Cottus evocantur. Ego eatenus etiam scribo Dno Agenti, quatenus representato negotio hocce sollicitet Mandatum Suspensorium, cum promanaret ex illicita occupatione Templi et saperet negotium Religionis, idcirco eousq. donec principale decidatur, hoc velut accessorium in Suspenso maneat. Tertium processum habet unicus Ipsor. Thomas aeq. Fiscalem ptensum Blasphemiae ex pnotatis occasione Salutati se per unum Hajdonem more Rom. Catholicor. Laudetur etc formalibus verbis: czahry me etc. Respectu triplicis huius casus cum ego illis assistere de Conscientia deberim Splis Dnis Vrae opinionem humillime expeto, quo modo, qua via, et quib. argumentis defensio pro illis instituenda erit. Represento etiam Casum mei Parentis, contra quem, postquam Determinatio Cot-tensis intervenisset, ne in praelectionem Postillar. Subditos admittat, antequam eatenus pmonitus exstitisset, res ab Executione exordium coepit in eo: quod unicum subditum nostrum per Hajdones propterea quod sub plectione psens fuerat, captum, ad Carceres Tarczenses deductum, fame sitiq. per triduum macerarunt, taliterq. ad amplectenda Sacra Rom: Catholica eundem adstrinxerunt; Rem etiam representandam puto, fineq. eo transmitto Viennam Speciem facti et humillime suplico passu quoq. in eo Splis Dnao Vra Vires Suas addere dignetur. Qui in reliquo dum super pmissis Splis Dnaonis Vrae responsum anxie psto-

larer, me gratiis et favorib. Splis Dnaonis Vrae humillime
Commodo et maneo

Spectabilis ac Perillustris Dnaonis Vestrae

Servus humillimus

Dobo 26 Julij 1753.

JUN. GABRIEL DOBAY.

71. Radvánszky György — Prónay Gáborhoz.

(Radvány, 1753 aug. 8.)

— Egy házasságügyben. — A superintendens-választásról és a canonica visitatiókról. —

Spectabilis ac Generose Domine,
Mihi Summe Colende!

Levellem exhibealó ezen szegény emberem eljezette magának itvaló egy szegént Oszvegy Aszonyt, mely személy circiter 12 esztendővel ez előtt valásunkat acceptálta. Innen eset, hogy mikor az Apostaták dolga ventiláltattot, ez is tartozot magárúl fide Jussorokat állítani és égy ámbár álandójul de retegve várja büntetése iránt a Fel-séges Udvar deliberatióját. Ezeket az it való Plebanus copulálni nem akarja, sőt Praedicatorunkat is, hogy azt ne cselekedje megintette. Én már ezelőtt is hasonló circumstantiakban levő személyeket Garamszegen copuláltattam, és azt tartom, quod ista nec resolutione tenus sint vetita, nec sit ulla connexio inter Apostasiam eius et desideratam Copulam, Szokásom pedig, sőt tartózá-somnak is tartom, hogy az illyetén dolgokat főeb Patronus Uraimikal közölyem, mely alkalmatossággal Bohus János uram ő kelme Praedicator uramnak azt javasolta, hogy ezeknek copulatióját halassza, miglen Nagy Jó Uram Udvarlásáról meg nem tér és bölts opinióját nekünk meg

nem hozza. Tegnap hozzám magát megaláztatván ő kelme in negativa referalni látszatik, Ötsém László Uram pedig javasolya és ezen emberem reménkedik, hogy Nagy Jó Uramot ezen casusában bővebben informáljam. Instálok azért méltóztassék Nagy Jó Uram maga bölts tanácsával ezekben bennünket segíteni.

Óhajtottam volna szivessen, hogy az Ur udvarlására elmehessek, de Camerae Praeses urunk ő Eccláját naponként várjuk. Keseréti szívemet, hogy a miat házamtól eltávozni nem merek: instálok azért kötölessen eziránt is, méltóztassék Nagy Jó Uram magát per(...) hozzám megaláztatni. Sunt et in Publicis ardua, melyekről az Isten előtt is számot köll adnunk; kivált hogy tunyaságunk miatt Super Intendens válosztásának dolga főgőbe halat, midőn az egész házunkba egy már csak Super Intendens. Nem köllemben szükséges volna az is hogy praescribálnánk valami regelát, miképen visellyék magokat a mi Praedicátorink occasione futurae visitationis. Mert láttyuk még a jeles embereink is mennyire szoktak megbotlani. Kismarki Superintendens Uram is az igazat szép móddal kimondhatta volna. Habemus etiam Similes, qui lubenter arripiunt minus necessarias et periculosas disputandi occasiones. Azért ezeknek köllenek Regula etiam circa civilia. Mert bizony másképen el nem kerülünk a confusionkat és közgyalázatunkat. Quoad dogmatica pedig Besztercezi Praedicator Uraimék directióját kértem. His me aestimatissimis ulterioribus favoribus commendans persevero

Splis ac Grosi Dominationis Vrae

Servus Devinctissimus

Radvány 8. Aug. 1753.

GEORGIUS DE RADVÁNY mp.

72. Pottornyay András — Prónay Gáborhoz.

(Giralth, 1753 szept. 4.)

— Véleményt kér a sárosmegyei ügyésznek az evangélikusokhoz a filiális egyházakra vonatkozólag küldött felszólítása 's a hívek lelki gondozása ügyében. —

Spectabilis ac Generose Domine et Fautor

Mihi singulariter colendissime!

Dominus Gregorius Bertothy, qua Inclyti Comitatus Sarosiensis Fiscalis, quali in negotio et ex quibus fundamentis, Curaverit Judicialiter Admoneri, omnes et singulos Ministros nostros Evangelicos et inter eosdem nostrum quoque Giralthiensem ex hicce acclusis, uberius informari dignabitur Praetitulata Dominatio Vra. Cum autem ego, una cum reliquis Possessionis hujusce Giralt Compossessoribus, aliisque Fidei meae Consortibus nimium quantum solliciti simus, quidnam ad dictam Admonitionem Fiscalem replicandum esset, ideo Spblem Dnationem Vram qua in Similibus casibus majorem, quam nos, experientiam habentem omni debito cum respectu rogandum esse duxi, dignetur mihi desuper opinionem suam quantocius perscribere et annon consultius esset nihil quam aliquid replicare? me, mediantibus praetiosissimis Literis suis, cum expressione rationum, ad unum vel alium Casum, eandem Spectabilem Dnaonem Vram inducentium, proxima Posta, certiolem reddere, quoniam in Mora periculum esset. Provocat quidem semel Supranominatus Dominus Fiscalis, ad Leges in Admonitione Sua citatas, ad Resolutiones Regias ac praeterea ad aliquod Circulare, modo regnantis Suae Mttis Smae Caesareo-Regiae Mandatum, verum tale hactenus in hocce Comitatu Sarosienti ad notitiam publicam necdum est in Congregatione perlectum et nec alio modo publicatum. Quod vero praeattactas leges et signanter quidem Arlum XXVI. 1681. attinet, cum in hocce Comitatu Sarosienti nullus locus sit ibidem nominanter pro Articulari expositus, hinc nos, omnia illa templa, etiam

Filialia, in quorum Possessorio eotum fuimus pro Articularibus, vi praecitatae Legis tenemus, consequenter concludimus, quod secundum hucusque habitum usum, etiam in filialibus, Ministri nostri munia parochialia exercere possint et nec simpliciter ab eodem usu hactenus practicato recedere debeant. Haec quidem immediate praemissa, alias et non Giralthiensem Ecclesiam directe tangunt, cum Minister noster alium Locum non habeat, quorum exire, ac ibi munia Parochialia exercere deberet, satis est, etiam in hocce loco reperiuntur aliqui, quamvis pauci Catholici, quos huc usque sepeliebat, Infantes eorum baptizabat, Puerperas introducebat, Nupturientes copulabat cet. Ab his igitur et aliis Muniis, quae sub nomenclaturam parochialium caderent, num contra hactenus practicatum usum, quoad praedictos Catholicos, unice ex interventu praeat-tactae admonitionis, statim supersedere debeat, reliquique Ministri in Suis et filialibus Ecclesiis, ad Jurisdictionem eorum Spectantibus, supersedere debeant? prudentem Spblis Dnaonis Vrae praestolabor opinionem ac salutare consilium. Fortasse etiam Instantia Neogradiensium apud suam Mttem Ssmam Caesareo-Regiam, respectu Filialium proxime promota ad nostrum intentum aliquid contribuet. Perillustris Dnus Stephanus Kraszniec Spblem Dnaonem Vram humillime reveretur, ego vero ulterioribus favoribus enixe recommendatus maneo

Ejusdem Spblis ac Grosi Dni Vrae

humillimus servus

Giralth 4. 7-bris 1753.

ANDREAS POTTORNYAI m. p.

(Kívül:) Spectabili ac Generoso Domino Gabrieli Pronay de Ead, Causarum Fori utriusque per Inclytum Regnum Hungariae Jurato Advocato (salvo pleniori titulo) Domino ac Fautori mihi singulariter colendissimo. Per Ponium Budam
Pesth vel Acsa.

73. Milecz Illés — Prónay Gáborhoz.

(Pozsony, 1753 szept. 12.)

— A Maglódra készülő Sztanovszky lelkész ügyében. —

Poson. 12. Sept. 1753.

Spectabili Dni Vrae

Salutem a fonte salutis, et gratiam a Dispensatore gratiae Jesu, ex animo precatu, mea qualiacunq. promptissima defero officia.

Litteras Spect. Dnis Vrae per Amanuensem Sp. Dni Zitzkovszky mihi traditas, debito cum honore percepi: iussa, quanto melius ac celerius fieri poterat, exequutus sum. Rndus Dn. Sztanovszky nunc ipsemet Pesthinum descendit, opportunam hodie occasionem nactus. Divertet illic ad hospitium Sp. Dn. Jeszenák, forsan etiam Sp. Dnem Vram inviset, ut Eidem pro efficaci commendatione gratum testetur animum, seq. ulteriori commendet gratiae, si modo ei tempus, quo ad Maglodenses festinare constituit, id praestare permiserit. Domesticos suos interea aliquamdiu Posonii reliquit, siquidem uxor natura timida se Danubio committere non audet: De quadam alia curriculi occasione eum sollicitum esse oportebit, dum aliquantum Auditoribus Suis innotuerit. Quae monendus erat Rndus Sztanovszky, ea ipsum commonui fraterno animo et affectu, utinam iam exantlata miseria humiliatus, tanto uberiores ferat fructus, quos in multam salutarem aedificationem diu laeti metant eius Auditores. Jam respiciat Deus clementissime in Spect. Dnem Vram, Eamq. in Statum valetudinis firmioris restitutam nobis atq. Ecclesiae suae afflictatae in solatium ac lenimen miseriarum diu adhuc superesse jubeat, ita precatur, vovet et sperat

Spect. Dnis Vrae

Servus ad quaevis officia paratissimus

ELIAS MILETZ mp.

74. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1753 Szept. 14.)

— Közli a nógrádiak ügyében hozott határozatot és jelentést tesz az elfoglalt daróczi ev. templom ügyében beadott panasz dolgában. —

Spectabilis ac Perillustris Domine

Domine, Fautor et Compater mihi Colendme!

Honoratissimas Spectabilis Dominationis Vrae Litteras, quo par est, cum respectu percepi. Quod ad praescitum Neogradiense negotium attinet, satis mirari non possum, quod Eadem Spectabilis Dominatio Vestra de eo, quid nimirum in eodem negotio post habitam benignissimam Audientiam sit actum, hucusque nihil intellexerit.

Scilicet negotium hocce, prouti subintelligere licuit, et Spect. Dominationi Vrae hactenus procul dubio jam relatum fuerit, Augustissima sub suo Praesidio in Conferentia assumi curavit; deinde vero per Excelsam Cancellariam nostram Hungaricam resolutum est, Caesareo-Regium Mandatum, vigore cuius Excelso Consilio Locumtenentiali Instantia ille Neogradiensium cum suis Annexis eo fine, ac tali cum Mandato comunicata est, ut super specialibus in eadem Instantia expositis Casibus suo modo Informationem procurare, ac tandem huiusmodi Informationem cum Voto et Opinione etiam circa admissionem Excursionum Ministrorum nostrorum ad Loca Filialia Suae Majestati Sacrae submittere debeat. Quod benignissimum Mandatum die 28. praeteriti mensis Augusti Posonium est transmissum, et ego id ipsum tam Posoniensibus, quam et P. Dno Tihanyi Pestinum perscribere nullus intermisi. Posonii negotium brevi post in Consilio assumtum et ad Commissionem Religionariam datum fuit, ubi nunc usque ad Archi-Eppi adventum in suspenso relictum esse dicitur. Ego nescivi, Spect. Dominationem Vram Pestinum non esse abituram; alioquin praemissa illuc Acsam obsequenter perscribere non intermissem.

Respectu occupati in Comitatu Sarosiensi Darocziensis Templi acceperam omnino sub initium praeteriti mensis Augusti medio Perillris Domini Pulszky eo fine informationem, ut casus iste enormis Suae Matti Sacrae repraesentetur; id quod etiam vi muneris mei omnino fideliter sum facturus. Quia vero in Informatione illa principalis fundamenti, quo porrigenda eatenus instantia inniti deberet, Possessorii videlicet dicti Templi Anno 1681 habiti, nulla fuit facta mentio, pro uberiori informatione dicto Domino Pulszky rescribere debui a quo etiam huius modi plenior informationem una cum Copia Inquisitionis occasione Pestiensis Commissionis etiam specialiter respectu Darócz peractae ac per Dnum Protonotarium olim Kapy extradatae, his diebus obtinui. De eo autem idem Dnus Pulszky prorsus nihil scribit, quod vel intentio expressum aliquem Deputatum in casu isto huc mittendi sit, vel pro certo talis hic expectari debeat? Quare paratam jam habens Instantiam, eandem debito modo praesentare, promovere, et quantum in me fuerit, benignissimum Remedium fideliter sollicitare, dein vero, DEO dante, de huiusmodi sollicitacionis progressu ac eventu Spectabilem quoque Dominationem Vram certiore facere non intermittam.

Adhaec Spect. Dominationem Vestram valetudinariam esse uti dolenter intellexi, ita sincerissimo praecor animo, ut Divina Bonitas Eandem pristinae bonae valetudini restituere ac ad pleros annos in eadem conservare clementer velit. Caeterum gratiosis Spect. Dominationis Vrae favoribus me commendans, compertissimo cum venerationis cultu persevero

Spectabilis ac Perillustris Dominationis Vrae etc
Viennae die 14. 7br. 1753.

Humillimus servus

JACOBUS KUNTZ mp.

75. Prónay Gábor — Pottornyay Andráshoz.

(Pest, 1753 szeptember 17.)

— Válasz ennek fenti levelére (l. 72. sz. a.) a hívek lelki gondozása
s a filiák ügyében. —

Spectabilis ac Generose Domine, singulariter Col-
lendissime!

In Statu debili et sub cura medica constitutus, praetera-
eaeque aliis negotiis et urgentibus correspondentiis gra-
vatus, non sufficio, ita ut vellem cum deductione uberi-
orum rationum petito praetis. Dntnae satisfacere, ideoque
brevisiter haec tantum pro Directione appono, quibus sine
dubitatione ut semet accomodent suadeo.

1° Resolutio Carolina adhuc Anno 1731. super actis
Commissionis in negotio Religionis lata per totum Re-
gnum publicata fuit iterumque per nunc gloriose regnantem
Mattem cum initio Regiminis sui conformata est et pari-
ter publicata, quae inter alia hoc tenet et declarat: ut
Aug. et Helv. Confessionis Ministri, Catholicis Incolis nullibi
munia Sacra administrent, verum tales ubique Plebani
Catholici baptisant, copulent et sepeliunt, quinimo si nostrae
et illius religionis personae matrimonium ineant, talis
etiam non aliis quam Plebanis licitum sit copulari. Haec
ordinatio Regia etiam observatur et in usum venit in
omnibus his Partibus, ut adeo miror quod hucusque ibi
contrarium continuari potuerit. In hac parte Admonitioni
parendum est, neque Catholicis incolis, Loci minister,
amplius aliqua munia administret, sed eos ad suos quo
spectant, nempe ad Plebanos releget, ne in periculum
et semet et Ecclesiam adducat, propter non observationem
Regiorum Mandatorum, quia facile non modo citandi sed
et comprehendi D. Ministrum contingeret. E converso

nostrae etiam Religionis quibusvis Incolis etiam in talibus Locis, ubi Plebani resident, degentibus, per eandem Resolutionem hoc admissum est: ut baptizmata, copulas et sepulturam in aliis Locis, ubi publicum exercitium habemus, per ministros sibi administrari curent, deposita tamen Plebano tali stola, qualis ei a tali functione cedit, perinde ac si ab ipso peracta esset. Quare hoc e converso nostri facere et hac regia concessione uti deberent, si vero impedirentur, apud suam Mattem repraesentandum esset.

2º Quod Filiales attinet, constabit ex vicinia Zempliniensi, quomodo a continuatione in iisdem publici Exercitii inhibiti sunt et usque in praesens talia templa et oratoria praeclosa existant. Qui deputati fuerant cum Instantia per me elaborata, Anno praeterito Viennam ascenderant sed quia impediti sunt ne Audientiam consequantur, de reliquo re infecta recesserunt, nisi quod Instantiam intromiserant; quae tamen hucusque ut vel assumpta fuisset, nihil intelligere potuimus; verum propter parem Inhibitionem quoad Filiales in Comitatu Neogradiensi secutam, aliam tanto magis evidentibus rationibus fultam Instantiam elaboravi, eamque obtenta audientia deputati nostri de genu exhibuerunt; quam quod revideri curabit, sua Mattas Scrma benignissime eisdem respondit et spem dedit in talem usum, qualem nobis competere componitur repositionis et manutentionis. In 8bris speramus prodituram Resolutionem, ubi ministerialiter res fuerit definita. Interea: ab usu simpliciter non censeo esse recedendum, sed quantum fieri potest caute continuendus est, ut nimirum frequenter eo non exeant Ministri Verbi Divini ad publicas devotiones sive conciones, sed potius in matribus Ecclesiis tales ut plurimum peragant, verum baptizmata et sepulturas necessario continent in ipsis etiam filialibus, cum hoc liceri verbo suo Augustissima benigne declaravit. Respectu responsi erga Admonitionem

ipse etiam non parum habeo quid sapius ist, utrum detur vel simpliciter praetermittatur?

Hoc unum me movet ne contemptum Magistratus esse existiment et magis forte consultius erit aliquid modeste et breviter insinuare et reponere. Giraltensis Dnus Minister hoc unice respondeat, quod in quantum eundem tenores admonitionis tangere possunt; Regni legibus et benignis Caesareo-Regiis Resolutionibus in functione sua exercenda semet humillime conformabit. Nihil addendum, quid ab administratione erga Catholicos supersedebit, quia per hoc quali recognoscendo, quod hucusque fuisset, forte respectu etiam praeteritorum Inquisitionum vel Delationum apud superiores Instantias causari posset; sed tamen posthac id omnimode praecaveatur, ut superius attigi. Alii aequae ad Constitutiones Regni et benignas Regias Ordinationes provoca(bu)nt, et quod omnibus, humillime parebunt, de quibus iis innotuit, quod publicata sint, hoc reponant s. respondebunt. Perillrem D. Stephanum Krasznecz, veteranum Amicum meum officiosissime resolutio, ac pacem et Consolationem Divinamque in omnibus gratiam ex animo praecatus, me favori commendo et maneo

Spllis ac G. D. V.¹

Servus devotissimus

Pesth 17. 7^{bris} 1753.

GABRIEL PRÓNAY m. p.

¹ A gyors- és itt-ott szinte olvashatlan fogalmazványban címzett nincs megnevezve. A levél tárgya s főleg — in concreto — a girálti lelkészre való hivatkozás világosan mutatják, hogy e levél Pottornyayhoz volt intézve. Maga az írás is mutatja, hogy írója beteg volt.

76. Vay Ábrahám — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1753 nov. 22.)

— A filiák dolgában. Óhajtanónak tartja, hogy ev. részről Prónay Gábor és Pál Bécsbe jönnének, s itt közösen audientiát kieszközölnének, mert a püspöki kar erősen dolgozik a protestansok igazai ellen. —

Bécs 22^a 9-bris 1753.

Bizodalmas nagy jó Uram!

Pozsonyból N. Nógrád Várgyére az Filiák dolgában lement az Informatorium parancsolat, melly is miből állyon elhittetem magammal jobban tudja jó Uram, azért azzal nem is terhelem. Hanem azon kellene lenni, hogy mennél hamarébb curiose, adaequate és fundate ki visgáltatnának az parancsolatott dolgok, úgy tettzik azon sem lehetne megűtközni, ha Catholikusoké volt is ab origine az Templom, tsak usus Anni 1681. bizonyíttathatnék meg, melyre nem kétlek nagy jó Uram az nála levő Pesthen említett inquisitiokat is fel fogja hánni. Ha az előtt Mater Ecclesiák voltak, már filiákká váltanak azzal meo videre nem praejudicáltatott sem a Törvénynek sem a Resolutióknak; nem a Törvénynek, mert 1° Tagadhatatlan, hogy a Törvény szerint mind Mater mind Filialis Ecclesiákhoz volt az Evangelicusoknak Jussok, honnan 2° Senkinek azzal Praejudicium nem tétetett, ha Materből Filia s Filiából Mater lett és 3° Ha szinte dato per inconcessum az contravertáltatnék is, hogy Materből Filia s Filiából Mater tétessék, épen nem volna helyes consequentia, hogy ob istam status mutationem Mater vagy Filia elvetessék, hanem ad extremum, ha legszorosabban vétetik is fel a dolog, inkább az parancsolatathatnék, hogy régi statusokra Mateknek vagy Filiáknak reducáltassanak, de ezen restrictiónak sincs nyoma a Törvényben, sőt nekem úgy tettzik, secundum liberum Religionis Exercitium vi Arlorum I: 1606 et aequae I: 1608 omnibus et ubique concessum, szabad

volt Evangelicusoknak Materből Filiát, Filiából Matert tenni, a mint is praktikálták ezt az Evangelikusok 's még eddig nem is contravertáltatott, de 4° Az mely Vármegyék nem restringáltattanak, sőt declaráltatott, hogy azon Vármegyékben az Evangelikusok in omnium fere Templorum usu sint, és azomban meghagyattattanak vi Arli 26: 1681. azoknak elvétele azon Arlus által szorossan inhibeáltatik is sőt azon Arlusnak más paragrafusa szerint: *Templa demum s még a restringált vármegyékben is, a hol Loca Arlaria dominantur, azon Arlis Helyeken kívül is, ha melly Templomoknak az Evangelicusok in Anno 1681 ususában voltak, azoknak ususában meghagyattathattanak volna. Nem praejudicáltatott a Resolúciónak is, mert ha valaki depositis praejudiciis megolvassa Resolutionem Anni 1691. világosan tapasztalhattya, hogy abban a Paragraphusban: Ne extra Loca mansionum suarum excurrant etc. csak ad Loca Arlaria restringált Vármegyékrül szöll, midőn utána veti az Resolutio, hogy a nép ad Loca Arlaria szabadon mehet az Praedicatorhoz; mellyet is nagyon solidál az Carolina in A° 1725 publicata Resolutio, ugyanis dicsősséges emlékezetű királyunk fennírt Resolutio szerint parancsolván circulariter, a midőn azt minden Filiákra kívánták volna extendálni és az Evangelicusok alázatos recursust tettenek volna eő Felségéhez, úgy méltóztatik kegyelmesen interpretálni: hogy in eo sensu vegyék, hogy a mely Filiáknak ante et sub initium Commissionis Pesthiensis ususában voltak az Evangelikusok, békét hagyattatni parancsolt, ugyan circulariter: de az is ugy tettezik fundamentom nélkül allegáltatnék, hogy subsequált in Ao 1731 az Pesthi Comissión a Carolina Resolutio, mellyben ratificáltatik Resolutio Anni 1691. mert lehetne ugyan homagiális mély alázatossággal azon Anni 1691. Resolutio iránt is az Törvénybül szöllani, de ha attól praescindálunk is, mint fellyebb is attingáltam ez a Resolutio is csak ad Arlaria Loca restringált N: Vár-*

megyéktről szól. Mellyre nézve tsak olly reménységben vagyok, hogy valaholott az Filiák iránt usum Anni 1681. megbizonyíthattjuk 's in usu vagyunk, tsak fundata legyen meg az Investigatio s Informatio és eő Felségéhez ujra fundata Instantia mély alázatossággal 's ha lehet in personali Audientia adattassék bé és accurate sollicitáltassék, ezen Instantiában fognak az Urak consoláltatni, tsak hogy, ha valamikor szükség volt, szükség mostan válogatott Subjectumoknak feljöni mindkét részről; Mellyre nézve én igen jónak tartanám, ha nagy jó Uram és Prónay Pál uram ha tsak pro consilio is méltóztatnék feljöni, ha a német nyelv kedveért az Audientiára nézve még harmadik jőne is; mieink közül pedig az Ur ötsém Ráday Gedeon uram és Öcsém Darvas Gábor és Sógor Darvas Ferentz uraimék és ha tsak addig is, míg az audientia megesne 's a dolog kiadná magát, lennének az Urak mind itten, hogy mindenben jól excoquáltatnék az dolog, annak utánna mindenik részről egynek-egynek, ha mind alternative is itt lenni Resolúciónak sollicitatiójára még obtineáltatnék, mert úgy tartom, mihelyt Pozsonybúl az opinió feljön, elő fog vétetődni ministerialis conferentián is 's a hogy ott végeződik, úgy fog maradni 's több Vármegyékben való Filiáknak is az léssen normája, szerentséje vagy szerentsétlensége. Az a híre, hogy Mlgos Primás eő Herczegsége mindenűvé írt volna Mlgos Püspök uraknak pro sentimento és így kétségkívül az vener. Clerus ellenünk mindent elkövet, valamit elkövethet, szükség ezért részünkről is minden szükséges munkát, valami tsak az Instantiához kívántatik, adhibeálni. Én nem tudom mit érzek, de csak úgy képzem, hogy ha az Urak minden accuratióval és szerénységgel folytatják ezen dolgot, Isten után eő Felsége kegyelmességéből fognak consoláltatni s az Urak cásusában mások is. Irtam errül ötsém Uramnak Ráday Gedeon uramnak is Ludányba ezen Postán, de ha Péczélen volna, kérem az urat bzdlmal, méltóztassék ötsém urammal

Ráday Gedeon urammal Levelemet közölni. Irtam ötsém uramnak Darvas József uramnak is Dolyánba ugyanezen Postán.

Minap biztomban irtam nagy jó Uramnak 's kértem bölcs Tanácsát s Opinióját: hogy ha N. Nógrád és Gömör Vrgyékben M. Egri Káptalannal vagy N. Jászai conventtel lehet-e Statutiot propagáltatni, mert Arli 40 Anni 1723 eleje scrupulust vetett elmémben, vége pedig biztat, ha azért még az Ur azon levelemre nem válaszolt, kérem bizodalommal méltóztassék mennél hamarább bölts Tanácsát s Opinióját megküldeni. Ezzel ajánlom magamat nagy jó Ur Uri favorába és maradok

Bizodalmas nagy jó Uramnak

az Urnak igaz köteles szolgája

VAY ÁBRAHÁM mp.

(Külön beillesztett papirlapon:)

P. S.: Ha hol szinte vagy egy vagy más Helyen ellene mondhatatlanúl s minden difficultás nélkül meg nem mutathatnánk is usum Anni 1681. mivel későn kezdik s az próbát kérik, mert az humanum Testimonium tsak hatvan esztendeig tart, az már pedig elmúlt, mégis úgy tettzik, a hol mi vagyunk -in Possessorio relevari deberemus a proba, quia pro Possessore militat Possessorium, hanem az adversa Félnek kellene contrariumot mutatni, ha hozzá praetendalna részünkről csak elég volna megmutatni, quod a memoria hominum fuerimus in usu 's regulariter az Praesumptionnak, hogy in Anno 1681 is ususában kellett lennünk, szólni kellene, ha tsak contrariumot az adversa Fél nem próbálna.

77. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1753 deczember 28.)

— Újévi üdvözlét 's azon óhaj kifejezése után, hogy Pr. G. betegségéből mielőbb felgyógyúljon, kéri ennek közbenjárását, hogy hátralékos agensi fizetését megkaphassa. A nógrádiak ügyében nem tud újat jelenteni. —

Spectabilis ac Perillustris Domine,
Domine, Fautor, et Compater mihi Colendissime!

Spe firmissima fretus, Spectabilem Dominationem Vestram hunc veterem Annum feliciter conclusuram, non potui non ad imminentem Novum, Spectabili Dominationi Vestrae, pro debita obligatione mea, humillime congratulari, Numen Divinum devote precatus, ut Eandem Spectabilem Dominationem Vestram pristinae bonae valetudini, in quantum eadem destitueretur, restituere, et restitutum non tantum recurrente Novo, sed et quam plurimis subsecuturis Annis una cum tota Inclyta Familia sua, salvam, felicem, ac omnigena benedictione Divina affluentem servare velit. Adhaec, ut Spectabilis Dominatio Vestra, porro me gratiosis favoribus complecti, et causam Salarij mei, quod elabente anno tantum mediam partem mihi est praestitum, pro experta singulari cum gratia, tum et bonitate ac aequitate sua, tam sibi, quam etiam aliis Dominis Principalibus, quorum interest, commendatissimam habere non dedignetur. Caeterum Protectioni Divinae Spectabilem Dominationem Vestram commendans, debito cum venerationis cultu persevero.

Spectabilis ac Perillustris Dominationis Vestrae
Viennae die 28 Xbris 1753.

Humillimus Servus

JACOBUS KUNTZ m. p.

P. S.

De communi Neogradiensium Filialium Ecclesiarum nostrarum negotio hic adhuc altum est silentium, cum idipsum ab Excelso Consilio Locumtenentiali cum postu-

lata Informatione ac Opinione necdum sit huc remissum. Praeterea qualianam in negotio Religionis passim per Regnum enascantur et hic repraesentari debeant gravamina, Spectabili Dominationi Vestrae aliunde notum erit.

78. Radvánszky György — Prónay Gáborhoz.

(Radván, 1754 márczius 12.)

— A superintendens-választásról s az ennek adandó instructióról. —

Spectabilis ac Generose Dne. mihi Colendissime.

Bővebb securitásom kedviért az Urak Super Intendens dolgában való rendelését communicáltam s kikkel lehetett, valaminthogy meg is nyugodtak mindnyájan abban, tsupán tsak Michaelides Ur iránt egy kis változás történt. Mert Bátyám Palasthy úr eő kglme Honthi Attyánkfiai nevével azt kívánja, hogy Michaelides ur sulyos és szüntelen betegeskedése miatt Bobor Jakab consenior és Bagonyai Praedicator úr, eő kglme helyébe candidatióba tétetődjék. Már azért Candidatusoknak e lévően Seriese:

1. Jacobus Bobor Consenior et Ecclae Bagonens. V. D. M.
2. Samuel Chovan Senior Pesthiens. Acen. V. D. M.
3. Daniel Glosius Senior Sirakien. V. D. M.

Nagy Jó Urt kötölessen kérem, méltóztassék egy arra való embert rendelni, a ki a tájon Lakozó és Districtusunkhoz tartozó Eccláinkat és eleibe kelő Patronus uraimékat megjárja, votumaikat valamibe zárt beszélge és azokat kezemhez resignálhassa. Meg irtam különösen ezeket Palasthy Ferenc Uramnak s nem különben neogradi Attyánkfiainknak is és vármegyénkben magam hozzá látok ezekhez. Nemkülönben grátiáját expetálok, ha mi considerációji lesznek nagy Uramnak circa modum futurae

inaugurationis, azokat velem tempestive közleni méltóztassék. Magam azt tartom, hogy a mennyire lehet mentül kevesebbek concurrálnunk kölöne, et praeter instructionis subscriptionem Reversalisra is stringályuk a Super-Intendens. Fájdalommal tapasztaltam, mennyire ezeket Michaelides és Hruskovics uraimék impediálta. Si enim poterat Aron induxisse Populum ad pecandum et neque Dogma infalibilitatis Ecclesia Nra recipiat, non est cur postulatum hoc rejiciatur. Quin imo necessarium est, ut et successoribus nostris ponatur tandem aliqua norma. Ezen Reversalisnak projectumát Zitkovszky ur eő kglme megtsinálta volt, de mivel azt említet superintendens urak suprimálták nálam inter reliqua acta nincsen. Ezt nagy jó Ur maga is nagy capacitása szerint könnyen fel teheti, az Instructiót pedig én magam le fogom iratadni. Caeterum me vilemque Domum meam ulteriori gratiae commendans, constantissime persevero

Spectabilis Dnis Vrae

Servus devinctissimus

GEORGIUS DE RADVÁN m. p.

Radvaný 12 Martii 1754.

79. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1754 márcz. 26.)

— A tiszolcziak instantiája, a nógrádi filiák s a daróczi templom dolgában. —

Spectabilis ac Perillustris Domine,
Domine, Fautor, et Compater mihi Colendissime!
Exmissus homo Tiszoltzensis, Michaelides nominatus,
Posonio huc quoque Viennam venit, et mihi Instantiam,
per Spectabilem Dominationem Vestram in nomine Tiszoltzensium etc. concinnatam cum Annexis tradidit: quam

etiam suo debito modo praesentare, negotiumque ulterius promovere nullus intermittam; utut, priusquam idem negotium Posonii in Consilio Locumtenentiali reassumtum et repraesentatum fuisset, tam Alte fato Consilio per Perillustrem Dominum Nogell, quam et hic per me nova Instantia jam exhibita fuerit.

Interim Negotium illud hic quasi in Suspensio relinquitur, procul dubio, ex ista ratione, quod Possessorium Anni 1681. utique sufficienter edoctum habeatur. Nondum enim observavimus hic, quod in talibus Casibus, in quibus Nostrates intuitu Templorem quidem impetiti fuerant, in illorum possessione attamen perstiterant, ad exemplum Csetnekiensium, Dobschinensium etc quaequam Resolutio, edoctum Anni 1681. Possessorium confirmans subsecuta fuisset.

In Negotio Filialium Ecclesiarum Neogradiensium quidnam spectabili etiam Domino Paulo Pronay Fratri Spectabilis Dominationis Vrae dilectissimo meritissimo, scripserim, illud ex hisce accluso litterarum mearum extractu Spectabilis Dominao Vra percipere non gravabitur.

Quod ad praescitum Darocziense Negotium attinet, in eadem Informatio Comitatus Sarosiensis tandem Posonii, prout inde informor, apud Excelsum Consilium Locumtenentiale quidem advenit, nondum attamen negotium ibidem reassumtum et huc repraesentatum est.

Eo supradicto Expresso Tiszolczeni homine dolenter intelligere debui, Spectabilem Dnaonem Vram porro adhuc in statu valetudinario constitutum esse: quamobrem animo devotissimo precor, ut Numen Divinum Spectabilem Dnaonem Vram bonae valetudini clementer restituere atque in eadem Bono etiam nostro Publico quam diutissime adhuc servare velit. Caeterum abunde jam

expertis ulterioribus gratiosis spectabilis Dnaonis Vrae
favoribus me devovens, debito cum venerationis cultu
persevero

Spectabilis ac Perillis Dominationi Vrae

Viennae die 26 Martii 1754 Humillimus servus

JAKOBUS KUNTZ mp.

80. Dessewffy András — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1754 apr. 2.)

— Jelentés a filiák dolgában Pozsonyban és Bécsben végzett közbenjárásáról. —

Viennae die 2. Aprilis 1754.

Spectabilis ac Generose Domine

mihī Singulariter colendissime!

Dominationi Vrae Spectabili obsequenter inservire et simul significare sustineo, nos 28 praeteriti feliciter huc advenisse ac in eo saltem infelices fuisse quod cum Tit. Dnis Jeszenák, propter longiorem suarum Dominationum Posonio absentium constitui non potuerimus: cujus vices nos equidem scripto suplevimus ast nec hactenus quodpiam responsum obtinere potuimus. Consulimus interea Dnum Szilkovszky et Dnum Nogel ac sic Viennam discessimus: quo dum pervenissemus prima nobis cura fuit rem cum Dnis Agentibus Kuntz et Matolai concertare, ubi sicut et Posonii hoc saltem ad inventum est, ut Instantiam nostram per Excelsam Cancellariam promoveamus, cum aliunde (propter certum casum unius furiosi Principis, in quo Primus suaetis Minister et in servitio existens

Camerarius magnum adiverat vitae discrimen, ad januam cubiculi suaettis) nemini alteri, nisi qui per Cancellarios permittitur, Suam ttem personaliter accedere integrum sit. 30 demum praeteriti accessimus Excell. Dnum Comittem Cancellarium et suae Excellae Instantiam Nostram adnexa admonitionis Iudriae Copia praesentavimus; sua Excellentia pene duabus horis nos placide audiebat ac ultra citraque nobiscum collocutus semper haec fuit conclusio: Dnaones Vrae nihil sibi metuant de illis templis et de usu exertitii in talibus Locis ubi ministri resident, ac in quorum pacifico usu inde ab Anno 1681 se fuisse docuerint; quoad Filiales autem neque sibi minimam spem faciant, cum sua Mtts a Leopoldina Resolutione de Anno 1691 ne latum quidem unquam discessura sit, imo dicit si etiam vellet sua ttas Dnis Vris plusculum resolvere, legibus tamen obstrictam facere non posse. Et huic simillimam omnes pene Consilarii et Referendarii (in quibus visitandis medium secundum diem insumsimus) nobis cantabant cantillenam: hoc tamen et Cancellarius et omnes reliqui cum maxima indignatione acceperunt, quod Cottus nos audire non voluerit et quod via facti contra nos procedere decreverit: dicentes Suattem in omnibus Casibus, a similibus omnimode abstinendum esse serio praecipere. Nos quidem aperte coram omnibus diximus et dicturi etiam coram suatte certe sumus (dummodo admittamur) talia ideo fieri, quod Adversariis nostris Mandata Suaettis et dispositiones Excelsae Cancellariae transgredi ac pro sua libidine impune in nos grassari liceat. Thuroziensibus terribile fulminatorium missum est propter excursiones Ministiorum ad vicina loca, data etiam in casum Magistratui eos Via facti capiendi facultate. Neogradienses Dni Deputati necdum absunt, utinam properarent, quia hic

certe periculum in mora est. Dnus Hdency Dnam Vram
Splem et una mecum Dominam quoque Spectabilem humil-
lime reveretur, ego autem expertae ulteriori commen-
datus gratiae, jugi veneratione persisto

Spectabilis ac Grosae Dnaonis Vrae

Servus humillimus

ANDREAS DESSEWFFY m. p.

81. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1754 ápril. 5.)

— Átküldi a daróczi ügyben általa szerkesztett két instantiát,
együttal jelentést küld a tiszolcziak s nógrádiak dolgában is. —

Spectabilis ac Perillustris Domine,
Domine, Fautor et Compater mihi Colendisse!

Perillustres Domini Deputati Sárosienses omnino
retulerunt deplorandum Dominationes Vestrae valetudi-
narium Statum. Quem sicuti non sine magno animi mei
dolore porro intellexi, ita devote cupio, ut Numen Divinum
Spectabilem Dominationem Vestram tandem clementer
ab illo liberare, ac bonae valetudini restituere velit.

Memorati Domini Deputati Sárosienses qualiter
praescitum suum Negotium hic repraesentaverint, qualemve
Resolutionem jam obtinuerint? ex ipsorummet informa-
tione Spectabilem Dominationem Vestram jam intellexisse,
vel adhuc intellecturam esse, confido.

Ad Darócziense Negotium quod attinet, in eodem
omnino jam duplicis ordinis Instantiae per me, juxta
transmissas mihi informationes, appositae sunt atque suo
debito modo praesentatae, quarum Copias, juxta Specta-

bilis Dominaonis Vestrae requisitionem, hisce accludo et obsequenter transmitto. Mandati ad priorem resoluti Copia hic haberi quidem nequit; tenor attamen essentialis eiusdem fuit, prouti Spectabilem Dominationem Vram informatam esse, adverti, ut Comitatus illico et accurate in factum illud inquirere, ab illis, contra quos querelae sunt positae, cum repraehensione, huiusmodi ipsor. Facti rationem exigere, occupatum Templum interea obsigillare, ac de omnibus genuinam Informationem submittere debeat. Ad secundam vero recentissimi subsecutum Mandatum id in se continet: Primum prius Suae Majestatis Sacrae ad primam eorundem Darocziensium Instantiam subsecutum, et Comitatus intimatum Mandatum repetitur et reprehenditur hoc, quod illud hucusque non fuerit observatum. Deinde nova Instantia cum annexis, Inquisitione videlicet, et Connotatione Incolarum tam Romano-Catholicorum et Graeci Ritus, quam et Augustanae Confessioni addictor. communicatur, et dicitur, ex eadem apparere, supplicantes debito modo non esse auditos. Committitur igitur Excelso Consilio Regio Locumtenentialis, ut dicto Comitatus denuo, *et quidem sub supremo Suae Majestatis Sacrae Nomine serio, ac districtim injungere non intermittat, ut is, sine omni ulteriori protelatione, investiganda investigare, Supplicantes super omnibus sufficienter audire, vigore etiam prioris Mandati super omnibus genuinam Informationem submittere ac una quoad prohibitum via Facti agendi modum, et commissam Templi obsigillationem observanda observare debeat.* — Rebus sic stantibus, utrum adhuc aliquam, et qualem Instantiam prius, quam ad praemissa duplicis ordinis Mandata Informatio Comitatus cum Opinione Consilii Locumtenentialis submissa fuerit, elaborare, et exhibere necessarium, consultum, et conveniens sit? praesertim cum non obscuram possimus habere spem, Daroczienses, DEo juvante, si non intuitu Templi, attamen quoad Publicum Religionis Exercitium

suo modo restitutum iri, Spectabilis Dnaonis Vrae prudentissimo submittitur iudicio.

In Tiszolcziensium praefato negotio transmissam Instantiam quoque humillime praesentavi et negotium recommendavi, et licet illud in Excelsa Cancellaria necdum sit relatam, attamen edocto sufficienter Anni 1681. Possessio, spem habeo indubitam, fore, ut illi quoque in Usu relinquatur, praescitor. excessuum reis ad promeritam poenam attrahendis.

De Neogradiensibus Dominis Deputatis prorsus nihil audire est. Caeterum ad Superiores meas de dato 26 praeteriti me provocans, constanter debito, demissoque Venerationis Cultu persevero

Spectabilis ac Perillis Dominationis Vrae

Viennae die 5 Aprili, 1754.

Humillimus Servus

JACOBUS KUNTZ m. p.

(1. melléklet.)

Sacratissima Caesareo-Regia Majestas,
Domina, Domina Clementissima!

Quae tristissima fata nos quoque intuitu Ecclae nrae Darocziensis et habiti Legalis Publicique Religione nrae Exercitii manserint, ex humillima hac repraesentatione nra Sma Mttas Vra clementer intelligere simul, ac misericordii et materno animo sumere non dedignabitur.

Anno praesenti 1753. die 22. Junii V. Archi-Diaconus, Keller Plebanus Berzevicziensis, Carolus Dobay Judium et Emericus Vitkoczy Jurassor ad Excellentissimi Comitum Thomae Szirmay, Cottus Sarosiensis Supremi Comitum, Diversorium Darocziense condescendentes, vocari curarunt Ecclae nrae Darocziensis Ministrum, Benkovics nominatam, tunc apud Sigismundum Berzeviczy existentem.

Qui dum nec ad secundariam denunciationem compareret, illuc venit dictus Vitkoczy, et Ministro nostro erga omnimodam assecurationem, sub verbo suo, persvadet, veniret illuc, et nihil quicquid vereretur. Fide sic data, Minister illuc semet contulit, ubi jam omnes praeve per Judlium citati Incolae Daroczienses erant. Ita comparens Minister primum quid variis criminationibus et terriculamentis afficiatur, dein vero per V. Archi-Diaconum ipsi proponitur, ut ex duobus unum, et quid incunctanter, et absque omni haesitatione ac mora eligat, nimirum: An vel se in Ecclia Darocziensi nolle amplius Sacra administrare, promittere ac vovere, vel vero casu in contrario instar Latronis ligari atque Agriam deduci velit? Ad haec respondit Minister, se id facere non posse, sed habere Patronos, per quos vocatus, et ad Eccliam istam introductus est. Quo responso dato et nec bene intellecto, statim idem Minister acrioribus verbis exceptus, et ad hoc, quod Eccliae huic amplius servire nolit, variis Minis coactus fuit. Sed hoc non est satis; cogitur etiam iisdem minis et modis ad valedicendum Populo praesenti his formalibus: ga wam dobri lude rojce slusit ne mošem. Volebat Judlium, et eandem Valedictionem per Amplificationes adornaret, sed hoc factum non est.

Tandem iidem duo Plebani, Judlium et Jurassor digressum ad Sigismundum Berzeviczy simulantes, cum ductore Hajdonum Comitatus, ac quatuor Stipendiariis Cottensibus armis secum vocatis, et Incolis Darocziensibus Graecae ac Romano-Catholicae Religioni addictis praeve citatis, Evangelicis vero in Diversorii Cubiculo sub ordinata quatuor armator. Hajdonum Comitatus Custodia remanere debentibus, non ad Aula m dicti Berzeviczy, sed directe ad Coemeteria abeunt, quo quo serarius Dobaiensis praeve jam adductus quis fuerat, sed dum Instrumentis suis non facile Januam aperire posset, Vitkoczy per Fenestram, applicata scala, in Eccliam insiliit

et Januam aperit. Quo facto, Minister Benkovics iterato praememoratis modis et minis Missam ibidem primam audire cogitur: Sigismundus vero Berzeviczy in Eccliam, durante Missa, veniens, inde statim exivit quidem, etiam extra Coemeterium ire volens, sed quem Hajdones armati in porticu excubantes, non permiserunt. Finito nihilominus Missae Sacrificio, idem Berzeviczy contra tam violentam istius Ecclae occupaonem solemniter protestari nullus intermisit.

Taliter dicta Eccla occupata existente, evenit, ut Christophori Berzeviczy duo Filii, Stephanus et Thomas, qui occasione occupaonis factae domi non erant, domum reduces facti, primum ordinatos pro Custodia Templi Hajdones Comitatus ex Pago foras ire jusserint, deinde vero die tertia Processioni Eccliam hanc intrare volenti et post hac omnino intranti, in Coemeterio restiterint. Qui licet per dictos Hajdones victi, verberati, cruentatique sint: adhuc attamen, qua statui Publico semet opposcentes et contra eundem sese erigentes in praesentiam Sedriae per Fiscum Magistratualem evocantur.

Augustissima et Clementissima Domina! exhorrescimus sane casum istum et nec satis concipere valemus, qui fiat vel fieri possit ut consubditi nostri nobiscum ita, prouti praemissum est, procedere, Eccliam nostram Darociensem modo Divinis humanisque Legibus, quarum observantia sanctissima apud omnes esse deberet, repugnante, sine Mattis Vrae Sacrae Mandato, adeoque propria privata auctoritate, mediis violentis, et indecentibus circumventionibus occupare, per hoc autem Publicis Regni Legibus et benignissimis Caesareo-Regiis in Religione Negotio emanatis, ac non tantum nos, sed etiam Romano-Catholicos aequaliter Stringentibus, et Contravenientes poena conveniente irremissibiliter puniri serio praecipientibus Resolutionibus contravenire, Securitatem publicam, quae Summum et praetiosissimum a Majestate in fideles

Vasallos et Subditos promanans, et alioquin Augustissimae Domni Austriacae plane congenitum est Beneficium, non sine ingenti scandalo violare atque sic Altissimo Mattis Vrae Smae reservato Juri Majestatico derogare prorsus non vereantur!

Cum autem 1° Praedecessores nostri Augustanae Confessioni Addicti in repetitae Ecclae usu ab immemoriali tempore fuerint; jam anno 1604 quemadmodum ex coramisatione quadam Georgii Lucas, Pastoris nrae Confessionis, in hac Possessione tunc existentis, patet, imo etiam prius Cultum divinum exercuerint, consequenterque docente Inquisitione, occasione Commissionis Pestiensis in Negotio Religionis celebratae, inter alia Loca huius Sarosiensis Cottus etiam quoad Possessionem Darócz peracta, per Protonotarium Gabrielem olim Kapy extradata, et hicce copialiter annexa Inquisitione, tam ante, quam et post annum 1681, quo videlicet conditi sunt Sopronienses Arli, in eiusdem Templi pacifico Possessorio et Publici Religionis Exercitii Usu extiterint, et cum illis nos quoque in praesens usque pacifice perstiterimus, Romano-catholicis nunquam in hance Ecclam quampiam praetensionem formantibus. Dum enim in memorata Inquisitione dicitur, post Stephani Emerici condam Kolosváry, Praepositi Sancti Stephani Regis de Castro Agriensi visitationem Romano-Catholicum Plebanum in Darocz fuisse; de eo humillime declarandum habemus, quod dum memoratus Praepositus anno 1672. occasione visitationis Ecclearum in hocce Comitatu institutae quascunque occupare poterat, occupasset, etiam nostra Darócziensis Ecclae quidem adempta; sed docente eadem Inquisitione, nonnisi biennio per Romano-Catholicum Plebanum tenta, et posthac sponte nobis relicta et restituta fuerit, consequenterque ante annum 1680. rursus in nostrum legale Possessorium redierit, nosque ab illo tempore in praesens usque in continuo ac pacifico eius Usu fuerimus, perstiterimusque.

Cum 2° Possessionis huius Darócz potiores Possesores Haereditarii ab immemoriali tempore Augustanae Confessionis fuerint addicti, nimirum Antecessores Sigismundi, et Nicolai moderni Generalis, et non tantum hi duo plus, quam medietatem istius Possessionis possideant, et in eadem degant; sed etiam ex altera Berzevicziana Linea descendentes Christophorus Berzeviczy cum duobus Filiis Stephano et Thoma ibidem habitet et Possessorio gaudeat.

Cum 3° Incolae quoque huius Possessionis majori ex parte Augustanam sequantur Confessionem, et persequens tam hi, quam et vicinus populus Possessionum Olyssa et Poloma, qui, Ecclesiis ibidem ante aliquot annos vi et potentia mediante ademptis, ideo, quod in tota sic dicta Tarczensi Valle nulla supersit Augustanae Confessionis addictorum Ecclae, hucusque ad istam nostram Eccliam Daroczensem ad audiendum Verbum Dei et percipiendum Spirituale solatium confluere solebat, nunc, praedicto modo adempta Ecclae nra, omni prorsus Cultu Divino, secundum Confessionem nram carere cogantur; per hoc autem in tam doloroso et adflicto statu positi habeantur, ut prae nimio animorum suorum moerore ac inenarrabili Confusione vix ac ne vix quid quotidianam vitae sustentationem lucrari valeant, et per hoc Sacrae Mattis Vrae Aerarium Caesareo-Regium quoque pati debeat: unde toto orbe celebratam Sacrae Mattis Vrae Pietatem, aequanimitatemque animo submississimo recolentes, piaculum esse ducimus vel cogitare saltem, fore, ut pietissimum, maternum ac justissimum Mattis Vrae Sacrae Cor praemissis tantis afflictionibus nostris ad misericordiam non flectantur (sic!) et ad ponendam illis benignissimum justissimumque Remedium non commodeatur.

Proinde Sacrae Mattis Vrae Sacrae pedibus advoluti, profundissime cum submissione et lacrymabundis Oculis per Divinam misericordiam supplicamus, ut Mattas

Vra Sacra praeductis praegnantissimis ex rationibus et motivis, et pro innata Clementia sua, quoad praedecarato indebito illegalique modo factam Ecclae nostrae occupationem et Publici Religionis Exercitii Articulis et benignissimis Caesareo-Regiis Resolutionibus nobis admissi sublationem nos clementissime in integrum restituere non dedignetur. Pro qua Caesareo-Regia Gratia et Clementia aeternum sumus perseveraturi

Mattis Vrae Smae

Humillimi, perpetuoque fideles
subditi Nobiles Compossessores
Berzeviczy et reliqui Incolae
Possessionis Darócz in Cottu
Sarosiensis situatae, Aug. Conf.
addicti.

(2. melléklet.)

Sacratissima Caesareo-Regia Majestas,
Domina, Domina Clementissima!

Clementer meminisse dignabitur Mattas Vra Sacra humillimae Instantiae nostrae, adhuc mense Septembri anno praeterito 1753. ad Sacratos Mattis Vrae Smae pedes depositae, qua mediante, contra omnia Jura, auctoritate pure privata, et modis violentis, Templum nostrum occupatum et Publicum Religionis nrae Exercitium non tantum turbatum, sed penitus sublatum esse, lacrymis amarissimis simul, ac profundissima cum subjectione praesentavimus. Clementissime quid visum fuit Matti Vrae Sacrae medio benignissimi Caesareo-Regii Mandati sui memoratam humillimam Instantiam nram pro investigaone investigandorum et submittenda Informaone ad Cottum Sarosiensem transmitti curare, nos attamen in praesens usque omni nro Cultu Divino carere cogimur.

Quo benignissimo Mandato, per Excelsum Consilium Lomte Cottui intimato, ac deinde in Generali eiusdem Cottus Congregaone publicato et vix perfecto, praeter varias illico factas Protestaones, vel maxime hoc observare debuimus, qualiter privati illi et violenti Ecclesiae nrae Occupatores et Religionis Exercitii Turbatores, singillalim vero Rendus Vice-Archi-Diaconus violentam illam nostri Templi occupaonem, quantum percipere potuimus, tam verbis, quam et scripto facta et Cottui tunc introporrecta Declaraone inter alia Sequentibus praetensivis raonibus polliare intenderint, et quidem :

1° Asserebatur simpliciter, nos Anno 1681. non fuisse in Usu, facta provocaone ad quendam Librum, Acta Dietae Soproniensi dicti anni praetensive continentem. Verum enim vero, praeterquam quod huiusmodi privatus Liber fidesque privata contra Articulum 26. 1681. qua Publicam Regni Constituonem, nos impraehabito Templi nri Possessorio, et Publici Religionis Exercitii Usu stabilientem, et manutenentem, nequidem allegari, tacemus, aliquid operari aut Publicam Regis et Regni fidem convellere valent; praeterea priori humillima Instantia nra, et in eadem producta Kapiana Inquisitione mediante nos in praeattacto pacifico Templ. nri Possessorio, et Usu eodem 1681. anno extitisse, sat clare simul, ac humillime demonstravimus: ut nihil dicamus, quod etiam istius Cottus Deputati tunc in Comitii Soproniensibus praesto fuerint, qui si nullius Templi in usu eotum extitissemus, praeallegato Arlo contradicere non intermisissent, et nos ab illo tempore in praesens usque in pacifico Usu relictii haud fuissetus.

2° Memorata Inquisitio, Instantiae nrae annexa, praetendebatur simplex scarteta esse: cum attamen Inquisitio eadem in Actis Commissionis Pestiensishabeatur, et per eandem Commissionem nullatenus in questionem sumta, sed pro documento fide dignissimo (quod si necessum foret,

etiam in suo authentico Originali produci posset) acceptata et habita fuerit.

3° Quod Claves Templi occupati post eius occupacionem Vice Archi-Diacono sint traditae. Ast, utrum haec Clavium traditio, Templo violenter jam occupato existente, non per totum Coetum, et eius consensu, sed per solum Sigismundum Berzeviczy, et quidem praemissa solemniter super eodem illicito Facto Protestatione, ex illa conturbatione, et ad multas adersiones facta, adeoque qua privatum unius hominis Factum, violentam Ecclesiae occupacionem et Publici Religionis Exercitii turbationem validam, et legitimam reddere, adeoque universo Ecclesiae Coetui obesse, praejudicareque possit? altissimo benignissimoque Matris Vrae Smae substernitur Iudicio.

4° Quod Minister noster praetensive varios Excessus commiserit. Si commisit, eatenus Jure is conveniri, convinci et sua modalitate puniri, et non violenta illa Templi occupatio, quae nullam cum iisdem Excessibus connexionem habet, fieri debuisset. Qui Minister noster licet quidem jam semel ex praetenso commissorum Excessuum fundamento Agriam fuerit deductus; ibidem tamen nullius mali convinci potuit, atque ideo libero iterum inde ad functionem suam redire permittebatur.

Quae dum ita agerentur, et ipse Carolus Dobay, Judicium, qua perpetratarum violentiarum auctor, et Corifeus, pro Inquisitione in majorem repetiti Rendi Vice-Archi-Diaconi dictae Declarationis certitudinem peragenda, exmissus extitisset, et peracta Inquisitio in Paribus nobis, pro legitima defensione nostra, extradata non fuisset, Illrmo quoque Generalis, Vigiliarum Praefectus, Nicolaus Berzevitzy saltem eo fine, ut et nos humillimam Expositionem nostram veram, genuinam et fide dignam esse, coram Matre Vra Sma quodammodo humillime demonstrare possimus, Inquisitionem peragi curavit, quam hicce in authentica Copia sub A. humillime annectimus. Ex cuius Inquisitionis

Testium fide dignis et juratis Fassionibus Mattas Vra Sacra clementissime informari dignabitur, non tantum humillimam Instantiam nostram, intuitu violenter occupatae Ecclesiae nostrae Darocziensis humillime praesentatam, per omnes Circumstantias verificari et clarissime doceri; sed inter alia hoc quoque prodire, quod praeattactus Judium, Carolus Dobay, occasione perpetratae violentae Occupaonis, primum, *ostenso quodam scripto, hoc esse Mandatum Vrae Mttis Sacrae Regium, et se haec omnia ex huiusmodi Mandato agere etc: publice ad Populum dicere*; dein vero aequae palam coram Incolis Darocziensibus horribilia haec verba (cum clementissima venia dicere liceat) *Sive Diaboli rapiant unum Pagum, propterea Cottus non peribit*: proferre sibi conscientiae haud duxerit. Qui inauditus et quid a Iudice, in omnibus tam factis, quam et verbis bono exemplo aliis praeire ac praelucere debente, adhibitus cum aequae fidelibus ac innocentissimis Contribuentibus Mattis Vrae Smae subditis Evangelicis procedendi, eosdemque tam licentiose cum summo tam altissimi Caesareo-Regii Servitii, aerariiue detrimento, quam et Dnorum Terestrium praejudicio exagitandi, opprimendi, divis Daemonique devovendi, et, quod maximum, contra veritatem, benignissimum Caesareo-Regium Mandatum praetegendi modus, quantopere omnibus Divinis et Humanis Juribus, benignissimum Caesareo-Regiis Resoluonibus, et summo circa Religionis Negotium Matti Vrae Sacrae reservato Juri Majestatico contrarietur, facile quilibet mortalium perspicuere poterit. Sed hoc non est satis; etiam Romano-Cathilici Dni Terrestres jam eo licentiae prolabantur, ut nonnullos ex nobis Incolis turbare, ac variis illicitisque modis ad amplectendam Romano-Catholicam Religionem compellere, adeoque benignissimis Resoluonibus impune contravenire non dubitent.

Proinde iterum iterumque ad sacratos Altesatae Mttis Vrae pedes advoluti, flexis genibus, et per Divinam

misericordiam humillime supplicamus, ut Mttas Vra Ssma praegnantissimas raones, et motiva tam in priori, quam et hacce humillima in Instantia nostra adductas, praeclara item memorati Illustrissimi Generalis Berzevitzy, per tot annorum spatium Mtti Vrae Ssmae et Augustissimae Domui Suae praestita fidelia Militaria servitia, nec non numerum fidelium subditorum suorum Augustanae Confessioni addictorum, Nobilium et Ignobilium, tam in hac Possessione Darocz juxta annexam Connotaonem sub B. reperibilium, quam et ex Poluma, Plannitza, aliisque ad duo circiter millaria in latitudine et longitudine Circumjacentibus Pagis ad Eccllam hanc Darocziensem confluere solictorum, hactenus vcre sine Cultu Divino et Spirituali solatio vivere debentium in benignissimam Consideraonem sumere adeoque nos in priorem Legalem, et benignissimis in Negotio Religionis emanatis Caesareo-Regiis Resolutionibus conformem Templi et Publici Religionis nrae Exercitii Usum clementer restituere non dedignetur. Pro qua Caesareo Regia Gratia et Materna Clementia emoriemur
Mattis Vrae Ssmae

Humillimi perpetuoque fideles subditi Possessionis Darócz in Cottu Sarosiensi situatae, Nobiles Compossessores, Berzevitzy et reliqui Incolae Aug. Conf. addicti.

82. Berzeviczy Mihály — Prónay Gáborhoz.

(Darócz, 1755 január 18.)

— Gratulatio fiuk születéséhez. Tudósítás a daróczi ügyben. —

Nagy bizodalommal való drágha nagh Jó Ur,
Kedves Sóghor uram!

Hozzám bocsajtott uri Levelét valaminthogy illendő tisztelettel és különös respectussal, úgy igaz atyafiságból származott szives aprecatióját is obligatióval vettem: én

is viszont hogy az Ur Isten eő Szent Felsége egészben való folyását ezen esztendőnek minden áldásával megh koronázva, tégye szerentséssé és boldoggá, nemkülönb szárossaknak recursusával úgy azoknak is elmulatásával tökéletes szívvel óhajtom.

Az is pedigh különös meghvigasztaltatásomra vagyon, hogy kedves drága Hugom Asszonyt Isten eő szent Felsége megszabadítván terhétül katonának valót szült és hogy nékem nemcsak atyámfia hanem Druszám is, kit is hogy Ur Isten maga Dicsősségére kteknek 's még nekem is örömömre és meghörvendezetésemre mind éltessen, mind pedigh fel nevellyen, igaz atyafiságos szívvel kívánom.

A contra pars atyafiai közül reménlem, hogy Sándor fia Ezekiel fogh menni Pestre, én magam is szándékoztam, de mind az kemény hidegre mind pedigh rajtam uralkodó Catharusra nézve utazni nem bátorkodom, ahhoz képest mindeneket Eöcsém Berzeviczy Sándor uramra bíztam, ki is reménlem, hogy dolgunk folytatása drágha kedves Sóghor Uram Tanácsával és succursusával is meny nyen véghez; mindeneket megh fog beszélni, engemet pedigh hogy tudósítson drága kedves Sóghor uram, bizodalmassan kérem.

Minémű parancsokat költ légyen Felséges Asszonyunk, mit és mikor, ime ide accludálva meghküldöm, melyet is 11-a Xbris mult esztendőben publicaltanak Ahhoz képest annak tenora szerint pro inquisitione kiküldetett Szolgabiró Dobay Karoly ur és Sóvári V. Archidiaconus mely is miként megyen végben 20^a praesentis Eperjesen tartandó Grális Gyűlésnek alkalmatosságával reménlem fog referaltatni, úgy osztán Flges Asszonyunknak is, melyet is értésére fogok adni drágha kedves Sóghor uramnak. Minthogy pedigh bizonyossan tudom azt, hogy drágha kedves Sóghor uramnak nagy ismeretsége légyen Agens Kuntz uramnál, méltóztassék tudósítani, hogy vigyázással légyen miként Flges Asszonyunk előtt fogh referaltatni;

mai napon in Copiis megh küldöttük, hányan vagynak szám szerint körülöttünk, kik hozzánk tartoznak. De tartok attul, hogy nem jól és nem így fog referáltatni. Én ugyan már két Postával irtam ez iránt Agens Matolay uramnak is. Batyám Berzeviczy Sigmond úr kedves társam drágha kedves sóghor urat úgy velem együtt drága kedves Hugom Asszonyt úgy úri szerelmesseit tiszteli igaz atyafisággal én pedig tovább is magában szives szeretetében és atyafiságos szeretetében rekesztett maradok

Bizodalmas drágha kedves Soghor urnak

teljes köteles szolgálja

BERZEVICZY MIHÁLY m. p.

Darócz, 18^a Januarii 1755.

G. Major

83. Kuntz Jakab — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1755 ápril 15.)

— Elismervény 50 frtról és tudósítás a nógrádi fliák dolgában. —

Spectabilis ac Perillustris Domine!

Domine, Compater & Fautor mihi Colendissime!

Ex Sarosiensibus Dominis Deputatis, Perillustribus ac Generosis videlicet Dominis Zimmermann & Székely, maximo cum gaudio & consolatione intellexi, Spectabilem Dominationem Vram, quae DEI est gratia, nunc secunda perfrui valetudine: quam ut Divina Majestas constanter atque perpetuam esse jubeat, devote precor.

Quod Spectabilis Dominatio Vestra Gratosam mei memoriam habens, per memoratos Dominos Deputatos quinquaginta illos a parte Ecclesiarum nostrarum in Comitatu Pestiensi existentium praescitum in finem paestari solitos, mihi benevole transmittere dignata sit, pro eo, quem admodum humillimis ago habeoque gratias, ita gratosum hunc favorem promereri quoque adnitar. Super qua

pecunia debitam Quietantiam quoque praesentibus accludo. Pecunia haecce prima est, atque unica, quam pro praesenti Anno hucusque in rationes Salarii mei percepi.

Negotium Filiales Ecclesias Neogradiensis concernens, per Ministros jam circulatum est, & nunc apud Augustissimam haberi dicitur, forte brevi per suam Majestatem Sacratissimam determinandum. Interim Domini Deputati, qui jam pridem & saepius huc venire debuissent praesens usque huc non advenerunt, sed nec ante initium affuturi Mensis May adventuri credantur: utut illis, quorum interest, quae in hocce negotio hic aguntur, hinc saepius ac fideliter perscriptum fuerit. Quid vero tandem Resolutionis in hocce negotio simus obtenturi rebus nostris tam tristem, quod constat, nunc faciem habentibus, ipse DEUS novit. Mei Domestici Spectabilem Dominaonem Vestram, & una mecum etiam Spectlem Dominam Conthoralem, humillime reverentur. Ego a die 25. Februarii, quo die fluxum aquisivi in oculum dexterum, DEO ita volente, ex oculis adeo hucusque laboravi, ut per quinque integras Septimanas difficulter domo exire & negotia mea curare potuerim. Caeterum ulterioribus Gratosius Spectabilis Dominaonis Vestrae favoribus me commendo, debitoque veneraonis cultu persevero

Spectabilis ac Perillustris Dominationis Vestrae

Viennae Die 18. April 1755.

Humillimus servus

JACOBUS KUNTZ, m. p.

(Boritékön:)

Spectabili ac Perillustri Domino Gabrieli Pronay, Caesarem Juris per Inclytum Hungariae Regnum Fori utrius Jurato Advocato nec non certor. I. Cottuum Tabulae Iudiciari Assessori etc. Domino Colendissimo

Buda
Aszód

Atsae.

84. Madács János — Prónay Gáborhoz.

(Bécs, 1755 október 6.)

— Eljárásáról a vállásügyekben jelentést tesz s egyúttal költségeinek megküldését kéri. —

Kiváltképpen való drága Nagy Jó Uram Bátyám!

Az Urnak uri leveleit vettem különös veneratioval az acclusával együtt, azonnal mentem méltóságos Referendarius Koller urhoz és közöltem vele az parancsolatot, mondván eő Ngának hogy ez nem ex Secreta Cabineti Cancellaria hanem az Magyar Cancelláriarúl expediáltott, de csak persistalt benne hogy ment más különös parancsolatt Méltóságos Feő Ispány Urunkra Báró Koch által is. Én valamit csak lehetett mindent elkövettem edig az generalis resolutionnak sürgetéssiben immár két ujjabb promemoriát adtam be eő Felségének és az Ministeriumot is újra megjártam, mindenfelül tettek reménséget, hogy kigyün eő Flge resolutiója de még eddig semmit sem nyerhettem. Arra való nézve ut nihil intentatum relinquam, még egy utat fogok próbálni az Fölséges Császárnál, melyhez is immár alkalmas passusokat tettem magamnak, mely is most igen alkalmatossan fog esni, midőn Fölséges Asszonyunknak szülésse minden órán várattatik, talán personális audientiát is lehet nyernem az Császárnál. Minap alázatos levelemben, melyet tudom az Ur eddig venni méltóztatott, kértem alázatossan az Urakat, hogy az Inquisitióra jól rá vigyázni méltóztassanak, hogy az mi expositiónk verificaltathassék, mert Gróff Balassa immár itten mindenütt beszéli, hogy egész expositiónkat meg fogja hamissétani, hogy pedig a szegény embert könnyen lehet corruppálni, ha nem lesz jó vigyázás reá, aztat maga az Ur bölcsen által látni méltóztatik. Mink

pedig pórúl járnánk, mert soha többé az Udvarnál creditumunk nem volna. A mi az boroknak transportumára tett költséget illeti, az iránt a mint irtam minthogy itten jó barátomtól vettem fel kölcsön, már sokszor köletett pirulnom, azértis kérem a nagy Istenért is az Urakat, méltóztassanak megszáni és oly rendelést tenni, hogy legfeljebb két hét alatt kezemhez vehessem és megadhasam, az Urnak gratiájából ígért részemre való succursus-sal együtt, mert itten nekem senki semmit sem ad, a nélkül pedig már most nincs is módom hogy kimehessek Bétsbül. Itten haszontalan assignálnak az Urak valakire, mert sem pozsonyi urak sem az agensek többé nem hisznek ilyenekben, minthogy már sokszor ellenkezőt tapasztaltak sokaktúl, hanem ha az Urak az ígért 300 forintokat felküldik expressus által, Flaska hamar felfogja hozni. Tegnap előtt, tepnap és ma az fölséges Udvar szüntelen gálázik Fölséges Császárnak nevenapja és Fölséges Ertz-Herczegné Marianna születése napja miatt. Addig mig az Urak segítsége fel nem gyűn, kéntelen vagyok itt maradnom és hogy azon időt haszontalan ne tölcsem még mindenüt fogok próbálni, csak kérem alázatossan az Urakat ne halasszák két hétnél tovább gratiájokat. Ezzel magamat az Urnak sokszor tapasztalt kegyességében ajánlván szüntelenül lenni óhajtok

Az Urnak drága Uram Bátyámnak

alázatos engedelemmel
szolgáló eöcse

Bécs 6^a 8^{bris} 1755.

MADÁCS JÁNOS

85. Pohl Mihály — Prónay Gáborhoz.

(Bori, 1755 nov. 4.)

— Az Aszódra költözö Hajnóczyról s bizonyos, a kir. kancellária előtt fekvő (nyilván magánsérelmi) ügyről. —

Spectabilis ac Perillustris Domine!
Dne et Patrone mihi gratiose colendissime!

Etsi nullum Personae Splis Vestrae Dnaonis signum scribendi argumentum suppetit, quidvis tamen potius committendum erat, quam, ut Rndus Samuel Hainoczy, a nobis, quod Deus bene vertat, ad Aszód descendens, absque, in corrupto licet, epistolio meo teste pietatis atque observantiae, in conspectum Splis Vrae Dnaoni prodeat. Viro, quod Dei mei Singulare est beneficium, commoda hactenus usus sanitate; implacabiliq. Harpocratis severitate equidem subinde ingemisco, at subinde etiam propheticam illam, Mich. VII. 8, 9, 10 quae et humiliet et erigat animum, ingemino et repeto lectionem. Superiore Mense Dnus Agens perscripsit, negotium in Exc. Cancellaria fuisse assumsum; sed quae de tempore nondum esse judicavit, ut illud Suae Matti referatur. Quod quidem quid in recessu habet, adsequimur. Fiet tamen, quod Deo placebit. Ego et me et silentium meum Splis Vrae Dnaonis gratiosis favoribus commendo humillime, quam ut Deus, cum universa Domo Inclyta servet et sospitet, precor devotissimis

Spectabilis Vestrae Dominationis

Borÿ die 4. Nov. 1755.

ad officia pietatis obstrictissimus

MICHAEL POHL, m. p.

86. Prónay Gábor — Bél Mátyáshoz.¹

— A Sartorius Márton halálával megürült acsai lelkészi hivatal betöltése dolgában.

Admodum Reverende in Christo Pater, Domine plurimum aestimande!

Per mortem Rndi condam D. Martini Sartorii, Ecclesia Nostra, quae in Possessione Acsa (a potiori juris mei) colligitur, Verbi Divini Praecone orbata est: cujus curam, cum, quae Dei benignitas est, mihi imprimis incumbere facile intelligam, et vero si quid unquam, tum id, **quam maxime, Deum testor**, in votis habeam, ut idoneum subjectum consequi possim: eapropter hanc necessitatem et vota mea fiducialiter Adm. Rdae D. Vrae insinuo, oroque et obtestor ut consilio et opera sua adesse velit. Ratum ac fixum propositum mihi est, ut Deo juvente, post-hac Ego quoque cum familia mea illic habitem, et qui supersunt dies vitae (utinam annuat et protegat, qui sospitat omnia Dominus) in frequentiori quam hactenus cultu divino transigere valeam.

Diffiteri vero non possum, multum me indigere, qui excitet non modo me oscitantem, sed totam Ecclesiam in timore et amore Dei ferventius exstimulet et contineat. Neque existimandum est, fastidiosum et delicatum selectum subesse, nam simplicem Verbi Divini praedicationem, sine adminiculo humanarum Scientiarum, se sola magni faciendam semper putem fidem operosam, occasionique accommodam et audientibus proficuum, jure quodam exigere licet. Pluries recogito desiderium meum, quod animo inhaererat et alta mente repositum, utique recurrit, dum sacris lectionibus, poenitentiaeque et pietatis studiis R. D. Vra juventutem meam imbuisset et formasset; illum vero

¹ E fogalmazványon ugyan se a címzett se a kelet nincsen megnevezve; utóirata azonban, összevetve a fentti 6 sz. levéllel, kétségtelenné teszi, hogy a címzett Bél M., — a kelet ideje pedig 1736 húsvéthete.

malleum in exigendis vitae rationibus adhibendum pluries, tum quidem destinabam, nunc votis expeto. Caeteroquin, quem scopum habeo scribendi, brevibus exequor:

Qui actu laborant in vinea Domini, cum aliorum recensu abstrahere nollem, nisi necessitas add(ir)igat, equidem apud populares quoque meos Thuroczienses est ad quem animus fertur, ne quid etiam honestae subsistentiae desit, pronus et paratus, interim tamen quantum licet et in his praecaveo, ne per me quipiam sibi detractum moleste ferant, quin potius tenuitatem meam, si qua se dabit occasio in acceptis habeam. Ita jam destinationes meas regulanti, ex prima commendatione occurrit. Clar. D. Samuel Tessedik, Patria Modrensis, mihi alioquin nullatenus cognitus, quem studiis praesertim Theologicis eximiam operam navasse, integritati item vitae ac moribus, sed et sacris jam concionibus probatum inaudiui. Hunc si notus esset, vel quem alium censuerit, R. D. Vrae, paternae curae et sollicitudini commendo, ut beneficio Postae Aszodiensis quam primum responsum habere queam, siquidem Ecclesiam vocare, non expediat. Si forte Adm. R. V. D. Miletzio nostro, supra commendatus vir magis cognitus esset, vel quivis alius occurreret, cum humanissima salutatione, ut Ad. R. D. V. cum quo conferat, recomendo. Qui de reliquo, ubi salutare fructus acerbae passionis et laetissimae Resurrectionis Dominicae voveo, persevero

Ad Rndae Dni Vrae

obsequissimus

GABRIEL PRÓNAY m. p.

In exigendo a D. Darvas debito, necessitate cogente, ingratis etiam mediis, commodabo operam meam, medio Juvenum, quos in tantum Juris gnaros ad manum habeo, ita ut R. D. Vrae cui Ego potius aeternum debeo, omnino satis fiat

XV.

VEGYES LEVELEK.

1648—1791.

— Ez iratok — kivéve az itt 47., 48., 50. és 51. sz. a. közölt leveleket (melyeket mint különálló levéltári darabokat vettünk fel a csomóba) — egytől-egyig az Ivánka Sámuel nevét viselő s eredetileg nyilván az ő tulajdonát is képezett, majd a Farkas Lajos tulajdonába s innen vétel útján a Prónay hitbizományi levéltárba jutott gyűjteményes folio kötetből vannak véve; valamennyi eredeti. — Az egyes levelek végén zárjelben álló számok azonosok azon számokkal, a melyeken az illető levelek az Ivánka—Torkos-féle gyűjteménybe be vannak illesztve. —

1. Lányi Gergely superintendens körlevele.

(Brezsnóbánya, 1648 júl. 5.)

— Megejtett egyházlátogatása után közli tapasztalatait s felhívja a lelkészeket, hogy a zsolnai zsinat 4-ik cikkének rendelete értelmében tegyék meg a szükséges lépéseket az elpusztult avagy elidegenített egyházi javak visszaszerzése dolgában. —

Reverendissimi, Illustrissimi, Spectabiles et Generosi Dni Patroni mihi gratiosissimi.

Salutem et pacem cum felicissimo decursu omnium consiliorum et actionum Dnbus Vris precatus mea officia prolixè nuncupo.

Proverbio dr: Tempus edax rerum: Cum tempore enim, quovis in statu hominum, multa mutantur, nonnulli penitus ruunt, pauca redintegrantur. Nec est mirum? Cum et nos mortales varijs vicissitudinibus obnoxii sumus. Nihil certum nec stabile in mundo. Illud autem vel maxime deplorandum quod subinde, in tanta vitæ præsentis insta-

bilitate, maiore inclinatione animi ducimur erga vana et transitoria, quae dilatare magno studio, salutaria vero praetermittere non cessamus. Diebus superioribus, circa visitationem Eccliar. Comitatus Vri, observavi ex his, quae quondam benigna aetas Patrum nostrorum pro Templis et Ministerio sacro contulit largissime, multa esse immutata, non pauca abalienata, quaedam finaliter perdita, quorum catalogum peculiari charta includo. Coeterum apud Rdissimas, Illmas, Sples, Magcas et Gras Dtes Vras vehementer insto, quatenus haud gravatim illa quae hic dicuntur esse collapsa restaurarent, abalienata restituerent, dissipata colligerent, vel quae rectificanda essent, reformari facerent. Qua in parte Rdissas, Illmas, Magcas et Gras Dtes Vras requiro, inductus vigore Articuli quarti Synodi Solnen. sic per expressum sonantis: Si vero tales (Templor. Parochiar. et Scholar.) terrae, prata, molendina et aliae possessiones abalienatae fuerint, de illis Politicum Magistratum per Superintendentem esse requirendum. Fecerint itaque pro suo officio, velut fideles Nutricii Ecclae, quod justum est et bonum coram oculis Dni, et in medio Congregationis Vrae date laudem Deo, expectantes superinde pietatis et benignitatis suae mercedem in hac et futura vita locupletissimam. Responsum desiderabo gratiosissimam. Quod superest, Rdissimas, Illmas, Sples, M. et Gras D. V. protectioni Divinae commendatas, felicissime et diutissime valere cupio. Briznae-banior. 5 Julii Anno 1648.

Rdissar. Illar. Magcar. ac Grar. D. Vrar

servitor ad vota paratiss.

GREGORIUS LANY
Superintendens mp.

(Kífvül:) Paria Lrar. ad inelytum Cottm. Thurocien.
exmissa, pro R. et Clmo dno Mich. Sinapio.

2. Lányi Gergely superintendens gravaminalis pontjai Turóczmegye törvényhatóságához és nemességéhez.

(1648.)

— Az elfoglalt vagy elidegenített egyházi javak dolgában. —

Rndissimis, Illustrissis, Spectabilibus, Magnificis et
Gris Dnis, Dno Comiti Supremo, Vice-Comiti,
Idlium, et toti universitati Nobilium Cottus Thuro-
cien. proposita¹ Gravamina Ecclar. Thurocien.

I.

Facta primario in Ecclesiis Dnor. Cremnicien. inquisi-
tione, inveni singula recte disposita. Namque cura Magistra-
tus Civilis, antiquissimae restantiae, de proventib. Templor.
(praecipue Stubnen. et Sklenen.) residuae, et quae apud
Rusticos deperditae videbantur, in lucem sunt productae
et ex his nova Templa exaedificata. In Hajenses quoque
singularis animadversio facta, quonam tantos proventus
Templi redigerent, quorum jamInspectorem singularem
ex Civibus suis cum Rndo Dno Pastore constituerunt, con-
silio laudatissimo, et Ecclae utilisso.

II.

Ad Eclam D. Michaëlis inter reliqua per Commissarios
Statuum et ordinum Regni Hungariae restituta, est quoque
pratium Wpasitias sic dictum, Templo D. Michaelis adjudi-
catum, olim a Gris Dnis Plati occupatum et pro pas-
cuatione usurpatum, nunc denuo a Patronis illius Ecclae
ad usum ipsis datum, ea conditione, ut quartum manipulum

¹ E helyen az eredeti szövegben más írással előbb áthúzva az 1666., majd, mintegy ennek helyesbítéseképen az 1653. évszámot találjuk. Mindkettő téves. Hiszen Lányi Gergely már 1651-ben meghalt. Hogy pedig e gravaminalis lista csakugyan 1648-ból való, azt kétségtől igazolja az előbbi körlevél. («Quorum catalogum peculiari charta includo.»)

pro Templo assignarent, inseminare negligunt, et sic proventum Templi deperdunt. Ideo monerentur ut vel ipsi incolerent dictos agros, vel Ecclesiae resignarent et aliis incolendos traderent.

Item: Similiter et a prato Templi, per Mgcos Dnos Niari occupato, singulis annis in aerarium Templi deponere deberent florenum unum quod tamen non faciunt nec praestant.

Item: Generosi Dni Plati ab occupatis sessionibus Rusticorum Rndo Dno Pastori metretas denegant.

Item: Grus Dnus Georgius Matussovicz alias Radffanszky consimiliter facit, praetendens se omnia opignorasse.

Denegatur quoque solutio Dno Pastori ex domibus thermarum item Allodio, Malovestensi et Madovariensi.

Item Rndo Diacono S. Michaëlis In Dubowa Dn. Bernhardus Kawicky, et Alexander Ban denegant duos cubulos.

Consimiliter et Rectori eiusdem loci, dni Generosi in Dubowa, sicut et Relicta Dna Barbara Lipowsky Melicheoris Kawicky, ex agris per Dnos M. Nyari sibi inscripticiis, metretas substrahunt. Scilicet bovi tritुरanti os obligandum est.

III.

In Eccla Mossovien. comperi calices Templi aliquot furtim esse sublato, idque factum circa mutationem superiorum annorum, in illa Eccla factam. Reliqua stant in suo statu veteri.

Coeterum Illmus Dnus Comes id temporis per aliquot Septimanas Molitorem Dni Pastoris et alterum Molitorem Scholae in Aresto arcis tenuit, magno cum incommodo Pastoris, Scholae et Molitorum.

IV.

Ad aedem S. Andreae clenodia Templi sunt in integro. Unicum est, quod Dnus Pastor prohibetur a monte Gradera, ex quo libere ipsius Antecessores ligna convehabant. Pariter fit et Mossoviae.

V.

In Bela dudum fuerat excindendus locus pro Templo, Coemeterio, Parochia, Schola Lutheranorum, idque per Illm. Dm. Comitem Franciscum de Rewa quo nomine a Gro Dno Vice-Comite, et tota universitate Nobilium Evangelicor. requirendus atque interpellandus erit. Confidimus, quod Sua Celsitudo Illma, ultraneo Spiritu id praestabit; sed et ligna sufficientia pro tali aedificio in laudem Dei erigendo, in sylvis suis excindere permittet.

VI.

In Eccla D. Martini prohibentur a montibus subditi Dni Pastoris.

Item: Cives sub birsagio demandant Accolis, ne quis purum triticum vel polentas invehat Molendino Parochi. Quin imo Molitor illius loci trahitur ad multas et varias operas cum Illmi Dni Comitum Senioris, tum etiam Dni Illmi filii eius. Unde nihil certius expectandum erit, quam quod subsequetur desolatio illius Molae, et Pastor beneficio suo privabitur.

Item: in Kossut Grus Dnus Andreas subtrahit Dne Pastori Capet. quatuor decimae. — Similiter et in Dolyna pro octo Capetijs vix duo dantur, idque propter illos, qui jure pignoris Agros ibidem possident, utpote Grus Dnus David Draskovszky, Dnus Notarius Iwanka (egy szó a papir törése miatt olvashatlan).

Item: Ex territorio Zaturciensi Dnus G. Gabriel et Paulus David omnem penitus Decimam substrahunt.

Similiter et in Tomczin aliquot Caepicia deperduntur.

VII.

In Eccla B. Mariae Virginis Magnifica Dna Juditha Banffy ex Allodio quod possidet in Walint-falwa, a duobus annis proventum dni Diaconi, nimirum per octo caepicias denegavit, vel solvere distulit.

VIII.

In Thuranensi Ecla et filiali ipsius Krpelan ante dabantur octo cubuli hordei, nunc duos cubulos denegant Gri Dni Husar, videlicet sessione Rusticali Oldarowske et Fekacowske.

Item: A prato Strasskowskeg pod Potjanowym Grus Dnus Petrus Husar, in Deo quiescens, singulis annis solvebat pro templo libras tres Cerei: et totidem od Kusowiech laz u wkute: Pronunc vero ista denegantur.

Reliquar. Eclar. gravamina exponet Rndus & Clms Dnus Senior, Michaël Sinapis, Eclae Suchanen. Antistes, quae Rdissae, Illmae, Spcles, Mgcae, et Grae D. Vrae ob Dei Gloriam, et Eclae commodum, rectificare et singula ad vigorem pristinum revocare minime gravabuntur.

M. GREGORIUS LANY Superinten. m. p.

(22)

3. Sinapius Mihály esperes a turóczi egyházakhoz.

(Szuchány, 1651 márcz. 30.)

— Felhívás, hogy a török fogságba jutott Frölich János, bucsai ev. lelkésznek nyujtsanak segélyt azon 900 tallér összegyűjtésében, a melyet tőle és nejétől a török váltságdíjképen követel. —

Admodum Rendi & Praestantissi Viri

Dni Fratres & Amici in Chro multum dilecti.

Lytron Christi sufficientissimum pro Salute offero.

Quem hactenus incruentum martyrem, alias Conservum nostrum honorandum *Johannem Frölichium*, quondam *Ecclae Buczens*. Pastorem, gens barbara, captivum tenuit, eum jam Deo favente clementer reducem Patrius sinus accepit, idque non sine onere lytri gravissimi vide-

licet Tal. No 900, quod pro redemptione tam sui, quam suae Contoralis deponendum venit. Qua quidem in parte, cum ipsius facultates nimis accisae et attritae sint, agite in Dno dilecti, aperite viscera misericordiae! Justum enim compati non tam verbo, quam opere, ne in nos cadat lamentum illud: *Et non compatiebantur super contritione Joseph*. Iste hac vice noster Joseph domesticus noster, unum nobiscum sentiens, docens, colens; Noster ergo *vinctus* nostro subsidio redimendus. Nullus dubito, quin Adm. R. D. V. cum pro pietate erga Deum, tum pro religione Christiana et charitte erga proximum habiturae sint paternam rationem interpellationis istius meae, pervigilique studio allaboraturae, quatenus memoratus minister Dei non tantum in specie personis V. Dignitum beneficium accipere, sed etiam in genere apud Eccliam promotionem obtinere possit. Quam utramque, volente Deo, pridie Stanislai Moschoviae, tempore futurae nostrae Congregationis praesentaturas, manibusque propriis, praefati viri, assignaturas spero. Interim Christus nobiscum. Valet. Dabam Szuczán. ultima Martij Ao. 1651.

Admdm. R. & Cl. D. Vestras

paterne amans

MICHAEL SINAPIUS m. p.

(Kívül:) Currens currat citissime: Thuránium, Wrutkám, S. Martinopolium, D. Petrum, D. Helenam, Jessenam, Neczpalinum, S. Andream, B. Mariam, Mossoviam, Iwanczinam, Tot-Pronam D. Michaelem, Haij, Stubnam, Sklennam, qui referet.

(92.)

4. Dubravius Dániel és Kalinka Joachim superintendensek körlevele.

(Illava, 1651 nov. 25.)

— A Lányi Gergely superintendens halálával megüresedett superintend. hivatal betöltése ügyében választó gyűlést hírnak össze Tótprónára 1652 jan. 10-ére. —

Admodum R. et Clarissimi Viri

Gratiam et Pacem a Deo precati, officia nostra precesque deferimus.

Non sine Christiana compassione intelleximus, Admodum Reverendi et Clarissimi Viri, Ecclesias Comitatum Turocen. Solien. Honten. et Neogradien. Superattendente suo, viro Admodum Reverendo, Clarissimo Dno Gregorio Lanij orbatas esse, praeteritis temporibus. Ideo statuto Solnensi accomodare volentes nos, locum pro electione successoris ex gratia cumprimis Spectabilium et Magnificorum Dominorum Ostrozith, Patronorum benignissimorum, Totpronam in Comitatu Turocensi mature impetramus. Ad quem ut Vestrae Admodum Reverendae et Clarissimae Dignitates die 10 Januarij futuri Anni, summo mane, vel in propria persona, vel per hominem suum, aut literas comparere, electionemque novi Superattendentis autoritate et suffragio suo promovere dignentur, debita instantia rogamus. Spe non dubia freti, fatigium tale bono Ecclesiae Christi haud gravatim suscepturas. Easdem Admodum Reverendas et Clarissimas Dignitates Vestras Divinae Protectioni ex animo commendantes.

Illaviae 25 Novemb. Ao 1651.

V. AR. Clariss. Dignit. in dbto hon. addictiss.

DANIEL DUBRAVIUS
Solnen. Ecclae DEI Senicii Pastor
et in Comm. Psoniens. Nitrien. ac Barsien
Superintendens. mp.

JOACHIMUS KALINKIUS
Ecclae Illavien. Pastor
et in Comit. Trenchin. Liptov. Arvens.
Sup. attendens. mppa.

(Kívül:) Admodum Reverendis Clarissimis, Eximijs Viris Domino Seniori, Decanis, Assessoribus nec non coeteris Fratribus Venerabilis Contubernii in Comitatu Turocensi etc. Dominis Amicis et in CHRISTO Fratribus plurimum honorandis. (Más rájegyzés: Szuchanio remittuntur.)

(71.)

5. Sinapius Mihály turóczi esperes körlevele.

(1651 november 30.)

— Összehívja az esperesség tagjait Tótprónára superintendensválasztásra. —

Adm. Rendi Clariss. & Praestantiss. Viri Dni Amici mei et Fratres in Chro conjunctiss.

Salutem, pacem, cum optatissimo fortunar. et labor. successu pie apprecatus, officia mea paterna spondeo.

Quod felix fortunatumque sinat imo jubeat esse Dominus, promulgatur nobis pridem expectata et exoptata Synodus pro die 10. Januarij Tott Pronae bono cum Deo celebranda; Ad quam etiam per Reverendiss. Dnos Superattendentes Ecclar. Evangelicar. serio ac syncere invitamur. Quapropter nostri muneris esse existimo, ut loco temporeque praedefinito haud gravatim compareamus, ibique Electionem novi Superattendentis mutuis consilijs et suffragijs promotam eamus: pro quo officio etiam atque etiam A. R. et C. D. V. serio monitas et paterne rogatas esse volo. In specie autem commendatum officium peragenda sacrae concionis in Conventu futuro per quam brevissime Viro de Eccla Chri meritissimo et Decano Contubernij nri honoratiss. Dno Matthia Rebero ... Dni autem Antistitis Ecclae Tottpronens. officii erit Albas ex vicioribus Ecclesijs ad illum Sacrum actum necessarias pro Viris Rndis ex aliis Contubernijs venturis comportare, Chorum musicum idoneis personis instruere, Aedes templi

et parochiae praeparare ad excipiendum Synodalem hunc congressum-praemonitis simul Auditoribus suis ad cultum Divinum Solenniorem praetacto die praestandum, et officia hospitalittis commodia exhibenda, habito superinde mutuo consensu cum Hominibus ad id destinatis. Spect. ac Magcor. Dnor. Ostroziez D. Patronor. benignissimor. et quor. alias gratia & benevolentia Actus iste sacer fovendus ac juvandus singulariter scribitur. Sed et illud commendatum-sibi habebunt Dni Decani cum Dno Notario & caeteris D. Fratribus ac Ministris ecclesiar. superioris processus Comittus Thurcien, quatenus Symetria illa olim proposita sub abacum calculumque rationis revocari, et quae necessaria, utilia et laudabilia ibi viderentur, annotari publicaq. discussioni extradari possint, idem officium nos qui in hoc processu constituti sumus, bono cum Deo expedituri. Plura tempus et eventus revelabunt. Interim Chrus nobiscum, cuius brachio potentissimo A. R. & C. D. Vras defendendas fovendasque pie resignatus habeo ac iterum atq. iterum bene diuque easdem prosperari in Dno desidero. Dabam Suchanj ulti. 9. br. Anno 1651.

Admdm R. & Cl. D. Vras

paterne amans

MICHAEL SINAPIUS m. p.

P. S. Clariss. D. Antistes Mossoven. peramanter rogatur, dignetur paria Symetriae primo quoque tempore ad me emittere.

(Kivül:)

Currens Currat Citiss.

Thuranum, Rutkam, S. Martinum, D. Petrum, D. Helenam, Gessenam, Belam, Necpalinum, D. Andream, Mossoviam, D. Mariam, Tott Pronam, Ivanczinam, D. Michaellem Haj, Stubnam. Sclenam, qui referat.

(74.)

6. Tót-Próna város hatóságának kérése.

(1652 május 13.)

— A háborús idők kimerítették erejüket, azért a közadakozást veszik igénybe, hogy javításra szoruló templomukat új haranggal szerelhessék fel. —

Nos Judex Jurati Vniversaque Communitas Oppidi
Tot-Pronen: Vniversis ac singulis cuiuscunq.
status, Gradus ac Praeeminentiae existant, tam
Ecclesiasticis quam Secularib. hasce nostras
visuris, lecturis, auditorisve. Salutem et servitio-
rum nostrorum debitam oblationem.

Notum est e Codice Sacro: Deum olim Mosi, Maiores
et Principes in Populo Israelitico, ad promovendam Taber-
naculi Sanctuarij et eius supellectilis aedificationem ordi-
nasse. Salamoni Regi, Regem Hiram ad templi construc-
tionem surrogasse. Hodie perinde, pro Templis Templo
(rumque) adminiculis aedificandis, reaedificandisve, non
solum publicum Magistratum, sed et quemque pium
(Christ)ianum per Eleemosynam Sacram invitat ac exci-
tat. Cuius rei bene meminit pia Antiquitas, qu(ae apu)d
Totpronenses (törlés: nos) Templi aedificium cum Turri
Campanis extractum posteritati reliquit. Sed quia omnia
obnox(ia mu)tationi, mutationem patiuntur et vetustatis
edacitate consumuntur, quod mirum, si ab iniuria eda-
cissimi tem(pori)s eorum (törlés: nostra) perinde maxima
Campana, defectum hactenus sortita sit, quam ex eo,
noviter transfudere contendat (törlés: contendimus).
Cum vero multum deesse iis (törlés: nobis) hoc in pro-
posito ob nuperum Bellonae (quod huc usq. nobis nocet)
incendium animadvertamus, superest ut aliorum Bonorum
opem in subsidium implorent (törlés: imploremus). Ideo
universos et singulos demisse rogamus quo proefatis Tott-
prbns (törlés: nobis) per hunc Erogatorem Eleemosynae

Georgium Wido, ad quoscunq. venerit et quaqua versum
iverit, pro benignitate Fortunarum in hac necessitate
auxilio bono sint. Quicquid hic beneficiis ad nos deriva-
tum fuerit, id nos redhostimento a Deo vobis dando, preci-
bus impetrari et per occasiones officii Chrianittis repmereri
oimode conabimus. Caeter. Vniversos et singulos scepro
protectionis Divinae fovendos ac protegendos commen-
damus et felr. eosdem valere ex animo desideramus. Prae-
sentibus perlectis exhibenti restitui petimus. Ut v. his
sua integra constaret fides, Sigillo nro eas corroborare
curavimus. Quod factum Tott-Pronae die 13 Maj Ao 1652.

(L. S.)

(12.)

7. Illésházi Gábor levele a három evangélikus superintendenshez.

(Trencsén-Teplicz, 1652 május 25.)

— A tervbe vett mossóczi értekezéslet ügyében. —

Admodum Reverendi & Clarissimi Viri Dni Patres
nobis observandi,

Salutem et in nomine Sacro-Sanctae Trinitatis
consiliorum optatum eventum precatur.

Certo rumore cognovimus, Clarissimos Dnos Super-
attendentes, Patres nobis honorandos, ad 28 Maji Moscho-
viae in Comitatu Turociensi una adfuturos, in bonumque
publicum Scholarum & Ecclesiarum mutuis consiliis incubi-
turos. Pium hoc et Patriae nostrae maxime necessarium
studium & laude dignum, et calculo nostro approbandum
duximus. Quare agite Patres honorandi, intenditeque
nervos consiliorum Vestrorum, ut scholae bene disciplina
et diligentia muniantur; Ecclesiae pietate, precibus et
orthodoxia sapiantur; faciemus etiam NOS quod nostri

est officii puta auxilio, benevolentia et promotione non deerimus. Cum his Vestras Rdas Claritates DEO protectori commendamus, offerentes simul favorem nostrum. Dabamus in Thermis nostris Trinchiniensibus 25. Maji Anno 1652.

Rdarum & Claris: Dignit: Vrarum

Servus et Amicus paratissimus

COMES GABRIEL ILYESHAZI mp.

(Hátlapon:) Admodum Reverendis et Excellentissimis Viris D. Danieli Dubravio, Pastori Ecclesiae Senicen. et Comit. Nitrien. Posenien. et Barsien. Superattendenti; et Dno Joachimo Kalinkio Ecclesiae Plavien¹ et Cottor. Trenchin. Arven. et Liptovien. Superatten; et Dno Martino Spetkio Ecclesiae in Bozok Pastori et Cottor. Turocen. Solien. Honten. et Neogradien. Superatten. Dominis Patribus nobis honoran(dis).

(76.)

8. Sinapius Mihály turóczi esperes körlevele.

(Szuchány, 1652 okt. 22.)

— A szomorú korviszonyokra való visszapillantás után jelenti hogy a blatniczai lelkész és tanító közt beállott viszály kiegyenlítésére bizottságot küldött ki, a melynek feladata lesz Szent-András és Szent-Mihály községekben bizonyos házassági ügyet is és általán bármely községben, bármi adja elő magát, elintézni.

Salutem, officia & preces.

Vesper adest mundi, terra haec et Pontus et Aether

E lacrymis atq. in lacrymas sua tempora ducunt.

Liceat mihi cum poeta Christiano scidam hanc literariam exordiri Viri et Fres in domino Plurimum Rendi. Vere enim ventum est ad extrema tempora, in quibus

¹ Helyesebben: Illavien(sis).

omnia ad occasum properare, omnia suspecta et formidolosa ac quasi in agone constituta esse deprehenduntur. Hic Ottomanicus mors grassatur, illic horda mortis parcaque ferox praedominatur; jam Abyssus Abyssum invocat et calamitas calamitem trudit, ac ut plurimum suspiria & lacrymae Fideles Christi monent. Agite ergo Viri Dei & servi magni Dni, levate oculos & mentes vestras ad montes, unde veniat nobis auxilium, rogate quae ad Pacem sunt Jerusalem, et in noctibus extollite manus Vras ad templum sanctum ejus. Et quia intervenit Controversia quaedam revidenda, inter Venerabilem Virum Jeremiam Paulovicium et humanissimum Rectorem Scholae Blatnicen. Georgium Paurini hactenus suborta, volens parcere fatigiis & sumptibus A. R. D. Vrum, quatuor tantum Dnos Decanos cum Dno Notario et Duobus Assessoribus requirendos existimavi, paterne suas A. R. D. V. rogando, velint pro die 19. Octobris, eo maturius sub Arce Blatnicen. in domo Parochiali comparere, ibique partes dissidentes una mecum audire ac bono cum Deo componere. Ubi licebit etiam Casum Matrimoniale in Eccla D. Michaelis et D. Andrens. exortum revidere, praemissa admonitione interessatar. personar. per domesticos Antistites suos expediend. Sed et in alijs Ecclesijs si forte occurrunt aliquae difficultates, licebit eosdem ad locum praefatum deferre, Judiciq. communi subijcere. Interim Chrus nobiscum, cuius dextra A. R. D. Vras defendat, gubernet, sustentet, fortunet, benedicat et tandem aeternum coronet. Id vero faxsis, tu Deus alme faxsis. Dabam Szuczano Ao 1652. 22. 8bris.

Adm. R. & C D. V.

paterne amans

MICHAEL SINAPIUS
senior mp.

(Kívül:) Currens Currat: Thurantum, Wrutkam, D. Martinum, S. Petrum, D. Helenam, Jeszennam, Belam, Neczpalinum, S. Andream, Mossoviam, D. Mariam, Tot Pronam, Ivanczinam, D. Michaellem, Hay, Stubnam, Sklennam.

(83.)

**9. Thoranius ivánkofalvi lelkész
Sinapius Mihály turóczi espereshez.**

(1652. oct. 23.)

— Egy Ivankofaluban előfordult házassági ügyben. —

Gratiam Dei, salutem, pacem, cum paratissima officiorum meorum commendatione. S.

Ante annum et ferme semestre tempus, Casus Matrimonialis in Ecclia Ivancinensi contigit talis: Vidua incola Ivancinen. Apollonia Poliačka sic nuncupata, *coacte* totaliter reluctantae virgine filia sua, itidem Apollonia vocata, non consentientibus quoque amicis, desponderat praefatam filiam. honesto juveni agili N. N. incolae pagi Diwek in Cottu nostro; quae afflicta mater vidua, statim post peracta Sponsalia, sentiens filiam suam tristem et potius eligere sibi exilium ac parere discessum ad remota loca, quam consentire ad irreundum matrimonium, sequenti die ex pago Ivancina porexit in pagum Diwek ad futurum Generum sponsum et ad eius Pronubos, ac palinodiam huius actus recantavit. Postmodum me soepius adibat sollicitans, quatenus filiae suae Apolloniae novum aliud Matrimonium ineundum concederem et s. copulam non denegarem. Respondi illi: me per se nil quicquam posse facere, absque venia et permissu Dni Domini Senioris, tanquam Magistratus nostri legitimi honorandique. Jam ergo, quia sdm mentem Scripturae S. Conjugia debent esse libera voluntariaque tam ex

parte Maiorum, nempe Parentum, quam ex parte personarum contrahentium Matrimonium (sicut Gen. 24 scriptum est: Rebeca vis ire cum homine isto? respondente virgine, vadam), hic autem factum est secus et aliter: ego censeo dicitante hoc ipsum sana conscientia, priora Pacta, tanquam coacta, minus esse legitima, eaque posse frangi et rescindi, ac novum Matrimonium, quod offertur Virgini, posse concedi, si res calculo et suffragio Rndae et Clarissae Digtis vrae fuerit roborata, ne superinde veneranda Fraternitas nostra et venerandum Contubernium molestetur. — Rem prouti adscribo, ita gestam esse, confirmat honorandus Judex pagi nostri Ivancinen. cum choro Amicorum praefatae viduae, ad me in domum Parochiae accersitorum. — Proinde, peto candide et filialiter, ut Rnda Claritas Vra mentem, iudicium et Sententiam suam hac in causa mihi exponat, et quid lachrymanti Viduae respondeam adscribat, ne tristis aliquis laqueus periculi, Cor debile virginalis (felül: simul ac matris) excipiat obruatque; et ne nos Ministri Ecclae causam illi praebuisse videamur. — Cum his Clarissm. Digtm Vram tutelae Altissimi commendans, eandem quam diutissime benevalere exopto. Dabam ex Musaeo Parochiae Ivancin. die 23. Octobris Ao. 1652. reparatae Salutis mundi

Rndae et Clarissae Dignitati Vestrae

ad officia paratus

F. THORANIUS

Ecclesiastes Templi Ivancinen. legitimus mp.

(Kívül:) Admodum Reverendo et Clarissimo Viro, Dno Michaëli Sinapio, Antistiti Ecclae Szuchanensis fidelissimo dignissimoq. nec non venerabilis Contubernii in Cttu Thuroczen. Seniori ac mihi Fautori plurimum honorando proprias ad palmas.

10. Turóczmegye határozata a megvont papi járulékok ügyében.

(1653.)

Anno Millmo Sexcenmo quinquagesimo Tertio, feria quinta proxima, ante festum Beati Matthaei Evan. in Sedria et generali Congregatione Dnor. Magt. et Nbil. Cottus Turoczien. in oppido Szent Marthon Celebrata, in Negotio difficultatu. Dnorum Ministrorum, venerabilis Contubernii Cottus ipsius Turoczien. Evangelicorum, ratione denegationis et subtractionis certorum Ecclesiasticorum et Parochialium proventuum a plerisque Dnis Patronis et Comparochianis diversarum Ecclesiar. factae, in prae exhibito Dni Superintendentis scripto Consignator. per Judices Sedis et universitatendi Conclusum et Determinatum est.

Ex quo Negotium praetactum diversis et multiplicibus difficultatibus esset involutum, ut vix multis diebus hic in facie Sedis commode complanare et determinari possit. Ad facilitandum itaque et tanto commodius pextractandum determinandumque dictum negotium modalitas adinvenitur, ut: singuli Judlium in singulis processibus suis, unus vult quivis eorum, in suo processu, cum adjungendo uno sibi ex jurassoribus, in singulis Ecclesiis in processu suo existentibus, omnes Dnos Patronos et Comparochianos, taliumque proventuum Ecclesiasticorum atque Parochialium sive et scholarum subtractores aut denegatores, de datis contra eosdem difficultatibus tempestive certificent, certumque terminum instituendae complanationi praefigant ac omnes supra tactos medio ministri suae Ecclesiae de praetacto termino certiores faciant, et comparendo ibidem una cum hominibus Comitatus ad id deputatis et ordinatis, inferiusque declarandis, circa Complanationem praetact. propositar. difficultatum finalemque decisionem diligentem operam adhibeant. Et casu quo aliquarum Ecclesiarum ita magnae et arduae difficultates esse comperirentur, ut per

eosdem et Communitatem Ecclesiae complanari non possent talia sive in Congregatione, sive in Sedria referant; Universitas cum iudicibus habita sufficienti de statu Rei informatione factura est quod erit sui officii.

Pro Comitatus ante . . . eliguntur: In Primo Processu Egr. Stephanus Zatureczki & Petrus Ivanka (:jegy alatt, idegen tollal: Nicolai et Pauli Filiorum pater). In Secundo Gabriel Jessensky et David Draskoczi. In Tertio Paulus Thuranszky et Johannes Koncsek. In Quarto Johannes Welits et Matthias Lehotzky.

Extra data per me GEOR. DRASKÓCZY Jur. Notar . . . mp.

(23.)

11. Clementius György turóczi esperes körlevele.

(Neczpál, 1654 jún. 18.)

— Intések a lelkipásztori hivatás s a tanítók s tanulók teendői dolgában. —

Admodum Reverendi, Clarissimi & Praestantissimi
Viri, Fratres in Christo intime dilecti.

Neminem vestrum ignotum esse debet dulcissimi Salvatoris nostri illud institutum, quod ipse jam jam ex mundo abiturus, praeter alia memorabilia Discipulis suis & novissimorum temporum conditionem satis dilucide exposuit; & quidnam tum Christianis agendum esset, gravissime admonuit. Nimirum: Aspiciendum, Vigilandum & orandum esse. Ipsamque Vigiliam non modo iterato inculcavit, sed & tertio & quidem omnibus diligentissime commendavit.
Mar. 13, 33. 35. 37.

Quae certe exhortatio nos vel maxime, in quos fines saeculorum occurrerunt, qui tempora χαλεπὰ secum im-

portant, concernit. Vigilantes, si, quae circa nos agantur adspiciamus, videmus partim summam gentium angustiam exanimatis hominibus prae timore & expectatione malorum plurimorum invadentium orbem terrarum, Luc. 21, 25. 26. partim plus quam beluinam multorum securitatem crescente indies iniquitate & refrigescente charitate Mat. 24, 1. Potestne pia mens absque ingenti cordelio intueri assiduum et indignissimum dierum Dominicarum & Festorum solennium profanationem Epicuraeis heluationibus, lusibus, impudentissimarum chorearum etiam ad profundum noctem protractionibus, quas pro dolor! caedes, scortationes & adulteria, quid mirum, si consequantur? Quid dicam de omnium malorum radice Avaritia? Ex qua proximorum usuris, furtis, dolis expilationes prodeunt. Et quis singula recenseat!

Hic quid Nos agamus, Viri Fratres? Monitum illud Act. 20. omnino auribus nostris ut insequatur curemus: Attendamus nos ipsos & totum gregem in quo non Spiritus S. constituit Episcopos ad pascendam Dei Ecclesiam, quam proprio acquisivit sanguine. Lux mundi, Sal terrae audimus: Caveamus, ne ipsi tenebris immersi & acrimonia destituti, Coeci coecorum duces evadamus. Nil (.....) nil inutilius imo nocentius Pastore Ebrietati vel Avaritia dedito (.....) jectas designat? clamat Ethnicus Poëta. Auri sacra fames quid non morti (.....)¹ Pectora! indignatur alius. Opera & Ministeria nostra ab Auditoribus in variis necessitatibus non matutinis tantum & pomeridianis, sed & vespertinis quandoque & nocturnis requiruntur horis. Quae ab Ebriosis quomodo praestari poterunt? Tum fulmine illo Divino: Maledictus, qui opus Domini facit fraudulenter, Jerem. 46, 10. quid terribilius? Quid illo tonitru, Sanguinem negligentia nostra pereuntium

¹ Az itt zárjelek közt pontokkal jelzett szöveg az eredetiből a papír törése miatt hiányzik.

de manibus nostris requirendum, Eze. 3, 18. 33. intolerabilis? Ah, manum Dei ad ferendum contumaces extensam, gladium exacutum, mortifera spicula intensa, saepe ostendamus; Caelum aereum, terram ferream non fortuito facta inculcemus. Ad irato Dei obviam ardentibus precibus eundum exuscitamus. Et quia peccatores Deum non exaudire, sed cultoribus Dei & voluntatis ipsius executoribus aurem ipsum suam inclinare ex Joh. 9, 31. certum est: secundum Apostoli monitum, tempestive, intempestive arguamus, objurgemus, exhortemur prae fractos, opportuno esse nos a somno expurgari: abiicienda penitus esse tenebrarum opera, adeoque Conversione ad Deum vel maxime, vel serio, sed constanter in toto corde nostro, in jejuniis, in fletu & laments Joh. 2. opus esse ingemimus. Mandatum hoc non alicuius mortalium sed summi omnium Monarchae, qui solus timendus, qui & animam & corpus in gehenna perdere potest, esse, ideoque non supine contemnendum, inculcemus.

Scholarum in specie Rectoribus serio injungatur, ut & ipsi & juvenus fidei ipsorum commissa, scandala cum immodestiae tum ad tabernas excursionibus vitent.

An non indignissimum, pecuniolam in studiorum Promotionem exoratum in cauponis erogare? Lex IV. iisdem praescripta utinam omnibus innotescat, utinam effectui detur! quae sic sonat: Ingressus cauponarum & publicarum tabernarum vitato, & discipulos, ut idem faciant, vel invitis pertrahito: Secus facientes ni morbida facta pecus totum corrumpat ovile.

Ad extremum. Non semel per nonnullos ex Politici Magistratus ordini admonitum me fateor, Cur non prosequamur ordine nobis per inclytam Comitatum monstrato Defectus Pastores complanare? Ipsam equidem Comitatus deliberationem diligenter perquisivi. Quia vero olim a me ad Clariss. Dnum Notarium missam recordor, ipsius R. Dignitatis erit Eandem descriptam huic currenti apponere,

sit exactura, Dign. Vram Rndam amice rogandam duxi, velit per currentes literas Dnos fres districtus sui haud gravatim requirere, ut ad Auditores suos severum instituant monitionem, quo in praestanda decima mandati Divini sunt memores, Deo dent, quae sunt Dei, Caesari quae sunt Caesaris, et a vafritie usitata abstineant, ni poenam incurrere velint.

Si qui vero pane caruerint et aliquid de frugibus ante adventum Decimator: anticipare voluerint, Id, bono ordine, Cum praescitu nimir. Dni Parochi et Judicis illius loci faciant, non ultra dimidiam, vel pro ratione familiae ad summum, unam, capetiam anticipent, avectaque diligentissime consign. curent, ne fraudi, ad quam Rustici coeteris alias proeliviores sunt, ansa et locus detur. Daturus enim est Dnus Decimator Supremus operam, ut quam citissime decimationem absolvere et unicuique satisfacere possit. Si vero quidam deprehensi fuerint refractarii et proventuum horum Regior. defraudatores: sciant se confiscationem universarum suarum frugum irremissibilem, Dno Decimatori severe demandatam, incursuros. Laborem hunc per usitatas currentes: literas, Dign. Tuam haud gravatim suscepturam confido cum non minus Dnorum Pastorum justam sedecimam quoque concernat.

In reliquo Eandem divinae tuitioni commendatam feliciter valere exopto

Novisolii 16. Julij Ao 654.

Dignittis Tuae Rndae

Amicus, Vicinus, Paratissimus

(Kivül:)

WOLFF: OCHS à SONNAU m. p.

Admodum Reverendo et Clarissimo Viro Domino Georgio Clementio, Pastori Ecclesiae Neczpalien. et venerabilis Contubernii Cottus Thuroczien. Seniori Dignisso. Dno Amico, mihi observand.

(77.)

13. Spetkius Márton superintendens — Sinapius Mihály espereshez.

(Bozók, 1654 okt. 19.)

— A nehéz idők felett kesereg; jelzi, hogy a szentandrászi zavarok (úgy látszik, a tanító okozta) elintézésére most nem utazhat e gyülekezetbe; említi, hogy Dubravius superintendens súlyos beteg, majd bizonyos lelkeszi állásról s végül bizonyos honti és nógrádi ügyről emlékezik, a mely most a nádor előtt várja elintézését. —

Reverende et clarissime vir,

Dne Senior honoratissime!

Salutatem et Pacem Jesu Christi cum sinceritatis

Aplicae studio etc.

Silentium nrum rupit pietas solvit necessitas. Qua tempora nunc vivimus mortales miseri, eloqui an silere melius, ignoramus! Justus in tempore illo tacebit. Dico autem cum Chro, si tacuerimus, lapides clamabunt, tanta est mundi moderni petulantia, tanta hnum malitia. Nunc pudet esse pios, nunc est male vivere virtus! Quis dabit oculis nris, ut vertantur in flumina aquarum et defleamus calamitates piorum! Quae impendent nris corvicibus mala futura, solus scit, qui novit oia. Et terrores et rumores, ut venti violenti nos undiquaque concutiunt, exedunt et consumunt. Sed propterea non timebimus, etiam si turbetur terra et ruunt montes in cor maris. Dnus exercitum nobiscum, susceptor noster Deus Jacob. Cadunt regna, mutantur Imperia, potentum robur frangitur, conticescunt ora hnum, sinusq. portusq.; Eccla vero Christi stat inconcussa, etiamsi quatietur et agitetur variis casibus, stat tn. et crescit et laetatur in Dno. Nos quoque stamus, et lepores leonibus praedicant, ut ille dixit, et vincunt atque vinciunt oves lupos. Dexterata virtutum hoc fecit et est mirabilis in oculis mundi. Nrum est conservare unitatem mentium et cordium in vinculo charitatis.

Ad componem casus illius in Eccla Divo Andrensi ego hac vice comparere non possum, ob datam fidem Kishontensibus Dnis Fratrib. et universis Ecclesiis, quae me tota hac aestate fatigarunt. Parcet clarisse Dig. Vra, meum iudicium de casu illo in Iris ad Rev. Dn. Pawloviczium datis exposui. Dabit opera Cl. Dig. Vra, ne quid patiaturn Dignitas Ministerii Aplici, neve unius Rectoris petulantia tantam praebent maam scandali, quam nos expurgare deberemus. Aut iccirco ita faciet, ut ibi annotavi, aut si potest melius et utilius. Ille Rector. uti ex malitiae indurae patet, non meliorebitur. Deus novit, ubique acsi ex proëresi fieret, Rectores rabiose exsurgunt adversus Dnos Pastores, indicium desolaonis Ecclesiasticae. Dnus misereatur nri. Quicqd concluderit Dnus Cl. me quam citissime informabit. Dnus Excell. Dubravius, vere alter Jobus est, Deus ipsi det sanctam patientiam. Promovendus esset a nobis oibus pro posse. Cum Rev. Dno Matthesio viro eximio et candido, in duplici mea ad Dn. Comitiss. Lislthianam excursione, multum sum concertatus intime et pie. Haberet ille et in eadem Fraterrnitte facilem mutaonis maam, si tutum, si utile esset. Ecclae illae nunc sunt perturbatissimae. Maneat in loco et expectet meliora. Quid conclusum sit, scio p. Rev. Dn. Matthesium, Cl. Dig. Vram accepturam informaoem. Utinam in ea nra permaneret clausula Dna Illustrissima! Negotium per Comitatum Honten. et Neogradien. delatum est ad Illustriss. Comitern Dn. Palatinum, quid inde Deus et dies docebunt. Strenue agit causam nostram Prorex, quem ut Deus diutius conservet merito oes optare serio debemus. In causa conclusionis bonam et dignam commendaœe piorum navavit operam Cl. Dnus David Lanj Ecclae Brisnen. Antistes, nec non Dnus Gn. Vice-Comes novus Comit. Solien. Dn. Michael Borj, boni patris bonus filius. Plura suo tempore. Dnus Deus custodiat nos in gloriam suam et Ecclae afflictæ consolationem, nramque aeternam salutem. Amen. Rev. Dnos

Fres, quicumq. adfuturi sint in Compoone illos salutetur a me sincere, Moschovien. Neczpalien. S. Michalien. S. Petri et reliqui in Dno, non neglectis domesticis vris et vicinis oibus, Dnam qq. Mag. nram Commatrem, cum tota domo illustri. Vale jam anima dulcissima et bene vale in Dno. 19 Octobr. Ao. 1654. in Bosok.

Clariss. dig. V. sincerus fr. in Dno

MARTINUS SPETKIUS
Superattendes servit. paratus mp.

(Kívül:)

Venerabili et perquam clarissimo Viro Dno Michaëli Sinapio Ecclae Suchanens. Antistiti fideli, V. C. Thurocien. Seniori honoratissimo, Dno Fratri in Chro et Fautori integerrimo.

(84.)

14. Clementius György esperes körlevele.

(Neczpál, 1655. márczius 16.)

— A közelgő husvétünnepekről 's azoknak miként való megünnepléséről. Végül jelzi, hogy a szent-andrási ügyben a superintendens van hivatva ítélni. —

Plurimum Reverendi, Clarissimi & Praestantissimi viri, Fratres in Christo venerandi, Gratia vobis, Misericordia & Pax a Deo Patre & Domino nostro Jesu Christo.

Attigimus, Charissimi, ex singulari Dei opt. max: beneplacito desideratissimum, licet lento procedens gressu, anni tempus, cui hyemis asperae recessum & Veris amoenissimi ingressum Astronomi adscribunt. Quod etiam proxima Dominica septimanam singulari excipiendam devotione, ab praeclara Domini ac Salvatoris nostri actionum & passionum in ea merita opera praestita nobis exhibet.

Oculis nempe mentis proponitur nobis Jesus Christus Dominica Palmarum *Rex* mansuetissimus, Die sequente *Judex* severissimus, Mar. 11, ¹⁴. Feria tertia *Propheta* omniscius Mat. 24, ². Feria quarta *Thesaurus* venditus Mat 26, ¹⁵. Feria quinta *Hospes* humillimus & magnificentissimus Joh. 13, ⁵. Mat 26. ²⁷. Die Parasceves *Agnus* occisus II. Cor. 5. ⁷. Joh. 19, ³⁶. Die Sabbathi *Tritici* granum terrae injectum, Joh. 12, ²⁴. Dominica Paschae *Leo* de tribu Juda vincens Apoc. 5, ⁵. Et hoc quidem singulis annis devote recolenda similiter recurrunt, Praesente autem superadditur Solennis memoriae Conceptionis Christi festivitas dicata, die Viridium. Quam etsi Clarissimus Dominus Joachimus Kalinka superintendens (ut fertur) in Comitibus suae inspectioni subjectis, anticipavit, & hac septimana celebrandam indixit: Quia tamen a nro D. Superattendente nihil intimatum, nobis a praescripto in Calendario Trinschineor. die recedere non videtur consultum. Causae id svadent non levis momenti. 1. Ne ab Ecclesiis ad eius inspectionem pertinentibus discrepemus. 2. Quia hoc festum ex illor. classe est, quae finito sacro laboribus Auditorum libera relinquuntur: Nunc tota die Cultui divino dicitur, & Antemeridiano tempore de Conceptione Christi, Pomeridiano vero de Lotione pedum vel Coena Dnica tractatio non incommode peragi poterit. 3. Traditio vulgaris est & Conceptionem & Mortem Christi eodem die nempe 25. Martii evenisse. Non incongruum ergo erit circiter illam diam utriusque meminisse. 4. Novimus praeterea Festorum non tam multiplicationem, quam diminutionem plurimos Theologos exoptare. 5. Denique ante non adeo multos annos in ipsum Parasceves diem incidente hac festivitate, non tamen ad aliud translatum esse a p. m. Michaelis Sinapio licet reclamantibus nonnullis Calendario-graphis.

Quantum ad perturbatissimum Ecclesiae ad S. Andree statum, qui plurimis non e vulgi tantum sed &

15. Clementius György esperes körlevele.

(Neczpál, 1655 jún. 28.)

— A superintendens halála következtében a szent-andrási ügynek helyben való elintézésére, július 1-jére összehívja az esperesség lelkészeit e gyülekezet kebelébe. —

Multum Reverendi, Clarissimi, Praestantissimique
Viri, Fratres in Christo intime dilecti, Gratia
Vobis, Misericordia & Pax, a Deo Patre &
Domino nostro Jesu Christo.

Quum tristissima et maxima scandalosa illa imman-
svetioris D. Fratris ad S. Andrea erga Fratrem & collegam
suum exacerbatio, indigna Christiano, Ephes. 4. 26. 27.
multoque magis Servo Dei, 2. Tim. 2. 24. quae jam vel
ipso tempore defervescere debuit (Dies quippe adimit
aegritudinem homini) non solum non sedata sit, sed multo
vehementius exarserit, Ut non tantum longe etiam dissitis
ingens cordalium creaverit: sed in me etiam bonis con-
siliis ad saniozem eum mentem pro ratione officii reducere
conantem, ipsum concitaverit virulentae linguae fluctus
evomere. Quo ergo vel tandem turbationum finis fiat,
allaborandum putavi.

Quod tam diu malum hoc serpere permisi, & non
maturius illi obviam ivi, in causa erat longe Clarissimi &
desideratissimi Domini Superattendentis nostri (quem
directe controversia haec concernebat, quique suum ad-
ventum & praesentiam promptissime redeunte Dna Magni-
fica I. B. Patrona & Fautrici singulari pollicitus fuerat)
anxia expectatio. At eheu! Quo indignus erat mundus,
ereptus nobis & ad meliorem imo veram vitam revo-
cantem caelestem Archipastorem translatus, alia nos inire
consilia compulit.

Quocirca visum est bono cum Deo hanc causam
absque ulteriore dilatione ventilandam ipsis Calendis Julii
seu Pridie Visitationis B. M. assumere. Licet enim inju-

16. Clementius György esperes levele.

(Neczpál, 1655 júl. 19.)

— Tizedügyben¹ —

Plurimum Reverendi, Clarissimi et Praestantissimi Viri, Fratres in Christo plurimum dilecti, Gratia vobis, & Misericordia & Pax a Deo Patre & Domino nostro Jesu Christo, cum prospero utriusque messis, spiritualis & corporalis successu.

Misericordia Dei magna, quae singulis matutinis renovatur, Thren. 3, 22. 23. plenam esse terram non Scripturae solum sacrae oraculum Ps. 33. 5. annunciat, sed et totius universi ἀνοψία evidentissime nunc deprecatur. Fruges namque jam maturitate sua plurimos fame vix non enectos exhilarantes, annon singulos inclamere videntur, Deum esse Patrem nostrum clementissimum, qui nobis nihil boni imo quidvis mali meritis tam speciosa coronavit annum benignitate sua, Experimur vestigia illius ubique stilasse pinguedinem Ps. 65, 12.

Caeterum ne putemus hunc tam copiosum largitorem susque deque ferre quicquid interea nos committamus, ecce non tam pridem justa judiciorum suorum severitate ob incredibilem nostram ingratitude & turpissimum donorum ipsius abusum nonnullis in locis fulmine, grandine & violentissimis imbribus atque inundationibus non tantum fruges decussisse, sed & aedificia diruisse, adeoque jumenta & homines non paucos exanimasse. Secundum comminationem Ose. 2, 8. 9. (felül írva: audivimus), ut paucorum exemplis quid omnibus ex merito debeatur Luc. 13, 3. 5. indicaret.

Ne ergo stupore plus quam beluino obruti deprehendamus.

¹ A tized ügyével foglalkozik, hasonló értelemben, Quetonius Dániel esperes körlevele is 1659-ből (I. i. gyűjt.-kötet 48. sz. a.)

Agite Charissimi exuscitemus subinde cum Regio Psaltr. & nos ipsos ex Ps. 103, 1. 2. 8-14 & Auditores ex Ps. 34, 4. 9. 10. 18. atque in singulis sacris conventibus finita concioni ex Cithara C. 1. Transciii concinatur Eucharisticum illud: Chwalmiž Boha o Krestane cet:

Utque cultus hic noster complaceat Deo, neve improperetur nobis illud Esa. 29, 23. admoniatur populus Christianus, in colligendis frugibus memor cernentis Dei omnia vindicis abstineat fraudibus & decimam juste ut suo tempore exhibere possit, contendat.

Porro, quia mundus antiquum obtinet & quicquid vi de vindice Deo dicatur viridens, jam pridem illud condemnatum in corde foret, Non est Deus! Ps. 14, 1. : 53, 2. Aut saltem: Non videt Dominus! Non intelligit Deus! Ps. 94, 7.: Spectabilis ac Magnificus Dominus Dominus Ladislaus de Rewa, indultu Caesareae Maiestatis hoc in Comitatu Decimae perceptor, serio monet, ne quis sub praetextu defectus panis plures, quam necessitas praesens requirit, capetias in horrea convehat, aliosve dolos adhibeat, si quis fraude convictus fuerit, meritas luet poenas.

Placet formalia denunciationis ipsius apponere:

Sua Magnificentia etiam hoc intimatum voluit, quod sub strictissimo iuramento decimam exigi curabit, Imo si in horrea multa congesta Decimatores viderint, diligentissime perscrutabuntur. Et si qui perjuri & defraudatores comperti fuerint, confiscatione talium frugum denegatarum mulctabuntur.

Et hoc Dno Mgfeo significatum est, nonnullos tantae magnitudinis manipulos ligare, ut si vel capetiam unam ante decimam accipiant, ex eadem tot cubulos seminis excuti, ut fere seminatione autumnali sufficiant. — Stramina etiam Decimatores diligenter perspicient, ex quibus facile colligere erit, quot capetias quisque excusserit, Sique deprehendantur fraudulentum, severissime aminadvertetur in eos. — Et hoc quoque intimatum voluit, Quamprimum

intellexerit Sua Magcentia aliquem pagorum messem continuari, illico Decimatores ad decimandum missurum esse. Et si forte non constaret Dno Mgfico de absoluta alicuius pagi messe, mittant Mossoviam accersitum Decimatores, et illico comparebunt.

Tantum in praesentia. Dominus sua gratia vobiscum.

Ex Neczpal 19. Jul. An. 1655.

Plurimum, Rd DD. VV. sincere amans

GEORGIUS CLEMENTIUS

Senior m. p.

(Kívül:)

C
urrens

C
urrat

C
ito
itius
itissime

ad S. Andreae. Mossoviam. S. Michaelis. Hay. Stubnam. Sklenam. Tot Pronam. Iwanczinam. B. Mariae. S. Petri. S. Martini. Wrotek. Szuczbanum. Turanum. S. Helenae. Jessenum. Belam.

(41.)

Referat.

17. Kalinka Joachim superintendens körlevele.

(Illava, 1656 febr. 5.)

— Dudravius és Spetkius superintendensek halála következtében szükségessé vált superintendens-választás ügyében gyűlést hirdet márczius 29-ére, Ludányba. —

Admodum Reverendi, Clarissimi, Dignissimi Viri,
Dne senior, Decani, coeterique Fratres multum
honorandi

Gratiam Dei praediviti. & conatum omnium Prosperitatem, pie precatus, Cultum et Officia offero.

Non ignotum esse reor, Viros, meritis in Ecclesiam Evangelicam, Clarissimos, mortalium exemptos, Contubernio, ad beatos Coeli transvolasse Cives, Dn Danielem Dubravium et Dn. Martinum Spetkium: Istum Comitatum

Turocn. Solien. Honten. Nogradien : Illum Nitrien. Posonien. Barsien. Superattendentem optatissimum. Jactura, beato istorum obitu, Dei Ecclesiis illata, novorum ad id onus portandum, idoneorum Electione, diu pensata fuisset; Ni oium acerbis prosequenda lacrymis, lues pestifera, quae multos lamentabiliter hausit, Mortales, obiens piis posuisset conatibus. Hanc cum jam Divina subintelligo sopiri dextera, maturare adnitor Electionem novor. duor. Dnor. Superattendentium, Ut jam. tandem Ecclesiis Dei, multis expositis Casibus, salutariter consuleretur. Quapropter cum Spectabiles et magnifici Heroës et Dni, Dominus Nicolaus, Dnus Matthias Ostrosith, Assessores Evangelicae Religionis constantissimi, pro singulari hac aetati, rara erga Sacro S. Ministerium Evangelicum animi propensitate et Hospitium commodum ii. Haereditario suo Castello Ludan, quod est in Meditullio Comitatus Nitrien. commodare, pro Synodo celebranda, pponderint ultro: Vras AR. Clarit. obnixè petendas duxi, ut pro pietate, qua feruntur in Eccliam CHRISTI Domini, ad 29. futuri Mensis Martii, Dnica Laetare, summo mane, in nominato castello Ludan comparere, juxta semel receptam consuetudinem; ibique suo pio suffragio Electioni novor. duor. Dnor. Superattendentium promovere dignarentur. Spe erigor indubia, non gravatim hoc genus pietatis facturam. Interea quod excurrit, V. A. R. Clariss. Gratiae Dei et eius Verbo commissas, longum superesse, bonum in Ecclesiarum, unice voveo. Illav. 5 febr. Ao 1656.

AR. et Clariss. Dign. V. reverenter suspiciens

JOACHIMUS KALINKIUS
superattendens mp.

(Kífvül:)

Admodum Rndis Clarissimis et Dignissimis Viris, Dno seniorj, Decanis atque tot. Communitati Venerandae Fraternitatis in Comitatu Turocen. Dnis Amicis et in Christo Dno Fratibus mihi honorandis.

18. Clementius György esperes körlevele.

(Neczpál, 1656 márcz. 1.)

— Kalinka superintendens előző felhívása következtében az esperesség lelkészeit superintendens-választó rendkívüli közgyűlésre hívja össze márcz. 8-ára Neczpálba. —

Admodum Reverendi, Clarissimi et Praestantissimi
Viri, Fratres in Christo mihi intime dilecti, Gratia
Vobis, misericordia & Pax, cum prospero rerum
& laborum successu.

Quoniam praecedenti tantum Mense Mossoviae
requisito Legum Fraternitatis nostrae habita annua & generalis
Congregatione satis fecerimus; Rursus tamen novi
conventus nostri non ulterius differendi nova non tam
offertur occasio, quam necessitas imponitur. Invitamur
nempe per longe Clarissimum Dominum Joachimum Kalin-
kium, residuum ex Superintendentibus, in Comitatus
Nitriens. mediterraneum ad duorum Superintendentum elec-
tionem.

Cui invitationi non merito tantum, verum perlubenter
etiam locum dare debemus, probe gnari quantum
commodi & ipsis Ecclesiis & viris Ecclesiasticis ex fidei &
industrii proveniat Ephori praesentia, quod nos diuturnior
Eiusdem defectus, ob quem in extricabiles difficultates &
scandala multis cor exedentia non minui, sed augeri experti
sumus, luculenter edocere potuit.

Ut ergo, quae ad tam praeclarum negotium perficien-
dum necessaria sunt, providentur, ne taedeat admodum
Rdas DD. VV. huc Neczpalium ad 8. diem huius Mensis
advenire, idque eo maturius, quo communi deliberatione
inita publico huic Bono adjuvante Dei gratia consulatur.
Sermo publice in templo habendus committitur Dno Rdo

Johanni Chrtkovio V. C. Notario. His tutelae divinae R.
D. V. commendans Valere quam diutissime opto. Ex
Neczpal Calend. Mart: Anno 1656.

Admodum Rdar & Cl. DD. VV. intime amans

GEORGIUS CLEMENTIUS
Senior mp.

(Kívül:)

Currens Curret Currentissime

Belam, Jessenum, ad S. Helenae, Szucz anum. Thu-
ranum. Wrutkam. S. Martini. S Petri. B. Wirg. Mariae.
Ivanczinam. Tot Pronam. Referat.

(44.)

19. Láni Dániel superintendens ajánló levele a belaiak számára.

(Breznóbánya, 1659 okt. 23.)

— Felhívás közadakozásra a belai templom felépítése ügyében. —

Pio et Christiano Lectori Salutem, cum bene
meren. studio.

Postquam Clementissimus quondam Imperator FER-
DINANDVS Tertius Austriacus, idemque etiam Rex Incltyi
Regni Hungar. ac reliquor. communibus ad id Regnicolar.
accedentibus votis ac suffragijs, libertatem invariatae
Religionis Augustanae in eodem Regno Hungar. confir-
masset & ampliasset, ut etiam quaevis Oppida et Pagi

suos Pastores, Tempa, Scholas cet. habere, liberumque exercitium urgere possent: Ex eo pusillus grex Evangelicorum Possessionis *Bela in Cottu Thurocen.* existens, pio Zelo curaque Salutis animarum permotus, mox a publicis Regni Decretis & Statutis in usum praefatae libertatis Religionis venit, Sacraque sua in aedibus privatis exercere coepit, interea ostenso sibi per Dnos Commissarios fundo, pro Templo Parochia et Schola e fundamento erigendo. Ne autem praefata libertate ab Inclyto Regno et Dnis Regnicolis sibi collata abuti viderentur, multis argumentis meis eo perducti sunt, ut manus operi admoverent, Templumque lapideum ex fundamento aedificarent, nullis licet ad id prae manibus habitis sumptibus & expensis, extra paucos nummulos, quos domestici et extranei pia liberalitate contulerunt. Adeste igitur pii et Christiani Zelotae, rarosque, attamen aeterna memoria dignos Belensium conatus, ope et auxilio, prae omnibus aliis, a me, meisque hactenus commendatis, promovete, promissamque a Deo beneficentiae Vestrae gratuitam retributionem in hac et in futura vita expectate. Datum ex Regia Liberaque Citta Briznobanien. 23 Octobr. Anno 1:6:5:9.

Tuus Christiane Lector Cultor

DAVID LANY

Ecclae Briznen. Pastor et Ecclar. per Cottus Solien. Thurocen. Neogradien. ac Honthensem juratus licet immeritus Superinten. m. p.

(L. S.)¹

(109.)

¹ Lányi pecsétje. A bal mezőben egy horgony, a jobban 's a czímer fölött egy jobb karmában almát tartó madár. — Körülfrás: „David Lani superattendens.“

20. Láni Dávid superintendens a turóczi esperességhez.

(Stubnyafürdő, 1661 október 11.)

— Intés a gyülekezeteknek a vallás dolgában minden rossztól, változtatástól és újtástól megóvására s a lelkészeknek hivatalukban minden zaklatás és üldözés daczára való állhatatos megmaradására.

Admodum R. Cl. et Dignis: Dni Fres in Chro et
Amici dilecti.

Optassem equidem vel in persona alloqui almam
Fraternitatem Thurocien. vel eandem in generalem congrega-
tionem cogere potuisse ex certis tamen et rationabilibus
causis expectatione celerius domum repedare decrevi.
Caeterum sequentia Cl. Dn. Senior Almae Fraternitati
nomine meo exponat: 1° Daret operam universa Frater-
nitas, ut non tantum a malo sed etiam a quavis specie
mali abstineat, eo quod hactenus compertum esset, adver-
sarios in deformanda Religione, non tam causam quam
occasionem minimam ex re interdum ridicula quaesivisse.
2do Auditores a nugis et interminationibus, tamquam a
superioribus auditis, de hac vel alia mutatione in Religione
serio praemoneant: eo quod Sua Mttas publice solenni-
terque Legatis Vienam missis ac de reformatione exposu-
latibus, publice respondisset, protectionaliaque Mandata
solicitantibus dedisset, quod Sua Mtte inscia, inconsulta
et non requisita certi Dni Magnates reformationem in bonis
suis tentassent. 3^{io} Si quid autem certi a Dnis Patronis
reformantibus acciperent, confestim (comperta tamen rei
veritate) ad Dnum Vice Ctem negotium intentatum refor-
mationis reportarent, qui per me requisitus superinde,
suam et totius Inclyti Cottus protectionem appromisit.
4to denique minis et terculamentis Dni Con-Fres non
terreantur, nec aliter Parochias suas deserant, qui vel
per vim extracti, vel per manus violenter educti, vel ictibus

et percussionebus ex praetactis residentiis suis extrusi fuerint: alioquin quicumque pusillanimis deprehensus fuerit terroreque Panico percussus cesserit, intra ambitum decem cis. Danubianarum Comitatum vivere prohibetur. Reliqua. industriae et fidelitati Cl. D. Senioris Commendata sunt. Dabam ex Thermis Stubnens. II. 8bris Amo 1661.

Vrarum Admodum Rnd. Cl.

Amicus et Fr. in Dno

DAVID LANI
Superatt. M. aliena.

(Kivül:) Admodum Rndis Clarissimis et Dignissis Viris Dno Seniori, Decanis, Assessoribus atqu. toti Committi Almae Fraternalitatis in Cttu Thuroczien. Dnis Amicis et in Chro Fratribus dilectis.

(58.)

21. Guzman Kristóf János panaszlevele Institoris Mihály ellen.

(Selmeczbánya, 1662 jan. 31.)

— Egy utóbbi által végzett temetés alkalmával előbbin a halotti beszédben elkövetett sértés miatt.

Plurm. Rndi, Clarissimi, Rndi et Doctissimi Viri,
Patres in Christo, Amicique & Vicini colendissimi,
observantissimi.

Salutis voto servitorumque meorum addictissimorum
Commendat. praemissis.

Exoptassem Viri Adm Rndi a praesenti scripto meo
potius supersedere, quam Venerabile Contubernium eodem

laccessere, verum Oraone Panegyrica Michaëlis Institoris Scholae Moschovien. Rectoris, his superiorib. temporib. in obitum Adm Rndi & Clarissimi quondam Viri Dni Joannis Institoris, Fratris olim eiusdem ac Sclavonicae Ecclae Carponen Pastoris adornata et Typis vulgata, impulsus et coactus invitus loqui, honestamque vitae & nominis mei famam tueri ac defendere necessitor.

Stylus Panegyricus eiusdem Michaëlis Institoris, circa finem suae Oraonis suae praetendit, eiusdem olim Joannis Institoris vitam sceleratissimi cuiusdam latronis flagitio & signanter Mancii Apothecarii indignissime ereptam fuisse, appellando eundem sacrilegarum Pilularum Authorem, Pestiferarum Exhibitorem, ac consequenter venefico latrocinio per summum ac execrabile nefas extinctorem atq. interemptorem, prouti haec omnia ex continentiiis Oraonis eiusdem facundi Oratoris, circa finem, uti praemissum, positis clarius elucescerent. Ex Litteris etiam Attestatoriis, tam Lib. ac Regiae Cittis Carponen. Authenticis die 26. Mensis Augusti Anni 1661. quam Adm. Rndi Martini Procatius, Pastoris loci eiusdem Germanorum Testimonialib. die 25. Julii. Anni eiusdem confectis & emanatis (quarum ambarum Testimonialium Originalia, praevia cum protestatione rehabilitationis vel receptionis earundem, facta perlectione & intellectione, coram venerabili contubernio, evidentioris elucidationis gratia produco) innocentia mea, quam coram Deo, hominibusque, semper sartam tectamque conservare studeo, luculenter appareret, meque ab omni prorsus poena Legali immunem redderet ac pronunciaret.

Quapropter ne causa haec Factum Honoris et Infamiae tangens (ratione complanaonis cuius, primum & ante oia Plurm. Rndus & Clar. Dnus M. Joannes Windisch, Ecclae Schemnitziens. Antistes vigilantissimus, nec non conjunctar. Ecclar. Montanar. Senior meritissimus, Affimis & Pater in Christo mihi colendissimus, Adm. Rndum &

Clarissimum Dnum Danielelem Qvetonium, Ecclae Chri in Villa Michaëlis Pastorem et Venerabilis Contubernii Thuroczien. Seniore[m] gravissimum, scriptotenus requisiverat, Idemque Dnus Qvetonius mediantibus literis suis missilib. prouti ex continentis earundem apparet, me ad praesentem Generalem Congregationem relegaverat) ulterius serpat, quin potius jam tandem debito fine decidatur et determinetur; Venerabile Contubernium condigno honore ac reverentia requirere volui, instantissime urgendo, quatenus praementionatus facundus Orator Michaël utpote Institoris sufficienter et legaliter probet, me sacrilegii illius praetensi, cuius oraone eiusdem Panegyrica sinistre et indirecte insimulor, *Reum*, nocentemq. esse. Quam pure falsam jamque per praeallegatas fundamentales ac firmissimas raones meas sublatam Assertionem suam si meliori ac probabiliori fundamento probaverit, bene quidem; Alioquin peto eundem juxta Leges & Constitutiones Regni, in facto Honoris seu poena emendae Linguae Centum florenos constituen. eatenus convinci & aggravari, quatenus deposita primum & ante oia sine defectu pecunia, detestanda scripta & prolata ea in parte sua, publico Typo & Scripto solenniter revocet, meque de omnibus & singulis fatigiis & expensis meis, in praesentem causam susceptis & erogatis. plenarie contentet. In casu nihilominus denegatae ne forte hac in parte debitae contentationis & satisfactionis meae, coram Venerabili Contubernio solenniter protestor, me ibi ubi necessum fuerit, Deo Legibusq. Regni juvantib. eousq. minime cessaturum, donec de praemissis omnibus condigna Justitiae administratio mihi impensa fuerit. Spe tamen fruor indubia Venerabile Contubernium haec altius ponderaturum, meq. pro contento ac exoptata cum resolutione dimissurum; Communi svadenta id ipsum alioquin etiam Regni Justitia.

Easdem de caetero Plurm. Rev. Clariss. Rndas & Doctissimas Dnaones Vras Divinae Protectioni, me vero

earundem favori commendo, ac diutissime felicissimeq.
valere desidero. Datum 31 Januar Anni 1662.

Earundem Plurm. Rndor. Clarissimor. Rndarum &
Doctissimarum Dnaonum Vrarum

Servitor paratiss. obligatissq.

JOANNES CHRISTOPHORUS GUZMANN
Schemnicz. m. p.

(Kívül:)

Ad Plurm. Rndos, Clarissimos Rndos & Doctissimos
Dnos Tl: & Tl: Venerabilis Contubernii Thuroczien: Seni-
orem reliquosque Confratres in Chro eiusdem fidelissimos
Querulosa Actio & Instantia Introscripti.

(62.)

22. Kvetonius Dávid turóczi esperes körlevele.

(Turócz Sz. Mihály, 1665. szeptember 29.)

— Bejelenti a superintendens (Láni Dávid) közeli egyházlátogatá-
sát s utasításokat ad fogadására. —

Viri Adm. Rendi et Clarissimi, Dni Fres in Chro
Jesu dilecti, observandi.

Salutem, Pacem et Gratiam Dei cum optato Voca-
tionis eventu Vris Adm. R. et Clarissis Digttibus pie pre-
catus, officia commendo.

Hesterna die circa occasum Solis accepi Excellen
Dni Superatten. nri lras, per quendam tabellionem ad
nundinas Moschovien. properantem, missas, in quibus
scribit, intentionem Excellen. suae eam esse, ut iam tan-
dem horizontem nrum adeat et visitationem Ecclar. more
solito instituat, atque sic expectationi nomullor. Dnor.

confratrum praesertim novitiorum satisfaciat. Cum autem oia decenter et ordine peragi debent in Eccla, placuit Excell. suae praemittere Las praesentes, quas etiam, absqu. omni mora Rndis D. Fratibus, ordine solito, ad proprias porrigo palmes, quo continentiis earundem lectis, relectis et intellectis, ad expectandum et excipiendum Excell. D. Superatten. oes et singuli mature se praeparent, D. Patronis et Parochianis suis de Adventu Excellen. suae tempestive significant, praesertim vero Rendus D. Martinopolien. et D. Petrensis per Excellen. D. Superatten. sibi commissa expedire non negligent. Interim custodem Sionis Dnum Deum exorent, quo Excellen. sua in hunc Comittum salve advenire, nosq. oes salvos, in bona pace constitutos invenire et visitare possit. In reliquo Dnus Exercitum nobiscum, cuius Paterna dextra Vras Adm. Rndas et Clarissas Digttes fovendas, protegendas commendatas do, ac easdem diu in Chro prosperari ex animo desidero. Dabam prope ad Aedem S. Michaelis die 29 Septemb. Anno 1665

Adm Rndas & Clarissas Digttes Vras

demisse observans et colens

DANIEL KWETONIUS

V. C. T. senior immeritus m. p.

(Kívül:)

Promoveantur fideliter et celeriter: Moschoviam, D. Andrean, Neczpall, Bellam, Jessen, S. Helenam, Szuchanum, Turanum, Wrutkam, Martinopolium, D. Petrum, B. Mariam, Iwanczinam, Tottpronam, Sklennam, Stubnam, Hay q. referat.

(104.)

23. Láni Dávid superintendens — Kvetonius Dániel espereshez.

(Breznóbánya, 1665 decz. 12.)

— A megejtett egyházlátogatás után beküldi a házassági ügyekben és az egyházi jövedelmek dolgában az alispánhoz beterjesztendő panaszlevelet. Jelenti öcsce halálát s ennek könyvtáráról emlékezik. Bizonyos Turancz esetén panaszkodik. Intézkedik a jövő gen. gyűlés dolgában. Végül jelzi, hogy megrongált egészségi állapotára való tekintetből fürdőre megy. —

Λόγον incarnatum in salutem!

Adm. Rde et Cl. Dne Senior, Patris instar observande!

Tardius aequidem mea et vestra opinione mittuntur in Praesentiarum literae meae ad G. D. Vice-Comitem, ut penes conductum nostrum mutuum, Inclytus Cottus, casibus Matrimonialib., medio unius strictissimi statuti obviam ire, maloque praetacto efficaciter mederi dignaretur: item insto urgenter, quatenus proventus Ecclesiasticos Parochiales Diaconarios et Scholasticos, miris hactenus modis turbatos, pristino nitori ac utilitati restituere dignarentur. Praesentes igitur meas ad D. Vice-Comitem et Incl. Cottum directas V. Adm. Rda Claritas, medio trium vel quatuor Fratrum, tempore Generalis Congregationis Incl. Cott. vel Sedis Judicariae Martinopolium promoveat, qui executionem realem praetactorum punctorum fortiter urgeant, reque ipsa obtineant. Quicquid autem super praemissis responsi a Cottu reportaverint, mecum quam primum V. Cl. communicet velim. Nos hactenus sepelivimus D. Fratrem M. Daniele M. Laní, aeternum vivere dignum: in cujus funeratione anticipative adfuit D. Johannes Sinapius, curator rerum D. Viduae strenuus, qui tempore inventationis praesertim Bibliothecae, vix decimam partem librorum, Domini quondam Parentis nostri et D. Fratris jam in Deo quiescentis reperit, quod dum a longe subolfecissem, de

industria ab inventatione me subtraxi. Metuo, ne D. Affinis Sinapius, multis ipseque inexplicabilibus involvatur difficultatibus. Praetendit, libros D. Andreadae in Bibliothecam D. Fratris quondam translatos fuisse: praetendit D. Socrum suam, D. quondam Fratris Taleros 100 pro Typis Zypsien. mutuo dedisse. Neutrum tamen vel minimo documento probari potest. Sed de his alias. Quantum ad libros D. Parentis mei, hoc unum addo. Syrotnye any ne 3-hory any ne utonye. Si qui libri interierunt, amissi sunt vel donati, ex libris D. Fratris complanandi et refundendi erunt, quae est lex et statutum Regni. Ego a reditu meo ex Cottu Turoczien. miserabiliter sum dispositus: somnus et appetitus ferme totaliter recessit, inflammatio et sitis singulis noctibus etiam praevio jejunio, me graviter afficit, metuo ne haec sunt initia Phtysis. Turanetz antequam ego domum redirem, ascenderat ad Ill. D. Principem Palatinum, qui ad sinistram imo falsissimam ipsius informationem, duplex Mandatum missile ei dedit, ad Capitaneum Arcis alterum, alterum ad Judicem et Senatam Cittis Lipsen. Ego metuo, ne inauditus iste processus, totique Statui Evangelico scandalosus extremam minam D. Turanetz eiusque domui & posteritti adferat. O si non haberetur respectus mei et V. Clrttis, iam et exulasset et pecuniam suam amisisset. Ego in sanitate mea male dispositus, mox finitis Ferijs curam medicam subire decrevi: vos dilecti Amici provide, ne Sponsus noster praesentia et patrocinio necessario destituatur, ludibrioque Momorum et Roglorum exponatur. Congregationem generalem, futuro mense Januario dum et ubi placuerit publicet, graviterque omnes et singulos Dnos Fratres hortetur, ne a punctis vel instructione tempore Visitationis fundatis et roboratis, quocumque praetextu recedant, signaturam autem proventuum quocumque modo turbatorum, habita correspondentia cum Dnis Inspectoribus fideliter notent, ac per Eosdem Dnos Inspectores, fideliter coram Incl. Cottu repraesentent. Quod superest,

Deo ipsiusque protectioni commendata V. Cl. valeat,
salutata a nobis D. Matre. Datum Brizna 12. Decemb.
Anno 1665.

Vrae A. R. Cl.

addictissimus

DAVID LANI S. mp.

P. S.: Curatrix liberorum D. Hospitis Thermarum
nuper una cum Filia ad nos venit, referens bellam
fabellam, ac si Ego in ipso discessu ex Thermis, spectro
nocturno in balneo turbatus fuisset; verum constat,
orb. spectrum clausa etiam jauna, per cancellos fene-
strarum imo per trabes parietum transire posse: nec
destitisset imo magis turbasset provolutum in aquam
thermalem, a kdy do korian dwete otwurily fugae sibi
consuluerunt. Fur erat vel siccarius non Asmodaeus,
quamvis ab ipso exmissus.

(Kívül:) Multum Reverendo et Clarissimo Viro Domino
Danieli Quaetonio, Antistiti Ecclae ad aedem D. Michaelis,
et Venerabilis Contub. Thuroczen. Seniori gravisso D.
Fautori tanquam Patri observando.

(56.)

24. Kvetonius Dániel esperes körlevele a turóczi egyházakhoz.

(Turócz Sz. Mihály, 1669 ápr. 30.)

— Bejelenti Lány Dávid superintendens halálát, s közli temeté-
sének idejét. —

Redivivum Triumphatorem loco salutis cum pie-
tatis officiis!

Adm. Rendi, Venerandi, Clarissimique viri, Dni Fres
in Chro ac respective Filii multis nominibus suspiciendi,
Paucis sine ambagibus rem perscribo, ut gesta est: 29.

Aprilis inter 8 et 9 horam mattem traxerunt, proh dolor! traxerunt Fata Excellen. Dnum Superintendentem Nrum, Davidem Lanj, ah triste relatu! Cum tamen ego cum mea fideli plane istis diebus suam Excellen. Digttem, prout in suis ante dies Pachales ad me perscriptis permiserat, pro certo ad nos venturum avidissime expectaverim. Ast lacrymatur jam orbis, vel saxea corda resolvantur in flumina salsar. aquar. ac deplorant repentinum insperatumque tanti viri obitum et abitum. Diebus hisce Paschalibus praeparabatur ad dies aeternittis laetus, animo excelso ac intrepide, uti jam mihi significatum est, extremum valedicens voce sonora distincta, surgamus inquit ac eamus; Quaesitus, quo! Ad Deum meum, inquit, ad Deum meum, et amplius non. Quia vero res scitu necessaria, ac relatu digna fuerat, non solum Amicis suae Excellen. im Comttu isto viventibus, verum etiam universae Fratti meae; ideo brevibus hisce meis significo ac scire facio pariter vras Rndas et Clarissas D., Fres mei Contubernii, jam jam privatos esae suo superinten. viro gravi aeterna memoria digno, cuius exanime corpus oium Matri die 5 Majj, qui incidet in futur diem. Dnicam deponetur. Plorent ergo oes pii Dni Fres cum plorantibus ac vivant adhuc diu et bene valeant. Datae cursu leporino ad Aedem S. Michaelis die Ultima Aprilis Ao 1669.

V. A. R. C. D. sincere amans

DANIEL QWETONIUS

ven. cont. Senior immer. m. p.

(Kívül:)

Currens Currat Aquilae Volatu Moschowiam, D. Andream, Neczpalinum, Belam, Jessen, S. Helenam, Suschanum, Turanum, Rutkam, Martinopolin, D. Petrum, B. Mariam V., Iwanczinam, Tottpronam, Sklenam, Stubnam, Hay.

q. referat.

25. Ladvér Illés zsolnai lelkész és esperes körlevele a turóczi esperességhez.

(Zsolna, 1671 május 28.)

— A papokat terhelő adó dolgában. —

Plurimi Rdi Clarissi et Literatissi Dni Fautores et
Fres in Chro dilecti et honorandi!

Salutem et pacem a Principe Pacis precor, meaque
Pietatis officia commendo!

Et nos hactenus eadam fata exercuerunt. Ab Officialibus Nobilissimi Comitatus nri in mandatis dabatur autoritate Superior. Magistratum, ut limitatio institueretur. Id repetitum per Excellentiss. Dnum Superattend. ns. Tenor et summa haec erat: Plebani et Parochi inter Catholicos per Dn. Archidiaconum, inter Evangelicos autem per Seniores Contuberniae limitentur. Feci ego officium in re nova et ancipiti. Missis Currentalibus 20. Aprilis ad 27. evocavi Solnae Rdos Fres non longe remotos. Tunc disceptatum est de Contributione in utramque partem. Visum est aliis: per legatos nostros debere in sede Comitatus hoc negotium tractari et lucem a Catholicis Plebanis postulari. Consentientibus illis in censum novum nos n. posse reluctari. Alij suadebant, libello supplici apud Magratum chrrianum agi debere, et si Pharao olim sacerdotes Idololatricos a tributis immunes fecisset, Artaxerxes ethnicus a Levitis, Cantoribus et aliis Templo deservientibus vectigalia contributionis exigi severe prohibuisset, longe magis Christianus Magistratus Clementiae Dei Servis osten. teneretur, exemplo piorum Caesarum Constantini Magni, Caroli Magni, Justiniani, itemque Divor Hungariae Regum. multis privilegiis Ecclas et ear. Mros condecorantium. Haec Deliberatio ad manus Dni Excell. Superinten. nri dum venisset, durior visa est quae ut praesentari posset. Imperata eq. est Limitao, iterum in privata nostra Congreg. Solnae 8. Maji habita. Tradita est

Consignao Dnis qbusd. Nobilibus boni commatis, ut si opus foret Bitczae in Sede Nobilitati praesentaretur. Factum est bene. Nec quaesitum est de censu a Mris Ecclrm extorquend. Nuper autem pter spem, dum ascenderet in Comitatum Liptovien. Illmus Dnus C. Georgius Ilesházi supremus cōmes, ad me missi sunt duo servi suae Celsitudinis, qui nne D. Comitis me salutarunt et Evangelium attulerunt: Illmum Dn. Comitem nolle pati, ut novo exemplo Mri Evangelici limitentur, nec in posterum passurus unquam. Quam pecuniam p. manib. habeamus pro salute suae Celsitud. consumamus et pro Sancta Pace, pro Procerib. Regni et omnibus Civibus Patriae in Eccla publice et privatim Deum exoremus. Id vero nos et fecisse et facturos libenter ultro polliciti sumus. Ab illo tempore cessatum est in nro Ven. Contub. conferre de nummarijs limitationibus. Mirabantur plerique hunc benignum inspectatum S. Celsit. affectum. Alii putabant Clerum contraxisse huic dispooni. Et sic urbis qq. ideo parsum etc. Ut ut est, Deo adscriben. qui regum et Magnatum corda flectit quocunque voluerit. Divinae Providentiae plm. Rndas Clarissas Dignit. Vras commendo et beate valere sub protectione Altissi percipio.

Solnae 28. Maij Ao 1671.

Rdm Claritatum Vrar. Servus et Fr. in Chro ad off. paratus

ELIAS LADIVER,

Ecclae Solnen Mr. et ven. Contub. ibid.
Senior. m. p.

(Kívül:)

Plurimum Rdis, Clarissimis et pstantissimis Theologis, Dno Seniori, Dnis Decanis, Assessoribus, totique Fraternitati Vener. Contub. Thuroczen etc. Dnis Fautoribus, Amicis sinceris et Fratribus in Chro Jesu dilectissis honoran.

26. Dispensatoris Balázs ordinationalis levele.

(Divék-Ujfalú, 1683 febr. 5.)

Salutem omnibus has Literas Lecturis per Dnm. Nrn. JESUM CHRISTUM pcamur.

Verissime dicitur, nullam vocem in Coelo et Terra unquam ardentiorē auditam esse, quam precationem Filii DEI in agone, in qua petit colligi & servari Ecclesiam et sic regi, ut sit et manet in Deo. Idem inde usque ab initio Generis humani omnibus temporibus, donec Univerſa Ecclā ex mortuis resuscitabitur, Filius DEI petit, impetrat & largitur. Et cum ppt. hanc Filii precationem Deus etiam inter nos colligat Ecclesiam, gratias agere debemus Deo Patri & Filio eius Dno nro JESU CHRO et Spiritui Sancto casto ac veraci, ac gemitus Nror. ad Summi Sacerdotis nri, Dni nri JESU CHRI precationem adjungere debemus, petentes, ut semper inter nos colligatur Ecclesia Sancta. Hoc cum fiat voc. Evangelii et n. aliter, sicut scriptum e.: Evangelium est potentia ad Salutem omni credenti, vult Deus eligere idoneos ad docendum Evangelium. Testamur igitur hunc pium et honestum *Blasium Dispensatoris Silesium* vocatum esse Legime ad docendum Evangelium in Ecclesiam *B. M. Virgi.*: Cum autem a nobis petitum est, ut explorata eius Doctrina, adderemus publicum Ritum Ordinis, diligenter eum audivimus & comperimus eum recte percepisse & tenere Summam Doctrinae Christianae, et pie ac constanter amplecti puritatem Evangelii, quam et Ecclesia Nra una voce et Uno Spiritu cum Catholica Christi Ecclesia profiteretur, ac a Fanaticis opinionibus damnatis, iudicio Ecclesiae Catholicae Chri veterib: ac Recentib: quales sunt Pontificior: Sacramentarior: Antitrinitarior: Anabaptistar: et similium abhorrere. Promisit etiam in Doctrina dexteritatem ac Constantiam & officio Fidelitatem ac diligentiam insuper in Vita ac morib. pietatem et honestatem, in acti-

onibus simpliciter et candorem. Quare ei juxta Doctrinam Apostolicam, publico ac pio Ritu commendatum est Ministerium docendi Evangelii et administrandi Sacramenta, juxta vocationem et regulam praescriptam in Prophetis & Apostolicis Scriptis, quorum summa comprehensa est in tribus Symbolis, Apostolico, Niceno & Athanasio & Confessione Augustana Imperatori CAROLO V. exhibita Anno 1530. et in eiusdem Apologia: Item ex Catechismis B. D. Lutheri et Articulis, quibus addictae sunt subscriptiones in Conventu Schmalkaldensi etc. Et in Formula concordiae de controversis Articulis Anno 1526 (sic!) conscripta. His enim scriptis se conformia et Consentanea Auditoribus suis propositurum, nec ab eorum sententia discessurum esse unquam promisit. Atque hunc pium Consensum DEO juvante in Ecclesiis Nris omnibus tueri volumus, nec recepturi sumus ulla alia dogmata pugnantia cum Doctrina vera. Cum autem Filius Dei, qui est λόγος aeternus Patris, vere sit efficax (a papir megtörve, hiányos)¹ Ministerii et faciat ut Ministerium sit salutare, sicut scriptum est, sedet ad dexteram Patris dans Dona hominibus Prophetas, Apostolos, Evangelistas, Pastores et Doctores. Oramus eum, ut adsit etiam huius ordinati Ministerio, et faciat ut sit salutare. Ipsum quoque *Blasium Dispensatoris Silesium* et Ecclesiam ipsi commissam hortamur, ut puritatem Doctrinae retineat. Vere enim ibi est Ecclesia, ubi sonat vox Evangelij incorrupta, et vere ibi dat Deus aeternam Justitiam et vitam, vere exaudit et gubernat invocantes ipsum, mitigat etiam aerumnas huius vitae, ac in ira recordatur misericordiae suae. Quare inquit: Si manseritis in me & verba mea manserint in vobis et quicquid volueritis, petetis, id fiet vobis. Hortamur denique eos, ut sint memores Praecepti Divini de conjunctione et concordia cum aliis Ecclesiis

¹ A 2. sz. a. ordinationális levél szerint ide a „voce“ szó való.

recte consentientibus tuenda. Datum in Divik Ujfalú Die
5. Febru. Anno 1683.

M. MARTINUS TARNOCZJ Pastor Ecclesiae Divi- kensis, Superintendens Comit. Nitr: Barsch: Poson: Mosch: m. p.	MATTHIAS INSTITORIS Ecclae. Kostoln. or- dinarius Minister et V. C. C. D. Decanus m. p.	MOSES CONSTANSKJ p. t. Ecclesiae Divi- kien. Diaconus Ordi- narius m. p.
--	---	---

(88.)

L.S.

L.S.

L.S.

Jegyzet: Gyűjteményünkben (2. sz. a.) van még egy hasonló ordinationális levél, a melyet 1762-ben állított ki *Fábry Pál* számára, (kit özvegy *Hellenbach Anna Mária* bárónő hívott meg *Szentkeresztre*, udvari lelkészül) *Fidelius András Jeromos* bányai superintendens, a garamszegi art. egyház lelkésze. Aláírták még: *Bálint Mátyás* dersenyei ev. lelkész és *Garamszeghi Géczy István*.

Jellemző, hogy ez okirat szövegében szóról-szóra egyezik a Dispensatoris Balázs számára 1683-ban kiállítottnak szövegével, a miből megállapíthatjuk, hogy e szövegformula a XVII. és XVIII. század folyamán általános használatban volt.

A különbség a két okirat között az, hogy

1. míg a Dispensatoris-féle egészben írva van, addig a Fábry-féle már *nyomatott*, a melyben csak a szükséges név, hely- és dátum-adatok irattak be tollal.

2. Hogy a Fábry-féle okiraton már *feliratot s záradékot* is találunk, melyek a Dispensatoris-félén még nincsenek. Maga a tény, hogy az okirat később nyomtatva lett, s hogy ennek felirata csak „Superintendens“-t említ, a nélkül, hogy ennek kerületét is megnevezné, arra vall, hogy itt oly formulával állunk szemben, a mely tényleg minden superintendentiában egyaránt használható volt s használtatott is.

Ama *felirat* egyébként így hangzik:

„Superintendens, et reliqui infra subscripti Verbi Divini ministri Augustanae Confessionis invariatae addicti, salutem & Dei gratiam precantur hasce lecturis . . .“

Ama *záradék* pedig, mely nyomban a dátum után s az aláírások előtt áll, így hangzik:

„I. Tinoth IV. r. 13., 14. Attende lectioni, adhortationi & doctrinae. Ne negligas Domum, quod datum est tibi per Prophetiam cum impositione manuum coetus seniorum.“

3. A Dispensatoris-féle oklevélen a superintendens *magánpeccsétje* áll; a Fábry-félén más a kerületi hivatalos peccsét.

27: Dispensatoris Balázs bizonyosságlevelé:

(Szúlyó, 1694 június 24.)

— A turóczi megyei Sz.-Mária községben viselt lelkipásztori hivatalából való kiűzetése után — a szúlyói gyülekezetben ideiglenesen viselt helyetteslelkészi működéséről.

Omnibus Christi fidelibus hasce nostrar. visuris et lecturis Salutem cum pace optata a Domino Deo precentes, officiorum nror. promptitudinem deferimus.

Nos infrascripti notum facimus omnibus et singulis, Reverendum Dominum Blasium Dispensatoris Sil. olim Ecclae Beatae M. Virg: in Cottu Thurocziens. Silae Diaconum, p. t. pro nomine Christi Exulem, per nos ad Ecclesiam nostram Suloviensem Articulatam pro substituto Verbi Dei Ministro ad tempus evocatum fuisse, qui secundum dona sibi divinitus concredita . . . diligenter et fideliter pro dictamine conscientiae suae, Ecclae et nobis omnibus Verbo DEI et Sacramentis legitime servivit, vitam etiam suam ita direxit ut non scandalo sed exemplo pio auditoribus suis praeluxerit. Quare damur eidem hoc testimoniam literale, significantes omnibus et singulis veris Christianis eundem decenter se apud nos gessisse, gloriam DEI et salutem hnum promovisse ac laudabiliter nobis valedicendo sine omni scandalo ab Ecclae nrae discessisse. Quapropter rogamus universos Christi fideles, ut supra nominatum Rndum Dnum Blasium Dispensatoris sibi semper commendatum habendo patrocinio Christiano praeveniant, a quo et nos non erimus alieni expectando ab Altissimo in hac et in futura vita renumeraonem. Dabamus et congregatione nostra in loco Articulari Ecclae Szulyoviens. habita die 24 Junii Ao 1694.

SIGISMUNDUS SYRMIENSIS senior mp. (L.S.)

CASPAR SYRMIENSIS mp. (L.S.)

PAULUS SYRMIENSIS mp.

JOANNES SYRMIENSIS mp. (L.S.)

GEORGIUS SYRMIENSIS mp. (L.S.)

(78)

L. S.

28. Major Pál turóczi esperes körlevele.

(Szklabina, 1705 jún. 7.)

— Esperességi gyűlési összehívó — Mosóczra, jún. 15-re. —

Viri

Admodum Reverendi et Clarissimi, Domini Fratres,
in Domino debite colendi et amandi!

Sacro Sanctae et individuae Trinitatis, Dei Patris, Filij, et Spiritus S. gratiosissimam praesentiam, cum omnigena benedictione atque felicissimo laborum successu, intime precatus, me totum offero.

Electum Vas Dei, divus Apostolus 1. ad Corint. cap. 14. varia Spiritus Sancti charismata enumerans, nec non Fideles Dei, maxime Corinthi degentes, ad debita exhortans officia, tandem, talem, prae-specificato capiti, Epilogum addit: Omnia (in Ecclesia) decenter et ordine fiant, ubi per $\tau\omicron$ omnia intelligit Spiritis Domini non tantum rectam, sinceram et Evangelicam doctrinam, sive verbi divini praedicationem, quae methodice praeponenda est; verum etiam docentium, et discentium mores, et Ceremonias, quae debito modo, et ad normam verbi divini perficienda sunt in Ecclesia Dei.

Quia vero in Ecclesiis nostris sunt adhuc quaedam *ἀνομαλῖαι*, seu discrepantiae, tam quoad mores, quam quoad Ceremonias Ecclesiasticas, nec non controversiae, sive causae per Venerabile Contubernium revidendae et rectificandae, idcirco mediantibus his, Autoritate mihi collata, indico Generalem congregationem, quatenus omnes, sine ulla exceptione, tam Dni Reverendi, quam eorum (si cui sint) Rectores atque Scholarum Directores pro 15. Praesentis, Moschoviae, in Hospitia Plmi Rndi Dni Nigrini, maturius compareant, et si quid iudicio nostro, et dis-

quisitione, dignum habuerint, secum afferant. Imo etiam causam habentes aliquam, hortantur, ut etiam partibus in causam attractis, de Congregatione futura, maturius significant. Ne imposterum nobis novas difficultates faciant. His divinae προηας cemmendatae suae Pl. Rndae Clar. valeant fir

iisdem faventissimus Fr.

PAULUS MAJOR,

h. t. Ecclae Christi, quae in arce Sklabina et diva Hellena colligitur
V. D. indignus minister et Venerab.
Contubernij Turoc. Com. Sen. mp.

Datae in arce Sklabina die
7. Junii. Anno Christi 1705.

P. S. Plum Rndus Dominus Nigrini rogatur, ne male ferat, quod locum congregationis futurae in hospitio suo ostendarim, siquidem alium commodiorem non habeo. Martinopoli ob certas et ponderosas causas, ostendi non poterat. Porro admonetur Dnus praetactus, ne in cibus vel potibus superfluitates faciat sed maxime mediocritatem in omnibus servet: natura n. paucis est attendenda.

Kivül:

Currans
ursim
urrat

nec
retardetur sub
poena Legibus
specificata.

Necpalium. D. Andream.
Neo Stubnam.
Tot Pronam.
Ivancinam
Nb. si est in Divo Petro
Martinopolum
Wrutkam
Thuranum
Sucanum
inde
ad Arcem Sklab.

(A külső lapra feljegyzések:)

α & ω

Die 8. Praesent. ad NeczPal allatae
ante matutinarum orationes,
quibus absolutis ad arcem Blatnicam
de facto exmissa per me

J. B. M. EGID . . . m. p.

Die 9. ingruente nocte acceptas
promovi v. Totpronam.

MICH. AND. CORVINUS, m. p.

Palmis exceptas 10 perferens curavit iterum
10 psen. ad Ivanczinum.

SAMUEL GESTRABINI, m. p.

(17.)

29. Blasius András turóczi alesperes körlevele :

(Háj, 1706 április 23.)

— Utasítás Pilarik István superintendens közelgő canonica visitatiója alkalmából. —

Viri Dei, Reverenda Dignitate, Theologica Sinceritate Praestantes, dilecti in dilecto Jesu Chri, Fratres & Amici honorandi,

Gratiam Dei, Pacem et omnigenam in Vineam Christi benedictionem, Adm. R. D. V. pie apprecatus studia mea nuncupo.

Nuper dier. literis Excell. Dni Superintendentis Nri meas etiam applicavi, nihil tamen certi determinare potui, sperans me prius oretenus cum sua Excellentia de rebus Ecclesiae necessariis aliquid conclusurum. Cum autem jam tempus (felül: terminus) Excellentiae suae appropinquarit,

conjicio alia via illum descendisse Solnam. Ne quid autem in nobis desit, honorifice Ephorus hic noster expediendus erit, ut quaelibet Eccla, certa discretione, Unius vel duor. Talerorum, pro ratione maiorum aut minor. proventuum Ecclesiasticor. eidem gratificetur. Etsi enim jam depositus sit census cathedraticus, nihilominus vacuus dimitti non poterit. Quia autem nostra Congregatio Visitationem suae Excellen. ob temporis brevitatem procedere non potuit, necessarium est, ut in aliquo certo loco omnes cum sua Excellentia conveniamus, et de bono Ecclae ordine, de Proventibus, et de aliis multis hactenus confusis rebus, certa Symmetria in praesentia suae Excellentiae constituantur: Protocolla specialia Ecclesiar. revideantur et si quae destituuntur illis, confirmentur. Ubi vero conventus hic noster commode fieri potest? Vix alio in loco commodius, quam Moschoviae. Cuius loci Adm. D. Rev. rogatur amanter pro concedendo pacifico hospitio. Proinde Adm. Rev. Dni Fratres, Inferioris Proecessus, accepta ab Excell. Dno Superintendente Nostro informatione, illo die, quo sua Excellentia Moschoviam ventura est, ibidem comparere non tergiversentur, omnes, sub muleta Legibus Protocoli Signata. Ibi enim oia, quae ad decus Evangelici Ministerii et bonum ordinem spectare videbuntur, auxiliante Deo, stabiliuntur. Interim Adm. Rev. Cl. Vras gratiae et patrocinio Jesu Ch. commendatus semper prosperari cupio. Dabam in Haj A. C. 1706. die 23 Aprilis

Adm Rev. & Cl. Vras fraterne amans

ANDREAS BLASII
Eccl. Hajen. V. V. Minister V. C. T.
Con-Senior m. p.

Si qui casus sunt, quid aliqui Dnor. Rev. habent contra D. Rect et hi contra illos, proponere licebit.

(Kívül:) Currens Currat: Moschoviam, ad S. Andream, Neczpall, Jessen, S. Helenam, Thuram, Szuczanium, Rutkam, Martinopolium, S. Petrum, Beatae V. M. Eccl., Ivancinam, Tottpronam, Skleno q. referat.

(70.)

C
ito
itius
itissime

30. Pilarik István superintendens — Blasius János turóczi espereshez.

(Selmeczbánya, 1706 ápril 30.)

— Kermann D. superintendenssé választásáról, mely ellen Maior Pál, puchói lelkész óvást jelentett; egyúttal jelenti, hogy a tervezett canonica visitatiót Turóczban ezúttal nem tartja meg. —

Jesum!

Reverende et Amplissime Vir, Domine Senior,
Fautor et in Christo Frater, conjunctissime.

Pro termino preteriti festi P. Georgii sperabam me futurum Solnae, in electione Superintendentis, ad quam certi status me invitaverant, quibus quoque meam operam fueram pollicitus, qua occasione, Ecclesias Thurociensis Cottus Inclyti, visitare una intendebam, quod Incl. Statui Politico et Ecclesiastico, peculiaribus, intimavi. Sed eccel qui ad me, in negotio superintendentis, scripserant, hucusque nihil amplius instabant, ambigam mihi mentem relinquentes; donec hodie a Rev. Viro Dn. M. Isaaco Andricio, Pastore Rajecense, genero meo dilecto, peculiare mihi traditae, ex quibus intellexi, factam R. Dn. Kermanni electionem, Dominica Jubilate, praesentibus paucissimis nobilibus, paucioribus Reverendis, cui electioni R. Dn. Puchoviensis Paulus Major, publice solenniter contradixerit, ipsum pro legitime vocato et confirmato, episcopo, agnoscere nolens, unde non parvum scandalum sit exortum. Hi, praeposterorum consiliorum fructus, de quibus tamen hic dicere, non attinet, et alibi, ista investiganda

veniunt. Jam cras ad Thurociensem visitationem profiscisci volebam, ubi, dum in consilium vocarem, Magnif. et Illustriss. Dn. Lib. Baronem de Hellenpach, suasit ut certis de causis, visitationis terminus differatur, usque dum processum Solnae institutum queamus cognoscere, quam dilationem Pl. R. et Cl. Dign. V. utrique Statui haud gravatim faciat innotescere. Quod differtur non auferitur. Jam salveant et valeant in Domino. Raptiss. Schemn. A. C. 1706. d. ultima April.

Adm. Rev. et Cl. Dign. V. Frater obstrictissimus

M. STEPHANUS PILARIK imp.

(Kivül:) Plurimum Rev. et Clariss. Viro, Dno Johanni Blasio, Ecclesiae Hajensis Pastori, nec non Vener. Contub. Thurociensis Seniori meritissimo, Domino Fautori, in Christo Fratri conjunctissimo. Hay.

(13.)

31. Pilarik István superintendens — Blasius András turóczi espereshez.

(Selmezbánya, 1706 május 28.)

— Buris János vágbeszterczei lelkész elleni panasz dolgában; jelzi egyúttal, hogy a canonica visitatiót ezúttal Hontban kezdi meg. —

Jesum!

Adm. Rev. et Cl. Vir, Dne Senior, Fautor, Amice, in Christo Fr. colende.

Quid causa Rndi Vaghbestericensis, Dni Johannis Buris ad me scripserit Magnif. Dnus Michael Liber Baro de Reva, et ego ad eundem Dn. Reverendum perscripserim, ex adjunctis adm. Rev. et Cl. Vra Dignitas, dignetur cognoscere, ubi meis, ad Dn. R. Buris, lectis, etiam suas P. R. V. D. potest adjungere, atque iis meas includere. Rogo etiam adm. Rev. et Cl. Dign. V. ut quantum potest, Venerab. Contubernium, cohibeat, ne Patronis, similes conquerendi causas, concedat. Visitationem proxime aggrediar,

ex voluntate Patronorum, b. C. D. in Comitatu Honthensi, sicque ad reliquos progrediar, non interrupta serie. Jam valeant et cum omnibus suis salveant. Dab. raptiss. Schemn. A. C. 1706. d. 28 Maji. Literas Dn. Magnif. de Reva mihi remitti rogo occasione ferente.

Adm. Rev. et Cl. Dign. V.

Frater in Christo addictissimus

M. STEPHANUS PILARIK,
Superint. m. p.

(Kfvül:)

Rev. et Clariss. Viro, Dno (Johannis: törölve) Andrea Blasio, Ecclesiae Hajensis Pastori et Venerab. Cont. Thurocz Seniori dignisso, Fautori, in Christo Fratri, aestimando. Haj.

(79.)

32. Pilarik István superintendens a turóczi esperességhez.

(Selmeczbánya, 1706 nov. 19.)

— Az egyházi évforduló (advent) alkalmából Isten iránt hálára int, hűségre buzdít — egyúttal 1707 jan. 16-ára általános bűnbocsánatot rendel s a villám által lerombolt trnai templom felépítése 's egy insetget szenvedő társuk gyámolítása céljából segélyadásra szólít fel.

Salutem et Benedictionem a Domino, qui dicit:
Ego sum α et ω . Principium et Finis. Qui est et qui erat et qui venturus est, omnipotens. Qui est sanctus et verax, et habet clavem David: Qui aperit et nemo claudit, claudit et nemo aperit!

Apocal
1. v. 8.
Cap. 3.
v. 7.

Viri Dei, admodum Reverendi, Clarissimi, Doctissimi, Dni Seniores, totaque Venerabilia Contubernia, Fautores, Amici, in Christo Fratres, honorandi, colendi. Tendit ad exitum Annus Ecclesiasticus, in quo proxime viximus et suum sortietur Finem, atque novus appropinquans, quem pacatum, felicem fortunatamque, sacro sancta Trinitas jubeat! exorietur. Quid magis nobis, hic in militanti Ecclesia versantibus, competit, quam acceptorum Dei beneficiorum pie meminisse? Et aequae incumbat, quam futuris, fruc-

tuose, esse intentos? Vereor, ne omnibus nobis, Verba non suppeterent, si immensas praepotentis Dei Largitiones, et singula Benefacta, ad unguem explanare vellemus, inter quae duorum imprimis nunquam oblivisci convenit: peractae generalis Ecclesiarum Visitationis: et sancitae publicae Poenitentiae, Precum et Jejunii Diei, a primordiis, quovis Anni quadrante, imposterum, non desidiose restaurandae. Non defuistis, Venerabiles Dni Seniores, caeterique Confratres, in Christo Dilectissimi, adeoque inclyta Contubernia, Singula et universa, in utroque: promovistis communia, et salutaria instituta, navastis proficuum operam, adhibuistis officium: unde jure merito Religione imponente, cum Divino Davide laetatus gaudio magno exclamo: Benedictus es, Dne Deus Israël, Patris nri, ab aeterno in aeternum. Tua est, Dne, Magnificentia, et Potentia, et Gloria, atque Victoria, et tibi Laus: Cuncta enim, quae in Coelo sunt, et in Terra, Tua sunt, Tuum Dne, Regnum, et tu es elevatus super omnes Principes. Tuae Divitiae, et tua est Gloria: Tu dominaris omnium: in manu Tua Virtus et Patentia, in Manu Tua Magnitudo, et Imperium omnium. Nunc igitur, Deus noster, confitemur Tibi, et laudamus Nomen tuum inclytum &c.

Chroni-
cor 29.
v. 9.
Jequsut.

Phil.
4. v. 1.
Cap.
3. v. 17.
Sequent.
Dnica 23.
post
Trinit.

Etiam his Verbis Divi Apostoli Vos compello: Itaque Fratres mei Charissimi & desideratissimi, Gaudium meum et Corona mea; State in Dno Charissimi. Et ex Epistola praeterita: Imitatores mei estote Fratres, et observate eos, qui ita ambulant, sicut habetis Nos pro Exemplari. Multi enim ambulant, quos saepe dicebam vobis, nunc autem flens dico, inimicos Crucis Christi: quorum Finis interitus: quorum Deus venter est: et Gloria, in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt. Nostra autem Conversatio in Coelis est: Unde etiam Salvatorem expectamus, Dnum nostrum Jesum Chr.: Qui transfigurabit corpus, similitatis nostrae, configuratum, corpori claritatis suae. Secundum operationem Virtutis suae, qua etiam potest subjicere sibi omnia.

Claudite ergo, Annum praeteritum praeterfluentem, secundis Fortunis, recte sub manus succedant omnia, felicem habete Exitum, peroportune cedant quaevis, poenitete mala commissa, bona intermissa, Ecclesias, vobiscum, in viam reducite, Vos, easdemque sedulo corrigite, emandate omnia. O utinam! Singulis nostrum hoc dicatur, quod Josua sacerdoti, qui indutus vestibus sordidis stabat ante Angelum: (quo dicitur ipsum non caruisse peccatis) auferte vestimenta sordida ab eo. Ecce abstuli a te iniquitatem Tuam, et indui te matatoriis. Et dicit: ponite Cidarim mundum, super Caput eius, et induerunt eum Vestibus: Et Angelus Dni stabat. Et contestabatur Angelus Dni, Josuam, dicens: Haec dicit Dominus Exercituum: Si in viis meis ambulaveris, et custodiam meam custodieris: Tu quoque judicabis domum meam, et custodies atria mea, et dabo Tibi ambulantes de his, qui nunc hic assistunt: adjungam tibi comitatum Angelicum. O utinam! det nobis Dnus cor novum et spiritum novum ponat in medio nostri, et auferat cor lapideum de Carne nra, et det nobis cor carneum: et Spiritum suum ponat in medio nostri, et faciat, ut in praeceptis eius ambulemus, et iudicia eius custodiamus et operemur. Eadem opera diem novam Paenitentiae Jejunii et Precum edicere, decernereque placet, quae juvante Deo incidet in Dnicam, *diei 16. Januar. Nov. An. 1707.* Observabimus modum et ordinem, quem prius 26 8bris, et pro textu communiter exponendo, nobis jam servire poterit, caput 3 sancti Prophetae Jonae integrum, de quo cum Reverendis Dignitatibus vestris prolixius forte agam, ante terminum praestitutum, imprimis, si quaedam singulariter, et in specie, admonenda vel attingende obvenient.

Antequam finiam instantiam, rogatus, facio, pro templo Trniensi, incltyi Cottus Zoliensis, ubi Pastorem agit Reverendus Dnus Daniel Turdalius, Frater dilectus. Templum, quod Echo singularis, sub Dio, vehementissimo

Zachariae 3.
v. 3. et sequen.

Ezechiel
36. v. 26.
sequen.

fulmine olim concussum vix Fornice haeret, muris etiam hinc inde perforatis, ingredientibusque, ubi Verbum vitae proponitur, oppressionem minatur et mortem; habeat propositum ruinas restaurandi quod vix minus 400 Imperialium expensis, q. mihi nunciati sunt, exequentur. Juvate singuli conatus sacros, aliquid in Ecclesiis colligite, pro facultatibus Loci uniuscuiusque, et collectam ad Clarissimos Dnos Seniores, quilibet sui Contubernii, mittite, ut illius Trniensis Ecclesia deinde compos fiat. Pro Reverendo Dno Socero quoque, plurimum Reverendi Viri Dni Pauli Raphanidis, Pastoris Lazanensis, misero Ophthalmico, intercedo, ut pro modulo itidem juvete. Sed, quomodo vobis, Reverendi Viri, haec onera imponere praesumo? Qui in Cathedratico exigendo non ita pridem desudastis, ut jam forte debuissem impositionibus eiusmodi parcere? Verum, uti, pro prompta Liberalitate vestra, quam Deus remuneretur! Graas refero; ita non multas Excusaones cumulo, quia dandi necessitatem injunxit nobis Deus, et hunc cumulatissime vult rependere: Faciatis, quantum potestis, ultra vires non obligamini. Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis, calicem aquae frigidae, tantum in Nne Discipuli: Amen dico vobis, non perdet Mercedem suam. Valet Fratres dilectissimi et mecum ardentem optima exorate confidentissime, in Dno exspectate, istisque, cum Ecclesiis vestris et Domesticis Amice salutatis, hic et in aevum, fruimini. Dabam Schemnitzii, Anno Christi 1706. *die 19. Novembr.*

Matth.
10. v. 42.

Venerab: Clariss. et Doctis: Dignit: vestris: Fraternis Precibus et Studiis addictissimus

M. STEPHANUS PILARIK,
Superintendens *manu amanuensis,*
*cui propriam appono. mppria*¹

(Kívül:)

Almae Fraternalitati, Venerabilis Contubernii, Aug. Conf. Inclyti Comitatus Thurocziensis Fautoribus, Amicis, Fratribus in Christo dilectis. (39.)

¹ A szövegben dült betűvel szedett szavak Pilarik kezefrása. A többi az íródeáké. A levél kétségkívül egy több példányban kiállított circulare egyik példánya. —

33. Pilarik István superintendens — kerülete esperességeihez.

(Selmeczbánya, 1707 febr. 1.)

— Elmélkedés formájába öntött felhívás a bűnbánatra, melynek napjára, ápril 10-ére prédikáció-szövegül Dániel 9., 17–19. verseit tűzi ki.

ConCorDIaM HVngariae,
et
PaCeM Dona IesV ChrIste!

Viri Dei, admodum Reverendi, Amplissimi, Clarissimi, Doctissimi, Venerabilium Contuberniorum Domini Seniores, Ecclesiarum Pastores et Ministri fidelissimi, vigilantissimi, Fautores et Amici, in Christo Fratres, Coniunctissimi, Dilectissimi.

Propheta Amos (ex Hebraeorum recensione, inter Prophetas Minores tertius, congruo nomine sic dictus, i. e. Onus seu sarcina gravis, ab עִמּוּס oneravit, vel onus imposuit, quia vehemens est Propheta, quia comminationibus ac reprehensionibus onustus venit, ut Beat. Lutherus recte censet in praefatione Germanica, unde dicit ipse statim in inscriptione: דְּבַרֵי עִמּוּס quasi dicat: verba gravia, quae non terra sustinet, quemadmodum per Calumniam aiebat Amazia, Cap 7: 10.) hic, inquam Propheta, sicut primum hostibus Ecclesiae vicinis, Dei iudicia superventura, ob impenitentiam praedixerat, et deinde Iudaeos quoque et Israelitas graviter admonuit, eadem ipsis expectanda esse, nisi serio poenituerint; ita imprimis in Cap 4. praemissa exhortatione sarcastica ad idololatriam versu 4. 5. graves castigationes narrat, quibus Deus apud impenitentem populum, nihil praefecerit. Unde et ego dedi vobis (dicit Deus) stuporem dentium, in cunctis urbibus vestris, et indigentiam panum, in omnibus locis vestris, et non estis reversi ad me, dicit Dominus. Ego quoque prohi-

עִמּוּס

דְּבַרֵי
עִמּוּס

bui a vobis imbrem, cum adhuc tres Menses superessent, usque ad messem: et plui super unam civitatem, et super alteram civitatem non plui: pars una compluta est et pars super quam non luit ardet; Et venerunt duae et tres civitates ad unam civitatem ut biberent aquam, et non sunt satiatæ: et non redistis ad me, dicit Dominus. Percussi vos in vento urente et in arugine, multitudinem hortorum vestrorum et vinearum vestrarum, oliveta vestra et sicera vestra, comedit eruca: et non redistis ad me, dicit Dominus. Misi in vos mortem in via Aegypti, percussi in gladio juvenes vestros, usque ad captivitatem equorum vestrorum: et ascendere feci putredinem castrorum vestrorum in nares vestras: et non redistis ad me, dicit Dominus. Subverti vos, sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorrhham, et facti estis quasi torris raptus ex incendio: et non redistis ad me, dicit Dominus. Quapropter hæc faciam tibi Israël: et quia hæc facturus sum tibi, præparare in occursum Dei tui, Israel. A v. 6. usque ad 12. inclusive. Conqueritur Deus, non fame, non siccitate nec aliis agri calamitatibus, neque peste et bello, neque oppidorum subversionibus horrendis, ad poenitentiam, populum, compelli potuisse, plura superincumbentia mala minatur, nisi revocari se a peccatis patiantur. Sole hinc meridiano clarius e. causam cum omnium calamitatum, Genes. 2. v. 17. Cap. 3. v. 16. Romanorum 5. v. 12. Cap. 6. v. 23. tum eversionis Regnorum et oppidorum esse peccata corrigi nescia Siracid . . . v. 8. exemplo Sodomæ et Gomorrhæ, Genes. 19. Cananitarum, Levitic. 18. v. 24. 25. Nabucadnezaris, Danielis 4. Beltasaris, ibidem Caput 5. Hierosolymæ, Luc. 19. v. 43. 44. Unde Divus Cyprianus sermone 3. de lapsis: Hoc sunt peccata lapsis, quod grando frugibus, quod turbidum sidus arboribus, quod armentis pestitens vastitas, quod navigijs sæva tempestas. Nostris peccatis, exclamat Hieronymus in epistolis, Barbari fortes fiunt, nostris vitiis Romanus fugatur exercitus. Et contra salutariter monet Ambrosius

sermone 85. de Barbaris non timendis: Desine peccare, et civitas non peribit: Si peccare desieris, inimicus victus est.

Horum consideratione, pio instituto, ordinati sunt in inclytibus Comitatus nostris dies poenitentiales jejunii et precum publici, quovis quartali solemniter et conformiter ubivis in Ecclesiis celebrandi. Poenitentia est arca: (scribit Beatus Do. Joannes Stumpfuis in postilla Allegorica, Dominica 3. post Trinitatis pag 436) sicut in arca aliquid custoditur, ita etiam in poenitentia custoditur thesaurus omnium virtutum. Sicut vero Deus solus hanc arcam fabricat, ita etiam Diabolus unice studet illam confringere. Sicut Hagar Ab Angelo jussa est reverti ad Dominum ac Dominam, et humiliter se iisdem subicere, Genes: 16. Ita etiam Angelus ille Magnus jubet nos quotidie, ad Dominum nostrum, per veram poenitentiam reverti, Marc. 13. v. 15. jussit praedicari poenitentiam, Lucae. 24. v. 41. requirit a nobis veram humilitatem, ut agnoscamus peccata et revertamur per semitas luminis, Job. 24. v. 13. Poenitentia est aqua, sicut 1. Sam: 7. convenerunt in Mitzpah Israelitae, hauserunt aquam et coram Domino effuderunt: ita veri Israelitae conveniunt in Mitzpah vel in Specula Legis, et perspectis peccatorum sordibus, aquam verae contritionis in cordis fonte haustam ac per oculos scaturigines protuberantem, effundunt, Matt. 26. Sicut vero Israelitae aquam Mara, Exod. 15. bibere non poterant, nisi injecto ligno: ita etiam poenitentia non potest animae sitim sedare, nisi lignum vitae Christus injiciatur, quo dulceretur. Poenitentia est scala quaedam qua ascendimus in Hierusalem, cuius gradus sunt 7. i. e. 7. Psalmi poenitentiales. Sextus, est timor poenae: trigesimus, est dolor culpae: tricesimus octavus, spes veniae: quinquagesimus primus, amor munditiae; centesimus secundus, desiderium coelestis Patriae: centesimus tricesimus, diffidentia virtutis propriae: centesimus quadragesimus tertius, fiducia perseverantiae. Talis dies poenitentiae, jeju-

nij et precum noviter incidet, prosperante Deo! in diem 10. Aprilis, Dominicam Judica, qua JESUM nostrum, in navi quasi dormientem, exemplo Discipulorum in Evangelio praeterito, annitamur excitare, qui vitam secum habentes, et tamen de morte solliciti, in puppi super cervical svaviter quiescenti subinde inclamantes: Domine, conserva nos, perimus. Matt. 8. Vere in turbulento huius mundi pelago navicula Christi fluctuat, expericlitatur. Age igitur, quasi manu facta, coeamus in coetum, et Deum ambiamus orantes, et haec vis, Deo grata est. Tertull. in Apolog: Sic gratiose et potenter liberati exultabimus cum Discipulis, et cum Origene, Homil. 6. in divers: laeti exclamabimus: In omni conturbatione et contumelia patientiam teneamus, stabiles simus, fidem non deseramus. Etsi omnis iste mundus, tanquam mare ebulliat, atque in furorem consurgat: etsi omnes tempestates maris, id est omnes principatus et potestates mundi, concitentur, nolite, timere, nolite turbari, nolite contremiscere, nolite deficere. Omnes enim quotquot in fidei navicula, cum Domino navigatis: omnes quotquot in hac, nimirum Sanctae Ecclesiae navicula, cum DOMINO, per hunc undosum supernatatis mundum: etsi ipse DOMINVS pio dormiat somno, vestram patientiam et tolerantiam expectans, vel impiorum poenitentiam et conversionem sustinens, alacriter accedite ad eum, orationibus, instantes; atque cum Propheta dicentes: Exurge, quare obdormis, Domine? exurge, et ne repellas in finem! Exurge DOMINE, adjuva nos et libera nos propter nomen tuum. Omnibus DOMINVS imperat, omnibus comminatur, omnia mitigat, facitque tranquillitatem magnam, circa corpus et Spiritum, pacem Ecclesiae et serenitatem mundo. Scitis namque, quomodo saepius consilia infidelium commota, adversus veram et firmam Ecclesiam. Sed surgens Dominus increpavit ventos Daemonum, et omnes evanescere fecit, Audaces Adversarios fidei, magnamque pacem et tranquillitatem dedit Ecclesiae

suae. Mirabantur illi, quia mare compescitur: admiremur et nos, quando benignitates et benevolentias ostendit circa nos DOMINVS, quando de tumultibus nos liberat, quando ab inimicis insequentibus eruit. Miremur et admirantes gratias agamus: grati obediemus, obedienter timeamus, timentes diligamus, ut aeternae charitatis ab eodem haeredes efficiamur. Textum, ad ista obtinenda, nobis atque Reverendis Fratribus, in Christo honorandis, adsignandum duximus Daniel 9. v. 17. 18. 19. Ne vero aliquis hancce publicam diem translocet aut negligat, Venerab. Dni Seniores Contuberniorum diligenter intendent, intelleximus enim, aliquos forte exorbitasse, qua ratione scandali via paratur, eoque istae currentales, quas in id eo tempestivius mitto, in originali ad singulos ordine et incunctanter permeare possunt, ne quispiam habeat, quod excusationis loco praetendat, si privati ausus, aliquis imposterum, aliquam notam, incurrere velle, quod neminem facturum spero. Valete Fratres in Christo dilectissimi et cum domesticis et Ecclesiis per amice salvete. Schemnitzij, An. 1707. Calendis Februarii, quibus B. C. D. annum vitae 58. ingredior.

Plur. Rev. Ampl. Clariss. Doctiss. Dign. Vestris ad fraterna precum et amicitiae studia, nunquam non devinctis, paratiss.

M. STEPHANUS PILARIK
Superintendens mp.

(Kívül:)

1707. Venerabili Contubernio Augustanae Confessionis Inclyti Comitatus Thurocziensis, Dominis Fautoribus, Amicis, in Christo Fratribus, multum Dilectis Aestimandis.

34. Pilárik István superintendens körlevele.

(Selmezbánya, 1707 május 11.)

— A nevezetes ónodi országgyűlést megelőzőleg, mintegy balsejtelmtől győdtörve, búnbánatot rendel. —

Deus Pacis, qui eduxit Pastorem magnum ovium, in Sanguine Testamenti aeterni, Dominum nostrum IESUM Christum, aptet vos in omni opere bono, ut faciatis eius voluntatem, faciens in Vobis, quod placet coram se, per Jesum Christum, cui est gloria, in Secula Seculorum. Amen. Ebr. cap. 13. v. 20. 21.

Viri Venerab. admodum Reverendi, Clarissimi, Doctissimi: Domini, Fautores, Amici, Vicini, in Christo Fratres, Colendi, aestimandi!

Misericordias Domini innovari indies, testis est S. Propheta Jeremias, in Lament. cap. 3. v. 22. 23. sic scribens: Misericordiae Domini, quia non sumus consumpti: quia non defecerunt miserationes eius. NOVÆ DILVCVLO. Cui assentitur David, Filius Isai, vir confirmatus de Christo DEI Jacob, Svavis in Psalmis, Israël, 2. Sam. cap. 23. v. 1. in verbis, ex quibus nomen suum sortita est Dominica proxime praeterita, Psal. 89. v. 1. Misericordia, Domini in aeternum cantabo: Sicut etiam Psal. 33. v. 5. exclamavit: Misericordia Domini plena est terra.

Sed etiam veram pietatem (non fucatam Pietisticam, de quali S. Paulus, 2. Tim. 3. v. 5. Habentes Speciem quidem pietatis, Virtutem autem eius abnegantes, et hos devita) innovari decet apud nos indies, poenitentiae atque ardentium precum studia, pro necessitate publica omnium Statuum, in quam rem, idem divinus gentium Apostolus, scribit: 1. Tim. 2. v. 1. 2. 3. Obsecro igitur, primum omnium, fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus, pro Regibus et omnibus, qui in Sublimitate constituti sunt, ut quietam et tranquillam vitam agamus, in omni pietate et honestate: hoc

enim bonum est acceptum coram Salvatore nostro DEO. Convenit haec diligenter observare in proxima quoque Inclyti Regni Hungariae, Patriae nostrae dilectissimae Dieta Onodini celebranda, die 16. Mens. Praesentis Maji et eandem sequentibus, quae uti magnum rerum pondus habitura, ita non minore precum per nos, nostrasque Ecclesias, venit studio adjuvanda.

Istas igitur eo fine ad Venerab. nostra Contubernia dirigo, ut Eccles suas, quilibet Reverendor. ita ubique instruat, ut precibus communibus necessitas Dietae includatur, qua unice ad DEI gloriam, Veritatis Evangelicae incrementa et animarum sempiternam salutem, etiam reducendam temporalem tranquillitatem omnia colliment, ac concupitum scopum attingat, ad quod seria poenitentia ubique debemus concurrere.

Eadem occasione Clar. Dominis Senioribus imprimis, et per eosdem Singulis Contuberniis solenniter intimandum duxi ut ubivis imposterum insistatur conclusionibus in Inclyta Synodo Rosenbergensi nuper constitutis, ad cuius conformitatem noster etiam locus jam sese accomodavit. Vigilate, state in fide, viriliter agite et confortamini, omnia Vestra. In charitate agite. I. Cor. cap. 16. v. 13. 14.

Poenitentialis, jejunii et precum publica dies incidet in Festum S. Matthaei Apostoli, erit dies 21. Septembr. ubi textus, in communi praelegi et exponi soliti, observari possunt. Valete et cum Vestris et Ecclesiis, Salvete. Dabam Schemnitzii Anno Ch. 1707. die 11 Maji.

Venerab. et Rev. Dign. Vestris

in Domino addictissimus

M. STEPHANUS PILARIK
Superintendens m. p.

(Hátlapon:)

Currentales ad venerabile Contubernium Aug. Conf. Inclyti Comitatus Turocziensis, Fratres in Christo dilectissimos.

35. Blasius András turóczi esperes körlevele.

(Háj, 1708 ápril 4.)

— Superintendensi utasítás alapján a következő bűnbánati nap megünneplése ügyében intézkedik, egyúttal az esp. gyűlést május 7-ére Turóc-Szt-Mártonba hívja össze.

Viri Dei, Rndi et Clmi, Fratres in Chro & Amici
aestimatissi.

Gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et a Jesu
Christo, pro salute nostra in mortem tradito!

Cruciatus J. C. acerbissimos et mortem ignominio-
sissimam sequitur PASCHA laetum, quo pia Ecclesia
occinit grata mente Sacrum HALLELVJAH! Nos quoque
addecet Salvatori nostro gratificari: adjungamur itaque
mulierculis religiosis, aromata portantibus, memoresq.
semper simus unguenti *Gratiae*, quo uncti Sumus a sancto
illo (I. Joh. 2., 20.) h. e. Christo Domino, qui unctus est
praeter mensuram, de cuius plenitudine accipimus gratiam
pro gratia. Joh. 1. In hoc conservando et augendo, vlt
Orthodoxiae Christianae et fidei, hodie occupamur, sedulo
verbum Dei praedicando et gregem Dni nobis commis-
sum verbo divino et vita exemplari ad Christum ducendo.
Praeparemus etiam unguentum *misericordiae*, publico-
privatas calamitates considerantes, oremus studio indefesso
pro omnibus, compatiendo super contritione Joseph.
Amos. 6. Praeprimis qui in eminentia constituti sunt, ut
sub eorum potestate pacatam et piam vivere valeamus
vitam. I. Tim. 2. Nec non gratificari nos decet Chro Dno,
oleo *concordiae* in vita et doctrina, ut idem sapiamus,
eandem caritatem habentes, unanimes et idem sentientes
simus, monente Aplo ad Phil. 2. Sic erimus palmae Dni,
virentes, florentes, fructum ferentes, ex horto Ecclae Mili-
tantis in Triumphantem, una cum coetu nobis credito,
transplantandae. Quae uberius in Currentalibus Excellen.

D. Superinten Nri habentur: quibus obtemperandum est, et diem specificatum Philippi & Jacobi integre, publico jejunio et communi nostrae poenitentiae dicatum, concionibus tribus celebrabimus, dabimusq. operam, ut crescentibus undiq. periculis & calamitatibus, crescat, non decrescat nostra devotio, in cultu divino et piis precibus, tunc et quotidie, mane et vesperi, in templis nostris peragendis. Ne quid autem desit officio, et bono ordini servando, indico R. Cl. V. Congregationem nostram publicam Martinopoli habendam ad quam Dni Reverendi (nemine excepto, sub poena legali) una cum Dnis Rectoribus, vel vices gerentibus, comparere obligabantur, Deo sic volente die 7. Majj. circa horam mat. 8. Ubi modo consueto Concionem instituet in templo Rev. D. Matthias Polerecky Ecclae Ivancinensis Pastor. Ex Articulo De Scriptura Sacra. Concione peracta ingrediemur aedem Parochiae praetactae Eccl. Martinopol. cuius Clariss. D. Antistes et Almae Fraternalit. Consenior rogatur, ut hospitio, tandemq. absolutis negotiis, prandio tantum duor. vel trium ciborum, Rev. Dnos Confratres excipiat.

Dni Rev. Fratres monentur, ut Casus, vel si quae sint dissensiones & Controversiae in Ecclesiis, mature inspiciant, ad locum et terminum praespecificatum citent: juvante Deo dabitur opera ut complanentur omnia. Quae omnia ut commodius fiant, Dni Rev. de Cathedra nram Congregationem publicabunt, ne inposterum querelas intra privatos retorqueant parietes.

Jamque Fratres charissimi valete, vigilate & orate.
Dabam in Haj. A° 1708. die 4. April.

Vestris Rev. & Cl. Dignit. Fr. & Amicus faventissimus

ANDREAS BLASII
Ecclae Haien V. D. Min. & Ven. Cont.
Thur. immeritus Senior mp.

P. S. Dnis Rectoribus omnibus serio imponitur, ut circa festum Georgij, sive ipso festo die, instituant cum discipulis suis Examen Scholasticum, praesentibus praecipuis Patronibus & Scholasticorum (quibus sunt) parentibus, sub poena floreni unius.

Ad quod examen mature Patroni convocabuntur, Dni Rev. potissimum praesentes sint.

(Kivül:)

Currens Currat: Moschoviam, ad D. Andream, Neczpal, Jessen, Helenam, Turan, Szucan, Rutkam, Martinopolim, S. Petrum, D. Mariam, Ivancinam, Tot-Pronam, Skleno, Neo-Stubnam, qui referat.

(24.)

36. Blásius Andras turóczi esperés körlevele.

(Háj, 1708 júl 3.)

— Utasítások a superintendens egyházlátogatása dolgában. —

Viri DEI Admodum Reverendi & Clarissimi,

Salutem, pacem & omnigenam benedictionem a DEO Patre et fonte misericordiae R. D. V. cordicitus precor.

(. . . .) Currentales Excellentissimi D. Superintendentis quas die 3 Julii Mensis currentis & Anni accepi, horam circiter 12, eodem die, et eadem fere hora ad R. C. V. expedio. Dabant itaque operam singular. Ecclesiarum Dni Antistites et dilecti in Christo Jesu Fratres, ut idem Excell. Dnus Superintendens honorifice excipiatur, Dnus Antistes cum Dno Rectore et Scholasticis ac praecipuis auditoribus seu Patronis paulo in occursum Suae Excellentiae agrediantur, cum decenti salutatione. (Szélről: atq. pulsu campanarum). Peractis autem officiis, pro fatigio Suae Excellentiae praeter Cathedricum (quod manibus eiusdem assignandum erit) duo quoque fl. Rhen. quos Dni Parochiani tenentur praestare, sine tergiversatione praefato Dno Superintendenti exhibebuntur. Porro quae ad eandem

visitationem a sua Excellentia requiruntur, ex inclusis autenticis S. E. cognoscent Vrae Adm. R D. Quas in reliquo Sacratissimi Dei praesidio commendatas et valere cupio ac opto. Dabam raptim in Haj A° 1708 die 3 Julii.

V. R. D. In Christo I. Frater & amicus

ANDREAS BLASII

Eccl. Hajen. Pastor & Ven. Con. immeritus
Senior m. p.

P. S.: Spectantes ad D. Politicos Dni Rev. Fres, quor. interest cum iisdem D. Politicis A. C. communicent, cu. peculiaris tabellarius haberi non possit.

(Kívül:)

Currens Currat Moschoviam, ad S. Andream, Neczpal, Jessen, ad D. Helenam, Turann, Szucanum, Rutkam, S. Martinum, S. Petrum, D. Mariam, Ivancinam, Tot Pronam, Skleno: recurrat in Haj.

C
ito
itius
itissime

(43.)

37. Az eperjesi tót egyház — a neczpálihoz.

(Eperjes, 1734 május 17.)

— Lelkészt kér. —

Gratiam Domini Nostri Jesu Christi!

Illustrissimi, Spectabiles, Plurimum Rndi atque Clarissimi, Perillres ac Generosi, Amplissimi, Prudentes item ac Circumspecti, Domini Nobis Summopere colendi, venerandi!

Si qua ullibi reperitur hac tempestate, certe Nostram inter infelicissimas hoc in passu enumerandam Ecclesiam habemus, quippe tantis vicissitudinibus, tantis Sacri Ministerii mutationibus, ac recentissime vocationis etiam, Deus est testis, in Solidum Divinae, adeoque sollicitius omnino

respiciendae atq. observandae flebili eheu et cum prostitutione nostra conjunctae repudiatione, propemodum fractae et attonitae. Fatemur ecquidem Admodum Reverendum Dnum Pastorem sese initio difficiliorem in acceptanda orali vocatione exhibuisse; tandem vero Septemviris Nomine publico ad Suam Reverentiam deputatis stipulatis adeo manibus eius acceptationem spondidisse, atq. sequente dein die etiam Vocatorias scripto expressas, procul exceptione, vel scrutinii alicuius commemoratione benevole acceptasse, votis ab utrinq. piis intercedentibus. Exposuit quidem Sua Reverentia, quod itidem ingenue fatemur, mentem suam, cum jam in procinctu staret, sese etiam tum ad vocatorias reddendas paratam haberi, si vel minimorum quisque, quod in adversum excipiat, sese in promptu habere existimaret; sed enim consimilium inventus fuerat nemo, cum, ut nuper etiam insinuatam dedimus, communibus omnium, iisdemq. collectivis votis fuerit electus et quod amplius est, tantum sit apud omnes nullo excepto, optimi Viri desiderium, ut haud obscure (idegen kézzel: θελον τι) vocationi huic subesse proclive sit augurari. Viderint proinde qualiter semet a gravi reatu liberaturi sint apud Deum, quotquot vel in itinere, vel alibi etiam bonum virum a proposito nutui Divino obtemperandi, abstrahere ac revocare, imo legitimae Vocationi hoc ipso jam omni exceptione maiori obicem ponere adnitebantur. Saltem contra omnem praxim, quinimo dignitati Vocationis ministerialis ex asse contrarium id fore meminisse debebant, ut vocatoriae cum nescio quali exceptione aut late quaesito scrutinio condicionate acceptentur. Metuit sibi Admodum Rndus Dnus Pastor de arduis laboribus in ipsum heic derivendis, quibus superandis impar fortassis inveniretur, aut ante tempus conficiendus veniat. Recordabitur vero, de quo nulli debitamus, illius Apostoli Pauli II. Cor. XII., 9. graviore sane sibi labores in Ecclesia huiate subeundos imagnetur, necesse est atque revera sunt, cum

de eorum difficultate nimia nemo hucdum ministror. hujatum fuerit conquestus, ut potius etiam a trivialistis in casu necessitatis commode fuerint absoluti. Operarios caeter. Deus in vinea Sua deposcit, accedit . . . occasionem optimam, et facultatem liberam, concurrentibus praesertim feriis, pace communitatis habiturum fuisse, Praeceptorem quemcunque aut studiosorum Primae Classis loco sui subordinandi, suisque tali raone viribus et sanitati consulendi. Quare per Deum, eiusq. hic promovend. honorem & per comun. sacr. Viros O. O. Honoratissimos Dnos Nostros et Confratres in Christo desideratissimos iterato compellandos et exorandos esse duximus, velint haud gravatim sacrum hocce nostrum institutum pro virib. secundare, et viduatae ecclesiae nostrae, addimus ob intercedentem ex hisce circumstantiis, tam diuturnam, vacantiam iam iam adversariorum curriculis et periculis expositae, nobiscum una de probro et exemplari Verbi Divini Ministro prospicere cumq. Ecclesiis uno solum Pastore instructis, quem . . . elidere piaculo nobis ducamus, unum ex Venerabili ministerio Neczpalinensi nobis benevole conciliare atq. elargiri. Quod ipsum nos a Viris O. O. Honoratissis hoc certius impetraturos confidimus, ex quo nobis aluinde constat adesse illa in schola subjecta, quae defectum tantisper discedentis cum remanente adhuc Ministrorum altero commodissime supplere et si ita visum foret etiam in locum eiusd. suffici, consequenter pericula et metuendam disharmoniam in Ministerio avertere valebunt comodissime. Quod reliquum est, Inclytum Patronatum Neczpalinens. dnos nobis jugi observantia et pietate colendos, Divinae gratiae et protectioni: Nos & desideria nostra pia graosae Eorundem benevolentiae commendantes perseveramus

Inclytae Communitati

ad quaevis Christianae caritatis officia obstrictissimi

Datal Eperiess. 17. Majj.
1734.

N. N. Inspectores Patroni nec
non tota Communitas Evang.
Eper. Slav. Nat.

(Kívül:)

Illustrissimis, Spectabilibus, Rndis admodum et Clarissimis, Perillrit. ac Generosis, Amplissimis, Egregiis, item Prudentibus ac Circumspectis Dominis Ecclae Evangelicae Neczpalinen. Inspectoribus, Curatoribus et Patronis cett. (Tit. plen. hon.) Dominis et Fratribus in Christo Nobis omni honore suspiendis. Neczpalinum.

(46.)

38. Turzó János turóczi esperes körlevele.

(Neczpál, 1736 szept. 18.)

— Meghívó esperességi gyűlésre, melyet szept. 26-ára Ivankofaluba tűz ki. Jelzi, hogy Póhl Mihály Acsára hivatott el lelkészül. —

VIRI DEI

Plurimum Reverendi, Clarissimi item ac Doctissimi Domini Fautores, in Domino Fratres et Amici in visceribus Jesu Christi dilecti.

Jesum, Eiusdemque Spiritus gratiam!

Dulcissimus Salvator Discipulis suis veram humilitatem commendare volens, non sine causa proposuit illis exemplum pueruli ad imitandum dicens: Nisi fueritis et efficiamini sicut parvuli, minime ingrediamini in regnum coelorum. *Matth. XVIII. v. 3.* Noluit videlicet eos vacare ambitioni et superbiae in hac Ecclesia militante, quos vult esse consortes gloriae suae in Ecclesia triumphante. Nihil enim tam indecens Munere Apostolico judicavit Dominus, quam ambitionis et superbiae vestro percelli: suo ipsius exemplo ducens ad humilitatem dicens: Discite a me quia mitis sum et humilis cordi *Matth. XI. v. 29.*, et alibi dicit: quicumq. voluerit esse inter vos maximus sit Vester minister *Matth. XX. V. 26.* Quam virtutem licet suam omnibus, quot quod Domino sincere adhaerent Eiusdemque Spiritus Sanctissimi sunt instrumenta esse

commendatam volui, tamen in eadem porro colenda Vos quoque Viri Plurimum Reverendi et Clarissimi magis atque magis excitare, in eaque ut reor graviter currentibus veluti calcar addere: nihil prius, nihilve antiquius ducens, quam ut in hac eadem ego etiam Salvatoris et Domini mei Jesu Christi vestigia imitari possim: sciens et plane in numerato habens: DEVM superbis resistere, humilibus autem gratiam impertiri t. *Petri V. v. 5.* Dabunt itaque id Plurimum Reverendae et Clarissimae Dignitates Vestrae humilitati meae, quod provolutus ad pedes Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi, Vestras quoque plurimum Reverendas et Clarissimas Dignitates ad humilitatem omnibus Christi cultoribus, maxime vero Ecclesiae Ministris summe necessariam ac utilem excitare praesumam. Hoc enim ut facerem praeter Verbum Christi et exemplum eius, ipse quoque correptissimus status seculi in peius ruentis mihi fuit incitamento: utpote qui Deo etiam sacrata pectore subinde in avia abripit et fastu quodam inusitato animos eorum ita demulcet ut nisi gratiam Spiritus S. praesentem et inhabitantem haberent, facile in transversum ferri et turpiter ab humilitate desciscere possent. Testatam autem eandem ipso opere facient Plurimum Reverendae et Clarissimae Dignitates Vestrae, si, quod certo certius mihi polliceor Congregationi nostrae Generali quam in diem 26. Septembris, Anni currentis ex autoritate Legum Venerabilis huiusce Contubernii Dominorum Fratrum mihi attributa solenniter, sub sigillo tamen silentii publico, sese haud subdlexerint. Et ut constat singulis, quonam in loco sumus conventuri, id etiam significo ex certis iisdemque gravibus rationibus Ivankafalvae, et quidem in Loco Articulariter exciso nos conventuros. Ut itaque Plurim. Rndi Dni Fratres Ivankafalvenses Clarissimum Dnum Rectorem hoc nomine disponant, ut hospitium tantisper in Musaeo suo nobis indulgere velit peramanter rogo, nollem enim ut extra Locum

Articulariter excisum conveniamus. Poterit etiam tacite tamen Congregatio nostra insinuari Domino Perillustri Inspectori Adamo Oerdegh, Domino Perillustri Alexio Rakowszky et Domino Perillustri Judici Nobilium Petro Koncsek, haud excluso etiam Perillustri ac Generoso Domino Abrahamo Plathy et aliis primariis Patronis; quorum praesentiam quoque humillime expetendam duxi, ex ea potissimum ratione, ut praesentes videant nos nihil suscipere quod novitatem aliquam sapiat, nihil tractare, quod gloriae Divinae et Ordini Ecclesiastico contrarium esse possit. Sermonem sacrum ex Articulo III. Augustanae Confessionis Invariatae De Filio DEI, secundum ordinem jam inchoatum Plur. Rndus Dominus Michael Colophon Illustrissimi Domini Domini Liberi Baronis Pauli de Reva Concionator Aulicus est habiturus, qui etiam prout et reliqui Domini Fratres ut in tempore oportuno adsint hora puta octava ad summum nona fraterne monentur. Quia vero Plurimum Reverendus Dominus Michaël Pohlius Ecclesiae Articularis Neczpalensis Verbi Divini Minister dignissimus ad Ecclesiam Acsensem in Cottu Pestinensi existentem et a potiori Jurisdictioni Dominali Perillustris ac Grosi Domini Gabrielis Pronaj subjectam Eiusdemque Protectionem post Deum agnoscentem evocatur: et opera Eius non saltem Ecclesiae Neczpalensi cui cum summa laude ab aliquot iam annis una mecum in Verbo gratiae et S. S. Sacramentis ministrat, sed etiam toti nostrae Venerabili Fraternitati summe est utilis et necessaria. Visum proinde est mihi honestum et conveniens Eiusdem vocationem undiquaque legitimam Plurimum Rndis et Clarissimis Dignitatibus Vestris insinuare ac si non fuerit contrarium Voluntati divinae omni honesta et eaquidem fraterna ratione ad honorifice Eundem detinendum Plur. Rndas et Clariss. Dignitates Vestras invitare. Vel si aliter cum Eodem Domino Deo visum fuerit disponere, Votis ac suspiriis devotis Eundem prosequi ac cum benedictione

fraterna etsi non sine magno animorum nostrorum moerore Eundem dimittere, Deumque supplicibus exorare precibus, ut si hunc a nobis disjungere voluerit, in locum eius alium Orthodoxum aequae ac pium Virum surrogare dignetur. In reliquo Plurimum Rndas et Clarissimas Dignitates Vestras una cum charissimis nec non Illustrissimis Perillustribus ac Grosis Dnis Patronis gratiae Divinae commendo et maneo

Plurimum Reverendarum et Clarissimarum Dignitatum Vrar.

Fraterne ac sincere amantissimus et observatissimus

Dab. Neczpalini die
18. Sept. Ao 1736.

JOHANNES THURZO
Ecclae Art. Neczp. V. D. M. et Ven.
Contub. Senior immeritus m. p.

Si projectum a Pl. Rndo Domino Michaelae Colophon est continuatum potest praesentibus si placuerit adjungi, sin minus, saltem materiam illius seu argumentum subiciat et ad Rndd. Dn. Dawko primum dirigat, qui ad Neczpal vicissim remittet et hinc Ivankafalvam exmittetur.

(19.)

39. A turóczi papok és tanítók — Mohl Illés superintendenshez.¹

— Milecz Illés lelkészt pietismussal vádolják. —

Gratiam, pacem cum felici laborum progressu a
Deo ex animo voventes, nostra humillima (alatta:
promptissima) deferimus obsequia.

Bene quidem nobis constat, impedimentum Tibi in
laboribus aliis epistolam hance nostram cum . . . ducta

¹ Igen kusza és sok törléssel eléktelenített conceptus-szöveg. Kelete nincs, de, tekintettel Mohl következő levelére, keletkezése egész biztossággal 1738 végére vagy 1739 január elejére tehető.

Consideratione amica Apologiae Spenerianae per Rdum Dnum Eliam Miletz concinnatae creaturam; sed benevolentia Tua qua nos prosequeris, et officii ratio quod humeris Tuis est impositum, imo et monitum, quod litteris postremis expressum — speramus efficient, ut non alia quam paterna mente institutum hocce nostrum suscipias idque, ut re ipsa eveniat, debita submissione rogamus. Eo autem fine mittimus ad Te scriptum nostrum praesentibus literis annexum, ut cognoscas, quid de Postillis Speneri eorundemque Apologia passim in Patria nostra divulgata sentiamus. (Közbe 's utána 2 sor törlés). Fatemur sincere, nullam nos habere delectationem disputationibus, quia tamen et conscientia nostra et a virorum multorum de ecclesia bene meritorum . . . os .. servat, tacere minime poteramus (ismét 3 sor törlés) . . . dum vero hoc modo conscientiae et officii nostri partibus satisfactum arbitramur. Te et Ecclesiam et Collegas Tuos gratiae divinae nos autem paterno amori Tuo commendamus perseverantes

Summe Rdae Dig. Tuae

Cultores sinceri, Contubernii Turocziensis Aug. Conf. addicti Eccl. Verbi Divini Ministri, Scholar. que Rectores.

(Hátul, más kézzel:)

Summe Reverendo atque Amplissimo Domino ELIAE MOHL, Ecclesiae Modrensis Evangelicae Pastori primario & Vicinarum Superattendenti dignissimo, Fautori & Patri in Christo nobis venerando Modram.

40. Mohl Illés superintendens a turóczi esperességhez.

(Modor, 1739 január 9.)

— Az előző levélben foglalt vád tárgyában. Utóiratban könyör-
géseket rendel a háború és dögvész miatt. —

Pacem, Concordiam, σύνεσιν ἐν Παῶσι,
a Jesu Christo Principe Pacis!

VIRI Plurimum Reverendi, Clarissimi atque Doctis-
simi, δουλοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ reverandi

Fratres in visceribus Salvatoris nostri dilectissimi.

Pridem iam, Symmistae Venerandi, a vobis litteras, simulque genuinam informationem de Statu Ecclesiarum, in inclyto Comitatu Thurocziensi, desiderabam, ut sic rebus nostris et melius consulere, atque exigua opella mea commodum vestrum promovere potuissem, verum hac felicitate non prius, nisi sub exitum anni praeteriti, mihi perfrui licuit, dum Epistolam Vram communi nomine Venerabilis Contubernii Thurocziensis ad me perscriptam Clarissimus, jam Rndus Dnus Mudronyi mihi tradidit. Excepi eandem grato animo, avidisque auribus, utpote interpretem desideratissimum benevolentiae et amoris vestri singularis, quo me complecti dignati estis; contenta vero earundem nimirum quantum meum conturbabant spiritum, perspexi enim, quod motus, quibus antehac Ecclesia nostra in Saxonia et vicinia magno cum detrimento misere agitata est, hoc tempore vero per Dei gratiam jam sedata, rursus proh dolor! in Patria nostra afflictiissima, occasione editorum Postillorum Speneri, in linguam slavicam transpositorum exoriri incipient, quorum opiniones bonorum animos offendant ac turbant, hinc ne malum hoc ulterius serpat, damnumque Ecclae adferat, tempestivum remedium a me expetitis. Huic petitioni justissimae exigente officio meo, pridem jam satisfacissem, nisi labores cumulatissimi, quos morbus diutur-

nior Rndi Collegae mei caussavit, et defectus commodae occasionis promovendi Epistolam, me impeditissent, nunc exantlatis majoribus laboribus, ad instantiam Vestram, animi sensa sequentibus exprimere volui debuique.

1. Deum testor, Postilla haec me inscio transposita et impressa esse, hinc nulla culpa huius mali intestini mihi imputanda vel adscribenda est.

2. Si requisitus fuisset, omnimodo haec molimina ob causas gravissimas dissuasissem, vel adcuratam revisionem commendassem, quilibet enim vel mediocriter prudens subsecutura mala facile providere potuit. Speneri scripta, magis pro eruditis, qui iudicio discretionis pollent, quam pro simplicioribus sunt concinnata. Stylus eius est prolixus, obscurus ac per consequens taediosus, hunc qui in aliud idioma transponere satagit, facile contra mentem auctoris lapsus committere potest; habet utique locutiones peculiare in scriptis aliorum Theologorum non occurrentes; immiscet interdum varia Problemata, fundamentum fidei non tangentia, quae pro et contra inter Theologos ventilantur. Hinc attentus et in scriptura sacra optime versatus lector requiritur, qui mentem ipsius assequi et de rebus controversis rectum iudicium ferre praesumat. Meo iudicio longe melius sumtus collocati fuissent, si planus perspicuus et ad captum rudiorum accommodatior auctor, communi suffragio electus et adprobatas in lingua slavonica prodiisset, sic enim maior aedificatio et copiosior fructus in Eccliam redundare potuisset.

3. Exemplar horum Postillorum mihi nondum visum est, hinc paginas allegatas nec evolvere nec notata puncta in contextu legere hactenus potui, extra contextum vero aliorum dicta diiudicare est res difficillima, antecedentia et consequentia si probe pensitata fuerint, optimum lectori lumen suppeditant, sic enim multa, quae prima fronte durius dicta videntur, accedente benigna interpretatione clariora evadent.

4. Jam Remedium quod attinet, quo huic malo occurrendum, nullum melius suppeditare possum, quam quod ipse Spiritus Sanctus, per Apostolum Paulum nobis I. Thess. V. 21. commendat: πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε. Scripta enim ab hominibus profecta non sunt Θεόπνευστα et ab omni labe immunia, hinc adcurata probatione indigent, unica vero et tutissima regula fidei nostrae est verbum Dei firmum et infallibile, ad hanc amussim cuncta sunt referenda et examinanda. Quaecunque Apostolorum et ipsius Domini dictis congruunt, ea bene dicta habenda sunt et retinenda, ab his autem, quae inimica fidei videntur, abstinendum, monente Ambrosio ad h. l. Haec est praxis omni tempore in Eccla puriori a fidelibus observata, horum exemplum, si errores et devia declinare volumus, nobis omni cura est imitandum. Speneri scripta, si mihi vacat, interdum lego, quae sobrie et bene dicta sunt amplector, quae duriora videntur, sicco pede transeo, more apum, quae quicquid optimum in floribus est, in suam convertunt utilitatem, nociva vero araneis relinquunt.

5. Impressus liber, uti reor, nemini vi obtruditur, nemo ad emendum vel legendum compellitur, sed emtio et lectio stat in cuiusque arbitrio, qui eo offenditur, abstineat, aliumque planiorem auctorem, unde maiorem aedificationem sperare potest, sibi eligat.

6. Tandem a clamoribus publicis e suggestu ut abstineant, ex intimo amore fraterno, quem vobis adservo, svadeo, ne turbis excitatis et propagatis in Eccla nostra absque eo adflitissima, adversariis arma porrigantur, quibus nos tandem iugulabunt. Si quae monenda et excipienda sunt, ut id privatim fiat, Prudentia Theologica, quae Ministros Ecclae ornat et actiones eorum dirigere debet, exproscit. In scriptis Patrum varios deprehendimus naevulos, nec tamen eos statim damnamus, vel catalogo haereticorum adscribimus, sed eosdem ut hominibus condonamus. Eodem amoris adfectu simus animati erga Doctores

Ecclae nostrae, alioquin optime meritos. Spenerus me defensore non indiget, non enim in verba eius juravi, prostant eius scripta Apologetica in copia, in quibus ab erroribus se purgavit et contra adversarios strenue defendit, quae, quia pauci legunt hinc praejudiciis aliorum abrepti incidunt in λογομαχίας nunquam finiendas.

Hae sunt Presbyteri ac Fratres in Christo plurimum honorandi, tenuae considerationes meae, quas responsi loco vobiscum ex sincero amore communicare volui. Patet exinde me hac in parte innocentem esse et hosce privatos ausus non adprobare, multominus hisce turbis ansam aliquam porrexisse, sum enim per Dei gratiam in officio publico pacis et concordiae studiosissimus, quod omnes boni attestabuntur. Intentio Rndi Dni Miletz, ubi mihi persuadeo, fuit optima, interim maiorem Prudentiam Theologicam et meliorem Harmoniam cum reliquis Ministeriis in Hungaria omnes boni una mecum merito desiderant. Si monita vestra prudentissima observata fuissent, longe maior utilitas et aedificatio fuisset expectanda. Interea laudabilem Vigilantiam vestram in custodiendo nobilissimo verbi divini deposito, uti summopere adprobo, ita etiam imposteorum ὑποτόπωσιν ὑγιαίνόντων λόγων firmiter retinendam cum Apostolo Paulo 2. Timoth. 1. 13. vobis de meliori commendo, pergite, uti facitis, stationem vobis adsignatam pro virili tueri, ut doctrinae puritate et vitae integritate cedatis nemini.

Ultimo cum auspicio huius anni, quem Deus Clementissimus faustum felicemque nobis esse jubeat, uti in precibus quotidianis, sic etiam scripto vobis cuncta salutaria, ex animo adprecor. Tribuat is, qui est α et ω vobis ἐκ πλωρώματος αὐτοῦ (tanquam ex fonte indesinenter fluente) χάριν ἀντι χάριτος Joh. 1. 16., dona Spiritus Sui copiosissima: Prudentiam ad gubernandam Ecclesiam necessariam, vires corporis et animi sufficientes, benedictionemque in laboribus vestris, quos in honorem ipsius suscipitis, omnigenam, ut sic digne in Domo Dei versari, gloriam eius

auditorumque salutem pro virili promovere valeatis. Haec ut eveniant, una mecum Deum rogate indesinenter. Jam valetate Confratres in Christo dilectissimi, prolixissime a me salutati in Domino, cuius gratiae et protectioni vos vestrasque Ecclesias fideliter commendo, et amore et benevolentia vestra porro complectimini

Viri Rev. Clarissimi atque Doctissimi

Vestrum

συνπροεσβύτερον

et Fratrem in Christo candidum

ELIAM MOHL m. p.

Modrae d. 9. Jan. 1739.

P. S.: Dnis Patronis in Comitatu Thurotz. cum debito honoris cultu omnigenam salutem nuntio. In Comitatu Poson. et Nitr. preces peculiare publicas hora 4-ta vespertina pro avertendo bello et lue pestifera, ordinavi, hoc ut in Comitatu Vestro quoque observetur, suadeo.

(107.)

41. A turóczi esperesség válasza Mohl Illés superintendens levelére.¹

(1739.)

— Előbbi ügyben. —

Gratiam, misericordiam et pacem in Christo Jesu Dno nro precati humillima nostra deferimus servitia.

Summe Rnde, Amplisse. atq. Doctisse Dne, Fautor et Pater in Chro nobis venerende.

Pridem jam officio scribendi satisfacissemus, nisi desideratissam TVAM, vir Summe Rnde, psentiam prae-

¹ Conceptus, címzés, dátum és aláírás nélkül, azonban Mohl előbbi levele, a tartalom és a lap élére idegen kézzel írt megjegyzés („Epistola Cont. ad D. Superint. qua Apologiam Miletzianam”) a dolgot minden kétséget kizáró világításba helyezik.

stolati fuisset. Ita enim crebris Sermonibus ferebatur, vere adhuc praeterlapso TE, uti alias Ecclae ad inspectionem TVAM pertinentes, ita nostras etiam visitaturum. Sed cum jam aestas praeterierit et autumnus atque hyems peregrinationi adversa esse soleat, facile conicere nobis licet, TE vix ante futuram aestatem ad nos venturum. Quod proinde dudum jam in animis nostris constitutum habebamus, hoc praesenti epistola exprimimus, quam ut vultu benigno, uti Patrem decet, accipias, ea, qua par est animorum submissione rogamus. Epistolam TUAM, qua conveniebat, reverentia acceperamus, perlegeramus eiusdemque contenta intellexeramus. Monita TVA Paterna tantum apud nos valebant, ut silentium in re nobis commendata indicere nobis non dubitarem, eam imprimis ob causam, quod variis calamitatibus, iisque satis magnis, Ecclae Chri in Hungaria affligatur, quodque opiniones peculiares in Postillis Spenerianis existentes in Saxonia, et extra, non per unum tantum Doctorem sed per Academias integras fuerint confutatae. Agimus proinde TIBI vir summe Rnde amplissimas gratias, quod nobis paterno profecto modo respondere volueris, precati ut Deus TE quam diutissime salvum esse jubeat, dona pro administraone ardui TVI muneris necessaria augeat, ut nobis non solum, sed aliis etiam ad TE recurrentibus, consiliis TVIS subvenire et commoda Ecclae Chri promoveri valeas. Hoc tamen non sine animorum moerore perscribimus, quod posteaquam Lras TVAS obtinuimus, paucis interjecto tempore apologeticum scriptum sub nomine Rndi Dni Eliae Miletz ad nos pervenerit, quod etiam extra Comitatum huncce Thuroczenum passim volitare cognovimus. Idem scriptum (törlés) si apud Te quoque est, uti ex Apostolica tam praefatione quam ex conclusione ad TE fuisse directum colligere licet, videre poteris, quod Dnus interpres Postillor. non tantum opiniones Spenerianas suas faciat, defendere adnitatur, verum etiam

calumniis, quas non promeruimus, nos proscindat, cum tamen in literis nostris ac in punctis iisdem adnexis honestatis ratio habita sit. Proinde consiliis multor. inducti Scriptum huic epistolae nostrae adnexum concinnavimus, quo demonstrarem, pridem jam opiniones Spenerianas fuisse refutatas, et loca tam Scrae S. quam etiam Libror. Symb. . . . et Theologor. orthodoxor. (törlés) quae R. Dn. Miletz in medium producit, volens fulcire hypotheses Spenerianas, fuisse vindicata. Huiusce scripti specimen ad TE exmittimus, non solum ea, quae in hoc continentur, verum et eiusdem cum Dno Miletz communicacionem alto TVO iudicio submittentes. Hoc interea sancte pollicemur si rei huic medela adhibita fuerit, nos apud nos tantummodo exempli transmissi paria detenturos. Neque id probari nobis potuit, quod apologia Speneriana ad unum ex nobis per adolescentem quendam Posonio sit exmissa, et quidem uti scripserat idem adolescens jussu Dni autoris, quodque ad alia etiam loca passim mittatur. Caeterum ut Deus Eccliam sibi paterne commendatam habeat universam et nostram cumprimis afflictam in Patria existentem, ex animo deprecamur, TIBI constantem valetudinem, corpori animoque robur firmum (törlés) una cum Rndis Dnis Collegis TVIS (törlés) protectioni Divinae commendatis (törlés) ex animo precamur et ulteriori paterno TVO favori nos commendatos percupimus, perseverantes

Nominis TVI amplissimi

Vir Summe Rnde

cultores officiosissimi N. N.

(52.)

42. Pohl Mihály búcsúlevele a turóczi esperességhez.

(Neczpál, 1739 július 21.)

— Mikor Neczpálból Besztercebányára hivatott lelkésznek. — Érdekes e levele a pietismus elleni égő gyűlölete miatt. —

Plurimum Reverendi, Clarissimi et Doctissimi Viri,
Domini Fautores, in Domino Fratres et Amici
magnopere colendi.

Gratiam vobis et pacem. Ex quo habitavi Vobiscum et Vobis Fratribus atque Amicis usus sum, necessitudines Vestras fide, officiis ac industria in Ecclesias et Scholas eximias, semper colui, imo Vos omnes intime non solum dilexi sed et candide aestimavi et magnifeci. Quas vitae rationes scio nobis omnibus utilissimas fuisse nec dubito placuisse bonis, iis comprimis, qui Commodum Ecclae ex aequo aestimant, quique doctrinae puritatem cum vitae integritate conjunctam serio tutantur. Equidem credebam fore, ut dudum ita vinculo verae fraternae caritatis constructi dni Thurocenarum Ecclesiarum commoda pro ea, quem Deus in nos inbecillos clementer contulit gratia, una promoveamus, sed quae Dei est provida et paterna cura, sapientissima rerum nostrarum rectrix, cum nihil tale cogitarem et minime spectarem, a Vobis, sed vere cum dolore, aveller, si tamen is avelli potest, cuius cor Vobiscum perpetuo conjunctissimum, in mentem ipsam et animum plenam Vobis potestatem concedit. Corpore igitur nonnihil avellor, at mens et animus tanto firmiter Vobis adhaereant.

Quamobrem favete mihi Fratres et Amici constantissimi, et Vobis valedicenti benedicite. Ego dum cursim et alienoquoque tempore pauca haec scribo, magnopere et supplex Deum oro, uti Vobis millena benedictione benedicat. Vitam vestram, sanitatem, labores, Ecclesias et Scholas, quibus Vos praesse voluit, sibi paterne emendatas habeat,

tueatur, provehat, ut semper et diu pro gloria eius prospere agatis. Unum restat, ut de constantia et consensu meo in doctrina ac sigillatim in recentibus illis, quibus Satan sub specie pietatis Ecclesiam probat,¹⁾ controversiis, Vobis heic tester. Legi enim nuper admodum scriptum non neminis sed hominis turgidi, qui nescio quid de nobis commentus publice spargit, quasi dudum nos epistolae ad Summe Rdum Dn. Mohlium, in causa Versorum Speneri Postillarum exmissae poeniteat, imo ut tantum peccatum et iudicium male coctum doleamus, optat. Contra tales rerum et conscientiarum nostrarum petulantes arbitros, ut vobis constantem consensum confirmem, ego protestor, et illa omnia, quae simul egimus, quaeque prudentem et rerum ac afflictae Ecclesiae status intelligentem improbari nondum audivi, probo et sum probaturus. Non opto nec facile spero ut Speneri quis hypotheses suas faciat, et in afflictata nostra patria publice defendendas sumet. Sed tunc quoque, si id eveniat, Unitatem in Caritate defendere ac pro virili τὸς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν paratus ero. Jam valet Fratres et Amici in Domino Conjunctissimi, et si iustum putatis, Vestro testimonio ornatum a vobis dimittite

Vobis Viri Plurimum Rndi & Clarissimi

ad officia pietatis perpetuo deiunctum
MICHAËLEM POHLIUM m. p.

Deproper. ab Neczpalino die 21 Julii A° 1739.

(Kívül:)

Plurimum Reverendis, Clarissis et Doctissimis Viris,
Dominis Pastoribus, et Rectoribus Ecclesiarum et Scholarum Augnae Evangelicarum Thuroczenarum, Dominis Fauctoribus, Fratribus et Amicis in Domino conjunctissimis
in Fraternalitatis Congressu legendae.

(21.)

¹ L. előző két levelet.

43. Turzó János esperes körlevele.

(Neczpál, 1741 ápr. 11.)

— Esperességi gyűlést hirdet Neczpálba ápr. 19-én, melynek részletes programját is közli. Főpontok: Elintézendő peres ügyek. Iskolaügy. Pietizm us elleni apologia. —

Neczpall. 11. Aprilis 1741.

Viri

Plurimum Reverendi, Carissimi, Humanissimique
Dni Fratres in Christo, Fautores, & Amici mihi
in visceribus Jesu Christi charissimi.

Jesum ex mortuis resuscitatum loco praesidii &
salutis.

Si unquam conventu nostro opus fuit, nunc profecto, ut ad invicem conveniamus & mutuo de iis rebus, quae ad communem Ecclesiarum nobis concreditarum utilitatem pertinent, conferamus est necesse. Stimulum hanc in rem nobis praebent Leges Contubernii a Maioribus nostris sancitae, quae quotannis in Vere & Autumno necessitatem conveniendi nobis imponunt: quarum subscriptio quoque obligat & obstringit singula membra fraternitatis nostrae, ut haud gravatim ad invicem compareant, Legibusque obsequium debitum praestent. Ad haec accedunt etiam alia, quae hanc occasione sunt pertractanda.

1. Incorporandi mystico nostro corpori veniunt Clarissimus Dnus Ladislaus Ördögh, Scholae Ivankafalvensis Articulae Dnos Rector & Humanissimus Dnus N. Baross, Scholae Eiusdem Praeceptor et Organista, qui etiam, ut vocationes suas de more & ordine accepto Fraternitati nostrae praesentent, ac in numerum Fraternitatis nostrae recipi cupiant, eorum interest.

2. Quia vero quidpiam his antegressis temporibus a quibusdam membris Fraternitatis nostrae admissum est, quod ex amore fraterno accomodare volentes omnes & singulos duxi monendos, tam Plurimum Reverendos Dnos

Fratres, quam etiam Clarissimos Dnos Rectores, Humanissimosque Dnos Praeceptores, ne sese huic nostrae Congregationi qualicumque sub praetextu subducant, sed frequentes Neczpalinum Eiusdemque Locum Articularem die futuro Mercuri post Dominicam Misericordias hora matutina 8 compareant, ac si qui implicitos se sentiant, testimoniis debitis instructi, uti jam moniti sunt, praeviam veniant: Qua occasione Plurimum Reverendus Dnus Frater & Collega meus Paulus Kusmany ex Article 12. Augustanae Confessionis de Penitentia sonante, sermonem sacrum est habiturus.

3. Insinuabunt porro Plurimum Rndi Dni Fratres Ivankofalvenses Dno Perillustri Inspectori & praecipuis Dnis Perillustribus Patronis Congregationem nostram Neczpalini habendam, in qua si quidpiam monendum habent, ut candide & sincere moneant honorifice requiruntur, maxime circa methodum studiorum & si quae sunt alia.

4. Hospitium Conventui nostro ipse lubens praeberem; nisi impedimenta domestica & filioli infirmitas necessitatem hanc mihi imponerent, ut invitus licet & cum verecundia Plurimum Rndum Dnum Fratrem & Collegam meum Dnum Paulum Kusmany hoc nomine requirere necessum habeam, qui etiam per me requisitus ultro hospitium & accomodationem Plurimum Reverendorum D. Fratrum, Clarissimorum D. Rectorum & Praeceptorum in se assumsit.

5. Plurimum Reverendus Dn. Michaël Colophon, Illustrissimi Domini Liberi Baronis Pauli de Reva Concionator Aulicus & Fraternitatis nostrae Notarius rogatur, ut scriptum Anti-Miletzianum pure descriptum Fraternitati nostrae cum Duplici Eiusdem exemplo, referat, fors opere pretium est futurum, si quemadmodum in Ecclesia superiore factum est, hic quoque occasione conventus nostri, in praesentia nonnullorum Dnorum Patronorum praelegatur, atque sic, si opus fuerit, vel exmittatur ad Dnum

Superintendentem, vel ad eius adventum, cum eo repraesentando, differatur.

Jam divinae gratiae Plurimum Reverendas, Clarissimas, Humanissimasque Dignitates Vestras commendo & constanter persevero

Plurimum Reverendarum, Clarissimarum Humanissimaeque Dignitatum Vestrarum

Conservus & Frater in Christo

JOHANNES TURZO

Ven. Contubernii immesitus senior mp.

(Kívül:)

Currens hoc ordine currat: 1. In Sklabinkam. 2. In Stiawnnikam, unde referret 3. Neczpalinum, atque inde 4. Ivankofalvam & 5. In Dvoretz, unde occasione Congregationis referri possunt.

(28.)

44. Turzó János turóczi esperes — Severini Pál garamszeghi lelkészhez.

(Neczpál, 1741 júl. 3.)¹

— A pietizmusról. —

Adm. Rnde Clarissime Amplissime Dne Fautor et
in Christo Frater mihi conjunctissime!

Jesus Christus Petro et sociis Eius benedicens benedicat etiam Clar. R. D. Tuae tuisque conatibus et laboribus ex alto precor . . .

Pietismum resectum Idiomate Slavonico per Pl. R. D. Tuam conscriptum ego cum Ven. Fraternalitate mea grato accepi animo, eodemque lecto et perlecto Pl. R. D. Tuae

¹ Fogalmazvány, több törléssel.

Orthodoxiam et summam in collectione Pietisticorum errorum diligentiam, ac pro Veritate Evangelica vigilantiam undiquaque probo: hoc unicum, tamquam sincere addictum (pace tamen) Pl. R. Tuae in Votis habens, ne is Idiomate Slavonico prodeat, sed potius manibus eruditorum in latino Idiomate volvatur. Et siquidem in eodem Ecclesiae Evangelicae membra in vera et falsa dividuntur adeoque ipsa Ecclesia Evang. contra se dici (olvashatlan javítás) vereor, ne fors per divisionem ipsam hostibus in manus gladius porrigatur quo nos utrosque persequendos utraque parte . . . (hosszabb törlés).

Ad Contubernium autem nostrum quod attinet, illud etsi ex animo Pietismum detestetur, Eundemque ex Verbo Dei data occasione oppugnet, Spenerianosque errores impugnet: tamen considerans Statum turbatum Ecclesiae Evangelicae omnimode cavet ne fors ad publicum certamen cum defensoribus Eius deveniat ac adversarios contra Ecclesiam Evangelicam concitet, et in optima causa occupatum cum iis, qui adversam partem tuendam susceperunt, luat, ipsamque Eccliam Evangelicam periculi alicui involvat: praesertim cum in Modrensi Conventu Dno Superintendenti nostro loco instructionis a Sacro et Politico ordine id datum sit et injunctum: *ut controversias Theologicas scienter motas, et inter ipsos Evangelicos vigentes speciatim motus de Pietismo supprimat, non foveat, sed utrique parti silentium imponat etc.* Hinc eo ipso iudicium de hoc scripto . . sibi non esse integrum, salva autoritate huius legis Districtualis, existimat; ac et id dolet, quod iudicium suum de Spenerianis ad alios praeter Dni Superintendentis manus pervenerit, utpote quod cum eo solo communicandum voluit.

Mitto autem scriptum illud Anti-Pietisticum ad R. D. Galli cum Ministerio Cremniciensi juxta instructionem mihi datam communicandum ac tandem ubi inde relatum fuerit, Pl. Rndae Dign. TVAE restituendum. Quod reliquum est, meo et Fratrum nomine Adm. Pl. Rndae Dignitati

TVAE fausta quaevis et felicia, precor, utque feliciter operare in eccl. Dei ac prospere vivere valereque possit, cupio, perseverans

Plurimum Reverendae Dignitatis TUAE

Conservus et Frater sin.

Dab. Netzpallini 1741.

die 3. Julii.

JOHANNES THURZO.

Plurimum Reverendo Charissimo Amplissimoque Domino Paulo Severini Ecclae Artic. Garamszegiensis Verbi Dni ministro dignissimo etc. Domino Fautori et in Christo Fratri mihi summpere colendo.

Garamszegh.

(103.)

45. Turzó János körlevele.

(Neczpál, 1741 szept. 20.)

— Esperességi gyűlést hirdet szept. 25-ére Ivankofaluba, melynek egyik főtárgya a pietismus ellen való czáfolat. —

Viri

Plurimum Reverendi, Clarissimi, Doctissimi, Humanissimique, Domini Fautores, in Christo Fratres & Amici aestimatissimi.

Salutem, Pacem divinamque benedictionem precatus, mea Fraternalis offero officia.

In quae tempora incidit aetas nostra, optime notum perspectumque est omnibus qui accuratius rerum omnium vicissitudines sibi proponunt considerandas. Nimirum omnia bellum minantur, et quod non sine dolore fatendum Christiani mutuo se conficiunt, jurato hosti Nnis Christiani e longe intuenti et in sinu sibi hoc nomine gratulanti. Nec regna solum Incolasque eorum bellona infestat, sed sacra quoque pulpita lacessit et Ecclesiam Christi sanguine redemptam vario ac nefario modo percellit, talia spargendo,

quae non ad pacem Hierusalem tendunt, sed potius ad eius destructionem. Haec talia intimius considerantes justum et aequum est ut Deum supplices oremus, velit inimicitias in Regnis Christianis exortas componere, easdemque in concordiam et pacem desideratam dirigere ac definire, imprimis autem Ecelesiam in Unitate Spiritus conservari ac facere, ut vincula fidei et Charitatis conjuncti in justitia et sanctitate Deo nostro toto vitae tempore servire queamus, Sathana sub pedibus nostris eiusquae asseclis contritis. His praemissis praemittendis, Plurimum, Reverendas Clarissimas Humanissimasque Dignitates Vras ad Conventum nostrum die futuro Lunae hoc est 25. Septembris celebrandum Ivankofalvae honorifice invito et paterne ac amice hortor et moneo, ne quispiam nisi infirmitati laborans quapiam, sese Congregationi nostrae subducat, nisi velit poenam Legibus Contubernii indictam incurrere. Hospitium a Dno PerillustriInspectore in schola Loci Articularis per Dnos Rndos impetretur et praecipue Dnor. Patronor. ad eandem Congregationem nostram invitentur. Et quia Clarissimus Dnus. Patzky Rector scholae nostrae Neczpalensis ex totius corporis debilitate laborans et septeno saltem die Liptovio redux sese pro concione habenda preparare non valeret, Clariss. autem Dnus Rector Ivankofalvensis propter studia jam fors inchoata tantum temporis ad praeparandum sese pro eadem sacra concione vix haberet, et ego quoque propter debilitatem virium concatenatos labores, Concionem puta in Festo Matthaei et die Dominico habendam digne memet praeparare pro ea occasione non possum: itaque ut precibus saltem et explicatione Biblica ex summariis Wittenbergensibus praelegi solita sacra pia Rndor Dnor. Fratrum unum absolvantur hoc vice rogo, in posterum compensaturi, quod nunc per temporis brevitatem non quimus. Caeterum quae in Conventu hocce nostro agitabuntur, sine dubio omnibus est notum nimirum 1, praelegentur Leges, 2-do scriptum

nostrum Apologiae Miletzianae oppositum jam ter descriptum revidebitur et quid cum eo faciendum erit, deliberabitur, Ac 3. Si quid v. in superiori Ecclesia occurreret v. alibi etiam accomodabitur, atque sic omnibus in pace transactis quisque sese ad locum vocationis suae conferet et sua graviter perficiet. Jam divinae gratiae Pl. Reverendas, Clarissimas, Humanissimasque Dignitates Vestras commendo et constanter persevero

Pl. Rndar. Clarissimar. Humanissimar. Dignitatum Vestrarum.

Neczipall die 20 Septembris

Anno 1741.

cultor et frater sincerus

JOHANNES TURZO m. p.

V. C. senior.

(Kívül:)

Currens hoc ordine currat.

1. Neczpalino in Sklabyńkam, inde 2. In Stiavnitskam.
3. Ivankofalvam & 4. In Dworecz.

(35.)

46. Kivonat a turóczi esperesség 1742 október 8-iki jegyzőkönyvéből.

— Az esketéseknek vasárnapról keddre való áthelyezése dolgában. —

Ad Instantiam Perillustris Dni Inspectoris Ecclesiae Articularis Ivankofalvensis Dni Adami Oerdegh, et reliquorum Dnor. Patronorum in Congregatione Vener. Fraternalitatis Ivankofalvae die 8 Octobris 1742 celebratae praesentium, Paria Deliberationis puncti secundi, communicantur.

Summe Reverendus Dnus Elias Mohl, Ecclesiae Modrensis Pastor et Districtus Posoniensis Superintendens, praeterito mense Augusto in nostro Cottu Thurocziensi visitationem Ecclesiarum feliciter instituit. Qua occasione

commendavit, ut copula quae hactenus diebus Dominicis cum subsequente solennitate nuptiali instituebantur, progressu temporis die Martis absoluantur, ne per solennitates similes, dies cultui Divino destinatus profanetur. Quia vero salutare hocce institutum ab Eccla Netzpalliensi est receptum et usu etiam roboratum, hinc unanimi consensu ministerii et Dnorum Patronorum constitutum est, ut in Ecclesia Ivankofalvensi etiam publice in congregatione totius inclyti Patronatus negotium hocce per Dnum Inspectorem proponatur, atque sic omnes ad receptionem constitutionis huius disponantur

Per me JOHANNEM TURZO
Eccl. Artic. Neczpal V. D. M.
et Ven. Contub. Seniore m. p.

(37.)

47. Chovan Sámuel — a pest-békési esperesség lelkészeihez:

(Acsa, 1743 október 13.)

— Superintendens-választás ügyében. —

Plurimum Rndi, Clarissimi, Doctissimiq. Domini
Fratres in IESV, Fautores & Amici intime Colendi.

Gratia Dni nostri Jesu Christi sit cum omnibus vobis.

Post mutuam, Venerabiliu. Montan. huius Districtus
Contuberniorum Consensum in Candidandis, ad Munus
Superintendentale Quatuor *viris* pientissime declaratum,
prodit tandem, Q. D. B. V. Eorum repraesentatio, manu,
ut cernere est, Spectabilis Dni *Georgii Radvanszky* exa-
rata. Communibus nimirum suffragiis submittuntur viri
summe Rndi, Coelestis Doctrinae non minus, quam vitae

puritate Gravissimi, Rndus Dnus *Paulus Severini* Garamszegiensis, Rndus Dnus *Samuel Hruskovitz* Neosol. Rndus Dnus *Joh. Sextius* Kremnicziens. & Rn. Dominus *Johannes Schmidius* Aszodien Eccl. V. D. Mr. fidelissimi. Quanto igitur ex omnibus, et singulis nobis, carius est, *tranquillum* atq. ad incrementum Regni Christi compositum regimen Evangelico. Ecclesiasticum, tanto maiori adlaborabunt Pl. Rndae Dignitates Vrae studio, ut, omni seposito pjudicio (noxa est sanioribus consiliis) importunoque studio partium, Communem hanc caussam, quilibet Plurimorum Rndor. Dnor. Confratrum, sancte, serio, ac fideliter assumendo, sensa animi sui libere declaret, ac, in quem ex repraesentatis iam viris Pl. Rndis maxime propenderet, Cuiusve, sive in sanctiori munere, sive in vita Exemplari, salutaribus consiliis moderari ultro cuperet, more modoq. in venerabili Contubernio nostro usu receptis, suffragium suum, in schedam decenter obsignatam, hisque Publicis nostris fideliter involutam, coniiciat, ac tandem, serio non minus, quam tempestive his peractis, per domesticum, uti fieri solet ac decet, Scholae Moderatorem, Vicinae, prouti in Cursu est, Ecclae, rite referri faciat.

Rogantur porro Pl. Rndae Dignitates Vrae, ut, qua quisque sinceritate, vota sua separata atq. clausa esse voluerit, eodem omnino candore caveat, ne obsignatum alterius suffragium curiosus involet, sed dispositionem hanc *Divinam*, vocibus Populi involutam, ad tempus debitum intactam relinquat. Quanto igitur diutius Catedra Superintendentalis manebat vacua, magno Rei-publicae nostrae incommodo, tanto fidelius res veniet acceleranda, et vel ideo etiam, quod spectabilis Dominus *Georgius Radvánszky*, cum pluribus. Sanctionis huius negotii Promotoribus, propediem huc ad Acsam sit venturus, tumque ex conspectu suffragiorum, partim de pfigendo Termino Inaugurationis, partim de necessariis Dispositionibus in tempore instituendis, tractaturus.

Cetera Servator noster optimus, animarum nostrarum
Archi-Episcopus, causae huic suae benignus adsit & faveat,
studiaq. ac consilio nostra ita gubernet, ut promotioni
Regni Gratiae inserviant, atq. ad nostram nostrorumq.
salutem ac utilitatem conferri possint.

Haec dum ex Commissione Perillustris Dominis
Patroni, Domini *Gabrielis Prónay*, in absentia Pl. Rndi
Dni Senioris nostri scribo prouti Pl. Rndas Dvras debita
animi subjectione reveoreor, ita easdem feliciter vivere
cupiens persevero

Pl. Rndis Dignitatibus Vris

Extradatum in Acsa
die 13 Octobris
CIO DCCCXLIII.

ad quaevis officia Pietatis
devinctissimus

SAMUEL CHOVAN m. p.
Ecclae Acsen. V. D. M. et Venerab.
Contub. Pesth-Békésien. ord.
Notarius.

48. Dömjén Gergely — Ráday Gedeonhoz.

(Bécs 1753 márcz. 29.)

— A filiális egyházaknak lelki gondozása s az agárdi eset dolgában. —

Spectabilis ac Generose Domine, Fautor mihi
Colendissime!

Az elmúlt Esztendőben in 9-bri Nemes Zemplén
Aba-Uj Szabolcs és Ungvár Vármegyék részéről azon idő-
ben ide fel lévő Deputatusaink által a Filiális Ecclesiák
dolgában beadott Instántiákra Flges Asszonyunk kegyel-
messen parancsolni méltóztatott a Flges Cancellariának,
hogy azon beadott Instantiakra Referadát adgyon. Mellyet
fel is adott sub dato 28. 9-bris 1752. Azon Referádában

Instantiánkban befoglaltatott 4 kiváltképen való Okaink genuine eő Felségének referaltattak és utollyára az is proponaltatott, hogy si non aliter saltem ex Gratia excursum Ministrorum nostror ad Loca Filialia petamus admitti. A maga Opiniojában a Cancellaria a mi Okainkat punctuatum felvette és eő Flge előtt egészen enerválni kívánta, a minthogy végét el is érte. Most én azt nem inquirálok, hogy mitsoda Motivumokkal érte el végét a Cancellaria, ha Isten szembe juttatna iránta bővebben szólhatnánk, elég az, hogy eő Felsége a Ministerialis Conferentiára küldötte a Cancellaria Referadáját és die 17^a Aprilis huius Anni ott is ventiláltatta. Minthogy a Conferentia is a Cancellaria Opiniojához accedált, eő Flge is confirmalta, hogy Praedicatoraink a Filialis Ecclesiákra ne merészellenek excuralni. A mint én észre veszem, nem annyira esünk el a Filialis Ecclesiaktul, hogy Ratioink helyesek nem volnának, mint azért, hogy a Leopoldina Resolutio de A^o 91. praeteriti Seculi egyszer pro Explanacione Regia per Carolinam Resolutionem tetettetvén, a mellyben disertis Verbis inhibeatatnak Praedicatoraink ut ab omnibus muniis Parochialibus uti est baptizare etc tanquam ad Exercitium publicum Spectantibus in Locis ubi Articulatoriter iisdem concessum non est omnio supersedeant etc. azt mint idealis Resolutiot eő Flge alteralni nem kívannya. A mi pedig a Gratiát illeti, azt állittyta a Cancellaria, hogy ha ex Gratia kell valaminek lenni, ahhoz a Catholica Religionak több jussa vagyon, él a Flges Cancellaria még más expressiokkal is, a melyeket ha Isten szembe juttatna pro directione ulteriori megjelentenek. Most ugyan semmi parancsolat nem mégyen, hanem tsak a Locumtenentiale Consiliumra bízattatik ezen ideanak egy más uton való Executiója. Hanem ez egy specificus Casus respectu Possessionis Agárd vetetődött fel és a determinaltatott, hogy ha recurallunk magunk Jussának edoctiójára minden legalis Circumstantiák és mediumok megengedtesenek.

Az Asszony kedvesemmel együtt alázatossan tisztelem,
magamat pedig az bs gratiajába ajánlom és maradok

Az Urnak

Viennae 1753. 29 May

alázatos szolg.

DÖMJÉN GERGELY mp.

Borítékon:

Monsieur Monsieur Gedeon Radai de Ráda mon tres
favorable Fauteur

Pr. Buda-Kerepes.

á'Péczel.

49. Fábri Pál udvari lelkészi meghívó levele.

(Szent-Kereszt, 1762 april 8.)

— Nemes-podhragi udvari lelkészül. —

Nachdeme durch Göttliche Disposition und einmöthige Wahl Einer Löbl. Gemeine zu Podhrad, Mein Hoff-Prediger der Ehr-Würdige Herr Johann Hajnal zu derenselben künftigen Seel-Sorger beruffen worden; Ich auch erwehrte Löbl. Gemeine zu consoliren, Ihn aber zu befördern beflissen, desshalben denselben dahin erlasse: Dahern wilens, Meines Hoffs dergestalt erledigtes Prediger-Ambt, mit einem gründlich gelehrten Haushalter und Verkündiger dess reinen Wortes Gottes und exemplarischen Liebhaber eines Gottgefälligen Christlichen Wandels zu versorgen; beruffe in zuversichtlichem Vertrauen zu dergleichen Eigenschaften Irro Persohn, Sie Herrn Paul Fabri zu meinem und meines Hauses treüfleissigen Seel-Sorger und erbaulichen Hoff-Prediger, durch dessen nachamungs-würdigen Lebens-Wandel, auch zugleich desselben reinen und unverfälschten Vortrag Göttlicher Wahrheiten jeder Zeit bestätigt zu sehen verhoffen und würrklich gewärtig sein will;

und dabey zugleich auch die Information Meiner Tochter und der Ihr zugesellschafteten Adelichen Jugend, sowohl in dem lauterem Christenthum, als auch in andern convenablen Wissenschaften, so wie Ich es vor gutt befinden werde, Seiner treuen und unverdrossenen Obliegenheit anvertraue und übergebe.

Wie nun also mir vorbehalte, dass erwehnter Herr Hoff-Prediger dieses Ambt, ohne eine anderweitige vocation innerhalb zwey Jahren anzunehmen, verbunden seyn wird, zu verwalten: So im Gegentheil wird Selbeter unter benandter Zeit oder so lange es auch nachgehends Ihme selbst oder auch der Göttlichen Providence sothanem ambe bey mir vorzustehen gefällig sein wird, zu seiner honetten Unterhaltung im fixes jährliches Salarium von hundert floren rheinisch, dann bey celebrirung jedemahliger Comunion ein honettes Honorarium, und die frei Taffel während Seines ledigen Standes, im fall Seiner Verehligung aber ein convenables Deputat, von mir zu gewarten und zu geniessen haben. Urkund dessen Meine Namens-Unterschrift. Heilig Creütz d. 8-ten Aprill Anno 1762.

ANNA MARIA Freyin Von HELLENBACH
geb. JANÓKI von RACHO Vittib. m. p.

(4.)

50. Coburg Jósiás herczeg — br. Prónay Lászlóhoz.

(Buda, 1791 okt. 9.)

— A zsinati tárgyalások sikerét kockáztató esküformula békés megállapítása dolgában. —

Hochwohlgebohrner Freyherr!

Insonderst hochgeehrtester Herr Baron!

Eur. Hochwohlgeb. werden mir nicht verdenken,
dass ich als dermahlicher Lands Mann der ungarischen

Nation und als Glaubens Genosse der Augsburg. Confession, Ihnen bekennen mus, dass mir die bey der hier versamleten Synode eingerissene uneinigkeit (wo man doch Nichts als Sanftmuth und Gelassenheit erwarten sollte) sehr Nahe geht, und ich billig befürchten mus dass hiedurch die besondere Gnaden Sr. May. verschärzt werden dürften. Ist es mir erlaubt meine Wohlmeinung zu sagen? So wäre es dieses, dass da das Misverständnis über die Symbolischen = Bücher entstanden zu seyn scheint, wohl das Beste bey der Juraments Formel der prediger und Superintendenten nebst der Heil. Schrift nur des Augsburgischen Glaubens-Bekennnisses erwähnt werde, so wie es die Wiener Agende vorschreibt, so mit Allerhöchster Bestätigung verfertigt worden ist, oder Falls auch dieses nicht Beyfall finden sollte? nur diese allgemeine Formel eingeschaltet werde, dass sich der Schwörende der Lehre der Heil. Schrift und jener Bekänntnisse, vermöge wir hier Landes recipirt worden sind, gemäs verhalten und Solche lehren wolle. Solte ich zu viel gethan haben, so bitte ich es dem Gefühl zu zu schreiben, so ich vor das Wohl meiner Glaubens-Genossen empfinde, der ich mit aller Hochachtung zu seyn die Ehre habe

Eur Hochwohlgeb.

Ofen, d. 9-ten october 1791.

ergebenster Diener

PR. KOBURG m. p.

(Kívül:)

A Monsieur Monsieur Baron Ladislaus Pronay, Consellier de Sa Maj. Imp. Roy: Apost. (Pecsét, a Coburg-czímerrel.)

Pest.

51. Báró Prónay László — Coburg Josias herceghez.

(Pest, 1791 okt. 10.)

— Ugyanazon ügben. Sajátkezűleg rávezetve előbbi levél hátlap-
jára: «Abschrift der Antwort» czímen. —

Durchlautigster Prinz !

Eurer Durchlaut gestrige gnädige Zuschrift las ich mit schuldigster Ehrerbietung und inniger Rührung und eben die Gesinnung schien ich mir bey der ganzen Synode deutlich wahrzunehmen, als sie öffentlich vorgelesen wurde. Sie erfüllte unsere Herzen mit tiefster Verehrung Ew. Durchlaut grosser Theilnehmung sowohl überhaupt an der Wohlfart unseres Vaterlandes, als auch ins besondere an dem Wohl unserer Kirchlichen Gesellschaft Augsbургischen Bekenntnisses; für welche erhabene Herzensgüte ich hiermit den demüthigsten und warmesten Dank erstatte.

Die weisen Erinnerungen an Einigkeit und Sanftmuth, die warnenden Winke in Rücksicht auf den Verlust Allerhöchster Gnaden und die allseitig tief durchgedacht vorgeschlagenen Auswege: den eingerissenen Streit beizu legen vermochten unter meiner Leitung auf die Gemüther Ew. Durchlaut Landsleute und Glaubensgenosse soviel, dass zufolge desselben gestern und heute folgende hier in der Ursprache niedergeschriebenen canones festgesetzt wurden.

1. *Ecclesiastici munus adeuntes porro quoque iurabunt secundum formulam in qualibet Superintendentia usu receptam.*

2. *Politici autem Magistratus ecclesiasticum auspiciatum jurabunt secundum publicam Augustanae Confessionis formulam, penes quam in Hungaria religio evangelica recepta est.*

3. Quaestione illa, quinam libri pro Symbolis Confessionis in Hungaria haberi possint, indecisa relicta, modo provisorie statutum est, ut Libri Symbolici pro Normagendorum et docendorum quoad fundamentalia dogmata habeantur, oblitteratis imprimis quibusvis ibidem Contentis Christianae tolerantiae adversantibus.

Das letztere geschah jener Schwachen wegen, die ihr Gewissen nicht anders, als durch ausdrückliche Benennung symbolischer Bücher befriedigen zu können glaubten.

Meinerseit dank ich besonders demüthigst für die mächtige Hülfe bey Beendigung dieses unangenehmen Zwistes und verharre mit tiefster Ehrfurcht

Eurer Durchlaut

Pest, den 16. Oktob. 791

unterthänigster Diener

LADISLAUS FRH. V. PRÓNAY.

SZEMÉLYNÉV-MUTATÓ.

A

<p>Abádi D. Benedek 6.
 Abichtius 209. 210. 211.
 Abrahámi Dorottya 127.
 " Izsák 127.
 " János 127.
 " M. 60.
 Abrahamides (Hrochotius) Jakab 112.
 " Katalin 195.
 Ács Mihály 192. 196. 207.
 Aegidius 194.
 " István 209. 213.
 Aegranus I. Egranus J.
 Agner János 208.
 " Sámuel 208.
 Agorello Zaria 29.
 Alagi János 25.
 Albertius Salamon 55.
 Albertus 31.
 Albini Sámuel 200.
 Albinus Pál 121.
 Áldási (Benedicti) Pál 196. 203. 204.
 207.
 Aliana Bertonica 75.
 Alitis Márton 53.
 " Vendel 307.
 Alphepapius Pál 122.
 Alucianus I. Berweitt A.
 Ambrozi György 204. 206. 210. 211.
 267. 398. 399. 411. 412. 414. 415. 432.
 433.
 Ammonius Mátyás 88.</p> | <p>Anascus Albert 16.
 András (II) 155. 160. 179.
 András (Kossuth ?) 541.
 Andrási József 203.
 Andrae Anna 123.
 " György 123. 188.
 " Mátyás 123.
 Andrea (Wanzso) András 133.
 " Szaniszló 133.
 Andricius Izsák 593.
 Andris Sámuel 108.
 Anspach őgróf 39.
 Antal Anna 194.
 Antalas Zsuzsánna 200.
 Antoni Sámuel sup. 187. 188. 191.
 206. 213. 270.
 Anvenius Titus 13.
 Apella Pál 192.
 Apitius Bernát 48. 52. 53. 54.
 Apostoli András 198.
 " Sámuel 198.
 Apostolis 267.
 Aquilinatis Pál 36.
 Architectoris András 82.
 " Pál 124.
 Artopoeus János 136.
 " Joachim 57.
 Astronomi György 48.
 Atropoeus (Hyeronimus) György 57.
 Augustini Mátyás 204. 206. 211.
 Aurora Abel 61.</p> |
|--|---|

- B**
- Baccai Péter 135.
 Bacitius Miklós 131.
 Bahil György 210.
 " János 190. 205.
 " Lőrincz 188. 190. 210.
 " Mátyás 205.
 Baimóczy Simon 83. 93.
 Baitsi Gábor 65.
 Bajza 471.
 Bakó Ferenc (de Nemeskürt) 307.
 " Pál (de Nemeskürt) 307.
 Baky János 313.
 Balassa gróf 532.
 Balassa András báró 72. 85. 136.
 " Menyhért " 113. 124. 128.
 Balasi István báró 68.
 Balaschowitz György 194.
 " Pál 194.
 Balassovitz 438.
 Balduinus Frigyes 143. 144. 145. 147.
 Balgai György 79.
 Bálint Mátyás 587.
 Bálinth Mihály 295.
 Ballendin (de Bosain) Kristóf 149.
 Balogh Ferencz (de Ocsa) 306.
 " Gábor " 307.
 " Pál " 307.
 Baltha Bálint 25.
 Balthazarides János 117. 131. 135.
 Bán Sándor 540.
 Bánffy János 89.
 " Judit 541.
 Banik Jakab 211.
 Banko Jakab 100.
 " Katalin 204.
 Bányai superintendia 587.
 Bányay Péter 23.
 Bárány András 295.
 " György 464.
 Barcza János 203.
 " László 203.
 Barcza Pál 203.
 Barczay András 313. 314.
 Bardos Zsuzsanna 203.
 Bardt Márton 18.
 Baros Mihály (bellusi) 129.
 " Miklós " 129.
 " Péter 37. 49. 51. 53. 54. 59. 62.
 63. 77. 85. 88. 89. 92. 99. 117. 126. 136.
 Baross N. 627.
 Bársony György 177.
 Bartholomaeidesz Ádám 195.
 " László 2. (2. 65.) 65.
 Bartholomaeus Florián 114.
 Bartko Zsuzsanna 201.
 Bartusch János 47.
 Bascenus János 87. 91.
 " József 95.
 Basilius Simon 116.
 Bastenus (Bastianus, Bastineius)
 József 62. 66. 86.
 Bata Ilona 191.
 Báthory András biboros 141.
 " Zsigmond 141.
 Baticius Miklós 86. 105.
 Batisz István 212.
 " János 212.
 Battik Ferencz 307.
 " György 307.
 " Imre 306.
 " János 306.
 " Sándor 306.
 Beér Fr. Vilmos 201. 202. 204. 205.
 210. 211. 436.
 Bél Mátyás 193. 196. 197. 198. 201.
 202. 204. 206. 348. 349. 350. 351.
 353. 354. 356. 357. 390. 391. 450.
 452. 635.
 Beleznay Miklós tábornok 312. 313.
 315. 316. 317.
 Belitkius János 26.
 Belsis Benedek 57.
 Bendinus Péter 45.

- Bene János (de Nándor) 306.
 Benedicty Miklós 93.
 „ Zsigmond 145.
 Benicius János 130.
 „ Farkas 306.
 „ Ferencz 130.
 „ Márton 131.
 „ Pál 306.
 Beniczky Tamás 294. 304. 306.
 „ 263.
 Benko Balázs 196.
 Benkovics 519.
 Benovszky Judit 205.
 Bentzenn Tamás 11.
 Bezacs János 201.
 „ Péter 201.
 Berger Illés 143.
 „ Péter 76. 85. 94. 97.
 Berkusch Joachim 37.
 Bernát János 480.
 Bernert János 40.
 Bernhard(i) Illés 71. 108.
 Bertothy György 499.
 Berweitt András 27.
 Berzevicy István 495. 521. 523.
 „ Kristóf 495. 523.
 „ Mihály 296. 461. 462. 528. 530.
 „ Sándor 529.
 „ Tamás 495. 521. 523.
 „ Zsigmond 495. 519. 520. 521.
 Berzovic András 124.
 Bessenyei Boldizsár 313.
 „ László 313.
 „ Mihály 313.
 Betenzl Eustad br. 136.
 Bethlen Gábor 179.
 Bencker György 188.
 Birner András 29.
 Biró Márton 464.
 Birthalmer Albert 20.
 Blaho János 203.
 Blaho Zsuzsanna 193. 197.
 Blahutt Mária 199.
 Blasius András 591. 592. 594. 595.
 €06. 607. 608. 609.
 Blasius János 593.
 „ M. 53.
 Blatnensis György 32.
 Bobor Jakab 512.
 Bocatius (Sorabus) János 64. 129.
 Bochenszky Menyhért 138.
 Bod Péter 296.
 Bodó András sup. 187. 188. 191.
 „ András 305.
 „ Gábor 305.
 „ Katalin 199. 200.
 Bodorovini Dániel 206.
 Bodzai György 195.
 „ István 195.
 Boëmi György 135.
 „ János 135.
 „ Margit 135.
 Bogdas (Bosdras) András 7.
 Bogener Bertalan 5.
 Bognec Simon 5.
 Bohunka György 306.
 Bohus Dorottya 204. 375.
 „ György 199. 201. 203. 207. 208.
 „ István 365.
 „ János 379. 390. 391. 406. 407.
 „ Johanna 365.
 „ Sámuel 364. 365.
 „ alapítvány 406. 445. 446.
 „ ? 450. 451.
 Boius Péter 13.
 Boleslavinus Márton 111.
 Bónis Ferencz (de Tolcsva) 313.
 „ László „ „ 313.
 Borgo Mihály 307.
 Bori „ 560.
 Bornemisza István 292. 293.
 „ 512. 415.
 Boschan András 93.
 „ Gábor 93.

Boschan Imre 93.
 „ János 93.
 „ Lőrincz 93.
 Boss Judit 565.
 Botok M. 54.
 Botus Balázs 7.
 Botskay István 179.
 Boynbrecher Lőrincz 17.
 Brachaticenus Gáspár 29.
 Bracsok Erzsébet 196.
 Braun János 59.
 Brauner János 39.
 Braxatoris János 188. 189. 191.
 „ Péter 190.
 Breithaupt Antal 189.
 Brenius János 111.
 Breslavius Márton 101.
 Brestovszky Szaniszló 64. 117.
 Brezanius János 191. 199. 200. 202.
 Brezslak Márton 52. 59. 89.
 Brezovszky Zsófia 205.
 Breyer Kristóf 53.
 Briccius 24.
 Briestenska Dorottya 116.
 Brisnensis Cherubinus 99.
 Bristensky Balázs 85.
 Brna István 135.
 Brodnianska Katalin 143.
 Broniskowsky Mátyás 31.
 Bubenkius Sámuel 204. 205. 208.
 Bucholtz György 205. 208. 210. 211.
 Buchwald György dr. 2. 4. 15. 16. 17.
 Budaeus 189. 198. 201. 202.
 Bugenhagen (Pomeranus) 1–20. 46. 49
 Bukanensis I. Sebaldi E.
 Bukovinszky 198.
 Burgstaller 212.
 Burián Sámuel 351. 352.
 „ 410.
 Buriss János 193. 594.
 Burius János 16. 189. 195. 201. 565.
 Buza Lucia 145.

C Cs Cz

Cabathai I. Thoraconymus M.
 Calisius Keresztély br. 268. 272.
 292. 294.
 Calisius K. bárónő 462.
 Candidus József 31.
 Cantoricz Menyhért 67.
 Capsander Mátyás 140.
 Carbonarius András 145.
 Caspar Sándor 293.
 Catharina Sydonia ducissa 78.
 Chalupka György 189.
 „ János 95.
 „ Margit 95.
 „ Mihály 145.
 „ Zsigmond 95.
 Charitius 205. 206. 208. 209. 210. 211.
 Chemnitzky Gábor 293.
 „ 411.
 Chernelius András 135.
 „ Miklós 135.
 C(h)ladius 193. 196. 199. 201. 202.
 203.
 Chlemia Mihály 189.
 Chleviny István 192. 194. 195. 199.
 200.
 Chlupatz Imre 91.
 Chotissivinus György 54.
 Chovan Márton 68.
 „ Sámuel 382. 400. 402. 512.
 633. 635.
 Chrapan 438.
 Chreider Keresztély 12.
 Christiani Ábrahám 107. 134.
 „ János 107. 212.
 „ Pál 134.
 Ciskra Menyhért 106.
 „ Miklós 106.
 Cizik Katalin 203.
 Claudius György 205.
 „ Mihály 205.
 Clein Ágoston 11.

- Clement János 206.
 » Mátyás 211.
 Clementius György 554. 557. 558.
 561. 563. 564. 565. 566. 568. 570. 571.
 Coburg Josiás herceg 638. 639. 640.
 Cocavinus Imre 103.
 Coccavianus Keresztély 44.
 Coci János 143.
 » Zsuzsanna 143.
 Coesar Kristóf 125.
 Colacinatus Miklós 78.(?) 79. 80. 84.
 88. 100. 102. 106. 112. 116.
 Colbani Márton Keresztély 202
 » Pál 202.
 Colophon Mihály 614. 615. 628.
 Conrádi György 88. 127. 134. 138.
 Constansky Mózes 587.
 Corithenus Mátyás 110.
 Corl Bálint 56.
 Cornides Zsuzsanna 193.
 Corodinus Jeromos 113.
 Coroni Sámuel 201.
 Corvinus András 591.
 » Boldizsár 145.
 » Dániel 145.
 » István 137.
 » János 196.
 » Krisztina 145.
 » László 137.
 » Mihály 137.
 Costakius Jakab 115.
 Cotzurreckius Ferencz 125.
 » Menyhért 125.
 Cramer (Crommer) Gáspár 49. 54.
 56. 59. 76. 79.
 Crellius Pál 31.
 Critschinus Benedek 46.
 Crudi Borbála 191.
 Crupinus András 55.
 Csanaki Judit 207.
 Csemitzky Gábor (de Csemicze)
 305. 490. 494.
 Csemitzky . . . 433.
 Csepcsány Mihály 305.
 Csereti Mihály 195.
 » . . . 191.
 Csergheő István 307.
 Csergő György 306.
 Cservenak Anna 133.
 Csillag Katalin 207.
 Csoma Zsigmond 313.
 Csuditius Márton 105.
 Csudlik Tamás 62.
 Csuka Zsófia 194.
 Culman Gáspár 116.
 » György 116.
 Cyndonimus János 58.
 Czaban Dániel 70. 71.
 » Máté 136.
 » Mátyás 70. 71.
 » Mihály 83. 84. 90. 108. 119.
 120. 130.
 Czebonius Jakab 58.
 Czehius Bálint 67.
 Czekus Zsuzsanna 190. 210.
 Czemanka András 194.
 Czengler András 35. 60. 77.
 Czenka Venczel 102.
 Czernék Miklós 129.
 Czerotin Frigyes 43.
 Czesnak Mihály 306.
 Czimmermann Vilmos 119. 142.
 Czis Dorottya 189.
 Czochrovius Antal 124.
 Czodor György 69.
 Czuban János 188.
 Czurhaja Anna 112.

D

 Dacso Ferenc 306.
 » István 306.
 » János (de Keszi) 307.
 Dallos István 312. 314. 316.
 Daniani Boldizsár 145.

Dantzius 198. 201. 203.
 Darvas Ferenc 313. 509.
 „ Gábor 509.
 „ József 353. 510. 536.
 Dasiczky 198. 199.
 Dávid Gábor 541.
 „ Pál 541.
 Dawko . . . 615.
 Daxner Dániel 306.
 Decardus Kristóf 202. 203. 204. 207.
 Dedi Richard 33.
 Dedinszky . . . 413.
 Dekán Boldizsár 12,
 Deseritzky Pál 87. 90. 91.
 Dessewffy András 515. 517.
 Dianisca Katalin 209.
 Dionisius Pál 52.
 Dispensatoris Balázs 585. 586. 587.
 588.
 Dhany János 197.
 „ Mátyás 197.
 Dobay Gábor 495. 497.
 „ Károly 519. 529.
 Dobka Anna 199.
 Dobóczy Mihály 291.
 Dobozy Mihály 474.
 Dobraviczky Péter (de Dobravica)
 306.
 Dóczy de Nagy-Locza (Luczka) 75.
 Dóczy Gábor 96.
 „ István 125.
 Dodok 60.
 Domokos Márton 464. 465. 474. 475.
 „ Sámuel 283.
 Dorok István 191. 200.
 „ János 191.
 „ Márton 74.
 Dorothicius Tamás 108. 115.
 Dömjén Gergely 635. 637.
 Draskovszky Dávid 541. 554.
 Draskóczy György 554.
 „ Sámuel 293. 399. 452. 453.

Dresenszky János 109.
 Drexler Lőrincz 55. 56.
 Dubovianus (D-cenus) Jakab 50. 70.
 110.
 Dubravius Dániel sup. 544. 549. 559.
 560. 568.
 Dubovszky Márton 189. 191. 193.
 195. 196. 198. 200. 201. 209.
 Duchon Flórián 64.
 „ János 71.
 „ Menyhért 63. 103.
 Duliczky 304.
 Dunáninneri ev. ref. superintenden-
 tia 312.
 Dunántúli ev. ref. superintendenta
 312.
 Dur Damasus 16.
 Dvorszky Balázs 95.
 » János 79. 81. 92.
 Dyls Szaniszló 13.
 Dyonisius Dávid 208.

E

Ebeczky István (de Palojta) 306.
 Eber Menyhért 50.
 „ Pál 15—31. 33. 34.
 Eberhard Gáspár 46. 47.
 „ Kristóf 22.
 „ Mátyás 29. 42. 58. 60. 69.
 Ecchard András 190.
 „ Kristóf 70.
 Eger András 199.
 „ János 199.
 Egerer Sámuel 392.
 Egranus János 50. 60. 61. 79. 125.
 Egri Márton 306.
 Eisdorffer Anna 208.
 Eliae Dávid 130.
 „ Menyhért 85. 130.
 Eördögh János 304.
 Erasmus János 80.

Erhard (Echard) Miklós 118. 123.
 124. 126. 131. 138. 140.
 Erithraeus Miklós 146.
 „ Timót 146.
 Espich Bálint 121.
 Eszenyi Gernasius 11.
 Eszterházy (galántai) Tamás 64.
 Ey-Vancziczenus I. Griellus.

F

Fábián Kelemen 76.
 Fabini Anna 199.
 Fabiani János 200.
 „ Miksa 135.
 „ Tamás 80. 92.
 Fabianus Lőrincz Lajos 52.
 Fabinus Lukács 58.
 Fábó András 64.
 Fábri András 190. 201.
 „ Erzsébet 205.
 „ Gergely sup. 465. 468.
 „ György 209.
 „ Illés 197.
 „ János 6. 191. 193. 197.
 „ Márton 107.
 „ Pál 191. 202. 587. 637.
 „ Sámuel 193.
 „ (Fabricius Neosoliensis) Tamás
 31. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 47. 48. 49.
 50. 51. 53. 55. 60. 61. 62. 68. 69. 70.
 74. 76. 77. 78. 82. 83. 102. 103. 107.
 112. 114. 126. 128.
 Fábri Zsuzsanna 208.
 Fabriciades János 69. 71.
 Fabritius András 194. 195. 196. 199.
 200. 201. 202. 203. 204. 205.
 Fabritius György 56. 57. 170.
 „ Jakab 14.
 „ János 33. 91. 92. 110. 116.
 195.
 „ Mária 208.

Fabritius Miklós 34. 35.
 „ Pál 29. 51. 52. 86.
 „ Tamás 56.
 „ Venczel 119.
 Fajtlík Anna 211.
 Farkas András 202. 204. 206. 211.
 „ György 203. 205. 208. 212.
 408. 409.
 „ József 204.
 „ Lajos 537.
 Fáy László 318.
 Feldendorfer Venczel 115.
 Felicides Márton 208.
 „ Pál 208.
 Felicis Katarina 100.
 » Márton 100.
 Ferdinand (I) 162. 163.
 „ (II) 158. 321. 324. 325. 326.
 333. 335. 336.
 „ (III) 158. 217. 245. 321. 324.
 325. 326. 333. 335. 336. 571.
 Ferschius Kristóf 88.
 Fidelius András Jeromos sup. 587.
 Fidicinis Mihály 199.
 Fiebriger Anna 146.
 Fischer Jakab 10. 30.
 Flatka 533.
 Forgách Imre 81. 86. 94. 116.
 „ Simon báró 72. 94.
 „ br. 83.
 Forthius 198.
 Földváry Mihály 293.
 Francisci András 108.
 „ Anna 201.
 „ Ferencz 10.
 „ György 76.
 „ Márton 110.
 „ Péter 283.
 Franciscus János 119.
 Franck Vince 33.
 Frank 201.
 Frangepan Ferenc 180.

Frendel Kristóf 43.
 Freund (Freind) Mátyás 53. 55.
 Frimrisiani György 35.
 Frondator Balázs 104.
 " Imre 104.
 " Zsófia 104.
 Fröhlich György 102.
 " János 101. 542.
 " 50.
 Fröschel (Froeschle) Sebestyén 5.
 16. 21. 24. 31. 32.
 Frühauff Dávid 198.
 " György 198.
 Fuchs Miklós 8.
 Fuger Gáspár 139.
 Fusko Judit 192.

G Gy

Gabelmannus Megapolitanus 101.
 Gabler Bertalan 22.
 Gall Lénárt 201.
 " Simon 201.
 Galli 629.
 Galliculus Ádám 29.
 Gallina (Zamosthens) Jakab 123.
 Gallince Jakab 111.
 Galovicus János 117.
 Ganimes János 31.
 Gassar János 65.
 Gaupius Jakab 201.
 " " Frigyes 201.
 Gazda (Vruthay) János 51.
 Gebhardt János 38.
 " 192.
 Gecs Balázs 199.
 " István 199.
 Géczy Gábor (de Garamszeg) 306.
 " Imre " " 306.
 " István " " 587.
 " Pál " " 307.
 " 268.
 Gedey András 306.

Gendisch János 18.
 Georgi János 135.
 Geza Konrad 106. 126. 131. 133.
 Gerlach István 109.
 Gerencsin Zsuzsanna 192.
 Gerhart Anna 120.
 " György 192.
 Germettenus (Germetze) 349. 350.
 353.
 Gessner (Geseer Salamon 107. 108.
 109. 110. 111. 113. 132. 134.
 Gestrabini Sámuel 591.
 Giczi János 120.
 Ginnaldinus Jakab 31.
 Glitzius Miklós 212.
 Glonitz Mátyás 94.
 Gloriades György 112.
 Glosius Dániel 201. 487. 488. 512.
 " György 135.
 " János 201. 204. 345. 348.
 Gobia Katalin 202.
 Gogoly Katalin 189.
 Golltberger Anna 107.
 Goltshik Kelemen 38.
 Goltz Joachim 104. 113. 125. 127. 128.
 Gosnovicerus Kristóf 59.
 " Seraphin 45.
 " Szaniszló 51. 59. 63. 71.
 Gosztanyi Péter 141.
 Gosztony 294.
 Gotz György 91.
 Göbölly András 196.
 Gömöri 444.
 Görgey Sándor 292. 293.
 Graca Máté 306.
 Graff Damianus 14.
 Graphius Tóbiás 39.
 Grassalkovics 458.
 Graver Albert 121. 131. 137. 138. 143.
 Grebecz István 195. 202.
 Grelnertius András 198.
 " János 198.

Gresse Erasmus 14.
Gretzmacher Jakab 203.
" Mihály 203.
Griellus Jeromos 118.
" Vencel 118.
Grinaeus György 53. 60.
Grosz András 209.
Gulden Henrik 26.
Guschacki Anna 198.
Guttheter Péter 12.
Guttovianus Bazil 130.
" Mártha 130.
" Mihály 130.
Guzman Kristóf 574. 577.
Günther Sámuel 191. 192.
Gychy István 100.
Gyller Jakab 30.
György (Györy?) Pál 306.
Györgyi Ferenc 211.
" János 211.
Gyur(kovics?) Ferenc 306.
Gyurkovics Tamás 194.

H

Haferungius 204.
Hagera Mátyás 304.
Hahn Joachim 15.
Hajas Miklós 115.
Hajnal János 637.
Hajnóczy Dániel 203.
" Sámuel 534.
Hajnussek Ádám 136.
" Gáspár 136.
" Katalin 136.
Halicska Borbála 116.
Halocionitimensis Jakab 114.
Hambergerus D. 88.
Hancasius Pál 8.
Hanikius 209.
Hanko Márton 74.
Hdency . . . 517.
Hebler Mátyás 20.

Heckelius Tamás 95. 99.
Heichler Jakab 123.
Heinold János 109. 125.
Heins Márton 5.
Hellenbach Anna Mária szül. Jánoki
de Racho 587. 638.
Hellembach György br. 263. 291. 594.
Heller Mátyás 12.
Helvepapius (Holoe . . . Halo . . .) Pál
74. 97. 98. 102. 113. 114.
Hencius István 20.
Henisius György 82.
Henrici Mátyás 126.
Hensch Boldizsár 144.
Henschelius Tamás Nissenus 93. 96.
118. 120. 140. 142.
Hensel János 42. 58.
Henz Márton 34.
Henzelius András 114.
" Barbara 114.
" Márk 72.
" Tóbiás 114.
Herbrand Jakab 109.
Hercheli Anna 206.
Herda Tóbiás 118.
Hermann János 22.
Hermann . . . 391. 452.
Hertelius Kristóf 92.
" . . . 427.
Heychensis I. Baltha B.
Heydenreich Esaiás 47.
Heiszter tábornok 200. 228.
Hieronymiades Sámuel 106.
Hildebrand (VII. Gergely pápa) 436.
Hillebrand Jodok 17.
Hloschius János 83.
Hluoska János 212.
Hobner Kristóf 46. 53.
Hodik Boldizsár 98.
" János 191. 205.
Hodricensis I. Magnus Conr.
Hoerius 206.

Hoffmann Ferdinand 78.
" Gottlob 1. 4.
" . . . 201.
Holarius Vencel 29.
Holeczi Márton 44.
Holko Mihály 197. 204. 208. 209.
Hollósi . . . 281.
Holvaidt András 190. 191. 193.
" Miklós 190.
Homilovinus György 98.
Hornati Mihály 9.
Horler Pál 31.
Hortalius Kristóf 98.
Hortmann Mihály 34.
Horváth Bálint 307.
Horváth Stanczith (gradecki) György
57. 88. 104. 105. 106. 107. 117.
132. 134. 138.
Horváth . . . 419.
Hrabecius Dániel 139.
" György 139.
Hrabovskianum 248.
Hradzsky János 207.
Hrebanda János 190.
" Tóbiás 190.
Hrika Erzsébet 200.
Hrubez Pál 65.
Hruskovitz Sámuel sup. 196. 303.
384. 385. 396. 398. 404. 405. 406.
407. 410. 415. 419. 430. 432. 434.
441. 442. 443. 450. 452. 513. 634.
Hruskovitz Imre 196.
Huber Samuel 109.
Huldenreich Anna 127.
" Erasmus 127.
Hulej Sámuel 304.
Huljak Anna 205.
Huning Katalin 207.
Hunnius Aegidius 104. 106. 107. 108.
109. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117.
118. 119. 121. 122. 123. 124. 125. 126.
127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134.

Hunnius Katalin 204.
Hurtovicz Anna 142.
Husselius Albert 79. 81. 86. 90. 93.
95. 98. 99. 100. 106. 107. 108. 118.
132.
Huszár Imre 304.
" . . . 542.
Hutter Lénárt 122. 143. 147.
Hutther Ádám 73. 78.
Hülrich (Huldreich) János 73. 83.

I

Ihnatius György 213.
Illésházy Gábor 548. 549.
Ilgo Miklós 304.
Illaviensis Margit 135.
Illésházy István gr. 64. 130. 134.
Ilosvai Benedek 25.
Institoris András 304.
" (Mossóczi) György 40.
" Illés 197.
" János 575.
" Mátyás 587.
" Mihály 574. 575.
Irechius 204.
Iris András 121.
Irsay . . . 413.
István (I) 224.
Ivánka Miklós 554.
" Pál 554.
" Péter 554.
" Sámuel 537.
" . . . 541.
Ivanovics János 306.
Iványi Kristóf 189.
" Miklós 189.

J

Jaan László 306.
Jacob Ilona 211.
Jacobaei András 52. 59.

- Jacobaei János 123.
 „ Pál 199.
 „ Sámuel 199.
 Jacobaeides (Volinus) Mátyás 132.
 Jadcus Gábor 135.
 Jahn 197. 201. 202. 203.
 Jakussitz Imre 81.
 Jankovich László 306.
 Jánoky László 307.
 Janova Agneta 89.
 Jantschi János 41.
 Jarenicky Miklós 70.
 Jaszinszky Katalin 208.
 Járossy János 473. 474.
 Jelinek Éva 206.
 Jeszenák János 292. 462. 463.
 „ Pál 292. 392.
 „ . . 311. 390. 501.
 Jeszenszky Gábor 554.
 „ János 304.
 „ Simon 32. 50. 51. 89.
 „ . . 304.
 Joachim 38.
 Joachimi I. Major János.
 Johannides András 190.
 „ Anna 190.
 „ János 190.
 „ (Blascovinus) Tamás 133.
 József (I) 219. 244. 340.
 Jungk György 4.
 Justh János 292.
 „ László 304.
- K**
- Kacnik Pál 209.
 Kadasi György 199.
 „ Mihály 199.
 Kaiser Ágnes 201.
 Kakabacz Anna 188.
 Kalinka Joachim sup. 544. 549. 568.
 569. 570.
- Kalmár György 306.
 „ Márton 306.
 „ (Calmár) Vincze 306.
 Kálnay Ferencz 103.
 Kamenszky 139.
 Kanka János 56.
 Kapy 503.
 Kapyrius András 86.
 Károly (III) 187. 274. 292. 328. 338.
 340. 413. 477.
 Károly (V) 586.
 „ (XII) 192. 195.
 Károssy Ferencz 93.
 Karpus Frigyes 202. 209. 210. 212.
 Kaufmann(K-fner, Kariphin) Richard
 29. 36. 40. 54. 59. 93.
 Kavitzky Bernát 540.
 „ Menyhért 540.
 „ Mihály 92.
 Kelemen Márton 207.
 „ Tamás 207.
 Keller 519.
 Kellner Anna 194.
 Kempff Sebestyén 37.
 Kephallides Mátyás 189.
 „ Sámuel 189.
 Keppel János 29.
 Keresztély vál. fejd. 121.
 Kermann Dániel sup. 194. 593.
 Kerner György 70.
 „ Tamás 24.
 Ketzler András 495.
 Kevitzky István 87.
 „ János 87. 305.
 Kipszer Gáspár 75.
 Királi Gertrud 124.
 Király György (de Szathmár) 313.
 316.
 Kis Tamás 413.
 Kischlain Vilmos 149.
 Kiszellini János 205.
 „ Márton 205.

Klaczko Gallus 44.
Klasingius (Clau...) 196. 198.
Kloch János 199.
Klump Keresztély 13.
Knoll Simon 12.
Kocsec Márton 200.
Kociar György 131.
Kolbany Mária 197.
" Mátyás 197.
" Pál 197.
Kollár Mátyás 77.
Kollary Mátyás 99.
Koller . . . 532.
Kollonics biboros 340.
Kolonicz Sigfried 141.
Komberman Tamás 13.
Kompar Anna 201.
Koncsek János 554.
" Péter 304. 614.
Konetoni Erzsébet 198.
" Tamás 198.
Konicsek Mátyás 192.
" Tamás 192.
Korbely András 189.
" Anna 207.
" Mátyás 189.
Korponay Gábor 307.
Koscho András 96.
Kossuth György 304.
Kostwilirianus I. Sartoris J.
Kosztolányi Elek 263.
" József 263.
Kovács Ádám 195.
Kozáky András 96.
Kozary Mihály 207.
Kozmeczky Henrik 138.
Kozogedszky Jakab 114.
Kövesdy János 207. 307.
Kövi Dániel 126. 129.
Kramár András 59.
Krantz 198. 199.
Kraszner Imre 304.

Kraszner István 500.
Kresmér Efraim 189.
Kringeschnur Bálint 209. 212.
Krnacsius 201.
Krompholcz Zsuzsanna 190.
Krossenszky Erasmus 16.
Krssko András 133.
Krumb Zsuzsanna 199.
Kruspíer István 140. 144. 145.
Kubányi György 354. 355.
Kubinszky János 294.
Kubiny Gábor (de Felső-Kubin) 307.
" János 307.
" Pál (de Felső-Kubin) 307.
" István 413.
" Kristóf 51.
" Miklós 306.
" József 307.
Kun János 312. 314. 316.
Kuntz Jakab 377. 378. 413. 414. 425.
426. 455. 456. 459. 458. 475. 476.
488. 490. 502. 503. 511. 513. 515.
517. 519. 529. 530. 531.
Kunrath Bertalan 42.
Kuzmany János 205. 208.
" Pál 628.
Küpfender . . . 203.
Kürchianus István 141.
Kvetonius I. Ouetonius.
Kyrály Boldizsár 13.

L

Labath András 194.
" Ádám 194. 211.
Labossius Fülöp 24.
Ladislai István 189. 190.
" János 189.
Ladivér Illés 583. 584.
Lám (Láni?) Sebestyén 71. 74. 78.
Lamberti András 76.
Lampe (Ember) 52. 57.

- Landtmann Kristóf 60.
 Lang Joachim 38.
 Langer Ádám 25.
 Lányi András 204.
 „ Dániel 193. 579.
 „ Dávid sup. 560. 571. 572. 573.
 574. 577. 579. 581. 582.
 Lányi Gergely sup. 537. 538. 539. 544.
 Lányi György 65.
 „ Illés 203.
 „ Ilona 141.
 „ János 141. 204.
 „ Márton 193.
 „ Mátyás 2. 64. 65.
 „ Miklós 141.
 „ Rebeka 205.
 „ . . . 263.
 Lapidicida János 138.
 Lapullus János 93.
 Lassei János 110.
 Laszkáry Péter 306.
 „ Pál 307.
 „ . . . 307.
 Latomi Boldizsár 73.
 Latusius Severinus 41.
 Lancsek Anna 65.
 Laudis Magdaléna 204.
 Lauko Zsuzsanna 198.
 Laurentius János 35.
 „ . . . Prividiensis 114.
 Lauro János 200.
 „ Jakab 200.
 Lazánszky Mihály 77.
 Lazycius (tzkius) Motessicius János
 90. 120.
 Lebo István 312. 314.
 Legler János 211.
 Lehotzky Dániel 294.
 „ Imre 258. 294.
 „ József (de A.-Rasztokány)
 306.
 Lehotzky Mátyás 554.
- Lehotzky . . . 304.
 Lendvay Éva 195.
 „ P. Pál 200. 206. 207. 208.
 Lenochiani Katarina 129.
 Leporinus Mihály 78. 144.
 „ Katalin 144.
 „ Pál 144.
 „ . . . 203.
 Leyer Vencel 69.
 Leyser Polycarp 50. 51. 52. 53. 54.
 55. 56. 58. 59. 60. 62. 63. 65. 66. 67.
 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76.
 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 86.
 87. 88. 89. 106. 107. 108. 109.
 Leyser Ulrik 129.
 Libecenus I. Rhan.
 Lichtensteini Miksa 123.
 Lievisis Jakab 85.
 Linar grófja Ágost 121.
 Lipcey Gáspár 73.
 Lippay György primás 179. 246.
 Lippisch György 81.
 Lipót (I) 157. 166. 187. 284. 321. 324.
 325. 326. 331. 333. 335. 336. 340.
 Lipovszky Borbála 540.
 Lipssteniszky Miklós 115.
 Liptay László 79.
 Lischovini György 190.
 Listhy grófnő 560.
 Literati Miklós 16.
 Litomericzky 366. 367.
 Litranus András 131.
 Locinus 6.
 Lohmann Mátyás 106. 118.
 Longolius Kristóf 6.
 Lónyai János 213.
 Lopusny Dorottya 191.
 Lovász (Lovassy?) László 307.
 Lovcsanszky György 19.
 Lowczani Anna 108.
 „ György 108.
 „ Timót 108. 125.

Lucac András 64.
 „ László 133.
 „ Zsuzsanna 199.
 Lucillus Domokos 9.
 Lugisslanus(Lupissianus)Gáspár 10.
 Luna János 32.
 Lupinus János 34.
 Luther 40. 105. 122. 465. 467.
 Lyei István 212.
 „ György 212.

M

Macerius Ambrus 20.
 Machaeropoiz György 85.
 Machner Márton 195. 199.
 „ Zsuzsanna 200.
 Macko Lőrincz 100.
 Madács János 305. 532. 533.
 „ László 263.
 Madaczany János 81.
 Magnus Konrád 15.
 Magulaes Péter 194. 211.
 Maier János Frigyes 192.
 „ . . . 201.
 Majerszky Márton 204.
 Major György 32.
 „ János 28. 196. 198. 212. 347.
 „ Judit 347.
 „ Pál 48. 212. 539. 590. 593.
 Maius Henrik 98. 99.
 Makovini János 199.
 „ Sámuel 199.
 Malatinszky András 307.
 „ Ilona 197.
 „ István 307.
 Malik Kristóf 269. 273. 292.
 Mallobicenus Márton 84. 91. 114.
 Malossitzky János 56.
 Malus Pál 64. 111. 144. 145.
 Malyk János 71.
 Mamuca Kristóf (de Turri) 456.
 Mari András 306.

Mária Terézia kir. 296. 317. 368. 370.
 Marianna főhgnő 533.
 Marcelli György 188.
 „ (Marcsek) Sámuel 188. 190.
 194.
 Marcy László 79.
 „ Miklós 46. 74.
 „ Pál 100.
 Marcsek Sámuel I. Marcelli.
 Máriássy Pál 44.
 Marikovszky Dorottya 126.
 „ Mihály 126.
 „ Miklós 126. 133.
 Markovicz András 210.
 „ Mátyás 210.
 Marth (Mátyás) 201. 202. 204. 206.
 Martini Jakab 208.
 „ János 208.
 Martis Jakab 102.
 Masco Anna 128.
 „ Fülöp 128.
 „ József 128.
 Masnik Miklós 135.
 Mass(a) Simon 20. 39.
 Massai . . . 49.
 Materini Miklós 190.
 Matolai . . . 515.
 Matthaei György 205.
 „ (aeus) János 67. 98. 129.
 137. 205.
 Matthaeides Sámuel 193. 197. 199.
 Matthesius 560.
 Matthusius Venczel 43.
 Mattyasovszky püspök 340.
 Matula M. 189.
 Matulay András 306.
 Matusovicz György (Radffanszky)
 540.
 Mátyás (I) 163.
 „ (II) 158. 163. 215. 320.
 Mazancovi Katalin 131.
 Mazari Kristóf 212.

- Mazari Mária 212.
 Mazurkius (Mu...) Kristóf 97. 116.
 Mayer . . . 382.
 Mednyanszky Miklós 64.
 Medovicus György 115.
 Medzibrodsky János 205.
 " Mátyás 205.
 Megyeslay . . . 281.
 Melanthon F. 16. 27. 41. 49.
 Mela György 20.
 Melas Bertalan 7.
 Melikius Sámuel 57. 110. 113.
 Melnicen Pál 52.
 Meltzer Bálint 50.
 " György 14. 48. 49. 52. 53.
 54. 56.
 " Jakab 59.
 Mellebriger Jakab 30. 33.
 Memmius Ábrahám 121.
 Mensatoris Anna 189.
 " Dániel 84.
 " János 137.
 " (Tischler) Jakab 137.
 " Zsófia 137.
 Mészáros Anna 211.
 Meszták Pál 389.
 Michaelides Iona 211.
 " János Frigyes 202.
 " Sámuel sup. 202. 207.
 208. 357. 361. 363. 364. 366. 382.
 384. 513.
 Michaelides . . . 512. 513.
 Michalatz György 91.
 Micho Gáspár 143.
 " Mátyás 143.
 Micorius Jakab 94.
 " Szaniszló 94.
 " Sophia 94. 113.
 Micsintzky János 203.
 Miculci Mihály 28.
 Mihalko Cecília 107.
 " János 107.
 Mihalko Tamás 107.
 Mikleschiasi János 101.
 Mikó Márton 93.
 Mikos Károly 292.
 Mikoviny György 202.
 " Pál 202.
 " Zsuzsanna 202.
 Mikulay János 306.
 " Márton 306.
 Mikulovics András 134.
 " Katalin 134.
 Mikutyay Mihály 306.
 Milesz Illés 288. 436. 501. 536. 616.
 620. 621. 622. 623. 628. 632.
 Miletinus János 101.
 Milics Apollinus 85.
 Milletz János 123.
 Milius János (Iglaviensis) 103. 117.
 118. 120. 132.
 Millius (Mylius) György 103. 104.
 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142.
 Milochovszka Dorottya 106.
 Mimchin Pál 94.
 Mischovitz Mihály 191. 192. 193. 194.
 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201.
 203.
 Miskolczi Boldizsár 125. 140.
 Mitzer Miklós 47.
 Mitzius Bálint 75. 76.
 Mocsáry Pál 305.
 Modestinus (Ochotfey) András 36.
 Mogiensis I. Valentinus F.
 Mohl Illés sup. 432. 433. 615. 617.
 621. 625. 632.
 Mocoschinus György 54. 58. 64.
 " Lénárt 1. 50. 63. 64.
 65. 74. 84. 90. 95. 97. 103. 108. 117.
 Mocoschinus Márton 63. 64. 129.
 " Mihály 49. 78.
 " Szaniszló 63. 64. 103.
 Moler Jakab 129.
 Molitoris György 202.

Molitoris János 192.
 „ Menyhért 59.
 Moller dr. 263.
 Moszticzky György 306.
 „ László 306.
 Motsy István 312.
 Monkovics Anna 197.
 „ Mátyás 119.
 Mudrony . . . 617.
 Munkácsi István 141.
 Munschius Simon 34.
 Murányi János 307.
 „ Tamás 306.
 Mylius János 137.

N Ny

Nádasdi Ferencz 138. 180.
 „ Kristóf 53.
 Nádasdy Tamás gróf 258.
 „ gróf 49.
 Nagy . . . 425.
 Nakus (Pakus) János 74.
 Napriek András 136.
 Naszaly István 312.
 Nayk Szaniszló 53.
 Neander Boldizsár 27.
 Nedeczky Kristóf 306.
 Némethi András 212.
 Nestinensis Sámuel 115.
 Nicolaides György 188. 189.
 „ Jakab 210.
 „ János 188. 190.
 „ Mátyás 189.
 „ Miklós 134.
 Nicopolitanus Miklós 111.
 Nigrini (Niger) Ferencz 84. 104.
 „ 589. 590.
 Nimpsch György 40.
 Nitius (namslawi) Pál 12.
 Noe János 200. 203. 210.

Nogell István 414. 437. 453. 458.
 460. 515.
 Nohaides I. Noe.
 Noscko (-schko) János 45. 84.
 Nostitius János 114.
 „ Zsigmond 51. 95.
 Noweszky Kristóf 40.
 Nudoczerenus I. Welitz M.
 Nudszerinus Lőrincz 128.
 Nyáry Lajos 313.
 „ . . . 540.

O Ö

Oberdorffer M. 49.
 Ochs (a Sonnau) Farkas 558.
 Oehtinensis Menyhért 109.
 Ocsovini Judit 190.
 Oerdegh Ádám 614. 632.
 Oertelius János Gottfried 196. 212.
 „ Pál 196.
 Okolicsány Kata 304.
 „ Pál 239. 260.
 Olscher Mátyás 17.
 Ophtalmius Strakovicenus 70.
 Oravszky András 112.
 Ordódy György 211.
 Origonus Dániel 121.
 Ory János I. Őzy.
 Ostffy Mihály 269. 272. 292. 295.
 Ostrosith (de Giletnicz) András 135.
 „ Mátyás 569.
 „ Miklós 81. 135. 569.
 Osvaldy István 61.
 „ Lőrincz 61.
 „ Tamás 50.
 Ottilobius Kristóf 56.
 Ottlik András 291.
 Otvovianus (Otvovszky) Bertalan 68.
 77.
 Ördögh László 626.
 Őzy János 313. 314.

P

Paczolthi Boldizsár 70. 96.
 „ Gáspár 96.
 Pajtko Dorottya 194.
 Pakus János I. Nakus J.
 Palásthy Ferencz (de Keszihócz) 306-
 417. 451. 512.
 Pálffy Pál nádor 246.
 Paludinus Borbála 122.
 „ György 122.
 „ Mátyás 122.
 Pap (Karancsi) Gábor 11.
 Parathiensis I. Weingolth P.
 Parchimensis I. Christiani A.
 Parlai Jeromos 115.
 Parlagi Damianus 89. 90. 95.
 „ Jeremiás 127.
 „ János 91.
 Perschitrás Dániel 189. 194. 196.
 Pastoris Joachim 71. 113.
 Patai Sámuel 471.
 Pater Pál 193.
 Pattay József (de Bay) 313. 316.
 Pauli Albert 73.
 „ Farkas 12.
 „ Mátyás 127.
 Paulini János 193.
 Paulinus Jakab 65.
 „ Pál 19.
 „ Sámuel 81.
 Paulovics Jeremiás 550. 560.
 Paurini György 550.
 Pelargus Kristóf 121.
 „ Gáspár 128. 137. 143. 145.
 „ Sándor 306.
 Pelekius Lukács 54.
 Pellis Sámuel 206. 210.
 Peluch Anna 137.
 „ Imre 62. 92.
 „ György 62.
 Péntek Mihály 124.
 Pepichius Mihály 52.

Perinna Boldizsár 146.
 „ György 140.
 „ Katalin 140.
 Perlaky Dávid 204. 207.
 „ György 26.
 „ János 207.
 „ József sup. 204.
 „ Pál sup. 432. 433.
 Perliczy J. Dániel 306.
 Péter Erzsébet 413.
 Petrasin Judit 208.
 Petraska Szaniszló 89.
 „ Elek 89.
 Petratsch János 7.
 Petri Mihály 118.
 „ Margit 118.
 „ Péter 118.
 Petrőczy István 100. 101.
 Petrőczy Miklós 80.
 „ . . . 207.
 Petrovics Mihály 101.
 „ Zsuzsanna 192.
 Pétsi Pál 403.
 Peucer Gáspár 28.
 „ Miklós 82.
 Pfaff . . . 201.
 Philaretus György 58.
 Philippi Anna 203.
 Philomates (-aites) János 81. 85. 86.
 95. 99. 101.
 Pirtsek János 426. 427.
 Pica Mátyás 97.
 Pierius (Peier) Orbán 100. 101. 102.
 103.
 Pila 204. 208.
 Pilarik István sup. 591. 593. 594.
 595. 598. 599. 603. 604. 605.
 Pilarik János 189. 190. 192. 193. 195.
 „ Jeremiás sup. 193. 368. 372.
 381.
 Pilarik . . . 201.
 Pinnerius Anna 196.

Pirovaré Katalin 190.
 „ Márton 190.
 Piscatoris György 188.
 Pistorius Joachim 87.
 Placskó Judit 205.
 Platani Sámuel 190. 193.
 Plathy Ábrahám 304. 614.
 „ László 206.
 „ Sándor 194.
 Platner Antal 51. 52.
 „ Márton 10.
 Platy . . . 540.
 Plecker Márton 10.
 Plorantius Kristóf 127.
 „ Mátyás 110. 127. 143. 146.
 Podhorianszky Zsuzsanna 103.
 Podmanitzky János 293. 311. 357.
 359.
 „ Sámuel 462. 463.
 „ . . . 263. 268.
 Podvasiensis I. Chernel M.
 Poepel Pál 21.
 Póhl Mihály sup. 198. 199. 357. 360.
 361. 362. 363. 381. 389. 390. 483.
 486. 534. 612. 614. 624. 625.
 Polerecky Mátyás 607.
 Poliacka Appollonia 551.
 Poloni Miklós 136.
 Polonkay Mihály 26.
 Polonus László 126.
 Polukius László 129.
 Polycarpus I. Leyser.
 Pongrácz Boldizsár 317. 318. 344.
 „ György (de Szt.-Miklós et
 Óvár) 307.
 „ László 307.
 „ Pál (de Szt.-Miklós et Óvár)
 307.
 Pomeranus I. Bugenhagen.
 Popitzer György 22.
 Porstius 207.
 Porubszky Péter 211.

Pottornyay András 499. 500. 504. 506.
 Pragonus Simon 99.
 Pragvis Péter 48.
 Pratek Katalin 124.
 Predmerita István 97.
 Preslak Márton 91.
 Prewsener Jakab 9.
 Pribisch Mihály 292.
 Prileszkiné 458.
 Princzev Márton 119.
 Princzfalusi András 199.
 Pritius . . . 192. 201.
 Prividiensis Tamás 66.
 Procatius Márton 575.
 Procopides I. Wolini S.
 Prónay Gábor 292. 296. 303. 317.
 345—536. 614. 635.
 „ József 422.
 „ László 317. 318. 344. 638.
 639. 640. 641.
 „ Pál 292. 306. 379. 491. 507.
 509.
 Proserchomenos Márton 188.
 Pruno János 72. 74. 80. 101. 114. 126.
 129.
 Pubenkius Sámuel 201.
 Puky András (de Bisak) 313. 314.
 „ László „ 313.
 Pulszky Sámuel 208.
 „ . . . 503.
 Pyxiades György 193.

Quetonius Dániel 566. 576. 577. 578.
 579. 581. 582.

R

Racenus I. Osvaldy István.
 Raconicenus Dénes 114.
 Raczenus Mihály 62.

- Radaschius György** 55. 112.
Ráday Gedeon 509. 635. 637.
 „ **Pál** 258.
Radhovicz Benedek 117.
Radvánszky (ny) Ferencz 53. 98. 202.
 „ **György** 53. 293. 366. 368.
 370. 372. 379. 381. 407. 417. 419.
 421. 427. 428. 451. 497. 498. 512.
 513. 633. 634.
Radvánszky János 192. 196. 239. 272.
 „ **László** 293. 446. 447. 498.
Radvány Pál 306.
 „ . . . 263.
Raimann János Ádám 263.
Raithivius Mátyás 85.
Rajko István 313.
Rákóczi (I) György 179.
 „ **(II) Ferencz** 187.
Rakovszky Elek 614.
 „ **Sándor** 304.
Raksányi Sámuel 304.
 „ **Zsigmond** 304.
Ratkóci Balázs 212.
 „ **Miklós** 212.
Rauu András 19.
Rayman Pál 127.
Reberius András 197.
 „ **Pál** 197.
Rechemius Dániel 104. 105.
Rechtimis Mátyás 51.
Reder Boldizsár 21.
Rédey Ferencz (de Kis-Réde) 313.
 316.
Regiomontanus I. Miculei M.
Regis Márton 212.
 „ **Mózes** 212.
Regius Dániel 196.
 „ **Jakab** 191.
 „ **János** 191.
Reidolph János 54.
Reinbiger Ágnetta 202.
Reis Márton 36.
Reiter György 325.
Repa György 93.
Répássy . . . 473.
Repcho György 11.
Repisser Fábián 5.
Révay Ferencz (de Recz) gróf (báró)
 62. 63. 227. 306. 541.
Révay Gábor gr. 63.
 „ **János** 87.
 „ **László br.** 463. 567.
 „ **Mihály br.** 239.
 „ **Pál br.** 268. 304.
 „ **Péter br.** 238.
 „ „ **(de Trebozító)** 305. 425.
 „ **báró család** 79.
Reviczky . . . 354.
Reziak György 124.
Rezik János 192. 193. 194. 195. 196.
 200. 210.
Rhau János 121. 143.
Rhau Lázár 19.
Rhodium Gáspár 128.
Ricelius Mátyás 49.
Richard (Kaufmann) 36.
Richter András 188.
 „ **József** 292.
Rimanovinus sup. 52.
Rollenhagius György 60.
Rorontalius Ákos 53.
Rossa Jakab 132.
Rosinszky Márton 73.
Rotarides Mihály 15. 21. 37. 57. 137.
 390. 392.
Róth Ádám 360.
 „ **András** 30.
 „ **Mihály** 192.
 „ **Tamás (de Királyfalva)** 360.
 461.
Roxer Imre 15.
Rösler (?) 450. 452.
Ruben Benedek 6.
Rudnyánszky József 306.

Ruessendorf Gáspár 8.
 Rufinus János 64.
 Rumius Sámuel 210.
 Ru(n)gius Dávid 135. 136.
 Rurichides Dániel 133.
 Russius 202.
 Rutkai 210.
 Ruttkay József 304.
 „ Miklós 306.
 Rückschloss Dániel 102.
 „ Farkas 102.
 Rzeszlovszky M. 139.

S Sch Sz

Sagittarius János 66.
 Saliceus Ferencz 17.
 Salm Gyula gróf 49. 122.
 „ Károly gróf 122.
 Saltzbank György 55. 58. 61.
 Saltzhuber György 128.
 Santag (Sonntag?) György 94.
 Sándor Gergely 313.
 „ László 304.
 „ Pál 450. 452.
 Saray János 203.
 Sarcoteger Antal 12.
 Sarhocius (Sarcotius) János 91. 96.
 Sarlay Ádám 306.
 Sárkány András 207.
 Sárközi Bálint 125.
 „ István 306.
 „ János 313.
 Sárossy János sup. 187. 188. 191.
 Sartoris György 206. 209. 210. 213.
 „ Jakab 129.
 „ János 129. 209.
 „ Mihály 209.
 „ Orsolya 129.
 Sartorius Dániel 208. 211. 213.
 „ György 92. 116. 132.
 „ Illés 185. 189. 190. 191. 195.
 199. 200. 208.

Sartorius János 192. 193.
 „ Jónás 191. 194. 196. 197.
 199.
 „ Judit 212.
 „ Márton 201. 535.
 „ Mátyás 201.
 „ Menyhért 145.
 „ Sámuel 199. 200. 204.
 „ Vazul 147.
 Schalak Jób 190.
 Scharff György 292.
 Schefflein Lőrincz 39.
 Schelurgius 201.
 Schemmert Kristóf 11.
 Schenck Bálint 14.
 Schemickel Kristóf 43.
 Schifflich Lukács 5.
 Schindler (Schwidler) András 59. 83.
 90. 94.
 Schindler Tamás 17.
 Schirmer Péter 21.
 Schlesier Ferencz 14.
 Schloeger Márton 48.
 Schmal András 64. 206.
 „ György 206.
 Schmancker Pál 114.
 Schmeidel György 113.
 „ István 113.
 Schmid András 194.
 „ János 194.
 Schmidt János 381. 382. 383. 384.
 385. 416. 419. 634.
 Schmidt Erasmus 121.
 Schmidelius János 196.
 Scholtius János 31.
 Schorba András 111.
 Schormann Albert 23.
 „ András 68. 92.
 Schönikel Keresztély 24.
 Schreml Abrahám 58. 69. 74. 112.
 Schretter Boldizsár 77.
 Schroerus 193. 196. 197. 198. 199.

201. 202. 203. 204. 205. 206. 208.
 209. 210. 211. 213.
 Schröter Jakab 60.
 Schuhajda András 195.
 Schuler Dorottya 211.
 „ György 47.
 „ Máté 15.
 Schupka András 47.
 „ Márton 43. 47. 92.
 Schurovitz György 73.
 Schütz János 54. 55. 58. 61. 65 66.
 70. 71.
 Schwarz János 192.
 „ sup. 198.
 Schwegler János 69.
 Schwelgius Sámuel 193.
 Schwengler Illés 112.
 Schweschius Ádám 143.
 Scriba Miklós 108.
 Sculteti András 145.
 „ Anna 145.
 „ György 145.
 Scultetus Severinus 63. 70. 76. 90.
 91. 94. 98. 103. 106 107. 108. 109.
 111. 114. 118. 120. 123. 124.
 Scultetus Leonhard 63. 126. 128.
 138. 140.
 Sebaldi Erasmus 21.
 Sebenhall (Schall) Bernát 10.
 Selecenus Albert 45.
 „ Mihály 118.
 Seloniczky Zsigmond 144.
 Sembesi György (de Felső-Szud) 307.
 „ János 367.
 „ Sámuel 365.
 Senensis Mihály 146.
 Saratorius I. Servatorius.
 Serpillus János 190.
 Servatianus Mátyás 9.
 Servatorius (Seratoris) György 93.
 98. 113. 126.
 Setzer János 24.
 Severini György 190.
 Severiny Pál 384. 385. 628. 630. 634.
 Sextius András 189. 192.
 „ János 634.
 Siculus (Székely) György 9.
 Sidelius (Seidel) András 15.
 Siderus Simon 57.
 Sigelius András 66.
 Sigray István 313.
 Silesius I. Heinold J.
 Silesius (Magnus) Tamás 135.
 Simkovics Zsuzsanna 188.
 Simon Tóbiás 139.
 „ Dávid 103.
 Simonides György 95. 98. 104. 108.
 109. 110. 143.
 Simonides Helena 103.
 „ János 202. 205.
 „ (Sartorius) Mátyás 119.
 „ Menyhért 103.
 „ Pál 196. 197. 198. 199. 202.
 204. 205. 209. 210. 211. 212.
 Sinapius János 118. 133. 136. 579.
 „ Mihály 538. 542. 543. 549.
 550. 551. 552. 559. 561.
 Sinkovicz Márton 201.
 „ Tamás 201.
 Sintay I. Kalmár.
 Sirak Julianna 191.
 Sitinszky Sámuel 92. 145.
 Sitnay György 193.
 Sixti Lőrincz 129.
 Skutecinus Tamás 34.
 „ Nicodem 35.
 Slawata báró 36.
 Slestakiüs Venczel 99.
 Slovacius Venczel 144.
 Smalcaldensis Máté 90.
 Smiceius András 80.
 Smick Antal 18
 Sobreh Pál 37.
 Sobutzek György 32.

- Solcovius Jakab** 203.
Solnensis Vilmos 135.
Sommer János 8. 16. 39.
 " György 42.
Soós Mária 212.
Sopucius György 131. 133.
So(t)zovinus Sándor 64. 117. 146.
Sotzovszky András 47. 58.
Sóvári V. 529.
Spencz 616. 619. 623. 629.
Spetkius Márton 549. 559. 561. 568.
Spielenberger Dávid 196.
Spigler Jakab 75.
Spirius 213.
Sréter János 306.
Stan-Hertz Lénárt 73.
Stanik Mihály 116.
Stankoviz Szaniszló 124.
 " Péter 124.
Standenherdt (Stacidenherz) Lénárt
 66. 78. 79.
Steinberger Miklós 78. 102. 113.
 114.
Steller Zsófia 195.
Stenzell Jakab 55.
Stephanus Simon 113.
Sterberg Péter Károly 115.
Sternkorb János 134.
Stöckel Lénárt 17. 18. 21. 28. 32.
 41. 46. 47. 48. 49. 112.
Strba Mária 197.
Streperus 355.
Stringer György 195.
 " János 195.
Sturm Márton 101. 120. 121. 122.
Stübner Ambrus 18.
Styx János 53.
Szakmáry Ádám 291.
Szakolczai János 210.
Szalay Sámuel sup. 312. 316.
Szallay János 200. 203.
 " Pál 200.
Szanda György 189.
Szandany Dorottya 188. 189.
Szántai Lukács 25.
Szarvas Lőrincz 211.
 " Tamás 211.
Szászky (Tomka) 390. 391.
Szathmári (P.) István 312. 314.
 " Pál 312.
Szege(di) Dániel 307.
 " (K.) István 40.
Székely 510.
Szeleny András 307.
Szemerc család 252.
Szenesky Imre 304.
Szentivány báró 462. 463.
Szentkeresztí István 307.
Széplaki András 196. 203.
Szergeni János 191.
 " Péter 191.
Szikora Erzsébet 197.
Szilágyi Sámuel sup. 312. 316.
Szilkovszky 515.
Szirmay Ferencz 214.
 " Gáspár 588.
 " György 588.
 " István 198. 293.
 " János 588,
 " László 478. 480.
 " Miklós 192.
 " Pál 588.
 " Péter 198.
 " Sándor (de Karomet Szully)
 306.
Szirmay Tamás 263. 272. 292. 293.
 529.
Szirmay Zsigmond 588.
Szmretsany László 307.
Szobjeszki János lengyel kir. 148.
Szoboszlay 281.
Szoszovszky Dávid 73.
Sztanovszky János 401. 501.
Sztranzsky Helena 202.

Sztranzky János 202.
 „ Sámuel 202.
 Sztruhai András 187. 209.
 „ János 209.
 Szunyogh Mózes báró 64.
 Sudor Mihály 132.
 Suhajda Anna 198.
 „ János 198.
 „ Pál 198.
 Schuschniak József 144.
 „ Márton 144.
 „ Tamás 144.
 Sutoris Mátyás 114.
 Sutorius Jeromos 103. 113. 116. 119.
 120. 128. 129. 131. 133.
 Svatko Márta 119.
 „ Miklós 119.
 „ Péter 119.
 Svengler (Schw- Schwi- Svendl-)
 Márton 53. 70. 73. 77. 91.
 Svetnitzky Kristóf 89.
 Svitek István 136.
 Swornik (Ritmovinus) Márton 136.
 Sybolti Demeter 49.
 Synapi Mária 201. 204.
 Syricius 346.

T

Taboritae Pál 99.
 Taczintzer Jakab 6.
 Tamariscus István 16.
 Tanka Mihály 228.
 Tárzi (. . cy) János 46. 90. 114.
 Tarkanyanum 248.
 Tarnóczy Márton sup. 587.
 Temlin Éva 212.
 Tersatzky I. Frangepán F.
 Teschnovszky Anna 189.
 Tessedik Sámuel 354. 355. 381. 384.
 536.
 Teutschmidt Mátyás 202.
 Textoris János 116.

Theliceus (Therisz) Mátyás 93.
 Theodota Gáspár 135.
 Thern Gottfried 191.
 „ János 191.
 Thesak György 72.
 Thessaris János 386. 388. 393. 394.
 434. 437. 445. 448.
 Thobiades Katalin 132.
 „ Tóbiás 132.
 „ (Kostinus) Venczel 132.
 Thomae Gáspár 84. 103. (?)
 Thomcsány Ferencz 304.
 Thoraconimus Mátyás 57. 58. 62.
 65. 97. 101. 111. 113.
 Thoranius F. 551.
 Thököly Imre 148—186.
 „ Sebestyén 56.
 Thuránszky György (de Thurik) 306.
 „ Pál 554.
 Thuri András 105. 110.
 Thurzó Bernát 87. 100.
 „ Elek 105.
 „ György 85. 97. 116. 141.
 „ János gr. 61.
 „ Szaniszló 141.
 „ család 373.
 „ gróf 79. 92. 93. 102.
 Tihany Dániel 306. 311. 491. 502.
 Tihanyi Imre 324.
 Tinctoris György 102.
 Tiszáninnení ev. ref. superintendia 312.
 Tizántúli ev. ref. superintendia 312
 Tobiae Keresztély 30.
 Tolcoris Benigna 210.
 Tomka (Szászky) János 207. 210. 212.
 Tonhauser Mária 207.
 Topperczér Pál 206. 207. 209. 211.
 Tordai András 17. 212.
 Torkos András 195.
 „ István 295.

Torkos Jakab sup. 312.
 „ József 212. 308. 369. 386. 388.
 393. 394. 396. 402. 404. 408. 409.
 422. 424.
 Torkos Mihály 393. 423. 434. 436.
 443. 445. 448. 449.
 Torkos Pál 295.
 Tornyos Gábor 306.
 Tóth György 207.
 „ István 207.
 „ János 196. 206.
 „ Mihály 206.
 „ Sándor 386. 388.
 Tóth Sipkovichs János sup. 422. 424.
 Törek István 307.
 Transalpeni Mátyás 73.
 Trautrius Farkas 122.
 Trautzon herceg 463.
 Tribecz István 206.
 Triznay Pál 192. 211.
 Trnovszky Miklós 131.
 Trnowicenus György 109.
 Trochilates Mátyás 100.
 Turcsány Ferencz 306.
 Turdalius Dániel 597.
 Turenthaler . . . 452.
 Turnai Anna 191.
 Turóczi János 129.
 Turzó János 206. 612. 615. 626. 628.
 630. 632. 633.
 Turzó Magdolna 212.
 Tyburecius Miklós 77.
 Thylo Bertalan 56.

U

Ujfalussy András 135.
 „ János 145.
 „ László 263.
 „ -né 458.
 Ujházy Dániel 317. 318. 344.
 Ulászló kir. 159. 164. 327.

Ulreich János 70. 75.
 Unterbanus Márton 55.
 Urbanovitz Dániel 104. 105.
 „ Hieroslaus 73.
 Ursini Mátyás 205.
 Ursinus (y) János 60. 66. 71. 83.
 87. 91. 96. 102. 116. 127.
 Úrtica János 110.

V

Vacherus . . . 202.
 Vachott András 305.
 Vagner Márton 57. 70. 76. 88.
 Vajda Ferenc 306.
 Vajdaczi Ilona 189.
 Valentinus (Mogiensis) Ferenc 15.
 Valentiny . . . 198.
 Valentitz Márton 7.
 Valla . . . 377.
 Vásárhelyi Ferenc 126.
 Vasoni Márton 198. 202. 205. 211.
 Vattay Pál 313. 316.
 Vay Ábrahám 469. 471. 507. 510.
 „ István (de Vaja) 313. 314. 316.
 „ László „ 313
 „ . . . 377.
 Veber Mátyás 286.
 Veghelius János 313.
 Velits Mátyás 305.
 Velitz György 103.
 Velnarinus Tamás 32.
 Vendrinszky György 190.
 Veresch Anna 124. 138.
 „ János 124. 138.
 „ József 124. 138.
 „ Menyhért 138.
 Vesteniensis I. Scriba.
 Vicziány Mátyás 307.
 Viday István 74.
 Videbrannus (Widebramus) Frigyes
 34. 35. 37—45. 46.

Vidos Miklós 295.
 „ Sándor 317. 318. 344.
 Victorisz András 200.
 „ Mátyás 188. 200.
 Vincentius Péter 47. 48. 50. 52. 66. 78.
 Virágh Mihály sup. 312.
 Visnyanszky Judit 335.
 Vitanovszky Mátyás 190.
 Vitkóczy Imre 519.
 Vitnyédy János 295.
 Vladár János Uriel 304.
 Vogelseiffen Scultetus 26.
 Voit Dávid 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97.
 Volf Jeromos 82.
 Vohnenus István 127.
 Vokenius 208.
 Vörös Bálint 311. 441. 443.
 „ Zsigmond 292.
 Vranka (Wr . . .) Tamás 43. 62. 69. 86.
 Vrathely Illés 206.
 „ Márton 206.
 Vrdescher Kristóf 13.
 Vruthay I. Gazda
 Vuncklerg Ferencz 68.

W

Wadász András 306.
 Wagner Jakab 81. 84. 123.
 Walch 201.
 Wallsteini Hinek báró 32.
 Walther Ferencz (Wratislaviensis)
 24. 26. 44.
 Wandlik György 204.
 „ Márton 204.
 Wattay Sándor (de Vatta) 306.
 Weinert András 209. 210.
 Weingolth Péter 27.
 Weis János 207.
 „ Mihály 207.
 Weissbeck 207.
 Weissmann 201.

Welits János 554.
 Welitz Charitas 136.
 „ György 136.
 „ Mátyás 136.
 „ Mihály 126.
 Werpetz György 19.
 Wernsdorffius 193. 196. 198. 199.
 201. 202. 203. 204. 205. 206. 208.
 209. 210. 211.
 Wesselényi (hadadi) Ferencz 179.
 Weyrach Bertalan 8.
 Wido György 548.
 Winckler András 27. 41. 43. 68.
 Windisch János 575.
 Wino János 31.
 Wisselius Dániel 145.
 Wissnay Péter 192.
 Witkovszky György 143.
 „ István 143.
 „ Margit 143.
 Wobeser báró 207.
 Wolff M. Magd. 201.
 „ Reinhold 152.
 „ (Volf) Vitus 105.
 Wolini (Trnawszky) Sámuel 126.
 Wolmuth Konrád 292.
 Wolrab Zakariás 139.
 Wozár Mátyás 192.
 Wozar Rozina 212.
 „ . . . 436. 447.
 Wranka János 66.
 „ (Vr-) Pál 50. 77. 87.
 Wrbowszky Bálint 142.
 „ Miklós 142.

X

Xost Kristóf 45.
 „ Lénárt 45.
 Xylander Bertalan 120.
 „ István 120.

Z

- Zabler Jakab 187.
 Zábori Borbála 68.
 „ János 68.
 „ László 68.
 Záborszky Jakab sup. 216. 267. 271.
 „ Márton 35. 51. 53. 79.
 „ Mihály 210.
 Zacharides András 90.
 Zackmar (Szakmár) János 9.
 Zahronszy Kristóf 108.
 Zammerus Zakariás 143.
 Zamosiensis I. Gallince.
 Zanger János 125.
 Zapkovitz György 31.
 Zarkocius János 118. 125.
 Zaroviczky György 83.
 Zathureczky István 554.
 Zay András 100.
 „ Ferdinand 211.
 „ János 100.
 „ Lőrincz 100.
 „ Péter báró 100. 268. 311. 317.
 318. 344.
 Zay báró 450. 452.
 Zdanenus I. Péntek M.
 Zdorjai Rudolf 143.
 Zeibichius 210. 211. 213.
 Zelenka Sámuel 196. 201.
 Zembel Lénárt 96.
 Zenadinus Imre 11.
 Zichy (Sichy) 68.
 Zierotin Károly báró 110.
 Zimany Mária 210.
 „ Mátyás 192.
 „ Mihály 192.
 „ Rebeka 196.
 Zimmermann . . . 530.
 Zirko György 188.
 „ Jakab 188. 199.
 „ János 199.
 Zitkovszky I. Zsitkovszky.
 Zitnay 194.
 Zlonnicenus István 93.
 Zmeskal Gábor 263. 294.
 „ Jakab 295.
 „ János (de Domanovec) 306.
 „ . . . 407. 422.
 Zolna Erzsébet 212.
 Zolnay Julianna 193.
 „ László 366. 367.
 Zólyomi ev. ref. tractus 312.
 Zontag György 89.
 Zorkovszky Dániel 306.
 „ Pál 304.
 Zrinyi Péter 180.
 Zsemeri 263.
 Zsitkovszky J. 354. 471. 472. 501.
 513.
 Zsigmond kir. 327.
 Zubor (Zadielszky) János 71.
 Zvassik János 99.

HELYSÉGNÉVMUTATÓ.

A

Abauj vm. 247. 248. 252. 263. 270.
 277. 278. 293. 635.
 Abelova 208.
 Ábrahámfalva 245.
 Acsa 317. 345—536. 612. 614. 633. 635.
 Agenitlen 33.
 Ágosta (Augusta Vind.) 82.
 Agria I. Eger.
 Agyakocz 248.
 Alba Julia I. Gyulafehérvár.
 Alberti 267. 381. 384.
 Aldeburg 48.
 Almádi 27.
 Almás 248. 462.
 Alnovia 56. 188. 190. 192. 194. 195.
 196. 198. 199. 200. 201. 202.
 Alsó-Sajó 190.
 Altorf 196.
 Andrásfalva 233.
 Ardó (Hidvég) 248.
 Argentinum (Argentor . . .) 104. 106.
 Arnóth (Sajó) 191. 201.
 Árva vm., 51. 77. 78. 85. 86. 97. 116.
 131. 132. 149. 189. 233. 247. 263.
 268. 271. 294. 544. 549.
 Árvavárallya (sub arce) 233. 234.
 Aszar 246. 248.
 Aszód 202. 209. 382. 398. 413. 462.
 463. 534. 536. 634.

B

Baán 62.
 Babaszék 232.
 Bács vm. 270. 325.
 Badin (Bodin) 73. 130.
 Bagonya 512.
 Bagota 248. 252.
 Bagyan 206.
 Baigno (Baizno) 9.
 Bajmóc 77. 84. 87. 93. 100.
 Baiza 325.
 Bakabánya 235. 250.
 Balassagyarmat 246.
 Bálintfalva 541.
 Bán 150. 230.
 Bánk 199.
 Banka 208.
 Banovce 79. 86. 87. 130. 135.
 Banovicz 106. 108. 116.
 Bányavárosok 164. 234. 250. 373.
 374. 376.
 Barka 248.
 Baranya vm. 11. 271. 377.
 Barona I. Baranya.
 Bars vm. 233. 252. 263. 270. 277.
 278. 293. 544. 549. 569. 587.
 Bártfa 16. 17. 18. 21. 22. 23. 24. 28.
 29. 31. 37. 38. 40. 41. 42. 43. 45.
 46. 47. 48. 49. 50. 51—53. 55. 57.
 60. 61. 62. 63. 65. 68. 69. 70. 74.

75. 76. 77. 81. 82. 83. 88. 102.
 103. 107. 108. 111. 112. 114. 118.
 120. 123. 126. 128. 133. 134. 138.
 140. 145. 146. 148. 190. 240. 248.
 280. 293.
- Bartia** 20.
Bartolt 55.
Bastankfalva 192.
Báth 235. 247.
Batha 249.
Bathoköz 248.
Bazin 102. 103. 134. 231. 235. 246.
 250. 294.
Bazmund (Pázmánd?) 246.
Beata Virgo I. Sz. Mária.
Bécs 17. 23. 24. 28. 65. 112. 148.
 158. 161. 163. 181. 182. 207. 227.
 267. 268. 281. 298. 317. 319—344.
 413. 414. 425. 426. 441. 443. 450.
 455. 456. 457. 458. 460. 475. 476.
 478. 488. 490. 502. 503. 507. 510.
 511. 513. 515. 517. 519. 530. 531.
 532. 533. 635. 637. 677. 678.
- Becsin** 111.
Beczko 52. 118. 133. 136.
Beczov 267.
Békés vm. 210. 263. 270. 293. 359.
 397. 406. 633.
Bela (Bella) 67. 232. 245. 247. 541.
 546. 551. 557. 563. 565. 568. 571.
 572. 578. 582.
- Bélabánya** 67. 235. 250.
Bellus 129. 135. 136. 230. 232.
Bendeza 195.
Benedekfalva 200.
Bénye 248. 439. 441.
Bér 426. 427. 431.
Beranium 90.
Bercel 473.
Bereg vm. 248. 270. 278.
Beregzász 130.
Berencse 248.
- Berlin** 193. 207.
Bertnicze 137.
Berzéthá 212.
Berzevicze 190. 193. 519.
Berzseny 247.
Bessenyő 277.
Beszterce 136.
Beszterce (Erdély) 12. 22. 38.
Beszterce (Vág) 116.
Besztercebánya 11. 16. 24. 29. 31.
 34. 37. 40. 42. 46. 47. 48. 49. 50.
 52. 53. 55. 58. 59. 60. 62. 67. 69.
 70. 74. 77. 81. 83. 87. 88. 98. 102.
 103. 105. 110. 111. 112. 113. 114.
 115. 119. 120. 122. 127. 128. 129.
 134. 136. 144. 145. 146. 148. 149.
 152. 188. 189. 190. 191. 192. 193.
 194. 195. 196. 197. 198. 199. 201.
 202. 203. 204. 205. 207. 208. 209.
 210. 211. 212. 236. 246. 254. 283.
 293. 330. 357. 360. 361. 363. 364.
 366. 371. 372. 373. 381. 382. 396.
 398. 405. 406. 407. 415. 419. 426.
 429. 432. 434. 436. 437. 438. 447.
 450. 452. 498. 557. 558. 627. 634.
- Betlér** 190. 248.
Betlenfalva 85. 245.
Bihar vm. 270.
Bilic (Silesia) 41.
Binters 294.
Birócz 83. 94. 118. 127. 230.
Bironcium 90.
Birihalm (Erdély) 17.
Bistrica I. Beszterce.
Bisztró 188. 189. 197.
Bitterfeld 4.
Bittse (Bythe) 81. 86. 97. 105. 110.
 116. 124. 131. 132. 145.
Blatnica 87. 549. 591.
Bobrócz 233.
Bocza(bánya) 197. 233. 294.
Bohdanec (Csehorsz.) 114.

Bohuwitz 205.
Bojkovce (Morvaorsz.) 87.
Bojnic 50.
Bokod 211.
Boldogasszonyfalva 233.
Bonnesdorf 38.
Borga(bánya),(Bocza- v. Bakab.?) 58.
Bori 483. 486. 534.
Boroszló (Wratislavia) 18. 26. 27.
29. 31. 36. 37. 41. 42. 43. 44. 47.
48. 50. 52. 66. 67. 68. 75. 78. 102.
113. 114. 139. 189. 198. 199. 203. 212.
Borsód vm. 203. 248. 263. 270. 278. 293
Borsodi ev. ref. tractus 312.
Borfalva 267.
Boskovic* (Morvaorsz.) 35.
Botfalu 207.
Bozok 549. 559. 561.
Bradna 189.
Brandorf 39.
Brassó 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 18.
19. 20. 21. 22. 27. 30. 32. 34. 38.
39. 195. 198.
Braunsberg 122.
Brega 139.
Brendorf (Erdély) 16.
Breznóbánya 57. 58. 67. 74. 76. 94.
113. 117. 144. 146. 191. 199. 200.
202. 232. 235. 250. 537. 538. 560.
571. 572. 579. 581.
Brezo 199.
Brezova 197. 336.
Briga (Silesia) 65. 66. 88. 92.
Brizna i. Breznó.
Bronikovno (Silesia) 31.
Brotin 115.
Brusva 62.
Brutno (Zólyom) 204.
Brünn 24. 43.
Buconic 123.
Bucsány 542.
Buda 103. 357. 638. 639.

Budetin 64.
Budissa (Lusatia) 134.
Budweis (Csehorsz.) 6.
Bugyi 312.
Bugyikfalva 188. 189. 211. 212.
Byrthelm (Erdély) 14.

C Cs Cz

Carpona i. Korpona.
Caslau 145.
Cassza (Trencsén m.) 80. 100. 101. 136.
Cassovia i. Kassa.
Castriferrei Com. i. Vas vm.
Caysersmarckg i. Késmárk
Casareoforum i. Késmárk.
Cech i. Csécs.
Chrenocz (Klenócz?) 50.
Chrenovinum 92.
Chrudimium 115.
Cholticz 144.
Cibinium (Czeben) i. Szeben.
Claudiopolis i. Kolosvár.
Clausenburg i. Kolosvár.
Colovesis (Colocensis) i. Kalocsa.
Corona (Cronen) i. Brassó.
Coronabánya 201.
Cosch (Kosch) 23. 66. 68.
Costnicze 114.
Cotemberga i. Kuttenberg.
Creibitz 147.
Cremnitz i. Körmöcbánya.
Cronstad i. Brassó.
Crosse (Oroszorsz.) 9.
Csab 201.
Csaba 351. 352.
Csaklokocz 248.
Csallóköz 246.
Csanád vm. 270.
Csanoj 231.
Csécs (Cech) 277.
Csege 248.
Cseh-Bród 41. 46.

Csejte 53. 134. 138. 142. 231.
Csepreg 49.
Cserencsény 197. 205.
Cserencz 202. 207. 210.
Csetnek 188—213. 398. 399. 411.
412. 414. 415. 452. 453.
Csongrád vm. 270.
Csonok 249. 252.
Csorba 233.
Csömör (Gömör?) 205.
Csötörtök 231.
Csővár 204. 345. 348.
Csujvar l. Csővár.
Csusz l. Nemes-Cs.
Czabrath 130.
Czabul 9.
Czaubrannik 76.
Czaythe l. Csejte.
Czekeháza 65. 212.
Csennova 189.
Czerovo 194.
Czinkota 384. 385. 406.
Czoerbey 6.
Czorocz 294.
Cywanschitz 146.

D

Dacsolam 416.
Dalmad 252.
Dantzig (Dansiscum) 18. 40. 193.
194. 198. 201. 204. 205. 210.
Daróc 70. 415. 503. 513. 514. 517—
528. 530.
Debreczen 111. 281. 282. 464. 474.
475.
Dendis 250.
Derencse 197.
Decsenye 587.
Devecser 207.
Devik (Turóc) 212.
Dilna l. Bélabánya.

Dillendorf (Erdély) 20.
Dippoldiswald 125.
Diva-Barbara 99.
Divék 61. 206. 231. 246. 551. 587.
Divekujfalu 231. 268. 585. 587.
Doba 495. 497.
Dobra 248.
Dobroc 193.
Dobrony 207. 210.
Dobronyina 232.
Dobrovecz-(nicz) 119. 132.
Dobsina 192. 193. 452. 453.
Dolyan 478. 480. 510.
Domasolicz (Morvaorsz.) 98.
Domony 209. 431.
Dorlstorff l. Durand.
Dömölk (Nemes) 207. 295.
Drezda 22. 125. 138.
Driacht (Morvaorsz.) 6.
Duba 58.
Dubnicz 91. 120. 133.
Dubova 108. 123. 232. 233. 540.
Dunajecz 134.
Dunánineni kerület 263. 267.
Dunántúli kerület 263. 269. 271.
Durand 15.
Dvoretz 628. 632.

E

Ecsed vára 248.
Edve 252.
Eger 125. 129. 130. 135. 140. 281.
481. 510.
Eglium 118.
Egyház (?) 401.
Egyházfa 246.
Eisenstadt vára 165.
Eisleben 138.
Elbingen 137.
Endred (kis és nagy) 252.
Eniczke 247.

Enyed (Nagy) 20.
 Eperjes 5. 9. 11. 15. 24. 26. 27. 44.
 57. 58. 64. 70. 76. 82. 84. 91. 94.
 95. 98. 103. 107. 108. 109. 118. 119.
 120. 129. 135. 140. 148. 192. 193.
 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.
 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211.
 213. 240. 241. 244. 245. 246. 255.
 280. 293. 308. 483. 609. 611.
 Eppewies l. Eperjes.
 Erdős 247.
 Érsekujfalu 325.
 Esztergály 196. 336.
 Esztergom 246. 452.
 Esztergom vm. 248. 252. 263. 271.
 Eylemburgk (Eylembach, Willbach)
 15.

F

Farád 252.
 Farnad 249.
 Fejér vm. 252. 263. 271. 295
 Felka 123.
 Felsőbánya 248.
 Felsőmagyarországi superinten-
 dentia 263.
 Felsősajó 190. 206.
 Fóth 427.
 Fovaczov 132.
 Forchenstein vára 165.
 Frankfurt a/O. (Francofordia) 18.
 121. 146.
 Freudenthal 25.
 Freyberg i/M. 28. 125.
 Futhagy 10.
 Fülek 55. 191. 294.

G Gy

Gács 198.
 Galánta 64.
 Galgóc 53. 60. 64. 72. 74. 82. 91.
 93. 98. 110. 113. 116. 124. 126.
 130. 141. 143. 145. 246.

Gálszécs 126.
 Ganyo 206.
 Garam-Mihály 252.
 Garamszeg (Zólyom) 404. 405. 587.
 628. 630. 634.
 Gezsefalva 189. 190. 195. 198. 201.
 208. 211.
 Geno 249.
 Georgenberg l. Szepes-Szombat.
 Georgiomontanus l. Szepes-Szombat.
 Gercs 268.
 Geresd (Nagy) 207. 252.
 Geschonicenum 84.
 Gilonium 115.
 Gintz l. Kőszeg
 Girált, 208. 499. 500. 506.
 Giros-Tótfalu 248.
 Glintz vára 164.
 Gócs 206.
 Goldberg (Silézia) 9. 16. 21. 66.
 Gomba 231.
 Gölnicz. 250.
 Gömörpanyit 189. 200. 205.
 Gömör (Sajó) 189. 190. 191. 196. 198.
 200. 204. 205. 207. 211.
 Gömör vm. 188. 246. 248. 263. 270.
 275. 278. 293. 453. 472. 510.
 Göncz 129. 130. 247. 250.
 Görgő 248.
 Göröggyene 248.
 Gradecz 57.
 Grätz 15. 68. 87. 119. 142.
 Greifswald 192. 195. 201.
 Grenicz l. Szepes-Véghely
 Grossenhallbach 43.
 Gurinium 135.
 Guta (Gutta) 193. 381. 407. 433. 451.
 473. 474.
 Gutteborg l. Kuttenberg.
 Gyarmat (Balassa) 136.
 Gyöngyös 242. 246. 247. 286. 480. 482.
 Győr 191. 192. 195. 196. 198. 200.

202. 204. 205. 207. 210. 211. 212.
 227. 246. 263. 295. 368. 369. 386.
 388. 393—396. 402. 404. 408. 409.
 422. 423. 424. 443. 445. 448. 449.
 455. 466.
 Győr vm. 246. 249. 263. 271. 278. 295.
 Gyula 49.
 Gyulafehérvár 140.
 Gyugsberg (Szlézia) 67.

H

Háj 50. 62. 79. 86. 99. 232. 539. 543.
 546. 551. 557. 563. 565. 568. 571.
 578. 591. 592. 594. 606—609.
 Hajnik 232.
 Hália 76.
 Halle a/S. 48. 125. 189. 192. 193.
 195. 201. 205. 207. 209.
 Haluz 89.
 Hámor 247.
 Hamburg 64.
 Hanócz 246.
 Hanzlíkfalva 246.
 Harkány 452. 453.
 Harta 464.
 Hat sz kir. város 263.
 Hecze 247.
 Hellenpach 247.
 Helnovia (Holmovia) 24. 67.
 Helta 18.
 Heralticz 144.
 Héreg 248. 252.
 Hermanstadt l. Szeben (Nagy)
 Hermány 44. 143.
 Hernknecht 94
 Hetzeln (Erdély) 15.
 Heves vm. 247. 263. 270. 278. 330.
 Hibe 294.
 Hidrisch 146.
 Hidvégh (Ardó) 248.
 Hliník 70. 71. 143.
 Hoch-Wiesz 72.

Magyar Evang. egyháztört. emlékek.

Hodrus b. 235.
 Holeschov 45. 111. 140.
 Homonna 110. 140.
 Hont (kis) vm. 263. 270. 293. 335.
 560.
 Hont (nagy) vm. 263. 270. 293. 416.
 417. 429.
 Hont (kis) esperesség 209.
 Hont (nagy) esperesség 202.
 Hont vm. 189. 235. 247. 252. 278.
 303. 330. 472. 549. 569. 572. 582.
 595.
 Hornstein vára 165.
 Horváthi 248.
 Hosszumező 248.
 Hosszurét 248.
 Hradek 110.
 Hradisch (Morvaorsz.) 46. 59.
 Hranit 34.
 Hrichon 85.
 Hrobotova 233.
 Hrochot (Horhát) 112.
 Humpurk 124.
 Humobroda l. Magyar-Bród.
 Hussenitz 113.

I

Idoltzberg 129.
 Igló (Morva) 22. 29. 42. 43. 46. 57.
 58. 60. 65. 66. 69. 71. 83. 87. 91.
 96. 102. 104. 113. 127. 128. 143. 145.
 Igló (Szepes) 45. 95. 98. 104. 105.
 108. 125. 129. 136. (?)
 Iklad 460.
 Illava 69. 97. 116. 129. 135. 230. 544.
 549. 568. 569.
 Illyésfalva 47. 114.
 Imrik 248.
 Insula magna (Erdély) 33. 34. 35.
 Iratz 7.
 Isztebne 206.

Ivánfa 253.
Ivankofalu 59. 205. 208. 210. 267. 543.
546. 551. 552. 557. 563. 565. 568.
571. 578. 582. 590. 591. 593. 607.
608. 609. 613. 627. 628. 630. 631.
632.
Ivanócz 206. 211.

J

Jablonicza 233.
Jablunka 248.
Jankocs 248.
Jánosháza 247.
Jászberény 207. 461.
Jászó 103. 510.
Jata 248.
Jaurinum I. Győr.
Jegendorf 39.
Jéna 72. 141. 189. 193. 195. 196.
198. 201. 202. 208. 210. 383.
Jeszen 101. 123. 543. 546. 551. 557.
563. 565. 568. 571. 578. 582. 593.
608. 609.
Jeszenova 232.
Joachimsthal 23. 28.
Jóka 246.
Jolsva 248.
Junicova 145.
Jüterbogk 5. 134. 147.

K

Kálló (Nagy) 469.
Kalocsa 6.
Kálnó 210.
Kamence 124.
Karisbad 427. 430.
Káross 93.
Kassa (Cassovia) 50. 52. 59. 68. 89.
91. 93. 95. 96. 101. 111. 118. 119.
130. 135. 137. 138. 140. 142. 143.
148. 152. 153. 195. 201. 243. 245.
248. 286. 293.

Kázmély (kis) 252.
Kecskemét 312. 331. 332.
Keczerpeklén 246. 248. 252.
Kékkőallja (Kekvalya) 247.
Kemence 209.
Kemenesalja 252.
Keresztfalu 107.
Keresztur (Zemplén) 248.
Keresztur 283.
Késmárk 8. 16. 29. 33. 36. 39. 40.
42. 43. 45. 55. 56. 57. 58. 62. 65.
71. 73. 78. 80. 94. 101. 111. 113.
137. 149. 190. 193. 195. 197—204.
207. 208. 210. 211. 254. 293. 308.
498.
Keszihócz 450.
Keszőallya 252.
Kiette 190. 197. 200.
Királyfalva 231.
Kirchdrauf Kirch(en)dorff I. Szepes-
Várallya.
Kisbér 205.
Kisfalva 242.
Kisfalud 252.
Kisharta 201.
Kiskőrös 324.
Kisvárda 248.
Kiszellő 450.
Kiszely 194. 195. 199. 206. 211.
Kiszuczva 290.
Klacsén 233.
Klášhütl 125.
Klenócz 50. 194.
Klived 249.
Klobuce 92.
Klobuczic 134.
Kobellar 189. 191. 200. 203.
Kobelsdorf vára 164.
Kohanócz 230.
Kokova 52. 103. 189. 202. 209.
Kold 247.
Kolin 31.

Kolon 246.
Kolosvár 3. 7. 11. 17. 18. 20. 22.
Kolowrat 115.
Kolta 195.
Koluschovicz 85.
Komárom 10. 249.
Komárom vm. 248. 263. 271. 278. 295.
Komjatin 233.
Komlós 209.
Kommentora 124.
Konstantinápoly 195.
Korpona 12. 17. 55. 56. 58. 61. 74.
75. 191. 192. 193. 194. 195. 196.
197. 199. 200. 201. 202. 204. 205.
235. 249. 575.
Koss 50.
Kossut 231. 541.
Kostelic (Csehorsz.) 114.
Kostolec (Morvaorsz.) 133.
Kosztolna 93. 100. 231. 587.
Königsberg 121. 194.
Körmöczbánya 10. 12. 21. 23. 24. 29.
41. 42. 43. 62. 66. 73. 78. 79. 95.
99. 100. 112. 136. 146. 194. 196.
202. 206. 209. 210. 212. 213. 226.
233. 236. 242. 293. 330. 629. 634.
Körtvélyes 248.
Kőszeg 233. 235. 246. 250. 381.
Kővágó-Eörs 207.
Kövi 188. 190. 194. 198. 199. 200
204. 205. 210. 212.
Középső superintendencia 263.
Kračinova 209.
Krajna 207. 267.
Krakkó (Cracovia) 18. 26. 36. 42.
Krapiec 120.
Kraszkó 208.
Kravanum 190.
Kremsier 36.
Kréte 189.
Krncs 211.
Krompach 104.

Krpelan 542.
Kubin 73. 77. 105. 233.
Kumstadt 144.
Kuncsho 233
Kúnság 313.
Kuntaplocza 189. 192. 196. 200. 205.
Kunszendorf 40.
Kurch 141. 142.
Kuttenberg 31. 59. 99. 132.
Kürth 268.
Kürtos (Nagy) 199. 202.

L

Ladзам (N.-hont) 210.
Lapij (Lausitz) 52.
Lászlófalva 232.
Lauben 21.
Lausitz 207.
Legénd 204. 410.
Légrád 235. 249.
Leibicz 25. 73. 86 117.
Leoportitz 17.
Leopsicz (Silesia) 82.
Leskócz 248.
Lest 196.
Lethocz 209.
Leticz (Csehorsz.) 102.
Leucovia (Leitsch) l. Lőcse.
Leutten (Silesia) 47.
Léva 235. 249.
Liberce (Nagy) 193. 200. 208.
Libetbánya 57. 76. 81. 82. 127. 208.
232. 235. 250.
Lichtvitz 111.
Limbach 15. 231.
Lindva 425.
Linz 148. 158. 161. 171. 321. 344.
Lippa (Morvaorsz.) 146.
Lipce (Leipzig, Lipsia) (Szászorsz.)
15. 24. 37. 47. 72. 112. 193. 207.
436. 447.
Lipce (Német) 49. 51. 53. 54. 58.

59. 63. 64. 74. 77. 82. 83. 84. 89.
90. 91. 95. 97. 103. 108. 116. 117.
119. 120. 124. 129. 130. 137. 145.
Lipcse (Tót) 232.
Lipcse (Zólyom) 41. 45. 46. 57. 58.
60. 76. 110. 127. 137. 138. 144.
Lipnicz (Morva orsz.) 99. 118. 137.
190.
Lipov 119.
Lipszkova 233.
Liptó-Sz.-Miklós 53. 64. 119. 135.
145. 233.
Liptó vm. 35. 89. 90. 109. 117. 119.
124. 130. 133. 134. 135. 145. 233.
234. 237. 247. 263. 268. 271. 294.
330. 355. 544. 549.
Liszka 11. 248.
Liszkó 31.
Litava 95. 246.
Litomeritz 139.
Livina 231.
Loeblichun 6.
Lónyabánya 212.
Losdorff (Ausztria) 128.
Losonc 192. 332.
Loth 252.
Lovosicz (Cseh orsz.) 132.
Lőcse 18. 21. 23. 24. 31. 42. 45. 49.
51. 52. 54. 56. 59. 71. 79. 86. 93.
101. 103. 117. 118. 120. 121. 122.
125. 132. 137. 138. 143. 148. 189.
191. 192. 193. 198. 201. 210. 254.
258. 286. 293.
Lubló vára 165.
Luborecs l. Libercese.
Lubschutz (Silesia) 27.
Lucska 248.
Luczko 233.
Ludány 509. 568. 569.
Lusa 36.
Lusatia l. Lausitz.
Lutsilla 142.
Lutsivna 104. 114.
Lyndva (alsó) 89.
Lytribocz (Cseh orsz.) 72.
- M**
- Mád 247.
Madácsfalva 233.
Madovar 540.
Magdeburg 60.
Maglód 400. 401. 501.
Magna-Villa l. Nagyfalu.
Magutsch (Mágoos?) 11.
Magyar-Bród 33. 34. 65. 84. 87. 91.
104. 109. 115. 118. 128. 137. 142.
145.
Magyar-Óvár 246.
Mainz (Moguntinum) 346.
Majtény 231.
Makrancz 247.
Malaczka 68. 128. 142.
Malatina 233.
Malovest 540.
Mányok (Kis) 208.
Mariaeburg 30.
Márkusfalva (Marcivilla) 44. 56. 143.
Maróth 196.
Martenssberg 5.
Matha 249.
Medina 198.
Megapolis 134.
Megyer 460.
Meissen 125.
Menhárt 204. 211. 325.
Merény (Szepes) 11.
Merremburg 30.
Mersic (Morva orsz.) 140.
Meschaw (Erdély) 13.
Mesterháza 252.
Mezericz (Morva orsz.) 33. 60. 76.
110. 127. 145.
Miava 202.

Micsinye 70. 73. 136. 195.
 Miedwisch (Medgyes?) 12.
 Mihályi 252.
 Militz 29.
 Miskolcz 140. 193. 247. 332. 460. 461.
 Mittelberg 7.
 Modor 29. 202. 263. 292. 294. 382.
 536. 616. 617. 621. 629. 632.
 Mokroluka 190. 191.
 Monok 277.
 Mons Georgii I. Szepes-Szombat.
 Mosóc 33. 40. 46. 59. 62. 64. 65. 66.
 71. 74. 78. 79. 84. 86. 92. 93. 95.
 98. 102. 106. 108. 109. 112. 115.
 116. 131. 143. 144. 205. 232. 540.
 543. 546. 548. 551. 557. 561. 563.
 565. 568. 570. 571. 577. 578. 582.
 589. 592. 593. 608. 609.
 Moson vm. 234. 246. 247. 271. 587.
 Mschenna 129. 135.
 Mund 247.
 Munkács 248.
 Murány 24. 52. 152. 208.
 Murányallya 248.
 Muschna (Erdély) 34. 35.
 Mussnen (Erdély) 13.

N Ny

Naburg (Pfalz) 28.
 Nagybánya 103. 246. 248.
 Nagy-Eőr 14. 104. 106.
 Nagyfalva (Magna-Villa) 51. 56. 233.
 Nagy-Fans 248.
 Nagylam 199. 200.
 Nagylevárd 231.
 Nagy-Salló 252.
 Nagy-Sab 249.
 Nagy-Sam 252.
 Nagy-Sapring 252.
 Nagyszombat 231. 235. 348. 356.
 Namslaw 12.

Naugjszéged (!) 111.
 Neapolis (Silesia) 26.
 Neczpál 51. 194. 204. 206. 210. 211.
 361. 362. 398. 543. 546. 551. 554.
 557. 558. 561. 563. 564. 565. 566.
 568. 570. 571. 590. 591. 593. 608.
 609. 611. 612. 614. 615. 624. 625.
 626. 628. 630. 632. 633.
 Neere(n) I. Nagy-Eőr.
 Neiss (Silesia) I. Nissa.
 Nemes-Csor 295.
 Nemes-Csusz 248. 252.
 Nemeskér 195. 204. 211. 295.
 Nemes-Kosztolány 246.
 Nemesladony 252.
 Némethi 72.
 Németpróna 68. 92. 101.
 Nevcastrum I. Ujvár.
 Neograd 123.
 Neopolis (Liptó. Nicopolis?) 103.
 Neovilla I. Ujfalva.
 Neszwanum 129.
 Neudorf I. Igló (Szepes).
 Neundorff 21. 40.
 Neutischen 144.
 Neu-Sohl (Newsehl) I. Beszterce-
 bánya.
 Newenstadt (Erdély) 16.
 Newkirchen 144.
 Newsi 136.
 Nezdenc 115.
 Nicovilla 110.
 Niemetz 19.
 Nissa (Neiss) 26. 29. 38. 41. 50.
 Niszne 233.
 Nógrád vm. 194. 247. 252. 263. 270.
 278. 393. 303. 313. 324. 330. 336.
 418. 426. 427. 428. 432. 472. 490.
 502. 505. 507. 510. 511. 513. 514.
 517. 530. 531. 549. 569. 572.
 Nossidel 40.
 Nossiclaw 40.

Nosyslavia 36.
Novak 93. 132.
Nova-Civitas I. Ujhely (Vág).
Novisolium I. Besztercebánya.
Novoforum I. Igló (Szepes).
Novokomé I. Igló (Szepes).
Nőtincs 247.
Nymburg 127.
Nyalk 246.
Nyiregyháza 325.
Nyitra vm. 108. 192. 202. 230. 234.
235. 246. 252. 263. 267. 268. 271.
277. 279. 294. 433. 544. 549. 569.
570. 587. 621.
Nyustya 189. 190. 197. 199.

o ö

Ochtina 190. 191. 197. 210. 211.
Ocsova 24. 32. 50. 70. 75. 91. 232.
Ochtitz 117.
Okaj 252.
Okolicsna 233.
Oláhpatak 65. 188. 203.
Olaszi 46. 248.
Olmütz 36. 39. 140.
Olyssa 523.
Olyvad (Kis) 252.
Onod 248. 604. 605.
Oppavium 106.
Orosháza 396.
Orosz 247.
Oravia I. Árva.
Ormánkeszi 7.
Oslanum 92. 100. 101. 114.
Osgyán 191. 193. 196. 197. 198. 204.
205. 208. 330.
Osterlicz 127.
Ostlyan 44.
Ostrovia 104. 115.
Oszlaba 76.
Osztroluka 204. 209.

Ölssen 40.
Öfeferső 277.
Őrs 277.
Őry-Sziget 253.

P

Pádár 191. 189. 205.
Paks 464.
Palócz 134.
Palojta 195. 199. 211.
Palota 206.
Palugya (Kis) 233.
Palugya (Nagy) 59. 190. 191. 201.
206. 294.
Panconium 78.
Panyit I. Gömör.
Pápa 198. 206. 235. 246. 249.
Paraszti 248.
Pasztony (Sopronm.) 207.
Patak (Sáros) 23. 88. 97. 141. 248.
Péczel 509.
Pél (Alsó) 252.
Pelsőcz (Gömör) 210.
Pelsőcz (Német) 232.
Pelsőcz (Zólyom) 201.
Pentapolis 152.
Perény 246.
Perg 233.
Pernstein vára 164.
Pest v. 209. 258. 270. 283. 311. 324.
330. 334. 338. 340. 350. 354. 355.
357. 364. 391. 410. 421. 422. 472.
504. 506. 639. 640. 641.
Pest-Pilis-Solt m. 263. 268. 278. 293.
312. 348. 350. 359. 384. 385. 397.
400. 406. 418. 426. 427. 432. 633.
Petersberg 22.
Petrovác 325.
Petrőcz 101.
Pezign I. Bazin.
Pile 189.

Pilis 198.
Planec (Cseh orsz.) 136.
Plawe vára 124.
Pleschovia l. Pelsőcz
Plostin 233.
Podhragy (Nemes) 637.
Podluzsány 211.
Pokorágy 189. 194.
Pókus 248.
Poladan 252.
Polianka 89.
Polichno 199. 201.
Polna 36. 60.
Poloma 190. 523.
Polonka 248.
Poltár 199. 202. 203. 209.
Pongyelok 197. 211.
Ponik (Pojnik) 31. 45. 73. 127. 189. 232.
Pororzic 123.
Poruba (Liptó) 211.
Poschov 145.
Pozsony 146. 153. 154. 166. 168. 171.
198. 201. 202. 204—207. 210. 211.
214. 215. 231. 242. 246. 259. 262.
263. 267. 268. 269. 271. 273. 277.
279. 281. 288. 292. 294. 298. 308.
350. 351. 353—357. 372. 381. 390.
391. 392. 403. 414. 436. 447. 450.
452. 471. 472. 491. 501. 502. 507.
515. 544. 549. 569. 587. 621. 623.
632.
Prodnicz 85.
Prága 24. 29. 31. 32. 45. 46. 50. 53.
56. 58. 70. 77. 78. 110. 112. 117.
132. 136. 144. 145.
Prales (Morvaorsz.) 24.
Prauc vára 131.
Pravenec 268.
Predistye 111.
Predmér 97.
Prerau (Morvaorsz.) 98. 99. 116. 124.
132.

Pribócz 194. 231. 232. 245.
Pritosd 267.
Privigye 43. 47. 58. 62. 66. 67. 78.
81. 84. 86. 87. 90. 91. 92. 93. 95.
96. 98. 99. 100. 106. 107. 108.
114. 118. 125. 126. 127. 132. 133.
145.
Prostanno (Morvaorsz.) 40.
Puccanec 61.
Pucho 230. 593.
Pusztá-Szent-Mihály 283.

R

Rábaköz 252.
Racsien 248.
Racznensum (Csehorsz.) 132.
Radaczor 95.
Radebergk 28.
Radokovec 124.
Radvány 68. 73. 77. 87. 91. 98. 145.
189. 191. 198. 204. 205. 232. 366.
368. 370. 372. 497. 498. 512. 513.
Ráhó 188. 189. 191. 199. 201. 203.
204. 205. 208. 210. 212.
Rajecz 116. 132. 205. 230. 593.
Ragecz (Rajecz?) 106.
Rakamaz 470.
Rakoncza (Alsó) 247.
Ramas (Erdély) 11.
Ránk 209.
Raspitz 24.
Racztoczne 80.
Ratai vár 56.
Ratkó 188. 201. 202. 206.
Ratmisdorf 26.
Regetz 25.
Regiomons l. Königsberg.
Reichuein 20.
Reinstorff (Erdély) 13.
Revucza 233.
Ribnicz 205.

Richno vára 141.
 Rimabánya 208.
 Rimaszombat 196. 203.
 Roskovány 277.
 Rostár 188. 195. 199. 201. 203.
 Rostock 78. 134.
 Rotsohallo (Morvaorsz.) 138. 144.
 Rozgony 248. 252.
 Rozlozsa 190.
 Rózsahegy (Rosenberg) 51. 59. 77.
 81. 85. 86. 95. 96. 99. 100. 103.
 108. 115. 124. 187. 233. 261.
 Rozsnyó (Rosmaria) 55. 56. 77. 189.
 191. 192. 193. 164. 195. 196. 197.
 198—201. 203. 213. 246. 392.
 Rőcze (Recze) 248.
 Rudno 232.
 Ruszt 233. 235. 245. 250. 292. 295.
 Ruttká 85. 115. 232. 543. 546. 551.
 557. 563. 565. 568. 571. 578. 582.
 590. 593. 608. 609.

S Sch Sz

Saágh (Nyitra m.) 227.
 Sáb 246.
 Sabenik 248.
 Sakany (Szakony?) 252.
 Salabina 248.
 Salock (Szálók) 102.
 Samaria I. Somorja.
 Samo 248.
 Sámsonháza 209.
 Sancta-Crux ad Granum I. Szent-
 Kereszt.
 Sancta-Maria I. Somorja.
 Sáp 473.
 Sárospatak I. Patak.
 Sáros vm. 24. 44. 97. 109. 209. 246.
 248. 252. 263. 270. 277. 278. 293.
 461. 499. 517.
 Schemnitz I. Selmecebánya.

Schessburg I. Segesvár.
 Scholt (Erdély) 19.
 Scholtza (Zsolca?) 93.
 Schossburg I. Segesvár.
 Schömberg (Morvaorsz.) 25. 39.
 Schrottenthal 37.
 Schwábócz 89. 117.
 Schweidnitz (Svidnic, Silezia) 56. 57.
 60. 61. 125. 143.
 Sebes (felső) 248.
 Sebnic 22. 40.
 Segesvár 4. 5. 8. 16. 20.
 Selavicz (Morvaorsz.) 43.
 Selbitz 24.
 Selnitz 130.
 Selmecebánya 6. 18. 21. 31. 32. 37.
 40. 43. 48. 50. 53. 54. 58. 60. 61.
 65. 69. 70. 72. 74. 78. 79. 96. 109.
 112. 117. 125. 134. 146. 147. 188.
 192. 193. 194. 196. 201. 202. 206.
 210. 211. 235. 242. 283. 292. 293.
 330. 389. 390. 574. 575. 577. 593.
 594. 595. 598. 599. 603. 604. 605.
 Sepusium I. Szepes m.
 Sempte 141.
 S. Joergen I. Szent-György.
 Skaczan 107.
 Skaznicz 123.
 Sófálva 248.
 Sok 252.
 Soloschnice 64.
 Somorja 231. 232. 246.
 Sopron 48. 154. 167. 169. 175. 185.
 197. 202. 203. 204. 207. 214. 215.
 220. 221. 222. 226. 227. 230. 231.
 232. 233. 236. 239. 240. 247. 251.
 257. 263. 271. 277. 284. 292. 295.
 308. 338. 489.
 Sopron vm. 233. 250. 252. 295.
 Sprendorff I. Illyésfalva.
 Steinern (Morvaorsz.) 42.
 Stiawnika 628. 632.

Stoosz 250.
Straznicza (Morvaorsz.) 97. 101.
Strasa (Nyitra) 234.
Strázsa 104. 106. 107.
Strelicz 143.
Stroluberg 144.
Stropko 98.
Stubnya 85. 95. 232. 539. 543. 546.
551. 557. 563. 565. 568. 571. 573.
574. 578. 582. 590. 608.
Svábócz 250.
Svedlér 105. 250.
Suca 95.
Suchan I. Szucsány.
Supek 252.
Sümeg 263. 271. 283. 295. 377. 425.
Süvete 188. 190.
Sylai-Sajla-Sillein I. Zsolna.
Szaboles vm. 248. 270. 275. 277.
278. 313. 325. 469. 635.
Szák 206.
Szakolcza 47. 59. 124. 210. 231. 235.
244. 246. 250. 258.
Szalathna 199. 232.
Szálók 102.
Szampor 232.
Szanda 188.
Szántó 25. 247.
Szarvas 210. 396. 397.
Szászi 232.
Szatmár 248. 327. 338.
Szatmár vm. 248. 263. 270. 278. 293.
Szávény 248.
Szebedras 231.
Szeben (Kis) 5. 67. 70. 72. 73. 75.
80. 83. 92. 98. 148. 209.
Szeben (Nagy) 12. 14. 18. 19. 20.
30. 33. 198.
Szeden 253.
Székelyhid 173.
Szelec 50. 69. 70. 73. 83. 96. 110.
123. 124. 138. 144. 188. 366.

Szemcző 252.
Szempcz 126. 129. 231.
Szenna 203. 336.
Szenicze 74. 119. 131. 135. 231. 549.
Szenograd 194.
Szent-András 198. 232. 233. 540. 543.
546. 549. 551. 557. 560—563. 564.
565. 568. 571. 578. 582. 593. 608. 609.
Szent-Anna 233.
Szent-Barbara (Diva B.) 99.
Szent-Erzsébet 7. 26. 66.
Szent-György (S. Joergenn, D. Ge-
orgii) (Pozsony m.) 13. 146. 231.
235. 294.
Szent-Ilona (Turócz) 130. 232. 543.
546. 551. 557. 563. 565. 568. 571.
578. 582. 590. 593. 608. 609.
Szent-Imre 95.
Szent-Iván 200. 233.
Szent-Jakab 39.
Szent-János (Liptó) 63. (Győr) 249.
Szent-Katarina 29.
Szent-Lőrincz 464.
Szent-Mária (Beata-Virga) 26. 64.
68. 83. 130. 131. 541. 543. 546.
551. 557. 563. 565. 568. 571. 578.
582. 585. 588. 593. 608. 609.
Szent-Márton 29. 233.
Szent-Mihály (Turócz) 77. 87. 90.
130. 232. 248. 539. 543. 546. 549.
551. 557. 561. 563. 565. 568. 571.
576. 577. 578. 581. 582. 593. 608.
609.
Szent-Miklós 124. 246.
Szent-Péter 90. 232. 233. 248. 336.
543. 546. 551. 557. 561. 563. 565.
568. 571. 578. 582. 590. 593. 608. 609.
Szentkereszt 587. 637.
Szent-Kereszt (Garam) 95. 125. 150.
Szentkereszt (Liptó) 233.
Szepczel 207.
Szepesmerény 250.

Szepes-Olaszi 76.
Szepes-Szombat 84. 104.
Szepesi XIII város 165.
Szepes-Váralja 10. 14. 25. 76. 131.
Szepesvéghely 197.
Szepes várm. 102. 109. 118. 128. 141.
190. 233. 245. 247. 250. 256. 258.
263. 270. 293. 325. 375.
Szerdahely (Duna) 231. 246.
Szerdahely (Nyitra) 210.
Szerdahely 263. 299.
Szered 141. 142. 231.
Szereg 207.
Szergeny 191.
Szielnicz 140.
Szilas 248.
Szilnicze 233.
Szil-Sárkány 253.
Szilvagy 207.
Szinobánya 204.
Szirák 198. 487. 488. 512.
Szirma-Bessnyő 203.
Szkalnok 188—199.
Szklena 232. 539. 543. 546. 551. 557.
563. 565. 568. 571. 578. 582. 593.
608. 609.
Szklabina 389. 590. 628. 632.
Szlabos (Nagy) 189. 192. 195. 203.
Szlanko 248.
Szmrecsány 233.
Szobotistye 231.
Szoczeium 212.
Szombat (Nagy) 49.
Szomolnok 197.
Szőcse 252.
Szögliget 248.
Szöllős (Alsó) 246.
Szöllős (Nagy) 207.
Szőrcsők (Krakó) 207.
Sztára 248.
Sztracsin 336. 450. 490.
Sztregova (Alsó) 197. 199. 202. 336.

Sztricza (Nagy) 230.
Sztropkó 50.
Szucsán 100. 232. 549. 550. 552. 557.
560. 563. 565. 568. 571. 578. 582.
590. 593. 608. 609.
Szudicz 194. 201.
Szulyó (Szála) 253. 294. 588.
Szythno 130.

T

Tálya 25. 129. 247.
Tamásfalva 188.
Tamási 204. 206.
Tap 246.
Tapolcsány 86. 93. 133. 135. 202.
Tapolcza 200.
Tarcal 247.
Tarcza 496. 523.
Tárkány 246.
Tarnov 233.
Tassov 76.
Taubenheim 22.
Taxovia I. Tiszolcz.
Teissholtz I. Tiszolcz.
Temesvár 49.
Temetvény vára 141.
Tepla 233.
Tepla (Liptó) 63.
Tepla (Trencsén) 81. 83. 117. 130.
Teplicz (Szepes) 84.
Terény (Hont) 98.
Terestyénfa 253.
Ternyikajuta 248.
Tescheni herczegség 118.
Teschinum 99.
Tessin 61.
Téth 196.
Thabor 144.
Thermae Carolinae I. Karlsbad.
Thorunium 81. 189.
Thovaczov (Morvaorsz.) 143.
Tihany 249.

- Tiszolcz 197. 202. 204. 208. 209. 210.
335. 513. 514. 517.
- Tó-Almás 368.
- Tokaj 247. 249. 470.
- Tolcsva 247.
- Tolna (Thluna, Tholna) 49. 56.
- Tolna vm. 263. 271. 295. 377.
- Tomatha 248.
- Tomczin 541.
- Tompaháza 252.
- Topscha l. Dobsina
- Topporez 203.
- Torda 17.
- Tordas (Fejér m.) 212.
- Torna vm. 248. 270. 278.
- Toronia (Poroszorsz.) 41.
- Torrenburg l. Torda.
- Tótygyörk 193. 204. 383. 402. 403.
408. 409.
- Tóth-Isip 248.
- Tótklecsény 336.
- Tótkeresztur 252.
- Tótpróna 50. 85. 87. 93. 101. 110.
133. 232. 543. 545. 546. 547. 548.
551. 557. 563. 565. 571. 578. 582.
590. 591. 593. 608. 609.
- Tóthtság (vasmegyei vendvidék) 279.
- Tóthujhely l. Vág-Ujhely.
- Traivicinum 75.
- Trapoldinum 34.
- Trebity 57.
- Trechfeleken (Morvaorsz.) 68.
- Trencsén v. 37. 44. 51. 53. 57. 60.
62. 80. 82. 83. 85. 86. 88. 90. 91.
92. 94. 98. 99. 101. 103. 113. 114.
116. 117. 119. 120. 126. 128. 129.
131. 133. 136. 143. 190. 197. 202.
206. 207. 211. 236. 246. 253. 280.
294. 475. 477.
- Trencsén vm. 89. 94. 116. 129. 130.
134. 206. 230. 237. 246. 247. 254.
263. 268. 271. 299. 544. 549.
- Trident 345.
- Trischt 128.
- Trna 595. 597.
- Trnovecz 64. 109.
- Trsztena 233.
- Tura 83.
- Turán 232. 242. 543. 546. 551. 557.
563. 565. 571. 578. 582. 590. 591.
608. 609.
- Turanecz 579. 580.
- Turdossin 233.
- Turicska 199. 209.
- Turna 83.
- Turócz vm. 35. 58. 69. 85. 86. 87.
90. 92. 95. 98. 99. 100. 129. 206.
231. 232. 237. 245. 247. 263. 268.
271. 294. 303. 360. 361. 371. 516.
536. 539. 542. 545. 549. 552. 553.
554. 569. 572. 584. 593. 615. 616.
617. 621. 632.
- Turócz-Szent-Márton 32. 41. 50. 51.
59. 65. 71. 79. 85. 108. 110. 131.
232. 541. 543. 546. 551. 553. 557.
563. 565. 568. 571. 573. 574. 578.
582. 590. 593. 606. 607. 608. 609.
- Turopolya 197. 198. 205.
- Tusta (Csehorsz.) 136.
- Tübinga 82. 109. 201. 207.
- Tyrnavia l. Nagy-Szombat.
- Tyropolis l. Késmárk.

U Ü

- Udvardi 141.
- Udvarnok 248.
- Ugozca vm. 270. 278.
- Uhorszka 211.
- Ujbánya 233. 235. 246. 250.
- Ujfalu 133. 246. 248.
- Ujhely 25. 54.
- Ujhely (Vág) 37. 62. 92. 119. 127.
138. 206. 230. 231. 234. 246.

Ujhely (S.-Alja) 247.
 Ujvár 141. 173.
 Ujvár (Érsek) 141.
 Ulné (Poroszorsz.) 40.
 Ung vm. 248. 270. 278. 635.
 Urvölgy 105. 145. 232.
 Utrecht (Ultrajectum) 57.
 Ürmény 246. 252.

V

Vác 393. 410. 426. 430. 438. 451.
 Vadosfa 295. 465. 468.
 Vág-Besztercze 230. 594.
 Valli 252.
 Vallis-Dominorum l. Urvölgy.
 Vallis-Joachimica l. Joachimsthal
 Vallis-Rosarum 20.
 Várad (Nagy) 172. 177.
 Várad (Szepes) 123.
 Varanno 19. 248.
 Varbóc 202. 206.
 Varna 230.
 Városfalva 252.
 Vas vm. 206. 207. 233. 252. 263.
 271. 277. 279. 283. 295.
 Vásecz 233.
 Váson (Nagy). 207. 235.
 Velitzna 83. 84. 86. 116. 131.
 Velka 91.
 Vendéghaj 248.
 Verbicze 233.
 Verbó 231. 234.
 Verbóc 267.
 Veresvár 116.
 Veszprém 235. 271. 464.
 Veszprémi ev. ref. tractus 312.
 Veszprém vm. 263. 278. 295.
 Veszverés (Alsó, Felső) 248.
 Vetero(Vetu)zoliium l. Zólyom.
 Vienna l. Bécs.
 Villa-Crucis l. Keresztfalu.

Villa-Sperarum l. Illyésfalva.
 Visno 248.
 Viszolaj 230.
 Vizesrét 248.
 Vizkelet 231.
 Volkmarbach 15.
 Vozic 115.

W

Wagendrüssel (Wagendrislinum) l.
 Szepes-Merény.
 Walterskirchen 37.
 Warbo 130.
 Warna (Varna) 80. 115.
 Wartemberg (Szilesia) 40. 43.
 Weierburg 129.
 Welika 35.
 Welichna 145.
 Wessel 145.
 Weszeli 133.
 Wi(l)denbach 9.
 Willspurg 123.
 Wittenberg 1—147. 191. 193. 194.
 195. 196. 198. 199. 201. 202. 203.
 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210.
 211. 212. 213. 434. 437. 445. 448.
 Wolframs 21.
 Wratislavia l. Boroszló.
 Wrbow 135.
 Wrutek (Wrutka, Wrantek) l. Ruttká.
 Wurmloch 30.

Z Zs

Zacsa (Csehorsz.) 52.
 Zadiel 71.
 Zadubenyecz 115.
 Zala vm. 89. 249. 263. 271. 277. 278.
 283. 295. 461.
 Zandek 134.
 Zaszko 233.

Zátures 231. 232. 245.	Zólyom vm. 45. 94. 98. 108. 112.
Zay-Ugróc 100. 230. 294. 450.	127. 136. 140. 188. 204. 232. 233.
Zemcinum l. Szempecz.	235. 247. 250. 263. 270. 293. 330.
Zemplén vm. 212. 247. 270. 277. 278.	368. 379. 472. 549. 560. 569. 572.
293. 488. 505. 635.	597.
Zemptez 49.	Zolna (Zólyom m.) 232.
Zengericza 9.	Zrinyi-Ujvár 173.
Zernovic (Zsarnócza) 74. 79. 80. 92.	Zsámbokrét 45. 231.
96. 98.	Zsarnócza l. Zernovium.
Zigva 89.	Zsihlevnyik 336
Zittau 125. 146. 147. 207.	Zsolca (Alsó) 4. 469. 471.
Znió-Várallya 99.	Zsolna 6. 7. 18. 32. 72. 79. 80. 84.
Zohely 252.	85. 86. 100. 110. 125. 139. 144.
Zólyom v. 19. 41. 53. 64. 67. 69. 71.	145. 193. 230. 244. 537. 583. 504.
73. 77. 91. 105.	594.

TARTALOM.

	Lap
Bevezetés. Írta báró PRÓNAY DEZSŐ	V.
A szerkesztő előszava	VII.
I. Wittenbergben lelkészszé avatott magyarok jegyzéke (1541—1610.)	1—147
II. Thököli- emlékek (1678—1684.)	148—186
1. Besztercebánya meghódolása (1678.)	149—152
2. Levél az öt városhoz (1683.)	152—153
3. Thököli Imre manifesztuma 1684-ből	153—186
III. Lelkészavatások a tiszakerületi ev. megyei superintendensek idejéből (1704—1738.)	187—213
IV. Az evangélikusok sérelmei és felségfolyamodványa az 1708. évi országgyűlés alkalmából	214—238
1. Gravamina	214—219
2. Libellus Supplex	219—225
Annexum A	225—228
Annexum B	229—238
V. Az evangélikus rendeknek a királyhoz benyújtott emlékirata a vallásügyi sérelmek és a soproni törvénycikk helyes értelmezése dolgában (1715.)	239—260
Okolicsányi Pál beszéde	260—261
VI. Az ev. superintendensek választása és fizetése ügyében hozott határozatok (1734—1736.) I—II.	262—273
VII. A két protestáns egyház sérelmi instanciája III. Károly királyhoz (1736.)	274—291
VIII. Ág. h. ev. kerületek járulékai a közszükségletekhez (1741.)	292—295
IX. Prónay Gábor feljegyzése egy az udvari kancelláriánál történt követségi tisztelés után	296—302

	Lap
X. A felvidéki ev. nemesség szövetezése vallásos és alkotmányos jogai megvédése céljából (1760–76.)	303—307
XI. Tanügyi határozmányok (1769.)	308—311
XII. A bugyii convent (1773.)	312—316
XIII. Az evangélikus egyház felirata Mária Theresia királyhoz (1774.)	317—344
XIV. Prónay Gábor egyháztörténeti érdekű levelezéséből (1734—1755.)	345—536
XV. Vegyes levelek (1648—1791.)	537—641
Személynévmutató	642—667
Helységnevmutató	668—685

